THE UKRAINIAN GYMNASIUM REGENSBURG, GERMANY 1945-1949 OUR REUNIONS AND LEGACIES

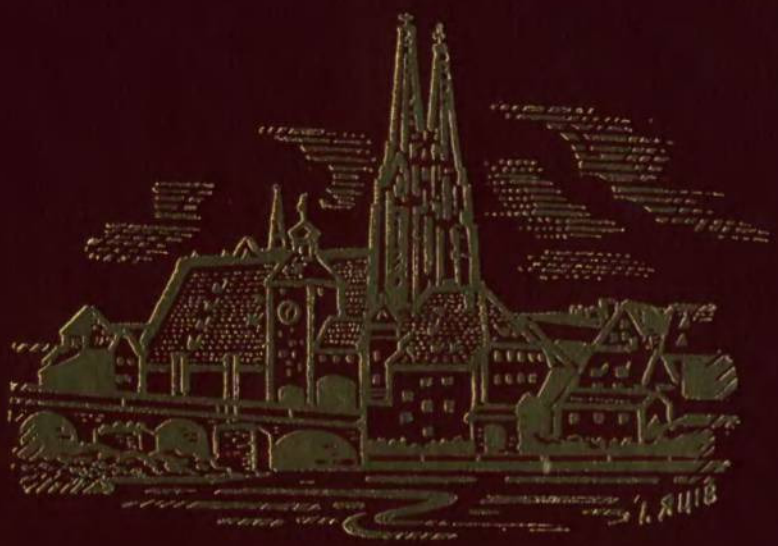

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ РЕҐЕНСБУРҐ, НІМЕЧЧИНА 1945-1949 НАШІ ЗУСТРІЧІ І СПАДЩИНА

diasporiana.org.ua

THE UKRAINIAN GYMNASIUM
REGENSBURG, GERMANY
1945-1949
OUR REUNIONS AND LEGACIES

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ
РЕҐЕНСБУРҐ, НІМЕЧЧИНА
1945-1949
НАШІ ЗУСТРІЧІ І СПАДЩИНА

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ РЕҐЕНСБУРҐ, НІМЕЧЧИНА 1945-1949

Наші зустрічі та спадщина

ФОТООГЛЯД
МИНУВШИНИ І СУЧАСНОСТИ

Нью Джерзі – 2008

THE UKRAINIAN GYMNASIUM REGENSBURG, GERMANY 1945-1949

Our Reunions and Legacies

PICTORIAL REVIEW
OF PAST AND PRESENT

New Jersey – 2008

EDITORIAL STAFF

Editor-in-Chief – Bohdan Z. Malaniak
Co-Editor (Ukrainian Version) – Ludmyla Yarko-Pochtar
Co-Editor (English Version) – Alexander Rivney

Members: Dmytro Bodnarchuk, PhD; Julian Gnoj, MD; Roma Mysko-Jachtorovych; Vasyl Luchkiw, PhD; Ihor Masnyk, PhD; Olha Kuzyk-Mochula

Consultant – Lydia Bodnar-Balahutrak

This publication was funded through the generosity of former students of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, Germany.

Special acknowledgment to the following individuals without whose invaluable assistance this publication would not have been possible:
Lydia Bodnar-Balahutrak, Houston, Texas, USA
Oksana Nahirna-Kuzyzhyn, Fords, New Jersey, USA
Diane Punkay, La Verne, California, USA

Book Cover designed by Ivan Jaciw, Windsor, Ontario, Canada

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕҐІЯ

Головний редактор – Богдан Маланяк
Спів-редактор (український варіянт) – Людмила Ярко-Почтар
Спів-редактор (англійський варіянт) – Олександер Рівний

Члени колеґії: д-р Дмитро Боднарчук, д-р Юліян Ґной, Романа Миско-Яхторович
д-р Василь Лучків, д-р Ігор Масник, Ольга Кузик-Мочула

Консультант – Лідія Боднар-Балагутрак

Ця публікація є фінансована завдяки щедрости колишніх учнів Української Ґімназії в Реґенсбурзі, Німеччина.

Особливе признання належить особам, які своїм безцінним вкладом уможливили публікацію цієї книги. Їх імена слідують:
Лідія Боднар-Балагутрак, Гюстон, Тексас, США
Оксана Нагірна-Кузишин, Фордс, Ню Джерзі, США
Діанна Пункай, Ла Верн, Каліфорнія, США

Мистецьке оформлення обкладинки – Іван Яців, Віндсор, Онтаріо, Канада

All Rights Reserved / Всі права застережені

Library of Congress Control Number: 2009920117

Printed by COMPUTOPRINT CORP., Clifton, New Jersey
Tel.: (973) 574-8800 Fax: (973) 574-8887 E-mail: computopr@aol.com

Dedication

This publication is dedicated to all students, faculty, and family of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, Germany 1945-1949

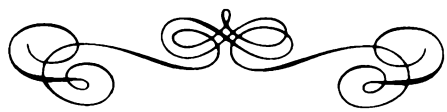

Учням і вчителям та цілій "гімназійній родині" Української гімназії на Оселі Реґенсбурґ, Німеччина, в роках 1945-1949 –

– присвячується

TABLE OF CONTENTS

Foreword 3
Prelude 5

Chapter One: REGENSBURG – THE CITY

A Brief History of Regensburg 9
Commerce between Regensburg and Kyiv 10
A Regensburg-Odessa Connection 12

Chapter Two: THE UKRAINIAN GYMNASIUM AND STUDENT LIFE IN REGENSBURG

A HISTORY OF THE UKRAINIAN GYMNASIUM IN REGENSBURG

The Ukrainian Gymnasium in Regensburg 1945-1949 – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 15
Report on the Academic Year 1946-47 – *Mykola Velychko* 22
On the First Day of the New Academic Year – *Mykola Velychko* 25

RECOLLECTIONS OF REGENSBURG LIFE

Thoughts from Years Long Gone – *Nina Marchenko-Ses* 26
Our Regensburg Gymnasium – *Oksana Teodorovych* 28
Regensburg Memories – *Volodymyra Domashevska Bilaniuk* 28
About Our Life in the Regensburg Camp – *Rev. Volodymyr Borovskyi* 30
Reminiscences from the Past – *Iryna Rempter-Yarosh* 31

STUDENT ACTIVITIES

The Ivan Franko Literary Club 32
St. Nicholas in Our Oselia 33
St. Nicholas Among Plast Members 34

PLAST IN REGENSBURG

Comparison between Ukrainian and American Scouting 35
A History of Ukrainian Plast in Regensburg – *V. Priymak* 36
The Founder of Plast in Regensburg – Rev. Bohdan-Mykhailo Hanushevskiy 40
Plast Days in Regensburg – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 41
Plast Life in Regensburg – *Julian Gnoj* 42
From Regensburg to Paris: The Sixth World Scout Jamboree in 1947 – *Bohdan Malaniak* 47
The Jubilee Plast Meet in Mittenwald in July 1947 – *Luba Karavan Kolomayets* 50

A CHRONOLOGY OF THE REGENSBURGIADE – *Compiled by Ludmyla Yarko-Pochtar* 52

PHOTO REVIEW OF THE PAST 53

Chapter Three: STUDENT AND FACULTY BIOGRAPHIES AND LISTINGS

Partial Listing of Students 63
Student Biographies 66
Listing of Faculty 134
Faculty Members 135

Chapter Four: REGENSBURG REUNIONS

Regensburg Reunions 1959 through 2006 – *Compiled by Ludmyla Yarko-Pochtar* 147

REFLECTIONS AND ESSAYS

1959 First Commemorative Reunion – *Evhen Malaniuk* 155
On the Eve of the Second Reunion, 1977 – *Ludmyla Yarko-Pochar* 156
The Second Reunion of the Regensburg Reunion – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 158
My First Reunion – *Vasyl Luchkiw* 161
The Third Reunion of the Regensburg Gymnasium, 1980 – *Bohdan Nehaniv* 162
Letter from Bohdan Malaniak,1980 163
Production of the film "Striving for Dignity" – *Bohdan Malaniak* 165
Reflections on the Eve of the Sixth Reunion in 1987 – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 167
The Regensburg Legacy – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 170
Opening Remarks – *Ihor Masnyk* 172
Golden Jubilee of the Gymnasium and Oselia Camp in Regensburg – *Volodymyr Bodnar* 173
Dear Beloved Friends! – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 175
Instead of A Greeting – *Mykhailo Boyko* 176
My First Reunion with Regensburg Gymnasium Students – *Nina Marchenko-Ses* 177
"Aby Shche Raz" with All of You – *Alexander Rivney* 179
Reflections On Our Reunions – *Vasyl Luchkiw* 180
A Leap Into the Past – *Alexander Rivney* 181
After the 1999 Regensburg Reunion – *Borys Vytiaz* 182
On the Occasion of the 2000 Regensburg Reunion – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 184
Greetings for Reunion 2004 – *Rev. Emilian Sharanevych* 185
The 15th Reunion of the Regensburg Gymnasium, 2004 – *Ihor Masnyk* 185
Welcome, Dear Friends! – *Ludmyla Yarko-Pochtar* 187

Chapter Five: NEWSLETTER "IF ONLY ONCE MORE" ("ABY SHCHE RAZ")

The Newsletter "If Only Once More" – *Lubomyra Karavan Kolomayets* 193
Letters to the Newsletter Editor 194

REUNIONS IN PHOTOGRAPHS 197

FOREWORD

The purpose of this publication is to document for future generations the experiences and memories of Ukrainians forced to leave their homeland during World War II, particularly those who settled in the Regensburg Displaced Persons Camp located in Ganghofer Siedlung, in the city of Regensburg, in Bavaria, Germany.

At the end of World War II, almost 3 million Ukrainians remained in Germany and Austria. They were victims of forced labor, prisoners from the Soviet army and Nazi concentration camps, as well as political refugees from Soviet-occupied lands. They feared repatriation by the Soviets and settled in Displaced Persons (DP) Camps provided by the Allied Forces. Here they could receive legal protection and secure free passage to countries offering permanent resettlement.

Regensburg, with approximately 5,000 residents, was the largest of all the DP camps. People of all ages lived in the camp. Cultural, educational and artistic life flourished there. Young children were given an elementary school education, while teenagers found some semblance of normality and stability within the Ukrainian Gymnasium, in music institute, sports clubs, and in youth organizations. During the turbulent period of 1945-1949, the Gymnasium became one of the best upper-level schools in the area.

Finding a true and accurate comparison of American and Ukrainian school equivalency may, at times, be somewhat problematic. In the United States of America, a student goes to thirteen years of school: kindergarten, elementary, intermediate, and high school, in order to proceed to the higher levels of learning, i.e. college or university. The school system starts with kindergarten and ends with grade twelve.

The Ukrainian system, as it was set up in the Displaced Persons Camps, was essentially the same, except that in referring to the names of the grades, each school level started with grade one. For example, elementary school went from grade one through four. Then a student went to gymnasium, which began again at grade one and went to grade eight. The total number of years in school was twelve. Students from the Ukrainian Gymnasium of Regensburg, who had completed the eight years of the curriculum and passed the "Matura" Examination, were given credit for the first two years of college here in the United States.

So when designating a grade level in the Displaced Persons Camps, one must be careful to state whether it was elementary or gymnasium. In other words, grade one of elementary schooling can be confused with grade one of gymnasium if not properly designated.

This book focuses on the Ukrainian Gymnasium in Regensburg – its students, teachers, and activities. The Gymnasium provided its students with a regular scholastic environment, one in which they could effectively study and learn, be engaged with the Ukrainian culture, and participate in theatre groups, choir and sports. Within this rich educational atmosphere, the students forged lasting strong bonds with one another. Even when they immigrated overseas and settled in various countries throughout the Western world, they never lost touch with one another and continued to meet at school reunions

held in the United States on a regular basis. To this date, there have been seventeen such reunions.

This book provides the reader with some background about the city of Regensburg itself, narratives about life in the Regensburg Gymnasium and reminiscences of former students. It also includes information about the activities and influence of Plast, a Ukrainian scouting organization in which most students actively participated, and underscores the important role cultural institutions played in camp community life.

The book includes 81 biographical statements, written by the former Regensburg Gymnasium students. They describe recollections and individual life experiences during and after the war, and attribute many of their accomplishments to the education they received at the Gymnasium. The biographies of fifteen teachers are also included. The book concludes with a small section devoted to the ongoing Regensburg Gymnasium reunions that have been wonderful occasions for former students to gather, renew friendships, and recall memories of their past.

Extreme care has been taken by members of the Editorial Board to insure and preserve the authenticity of all the material included here and to give proper recognition to outside sources. In all cases, and especially in the translations from Ukrainian to English and English to Ukrainian, we attempted to capture the essential spirit of the author and adhere to proper grammatical rules. We assure the reader that any errors you may discover here were wholly unintentional.

One area of special concern was the proper spelling of names. Many of the individuals' surnames retain the spelling that was accepted by the United States immigration authorities upon entry into the country. In those instances in which a name was known under various spellings, the Editorial Board largely opted for a phonetic spelling that most closely resembled the familiar Ukrainian pronunciation. For example, the Ukrainian surname "Riwnyj" is written as "Rivney", enabling the English-speaking reader to articulate the sound of the original Ukrainian pronunciation. To anyone offended by the approach we took, we sincerely apologize. Our sole intention was to convey the original speech sounds simply and consistently.

The Editorial Board, in consultation with other members, decided to place the "Dedication" at the beginning of the book and follow with "An Open Letter to Regensburgians" written by Lydia Bodnar-Balahutrak. The author represents the audience beyond our World War II "Regensburg Family" – those we wish to reach with this publication. Though she directs her commentary to all those featured in this book, she writes as a member of the post-war younger generation, draws from her own frame of reference, and shares observations that we believe will resonate with a wider audience.

The members of the Editorial Board would like to thank the many individuals who so selflessly and generously contributed to this book. We greatly appreciate the many sacrifices made in undertaking this project and are grateful for the demonstrated perseverance and unflagging will it took to realize this much-awaited publication.

We hope that you, the reader, will find this book an inspiring memoir and a revealing documentation of a memorable period in history.

The Editorial Board

PRELUDE

AN OPEN LETTER TO ALL REGENSBURGIANS

by Lydia Bodnar-Balahutrak

My Dear and Honored Regensburgians!

When I accompanied Mama (Luba Hurko-Bodnar) to her Regensburg Gymnasium Reunion in the fall of 2007, I sat in on a discussion about the sequel to the first Regensburg book that was to be published in English and Ukrainian. I agreed to read and edit the English version. I had no idea what I had so casually committed to doing. And I'm not talking about the sheer volume (some 500 pages) but about the amazing sweep and wrenching depth of the content. The human drama that unfolded for me, an American-born baby-boomer, was robust and throbbing. It was life-affirming; it was poignant; it had palpable resonance. The reminiscences and essays were simple yet powerful and poignant stories about you, the post World War II refugees forced to flee your homes. You spent a significant part of your youth living in a foreign country in a displaced persons camp in Regensburg, a community in exile that transposed your homeland. Still, you, the gymnasium students, including Mama, were teenagers then, and you had all the normal yearnings, dreams and hopes of the young. That Regensburg camp life, those gymnasium school years, that haven amidst the chaos of war, brought you all together, irrevocably entwined.

When I read through the individual biographies, so varied, so distinct, I was struck by the common threads – the shared values – that ran through all the narratives. For each of you, education mattered. Whether academic or other, individual attainment of knowledge and skills was astoundingly high. You instilled that in your children as well. Community and family mattered. No matter how demanding or important the profession or career, you each devoted time and effort to family and community life. Generous giving extended far beyond personal goals and individual wishes. A spiritual life mattered. The arts mattered – and they mattered greatly. As an artist I found this particularly wonderful. You were encouraged to sing, write, dance, paint, and you did so enthusiastically. You have wholeheartedly supported the creative efforts of others throughout your lives. And last but not least, loving friendships mattered. The reunion I attended certainly attested to the vitality of that strongest of human bonds.

It was indeed a pleasure to meet some of you, Mama's classmates and friends, at the 2007 reunion. Heretofore, you were somewhat abstract figures from Mama's Regensburg years. Now you have assumed a flesh and blood personality for me. I was smitten and forever charmed by your discerning wit and good old-world manners, your sense of fun and heartfelt compassion.

I'm grateful to have had the opportunity to read this manuscript with care and attention. Having learned more about your lives, I am awe-struck by your openness and grand joy for life. Beyond the reunion niceties, I'm now aware of the many challenges you've faced. My respect and affection have deepened. From your early youth, first caught in the terrors and horrors of war, then in the midst of post-war uncertainty and dislocation, you've paved the path of history and conducted your lives with remarkable dignity, integrity and grace. Lives were interrupted, plans circumvented, but hopes rarely dashed. You were young and idealistic, yet wise. You were survivors bent on living, not merely existing. I'm impressed, smitten, awed, and inspired by you all. On this vast stage we call life, I pray I may be as formidable a player.

Houston, Texas, U.S.A. – 2008

Chapter One

REGENSBURG
THE CITY

A BRIEF HISTORY OF REGENSBURG

Regensburg – the city on the Danube River.

In the heart of Bavaria, where the blue Danube twists and irrigates the hills and fertile fields, lies the grandiose city of Regensburg. It manifests its rich historic past in magnificent cultural memorials. To this day, the churches and architectural structures stand as testimonials to its grand history and shape the city. From Trinity Hill or from the Wintzer mounds, one can view numerous church spires, ancestral estates, narrow streets and wide squares of the charming Old Town. The 800-year old stone bridge provides a breathtaking panoramic view of the city and of the river and small islands. In recent times, green suburbs have surrounded the Old City followed by high-rise structures rising up around the new Danube Port and along the upper riverbanks.

The environs of Regensburg have been inhabited for over 6,000 years. In 179 A.D., the Romans established a Legion Camp on the site of their military camp that was destroyed by the "Marcomans". Named Regina, it became a cultural center of the Middle Ages and a commercial metropolis. Subsequently, the Alamans and later the Bayvars' Agilolfing Dynasty ended Roman rule. In 788 they were conquered by Charles the Great. This initiated a grand period for Regensburg, which became the residence of kings, dukes and bishops. From 1245, it became a free city where the arts, sciences, and commerce were cultivated by monasteries and flourished. Technological advances in gold process-

ing, weaving and foundry work were made, formidable monumental structures were built, and artisan wealth was collected.

Among the notable figures in history that lived and worked in Regensburg were: St. Bonifacius (675-754), an English missionary who converted Germanic pagans to Christianity; Berthold, the greatest German chancellor-orator; Albrecht Altdorfer (1480-1535), a painter and engraver influenced by Durer; and Johannes Keppler (1571-1630), a renowned astronomer. Father Conrad composed the song about Roland and wrote the Keiser's Chronicle here. In the 14th century, even the luster and omnipotence of the city could not prevent its decline. In 1803 it was subordered by the Dahlberg and later the Bavarian rulers, and in 1809, besieged and conquered by Napoleon. However, thanks to the vitality of its population and its well-developed network of railroad, shipping, and communication lines, the city rose again. It has continued its growth and development.

Regensburg was a haven for many of the several thousand Ukrainian expatriates, the waves of war-displaced Ukrainians threatened by persecution and fleeing the Soviet Army occupation of their homeland. One of the largest "DP" (displaced person) communities was formed in Regensburg in 1945. During the next five years, the Regensburg DP camp became a well-organized center of national and cultural life. In the environs of Regensburg, Ukrainian refugees lived, worked and prepared for the Great Journey.

(Edited version, reprinted from a brochure published on the occasion of the 50th Anniversary of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, 1945-1995)

COMMERCE BETWEEN REGENSBURG AND KYIV

As early as the 10th century, Regensburg was a renowned commercial-political center, taking in vast territories near the Danube River. The city was already known for its relics, churches and monasteries. In the following centuries it grew in size, wealth and importance. Its wide commercial ties attracted many more foreigners.

In the 11th and 12th centuries, Irish monks and missionaries came to Regensburg. Referred to as "Scots" or "Cooldeis", they were known for their missionary work in converting Germanic people to the Christian faith. St. Marian was the most distinguished among them. He arrived in Germany with two friends, in 1068 settled in Bamberg, then later moved to the Obermunster Monastery in Regensburg. Contemporary biographers made special note of his presence and praised his attractive appearance and personality.

St. Marian and his friends were known for their literary works on religious themes, they left behind many manuscripts written on parchment. During the first half of the 11th century these Irish monks were granted some land outside the city walls and began constructing the monastery of St. Jacob and St. Gertrude. Their funds were inadequate to complete the construction, but help arrived from Kyivan Rus'.

St. Marian's biography states that one of the more entrepreneurial monks, St. Maurycius, accompanied by one servant, traveled a tortuous route to Kyiv to meet with the Rus' prince. He was received by the prince, most probably Prince Volodymyr Monomakh. The prince and some of his elders donated expensive furs valued at around 100 marks and these generous gifts were loaded onto wagons and taken to Regensburg.

The historic narrative mentions that St. Maurycius made the return trip to Regensburg in the company of a group of merchants who were also returning from Kyiv to Regensburg. Even then, in early times, when travel was extremely difficult, trips from Regensburg to Kyiv were not that unusual. At the beginning of the 12th century entire caravans of merchants undertook such trips. A secure road carried traffic on land along the Danube through Moravia, along the Wisla River, and then along the northern crest of the Carpathian Mountains, through Poland and Halychyna (Galicia). It passed through Krakow, Lviv and went on to Kyiv, the administrative and commercial capital of the Rus' prince. Kyiv was the center point of Europe's commercial routes that went along the Dnipro River, connecting with Mohyliv and Novhorod on one side and Tsarhorod on the other. This network fostered close ties between German traders and Kyiv. St. Marian's monks sold the furs given by the Kyivan prince and used the profit to finance the completion of the monastery's construction.

The monastery of Sts. Jacob and Gertrude existed until the second half of the 19th century. In 1862 it underwent secularization and was given to Regensburg's Roman Catholic bishop to house the Catholic Seminary. The St. Jacob church is well known to Ukrainians who settled in Regensburg at the end of the war. In 1944 and 1945 Ukrainian Greek Catholic liturgies were held in this beautiful triple-nave basilica. The structure has a cassette ceiling supported by several round stone columns with wonderful capitals. The northern portal is decorated with multiple carvings of animal and plant life. Icons present images of Jesus Christ surrounded by the church patrons, of St. Jacob, St. Joan, the apostles, and various symbolic figures. The altar with a Crucifixion grouping that dates to the 12th century is situated in the center of the basilica. Records from 1129 give accounts of Poles attacking and robbing Rus' merchants returning from Moravia. One can assume these merchants were returning to Kyiv from Regensburg, a trip requiring spirit and diligence, indicating there must have been active commercial ties between Kyivan Rus' and the territories near the Danube. The trade continued unabated even when the Germans themselves travelled all the way to the Dnipro River and developed commercial ties with Kyiv.

The Schenkungs Buch (translated as gift-book) of the St. Emmeram Monastery in Regensburg reports on evidence of commercial contacts with Kyiv in the second half of the 12th century. It identifies a German merchant named Hartwich who lived in Kyiv. The monastery's Abbot Peringer writes about this monastic subject's activities around the time 1178-1180. Hartwich had a warehouse in Kyiv that primarily stored furs and animal skins, goods that were imported from Kyiv by Regensburg merchants. He is mentioned as donating 18 pounds of silver to the monastery. His gift included the provision to pay off his debtors Grimold, Heinrich and Khunrad, and then use the money to help the needy and the pilgrims living at St. Emmeram. One can assume the sum represented commercial debts incurred from trade dealings, further evidence of the existence of commercial links between Kyiv and Regensburg.

Additional information about the commercial activity between Southern Germany and Kyiv appear in the Erlasse (translated as directives) of the Styrian Mark-Graph Ottokar from the year 1190 and the Austrian Prince Leopold from 1192. One represents commercial by-laws and lists various privileges for Regensburg, while the other outlines privileges for the city of Enns.

The Enns by-laws include a special clause pertaining to commerce with Rus'. It shows that commercial ties were bilateral. Merchant caravans travelling from Kyiv and merchandise taken to Rus' from Germany indicated there was an active bilateral import-export exchange going on.

The by-laws listing the privileges for Regensburg address issues raised by the "Ruzarians", an officially recognized Regensburg corporation doing business with Rus'. Dangerous and unfair marketing conditions of the 11th and 12th centuries spurred the "Ruzarian" merchants to unite with a common platform and form a separate marketing corporation. Merchants faced the danger of being robbed on both land and river trade routes. They wanted to protect their privileges while winning new ones on the foreign commercial markets. The by-laws indicate that the "Ruzarians" paid 2 talants tax per wagon on the way to Rus' and only half of it on the return trip.

The principal goods imported to Regensburg from Kyivan Rus' were animal furs and skins, but there are indications that goods manufactured in Greece, such as fine cloth, silk, and wine were also brought to Regensburg and Southern Germany. However, the active commercial ties between Rus' and Germany began to decline in the 13th century. At the beginning of the century, the Rus' princes began their internecine domestic wars. Later, the Tatar incursions into Ukraine, Poland, and Germany left the cities there in ruins, and the ancient trading routes were, in effect, destroyed.

A REGENSBURG – ODESSA CONNECTION

It is important to note that Regensburg has had a longstanding relationship with Odessa. The connection was fostered by contacts between the Regensburg and Odessa universities and continued even through the Soviet era.

When the late Michael Bojko learned of this Regensburg-Odessa connection, he gifted the Odessa Library with the book *Regensburg 1945-1949*. The book was presented by his daughter, Olena Bojko, in 1995, when she sailed to Odessa on her sailboat. That memorable journey is described by Olena Bojko in an article published in the *Ukrainian Weekly* (#15, April 24, 1996).

Michael Bojko was an activist in civic, church, and scouting projects. He held the position of Secretary of the Committee of "Oselia", a group of former residents of Regensburg. He was a member of the editorial board of the book *Regensburg 1945-1949*, and remained our great friend. He died on February 2, 2005.

Chapter Two

THE UKRAINIAN GYMNASIUM AND STUDENT LIFE IN REGENSBURG

A HISTORY OF THE UKRAINIAN GYMNASIUM IN REGENSBURG

THE UKRAINIAN GYMNASIUM IN REGENSBURG 1945-1949

by Ludmyla Yarko-Pochtar

The storms of World War II were still thundering in the air, the horrors still deeply ingrained in the refugees' minds, as unfolding events brought them new perils and fears, including the nightmare of forced repatriation to the Soviet Union. Trying to survive and struggling for the right to exist, the Ukrainian refugees began to gather on the ruins of German towns, forming groups, committees and delegations to approach the U.S. Military Government for assistance. Soon afterwards, the Displaced Persons Camps were established. Despite everyday hardships, scarcity of food and an uncertain future, these camps quickly became social, cultural, religious, and educational centers of Ukrainian community life. There were schools in every camp.

One of the first and best Ukrainian gymnasiums (high school-level school) in post-war Germany was the Ukrainian Gymnasium in the city of Regensburg. It was established in the summer of 1945 through the efforts and hard work of members of the Ukrainian Relief Committee for Lower Bavaria and Upper Pfaltz in Regensburg. The members of the committee were Rev. Bohdan Hanushevskyi, Dmytro Tromsa, Volodymyr Klish, Rev. Julian Katriy, Illia Horodeckyi, Rev. Mykola Deresh, Dr. Bohdan Martovych and Prof. Matviy Meleshko. The appointed principal of the school was Prof. Mykola Velychko, a former principal of the Ukrainian Gymnasium in Zolochiv, Ukraine.

According to the documents, classes started on September 2, 1945, following the entrance examinations, with an enrollment of 119 students. The school was located in the offices of the Ukrainian Relief District Committee in the Dresden Bank building at the Neupfarplatz in the center of the city of Regensburg. The school was housed in a few rooms, simply furnished. In order to get to some rooms one had to walk through adjoining rooms. This set-up encouraged students to be on time for their classes and not have to walk through and disrupt classes in session.

Because of the shortage of space, classes were held in two sessions. The upper-level classes met in the mornings and the lower in the afternoons. In late autumn, when there was not enough daylight for holding classes, the afternoon sessions were shortened. In the winter the classrooms were frequently cold; the students sat bundled in their overcoats, hardly able to move their numb fingers. Most students had to walk 2-3 km (approx. 1½ ml) to school, but people then were used to walking long distances, so that did not present a problem.

When I arrived in Regensburg in the middle of November 1945, the school was fully operational and there was an established Displaced Persons camp in Ganghofer Siedlung where most of us lived. For the war orphans and those students whose parents lived in other locations, there were dormitories. The housemaster of the boys' dormitory was Prof. Myroslav Kotys. Dr. Ludmyla Bryzhun was in charge of the girls' dormitory.

In December of 1945 the military government, under pressure and provocation from the Soviet mission, disbanded the Ukrainian Relief District Committee and took over the rooms in the Dresden Bank. The Ukrainian Gymnasium found itself without a roof over its head. However, no one gave up during the time when negotiations were going on. The difficult part for us was not being briefed on the negotiations.

Classes continued at the boys' and girls' dormitories, even if only for a few hours a day. The students were cramped in the small rooms, sitting whichever way, laboriously taking notes. The inventive Prof. Kotys used his briefcase as a 'blackboard' to illustrate his instruction in natural science classes. To enable an unbroken continuum of serious study, the students opted to give up their Christmas vacation time. In time, the school and camp administrators were able to secure the ground floor of the school building from the United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA). Thus, with the beginning of 1946, our gymnasium had real school accommodations.

After all the earlier inconveniences, the new school venue was great: large bright warm and pleasant rooms; comfortable desks; actual chalkboards; tables for the teachers and other necessary furnishings. Some rooms had to be divided by wooden partitions for more classes, but that did not present much inconvenience to anyone. The degree of joy and enthusiasm among the students in their new premises could only be understood by those who themselves at one time were deprived of 'ordinary' things.

Education at the gymnasium normalized. The instructions became regular. The school's program of studies was developed and regulations were established. Gradually all classes came to be held during one session. The quality level of instruction and learning increased. The large grounds adjacent to the school provided a place for many sports activities. The school gym made room for physical education, and also doubled as a theater space for use of the entire camp community.

On March 2, 1946 the first graduation was conducted. The successful graduates were: Volodymyr Kupchel, Nadia Muliarchuk, Lubomyra Mysevych, Volodymyr Ovsienko-Volokhovskyi, Ivan Pliuvak, Dmytro Semianiv, Iryna Urban, Roman Vynnyk, Olha Zhuk, and Stefania Zmyi.

The 1945-1946 school year ended on May 31, 1946. During that year there were 149 students and 12 teachers. It is important to note that an end of the school year celebration was aborted when early that morning several people were abducted from the camp by the Soviets. The camp residents were in a state of alarm; some fled and hid in the countryside. The entire camp was in turmoil. A protest demonstration was organized by camp members. Cold and without sleep, the students attended the early morning Liturgy in church, and then, without waiting to receive their report cards, joined the protesters.

Several thousand people, led by the clergy and flag-bearers carrying flags and banners, marched through the city to the headquarters of the United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) or of the military government, or both. (After all these years, I don't remember the exact destinations.) I do remember the mass of peo-

ple gathering and then falling to their knees. Seeing this, I felt such pain and humiliation until I later learned that this action was voluntarily taken expressing a collective prayer asking for God's intercession. And it worked. Those who were captured were released. This incident was emblematic of those volatile and uncertain times. Everyone had to face fears in dealing with different screening procedures and repatriation commissions. With insufficient food and poor living conditions, they were frustrated. Nonetheless, life continued and school youth lived with optimistic vigor, even thriving under such trying circumstances.

The 1946-1947 school year began on June 17th, but at the request of UNRRA, the students took a three weeks' vacation in August. During this time the students participated in scout camping and other recreational activities. After this well-spent time away from classes, the students significantly improved their school work that year. The lesson plans for each grade were developed by the Department of Culture and Education of the Central Representation of the Ukrainian Emigration (CRUE). Participation in extracurricular activities such as the school choir and various student organizations was much encouraged. There were 224 students and 20 teachers that year. The caring input of the teachers and school administrators had a positive influence on the students' education and upbringing.

The "Matura" (the final exams) was held on March 25, 1947 with the successful graduation of the following students: Oksana Bryzhun Volodymyr Chubatyi, Oleksandra Danylevych, Bohdan Demchyshyn, Tatiana Deresh-Nykolyshyn, Vasyl Hladkyi, Lubov Hurko, Evhen Komarnytskyi, Petro Lishchynskyj, Yaroslav Oliynyk, Oleksander Rivney, Borys Siniavskyi, Volodymyr Slobodian, Zenoviy Slovitsky, Zenovia Turchyn, Lubomyra Voitechko, and Yuriy Zalutskyi.

The end of the school year was celebrated on June 29, 1947. That day, after the Holy Liturgy service, all the students, parents, relatives, and faculty members gathered in the gym hall. The school's principal, Mykola Velychko, spoke on behalf of the faculty and the students. The camp mayor, Yaroslav Serbyn, addressed the audience on behalf of the Parents' Association, and afterwards distributed gifts to the top students. Volodymyr Mialkovskyi (7th year) spoke on behalf of the student body. The principal's report for the 1946-47 school year was published in the camp's newsletter "Visnyk Oseli" (News of the Settlement), the #22, July 9, 1947 issue. During the two months of the summer vacation many students spent their time in Plast and YMCA camps.

The 1947-48 school year began on Wednesday, September 3, 1947. Well-rested and happy students filled the corridors and the classrooms with noise and laughter. The school was cleaned and refurbished by the camp administration, giving the school a new, bright look. The students greeted one another, the teachers, and all other school personnel. They congregated, sang songs, and shared stories about their vacation adventures. At 9 AM everyone attended their respective churches, the Ukrainian Greek Catholic or the Ukrainian Orthodox, with Bishop Volodymyr presiding, for the liturgy service and sermon. Afterwards, the students returned to school where they received their class schedules. Principal Velychko welcomed the students with an inspirational speech, later printed in the publication "Visnyk Oseli", the #28, September 2, 1947 issue.

The year was filled with intensive work. Besides the normal academic work, the students were engaged in various extracurricular school activities and Plast programs.

School organizations included "Mizhklasova Uchnivska Hromada" (Interclass Student Council), literary and history clubs, a drama club, choir, a sports club, St. Mary's Sodality, and a ballroom dancing class. All the groups had their own by-laws devised by the students and approved by the Pedagogical Council. Throughout the year, the students celebrated events and observed all religious and national holidays by taking part in commemorative activities sponsored by their school, the camp community, church, and Plast.

This 1947-48 academic year had two graduating classes. Class (A) graduated on February 20, 1948: Roman Andrushko, Andriy Bugel, Dmytro Fedoriv, Yaroslav Feshchak, Ihor Hofman, Volodymyr Kosyk, Oleksander Kapustynskyi, Ivan Polataiko, Bohdan Pastushak, Semen Proc, Halyna Rednianko, Borys Savyn, Margareta Shultz, Ivan Yurkiv, Ivan Zaiats, and Volodymyr Zarytskyi.

On June 11, 1948 the following class (B) of students graduated: Myron Bunko, Mykola Dumyk, Oleksandra Dzhulynska, Victor Fedorniak, Julian Gnoy, Ihor Holovinskyi, Anna Kulchycka, Toma Lozynskyj, Volodymyr Mialkovskyi, Orest Mostovyi, Bohdan Nehaniv, Taras Novosivskyi, Vasyl Saliak, Oleksandra Samijlenko, Khrystyna Serafyn-Pashkivska, Mykhailo Sosiak, Yaroslav Stakhiv, Petro Tatarskyi, and Mykhailo Urban.

The official end of the school year was on Wednesday, June 30, 1948. In the morning students attended the Holy Liturgy services in both churches. At 10 AM parents were invited to a school function. Seventh grade student Petro Kytastyj delivered a speech which emphasized the dedication and hard work of our principal and teachers. A bouquet of flowers was presented to the principal. The school choir sang and the program concluded with a very well-staged play titled "The Student's Dream". Afterwards, the students were given their report cards in their respective classrooms. That year there were 282 students and 20 teachers.

The polio epidemic in the region delayed the beginning of the 1948-49 school year to September 24, 1948. Those up to 25 years of age were quarantined. Even inside the camp, the students were forbidden to attend concerts, plays or any other group activities. Nonetheless, the level of involvement in studies and extracurricular activities continued to be high. But the number of students and teachers was shrinking as families emigrated from Regensburg to other countries for permanent residency. At the beginning of the school year on September 25, 1948, there were 280 students; at the end of the first semester on January 26, 1949 there were 238 students; and at the end of the school year on May 30, 1949 there were only 179 students. There were 17 teachers in the beginning of the year and 15 by year's end.

On February 19, 1949 the graduating class took final exams earlier than usual. The following students successfully graduated: Maria Biskupska, Sviatoslav Bozhenko, Yaroslava Fedkiv, Petro Kytastyi, Bohdan Rakochyi, Evhenia Struk, and Ivan Volianskyi. Ihor Masnyk had passed the exam earlier before his departure for the United States.

Some noteworthy events were held during the 1948-49 school year, on October 30, 1948 an 'Autumn Dance'; a January 16, 1949 staged play "The Ring of Mafalda"; and a March 9, 1949 concert in honor of Taras Shevchenko. All the while, more and more people were emigrating from the camp. Still, community life was full of dances and other activities in which upper-classmates readily participated. The school year ended earlier, on May 30, 1949.

The summer of 1949 was marked by increasingly frequent departures, especially to the U.S. The transports from the camp departed one after another. Almost every transport carried students bidding farewell to their classmates and teachers. Life in the camp took on a kind of jittery, nervous tempo. As some people departed into unknown territory, others were left 'floating', uncertain of their future. Each day brought surprises, new orders and changes. Rumors and suppositions circulated, declaring the closing of some refugee camps, the reorganization of others, and the impending closing of our camp. Almost every day some organization hosted a farewell dance or party, and the people partied with a kind of desperate fury. The camp "Republic" at the Ganghofer Siedlung was living out its final days.

To take advantage of a still functioning educational system, the school administration decided to skip the summer vacation and started the 1949-50 school year on June 6, 1949, with 170 students in attendance. The general nervousness and instability had a negative influence on the students and affected the teaching methods. As the departures continued, there were frequent changes of instructors and gaps in the curriculum teaching. Despite the upheavals, school instruction continued with a condensed curriculum, and the students attempted to absorb as much material as possible. When it became certain that the Regensburg camp would close in August, the school principal received permission to administer the final exams to the incoming last year classmates.

The "Matura" exam was administered on June 24 and July 7. The graduating class was divided into two groups; while one group was in class, the other was taking the exam. The following students successfully passed the exam: Lubov Kobziar, Yuriy Karapinka, Lubomyra Karavan, Vira Komarnytska, Yuriy Macyk, Yuriy Makukh, Valentyna Markovska, Mykhailo Myhal, Ihor Mykhalus, Bohdan Mysko, Roma Mysko, Lidia Pelenska, Ihor Petruniak, Mariana Prykhodko, Mykhailo Trach, Roman Sharan, Ludmyla Yarko, and Iryna Yarmoliuk.

The end of school coincided with the dissolution of the camp. About 90 students were transferred to the city of Amberg to undergo screening before embarking on their voyages across the ocean. The remaining students were to be resettled in the DP camp in Ulm. The principal of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, Mykola Velychko, at the final meeting of the Pedagogical Council and before his departure to Amberg, transferred his leadership and the school archives to Prof. Ivan Golembiovskyi.

In the latter part of September in 1949, the school, under the directorship of Prof. Golembiovskyi, was transferred to Ulm. The school had no more than 80 students then, and the number was steadily decreasing. There were 7-8 teachers. Despite the school's precarious existence, the students were invested in their studies and other activities. Zenon Babiuk was the chairman of the Interclass Student Council and the students staged a production of Ivan Kernytskyi's play "The Soccer Ball King".

With continuing departures, the Ulm camp was dissolving. With the beginning of January 1950, Seventh year of gymnasium students took their final exams. Among those graduates were Zenon Babiuk, Halyna Klukowska, Vasyl Luchkiw, Konstantyn Savchuk, and Orest Shchudluk. After the graduation ceremony, the school officially closed. People were transferred to other still existing camps or moved to New Ulm where there was a school. The Ukrainian Gymnasium in Regensburg had been in existence four and a half years and in that time had left an indelible mark on its students.

All the gymnasium teachers were generally qualified to teach their courses, though all had different pedagogical skills, methods, or approaches. Most of them were loved and respected by the students. Together with them, they formed a school family and were remembered throughout the students' lives. The creative educational collaboration between the teachers and students carried over into the future and established the foundation for "Ridna Shkola" (Ukrainian Heritage School). The students and teachers had laid the groundwork for education for generations to come.

The number of students that had crossed the threshold of the Regensburg Gymnasium must have been over 300, but like their teachers they were in constant transit. Some students were just beginning their education while others were completing their gymnasium studies and moving on. For those who attended the school from beginning to end, the Regensburg Gymnasium experience has played a great role in their lives.

Besides its task of providing a general education and sound instruction in individual subjects, the faculty and administrators also assumed the role of providing models of high morals, religious tolerance, and community work. These values were inculcated at every step, almost in every subject. Each day started and ended with a prayer. Every teacher upon entering the classroom was respectfully greeted by the students rising up from their chairs and remaining standing until told to sit down. The students were required to attend liturgical services on Sundays and holidays. School rules of behavior applied to the students even after school hours.

In order to attend most camp events, concerts, stage plays, dances, the students were required to receive permission from the school, which was granted, with few exceptions. A curfew was in effect only for the lower-grade level students. Among the memorable camp events were the plays staged by the Ensemble of Ukrainian Actors directed by Volodymyr Blavatskyi, the theater group workshops conducted by Yosyp Hirniak and Olympia Dobrovolska, the performances of the Ukrainian Opera Ensemble, and the concerts presented by the Bandurist Ensemble and the Surma choir.

Various commemorations, lectures, art exhibits and similar cultural events were very important additions to the education and upbringing of the students. Student gatherings known as the "Educational Hours" were held regularly for a time, providing a venue to discuss various topics, ranging from ethics and what constitutes good behavior, to philosophy and what creates an ideal, judicious, well-educated, cultured and knowledgeable person. For the academic enrichment some very interesting trips were arranged. Professors Makarenko and Popel took their classes for an exploration of historical monuments of ancient Regensburg. They visited Ratisbona which dates back to the Roman Empire and the Middle Ages. There were excursions on the Danube River to Valhalla, Beftaungshalle, Kelheim and trips to Passau and to the zoo and botanical gardens in Munich. The school clubs provided the students with opportunities to learn organizational skills, creativity, and responsibility. Club members exercised considerable autonomy, established their own by-laws, developed good working habits, and learned to work well independently as well as communally. They nurtured an understanding and appreciation of organized life.

From the beginning of the school's existence a school choir was organized under the direction of Yosafat Pachovskyi. This choir performed at all school events, sang at every Sunday and Holiday Liturgy service, participated in national holiday celebrations and memorial services, and gave special performances for the students and the general

public. After the departure of Yosafat Pachovskyi, Dr. Bohdan Kushnir became the choir's director.

At the head of the student body was the Interclass Student Council (ISC) which was composed of representatives of each class and from each student organization. The ISC was organized to coordinate the work of all school organizations and events. Dr. Andriy Boykovych was the faculty adviser to this organization from its inception. He took care and time to explain the rules for creating by-laws and procedures for conducting meetings and to outline the responsibilities and privileges of the board. The first chairman of this organization was Bohdan Nehaniv.

The Marian Sodality was an auxiliary club formed to reinforce Christian principles. The group met for lectures on religion and religious practices of the Greek Catholic rite. Physical education activities were provided after school hours by Oleksandra Bryzhun and Matviy Meleshko, and by the sports club "Beskyd". The club consisted of boys' and girls' teams in volleyball, basketball, table tennis, and soccer. The teams participated in various intramural and other sports competitions and events.

Of all the clubs, the most notable were the literary-historical and drama clubs. The Literary-Historical Club was established in October 1947. At first the club was under the leadership of Yuriy Macyk with Prof. Halyna Karpova as the faculty adviser. Then an editorial board was selected for the publication "Do Vysot" ("To the Heights") with Ihor Hofman as editor-in-chief. Shortly after, the club assumed the name of the Ivan Franko Literary-Historical Club, and a second adviser, professor of geography and history, Ivan Popel was added. The members of the club were students from the upper grades. Every week there were literary or historical 'evenings' which could also be attended by the younger students. Later, at the suggestion of Prof. Popel, the club divided into two sections, one devoted to literature, the other to history. Both sections had their own faculty advisers and presented interesting lecture, many prepared by the students themselves. The lectures gained recognition for their meticulous research and presentation and often dramatic delivery. The Literary Club was headed by Yuriy Macyk, Ihor Masnyk, and Mychailo Myhal, respectively.

The Drama Club, initially part of the Literary Club, became a separate entity and had its own activities. The club's director and guiding spirit was Prof. Halyna Karpova, who herself wrote most of the scenes and montages for the staged plays. Along with her husband, who wrote the musical scores, she directed memorable school productions. Among the most admired presentations were an eight-act play "Dolya Poeta." (The Poet's Fate), presented in 1948, portraying the life of poet Taras Shevchenko and written to commemorate the anniversary of his birth and "The Student's Dream", staged on the feast of St. Nicholas evening in 1947 and at the end of the school year in 1948. The play portrayed a student who falls asleep while studying Latin and then encounters representatives of all his school subjects who take turns pointing out to him their importance in his education. The witty play was both entertaining and educational. The productions of "The Ring of Mafalda" and "The Fairy Tale" also featured superior acting and considerable talent among the student actors. Both "The Student's Dream" and "The Poet's Fate" were favorably reviewed in the camp paper "Visnyk Oseli", in its December 23, 1947 #44 and May 2, 1948 #61-62 issues.

The Plast (Ukrainian Scouting Organization) was tremendously significant in

providing education for the youth, outside the school system. The majority of students belonged to the "Novatstvo" (Cub Scouts) and "Yunatstvo" (Scouts). The scout troops were organized according to grade level, and the scouting leadership worked in close co-operation with the school teachers and administrators. Friendships that began in the classroom were reinforced in the scout troops, and the closely-knit bonds continued for many years to come.

The multifaceted education the Regensburg Gymnasium provided, gave its students a wealth of knowledge, developed their intellectual faculties, influenced their outlook, guided their character development, and fostered an appreciation of their culture and pride in their being. It prepared them well for their future lives as individuals and members of communities.

(The complete essay, in Ukrainian, was printed in "Regensburg – Articles and Documents", published by the Shevchenko Scientific Society, New York-Paris-Sydney-Toronto, 1985.)

REPORT ON THE ACADEMIC YEAR 1946-47

By Mykola Velychko
Principal, the Ukrainian Gymnasium in Regensburg

The Ukrainian Gymnasium in Regensburg was founded and established through the efforts of the Ukrainian Relief Committee for Lower Bavaria and Upper Pfalz, which extensively contributed to its organization and to its financial operational support. From July to December of 1945, Rev. Bohdan Hanushevskiy was the chairman of the Committee, Dr. Volodymyr Klish – the secretary, and committee members were Rev. Dr. Julian Katriy, Mgr. I. Horodetskyi, Rev. M. Deresh, Dr. Martynovych and Prof. M. Meleshko.

The students of this school will undoubtedly hold a deep respect and lasting warm memories of these tireless immigrant workers who, during such difficult times, succeeded in organizing the gymnasium and creating favorable conditions that enabled students to continue their education. After relocating the Gymnasium from the city's center to the newly established DP camp in Ganghofer Siedlung just outside the city, the school was supervised by officials from the United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) officials, representatives from the Central Representation of Ukrainian Emigration (CRUE) in Regensburg, and by parents of the Gymnasium Parents' Committee.

Thanks to the oversight of these institutions, the Ukrainian Gymnasium functioned well during the academic year 1946-47. It was housed in an excellent building,

provided with the necessary furnishings and located on grounds that were safe and open for outdoor activities. Dormitories, administered by the school staff, provided residences for war-orphaned boys and girls and for students whose parents were unable to transfer to the camp.

The academic year 1946-47 began on June 17, 1946 and officially ended on June 29, 1947. On that day, after a special Holy Liturgy, the students and their parents, guardians, and teachers assembled in the theater hall. The Principal addressed the gathering, followed by the chairman of the Parents' Committee, Mr. Yaroslav Serbyn, who presented exemplary students with awards. The students were Maria Gnoy, Areta Nanassy (1st year student), Oksana Sendetska, Olena Fayevtsiv (2nd year of gymnasium), Laryssa Zhovnirovych, Irena Nehaniv, Myroslav Serbyn, Oleksander Hayday (3rd year), Lidia Bilous, Orest Shchudluk, Lidia Yarmak (4th year), Lubomyra Karavan, Ludmyla Yarko (5th year), Ihor Masnyk, Oleksandra Yurchenko (6th year) and Yaroslav Stakhiv (7th year). The Parents' Committee donated 600 notebooks, to be distributed to all the students at the beginning of the next academic year. Volodymyr Mialkovskyi (7th year student) addressed the audience on behalf of all the students, thanking the teachers, the Parents' Committee, the Social Services Committee, the Central Representation of Ukrainian Emigrants (CRUE), the Medical Charitable Services (SkhS), and the Camp Administration for all their support. Special recognition was given to all the institutions and individuals who found housing for the orphaned students and provided for their care.

During this academic year there were 224 students enrolled in the school: 123 boys and 101 girls; 174 were Greek Catholic, 48 – Orthodox and 2 – Roman Catholics. A final overall grade of "Very Good" was received by 21 students; 86 students received an overall grade of "Good"; 93 – "Satisfactory"; and 5 failed. 19 students, due to interruptions, were scheduled for make-up examinations in September of the current year.

Matriculation Certificates were received by the following candidates: Oksana Tamara Bryzhun, Lubomyra Voytechko, Vasyl Hladkyi, Lubov Hurko, Oleksandra Danylovych, Bohdan Demchyshyn, Tatiana Anna Deresh-Nykolyshyn, Evhen Mykola Komarnytskyi, Petro Lishchynskyi, Oleksander Oliynyk, Borys Sinyavskyi, Volodymyr Slobodian, Zenoviy Slovinskyi, Zenoviya Oleksandra Turchyn and Volodymyr Chubatyi. Alexander Rivney was allowed to complete early Matriculation under the condition of Special Circumstances, because of his impending immigration to the United States. The invocation of the Special Circumstances rule did not in any way change the requirements and administration of the "Matura" exams.

In all 8-year levels, instruction followed a curriculum developed by the Department of Culture and Education of the Central Representation of Ukrainians in Emigration (CRUE). The material provided for each individual subject was satisfactory. However, the education of this 1946 academic year was not just aimed at improving the students' minds but also at developing their physical and spiritual health. With enlightened awareness, creativity and freedom, they could enrich their culture for future generations.

The instruction of all the subjects within the basic school curriculum provided opportunities to instill into students a respect for freedom as well as authority, an appreciation for the concept of individual ownership, a valuing of productivity, and a sense of morals and religion's role in life. Teaching through a combination of lectures and hands-on experiences served to develop individual creativity, discipline, organizational skills,

and a commitment to meeting obligations toward oneself and the community.

All subjects, but especially history, geography and Ukrainian, were aimed at introducing students to the beauty of nature, to native customs, traditions and rituals, and to developing in them an esthetic appreciation and love for all aspects of Ukrainian culture. Academic and sports organizations broadened the students' education. To commemorate national holidays or special occasions, students organized seminars or concerts, held in the theater and open to entire camp community.

A practicing of religion was expressed through the usual religious practices, attending services, and sometimes gathering in groups for meetings. A very important educational role was played by the local Plast (Ukrainian Scouting Organization), for which we are deeply grateful.

Physical Education remained a mandatory requirement. The students could take a class in gymnastics and join a sports team. Groups were organized in various areas of athletics to participate in intramural contests and in games and competitions with other Ukrainian as well as local German schools. A very important educational role was performed by the local Plast (Ukrainian Scouting Organization) which earned our deep gratitude. During school vacation, the local Plast organization and the YMCA provided summer scouting camp for the school children.

All parents or guardians of the Gymnasium's students were members of the Parents' Committee. Their objective was to develop closer relations and cooperation between the school and students' families. Seven presentations were given by the faculty to members of the Parents' Committee explaining the goals of the current school system and the ways of maintaining communication and cooperation between the parents and the school. With its fine leadership, the Committee lent needed financial and moral support to both the gymnasium administration and the students.

(Translated; Reprinted from "Visnyk Oseli", July 9, 1947.)

ON THE FIRST DAY OF THE NEW ACADEMIC YEAR

by Mykola Velychko
Principal, The Ukrainian Gymnasium in Regensburg

This speech was delivered to the students of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg on September 3, 1947.

Dear Students!

In acknowledging your mental and physical abilities strengths, your rich intellect and your physical strength, do not forget your character. Just look at the most prominent and successful people that figure on the pages of history books, literature, nationally and internationally. They are examples of individuals who developed their characters, who mastered an understanding of national, social, moral, religious and esthetic consciousness to the highest degree. Model your behavior after such individuals. Learn to love and respect yourselves, others, and our laws. Be responsible and obedient. Love your own country and your nation, not just in words but through creative work and action. Your future goal should be directed toward achieving as much knowledge as possible and apply it to helping your nation, working to liberate your native land from its current state, lifting it from ruin and helping it reach its full independent potential.

With my fervent hope and expectation that this new academic year will provide many opportunities for you to excel and come closer to reaching your goals, I call on you to aim high, to achieve intellectual prowess, to build strength of character and body. The time will come when you will be asked to use all your hard-won resources and help the cause of an independent sovereign Ukraine. And you will be ready to do so!

I welcome you into this new academic school year with this wish: "May God guide you in your school work!"

(Translated; Reprinted from "Oselia Visnyk", #28, Sept. 2, 1947)

RECOLLECTIONS OF REGENSBURG LIFE

THOUGHTS FROM YEARS LONG GONE

By Nina Marchenko-Ses

Two letters arrived from the U.S. like spring swallows: the first from Luda, the second from Olia. They arrived as the cherry blossoms appeared like a snowfall, blanketing the trees with white. They arrived on a sunny spring day when the air was filled with the scent of lilacs. They arrived and brought a current of memories. They danced and floated in the air like fallen petals. They coaxed my thoughts on some events of days gone by.

Once again, I recalled the time in Regensburg and wrapped myself in memories of its charm. Back then we did not view the city or our life there with any hint of romance. It was nothing special for us, just a transit point in post-war Germany.

Our arrival in Bavaria was quite by accident, ordained by fate. After the hellish bombing that lasted only about 40 minutes but seemed like an eternity, my parents and I left the small town railroad station in Schwandorf. We were totally exhausted physically and drained spiritually. It was early in the morning. The forest we reached was awake with the strange language of singing birds. We made ourselves comfortable on a bed of pine needles, breathed in the deep aroma of pine, and warmed ourselves in the rays of the sun. It was spring, the month of May. Our chance rest stop turned into a welcome stay, lasting three years and leaving me with a life-long impression.

I remember the day when I left with my father for Regensburg where the Ukrainian Gymnasium had opened. The trip itself was uneventful. We lived forty kilometers away. First we traveled on foot, then on a truck, and finally on a train. It was hot, we were thirsty but had no water. Instead, I remember drinking Bavarian beer – I have never found beer to taste as good as it did on that occasion. Right on the heels of that drinking experience, flushed and with a fluttering heart, I presented myself to Professor Mykola Velychko in the Ukrainian Committee office where he was reviewing and admitting students into the gymnasium school.

The first person I met there was Roma Mysko who, just like me, was holding a briefcase and trembling in fear of the entrance exams. We had to pass exams in the Ukrainian language, in geography, mathematics and religion. I don't remember being asked any questions on history, but I was most concerned with the religion test and I remember reciting memorized long and short. Roma and I did not know then that we would both be accepted and end up in the same class. Together we were destined for all sorts of adventures in the Plast troop "Kalyna" (Ukrainian Scouting Organization).

If my memory serves me correctly, Rev. Deresh administered the exams. He took two candidates at a time. I paired up with Roma who was just as frightened as I was or more. That probably accounted for her constantly blinking her beautiful large eyes. Roma was told to recite the "Our Father" prayer. I was asked to identify the saint in church

painting who holds keys. Rev. Deresh knew that I had no formal religious studies in the Soviet Union, but he did not know how difficult it was for me to name the saint with the keys. Asking me to recite the 50th Psalm would have been easier.

Most of the students commuted from the outlying towns and therefore the classes began in the afternoon. That meant that I had to get up at 4 o'clock in the morning to trek through a forest, cover the distance of 2 kilometers to the railroad station, and take the train in time to arrive in school before noon. Even now I cannot believe my bravery. Today in England we would not have the nerve to walk even a short distance at such an early hour, especially through a forest.

Levko Ryshavyi also rode to Regensburg along with other boys who attended different classes but I do not recall their names now. While waiting for the train we did our homework and once in a while copied from each other.

Later, I lived in a German household in Regensburg and could stop the daily travel. The family with whom I lived was very nice but we never became close. My German vocabulary was limited to "Ich bin ein Auslander" ("I am a foreigner"). When a dormitory was opened, at first in the town and later at the Oselia, I moved there. Ms. Bryzhun, in charge of the dormitory, also took the place of our parents and devoted attention to each one of us individually. We came to her with our problems, and there were many. The educational process was more or less normalized. Oselia became our second homeland, and our education normalized within the established gymnasium. Many new words that referred to us, to our status, were coined here: DP (displaced person), refugee, easterner, westerner, exile, stateless. They entered the Ukrainian lexicon, some into common usage.

At first in the Oselia, some misunderstandings existed between the Ukrainians from the East (easterners) and those from the West (westerners). But after three years of living together, those differences disappeared among the gymnasium students and a closely-knit family evolved. The unity and closeness was often underscored by our director Mykola Velychko. At times we rebelled against our teachers but the disputes were minor, never reaching the level of organized outside demonstrations. The youth scouting organization Plast brought and kept us all together with the motto: "Calamities or misadventures mean nothing to us".

Many years have gone by; much has changed. Many have faced tough challenges; some were caught in cat and mouse games. We have learned to appreciate that which we did not value enough in the past. Remembering those times, I wish to express gratitude to all the professors who gave us such a well-rounded education, helped us form our individual points of view, and ignited in us a burning love for our homeland. (1959)

OUR REGENSBURG GYMNASIUM

by Oksana Teodorovych

This prose was entered by the author in her 5th year gymnasium school notebook, dated February 5, 1949.

Our Regensburg Gymnasium! How rich the meaning of these three words. One cannot express the beguiling enchantment of a classroom shared with fellow students and teacher. Though far from our native land, here in Regensburg we have our school, where we can study and learn and hear our native Ukrainian spoken in school, perhaps for the last time.

Outside of the old city of Regensburg, on the quietly flowing Danube River, lies our "Oselia". Everybody who enters this camp notices, first of all, a large building on the left side of the road. It is here, on the first floor, that our gymnasium is housed. For four years now we have heard the daily school bell calling us to our studies. Not so long ago we were in the second year of gymnasium; now we are already in the fifth. The time has passed so quickly, leaving us with so many different memories. Much has changed during that time. Some of our closest friends have left for other parts of the world.

Our Regensburg Gymnasium boasts a variety of student groups. There is a club for drama, for history, and for literature, the school choir and a sports team "Beskyd". The gymnasium offers a sound standard curriculum, and we have learned a great deal in a short period of time.

Our Regensburg Gymnasium! We shall remember these three words throughout our lives. They stand for our most wonderful student years.

REGENSBURG MEMORIES

By Volodymyra Domashevska Bilaniuk

Part of our youth, from 1946 to 1949, was spent in the "Oselia" in Regensburg and we have wonderful memories from those years. I attended grammar school there (3rd and 4th grade) while my sister Olesia and my brother Stefan attended the gymnasium.

The grammar school principal was Prof. Juriy Teodorowycz, a dedicated and caring person. He made sure that we had school textbooks, notebooks, pencils, pens and ink and, of course, good teachers. My teacher in the 3rd and 4th grades was Anastazia Smereczynska. I remember her as a devoted, wonderful teacher. She taught us how to read and write, and instructed us in history, math, and penmanship. She also took time to teach us how to sew, embroider and knit and how to make original Christmas tree decora-

tions, which I remember to this day.

Our grammar school had a choir under the direction of Prof. Juriy Jarymowych. We learned how to sing lovely Ukrainian melodies and performed at many concerts in Regensburg as well as in other Ukrainian communities, such as Mittenwald and Berchtesgaden. The audiences loved our singing and gave us a standing ovation after every song.

Elementary School, 4th grade – 1949. Teacher: Anastazia Smerechynska.
Рідна Школа, 4-та кляса – 1949 р. Учителька: Анастазія Смеречинська.

I also vividly remember our religion instructor, Father Shpylka. He taught religion and also prepared us for our First Holy Communion. I will always remember the day of our First Holy Communion. It was a sunny beautiful day for the ceremony, after which our parents prepared a wonderful breakfast for us.

My memories about Regensburg also include my participation in Girl Scout meetings and summer camps. I remember my dear classmates that became my closest friends, among them Marta Sharanewych, Stefania Antoniak, Nadia Blashkewych, and Luba Abramiuk. I recall our beloved scout leaders – Nadia Malaniak, Luba Karavan, Lala Maliuk, and Dada Sharanewych.

We are forever grateful to our parents and teachers for all their efforts in making our school years so productive and memorable, despite the stress and hardship of those times.

Scout group (Brownies) – "Forget Me Not", 1947.
Councils: Anastazia Smerechynska, Nadia Malaniak (Oransky)
Пластова група "Незабутьки" – 1947 р.
Опікуни: Анастазія Смеречинська, Надя Маланяк.

ABOUT OUR LIFE IN THE REGENSBURG CAMP

By Rev. Volodymyr Borovskyi

From an article in "Svoboda", I learned that our emigrants from Regensburg, Germany were planning to have a reunion – to meet once more and reminisce about the time in their lives spent in a Displaced Persons Camp. I also lived in Regensburg during this time, and I remember it very well. I would like to share some fragments of memories with you.

General Eisenhower came to Regensburg. I witnessed that event at the railroad station. The Regensburg camp was well organized but life in it was psychologically difficult; we had no idea about our future. We had a good Orthodox parish headed by Archbishop Volodymyr Malets. Rev. Tyt Yakovkevych was the parish priest and I was the deacon. The Liturgy services, assisted by an excellent choir, kept us spiritually close to God, and the sermons given by His Excellence Vladyka Volodymyr also kept us spiritually close to our homeland. The camp operated a medical hospital staffed by Doctors Trutenko, Zhovnirovych, Plitas and others, and a very pleasant pharmacist Papara distributed any prescribed medications. Several camp parents made visits to the professor of pediatrics Dr. Shavdinka in the city for advice and treatment. The elementary and high schools were housed in wonderful buildings, safe places for the children to pursue their education. I remember one of the teachers was Dr. Kushnir.

One day there was a demonstration in the city against the Soviets who wanted to force a return of us to "rodina" (homeland). No one wanted to be repatriated to the Soviets. In Regensburg my family grew and stayed together. My children Taras and Halyna were born in the camp, and baptized there by the archpriest Father Yakovkevych.

The renowned bandura ensemble under the direction of H. Kytastyj performed at our camp. Their heartfelt rendition of Ukrainian songs lifted our spirits, nourished our souls, and, at least for awhile, soothed our yearnings for our homeland, Ukraine.

(Translation; Reprinted from "Svoboda", Oct. 1, 2004)

REMINISCENCES FROM THE PAST

by Iryna Rempter-Yarosh

I dedicate this short reminiscence to the memory of my sister Ludmyla Rempter-Karpiv. She had started school in Regensburg, entering the first grade of grammar school there.

Our family arrived in Regensburg in 1944. At that time Regensburg was a quiet, clean and picturesque town. It did not seem as there was a war going on, because there were no apparent signs of destruction. This illusion did not last long. We hardly had time to look around when suddenly war rushed into Regensburg like a mighty storm. We were there when the first bombs hit and lived through the last one-week battle defending the city. I will not bother with details about the war, they can be found in the history books of World War II. I only want to describe one episode that left a strong impression in my memory.

All able members of my family worked on the railroad, so we were housed in railroad barracks. The railroad was bombed without mercy. Our barracks did not last long. After their destruction, we were housed in a small two-room cottage on a hill outside the settlement. There we remained to the end of the war. This area was often bombed because there was an anti-aircraft artillery unit in the area, constantly shooting at the planes. We ran about a half-mile from our cottage for shelter, hiding in a neighboring farmer's cellar. This cellar was located under a tall mountain and full of the farmer's potatoes and all the people using it as a bomb shelter. It was the only shelter in the neighborhood.

One day, when my mother, my two-year-old brother, my six-year-old sister, and I left our cottage, the planes were already above us. One of the planes came down and started shooting. My mother carried my brother, and I held the hand of my sister, and we ran as fast as we could. The plane circled around and right above us started shooting again. It was winter. The ground was covered with white snow. My sister's coat was red. It struck me that the red coat may be the target for the plane. When we fell to the ground, I purposely fell on top of my sister to cover up her red coat. Then we looked for the plane again. And each time it passed us we quickly got up and kept running. We were scared, thinking we were the targets, only to later find out the real target was a military convoy that was advancing along a road nearby.

Obviously, my Regensburg recollections that include the fear, horror, and destruction of the war are far from pleasant. But there were pleasant memories of the good things: the end of the war, the Regensburg Gymnasium, the unforgettable professors, school buddies, a youthful idealism and hopes for a good future.

STUDENT ACTIVITIES

THE IVAN FRANKO LITERARY CLUB

An enriching and important part of the Ukrainian Gymnasium life in the Oselia was the Ivan Franko Literary Club. Founded in October 1947, it grew to a membership of 60 upper-class students. Prof. Halyna Karpova was the official guardian of this club and she put a lot of energy engaging the youth with literature and art. Almost every Thursday there were club meetings with a presentation from the members followed by a discussion of the topics covered. A number of works by Ukrainian classic as well as contemporary writers, dramatic plays, and various events from history and literature were discussed. The club published a monthly journal called "Do Vysot" ("To the Heights").

The content of this journal was quite original and interesting, showcasing the first literary attempts of our future poets and writers. The club hosted evenings called "The Poetry and Songs of the Ukrainian Insurgent Army (UPA)" with an enjoyable and instructive program. It also staged theatrical presentations for the entire community, such as St. Nicholas' Visit.

To honor Taras Shevchenko, the club staged an eight-act play written by Prof. Karpova titled "The Poet's Fate", a montage of events from the poet's live. It was very well received and long remembered. All 18 performers of the montage were excellent in their roles: Hala Bartkiv (Hanusia), L. Karavan (Piunova), L. Kobziar (the maid), Kh. Koretska (Oksana), N. Kulchytska (Yulia), O. Maluk (the stepmother), R. Andrushko (Engelhardt), I. Wolanskyj (the old man Varnak), M. Dumyk (a young Taras), Julian Gnoj (Taras – the attendant), P. Kytastyj (Soshenko), I. Masnyk (Hulak), V. Mialkovskyj (the young lord), B. Nehaniv (Kulish), T. Novosivskyj (Taras' father), V. Salak (Kostomariv), M. Serbyn (Taras as a child) and D. Fedoriv (an older Taras Shevchenko).

The play merited publication, making it available for use by others during future Shevchenkiadas (month-long celebration of Shevchenko). The original staging featured music accompaniment by O. Yanivska (piano) P. Karpiv (violin) and P. Kytastyj (bandura) which effectively enhanced the presentation. The staging was directed by P. Karpiv who devoted much work and time to making sure the artistic effects were properly executed. "The Poet's Fate" was one of the best shows presented at a Shevchenkiada. It was a shining example of the enthusiastic idealism that informed the actions of our youth and teachers.

ST. NICHOLAS IN OUR OSELIA

The students of the Ukrainian Gymnasium prepared a great surprise to all attending the St. Nicholas program on December 19 at 5 PM. The Literary Club staged an original play "The Student's Dream", under the direction of their adviser Prof. Halyna Karpova. Myroslav Serbyn masterfully played the role of a student falling asleep over his Latin assignment. In his dream he is visited by Ceasar (Ivan Polatayko) who expounds on the importance of Latin, a German lady (Luba Kobziar) who extols the importance of German culture, a mathematics professor (Dmytro Fedoriv) who points out the value of math, an American (Ihor Masnyk) who recommends the study of English, an Egyptian princess (Myroslava Lazarevych) who glorifies ancient history, and a Ukrainian girl (Halyna Bartkiv) who expresses a love of the Ukrainian language and culture. After that, an angel (Slava Fedkiv) and a little devil (Myron Bunko) made appearances, culminating in the surprise entrance of St. Nicholas, bearing gifts. He was welcomed by Halyna Doberchak.

The short play "The Student's Dream" pointed out the value of each of the various subjects, suggesting the importance of a broad overall education. Such theatrical interludes with a 'moral' have always been popular in Ukraine. Prof. Karpova drew inspiration from the school play form popular in Kyiv schools, and in recognition of her work, she was presented with the Achievement Merit Award.

Because of the success and popularity of Prof. Karpova's student theatrical productions, the Oselia had enlisted her help in providing more theatrical programming for the young. As adviser of the gymnasium's Literary Club, she was in a position to engage club members in the preparation and staging of more performances, like the Ukrainian traditional "Vertep", and thus extending enjoyment of the theater to the entire Oselia community.

(Reprinted from "Oselia Newsletter" #44, Dec. 23, 1947)

ST. NICHOLAS AMONG PLAST MEMBERS

The local Plast (Ukrainian Scouting Organization) leadership sponsored the theatrical production directed by Mykola Kawka Sr.

A very entertaining production of "St. Nicholas in the DP Camp" was performed by the boys and girls of Plast. The first act took place in heaven in the office of St. Nicholas, the second was played out in hell, and the third act was set in a DP camp. The performances were excellent and they were rewarded by generous applause from the audience. Afterwards, many were given gifts by St. Nicholas, who came onstage.

Plast members as well as much older residents of the camp received gifts, and some were surprised to receive 'gifts' of dried willow twigs from the little devil for their 'naughty' behavior. The evening was a very pleasant experience which lingered for weeks to come. It was the last of four St. Nicholas events in our camp.

Each presentation involved many people and required much work and commitment. The organizers fully earned our appreciation and gratitude for presenting entertainment that provided a time of sheer enjoyment and respite from our dire situations and the worries in our lives.

(Reprinted from "Visnyk Oseli", #61-62, May 2, 1948)

PLAST IN REGENSBURG

COMPARISON BETWEEN UKRAINIAN AND AMERICAN SCOUTING

Ukrainian	American (Boy Scouts)	American (Girl Scouts)
Pre-scouting 5-7 "Ptashata"		5-7 Daisy
Novaky 7-11	Cubs 7-11	6-8 Brownie
Yunaky 12-18	Boy Scouts 11-17	8-11 Junior Girl Scouts
Starshi Plastuny 18-35	Venturing 14-20	11-17 Studio to Be
Seniory 35-	Scoutmasters 20- Parents	Parents

- American Scouting is up to 20 years, then it's volunteering adults
- American Scouting is not co-educational. They have their own leaders and they only participate together at Jamborees
- Ukrainian Scouting can be for life. All ages are a formal part of the organization.
- There is only one central leadership structure.

A HISTORY OF UKRAINIAN PLAST IN REGENSBURG

by V. Priymak

(Excerpts edited by Bohdan Nehaniv)

The first Plast Center was formed on August 15, 1945 in Regensburg, Bavaria, in the American Zone of West Germany.

Ukrainian youth, the pride and future of Ukraine, were eager to join the ranks of Plast while the American Administration for the scouting movement were friendly and cooperative in enabling founders to establish the organization. Thanks to the untiring work of scout instructor Rev. Bohdan Hanushevskiy, Plast was established in the Regensburg area in early August 1945. He was the first to inspire the young Plast members: "Be faithful to God and your homeland."

Towards the end of December 1945 our Plast Center consisted of the "Novachky" group (Girls' Cub Scout group) with their patron Princess Olha, a "Novaky" group (Boys' Cub Scout group) named in honor of Prince Volodymyr, a troop of Girl Scouts "Yunachky" in honor of Olha Basarab, and a Boy Scouts troop in honor of Petro Konashevych Sahaidachnyi.

Our camp was international. The camp residents included refugees from Ukraine, Latvia, Poland, Lithuania, Russia, Belarus, and Estonia. Scoutmaster Zemhals, a Latvian, conferred with Rev. Hanushevskyj and the International Scout Council (ISC) was formed to accommodate all the nationalities. Rev. Hanushevskiy became its first Chairman.

On January 13, 1946 Plast leaders from the Ukrainian camp in Karlsfeld visited us. They represented a girl scout troop called "Kalyna" ("Guelder-Rose") and a boy scout troop called "Orly" ("Eagles"). They met with their counterparts and enjoyed a friendly get-together in celebration of the traditional Ukrainian New Year.

On January 15, 1946 the first meeting of the Plast Center Rada (Council) took place. The decision was made to name the Center after Ivan Chmola. After the elections, the command leadership, headed by Volodymyr Pryimak, included deputy Emilia Doberchak, general secretary Oleksander Savchyn, treasurer Bohdan Lubynskiy, the judge, Illa Mula; camping supervisor Mykola Olenych; and scout center supervisor or "domivkar", Oleksandra Bryzhun.

During the winter months feverish activity was under way in preparation for the first scout examination. The Plast Center Rada met again to resolve problems related to ongoing activities. At one such meeting it was decided to procure the Center Banner and on March 24, 1946 a festive blessing of this flag took place. The ceremony was conducted by Rev. Dean Evstakhiy Hajdukevych, a good friend of Plast, and assisted by Revs. B. Hanushevskiy and P. Shpylka. The first flag bearer was Bohdan Nehaniv, the tallest Plast member at the time. On the same day, several scout troops took the Plast oath of dedication.

After the oath-taking ceremony, Rev. B. Hanushevskiy nominated several scouts to enter the first level of scout achievement, and their leader V. Priymak pinned the des-

ignated Scout Lily emblem on their uniforms. Afterwards, speeches were given by the Oblast (Regional) Plast Leader and by representatives from foreign scout organizations – the Latvians (Zemhals), Lituanians (Unitis), and Belarusians (Semionov).

On May 5, 1946, the day of the patron saint of Plast, St. George, Plast members celebrated their 35th Anniversary Jubilee. This began with an outdoor Liturgy service offered by Rev. Hajdukevych, assisted by two deacons, and attended by foreign scout organization delegates as well as Plast members. After the liturgy a review of all Plast units was held, followed by a sports meet in the afternoon. Ukrainian 'Plastuny' showed their mastery, winning impressively. In the audience watching the sports events was the leader of international Plast, Senior Scout Yaro Hladkyj. The sport referees were Matviy Meleshko, Mykola Olenych, Ivan Maliuk, Volodymyr Pryimak and Yuriy Yarymovych. The evening was reserved for a program held at the expansive United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) hall which was entirely given over for this celebration of the St. George Holiday and the 35th Anniversary of Plast. Scout representatives of other nationalities were also invited to participate. Plast Senior scout instructor Mykhailo Ivanenko delivered a memorable speech. This was followed by a theatrical production "On the Eve of St. George" presented against a backdrop of symbolic decorations. The traditional bonfire was omitted because of bad weather and rescheduled for the following week.

On May 21, 1946 all the nationalities of the Oselia community organized an International Spring Festival. Each nationality presented its own program and program notes were printed in both English and Ukrainian.

On August 25, 1946 the International Scout Council (ISC) celebrated its First Anniversary. The program included an international cross-country competition and a Plast bonfire in which all members of the ISC participated. A pamphlet titled "Be Prepared" was issued in English, with a section for each nationality group printed in their native language. It served as an orientation guide for the day. The first page featured an introduction by the United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) Director Viller who said he was quite familiar with the scouting program, having been a scout himself. He continued his remarks with: "You, boys and girls, represent the future of Europe. The Scouts' high morals and principles will shape you into respectable, mature, and goal-oriented men and women. I will always be there to help you. It is my hope that the scouting program captures the interest of all the young people in this camp."

The Anniversary of Kyiv's Liberation from the Bolsheviks was celebrated on August 31, 1946. A festive bonfire was lit in remembrance of this occasion. During the formal part of the ceremony, thirty-six "Plastuny" and older senior scouts pledged the Plast oath. Earlier that day a cross-country meet was held for both boys and girls. First place was won by the girl scout troop "Serna" ("Deer") with 168 points and the boy scout troop "Leopard" with 163 points.

On September 28-29, 1946 the national Command "SUPE" organized an international scout meet in Augsburg. Sixty-eight scouts from our camp participated. They left with all their camping equipment, including 25 pup tents, each accommodating three scouts. The nationalities participating included the Ukrainians, Poles, Byelorussians, Russians, Latvians, Lithuanians and Estonians. To commemorate this event, a very ornate and impressive badge, showing the national flags of all the participating scout organizations, was minted and distributed to the participants.

On October 13, 1946 an "inter-team" scout celebration was held in which eight teams, each composed of various nationalities, took part. Representatives from the Army, UNRRA and members of the ISC were on the panel of judges who reviewed the competing teams' games. The Regensburg team consisted of 4 Ukrainians, 6 Latvians, and 6 Russians, and won first place. Among the Army and UNRRA members who attended the event were Viller – UNRRA Director, K. Hilz – UNRRA Director, Miss Sedi – Welfare Officer, and representatives of foreign scout organizations: Scoutmasters Zemhals – Latvian; Kirsh – Russian; Kushel – Byelorussian; Chervinski – Polish. At the opening ceremonies our Plast leadership honored the attending foreign dignitaries with badges especially minted for the occasion.

Then 1947 arrived. Our Center numbered 285 members. There were 36 Cubs, 63 Scouts, 15 Elder Scouts and 16 Seniors in the female division, and 44 Cubs, 498 Scouts, 233 Elder Scouts and 39 Seniors in the male division.

During the Christmas holidays all the scouts, both young and old, went caroling. The money collected was donated to the Central Representation of Ukrainian Emigrants (CRUE).

From January 11 to 17, 1947, 13 individuals from our Center participated in the Oblast (Regional) Ski Camp. All the scout troops collaborated on a commemoration of January 22, "The Day of Unification". On January 26, 1947 the Elder Scouts staged a traditional Plast "Yalynka" ("Christmas Tree") for the scout troops. On January 30, the Anniversary of the battle of Kruty was commemorated. On February 2, the troops participated in a Divine Liturgy service and the dedication of a memorial plaque in St. Egida Church.

The International Scout Council (ISC) organized a winter cross country meet on February 9 in which Ukrainian, Russian and Latvian scouts participated. Our girls won first place, Russians won second, and Latvians placed third. On the boys' side, the Russians were first, Ukrainians second, and Latvians won third place. The Ukrainian team of Elder Scouts troop "Yastrub" ("Hawk") won second place, while Latvians placed first and Russians third.

During July 5-7, 1947 the country's SUPE Command decided to organize a Jubilee Meet in Mittenwald to celebrate the 35th Anniversary of Plast. All Plast branches, except for the Cubs, participated in it. The national leader Yaro Hladkyj encouraged Scoutmaster V. Pryimak to set up and run the cross-country exercise. Scoutmaster M. Utrysko was assigned to help him train the troop of Elder Scouts "Chornomortsi" ("Black Sea Sailors").

In the same year, the International Scouting Bureau in London decided to hold a World Jamboree in Moisson near Paris, France. In all occupation zones of Germany, refugees from various nations now under Soviet control (USSR) decided to re-establish their scout organizations. There was a problem though: - what to do with those scouts who prior to World War II belonged to the London Bureau but now found themselves without a country. The London Bureau allowed them to participate in the Jamboree, promising to solve that problem later.

Ukrainian Plast was represented at the Jamboree by Ukrainian scouts from the British zone under the leadership of Scoutmasters Leonid Bachynskij, Yaro Hladkyi and others. From Regensburg three scouts – Bohdan Malaniak, Volodymyr Mialkovskyj and Volodymyr Slobodian went to the Jamboree without passports and without invitations.

After the closing ceremonies of the Jamboree, another international scout conference was held at which a decision was reached to form a DP unit attached to the London Bureau to which all scout organizations would belong. The DP unit included Belarusians, Latvians, Lithuanians, Estonians, Poles, Russians, Slovenians, Ukrainians, and Yugoslavs. A Frenchman, J. R. Monnett, became the representative of the International Bureau for the DP scouts.

That year our Center was allocated a building (a Plast House) for its activities, so that all our branches could continue their work. Bohdan Nehaniv decorated the walls with drawings depicting Plast themes. During school vacation times, the scouts organized outings to places outside Regensburg.

In 1948 the Anniversary of the Raising of the Ukrainian Flags on the Black Sea Fleet was celebrated. The Plast Troop leadership invited Shramchenko, who was a participant at the original event, to take part in the commemoration. A Black Sea flotilla banner was made and raised on a small mast held in the hands of Plast members rather than on the ship's mast, since the ship on which this festivity was held belonged to the German state.

Our youth troops participated in the international scout meeting in Friedrichshafen on the Bodensee Lake in the French zone. This was the place Hitler had Zeppelins built before the war. (Everyone can recall the burning of the Hindenburg Zeppelin over New York.) We met with French administrators and were received very warmly. When we arrived late at night, the French let us sleep in vacant train compartments at the station. The next day we boarded another train headed to the DP camp where the international meeting was held.

The meeting participants included Ukrainian, Latvian, Lithuanian, Polish and Russian scouts. In the evening a bonfire was held for guests from the French Administration and for the children who lost their parents in the underground war waged with German occupants. The bonfire ceremony opened with the raising of national flags, singing of national anthems, and opening remarks by Scoutmaster Marynovych. The French government representatives then spoke in admiration, directing the young to adopt Plast's respect for the flag of each nation. Bohdan Malaniak was the Master of Ceremonies that evening. Our dances and songs were appreciated by all. Afterwards, the French delegation invited our Ukrainian Senior Scouts to a dinner in a casino. Next day we went by boat across the Bodensee to visit Constanz at the German-French-Swiss border.

On November 25, 1948, after a long illness, in his 68th year, the Scoutmaster Mykhailo Ivanenko died. The funeral was well documented in the journal "Molode Zhyttia". Mykhailo Ivanenko was a member of the Chief Plast Council. According to his last will he was buried in his Plast uniform. The casket was draped in a Plast flag and a scout hat was placed on top. One day before the burial, all the Regensburg scout troops paid their last respects. The funeral itself was a magnificent manifestation of the support and cooperation he had fostered among not only Ukrainian but also other scout organizations, the Ukrainian Youth Association (SUM) membership, the Veterans, various choral groups and many camp residents. The casket was carried by Elder Plastuny from the cemetery chapel to the burial site. The "Surma" Choir sang the requiem. Rev. O. Sharanevych delivered a touching sermon. Plast units covered the grave with wreaths.

A monument in his honor was dedicated on June 12, 1949. Four Catholic priests

headed by Rev. Deresh led the service. After laying the wreath, the secretary of the International Scout Council in Regensburg, Scoutmaster Zemhals, transferred care of the grave to the German scouts. The gathered group bid farewell by singing traditional songs of leave-taking.

(Translated; Reprinted from article published in its entirety in the book "Regensburg 1945-1949")

A note from the editor:

Mr. Pryjmak's article ends here, with 1949. Due to the massive exodus of people leaving Regensburg for other destinations, we believe there was little Plast activity in the camp at that time. Most of the members of the troops "Levy", "Chaiky" and "Kalyna" were relieved of any Plast obligations, giving them time to prepare for their accelerated Matriculation Exams and for their impending immigration. In September, 1949 the Ukrainian Oselia in Regensburg ceased to exist.

THE FOUNDER OF PLAST IN REGENSBURG – REV. BOHDAN-MYKHAILO HANUSHEVSKIY

When the American Forces arrived, a camp for expatriate Ukrainians was organized in Regensburg. The Ukrainian Regional Relief Committee was set up then too. Rev. Bohdan Hanushevskyj was elected as its chairman.

There were around 7,000 residents in the Regensburg camp and approximately 16,000 in the entire region. The first task was to find housing and food for all the residents. Rev. Hanushevskiy immediately began the work of establishing two churches, elementary, middle and high schools, trade schools, and Plast (Ukrainian Scout Organization). The publication of a newspaper was begun, and social services were put into operation to serve the community. All this was successfully done despite constant harassment by the Soviet repatriation commissions trying to persuade the refugees to return to 'rodina' (the Russian term for homeland) where they would surely encounter repression and worse.

Eventually, Rev. Hanushevskiy became the Chaplain of Plast for all the scout troops in Germany. In 1949 he immigrated to Canada, Alberta Province. He died on July 6, 2001 in New Westminster at the age of 89. He left behind his wife Anna, three married daughters, Kvitka, Roxolana and Kalyna, seven grandchildren, and nine great-grandchildren.

(Excerpted from "To the Wreath of Glory", published in "Shliakh Peremohy", September 15, 2002).

PLAST DAYS IN REGENSBURG

Compiled by Ludmyla Yarko-Pochtar

As has been documented in the book "Regensburg 1945-1949", the Plast scouting organization played an important role in the life of the camp Oselia in Regensburg. Most of the students in the Ukrainian Gymnasium belonged to this youth organization. The founder and promoter of Plast was Rev. Hanushevskyj, who also served concurrently as the chairman of the Ukrainian Regional Relief Committee. General organization efforts began already in late summer of 1945. During the existence of the camp a very active Plast life was in evidence, offering distinctive programs for young and old, Cubs to Senior Scouts.

Most of the troops were formed around the school gymnasium classes. The cub scouts were those in the lower grades and regular scouts were those in the upper level classes. In December 1945 and the beginning of 1946 activities such as drills, marches, and instructional sessions were inaugurated. Later the program was expanded to include outings, international meets, celebratory presentations, and outdoor camping.

The spirit of that time was captured in a song written by Rev. Hanushevskyj "In the old Regensburg":

> "In the old Regensburg, at the Oselia on a hill
> Lives the eagle clan in happiness and in sorrow..."

Even while experiencing adventures and some mischief characteristic of youth, they could not ignore their sorrow over losing and leaving their homeland. Many had been evicted from their homes, suffered war atrocities, and constantly yearned to return home. The second song of Rev. Hanushevskyj captured those feelings:

> "The time will come and the forest will be green again
> and again the spring sun will shine upon us
> and the memories will awaken in our souls
> about our country and golden happiness..."

In spite of various hardships, repatriation scares and the hated 'screenings', in time camp life normalized. The spirit of youth took over and the young boys and girls immersed themselves in Plast life. School obligations, Plast duties and participation in various holiday celebrations and commemorations did not leave much time for idleness. At first, two Plast units were formed: the girls' troop under the patronage of Olha Basarab and the boys' troop in honor of Petro Konashevych Sahajdachnyi. Later when the number of troops increased, these two units were split forming two additional troops, the girls' in honor of Olena Teliha and the boys' in honor of Fedor Chernyk. These four units along with the Cub Scouts and Senior Scouts comprised the Regensburg Plast Center.

It's important to note that new songs were composed by young Plast members and entered the repertoire alongside the older Plast and military songs. Many of these were quite creative, witty and humorous took on current events and became quite popular. The girls' troop "Soroky" excelled in creating lasting songs, closely followed by

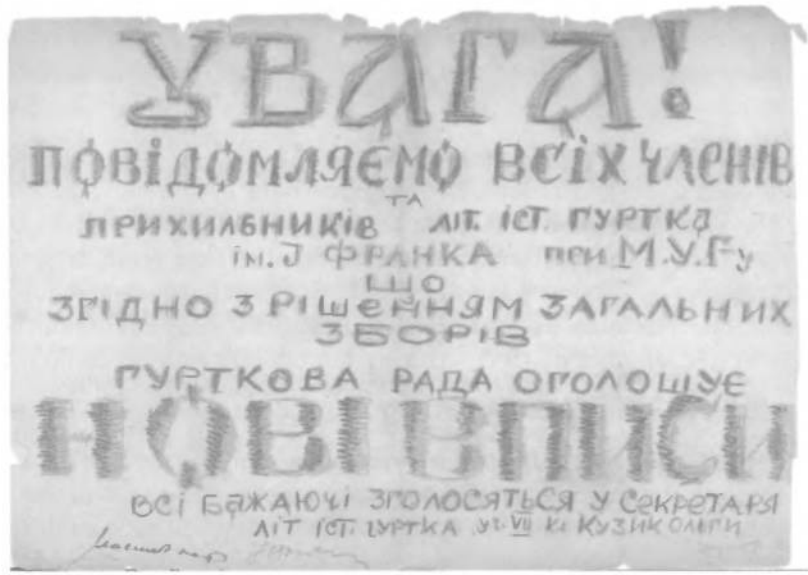

"Chaiky" and "Kalyny". Other troops like "Serny", "Vyvirky", "Lastivky", "Horlytsi" left no record of their activities.

On the boys' side the oldest troop "Lions" put on the biggest display of talent and a sense for adventure. In the summer of 1947 three members of this troop ventured out illegally to the World Jamboree in France, with no passports, no money, no permission no invitation. Upon their return they paraded about in "real" scout hats. The "Lions" had a reputation for inventing numerous song ditties, mostly about their own members. Eventually even that band of close friends dispersed, went their separate ways. Some immigrated to distant places, others transferred to the Elder Scouts after graduation. Never did any one of them bring shame to their troop.

PLAST LIFE IN REGENSBURG

by Julian Gnoj

One's upbringing begins not only in the cradle, in the family, but also in school, within a group of close friends and in youth organizations. When each of the environments are founded on sound moral principles, on religious and national consciousness, on ethical behavior grounded in respect and compassion for others, on fundamental generosity, then one brought up with these influences can grow into an adult of value, to oneself and to society as a whole.

Having reached Regensburg after World War II, I began searching for an organization that could provide such an important foundation for my life. In Regensburg I

found it in Plast, a youth organization of young Ukrainians.

I arrived in Regensburg sometime during the summer of 1945. At that time the camp had not yet been established and the refugees, their numbers increasing, lived in some building in the center of the city. The Ukrainian Committee, however, was already in existence and provided us with support. Eventually we moved to the camp Oselia and in a short time it was settled with large numbers of Ukrainians and other nationalities.

Among the Ukrainians there were many individuals who had already been Plast members and even Plast leaders back in Ukraine. They worked to establish Ukrainian Plast in Regensburg and later in other parts of Bavaria. Among the initiators were Rev. Bohdan Hanushevskyj, Volodymyr Pryimak, Anastazia Smerechynska and others whose names I do not remember now. I joined Plast because I was inspired by this organization and its program that provided so much opportunity for self-improvement.

Early Plast activities in Regensburg consisted of troop meetings, which from the very beginning focused on shaping the "Plastuny" (scouts) into valued members of society, building our characters, and instilling in us a national consciousness. In those days we all believed that we were preparing ourselves for a return to Ukraine and all Plast members as a group took their education and other duties seriously. With time, the individual troops grouped to form higher echelon organizational units. Applying military jargon a platoon was a troop, a company was a 'kurin', and a battalion was a 'kish'. This model of Plast spread to the entire Regensburg Oblast and then to other camps in Germany.

At first, there were three troops of boys and three of girls. They were supervised by the Oblast Command led by Rev. Bohdan Hanushevskyj. At that time Rev. Hanushevskyj began to organize International Scouting Groups. On January 5, 1946 Ukrainian Plast members organized a Plast Yalynka (Christmas Tree) program and invited scouts from other nationalities. This was quite an impressive evening at which Christmas was heralded with international carols. Later a friendly get-together with other nationalities was organized by the Ukrainian "Plastuny" and we sang songs and danced to the music provided by the "Lions" troop. Still later preparations began for the first Scouting exams. In March 1946 the first group of boys and girls took the Plast oath.

In addition to the aforementioned individuals, Mykola Kavka and Dr. Taras Hanushevskyj were also members of the Oblast Command. Mrs. Iryna Lubchak was the girls' troop supervisor. Plast, starting with its youngest members, was a positive phenomenon in the upbringing of our Ukrainian youth outside the borders of Ukraine. In 1946 two cub scout groups called "hnizda" were established for the young boys, the "Novaky", also known as the "greenhorn plastuny". The boys' Cub Scouts' group was named in honor of Prince Volodymyr the Great and the girls' group in honor of Princess Olha. These names alone showed the links with the history of Ukraine and its prominent historic figures. I headed up the instructional program, and I remember well these beginnings of our Plast in Regensburg. The Cub Scouts' program in Regensburg were headed by Anastazia Smerechynska and Yuriy Yarymovych, and the Cub Scout troops held summer camp each year on the forested grounds surrounding Regensburg. I participated in these camps both as a team leader and as a member of the administrative command.

As the membership of Plast increased, the need for Plast leaders became more acute. To correct this shortcoming, training camps were organized and over 30 "Plastuny" became leaders of Cub Scout and scout troops. One of the leaders and instructors at these

courses was Senior Scout Yaro Hladkyj. I participated in this course and graduated to become a Cub Scout leader.

A Plast Center formed around the youth branches providing an opportunity for older scouts, including the Senior Scouts, to join. The senior members were headed by Mykhailo Ivanenko. Many camp residents contributed time and effort to help Plast; they formed Plastpryiat (Friends of Plast).

In May 1946 St. George's day was celebrated. This was an impressive undertaking with many scouts competing in sports and other events. Among the boy scouts our troop "Lions" won first place. At the bonfire that evening, Bohdan Malaniak and Vlodko Mialkovskyj, our troop members, outperformed themselves. Shortly after that celebration, also in May, the 1946 Regensburg International Spring Festival took place. Plast was also featured prominently in this event. Our youth represented the Ukrainians magnificently in the main events of sports games and folk art display. The guests and American representatives admired the high level of creativity and talent among these DP's, who had been labeled by the Communist propaganda as savages or criminals.

The "Lions" troop was the leader among the boys. There were 12 of us, well disciplined, each one a good singer and all could play a musical instrument. We were members of other choirs but we also formed our own team choir to entertain the Plast crowd at bonfires and to impress the girls. Every one of us was active in Plast. Our "Lions" troop was also concerned with the medical care of Plast members. Many of us had taken a first aid course and, when the need arose, we helped out as 'medics' at summer camps and at various sports events. This medical interest of our troop members resulted in five of us becoming physicians. Most of us continue to serve other Plast members to this day.

Our team band was admired not only by the Regensburg scouts but scouts at other camps where we performed during bonfires, at art festivals, and at Plast dances.

In summer 1946 a Cub Scout summer camp was organized. Along with Bohdan Malaniak and Vlodko Mialkovskyj I was a troop leader as well as a member of the camp command. Anastazia Smerechynska was the overall leader of the camp.

In August 1946 the International Scout Council was held in Regensburg and our scouts participated in sport and cross-country competitions. I won the 100-meter dash. In September an International Scouting Rally was held in Augsburg with over 50 of us from Regensburg participating in it. All the members of our "Lion" troop participated. We took part in sports and cross-country competitions and in the evening we sang. The "Lions" band played Ukrainian and Plast songs; our performance was the highlight of the bonfire.

Regensburg Plast always participated in events commemorating the November Uprising. Our gymnasium choir was outstanding. The singers, most of them members of Plast, were endowed with remarkable voices. In 1947 the Regensburg 'kish' numbered 300 members.

In July 1947 a Jubilee Plast Meet was held in Mittenwald to celebrate the 35th Anniversary of the Founding of Plast. Four weeks before this event a training camp named "Kartuzka Bereza" was held, led by Yaro Hladkyj. The "Burlaky" 'kurin' made up most of the camp leadership. Many of the Regensburg Plast members participated, myself included. This camp resembled a military boot camp and most of the camp leaders were former soldiers of the "Halychyna" (Galizien) Division. The camp was hard to endure; it

was physically demanding and the Plast program was tough. But the camp was located on an island, so nobody could escape. All the camp participants took part in the Mittenwald Meet. The main flagpoles were erected by the camp members and Yaro Hladkyj was in charge of the cross-country competition.

In 1947 the International Scout Bureau in London decided to convene the 6th Jamboree in France. Ukrainian Plast was represented by Leonid Bohanovskyj and Yaro Hladkyj. Three of our members from the "Lion" troop, Bohdan Malaniak, Vlodko Mialkovskyj and Volodymyr Slobodian, attended the Jamboree on their own. (Bohdan Malaniak described this unique journey in "The Ukrainian Weekly" and "Plastoviy Shliakh" ("Plast Road"), reprinted also in this book.) 1947 marked the year the Plast Organization in Regensburg finally received its own building to house its activities. Bohdan Nehaniv, a member of the "Lions" troop, decorated this facility with Plast-oriented motifs and we were proud of his work.

Our Regensburg Oselia became known for frequently hosting visits from important American representatives, as well as prominent Ukrainian individuals. In 1947 Anton Hlinka, a representative of the Ottawa government visited our Oselia. He was delighted with the organization of Oselia, and the number of scientists and artists residing there. He was impressed with the organization and education of our youth, especially with Plast. He helped many Ukrainians to immigrate to Canada.

In 1948 Archbishop Ivan Buchko visited our Oselia and later reported to the Pope on the fate of Ukrainians in post-war Germany. I know that many other important personalities visited us but unfortunately I can't recall who they were. The intervening fifty years have erased these events from my memory. One thing I remember is that Plast always took part in welcoming these guests and the "Lion" troop entertained them with performances of Ukrainian music and dance.

In 1948 a "Week of Ukrainian Culture" was organized at our Oselia. During that period high-rank American military officers and politicians, Ukrainians from other camps, as well as many individuals of other nationalities visited our Oselia. We shared our cultural arts and demonstrated our Plast members' skillfulness and youthful spirit. This event had such an impact on Americans and other nationalities that they began to take an interest in the needs of the Ukrainians and became attentive to their fate. They were impressed with the organization and work of the youth, in particular, since the young represented to them the future health of the nation.

In 1948 the Fourteenth World Olympiad was held in London. The Council of Physical Education initiated the organization of these DP Olympic Games. This was not in competition with the International Olympic Games but was organized to bring attention to the enslaved nations. It was not easy to organize these games. The International Relief Organization (IRO) refused to support the event in any way. There were people who wanted to drop the idea but others persevered and continued their efforts, at considerable risk. Intensive preparations began. Plast became involved in fundraising and in collecting food. The "Lion" troop was among the more active participants.

The sportsmen who visited German homes and the Germans were very generous with their donations. The Sport Club at Oselia turned to Plast to participate actively in sports events. The students liked sports and many excelled in their field. In my youth I was known at Oselia as one that could not be beaten in the 100-meter dash. At the

Bodensee International Youth Meet I placed first with a time close to the world record. I would have gladly gone to participate in these Olympic Games but Prof. Velychko determined that at my age, schoolwork was more important than sports.

In 1948 Plast members went caroling from house to house. On the Feast of St. George, Bohdan Nehaniv received recognition from an American Colonel. In the summer of that year, the Regensburg youth troops participated in an international meet near Lake Bodensee. Again Plast excelled in this competition and I won first place in the 100-meter dash, beating out a tall Frenchman. The "Lions" band performed again at the bonfire, this time in front of an international audience, and our "Lion" Bohdan Malaniak and Vlodko Mialkovskij capably MC-ed the program. The scouts from other nationalities were captivated by our songs and folk dances performed by Ihor Masnyk with Luba Kobziar and me with Vira Komarnytska along with some ten pairs of dancers whose names I don't remember.

Also in 1948 Regensburg hosted a gathering of the Ukrainian Sitch Riflemen. Regensburg Plast participated in the festivities. Roman Kupchynskyj welcomed us all. The Plast members lined up with the Sitch Riflemen and together, standing in rows, they recited the pledge to guard Ukraine against all enemies. The Oselia administration directed that a "mohyla" be raised on the grounds, and later it served as the venue for the commemoration of the November Uprising.

Regensburg Plast was also active in civic work. We organized the traditional St. Andrew's night events and several friendly dance soirees with Bohdan Malaniak as master of ceremonies. Plastuny also celebrated the Feast of St. Nicholas, staging a play under the direction of Mykola Kavka. Plast participated annually in the remembrances of Metropolitan Andriy Sheptytsky's anniversaries, in Easter processionals, and in blessing of water at Epiphany.

Sports remained the favorite recreation of Plast youth. We physically strengthened ourselves through a participation in track and field, volleyball, soccer, and gymnastics.

The farewells began at our Oselia towards the end of 1948. It was difficult to bid farewell to our friends, our loves, the romance and stirrings of our youth. We had all lived under abnormal conditions, and this difficult situation had brought us together, strengthened us, and prepared us for the challenges of an unknown future in a foreign land. We learned early in life that roses also have thorns.

We came from so many regions of Ukraine and we became more knowledgeable about the country's breadth and variety. From one another we learned how Ukrainians of a particular region, from a specific city, in a given town lived and we made note of the differences and similarities. Such a singularly rich education could have only been received at a DP camp, where we were all thrown together. This was the positive side of the camp. It was the place we grew up, nurtured our character, formed our personalities, and cultivated an optimistic stance towards the future, so indeed it was difficult to say goodbye. We are now spread all over the world but our shared past life in Regensburg unifies us, provides us with pleasant memories of younger years, and straightens our spines in our declining years.

FROM REGENSBURG TO PARIS: THE SIXTH WORLD SCOUT JAMBOREE IN 1947

by Bohdan Malaniak

Ludmyla Pochtar's recent article, "In Old Regensburg", appeared in the June 25, 2004 issue of "Svoboda" and prompted me to write and share with "The Ukrainian Weekly" readers one of the most memorable recollections of my youth. It was during the time we resided in the Regensburg Displaced Persons (DP) Camp (1945-1948).

Fifty-seven summers have passed since the 1947 Sixth World Scout Jamboree took place in Moisson, a suburb of Paris, located on the banks of the River Seine. At that time, most Ukrainian refugees lived in post-war Germany, in Displaced Persons (DP) camps. As such, they faced insurmountable difficulties barring them from officially representing their country of origin at the games. The Jamboree was an international gathering of some 25,000 scouts. Some 40-50 Ukrainian scouts did participate in this post-war jamboree. Among them were three youthful, Ukrainian boy scouts from Regensburg i.e. Wolodymyr Mialkowskyj, currently residing in Munich, Germany, Volodymyr Slobodian, now living in Australia, the "Land Down Under", and yours truly, Bohdan Malaniak, now a resident of Glendale, California in the United States.

The official Jamboree Patch of the Sixth World Scouting Jamboree.

The three of us, members of the "Lions" Plast troop decided, at any cost, to make our way to France and attend the gathering of scouts there from all corners of the world. And so without any invitation, with no official permission, passports, or other necessary documentation, we began our uncertain journey into unknown and risky territory. We would be making illegal border crossings on the German and French borders. This promised to be the greatest traveling adventures ever!

Our journey began when we boarded a train that would take us from Regensburg to the French-occupied zone in Germany, where luckily, we connected with a group of vacationing Ukrainians. They were traveling on the Rhine River toward Koblentz, a city near the German-French border and they invited us to travel with them. When we reached the border, the crew of the boat smuggled us across and – Voila! – we were on French soil! As the boat pulled away, Wolodymyr Mialkowskyj sent a message in Morse code to the people on the boat saying, "SKOB" (a Ukrainian Scout greeting).

Using our compasses, we headed in the direction of Paris. We traveled by foot on forest trails until we came to some railroad tracks, where we stopped to refresh ourselves.

Вправляє азбуку Морзе

Зловлені, але висмикнулися...

While we were resting, we heard the distant whistle of a train traveling in the direction we were headed. We realized that the train would be slowing down in order to negotiate the curve in the tracks, so we cautiously jumped onto the steps between the boxcars and one-by-one climbed aboard, making our way to the corner of an open boxcar filled with black coal. After some time, the train slowed down and then came to a complete stop at a very small station in order to bring on some cold, cold water on a hot, hot day. And here the railroad officials and the local gendarme discovered us, the three stowaways.

Fortunately, in preparation for just such an event, we had concocted a story: We would say that somehow we were separated from the main contingency of Czechoslovakian Scouts traveling to the Jamboree. Luck was still with us; not only did they buy our story, but they also put us passage-free on the next train to Paris. Before heading to the Jamboree, however, we spent a couple of days in Paris sightseeing and even visiting the Ukrainian Community Center, where we received directions to the Moisson campsite.

Our hearts were pounding with excitement as we entered a campsite bustling with activity and saw the massive number of scouts who had arrived from some 70 countries. During registration, we received our housing and meal assignments and a Jamboree Patch with the name of our designated sub-camp, "Bourgogne". Speaking of meals, each table of eight was hosted by one French scout who served three bottles of French wine at every meal, including breakfast! This amazed us, but they explained that the French water was not for drinking.

On our first evening, we attended a traditional scouting campfire. The evening included skits, dances, songs, jokes, and storytelling by various groups and individuals. Suddenly an announcement was made over the loudspeaker that a surprise group of Ukrainian Scouts would be performing next. Then some 20 Ukrainian scouts (from Munich, I believe) all dressed in Ukrainian Hutzul costumes, appeared out of the darkness running toward the campfire, and began to dance the Arkan. In our extreme excitement and pride, we jumped out of the bleachers and ran to join them in their dance. We closed

"Finally reaching Jamboree Site".

that evening's campfire with all the scouts standing and singing in unison, "The day is done, gone the sun, all is well, all is well". It gave me chills.

We spent most of our remaining days having a good time visiting with other scouts, learning about other scouting traditions, and trading scout memorabilia. We left the Jamboree with a sense of satisfaction, having fulfilled our youthful dream. Our trip home was free of incident. From Paris, we headed for home by express train passing through Berlin along the way and arriving in Regensburg towards evening.

It was dark by the time we walked home and by coincidence our Regensburg scouts were having a campfire that night. As you can imagine, we presented quite a sight when we arrived with loaded down rucksacks, in full dress uniforms, and our newly acquired scout hats from Paris on our heads. I am sure the rousing welcome our scouts gave us was heard throughout the DP camp that night, and we could not have been happier.

As a side story, many of the people who were there that evening will be attending the 15th Regensburg Reunion in Soyuzivka, Sept. 13-16, 2004. Some of them will remember the 57th Anniversary of the Ukrainian Scout Jamboree held in Mittenwald, Germany, July 5-7, 1947.

Last summer during her visit to Paris, my granddaughter tried but failed to find the site of the Jamboree that had taken place in Moisson. She wrote to me saying, "Dear Jajo, I am unable to locate any remains of the 1947 Jamboree site. However, I did stop at a local philately shop and found a commemorative postage stamp from the 1947 Jamboree, which I will bring home for you."

Sadly enough, to this day, Plast is not a member of the World Scout Organization. In 2007, the 21st World Scout Jamboree will celebrate the 100th Anniversary of Scouting in Great Britain. By that time, let us hope that Plast will have become a member of the World Scout Organization.

Greetings to all – SKOB!

(2004)

Commemorative postage stamp.

THE JUBILEE PLAST MEET IN MITTENWALD IN JULY 1947

by Luba Karavan Kolomayets

Dear Friends!

Bohdan decided that I was to write an article reporting on the Jubilee Plast Meet in Mittenwald. We all know that when Bohdan decides, it's 'said and done'. But I have to say this: writing now, from a perspective of 50 years, is a daunting task. My memory is not what it used to be; the passage of 50 years has dimmed my memory of details. Only some memories of specific episodes remain. Therefore, this will not be a report as such, but a short reminiscence.

A postcard from Plast Jamboree 1947 in Mittenwald, Germany. Німеччина, 1947 р.

In honor of Olha Basarab, we decided that our scout troop be represented at this jubilee meet by three of the older troops. The Kurin leader at the time was Slavtsia Fedkiv. (I am sure you remember her – always elegant with her lovely thick hair) Slavtsia refused to go to the meet because she said she had no proper sport shoes to complete her uniform. I was her deputy at that time and I owned sport shoes, so I went instead her. Two days of nonstop rain and the Mittenwald mud totally ruined those shoes. In the final days of the meet, I paraded in my infamous wooden-sole shoes. I took over the Kurin leadership and went off to earn glory. Our Regensburg Plast leadership warned us to be on guard. From the moment we enter the Plast grounds for the meet, we were told we would be constantly observed and evaluated on how well we upheld the Plast image.

The first night and every night after that, the 10 PM curfew was in effect. We slept in barracks. After lights-out, someone (I still don't know who) began laughing, at first quietly. When we were reprimanded and told to stay quiet, the laughter intensified more and more. I was almost in tears imploring the girls to stop laughing, but the laughter kept increasing. It was impossible to stop it. And all that time we were rated on our conduct... and rated and rated.

As a result of this incident we were awarded punitive guard duty during the time of the opening festivities of the Jubilee Meet held around the bonfire. I took the guard duty very seriously, life or death. That is why I remember it to this day. True, we were somewhat forgiven at the bonfire when, accompanied by guitar, we sang "When I was at a Girls' Camp", a song written by Dmytro Hrushetskyj. We were awarded first place for

our song and received thunderous applause.

Of course, a stern lecture by the Plast leadership awaited us upon our return home. We were ashamed to show ourselves to other members of our 'kurin' because of having been reprimanded at the meet. Usually those from Regensburg collected only praise. However, if this had not happened, I would have had nothing to write about for this newsletter 50 years later.

In the world of today, all this appears naïve and comical. We were like that then, and perhaps those qualities of child-like wonder and sense of play have helped to create such warm and binding friendships.

(Reprinted from "If Only Once More", #4, Spring 1997)

CHRONOLOGY OF THE REGENSBURGIADE

Compiled by Ludmyla Yarko-Pochtar

8 May 1945	Germany surrenders. End of war
28 May 1945	Col. Pospishil approves organization of the Ukrainian Aid Committee
2 June 1945	Formation of Ukrainian Oblast Aid Committee (UODK) under Chairmanship of Rev. Bohdan Hanushevskiy
August 1945	Organization of Gymnasium and Elementary School in Regensburg
2 September 1945	First day of School in the UODK building (former Bank of Dresden facility at Neupfarplatz)
21 October 1945	Organization of the camp at Ganghofer Siedlung
Oct-November 1945	Beginning of Plast activities
14 December 1945	Dissolution of UODK and eviction from the center city facility. Gymnasium operates without a building
January 1946	Gymnasium transferred to the hospital building at the "Oselia"
2 March 1946	First Matriculation Exercise
31 May 1946	End of school year. Demonstrations against forced repatriations by Soviet forces
25 March 1947	Second Matriculation Exercise
20 February 1948	Third Matriculation Exercise
11 June 1948	Fourth Matriculation Exercise
27 June 1948	First Gymnasium Dance
Summer 1948	Epidemic of "Heine Medina"; quarantine for children and youth
24 September 1948	New school year; many leave the camp
19 February 1949	Accelerated Matriculation Exercise
24 June 1949 7 July 1949	Another accelerated Matriculation Exercise following an abbreviated year
July-August	Departures, farewells
September 1949	Closing of the camp, transfer to Ulm
January 1950	The last Matriculation Exercise in Ulm

Departures.....

Departures....

Departures.....

PHOTO REVIEW OF THE PAST

МИНУЛЕ У ЗНИМКАХ

Walhalla / "Вальгаля"

Halyna Futala (Doberchak)
Галина Футала (Доберчак)

Ludmyla Yarko / Людмила Ярко

Mariyka Makohin (Koroliuk)
Маріїка Маколін (Королюк)

"Vyvirky" - "Squirrels" Troop.
First row: Khrystyna Koretska, Ida Voronsbech, Oksana Teodorovych.
Second row: B. Lozynska, K. Deresh, L. Bezpechna, O. Macyk
Гурток "Вивірки".
Перший ряд: Христина Корецька, Іда Воронсбех, Оксана Теодорович
Другий ряд: Б. Лозинська, К. Дереш, Л. Безпечна, О. Мацик

"Kalyna" Troop at the Sea Day commemoration, 23 May 1948. First row: R. Mysko, O. Kuzyk, L. Karavan. Second row: O. Savchuk, L. Yarko, L. Markovska, L. Kobziar, H. Bartkiv
"Калина" відзначає День Моря: 23 травня, 1948 Перший ряд: Р. Мисько, О. Кузик, Л. Караван Другий ряд: О. Савчук, Л. Ярко, Л. Марковська, Л. Кобзяр, Г. Бартків

"Kalyna" Troop in Augsburg, 28-29 Sept., 1946 First row: O. Savchuk, O. Kuzyk, R. Mysko Second row: V. Komarnytska, H. Bartkiv, L. Markovska, N. Ses', L. Karavan, L. Yarko
Гурток "Калина" в Авгзбургу 28-29 вересня, 1946 Перший ряд: О. Савчук, О. Кузик, Р. Мисько Другий ряд: В. Комарницька, Г. Бартків, Л. Марковська, Н. Сесь, Л. Караван, Л. Ярко

Camp in Wolkering, August, 1946 / Табір у Волькерінгу: серпень, 1946 р.

O. Teodorovych, B. Nehaniv, R. Abramiuk
О. Теодорович, Б. Неганів, Р. Абрамюк

Slavtsia and Bohdan Malaniak
Славця і Данко Маланяк

Gymnasium Dance Ensemble, 1947
Гімназійний танцювальний ансамбль, 1947

Bohdan Malaniak
Богдан Маланяк

Luba Karavan
Люба Караван

Nina Ses'
Ніна Сесь

Gymnasium Choir, 1947
Гімназійний хор, 1947

"Siryi Lev" – Chief Plastun among Regensburg plastuns (Troop "Falkon")
"Сірий Лев" начальний пластун між регенсбурзькими пластунами (гурток "Сокіл")

V. Komarnytska
В. Комарницька

"Kalyna" Troop; St. George's Day Celebration 11 May, 1947 in Petling on the Danube River
Гурток "Калини": Свято св. Юрія, 11 травня, 1947 р. в Плятнінгу над Дунаєм

Іван Полатайко
Ivan Polataiko

F. Bugel, Kh. Serafym.
B. Malaniak, Ya. Fedkiv,
R. Velychko
Ф. Бугель, Х. Серафим,
Б. Маланяк, Я. Федьків,
Р. Величко

"On start"; cross country ski race
Старт лещетарського бігу

Regensburg Senior scouts at the Mittenwald Meet, July 1947
Регенсбурзький сеньйорат на з'їзді в Міттенвальді, липень 1947

Winner of skiing competition B. Z. Malaniak
Першун лещетарських змагань Б. З. Маланяк

Slavtsia Malaniak
Славця Маланяк

Teofila Markus, Zenko Feshchak, Oksana Teodorovych
Теофіля Маркусь, Зенко Фещак, Оксана Теодорович

Graduation Class – 1949 (Group #1)
Абітурієнти – 1949 (Група №1)

Regensburg Class of 1946
Регенсбурзька кляса 1946

Student newspaper "Pchilka", edited by 6th class students: B. Malaniak, B. Vitiaz, V. Pospolyta
"Пчілка" – орган 6 кляси: Б. Маланяк, Б. Вітязь, В. Посполита

Sport Club "Beskyd" Board. First row: M. Makohin, L. Karavan, H. Bartkiv, A. Kulchytska
Second row: V. Fedorniak, Yu. Gnoj, M. Dumyk, prof. M. Meleshko, B. Nehaniv, I. Volyanskyi, K. Savchuk. Third row: M. Bunko, P. Tatarskyi, I. Masnyk, I. Polataiko, R. Velychko.
Управа спортового клюбу "Бескид". Перший ряд: М. Макогін, Л. Караван, Г. Бартків, А. Кульчиць-ка. Другий ряд: В. Федорняк, Ю. Гной, М. Думик, проф. М. Мелешко, Б. Неганів, І. Волянський, К. Савчук. Третій ряд: М. Бунько. П. Татарський, І. Масник, І. Полатайко, Р. Величко

"Kalyna" Troop. First row: O. Savchuk, O. Kuzyk, R. Mysko. Second row: Vira Komarnytska, Hala Bartkiv, Lalka Markovska; Nina Ses', Luba Karavan; Luda Yarko.
Гурток "Калина". Перший ряд: О. Савчук, О. Кузик, Р. Мисько. Другий ряд: В. Комарниць-ка, Г. Бартків, Л. Марковська, Н. Сесь, Л. Караван, Л. Ярко

R. Mysko / Р. Мисько

Graduating Class of 1949 (Group #2)
Абітурієнти – кляса 1949 (група №2)

"Kalyna" Troop, 14 March 1948
O. Lotocka, V. Komarnytska. O. Kuzyk, R. Mysko, L. Markovska, L. Blaha, L. Karavan, H. Bartkiv, H. Doberchak, L. Kobziar
Калини: 14 березня, 1948. О. Лотоцька, В. Комарницька, О. Кузик, Р. Мисько, Л. Марковська, Л. Блага, Л. Караван, Г. Бартків, Г. Доберчак, Л. Кобзяр

"Levy" Troop. Sitting on the ground: I. Volanskyi, B. Nehaniv. First row on the bicycle: Yu. Gnoj, V. Mialkovskyi, B. Malaniak, M. Dumyk, M. Bunko, T. Lozynskyi. Standing on the bicycle: M. Myhal, I. Masnyk
Гурток "Леви". На землі: І. Волянський, Б. Неганів. Перший ряд на ровері: Ю. Гной. В. Мялковський, Б. Маланяк, М. Думик, М. Бунько Т. Лозинський. Стоять на ровері: М. Мигаль, І. Масник

Administration of the Osela; in the middle the mayor Ya. Serbyn
Управа оселі; по середині посадник Я. Сербин

Troop "Kalyna" - the sea women
Калини - Морячки

Girls' Kurin im. Olha Basarab; the first hike 10 March, 1946
Дівочий Курінь ім. Ольги Басараб; перша прогулька 10 березня, 1946

Scout meet in Mittenwald,
9 July, 1947
7th Kurin im. P. Sahaidachnoho
marching;
commanding V. Mialkovskyi
З'їзд у Міттенвальді,
9 липня 1947;
машерує 7 Курінь ім. Петра
К. Сагайдачного;
Провадить В. Мялковський

Chrystyna Holovinskyi (Pashkivska)
Христина Головінська (Пашківська)

H. Bartkiv
Г. Бартків

L. Karavan, O. Kuzyk
Л. Караван, О. Кузик

P. Tatarskyi, V. Fedorniak, A. Bugel, I. Polatayko, M. Bunko
П. Татарський, В. Федорняк, А. Бугель, І. Полатайко, М. Бунько

Celebrating Physical Culture Day: 1947
First row: V. Komarnytska, H. Bartkiv, L. Maluk
День фізичної культури: 1947
Перший ряд: В. Комарницька, Г. Бартків, Л. Малюк

Chapter Three

STUDENT AND FACULTY BIOGRAPHIES AND LISTINGS

PARTIAL LIST OF STUDENTS

(Sources: Regensburg Gymnasium address book and Regensburg reunion publications)

Nina Afendykiw (Malets)
Roman Andrushko
Myron Babiuk
Oksana Babiuk (Macyk)
Zenon Babiuk
Yuriy Bazalyckyj
Lydia Bazarko (Chyliak)
Lesia Berezhnycka (Fenyk)
Volodymyra Bilaniuk (Domashevska)
Oleksandra Biskupska
Marta Blaha
Inna Blinov (Miroshnychenko)
Lubov Bodnar (Hurko)
Dmytro Bodnarchuk
Maria Bodnaruk (Boyko)
Anna Bojcun (Kulchycka)
Sviatoslav Bozhenko
Dionizia Brochinsky (Palaziy)
Andriy Buhel
Slava Bukachewska (Fedkiv)
Myron Bunko
Maria Chemych (Kuzyk)
Volodymyr Chubatyj
Valentyna Chudowska
Ihor Chypchar
Osyp Cicalo
Yarema Cisaruk
Bohdan Demchyshyn
Ksenia Deresh
Vitaliy Didenko
Areta Dobrianskyj (Nanassy)
Stefan Domashevskyj
Christine Dulyn (Stefanovych)
Mykola Dumyk
Yaroslav Dykyj
Orest Dzulynskyj
Yevhen Fedorenko
Dmytro Fedoriv
Viktor Fedorniak
Yaroslaw Feshchak
Zenon Feshchak
Halyna Futala (Doberchak)
Ihor Futala
Vasyl Futala
Daria Genza (Masna)
Julian Gnoj
Lesia Gula (Dzulynska)
Oleksander Hajdaj
Volodymyr Haldun
Yuriy Haninchak
Olia Hankewycz (Klapishchak)
Vasyl Hladkyj
Halyna Hluchovera (Rednianko)
Ihor Holovinskyj
Chrystyna Holovinskyj (Pashkivska)
Lesia Holiuka (Malynovych)
Natalia Honcharov (Kliukovska)
Ihor Hofman
Lesia Hryckowian (Domashevska)
Natalka Hunchak (maiden name)
Chrystyna Hura (Korecka)
Oleksander Ignatovich
Emilia Ivaniw (Kuchar)
Katherine Ivanyckyj (Holovchak)
Vera Iwanycky (Lozynska)
Olha Iwaskiw (Gnoj)
Romana Jachtorowych (Mysko)
Ivan Jaciw
Volodymyr Jarko
Rita Kachmar (Shultz)
Luba Kaczan (Tarnawska)
Halyna Kalytiak (Bartkiv)
Oleksander Kapustynskyj
Orysia Karapinka
Yuriy Karapinka
Halyna Karasejczuk (Klukowska)
Oleh Karavan
Maria Kasian (Zhubryd)
Lubomyra Kolomayets (Karawan)
Evhen Komarnycky

Maria Komarnycky (Podolianko)
Bohdanna Komarynska (Lozynska)
Maria Koroliuk (Makohin)
Yaroslav Korzheniwsky
Bohdan Kosach
Luba Kosak (Kobziar)
Stepan Kosonotskyj
Wolodymyr Kosonotskyj
Yaroslav Kostiuk
Volodymyr Kosyk
Danka Koval (maiden name)
Mykola Krawciw
Daria Krawczeniuk (Fedkiw)
Myroslava Kruk (Lazarevych)
Liubomyra Krupa (Mysevych)
Tetiana Krywulych (Deresh)
Edward Kuchar
Volodymyr Kupchel
Liubomyr Kurylko
Kvitoslava Kushnir
Olha Kushnir (Lotocka)
Luba Kutna (Wojteczko)
Liudmyla Kutowy
Iryna Kuzyk (Sarabyn)
Oksana Kuzyszyn (Nahirna)
Petro Kytastyj
Lesia Kyzyk (Danylowych)
Tadeus Lazor
Daria Leskiw (Elyiv)
Yuriy Lewycky
Petro Lishchynskyj
Oles Lomacky
Toma Lozynskyj
Vasyl Luchkiw
Lubomyra Lukowska (Lozynska)
Roman Mac
Yuriy Macyk
Oksana Makohin (Sheremeta)
Bohdan Makuch
Stefan Makuch
Bohdan Malaniak
Nina Marchenko (Ses)
Volodymyr Markus
Bohdanna Martyniuk
Ihor Masnyk
Stepan Masnyk
Maria Maziar (Buchenko)
Emilia Melen (Struk)
Teofilia Melnychuk (Markus)
Stefa Mereniuk (Zmyj)
Wolodymyr Mialkowskyj
Mykola Milus
Olia Moczula (Kuzyk)
Oleh Moroz (Kopciuch)
Roman Moroz
Orest Mostovyj
Lida Motruk (Bilous)
Nadia Mularchyk
Olha Mychajliw (Harmatij)
Maria Mychalczak (Zarewycz)
Mykhailo Myhal
Ihor Mykhalus
Bohdan Mysko
Bohdan Myroslav Mysko
Bohdan Nehaniv
Irena Nehaniv
Ludmyla Nelipa (Bezpechna)
Dmytro Nesterenko
Yuriy Nestor
Bohdan Olenchuk
Oleksander Olijnyk
Nadia Oranska (Malaniak)
Anna Ovcharenko (Nebozhuk)
Borys Pachowskyj
Oksana Pakush (Kushnir)
Osyp Panteliuk
Lilia Pashchuk (Zownirowycz)
Lidia Paslawska (Pelenska)
Bohdan Pastushak
Lala Pateryn (Markowska)
Olha Peters (Petrychenko)
Stefa Petrashchuk (Zarevych)
Ihor Petruniak
Roman Pidhoreckyj
Yaroslav Pidhoreckyj
Ivan Pliuvak
Ludmyla Pochtar (Yarko)
Ivan Polataiko
Bohdanna Popel (Kysilewska)
Maria Porytko (Gnoj)

Wasyl Pospolyta
Volodymyr Prysiazniuk
Yarema Prysiazniuk
Semen Proc
Mykhailo Pylypczuk
Wira Pysariwska (Komarnycka)
Bohdan Rakoczy
Eugenia Rapiy (Struk)
Daria Remeniuk (Zarewycz)
Tetiana Reynarowycz (Danylowycz)
Alexander Rivney
Mykola Rudenko
Irena Rudenko (Pidhorecka)
Daria Rychtycka (Melnykovycz)
Lev Ryshawy
Josyf Sachno
Roman Sachno
Vasyl Saliak
Konstantyn Sawchuk
Roman Sawchyn
Wolodymyr Sawchyn
Yaroslav Sawchyn
Borys Sawyn
Oleksandra Sawyn (Maluk)
Dmytro Semianiv
Myroslav Roman Serbyn
Roman Sharan
Maria Shenkiryk (Bilous)
Yaroslav Shtendera
Yuri Shuleshko
Borys Siniavskyj
Yaroslaw Slywka
Tania Slobodian (Chubata)
Wolodymyr Slobodian
Omelian Slobodian
Dada Sloniewska (Sharanevycz)
Zenon Slowitzky
Jaroslaw Slywka
Bohdan Smolynsky
Volodymyr Smyrynskyj
Olena Sochan (Fayewciw)
Oksana Sokolyk (Bryzhun)
Oksana Sosenko (Sendecka)
Mykhailo Sosiak
Yaroslav Sosiak
Yaroslav Stachiw
Zenovia Stasula (Kulczycka)
Irena Stercho (Urban)
Orysia Sudomliak (Chubata)
Yuriy Sumyk
Yuriy Swyrydenko
Ivan Sydorenko
Orysia Synyshyn (Savchuk)
Orest Szczudluk
Oleh Tarnawsky
Petro Tatarskyj
Irena Tavani (Lewycka)
Oksana Teodorowycz
Marta Terlecka (Doberchak)
Victor Terleckyj
Mykhailo Trach
Olha Trush (Havryshchuk)
Luba Turkevych (Hanushchak)
Mykhailo Urban
Juriy Velychko (George Velesko)
Roman Virshchuk
Bohdan Vovk
Ida Voronobekh (maiden name)
Volodymyr Vronskyj
Borys Vytiaz (Witjas)
Anatol Waluch
Zenoviia Wandzura (Turchyn)
Ivan Wolianskyj
Liubow Wolynetz (Abramiuk)
Roman Wynnyk
Emiliia Yanishevska (Mishchuk)
Irena Yarmoliuk (maiden name)
Irena Yarosh (Rempter)
Roxolana Yarymovych (Abramiuk)
Ivan Yurkiv
Nina Zachariy (Rudenko)
Mariana Zadojany (Prychodko)
Volodymyr Zaryckyj
Anna Zawadiwska (Martynciv)
Volodymyr Zayac
Aleksandra Zguta (Blaha)
Olha Zhuk
Oleksandra Zuiko (Yurchenko)

STUDENT BIOGRAPHIES

ZENON BABIUK

Born in Ozeriany, Ukraine on May 13, 1932.

From early childhood he had a passion for reading, and in the Regensburg camp he was known to maintain his own library of books. He was a member of Plast. He attended Ulm Gymnasium where he was the chairman of the Interclass Students Council. In 1950, he graduated from Ulm Gymnasium, passed "Matura" and received his Matriculation Certificate.

From 1951, while still in Germany, Zenon was an administrator for the Civilian Command, U.S. Army and CIA. He pursued higher education in the field of political sciences at the Munich University. In 1952 he married Oksana Macyk.

In 1956 he immigrated with his family to the U.S. where he worked at Champion Envelope Manufacturing Corp., Brooklyn, N.Y. from 1958 to 1972. In 1972 he bought this company and was its president until 1977 when he decided to sell it. From 1978 to 1991 he was affiliated with other companies which he eventually sold as well.

As soon as he arrived in the U.S. he was active in the Ukrainian community. For many years he was a member of the Executive Board of the Ukrainian Studies Fund Chair at Harvard University and the Ukrainian Institute of America, also holding the office of Executive Director and Treasurer in the latter organization. He kept up his contacts with Ukraine.

Zenon chaired the Committee of Former Students of the Regensburg Gymnasium and capably organized its reunions in 1977 and 1980. He died on July 17, 1996 leaving behind his wife Oksana and four children, Roxolana, Yuriy, Andriy and Tamara. He was buried in St. Andrew's Ukrainian Orthodox Church Cemetery in Bound Brookm New Jersey.

OLEKSANDRA BISKUPSKA

Born on January 1, 1931 in Lviv. Her father was Dr. Stepan Biskupskyj, Professor of Lviv University; her mother – Maria nee Chaban – worked in the Prosvita Society. Her father died early and was buried in Lviv. During the war years Lesia and her mother left their native Lviv for the West. Initially they stopped in the Landek Dis-

placed Persons Camp where Lesia joined Plast, a scouting organization. Later she relocated to Regensburg to join other family relatives there.

In Regensburg she completed her gymnasium studies in 1949. Thereafter, she and her mother immigrated to the United States. She worked in a hospital laboratory and took care of her aging mother, but then she herself became ill and died at the young age of 58.

Lesia Biskupska was buried in Arlington Cemetery in New Jersey. A few months after her death, Lesia's grief-stricken mother died and was buried next to her daughter.

Lesia was a talented, loved individual, with a wide circle of friends. She was an avid reader, interested in art and literature. Nonetheless, she remained alone, seemingly elusive of a lasting happiness.

LUBOV MARIA BODNAR (HURKO)

Born on May 23, 1928 in Uniatych, Drohobych Oblast to Magdalyna and Dr. Ivan Hurko. Her father, Dr. Ivan Hurko, served as a platoon leader in the Ukrainian Galician Army during World War I. He practiced law in Zalishchyky where the family planned to settle. Her mother, Magdalena nee Yavorska, was a teacher and worked in Poland in Kielce for some 15 years. Just before the arrival of the Soviets in Zalishchyky in 1939, the family moved to Lezhaisk near Yaroslav where her father served as a judge. When the German army occupied Halychyna, they moved to Drohobych and Lubov entered the Ivan Franko Gymnasium. At that time, life in Drohobych was frightening for both old and young. Among the horrors pressed upon the gymnasium students were the German-occupying army's orders demanding the students' attendance at executions of Ukrainian hostages captured by the Germans.

In 1944 Lubov and her parents fled their homeland, traveled through Slovakia to Vienna, Austria, and eventually settled further west in Regestauf near Regensburg. When the Ukrainian Gymnasium opened in Regensburg, Lubov was admitted to the 6th class. She joined the newly-organized Plast, becoming a member of the troop "Soroky" and holding the office of secretary. She forged close friendships with the other "Soroky" members: Oksana Bryzhun, Lesia Danylovych, Luba Voitechko, Zenia Turchyn, and Tania Deresh. Later she and members of "Soroky" joined the Elder Scout troop "Pershi Stezhi". In 1947 she graduated from the Regensburg Gymnasium, passed "Matura" and received her Certificate of Matriculation.

In 1949 she and her parents immigrated to the United States, arriving in Carnegie near Pittsburgh, Pennsylvania. She began work in the Willam Penn Hotel as a salad chef. Later she moved with her family to Philadelphia where she met her future husband Volodymyr Bodnar. In 1950 she married Volodymyr Bodnar and moved to Cleveland, Ohio. There she completed an IBM course and worked as a key punch operator at American Greetings Co. She became, once again, an active member of Plast and was a co-anchor

with her father in his Ukrainian public radio broadcast program.

In 1987 Lubov joined the Ukrainian National Women's League of America, and organized a Book Lovers' Club that she chaired for 3 years. She managed the local UNWLA museum and directed the organization's cultural activities. She continued to assist the Ukrainian-language public radio program sponsored by the United Ukrainian Organizations of Cleveland. In 1999 she was recognized by the Plast organization leadership for her longstanding involvement in Plast activities and in civic work.

Lubov and her husband Volodymyr Bodnar had two children. Daughter Lydia Bodnar-Balahutrak is an artist-painter who lives in Houston, Texas with her husband Michael Balahutrak. Son Myron E. Bodnar, M.D., an ophthalmologist, lives in Medina, Ohio with his wife Marta Anna nee Martyniuk and their children Laryssa Irena and Natalia Sophia.

Lubov's husband died on April 8, 2002 and was laid to rest in Pokrova Church Cemetery in Parma, Ohio, also the burial place of her departed parents.

DMYTRO BODNARCZUK

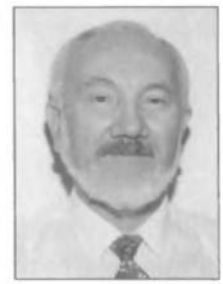

He was born on September 30, 1930 in a farming village of Cherniatyn, Western Ukraine to Melania and Vasyl Bodnarczuk. His parents were owners of a middle size farm. They were members of Ukrainian Nationalists Organization (OUN). Father was jailed by Polish and the Soviet authorieties for his political activities. In 1943 father was participating in the OUN raids on German military supply depots to acquire guns for the Ukrainian Insurgent Army (UPA). In March of 1944 family got trapped between the Soviet and Hungarian battle lines in the Carpathian Mountains.

After many adventures at the end of the war, in the summer of 1945, family found itself in the abandoned P.O.W. barracks near the town Schwandorf, Bavaria. That autumn Dmytro was admitted into 3rd grade to study at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. For the first year he commuted to school. Later, he and other such students were accepted into boys' dormitory when the Displaced Persons Camp was open for the war refugees. While in school he joined Plast-scounting and OUN-youth organizations, and he excelled in track. Two Gymnasium teachers, Petro Makarenko and Matviy Meleshko, recognized potential in the young student and were especially influential in his development.

Dmytro and his parents emigrated to the U.S.A. in January, 1949. At first they worked on the farm in Maryland, then moved to Brooklyn, NY. Dmytro got a job at Mt. Sinai Hospital as an O.R. orderly where he met a student nurse, Alice Illingworth, who would later become his wife. In 1952, during the Korean War, he was drafted into the U.S. Army. While in the service he was sent to the NCO Academy from which he graduated, and that same year obtained his GED High School Diploma. In 1954, after complet-

ing two years of honorable service he entered the New York University. During that year he married Alice and they started family. He graduated in 1957 with a B.S. degree in Personnel Management. Eventually he got a job as an Assistant Hospital Administrator at the Kew Gardens General Hospital.

His family was growing and needed more space. So, they moved to a new house New City, NY in Rockland County. Dmytro worked at some 23 different jobs. One of them was at the U.S. Post Office which gave him opportunity to continue his education at the Montclair State College in NJ where he got M.A. degree in Education, in 1968. There were five children watching their father's graduation ceremony.

Dmytro was hired to teach Social Studies courses at the Senior High School in Hillsdale, NJ. Later he matriculated as a doctoral candidate at the Ukrainian Free University in Munich, Germany, and in 1975 earned his Ph.D. degree in history. After 25 years of teaching he retired to take care for his aging parents.

Dmytro was a church trustee at the SS. Peter and Paul Church in Spring Valley, NY; for ten years he served as a Secretary on the Board of Directors of the UFU Foundation; and served as a National Commander of the Ukrainian American Veterans. His articles and essays on education and history have been published in the Ukrainian press. He is the author of two books: "Ukrainian American Veterans: 1948-1998" and "Ethno-National Consciousness of the Ukrainian Immigrants in the United States".

For fun and education he traveled with his wife to many countries such as Ecuador and Galapagos Islands, Egypt, Greece, Turkey, Costa Rico, Mexico, Brazil, and other. Now retired in Albuquerque, NM, he considers himself to be a happy man because he has twelve grand-children, three great-grand-children, and an extended Regensburg Ukrainian Gymnasium family.

DIONIZIA BROCHYNSKA (PALAZHIJ)

Born in the Slovita village near Lviv on September 25, 1935. In February 1945 she and her parents left for Vienna, Austria where her uncle was studying at the Vienna University. When the battle front neared Vienna they left for Bavaria and in 1946 settled in the Regensburg camp where she entered the first year of the Ukrainian Gymnasium.

In March, 1949 the family immigrated to the United States and settled in Stamford, Conn where she graduated from the Academy of Holy Mother of God the Protectress and in 1953 began her studies at the Teachers' Department of Danbury State Teachers College (now Western Connecticut State University).

After graduation, she taught elementary school in Parma, Ohio. She also completed her master's degree in education at Case Western Reserve University followed by another degree at Teachers College. She was nominated by the Ohio Education Association for the Columbia model Teacher "64" and received the Jennings Scholar Award for

the 1966-69 academic years. In 1968 she accepted the position of principal of Seven Hills Elementary School in Seven Hills, Ohio.

Within the Ukrainian community she was an active member of the United Ukrainian Organizations of Cleveland and the Union of Ukrainian Students Associations of America, as well as a member of the Scientific Society of Taras Shevchenko.

In 1970 she married Prof. Stepan Brochynskyi and moved to Connecticut where her husband lectured at Southern Connecticut State University. After his untimely death in 1977, between 1978 and 1989, she worked part-time at Southern Connecticut State University in New Haven, Sacred Heart University in Fairfield, and taught in the local Ukrainian-language elementary school "Ridna Shkola". She was active in the Ukrainian Women's League of America, in Plastpriyat (Friends of Plast), and in the Ukrainian Congress Committee of America.

Dionizhia has two daughters, Steftsia (Stefany), a lawyer, and Claudia, an occupational therapist, and two granddaughters, Sophia and Lesia. She retired in 2000 and lives in Orange, Connecticut.

MYRON BUNKO

We have no records of the date and location of his birth.

We do know that he was a student in the Regensburg Ukrainian Gymnasium and that in 1949, he and his family immigrated to the United States, to Washington. From 1950 to 1952 he served in the U.S. Army (Ft. Bragg, N.C. Intelligence Corps). After military duty he entered Lafayette College (Easton, PA) graduating in 1957 with a degree in engineering.

He worked for Westinghouse Electric Co. In 1958 he was sent to Japan where he married Eleanor. In 1960 they both returned to the U.S., to St. Louis, Missouri, where their daughter Lisa was born.

His work demanded constant changes and travel. From Missouri he moved to Utah and eventually to Maryland. His work took him to many countries and occasionally his wife accompanied him on these trips.

He died on September 7, 1989 from kidney complications.

His friends remember him as a happy-go-lucky individual and a good "Plastun" (scout), as described in a Plast troop song:

"Again, our Bunko the motorcycle man,
The famous record-holder,
He drives all over the "Oselia" on his bike."

VALENTYNA CHUDOVSKA (SHIRAJ)

Born on April 21, 1933 in Konstiantynivka, Donetsk Oblast to Semen and Yefrosyna Shiraj. In 1934, after the Famine of 1932-33 (The Holodomor) ravaged Central Ukraine, she and her parents returned to their native town Opishne, Poltava Oblast, where her sister was born. Her father worked as a driver at the machine-tractor station, while her mother took care of the family household – her brother, sister, and grandparents, as well as Valentyna and her father. Her mother refused to give in to forced collectivization and work in the collective farm, so the beautiful orchard that the grandfather had and nurtured all his life was confiscated from the family. As the Red Army advanced, in the summer of 1943, the family fled from Ukraine, travelling through Western Ukraine, then Poland, Czechoslovakia and Sudetenland. They arrived in Bavaria in May, 1945 and settled in the small town of Fischerdorf, in the vicinity of Degendorf.

In 1946 Valentyna was admitted to the first year at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. In Regensburg, she resided in the Gymnasium's dormitory, and, for a short time, with Myrosia Lazarevych-Kruk's parents. Her own parents were not admitted to the Regensburg camp until 1949. That same year, she and her family were transferred to the camp in Neu Ulm, where she finished only half of the 4th year of gymnasium studies. In January, 1950 they were issued another transfer to a camp in Elwangen, but this time Valentyna did not leave with her parents but stayed in Ulm. She was admitted to the Language Institute in Ulm to study English. After she finished her studies at the Institute and received a certificate of secretarial courses, she joined her parents in Elwangen. From there they traveled to Berchtesgaden and then to Feldating. In October 1951 they came to the United States and settled in New Haven, CT.

Valentyna's first job in the U.S. was a laborer in a meat factory, then an office worker in the factory's office. The factory closed in 1965, and later that year she found employment at the Yale University Library.

For the next five years she took evening courses at Southern Connecticut State College (now University) in New Haven. In 1968 she left her University Library job and was admitted to the college as a full-time student. She graduated in 1970 with a BA degree in European History, and went on to receive an MS degree in Library Science in 1971. She returned to work at the Yale University Library as a Catalog Librarian in the Slavic and East European Division of the Catalog Dept., and was a Team leader of the Slavic and East European Team. She continued to work at the Yale University Library until her retirement in 1998.

Valentyna had been an active member of Plast since 1946. In New Haven she held several positions in the local organization. She was a Girl Scout counselor for 20 years. In 1965 she directed the Plast scouting camp "Stezhky Kultury" in East Chatham, N.Y. In 1974 she headed the Plast scout camp at Bobriwka, Colebrook, Connecticut.

She was a member of the sports club "Dovbush" in New Haven, and often headed the women's volleyball team which participated in numerous volleyball tour-

naments. Since 1972 she has been a member of the Ukrainian National Women's League of America (UNWLA) and active in the local Hartford branch. Several times, she has held the posts of president and secretary in both the local and the New England Regional branches of UNWLA.

Since 1977, Valentyna and her husband Leonid Chudowsky had resided in Wethersfield, near Hartford, CT. Leonid died in 2004.

OSYP (JOSEPH) CIKALO

Was born on October 31, 1931 in a small village of Kamianobrid in Western Ukraine. He was one of nine children in a family that owned the most land in the village. As a small boy he helped with the work on the farm and began his education in the village grade school. Before the Soviet troops occupied Halychyna (Galicia), his oldest sister and brother fled west with the retreating German forces. Because of their political activism, the Soviets had listed the family for scheduled deportation to Siberia. In June, 1944 Osyp's parents began their journey westward, travelling through Poland, Slovakia, Hungary, Austria, and ending their long trek in 1946 in Regensburg, Germany.

They settled in the Regensburg displaced persons (DP) camp. After attending some trade schools and apprenticing to a metalsmith, Osyp embarked on an academic education as a student at the Ukrainian Gymnasium. His two years of study there came to a halt when he immigrated to the U.S. in 1949. The family first settled in Easton, Maryland, then after a year moved to Philadelphia, Pennsylvania.

With the breakout of the Korean War, he joined the U.S. Air Force in 1951, serving for four years, of which two and a half years were spent in North Africa (Morocco). He was discharged with the rank of Staff Sergeant in 1955, in time to begin his formal education at the University of Pennsylvania. He earned a BS degree in Electrical Engineering in 1959 and a MS degree in Electronic Sciences in 1961. That same year he married Eugenia Wenger and the couple had three sons – George, Roman and Orest.

His professional career began as a research engineer in radar technology at RCA, Morristown, N.J. Later he switched to Electronic Countermeasures technology, working for ITT Avionics Division in Nutley, N.J. In 1993 he was placed on medical leave and ended his career in the position of Department Manager of Advanced Systems Development. In the year of his retirement he opened a consulting company, JCVentures, with ITT Avionics as his client. During the consulting years, beginning in 1994, he traveled extensively, visiting Ukraine three to four times a year. From 1994 through 2001 he was a consultant for Lviv Polytechnic State University.

In 1997, on his own initiative, Osyp sponsored the construction of a monument honoring renowned Ukrainian artist Petro Andrusiw, in the artist's birthplace of Kamianobrid, Ukraine. That same year he petitioned the Ukrainian Ministry of Education to

name the school in Kaminobrid the "Zahalnoosvitna Shkola in honor of Petro Andrusiw". In 1998, with the government's approval, he instituted a program of arts education for gifted students of the Petro Andrusiw School. In 2002, he created the Petro and Natalia Andrusiw Foundation administered by the Ukrainian National Women's League of America (UNWLA), providing needed support for award-winning artists and art exhibitions.

JAROSLAV FESHCHAK

Born on June 16, 1926 in Drohobych to Mykola and Pavlina Feschak. Jaroslav completed his elementary school education in Hrushiv in 1941. In 1944 he began his studies at the Gymnasium in Drohobych and graduated in 1949 in Regensburg. That same year he immigrated to the United States and settled in Philadelphia, Pennsylvania.

In 1965 he married Teresa Halushka; they had a daughter Tamara. He worked as receiving manager at the John Wanamaker Department store in Philadelphia for 30 years. Retired, he continues to reside in Philadelphia, and occasionally works for the Ukrainian Credit Union in that city.

ZENON FESHCHAK

Born on September 1, 1930 in Hrushiv, in Western Ukraine. He began his studies at the Gymnasium in Drohobych and after the war resettlement, continued his studies at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, where he also was a member of the Ukrainian scout organization, Plast.

He settled in the U.S. in 1949. He studied at the Pennsylvania University in Philadelphia earning a B.A. degree in art in 1957, and an M.A. degree in 1958. For years he worked in the Philadelphia City Museum, first as the Director of Exhibit Projects and later as the Deputy Director.

He organized numerous exhibits of paintings, applied and technological art, and ethnic art. In 1977 he was elected to the board of the Ukrainian Museum in New York City where he worked on several important exhibits: "Ukrainian Embroidery and Cloth", "Ukrainian Rushnyky", "Lost Architectural Remnants of Kyiv", and "History of Ukrainian Emigration". He also prepared several Ukrainian art exhibits for the Philadelphia City Museum.

Zenon was a member of professional organizations including the Museum Council of Philadelphia, the Philadelphia Print Club, and the Pennsylvania Academy of Arts. He wrote and published art exhibition reviews and essays in a number of professional journals.

Up to his untimely death on August 5, 1993, Zenon was engaged in exhibition work and projects for the Ukrainian Museum in N.Y.C. He died shortly after a trip to Ukraine aimed at developing contacts and exchanges with museum professionals in Kyiv and Lviv. He left behind his wife Olena, a daughter Eva with her husband, a son Zenon, and an older brother Yaroslav with his wife.

HALYNA M. FUTALA (DOBERCHAK)

Halyna was a student of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, a member of Plast, sang in the student, church and women's choirs, and was a player on the gymnasium's volleyball team.

In 1949 she and her family immigrated to New York. She soon joined the "Boyan" choir. In 1950 she married Lev Futala and their first son Bohdan was born in 1951.

Later that year they moved to Detroit, Michigan where she joined the choir of St. John the Baptist Church. She became a member of the Ukrainian Youth Organization of America (SUMA) and participated in the SUMA drama group directed by O. Samoilovych. As a member of the women's bandura ensemble directed by P. Potapenko, she traveled extensively with the troupe, making concert appearances at various venues in Canada and the U.S.

In 1954, a second son, Myroslav, was born, and in 1962 the family moved to Pittsburgh. There she organized a SUMA Center and was active as an adviser in its formation and activities. In 1964 the family moved again, to Yonkers, N.Y.

Besides her sons Bohdan and Myroslav, she cherishes her daughter-in-law, Martusia and Paulina, and a granddaughter Ariana. Halyna echoes the words of the Gymnasium Director M. Velychko: "Remember, throughout your life, you will always recall most fondly the gymnasium years".

JULIAN GNOJ

Born on October 14, 1929 in Olesha, Tolmatsk Raion, Stanyslaviv (now Ivano-Frankivsk) Oblast into a family that owned land, buildings, cattle and also produced cooking oil. His father was the village

deacon, local veterinarian and meat inspector, while his mother took care of the household.

When Julian was in grammar school, the region was occupied by the Poles, later giving way to the Soviets and then the Germans. In 1942 Julian entered the Theological Seminary in Zboisky near Lviv. In 1943-44 he transferred to a gymnasium in Ivano-Frankivsk. When the family relocated to the Carpathian Mountain area in 1944, he began working as a courier for the Ukrainian Insurgent Army (UPA) units. Further relocation carried the family to Vienna, Austria, to Bavaria, and finally to Regensburg, Germany.

Julian entered the Ukrainian Gymnasium in Regensburg and joined the scouting organization Plast, becoming a member of the "Lions" troop. He was a troop leader of younger Plast units and took an active part in sports. He became a leader of the young membership of the Organization of Ukrainian Nationalists-B (OUN-B) movement.

He matriculated in 1948 and immigrated to the United States in 1949. There he attended New York University, completing his course work in 1956, with an emphasis on chemistry and mathematics. In 1960 he graduated from medical school, specializing in cardiology and heart catheterization.

He married Olha Sworak in 1957 and they raised two daughters Lesia and Lida who gave them three grandchildren: Adriana, Maksym and Justin.

In 1954 he joined the Elder Plast troop "Chervona Kalyna" and has continued his active participation in Plast activities as troop leader, summer scouting camp director and camp physician, a member of the Plast Leadership Board (HPB), and administrator of the Ukrainian Elder Scouts (USP) at HPB. Julian also sang in the New York choir "Dumka", the St. George Ukrainian Catholic Church choir in New York, and was a member of the United Ukrainian Choirs in the U.S.A. His Ukrainian professional memberships include the Ukrainian Medical Association of North America (UMANA) and the Board of the New York Branch. He has often organized public lectures and discussions dealing with a variety of medical topics.

In 1965 he was promoted to the post of Assistant Director of the catheterization laboratory at New York Veterans Hospital. In 1966 he opened his private practice. Two years later he became Assistant Director of the catheterization laboratory at St. Vincent Hospital.

At New York University and New York Medical College he was Assistant Professor in clinical medicine and was responsible for reading cardiograms and EKG's at several hospitals. He was a member of several medical organizations and contributed articles to Ukrainian and American professional medical journals. He was co-author with Ayres Gregory of "Cardiology", a book published in 1971 by Appleton-Century-Crofts.

Dr. Julian Gnoy retired at the age of 65, stepping down from active professional and civic activities.

LESIA OLEKSANDRA GULA (DZULYNSKA)

Born on April 2, 1929 in Yaroslavychi, near the city of Zboriv to Rev. Pavlo Dzhulynskyi and Stefania nee Prykhytko. Her mother was also born to a priest's family, on September 12, 1897 in Vereshytsia near Lviv, and lived to be 102. Lesia had three brothers, Bohdan, Lubomyr, and Orest, and a sister Myroslava.

During the Polish occupation Lesia attended grammar school "Ridna Shkola" in Berezhany; and during the Soviet occupation (1939-1941) she was a student at the 10-year school in Mechyshchiv. Later she studied in a gymnasium in Berezhany and Lviv where she completed her 4th year in 1944. Soon after, the family left Ukraine, travelling through Slovakia to Germany, and settling in Regensburg from 1945-1949. Lesia continued her studies at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg and graduated in 1948.

At first Lesia enetered the gymnasium's 4th year class, temporarily located in the city's Bank. But after six months, because she had a certificate of studies from Lviv, she was transferred to the 5th year class located in the school building in the DP camp. She was active in the school choir, sports competitions, Plast (scouting organization), and the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN). She studied piano in the music school, developing a lasting love of music through the inspiration and guidance of Mrs. Iryna Nanassy. After leaving Regensburg, both women maintained their friendship and corresponded.

In 1949 Lesia immigrated to Canada on a maiden flight of a program initiated to transport immigrants rather than ships. Her uncle Mykola, who immigrated to Canada in 1928, was the family's sponsor. Initially she lived in Hamilton and worked in her uncle's restaurant. Her mother and brother helped in the restaurant's kitchen.

Then her father was transferred to a parish in Geralton, Northwestern Ontario. After one year there, she moved to Toronto. She married Stepan Gula, had an office job, and then worked in her husband's restaurant until the birth of their daughter Chrystia, followed by sons Andriy and Roman. After a while, she returned to work as a dental assistant. Later she was blessed with two grandchildren, Adriana and Danylo, to whom she is most devoted. In her free time she paints, plays tennis and enjoys playing the piano.

OLHA HANKEWYCH (KLAPISHCHAK)

Born on February 24, 1931 in Deliatyn, Ivano-Frankivsk Oblast in the lush Carpathian Mountains. Olha completed five grades of elementary school in her native town. Later, instead of attending gymnasium, because of the danger and turmoil of the war, she continued her studies with a private tutor.

In 1944 Olha's family fled westward, travelling through Hungary, then Slovakia, and settling in Germany. When camps for displaced persons were organized and a Ukrainian Gymnasium was established in Karlsfeld, Olha took the required examination and began her studies there. When the family moved to Regensburg, she continued in the DP camp's Ukrainian gymnasium. Olha recalls her years in Regensburg with deep affection. It was a unique camp situation. The students were young, idealistic and formed close friendships. Olha shared living accommodations with Oksana Sheremeta, Mariyka Podolianko, Mariyka Makohin, Valia Shyraj and Rita Schultz. They were like family to one another, supportive and encouraging. She believes her personality and character took shape in Regensburg.

In 1949 Olha's family immigrated to the United States, settling in New York. Here she completed her studies and went to work to support her family. She worked for First Investors Corp. until 1954, when she left for Canada.

In 1954 Olha married Roman Hankevych, a theology student. In 1962, in Paris, France, her husband was ordained into the priesthood by Archbishop Gabriel Bukatko, and from that moment her life changed considerably. As the wife of a priest, she embarked on a life of responsibilities and roles new to her, challenging and ever so interesting.

The couple settled in Edmonton, Canada in 1963 and began their work in the parish and community. Olha joined the League of Ukrainian Catholic Women, organized art exhibits, worked in the Ukrainian school, chorus, and museum, contributed articles to publications, and organized cooking classes. She happily did everything that a wife of a priest was expected to do, respectful of the importance of fulfilling her responsibilities.

Olha's husband devoted much effort to the collection of funds needed to build a new cathedral at the pilgrimage site of Zarwanycia in Western Ukraine. In 2002 the cathedral was consecrated with an attendance of almost one million people. Reverend Roman Hankewych died on December 11, the following year, and in accordance with his wishes, he was buried not far from the cathedral in Zarwanycia.

WASYL HLADKYJ

Born April 5, 1928 in the village of Storoniatyn near Lviv, then moved to Koziv, where he completed the 5th grade of grammar school. When German forces occupied the region, he moved to Berezhany to attend gymnasium. In June 1944, when the Germans were retreating, he and his classmates were forced to join the "Yunak Troops" (an auxiliary German semi-military organization) and taken to Germany. Within such dire circumstances and at such a young age, he learned much about discipline, independence, and self-sufficiency (having been denied parental care). Eventually, these lessons learned served him well in life.

Towards the end of war he was shot in the knee and had to be hospitalized. He spent two months in a Prisoner of War (POW) camp. After his release, he settled for a while in Regensburg. He was taught by Professor Hirniak who tried to prepare him for gymnasium matriculation. In 1949 he immigrated to Australia, where he began his medical school studies. A lack of funds drove him to quit that course of study and switch to accounting. He worked at Ford Motor Co. but when the Ukrainian Credit Union opened in Sydney, he joined it as its chief accountant and held that position for 15 years.

In time Wasyl married and started a family. He has two daughters, both of whom studied medicine and work in hospitals. He retired on his 68th birthday, but continues to be active in the Senior Plast scouting organization. He enjoys life in good health and contentment.

HALYNA HLUCHOVERA (REDNIANKO)

Born on December 26, 1926 in Nizhyn, Chernihiv Oblast to Evdokia and Ivan Rednianko. They were village landowners until their land was confiscated in 1930 and the grandfather was exiled to Solovky. Halyna's father, unable to find work, left for Donbas, where he and his brothers worked in the coal mines. During her father's absence, her mother was mercilessly persecuted, driving her to leave her home and eventually join her husband in Donbas.

In 1934, they returned to Nizhyn, where Halyna started elementary school. However, the family embarked on their long trip westward in 1943, travelling through Halychyna, Hungary and finally arriving in Neumarkt, Germany.

When the U.S. forces arrived in 1945, the family moved to Passau, then settled in Regensburg the following year. Halyna enrolled in the Ukrainian Gymnasium and graduated in 1948. They immigrated to Australia the same year. It took Halyna four weeks to reach Australia and two more years of work in a hotel in Tasmania to pay back for her trip. In 1949 the reunited family settled in Launceston.

In 1952 Halyna married Mykola Hlukhovera and moved to Melbourne, Victoria where their son Alexander was born, followed by the birth of their daughter Maria. They were among the first Ukrainian immigrants to Australia. They built the first Ukrainian Orthodox Church, instituted the Plast scouting organization, established social clubs, and founded Ukrainian women's organizations.

Halyna completed her formal education in Australia, graduating as a nurse. She worked in the nursing profession for many years. In 2003, after 51 years of marriage, Halyna's husband died. Now retired, Halyna enjoys activities with her grandson Andriy and always keeps Ukraine in her thoughts.

HALYNA KALYTIAK (BARTKIV)

Born on August 19, 1929 in Synevidsko Vyzhne, Stryi Raion. She attended the gymnasium in Stryi and later the Ukrainian Gymnasium in Regensburg where she arrived at the end of World War II.

In Regensburg, Halyna joined a dancing and drama group directed by Mykola Kavka Sr. She was a bright star as a dancer and oc-casionally she participated in theater presentations. She entered the Regensburg Gymnasium at the 4th year level. She also joined the Plast scouting organization and became a leader of the troop "Kalyna" (guelder rose) receiving a Plast pseudonym "Zhaivoronok" (lark). She participated in many school clubs and took part in most of the school's events.

She immigrated to the United States, settling first in California, then relocating to Detroit, Michigan. In Detroit, she married Roman Kalytiak, and they were eventually blessed with two children, Roman and Olena.

In addition to caring for her family, Halyna was also active in civic work, including "Ridna Shkola" (Ukrainian Heritage School), the Ukrainian National Women's League of America (UNWLA), the local museum, and of course, the "Regensburg Family". She attended the Regensburg reunions in 1959, 1977 and 1980 and was active in organizing and leading the programs. In 1985 she became ill and could not travel to the reunion, but communicated with the reunion attendees by phone.

Halyna died on December 12, 1985. Her husband Roman soon followed on March 7, 1996. Both are interred in Detroit.

Halyna Kalytiak (Bartkiv) – as remembered by Luba Karavan

Halynka, Haliusia as we called her, was a leader in our gymnasium and, in fact, in the whole "Oselia" camp. She was a serious student, full of life, a member of Plast, the gymnasium choir, sports club, literature and theater groups, and St. Mary's Sodality. Outside the gymnasium, she was a member of the dance ensemble of M. Kawka. Surely, all of the former residents of "Oselia" remember her wonderful smile from the stage where she expressed her unique talent. Her successes never changed her friendly disposition; we all loved and respected her.

Years have gone by. We all went our ways, scattered throughout the world. Most of us ended up in the U.S.A. and Canada. Having married, some sooner, some later, we experienced family duties, various problems, even tragedies. They all marked our life but the friendships experienced in our days of youth remained solid. The Kalytiaks' settling in Detroit led to family happiness, which radiated from Halynka's face. Her husband's success, her children made her happy. The atmosphere of warmth and hospitality filled her household. Nonetheless, her civic duty did not permit her to concentrate only on her family. She worked in "Ridna Shkola" for many years, she was a member and president of Branch 76 of the Ukrainian National Women's League of America, also participating in its District Council, supporting the museum, and teaching in the UNWLA kindergarten in Detroit.

MARIA KASIAN (ZHUBRYD)

After immigrating to the USA, I finished Manor College in Fox Chase, PA, married Mykola Kasian, and settled in Chicago. Our daughter Roma was born in Chicago and son Myron was born upon our return to Philadelphia.

After receiving a teaching certificate, I was one of the founders of the "Children's Garden of Ukrainian Gold Cross" in Philadelphia and later one of its teachers for four years. For two years, I was head of Youth Summer Camps, "Ukrainian God's Cross" in Lehighton, PA. I was a member of "SUM" (Ukrainian Youth Association) and later renewed my membership in "Plast" (Ukrainian Scout Organization), to which I initially belonged to in Germany, and I am an active member of "Queens" section. Also, I was a member of the Ukrainian Congress Committee of America and for two years served as secretary. I am now a member of St. Mary's Sodality in Christ the King Church. For 20 years I was parish secretary, and for 15 years I taught and prepared children for their First Communion.

Presently, I am a member of the "Ukrainian Women's League", Post 20, where I participate in various activities and was its president for four years. Most of my 35 years of work consisted of "Ridna Shkola" (Ukrainian Heritage School), administrator of "Madonna Del Monti-Rome", Ukrainian Culture Center in Philadelphia and a ten-year administration at the newspaper, "America".

Presently my husband and I enjoy our grandchildren and a well-deserved rest.

HALYNA KARASEJCZUK
NATALIA GONCHAROFF
OKSANA PAWLYK

(KLUKOWSKYJ sisters)

Trio – sisters: Halya, Natalia and Oksana Klukowskyj. Second from left: Orysia Pokorna – pianist.

Our family is from the Volyn region of Ukraine. Our parents met in Prague, then Czechoslovakia, where they were both students. Our mother, Julianna, studied voice at the Music Conservatory and our father, Volodymyr, graduated with a degree in Forestry Engineering. They were married in Prague, then returned to Volyn, Ukraine – my father's birthplace. Our mother was born in the Halychyna region of Ukraine, in the city Staryj Sambir. All the children in our family were born in Volyn, close to the city Pochayiv. I, Halyna, am the oldest child. Then came my sisters Natalia and Oksana, my brother Rostyslaw (Slavko), and our youngest sister is Marusia. We were leaving Ukraine. Due to the war and cold winter, Marusia was left behind with our two grandmothers and our aunt. Marusia was only two years old when we were leaving. We thought that we'd be able to come back for her. The next time we saw her was when she came to visit us in the United States. She was already forty-five years old.

After the war our family lived in Germany in DP (displaced persons) camps. First in Neumarkt-Bavaria, where both my sister Natalia and I started attending High School. Oksana and Slavko attended Grammar School. In this camp, our father joined the male choir, "Surma", under the direction of Professor Omelian Pleshkevych. Here in the Neumarkt DP camp we lived in wooden barracks which were very cold in winter time. Later, all the choir members of "Surma", along with their families, moved to another DP camp in Regensburg, Germany. There we had good apartments.

All three of us sisters went to high school in the new camp. High School, which we called "Gymnasia", was very well organized here in the Regensburg camp. There were many students and we had excellent teachers. Our brother Slavko was still in grammar school. Our father worked in the camp bakery and he sang in the "Surma" choir. Our mother joined the women's choir which was directed by Mrs. Kokodynska.

She was a soloist here. Our family has very pleasant memories from living in the Regensburg DP camp. All us kids joined the Ukrainian scouting organization, PLAST. Through PLAST, we were able to attend summer camps in many of the most beautiful places in Germany. We have many magical memories from those summer days in the Alps which are still with us to this day.

Once the DP camp closed down in Regensburg, we moved to another one in Ulm – Bavaria. I graduated from high school here.

In the year 1950, our family came to The United States of America. First, we settled in Grand Rapids, Michigan. After a short time we moved to Chicago, Illinois. I got married, my sisters Natalia and Oksana went to high school, and Slavko went to grammar school.

Many happy years have passed for us in America and our families have grown. It is now the year 2008 and most of our extended families have remained in the Chicagoland area.

My husband's name is John Karasejczuk. I have three children: Rostyslaw (Rostyk), Andrij, and Raisa (Raya). Rostyk is an electronic engineer. He has a wife named Laura, and two kids named Julian and Halynka. Andrij and Raya both have degrees in Finance. Andrij served in the Army as a Ranger and is still single. Raya is married to Jim, a real estate broker. They have a very active son Dmytryk born 2006.

My sister Natalia married Mykola Goncharoff, and had two sons, Pavlo and Volodymyr. Both Pavlo and Volodymyr earned Phd degrees. Pavlo works in Genetics, is married to Olya and lives in New York. Volodia, a professor of Engineering, is married to Marta and has two daughters, Tania and Svetlana. Natalia died 2.17.1966. A few years after Natalia passed on, our parents Wolodymyr and Julianna did too. Our father lived to the ripe old age of ninety-seven and one-half.

My sister Oksana married John Pawlyk and has three children: George, Marusia (Marie), and Mark. George is an optometrist, is married to Halya and has a daughter, Oriana. Marie manages a restaurant, and is married to Ted, a former professional football player. She has two children, Nick and Natalie. Mark also served in the Army as a Ranger. He is married to Liza, a dentist, and they have a son Danny, and twin daughters Victoria and Christina. Although Mark graduated in Civil Engineering, he prefers to work as a fireman.

My brother Rostyslaw (Slavko) married Chrystia and has a daughter Irena (Ira). They live in Toronto, Canada. He graduated with a Masters in Music and worked both in Music Education as well as in Special Education before retiring. Chrystia is a social worker and Ira is following in her footsteps, currently studying social work in college.

My sister Marusia married Fedir in Ukraine. Marusia became a child psychologist and her husband is also a doctor, though both of them have retired. They have two children, Volodya and Oksana. Volodya, an anesthesiologist, is married to Laurie and they have a young daughter Sophia. They live in Florida. Oksana studied music and has a husband whose name also happens to be Volodya. They have a daughter Natalia.

My husband John and I love to sing in our church choir. My sister Oksana and brother Slavko love to sing too. My sister Natalia also had a beautiful voice. Many of our children and grandchildren have been active musically throughout their lives: participating in church choirs, Ukrainian folk choirs, high school concert choirs and bands, Ukrainian wedding bands, dancing in ballets and Ukrainian folk troupes, composing and conducting. They are continuing the traditions that our parents passed down to us.

LUBA KOLOMAYETS (KARAWAN)

Born on January 16, 1929 in Lviv to Osyp and Victoria Karavan, both from Sokal on the River Buh, northeast of Lviv. Luba's early childhood years relate to Novosilky where her mother was a teacher for almost 20 years and her brother Oleh was born. Her father, a veteran of the Ukrainian Galician Army (UHA), even though a graduate of law school, could not find work in Halychyna, then occupied by Poland. Luba finished six years of grammar school in Novosilky. In 1943, after passing the entrance exam, she was admitted to the 3rd year level of the gymnasium in Sokal.

In February, 1944, the encroachment of the approaching Soviet front forced the family to leave home. They traveled through Lemkivshchyna and in September crossed Ukraine's border. They trekked through Slovakia and the transit camp in Strasshoff to reach Germany and settle temporarily in Amberg, Bavaria. In September 1945, Luba was admitted to the 4th year level of the newly-established Ukrainian Gymnasium in Regensburg and gained residence in a dormitory. This period in Regensburg appeared idyllic against the backdrop of the war. Here, in this miniaturized "Ukrainian State", Ukrainian youth, displaced from their native home, had an opportunity to develop and to study in a relatively peaceful and orderly environment. Time seemed to move quickly, accruing so many experiences and memories for the young students. Luba graduated from the gymnasium in the summer of 1949. That same day she was hospitalized with scarlet fever and spent the next six weeks in isolation. Soon afterwards, the Regensburg DP camp was liquidated. Some people were transferred to Amberg, some to Ulm.

On November 30, 1949 Luba arrived in the United States. She entered nursing school, graduating in three years, and devoting the next 40 years of her life to this noble profession.

Luba met an honorable man in Anatole Kolomayets and married him in 1957. They had two children, Martusia and Andriyko, now adults, married, with professions of their own. Luba's and Anatole's parents are deceased, but Luba's mother lived to be 101. For the last 10 years their daughter Marta has resided in Kyiv, working as a journalist. Her recent journalistic focus draws on her expertise in market reform in Ukraine. Their son Andriy is a lawyer. He and his wife Zoriana have four children, and both are active in the Plast scouting organization.

MARIA KOMARNYCKA (PODOLANKO)

Born in Ukraine near the White Mountain, in Western Ukraine. She completed elementary school in Ozhydiv and started gymnasium studies in Zolochiv, only to be interrupted when she fled Ukraine and then re-established at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg.

In 1948 Maria left for Canada, settling in Winnipeg, where she married Bohdan Komarnyts'kyi. They had three children, Bohdan, Lida, and Roman.

Maria became interested in community activities while she was bringing up her children. She worked to organize a kindergarten for Ukrainian-speaking children. She was a member of the Plast scouting organization, and sang in the choir at St. Volodymyr and Olha Cathedral.

In 1955 she moved to Toronto and immediately immersed herself in work at the Cathedral of St. Josaphat. She held several positions on the parents' committee, on the church council, and in Plast, including those of educator, troop leader, and member of the Plast Leadership ("Bulava") and the judicial committee.

While a member of the League of Catholic Women of Canada (LCWC), St. Josaphat church branch, she held a variety of posts, including that of representative to the Committee of Canadian Ukrainians and representative to the Social Service Administration. She was chair of LCWC, Toronto Branch, and was elected as the chair of the Eparchial Board, a post she held for four years.

Maria was also a member of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations, the official contact person for Friends of WFUWO, and a board member and representative to the Committee of Canadian Ukrainians.

Maria continues to sing in the church choir and enjoys spending time with her four grandchildren.

YAROSLAW KORZHENIWSKYJ

Born October 29, 1930 in the village of Yatsivka (now Tarasivka) near Tlumach, the fourth child of Petro and Domin'ka nee Klius. His father served in the Ukrainian Army during World War I, survived a P.O.W. camp, and settled in the village. Yaroslav started elementary school in Tarasivka and continued later in Tlumach. There he sang in the school choir and was preparing for his secondary-level education.

In 1944 the Germans evacuated the village, sending the family to flee westward, initially on horse drawn wagons and eventually by freight train. They wound up in Berlin behind barbed wire but managed to escape to Franzesbad, finding work in a sawmill.

When the war ended, the family settled in Regensburg, where Yaroslav entered the Ukrainian Gymnasium, joined the Plast scouting organization, and participated in sports.

Early in 1949 they immigrated to the U.S. Yaroslav had to interrupt his studies. One year he worked on a farm, another in construction. His parents saved up enough money to buy a farm. In 1952 he was drafted into the U.S. Army and ended up in a motor vehicle ordinance unit.

In 1955 Yaroslav married Mariyka Petesh and the couple had three children, Myron, Levko and Darusia. All completed higher education and work in their chosen professions. Yaroslav worked in construction, building houses, until he retired. After undergoing several surgeries, he was left with limited mobility.

VOLODYMYR KOSONOCKYJ

Born in Sierady, Poland on December 15, 1931. Towards the end of WW II he left Sierady with his father and brother Stepan for Germany. In 1948 they immigrated to the United States.

He graduated from the Newark College of Engineering and the New Jersey Institute of Technology, and received his doctorate from Columbia University in 1965. For 30 years he worked for the RCA David Sarnoff Laboratories in Princeton. Later he taught at his alma mater. He developed over 70 patents in the field of electronics. During his career he received many awards and citations for his achievements. He was a member of the National Academy of Engineering and the Institute of Electrical and Electronics Engineering. He was honored with the J. J. Ebers Award in 1985 and a Fellow Award in 1976. In 1991 he was inducted into the New Jersey Inventors Hall of Fame.

Volodymyr died suddenly from a heart attack on November 5, 1996, and was buried at St. Andrew Cemetery in Bound Brook, N.J. He left behind his wife Zinaida and four children, Yuriy, Maria, Stepan, Anna, and three grandchildren. His brother Stepan Kosonockyj died on June 16, 2001 at age 68.

MYROSLAVA KRUK (LAZAREVYCH)

Born on April 14, 1929, she died tragically on December 2, 2001. She attended the Ukrainian Gymnasium in Regensburg and often performed recitations and solo singing.

Her close friend Lala Nehaniv wrote: "We lived in the same dormitory in Regensburg. Myrosia had a dark complexion; she was beautiful. She exercised and took care of herself. She was diligent, precise, and a good "Plastunka". She was very compassionate, felt the pain and anguish of others and tried to help them. She was an extraordinary individual. Her friends miss her."

LUBOMYRA KRUPA (MYSEVYCH)

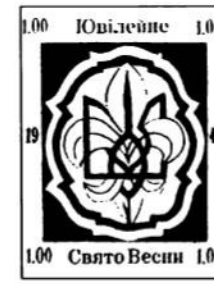

Born in 1927 in Buchach (Ternopil Oblast) to Osyp Mysevych and Ivanna nee Rohozynska. She received her early education in the town of Zolotyi Potik, the secondary, in Chortkiv. Like many others during the war, the family tried to escape west and settled in a Displaced Persons Camp in Regensburg. There, in 1946, Lubomyra graduated from the Ukrainian Gymnasium. She also completed a course in translation and secured a job as translator in the Australian Consular Office, which she held until 1949.

Lubomyra embarked on her higher education by studying German literature at the Theological-Philosophical Faculty of Munich University, and completed this course of study much later in the United States at Pennsylvania University, receiving a B.A. degree in English literature. She continued in a master's program in comparative literature.

In 1952 she married physician Yuriy Theodosiy Krupa, and the couple was blessed with two children, Yaromyr and Laryssa.

For 25 years she taught Ukrainian language and literature within Ukrainian-language schools in Morris County, N.J. For many years she had been a member of the Plast scouting organization, serving as a girl-scout troop leader, a scout camp director, a teacher of courses designed for Plast educators, and a participant in specialized scout camps such as "Stezhky Kultury" (Paths of Culture). She held various posts in the Plast Executive Council (HPB), the Plast World Council (HPR), and the Plast Congress.

She was a member of the World Coordinating Educational Council of the Ukrainian World Congress for four terms. From 1992 she initiated and chaired the Committee of the "One Dollar Fund" at the World Council of Social Service, assisting large families with many children, single mothers, seniors, and others in hardship in Ukraine.

KVITOSLAVA MARIA KUSHNIR

Born on March 25, 1937 in Lviv. She is a descendant of an old Halychyna family lineage, Kushnirs-Lomnytski-Zinkevychi-Chmoly. Her father Omelian was a biologist and gymnasium teacher; her mother Yaroslava nee Zinkevych was an elementary school teacher; her uncle Ivan Chmola was one of the founders of the Plast scouting organization.

She left Ukraine in 1944 and settled in Regensburg, Germany. There she completed grammar school and the first year of gymnasium. In her youth, she was active in the Plast scouting organization.

In 1949 she immigrated to Montreal, Canada. She completed her higher education at McGill University, majoring in English and French literature. She spent two years in France on a McGill scholarship. At Bordeaux University she defended her doctoral thesis on the political activity of the poet Francois Moriaque. She traveled throughout Europe, the United States, Canada, Mexico and Morocco.

Kvitoslava has taught French and literature in Victoria and at the old Queens University in Kingston. Her area of research is French Studies, but she has also been interested in Ukrainian Studies, psychology, and philosophy. She has authored about 30 articles and several books (2 unpublished). A short edited version of her study on the work of poet Moriaque appeared in the American Dictionary of Literary Biographies.

In the area of Ukrainian Studies she authored a series of Ukrainian translations, "Flowers of Zla Bodler". In 1988-2000 she published "The Chronicle of the Boyko Territory" and donated it to the city of Drohobych, Ukraine. She researched and wrote about Ukrainian writers in Canadian literature; this work has not been published. She was a co-editor with her father of the book "Regensburg".

Kvitoslava is a member of several academic associations. She has conducted interviews about World War II for the Ukrainian Documentation Center in Toronto. Retired, she does intermittent volunteer work for the Canadian Association of Retired People in Kingston, where she resides.

OKSANA KUZYSZYN (NAHIRNA)

Born on September 22, 1937 in Prague, where her parents Mykola and Stefania nee Chaban were students at the Ukrainian University.

In 1939, at the age of 2, she moved with her family to the town of Rakhiv in the

then independent Transcarpathian Ukraine, where her parents taught. Shortly afterwards, the Hungarians invaded the territory, and the family fled to the Czech Republic (formerly Czechoslovakia). In 1945 they moved to Germany and settled in the Regensburg DP camp.

Oksana spent four years of her childhood in Regensburg, within the Ukrainian community. She completed grammar school, entered the Ukrainian Gymnasium, and completed the first two years of classes. She also attended the Ukrainian Music Institute, taking piano classes taught by Mrs. Nanassy. She joined the Plast scouting organization, sang in the school chorus, and danced with a folk dance group.

In 1949 the family relocated to the United States, settling in New York. Life was not easy; her ill father died in 1952 when she was only 14. After his death, her mother and she worked to make ends meet. Oksana continued music studies at the Ukrainian Music Institute. After graduating from high school, she became a student at Brooklyn College, attending evening classes and working at a job during the day.

While living in New York, she rejoined Plast and became involved with projects of her scout troop, the New York chapter, and her sorority "Verkhovynky" (Mountaineers). As a mother with children enrolled in the Ukrainian School established by the Self Reliance Credit Union, she was an active member of the school's Parents Committee. She remains a participating member of the Ukrainian National Women's League of America, having served as secretary of Branch #100 in Carteret and press secretary of the UNWLA New Jersey district division.

She met her husband Bohdan Kuzyszyn when both were involved in the Plast organization, and they married in 1956. In May, 2006 they celebrated their 50th wedding anniversary. Her mother lived with the family until her death at age 94. For many years, Oksana worked as legal secretary in a law firm serving large corporations, while her mother took care of the household and watched the children.

Oksana and her husband Bohdan have two sons Oles and Bohdan, a daughter Halia Holubec, and have been blessed with four grandchildren – Adriana, Andriyko, Katerynka and Alexandra.

After almost 50 years of work, Oksana retired, but she continues to participate in the activities of Plast and UNWLA.

LESIA KYZYK (DANYLOWYCH)

Born on August 5, 1928 in Turka on Stryi. She lived and attended school there until she was 15 years old.

In 1944, she and her parents Maria and Ivan Danylovych and sister Ivanka left Ukraine, fleeing the Soviet onslaught. The family settled in Regensburg, Germany, in a Displaced Persons (DP) Camp organized by the Allies for exiled refugees of the war.

In Regensburg Lesia completed her gymnasium education and worked in a dental office in the camp hospital. At the same time, she attended medical school. On February

28, 1948 she married Ivan Kyzyk, and in October 1949, sponsored by UNRRA-IRO*, they immigrated to the United States, settling in Philadelphia, Pennsylvania. Their first daughter Marta Romana was born there. Later, the family moved to New Haven, Connecticut, where their son Roman Zenon was born.

In 1953 they moved again, this time to New York where her husband completed his dental studies at New York University in June 1956. While in New York, they were active in the St. George Ukrainian Catholic Church parish and in local community organizations. Lesia worked evenings. After her husband completed dental school and received his dental license, they resettled in New Haven and he opened his dental practice. In 1958 their son Orest Mykhailo was born, and in 1963 another son Andriy Petro. In 1970 they had another daughter Ksenia Oleksandra. Lesia raised the children, ran the household, and helped care for their parents who also lived in New Haven.

The family lived in New Haven for 44 years. They were active members of the Ukrainian community. Lesia was active in the Plast scouting organization, presiding over the chapter of "Plastpriyat" (Friends of Plast), and in "Ridna Shkola" (Ukrainian-language School). As a member of the Ukrainian National Women's League of America, she handled secretarial and financial duties and for many years was the deputy chair of the organization.

In 2000 her husband closed his dental practice and they moved to Basking Ridge, New Jersey, to be closer to their children and grandchildren. Since her husband's death, Lesia continues to reside there.

---

* United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) and International Refugee Organization (IRO).

YURIY LEWYCKYJ

Born in Volodymyr-Volynskyj on April 20, 1935 into a family of renowned actors Vira and Ewhen Lewyckyj. His studies in grammar school and at the Institute of Mykola Lysenko in Lviv (1942-1943) were interrupted by the breakout of World War II and the family's escape westward. From 1945 to 1947 they stayed in Augsburg, Germany, then settled at the Displaced Persons Camp in Regensburg, 1947-1949.

In Regensburg Yuriy attended the Ukrainian Gymnasium, the Ukrainian Music Institute, and belonged to the Plast Ukrainian scout organization. He holds vivid memories of his excellent math teacher, Prof. Evhen Malaniuk, the outstanding student Mykola "Hoko" Krawciw, soccer games, dance festivals, and theatrical plays wonderfully presented by the Ensemble of Ukrainian Actors.

Yuriy immigrated to the United States in 1950 where he continued his studies at the Ukrainian Art School and Ukrainian Music Institute. He studied at the Philadelphia

Conservatory of Music, the University of Pennsylvania, and Temple University. In 1961 he graduated from La Salle College with a pre-law degree and worked as a stockbroker-auditor for several well-known bank firms on Wall Street. He traveled around the world, and financially supported Ukrainian art.

From 1958 to 1960 Yuriy served in the U.S. Army. In 2000 he retired from Salomon Smith Barney, where he held the position of Vice President of Finances and Administration. He continues to work as a volunteer and give financial support for the publishing of literature in Ukraine. He resides in Philadelphia.

ROMAN MAC

Born in 1932 in the village of Molodych, Jaroslav Raion (now Poland). He started grammar school there, but the frequent interruptions of the school program during the war prevented his continuation of study; he attended school there for only a year and a half.

In 1944, when the Polish Communist Government began their random arrest of Ukrainians, he joined the Ukrainian Insurgent Army (UPA), acting as a courier and scout in his local area.

During the infamous "Visla" program, in 1947, his family was forced to relocate to Eastern Prussia. After one year, along with four other UPA members, he crossed the Polish-Czech border and reached the American-occupied zone in Germany.

In October 1948 he began his studies at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, Germany, but a year later he transferred to the Gymnasium in Mittenwald. In 1950 he immigrated to the United States.

From 1955 to 1957 he served in the U.S. Army. After his release, he entered Columbia University and graduated in 1960 with a major in music. Afterwards, he started his own business providing musical instrument parts and owns the business to this day.

In 2005 he published a book "Winding Paths to Freedom", which became available in its second edition printing in 2006.

GEORGE (YURIY) MACYK

Born in 1930 in the town of Luck, Volyn province. He began his gymnasium studies in Yaroslav, and completed them at the Regensburg Gymnasium.

After immigrating to the United States, he enrolled in New York University and completed his Bachelor of Science degree in 1955. In 1956 he attained his M.A. de-

gree in Business Administration. He was able to accomplish this with the help of two scholarships, namely the Ford Foundation Merit Scholarship and the East European Fund scholarship.

He worked for more than 30 years for leading U.S. aerospace corporations, holding management and research positions. Among these were Pan American Airlines, Hazelton Defense Division, G.A.F. Corporation, Walter Kidde Co. – Aerospace Division, and Marconi Electronics. From 1956-1959 he served in the U.S. Army.

George married Christine Fedun and they had two sons, Mark and Volodymyr. Mark died tragically at the young age of 19, hit by a drunk driver. Their son Volodymyr married and had two sons and a daughter, all now students on scholarships at the State University of New York. In 1964 George and Christine divorced. In late 1987 George married Aleksandra Uzoniv, daughter of a colonel in the Ukrainian Army (UNR). Aleksandra has a Bachelor of Science degree from New York University. The couple has been married for over 19 years; they reside in East Islip.

George is a long-time member on the Board of Trustees of the Ukrainian Orthodox Cathedral of St. Volodymyr in New York. From 1959 to 1960 he was the editor of the English-language periodical "Horizon" published by the Ukrainian Students' Organization. From 1985-1988 he held the post of secretary in the Council of Friends of the Ukrainian National Republic, 1985-88, and was elected to be a member of the last session of the Ukrainian National Council. From 1993 he has served as Secretary of the Board of Directors of the Ukrainian Information Bureau.

BOHDAN ZENOVIY MALANIAK

Born on June 12, 1930 in Boryshkivtsi/Podillia, he began his early school days in Radekhiv, Hrubeshiv, Sokal and Lviv.

During the last year of WWII, Bohdan, his parents Anton and Olha, his grandmother Alexandra Metelska, and his sister Nadia fled from the Soviet occupation. They spent one year in Slovakia, then, a few weeks after Germany's surrender, they relocated to the Displaced Persons Camp known as Ganghofer Siedlung, in Regensburg. Here Bohdan attended the Ukrainian Gymnasium.

In 1948 the family immigrated to the U.S., settling in Glendale, California. Some five months later, Bohdan joined the U.S. Army and after basic combat training he received his first assignment – Germany. During his stay in Germany he had the opportunity to visit his former gymnasium schoolmates and friends. He served on active duty for six years, including three years in Japan during the Korean conflict. He served as First Sergeant with the Armed Forces Radio Service, the Far East Network. During his stay in Tokyo, he even appeared in a Japanese motion picture opposite the then famous Japanese movie star Kishi Keiko.

After finishing his military service in 1954 he studied at the Los Angeles State

College, receiving a degree in business administration. In 1955 he married Eleanor Croft Garvin. They have three children – Lori Britten, Dina Cook, Bohdan Joseph, five grandchildren – Hilary Britten, Benjamin Britten, Larissa Cook McClure, Isabella Rosa Malaniak, and the youngest, Cooper Joseph Malaniak, born in 2007.

For 17 years Bohdan served in the U.S. Army Reserve Force holding various positions, including Commandant of the Sixth US Army Non-Commissioned Officers (NCO) Academy, and Group Command Sergeant Major of the 168th Aviation Group (Combat). In 1990, he again returned to Regensburg with his unit to participate in military exercises "Reforger 90". He was decorated with the following: the Legion of Merit, Meritorious Service Medal, Army Commendation Medal and Army Achievement Medal, both with Oak Leaf Cluster. He has also been awarded with several service medals.

In civilian life Bohdan worked for 37 years in the Cedars-Sinai Medical Center as Associate Vice President for Academic and Research Affairs. He retired in 1994 but continues to consult in the area of health care and technology transfer. The Medical Center honored him by establishing an endowment in his name, the "B.Z. Malaniak Distinguished Young Investigators Award", for promising young medical researchers.

Bohdan's community work includes his 30-year involvement with the Ukrainian National Choir "Kobzar" of Los Angeles, serving as member, manager, and president. During his tenure, he organized many major fundraising events and produced a recording.

He has served in many leadership positions on the Board of the California Association to Aid Ukraine (CAAU), an organization aimed to provide support for humanitarian projects for the people of Ukraine. In 2006 the CAAU recognized Bohdan Malaniak for his many years of service and presented him with the "Humanitarian of the Year" Award.

NINA MARCHENKO (SES)

Born in Dnipropetrovsk, a large industrial city in Ukraine. Her parents were professionals, ceramic technologists. Her cherished grandmother took care of the household.

For a short period of time, the family lived in Rostov-on-Don, where her parents worked in a research institute. Later her father was sent to Tokarivka (Volyn) to work on solving problems with the local production of ceramic insulators. In 1932, the Holodomor, the artificially-induced famine orchestrated by the Soviet government to force peasants into collectivized farming, was claiming millions of lives, and the family was in the midst of this genocide, surrounded by the horrors of death by starvation. They were forced to leave this horrific "paradise" and settled in Dnipropetrovsk.

In Dnipropetrovsk Nina attended a Russian school, where the Ukrainian language was taught only as a foreign language class. With her parents she visited the memorable

Javornyckyj Museum, named after a prominent Ukrainian archeologist, and spent summer weekends on the coastal sandy beaches.

With the onslaught of the Second World War in 1941, the family fled the city and eventually settled in Germany. Nina attended the Ukrainian Gymnasium in Regensburg at Ganghofer Siedlung, where a Ukrainian community was organized within the DP camp. In the spring of 1948 she and her parents immigrated to England. They worked at various jobs in Burslem, at the Royal Doulton porcelain factory. Nina chose to end her "career" as a figure painter and began attending evening classes to complete her secondary school education. She became a student at the Free Ukrainian University, Munich, Germany through correspondence classes, but abandoned that when little time and lack of a typewriter made that commitment impossible.

In 1956, she married Bohdan Martschenko and settled in East Midlands, Leicester. For a short time she worked as a machinist in the children's department of the Chillproof factory. Bohdan at first worked as a radio and television technician, then attended college for three years and became a mathematics teacher. Their marriage produced five children – Olenka, Natalka, Chrystynka, Ostapko and Anatolyk.

Nina was active in the Ukrainian community. She was a member of the central committee of the Association of Ukrainian Women in Great Britain and its officer of cultural affairs. She was editor of the monthly publication "Woman's Page" and of the Ukrainian weekly newspaper "Ukrainian Thought". She participated in the work of the Association of Ukrainian Teachers and Educators, was responsible for organizing the Ukrainian-language kindergarten, and established "Holos", a teacher's page, in the Ukrainian weekly newspaper.

The family travelled extensively, touring various European countries by car, camping along the way. They flew to Australia, the United Arabian Emirates, Tunisia, the Canary Islands, Canada, and the U.S.A.

Nina's children are all married, gifting her nine grandchildren. Her daughter Olenka has an inclination for art and photography. She worked in the Ukrainian kindergarten in Munich. Another daughter, Natalka, worked for the Barclay Bank in England and now works for the Aval Bank in Kyiv. Chrystynka teaches mathematics in a private school in Chandlers Ford, England. Ostapko works for Microsoft and lives in Munich, while Anatolyk works for an insurance company in Munich.

With more available leisure time, Nina pursues her hobbies – egg decorating, embroidery, knitting, sewing, cooking, baking, painting, and writing short stories. Her ambition is to write and publish a book about her childhood and her travels.

IHOR J. MASNYK

Born in Mostyska, Lviv Oblast on September 17, 1930 to Hryhoriy and Olha nee Skirnyk. In 1932 the family moved to Volodymyr Volynskyi where brother Stepan (Stiopa) was born on Christmas Day 1933.

In 1936 they relocated again to Sianik, where Ihor attended Polish elementary school, since no Ukrainian schools existed in Sianik at that time.

The Germans had imposed limitations on the number of gymnasiums allowed in Western Ukraine, so in 1941, to further his education, Ihor entered a gymnasium outside his hometown, in Drohobych. In 1944, with the approach of the eastern front, the family fled to Vienna, Austria, where the Soviets caught up with them. Nonetheless, in May 1945, Ihor and his family managed to escape to Bratislava, making their way in October through Pilzen to Munich, and finally reaching Regensburg, Germany. Here, the new era of Displaced Persons Camp life began, which resembled a normal life when compared to the war-time upheavals. In Regensburg Ihor felt reasonably secure and safe, and could participate in youth activities with other young people. He attended the Ukrainian Gymnasium and graduated on January 1, 1949. Shortly thereafter, he immigrated to the U.S. and settled in Chicago.

In Chicago, Ihor first found night-shift work at a factory, then a job as filing clerk for a catalog order company. He entered the University of Chicago in 1950, received his B.A. degree in 1953, an M.S. degree in Organic Chemistry in 1958, and his Ph.D. in 1962.

In 1955 he was called to active duty in the U.S. Army and was stationed in Germany. While there, he joined a marching band and became its conductor. He married Ola nee Shevchenko while still on assignment and she accompanied him to Germany. He was released from active duty in June 1957, reassigned to active reserve duty and was commissioned to 1st lieutenant. He retired from army service in 1985 with the rank of Colonel.

After successfully defending his Ph.D.thesis, Ihor joined the National Cancer Institute in Bethesda, Maryland. His son Taras was born in 1962 and daughter Katya in 1963. Taras, a neurosurgeon, married Chrystyna nee Troyan and they have two daughters, Laryssa and Tania. Katya married Evhen Duvalko and they have three boys, Maksym, and twins Danylko and Mykyta. They live in Canada, where Katya is Director of Policy at the Ontario College of Surgeons.

Ihor's professional career is in cancer research. He has worked in the development of new steroid drugs, predictive indices in breast cancer therapy, and evaluations of mammography, ultrasound and thermography in detecting breast tumors. He was Director of International Affairs for NCI, Deputy Director of the Cancer Biology and Diagnosis Division, and now holds the position of U.S. Director of the Chornobyl Research Projects in Ukraine and Belarus.

His work within the Ukrainian community has been varied and extensive. He was the Chairman of the Parents Committee of the Ukrainian School in Washington D.C, Chairman of St. Andrew Ukrainian Orthodox Church during its church building phase, and continues to participate in various social and political organizations. He led the bandura ensembles of Washington, both the adult and youth groups, and has been director of the St. Andrew Church choir. He was co-editor of the biology section included in the Encyclopedia of Ukraine published in Toronto, Canada. He was nominated as the"Ukrainian of the Year in Washington" and was recognized by the Ukrainian Government (Minister Tarasyuk) and by the Belarussian Red Cross(former Minister of Health Dr. Postoyalko) for his valuable contributions to Chornobyl-related projects.

STEPAN (STIOPA) MASNYK

Born on Christmas Day, January 7, 1933 in Volodymyr Volynskyi to Olha and Hryhoriy Masnyk. Throughout his life his birthday, namesday, and Christmas have been celebrated together, in one festive celebration. As was the custom in Volyn, he was nicknamed, and the name Stiopa stayed with him all his life. His childhood in the town was fraught with mishaps and memorable predicaments. The smallest in the group of children in town, he seemed to fall from one accident into another. Once he fell into a disposal enclosure and cut himself on broken glass; then he almost drowned in a barrel that collected rain water. Yet another time he almost bit his tongue in half after falling onto the walkway to his house. When the family moved to Sianik, he apparently grew out of his accident-prone phase.

He began elementary school in 1939 when the country was under German occupation. Within four years his family fled westward, ahead of the approaching German-Soviet front. After a month of traveling they reached Vienna, Austria where he managed to attend some classes irregularly offered in the temporary gymnasium. The Soviets occupied Vienna in the spring and began the repatriation of all foreigners from Vienna. When it became possible to join a returning Slovak group, the family moved to Bratislava.

After the war-torn year spent in Vienna, Bratislava seemed like a paradise. For the next six months life took on some sanity. Then it was time to move again, traveling to Pilzen, the repatriation camp (at that time under U.S. administration), to Munich, and eventually to Regensburg Displaced Persons Camp called Ganghofer Siedlung, the "Oselia".

From 1945 to 1949, Regensburg provided his family a place and opportunity to live in freedom within a Ukrainian community. Schools, such as the Ukrainian Gymnasium, were established and attended by the young. Plast and sports organizations, churches, and friendships with peers flourished. After the family immigrated to Chicago in the U.S.A., Stiopa attended the St. Nicholas Church School and, at a very young impressionable age joined the Illinois National Guard unit. His physical stature had changed rapidly; he grew taller, surpassing his brother Ihor in height. He was called to duty during the Korean conflict, already having been awarded the rank of Sergeant. Fortunately for him, his two years of active duty were non-combatant, spent on American soil. When this assignment ended, he resigned from the National Guard, completed his high school education by attending evening classes, and chose technical drawing as his profession.

Life took on a measure of normalcy for him. He dated but became interested in the sister of his brother's future wife. Natalka and he eventually married, forming a closely-knit family of two brothers married to two sisters. Ihor and Natalka had a daughter Aleksandra and three boys, Yuriy, Petro and Ihor. Just as his life seemed to gain in stability and harmony, Stiopa discovered he had lung cancer. Despite having no physical complications, he died on July 27, 1985. He was buried at the St. Andrew Church cemetery in Palatain, near Chicago.

STEFANIA MERENIUK (ZMIJ)

During German occupation of Ukraine, she completed the sixth year of gymnasium in Lviv. The German Administration allowed only 50 students in each class, five of them girls. Hers was the largest class and when the German inspection was anticipated, the school director suggested that those "not feeling well" stay home. She remembers a column next to the school building on which the names of those sentenced to be shot were published continuously. These were the circumstances before the Bolshevik occupation.

When she and her family fled to Vienna, she completed her 7th class there. After the end of war she entered the newly established Ukrainian Gymnasium in Regensburg, Germany. Her class had only 10 students, who formed close friendships; they were among the first to graduate.

Stefania resided in Regensburg for a short time. That time holds unforgettable pleasant memories for her. She lived in a dormitory, sharing a small room with Irene Stercho nee Urban. She has fond recollections of dormitory communal life. For instance, fellow classmate Myrosia Lazarevych lived across the hall, and often practiced her singing so loudly, her voice carried so strongly, that it would intrude on their efforts to study, especially for the final matriculation exams. To remedy this problem, Irene found a way to communicate their concern. She opened the door and sang out into the hallway in her own strong alto voice. Myrosia heard and understood; from that time on, her dormitory singing quieted. There was always an opportunity for cooperation among the students. For example, the dormitory was mostly cold, often unheated due to lack of firewood. Even when wood was available it had to be cut and split. The girls in the dormitories will forever be thankful for the assistance of the boys, who, under the direction of Professor Kotys, would arrive from their dormitory and "volunteer" to chop the wood into firewood.

In time, Stefania married, her husband having completed his studies in forestry at the Ukrainian Technical Agricultural Institute in Regensburg. In 1948 they moved to Tunisia, then in 1951 to Canada, to Montreal. They have two children, Ulana and Bohdan, both of whom completed medical studies, and five grandchildren.

Though Stefania lived in Regensburg a short time, that time holds unforgettable warm memories.

WOLODYMYR MIALKOWSKYJ

Born on May 9, 1928 in Lutsk, Volyn' to the family of a physician. He began his secondary education in the gymnasium in Lutsk, Peremyshl, but continued in the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. From

1948 he worked for a while as a relocation agent for the International Refugee Organization (IRO).

While in Regensburg, he was a member of the Gymnasium's literature and drama clubs, and the sport club "Beskyd" playing on both volleyball and basketball teams. In the winter of 1947 he won first place in a 6 km cross-country ski race. He was also active in Plast and belonged to the "Lion" troop. He participated in the International Meet of Exiled Scouts in Augsburg in 1947, and in the Plast Jubilee Meet in Mittenwald as the head of his troop. He was one of the three Regensburg scouts who made it to the World Jamboree of Peace in Moisson near Paris, France.

During 1953-1959 he studied at the Munich University Medical School. During his student years he was the chairman of the Union of Ukrainian Students in Germany and co-organizer of the Central Union of Ukrainian Students. Active in Ukrainian community life, he chaired the Ukrainian Medical-Charitable Service organization and the Ukrainian Medical Society in Germany.

After graduation from Medical School, he began scientific research work for which he received recognition in German medical circles. In 1964 he opened his private practice and was recognized by the German medical insurance program.

In 1983 as the chair of Plast Senior membership he was a co-organizer and leader of the World International Plast Jubilee Meet in Munich.

In 1984 he helped to organize the First Scientific Congress of World Federation of Ukrainian Medical Associations in Munich for which he was awarded an honorable plaque. He presented numerous papers at medical meetings in the U.S., Australia, Kyiv, Lviv and Kharkiv. Following the Chornobyl nuclear accident he was involved in treating the victims, especially the children, and delivering needed medication to Ukraine.

Much has been written in the press about the professional, scientific, civic, welfare and Plast scouting activities of Dr. Mialkovsky. His medical help on behalf of the victims of the Chornobyl aftermath has received much press coverage. In the midst of his many worthy projects, he keeps up his own sports activities and maintains his friendships, having attended Regensburg Reunions in 1980, 1985 and 1995.

He married Marta Zayats Sosenko in 1961; they have one son Orest, also a physician. After his retirement in 1998, his son Orest took over his medical practice.

OLGA MOCZULA (KUZYK)

Born in Kyiv, Ukraine on December 19, 1931 into a very nationally conscious and patriotic family. Her parents met as students at the University of Kyiv in 1929 and were married upon graduating in 1930.

Her father came from the Rohatyn region of Halychyna (Galicia). As an officer of the Ukrainian Sich Riflemen, he fought, witnessed and otherwise took part in the complicated events unfolding in Ukraine in 1918-1919. Subsequent to the defeat of the Ukrainian armies at the hands of the Com-

munists, he remained in Kyiv, secretly helping his fellow freedom fighters to pass through Communist lines to freedom, back to their homes in Halychyna.

Her mother, who came from Volyn, graduated from the only Ukrainian-speaking gymnasium in Kyiv. This school was run by the elite of the Ukrainian intelligentsia, who later came to be associated with the beginnings of the Union for the Liberation of Ukraine ("SVU"). Her mother joined the underground organization later, fortuitously avoiding arrest and annihilation by Olga's "untimely" birth.

Olga's childhood was one of relative contentment. Blanketed by a steady stream of propaganda pronouncing Stalin's "love" for his people, she was unaware of the harsh realities of life. She had no idea that, while she was peacefully sleeping, her parents were wide-awake, fearfully listening for the sound of the dreaded "Black Raven" stopping at their door. It was a time when tens of thousands of Ukrainian intellectuals were snatched away at night, never to be seen again. Her father's status as a "Galician" and her mother's status as a "SVU" member made them prime targets for accusations of being "traitors" or "enemies of the State". Fortunately, the "Black Raven" never came for her family, perhaps they were guarded by angels.

The beginning of World War II and the German occupation initially raised some hope for change and improvement for Ukraine, but, of course, this hope ended in bitter disappointment. At the same time, the constant terror and fear of Soviet atrocities became overwhelming. Her parents decided to move westward. They moved to Halychyna for a time, where Olga met her father's family, attended school, and became acquainted with a very different way of life.

The advance of the Red Army forced the family to move farther west to Krynytcia in the Lemko-Carpathian region, then to Slovakia, Austria, and finally to Germany. The end of the Second World War found them in the town of Bodenwhor. This was followed by two special years in a Displaced Persons (DP) Camp in Regensburg. After their long period of a nomadic, perilous and uncertain life, the Regensburg years brought a sort of "safe haven" and provided some short-lived stability and sense into their lives. In Regensburg, Olga formed unforgettable memories and lasting friendships.

However, the "safe haven" did not last long. In March of 1949, the family left Europe for the strange and mysterious United States. Torn away from friends and a familiar way of life, Olga felt sad and lost. Everything in the U.S. seemed foreign and different. In time, though, with more Ukrainian immigrants (including some old friends) arriving on American shores, Olga regained a sense of stability in her life.

After attending Passaic High School for one and a half years, Olga embarked on a job. In 1954 she married Michael Moczula, who had come to the United States from the Mittenwald Displaced Persons (DP) Camp in Germany. In 1956, their son Borys was born, followed by a daughter Martha in 1958.

Olga devoted many years to raising the children and keeping the family hearth burning. The time passed quickly, as she also became active in the Passaic, New Jersey chapters of Plast and the Ukrainian Women's League of America.

Son Borys graduated from Law School and became a Deputy Director in the Division of Criminal Justice for the State of New Jersey. Martha holds a position at the Chubb Insurance Company. The three grandchildren, Andrew (20), Mary (18) and Timothy (15) are sources of pride and joy.

Olga worked for Computoprint, a Ukrainian publishing company in Clifton, for twenty years. She and her husband have retired and delight in their grandchildren and other pleasures in life. She recalls her time spent in Regensburg as a positive and life-affirming experience:

"In retrospect, I cannot say that all those years of displacement, uncertainty and dramatic change were for naught. The hardships, lack of food and basic necessities, the anxiety and fear, have fortunately faded into the recesses of my memory. Instead, I retain indelible images of the lands, people and events that entered our lives during those turbulent times. These images and relationships have greatly enriched my life. I am grateful to my parents for their commitment and determination. I admire their courage in leaving everything behind in Kyiv and striking out empty-handed into the unknown, in search of a new and safer way of life."

OLEH (KOPCIUCH) MOROZ

Born on January 27, 1931, in Kosiv, a resort town in the Carpathian Mountains in Ukraine to Ostap and Inka Kopciuch.

Oleh's father's parents died young, unable to help their son Ostap attain a higher education. He struggled on his own, but managed to graduate and receive a Ph.D degree in Jurisprudence from the Lviv University. Shortly after that, he was drafted into the Austro-Hungarian army. When World War I was over, he received the rank of Lieutenant, was awarded nine medals, and joined the Ukrainian Army of Symon Petlura. When he returned to Halychyna (Galicia), he passed the Bar Examination and opened his law practice in Busk, near Lviv. In 1927 he married his secretary, Inka Moroz, and later that same year their first daughter, Bohdanna, was born. In 1928, their second daughter Irene arrived, followed by a son, Oleh.

When the Soviet Army occupied Halychyna in 1939, Ostap could not continue his law practice. The family had to depend on harvests from their garden for survival. They lived in constant fear of arrest and deportation to Siberia. Indeed the Kopciuch name had been included on a list of families to be sent to Siberia. The list was found one night in 1941 among the Soviet government secret files left behind by the Soviets in their hasty retreat from Kosiv. The situation in Kosiv between the time of the Soviets' departure and the German occupation could have provoked lawlessness. To maintain order, the citizens of Kosiv asked Ostap to act as interim mayor of the city. Later he opened his law office once again.

Kosiv did not have a gymnasium, and the nearest school, in Kolomyia, was overcrowded. Oleh and his sisters studied at home and took the yearly final exams in Kolomyia. The Kopciuch family planned to move west once the Soviet Army began to return. But the fascist army unexpectedly retreated several kilometers on their way back, and arrested all the men, including Ostap. Once again Kosiv was occupied by the Soviet

army. Oleh's mother Inka decided to take a high risk to reunite the family. She and her children crossed the Soviet front line and the neutral zone which was, unbeknownst to them, full of explosive mines. They located Ostap in a school building, where he and other arrested men were kept under guard.

The arrested men were later released. The Kopciuch family, empty-handed, walked to Worochta city, where they boarded one of the last refugee transport trains that took them through Hungary, Czechosovakia and Austria, into Germany. Inka, Irene and Oleh were sent to work near Straubing, Bavaria, but their father Ostap and sister Bohdanna were locked in Neumarkt in the "Death Barracks", a place for the sick and dying. They had been screened by a team and found unfit for work. After several weeks, when Ostap's wartime Austrian friend – the mayor of a Yugoslavian city – guaranteed them admission into a hospital in his city, they were released. On the way to Yugoslavia to receive the medical care, Oleh's father Ostap died.

After the war, with the help of the Red Cross, Oleh's mother was reunited with her family in Germany. The Kopciuch family lived in several Ukrainian refugee camps until they settled into a small camp near Neumarkt, where Oleh began his gymnasium studies. Later the family moved to Regensburg where he pursued his studies at the Ukrainian Gymnasium there. When the Regensburg camp was dissolved in 1949, Oleh's family was moved to Ulm, where he continued his studies until his immigration to the U.S. in 1950.

Settling in Cleveland, Ohio, Oleh held several factory jobs while completing his high school education. In 1958 he was accepted into Cleveland Western Reserve University (CWRU), the School of Architecture's 5-year program. He continued to work and pursue his studies at the same time. In 1960 he became a U.S. citizen, changing his name to Moroz (his mother's maiden name), but kept Kopciuch as his middle name. In 1964 he graduated from CWRU, and started work in architectural offices.

Oleh found time to engage in community activities. He was active in the Plast Ukrainian Scout Organization and played on a volleyball team. In 1955 he was one of the founders of the "Dnipro Chorus" and from 1968 a member of the Ukrainian Bandurist Chorus and one of the soloists.

In 1960 Oleh married Halyna Litschko. The couple was blessed with a daughter, Leonila Oriana, born in 1972, and with another daughter, Vira, born in 1974.

Oleh retired in 1995, but remained an active member of both choruses and a participant in several Ukrainian community projects. In 1995, when proposals were under consideration for a monument to be erected in Kyiv to commemorate the 1932-33 Holodomor, Oleh submitted his plan for a grand scale monument. And to mark the Tenth Anniversary of Ukraine's Independence, Oleh toured Ukraine with the Bandurist Chorus.

MARIA MYCHALCHAK (ZAREWYCH)

Born in Synevidsko Vyzhne to Maria and Dmytro Zarevych. She had four sisters and two brothers. Her father owned a meat processing plant until they relocated to Germany in 1944. The Germans provided them with a military truck to transport them to the relocation camp in Strasshoff, and then a German farmer took the entire family to work on his farm. Maria's parents worked and the children attended school.

When the war ended in 1945, the Allies established Displaced Persons (DP) Camps in Germany, and her family relocated to the camp in Regensburg. There she attended the Ukrainian Gymnasium and was also active in sports. She has fond memories of her stay in Regensburg.

In 1949 the family immigrated to the United States, settling in Detroit. Maria completed cosmetology school and opened her own business which continued for 26 years.

In 1956 she married Mykola Mychalchak and they had three children – Marta, Borys and Roma. All the children received a higher education; they all married and have children of their own. Marta is a medical assistant, Borys is chief oncologist at the Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, and Roma completed a master's degree in marketing. Maria and her husband have six grandchildren – Andrea, Aleksa, Sofia, Mark, Ivanka and Adriana.

MYKHAILO MYHAL '

Born on November 18, 1929 in Butsiv near Mostyska, Lviv Oblast. He completed grammar school in Mostyska and attended a gymnasium in Yaroslav, Ukraine.

After the war, he lived in Regensburg and continued his studies at the Ukrainian Gymnasium. He graduated, passing the "Matura" exams, in the summer of 1949.

In 1949 he immigrated to the United States and settled in Chicago where he was admitted to Northwestern University, graduating with a degree in economics. He served two years in the U.S. Army, and later worked for Walter & Heller Company in Chicago. After moving to Toronto, he continued with the same company.

Mis'ko (as he was known) was a member of Plast and the Student Union, and taught in the Ukrainian-language school. For years he belonged to the male chorus "Surma", and sang in the St. Volodymyr & Olha Church choir in Chicago. Later he joined the "Prometeus" choir in Toronto.

He died on July 3, 1992 in Toronto, Canada.

BOHDAN MYROSLAV MYSKO

Born on May 1, 1932 in Vynnyky near Lviv, where he completed grammar school.

In the Regensburg DP camp, he continued his education at the Ukrainian Gymnasium. He graduated from a Mechanical School in Ingoldstadt, Bavaria.

He married Alla Atos and they had four sons – Orest, Andriy, Ihor and Oleh. He died on May 17, 1995 in Chicago.

BOHDAN V. MYSKO

Born on March 9, 1931 in Vynnyky near Lviv.

His secondary education began in the Small Theology Seminary in Lviv. In Regensburg he attended the Ukrainian Gymnasium. He was a member of Plast and the "Leopard" troop, and belonged to the student sports club "Beskyd". He graduated, passing the "Matura" exams, in 1949.

He immigrated to the United States in 1950. Here he continued to participate in the Plast organization, as a Scout troop leader, as head of the local Senior Scout group, as leader of the local Plast Council, and as a member of the Elder Scout troop "Lisovi Chorty" (Forest Devils). He also joined the membership of the Union of Ukrainian Students Associations in the U.S.A. In 1975 he married Zirka Kolinko-Pohorylo and they had a son Orest Pohorylo.

In 1976 Bohdan graduated from the University of Pennsylvania, receiving his master's degree in Slavic and Baltic studies. In 1961 he defended his doctoral dissertation at the University of Pennsylvania. In 1972 he received a master's degree from Drexel University in Library and Information Services.

For years he was Supervisor in the Microforms and Newspapers Department at the Free Library of Philadelphia. In later years, until his death, he worked in the Government Publication Department in the Free Library.

Bohdan died suddenly, from a heart attack, on February 15, 1990 in Philadelphia. He was buried at St Mary's Church cemetery in Fox Chase, Pennsylvania.

He will be remembered as a good friend, an enthusiastic participant in the Regensburg Reunions, and an individual who valued and nurtured personal contacts. He helped in organizing the first Regensburg reunion in 1959 and his last participation was in 1987. On the first anniversary of his death, his longtime friends initiated a collection in his memory and donated the collected funds to Plast publications.

BOHDAN NEHANIV

Born on October 21, 1927 in Lukow, Poland to Mykola and Anna. His father was an engineer, interned captain of the Ukrainian National Rada (UNR), the Army of Symon Petlura. His mother was a teacher. From Lukov they moved to Sarny, Polissia where his sister Irena Lala was born in 1933.

During the first Soviet occupation the family moved to Halychyna (Galicia). Toward the end of the war they made another move, arriving in Passau, Bavaria and eventually settling in Ganghofer Siedlung, the "Oselia" camp in Regensburg, Germany. Bohdan and his sister entered the Ukrainian Gymnasium and joined Plast. Bohdan became a member of the "Lev" (Lion) troop, while his sister Lala joined the troop "Vyvirky" (Squirrels).

Bohdan completed his gymnasium studies in 1948 and immigrated to the United States in 1950. Because his father was ill, the rest of his family remained in Germany.

Bohdan settled in Detroit and worked at the Chevrolet plant for two years before entering Michigan University on a scholarship to study architecture. Later his family joined him in Detroit and his sister enrolled in high school.

Bohdan finished his architecture studies in 1958. Later he also received a master's degree in civil engineering from Case Western Reserve University. In 1960 he married Christine Nikorak, an artist. At first the couple lived in Denver, Colorado, later they moved to Miami, Florida. They had three sons: Christopher, who earned a doctorate in mathematics and became a professor at London University in England; Mark, a chauffeur for the Sunoco Oil Company in Detroit; and Mykola, a graphic artist in Miami, Florida.

From 1967 to 1969, before Idi Amin came into power, the Nehanivs lived in Uganda, East Africa. Bohdan headed a technical mission there for the U.N. In 1975-78 he and his family moved to Saudi Arabia, where he worked as an urban architect. When they returned to Detroit, he worked as an engineer for an army tank unit. Bohdan has travelled to Ukraine and to Cuba. He serves as President of the Ukrainian-American and Canadian Associations of Alumnae. He retired in 2001.

DMYTRO JAMES NESTERENKO

Dmytro was born on January 29, 1934 in Stribro, near Pilsen, in the former Czechoslovakia. His father, Panas, was a colonel in the Petlura Army, while his mother, Marina nee Princess Obolensky was a captain. Dmytro's older brother, Andriy, graduated from Modrzany Gymnasium and was lost near the end of World War II.

Dmytro completed grammar school in Radotin, near Prague.

Dmytro and his parents moved to Regensburg in 1946 but his mother died shortly thereafter, from tuberculosis. She contracted tuberculosis while crossing the Zbruch River that winter. Dmytro and his father immigrated to the United States in 1949 where they worked on a poultry farm in Lexington, Massachusetts. His father remarried in 1950 and the family moved to Boston in 1951. Dmytro remained in Lexington until he graduated from Lexington High School in June 1952.

During the next five years Dmytro attended Northeastern University in Boston where he earned a Bachelor's Degree in Mechanical Engineering. He worked for Columbia Gas for a while and decided to fulfill his military training in the Army Reserves for six months. He returned to Columbia Gas as a gas measurement engineer. His second job was as a GS-9 engineer at the VA hospital system, and later he became a GS-12 chief engineer at the VA Hospital in Battle Creek, Michigan. He had positions at American Airlines and the Children's Hospital in Columbus, Ohio in 1971. While in Columbus, he earned an M.B.A. degree from Ohio State University, and later worked at Cincinnati General Hospital. In 1977 he and his family moved to Detroit, where he was hired as a division engineer by Ford Motor Co. He retired in 1994, having worked for the auto giant for 17 years.

Dmytro married Natalie Slozynsky in 1960 and their daughter, Marina, was born in 1962 in Battle Creek, Michigan. They eventually divorced. In 1973 Dmytro married Marion E. Marsh, and they moved to Columbus, Ohio. Their son Andre Burton was born in 1981. Andre is studying engineering at Vanderbilt University in Nashville. Dmytro's daughter Marina received her undergraduate degree from the University of California and her C.P.A. degree from Golden Gate University. She is married to Terry Wright; they have three daughters and live near San Francisco.

Dmytro and his wife Marion travelled extensively, visiting Ukraine in 1996 and 2003, Australia, China, New Zealand, Germany, England, the Czech Republic, and Puerto Rico.

After retiring, they moved to a gated community on an island near Savannah, Georgia. His hobbies included photography, travel, and golf, but his active life style was dealt a blow with a diagnosis of Parkinson's disease in 1998.

Dmytro died on October 9, 2005.

NADIA YAROSLAVA ORANSKA (MALANIAK)

Born on November 24, 1928 in Melnytsia in beautiful Podilla. Her childhood was spent in Radekhiv where her father was director of the Cooperatives' Union, and where she attended elementary school.

In 1939, after the first Soviet occupation, the family fled, crossing the Buh River to reach Kholm. After the Germans attacked the Soviets, they moved to Lviv. Nadia

witnessed horrors of the war: the hanging of hostages; the random capturing of young men and women for forced labor in Germany. She was in constant fear that the authorities would find out her family was hiding Yurij Shukhevych, the son of the U.P.A. General Roman Shukhevych – Chuprynka.

In 1944 the family left Lviv, traveled through Lisko, Krynytsia, Zhegestiv, and reached Malacky in Slovakia where they resided for about a year. In the spring of 1945 they continued their move westward, eventually reaching Regensburg, the "Oselia" at Ganghofer Siedlung. In Regensburg, Nadia attended the Ukrainian Gymnasium and forged lasting friendships.

In 1948 Nadia and her family immigrated to the United States, to California. Here she met Yuriy Oranskyj, a music conductor from Kharkiv. In 1951 they married and moved to Philadelphia, Pennsylvania, where their daughter Katrusia was born. Nadia worked as a seamstress, as a photo lab technician, and for the last 20 years as a medical photographer and immunology technologist at Jefferson Hospital. Her husband taught piano and music theory, and worked with children's choirs and orchestras. She performed with him as a soloist in interpreting Ukrainian classical and modern works. She sang in "Pan Kots'kyi" by Lysenko, "Lys Mykyta" by Ovcharenko and, with daughter Katrusia, in a musical "Daisy" by Lasovskyi.

Nadia has also been active in Ukrainian community activities, which included working with the Ukrainian Women's League of America and filling the post of social support contact for many years. She is a member of Plast and belongs to the "Chorto-polokhy" troop. She was a Cub Scout troop leader and a director of their summer scout camps. She has done volunteer work for the Ukrainian Library.

Her daughter Katrusia shares her parents' musical talents. She completed music academy studies in piano and voice, and for over 20 years she has worked in theater and performed in musicals. She is married to Roman Petyk and they have a 15 year old daughter Lesia. All are members of Plast.

ANNA (NUSIA) MARIA OWCZARENKO (NEBOZUK)

Nusia was born on the 22nd of April 1931 at Mosty Welyki in Ukraine, first child of Maria and Peter Nebozuk. Nusia later had two sisters and one brother. Childchood years were spent in Mosty Welyki and then in 1944, during the war years, Nusia and her family moved to Slovakia and Austria, and later settled in Bavaria/Germany. Here in Regensburg, Nusia attended high school, excelled in volleyball and table tennis, and was a keen active member of Plast.

In 1948, Nusia met Yuri Ivan Seweryn Owczarenko at a ball and they fell in love. After a brief courtship they were married in September 1948 only to be separated in October as Yuri immigrated to Australia. Nusia followed her husband in the following year in February 1949, arriving in Australia to begin a new life in Hamilton, Victoria. For

one year Nusia worked in a home for the aged as a carer and was affectionately known as "Sister Anna" by the residents. Here in Hamilton, Nusia gave birth to her only, much loved daughter Vera in December 1950. In 1951, Nusia and Yuri moved and settled in Ballarat where they continue to live to this day.

Over the years, life in Ballarat saw Nusia heavily involved in the Ukrainian Community. She held many important positions and fulfilled many responsibilities: school teacher as well as principal of the local Ukrainian School, Secretary and President of the Ukrainian Association in Ballarat, Representative for Multicultural & Ethnic Affairs, and also translator for newly arrived migrants to list a few.

Nusia's passion for Plast resulted in her being the founding member of the Plast organization in Ballarat for which she worked tirelessly since 1958 sharing her skills and knowledge with the youth of the day. For many years she organized camps and jamborees, was a member of the Federal Executive ("KPS") and from 1989-2001 was Executive Head of Australia's Senior Scouts. Nusia's many years of work for Plast were acknowledged with the highest of awards given – both the Silver and Golden Yuri.

In her worklife, Nusia was an accomplished seamstress and later completed a Business College Course. For many years she was a well-respected Supervisor in the Textile Industry.

Nusia has now been retired for some years and is a veteran champion in her much loved sport of table tennis. She has been married to Yuri for fifty-three years now, and continues to enjoy family life. Her daughter Vera lives close by and Nusia is particularly proud of her two grandchildren, Lana (a talented musician & teacher) and Richard (a dentist), both of whom remain in close contact and enjoy getting together for family occasions. Nusia continues to delight in corresponding with relatives in Ukraine and friends from her youth.

LARISSA ROMANA PASCHUK (ZHOWNIROWYCZ)

Unusual, as it may seem, Regensburg, Germany was the beginning of her real life, her formative years. There, in that "Autonomous Ukrainian Republic", on German soil, she went to school, made a lot of friends, felt happy and safe.

She could not say the same about her earlier childhood years in which her parents and she spent in turmoil, moving from place to place, her father escaping arrests, first by the Soviets and then by the Germans. They left her native Kalush in Boykiwschchyna and travelled through Poland, Slovakia, and Austria, finally ending up in Regensburg, where they lived for almost four years.

From then on, life became more peaceful though with an uncertain future. In the spring of 1949 her parents and she immigrated to the United States and settled in Rochester, New York. There she graduated from high school and the University of Rochester,

majoring in psychology. Later she earned her M.A. degree in psychology from Long Island University.

New York became Larissa's home base. Here she spent all of her married life and here her three children were born and raised. Larissa became a stay-at-home mom, taking care of the family. Her two older children, son Larko and daughter Ruta, followed in the footsteps of their grandfather, Dr. Ivan Zhownirowycz, the school physician at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. Larko became an urogynecologist. He married Myrosia, a teacher, and they had three sons. Ruta became a rheumatologist, married Peter, a cardiologist, and they had twin girls and a son. The youngest daughter Kalyna is an aspiring opera singer. She and her husband Yurko, a lawyer, are the proud parents of Malanka and Roxana.

When Larissa's children completed their education, married and started families of their own, she feared the empty nest would bring about boredom. But with eight grandchildren around, ranging in age from 3 to 20, her life has become more interesting and very full, with little free time left, even for her passion of travel.

LUDMYLA POCHTAR (YARKO)

Born in Poltava, the Soviet "Garden of Eden under the sun of Stalin's constitution", where many Ukrainians suffered from oppression and persecution. Her parents Hanna and Demian Yarko were from Hoholiv in Kyiv Oblast. There her maternal grandfather was proclaimed a "kurkul" and sent to Siberia, while his entire family scattered all over the Soviet Union.

Ludmyla's parents were pursuing their education at the institute (college) in Poltava, until it was 'discovered' that her mother was a "kurkul's" daughter and she was expelled and harassed. At this time, Ludmyla was a newborn infant; her father's mother took Luda temporarily into her care. When Ludmyla was just three months old, her parents moved to the Caucasus. They continued to relocate every 2-3 years to places all over the Soviet Union.

In Donbas Ludmyla entered elementary school. But soon her father was marked as an "enemy of the people", trials and tribulations started, and the family was forced to leave. For some time they lived with her father's parents in Hoholiv. The children, Ludmyla and her younger brother, were never told the reason for the moves. When they moved to Medvin in Bohuslav Raion, Ludmyla attended school again and completed the fourth grade before the outbreak of the war. When the Germans came, a gymnasium school was established but the teachers disappeared soon afterwards and the school building was taken over by the German army. On Christmas Eve, on January 6, 1944, the Yarko family left Medvin for good; the battle front was approaching.

The travel westward was long and arduous. Often they found themselves just barely ahead of the retreating Germans. They rested briefly in Holyn and Kalush in Haly-

chyna (Galicia), and trekked further west through the Carpathian Mountains, Hungary, and Slovakia, taking a train from there to reach the Neumarkt transit camp. In Neumarkt they were assigned to work in Brennten in Bohmerwald.

After the war, the family had to leave once more, crossing the Czech border illegally on foot, stopping in Deggendorf on the Danube, and finally settling in Regensburg, Germany. In Regensburg Ludmyla attended the Ukrainian Gymnasium and graduated in the summer of 1949.

The family immigrated to the United States, arriving in New York on May 4, 1950 and settling in New Jersey. Beginning to build a new life was difficult but they were at last free to do so, without persecution. In June 1954 Ludmyla married Mykhailo Pochtar. Their son was born in 1962 and a daughter in 1964. Her husband's untimely death on February 1973 at the age of 47 years was a severe blow for her and the children, 10 and 8 years old at the time. Life as they knew it stopped.

They all had to work through their tragic loss. The children continued with their studies, attended the Ukrainian-language school, graduated early, and entered the work force early. Andriy studied mechanical engineering at the New Jersey Institute of Technology while working. He remains single and travels extensively. After completing high school in 1982, Hanusia participated in the program "On parents' paths through Europe" and in 1985 completed her studies at Montclair State College. She works as an auditor and is married.

Ludmyla's short stay in Regensburg left an indelible impression on her life. She treasures her reminiscences and attends the reunions. The friendships forged in Regensburg have lasted over 50 years and are priceless for her. She often writes about the reunions. Her articles and essays have appeared in publications such as "Svoboda". She was on the editorial board of the book "Regensburg, 1945-1949, Articles and Documents", published in 1985, and figures prominently in the writing and editing of the sequel to that book.

IVAN POLATAYKO

Born on February 17, 1928. He graduated from the Ukrainian Gymnasium in Regensburg in 1948. Later he immigrated to Australia. For over 40 years Ivan was a member of the Choir "Homin". He was an active member of the review board of a local civic organization in which he held the post of chairman for two years.

He worked in the Ukrainian Heritage School for 29 years and initiated construction of the National Home. He was a member of the "Hoverla" cooperative and chairman of its board. His Ukrainian community organization memberships included Plast and the Social Club, where he was the bookkeeper.

Throughout his life, Ivan remained an active member of his community and maintained friendships from near and far.

He died on August 12, 1996 in Adelaide, Australia.

BOHDANA POPEL (KYSILEVSKA)

I was born in the city of Lviv, Western Ukraine, into the Kysilevsky family. When WWII broke out, I was only two years old. We were fortunate to survive the first occupation of our land by the Soviets and later by the Nazis. In 1944, however, my parents decided to leave the country before the advancing Soviet troops. Our first destination was a little town called Turka, and later during the fall, we moved farther westward.

We were fortunate to procure a spot on a commercial cargo train in which the Blavatsky Theater Group was also fleeing. We reached the city of Strassburg and from there, by way of Vienna, to a small town called Traun, near the city of Linz, Austria. Linz, being a heavy industrial center, was one of the prime targets of American bombardments. We decided to move deeper to the west. Our family finally settled in the town of Wilsbieburg, in Bavaria. At first we stayed with a farming family and later in a small camp for Displaced Persons. This period of my childhood, in the camp, harbors many pleasant memories. When the camp was closed, we moved to Regensburg. Those were perhaps the most memorable years of my childhood and my learning period. To this date, I cherish that time and consider the Ganghofer Siedlung as my native land away from my native country of origin. The three years at Oselia went by all too fast, and the time came to immigrate to the United States of America.

In the fall of 1949 we situated ourselves in Salem, Massachusetts, near Boston and later moved to Chicago, Illinois. Here I completed my elementary school, high school, and laboratory training. In 1957 I married Orest Pǫpel, and we were blessed with two daughters. In time, our family grew to include two sons-in-law and six grandchildren. Over forty-seven years, I shared my happiness with my husband, Orest, and worked as a Laboratory Technician. During the last thirty-five years, I was employed with the "Self-Reliance", a Ukrainian Credit Union. In my waning years, I chose to work on a project which would bring about much needed unification of Mainland Ukrainians with Ukrainians of Diaspora. At the present time, my family has become larger by two more sons from Ukraine, four children, and six grandchildren.

After a long odyssey, I finally returned to my place of birth, the city of Lviv. During autumn and winter, I reside in the cities of Chicago and Miami, and in the spring, with my new husband Zoryan Basilevych and with my adopted family, in Ukraine.

YAREMA RAYMOND PRYSIAZHNIUK

Yarema and brother Volodymyr were born in Tlumach, Ukraine, into a Ukrainian patriotic family of Dmytro and Antonina Prysiazhniuk. Their two uncles, Wasyl and Hryhoriy, died fighting for Ukrainian independence after World War I. Prior to and during World War II, father Dmytro and his sister Osypa, were members of the secret underground organization OUN. Because of this involvement in the Ukrainian underground, the family was doomed to exile in Siberia.

In the summer of 1944, as the Russian front approached, the family left Ukraine. They trekked west, on horse-drawn wagons, moving just ahead of the Russian front, through Western Ukraine and Slovakia to Miskolc, Hungary. There, they were loaded onto a train and transported through Hungary and Austria. They arrived in Zweibricken, Western Germany, close to the French border. Here Yarema's brother Volodymyr was separated from his family by the German Youth Air Force and taken to Linz, Austria for training. He later served in the Anti-Aircraft Artillery unit there.

Yarema and his parents returned to Austria, this time to Hauskirchen, located near the Czech border. His father worked in the oil fields, but early in 1945 the Russian front was approaching again and the family had to flee again. On foot, horse and wagon, and by train, they made their way west toward the American front. They succeeded in reaching the Americans in the spring of 1945.

After the war, the family relocated to a Displaced Persons Camp in Regensburg, Germany. Here Yarema and Volodymyr attended the Ukrainian Gymnasium from 1945-1949, and with the encouragement of Prof. Matviy Meleshko, both boys joined Plast and participated in various sporting activities.

In February of 1949, the family immigrated to the United States, first to Pennsylvania, then Maryland and finally to Detroit, Michigan. During the war in Korea, in January 1952, Yarema enlisted in the U.S. Army for two years. After basic training in Camp Roberts, California, Yarema returned to Europe, to Berlin. He had the opportunity to revisit Regensburg in Germany. After his discharge from the Army, he enrolled in an Electronic Technical School in Detroit which he completed in 1956. He received employment by General Electric Co. in Utica, New York.

While working in Utica he met Stefa Bagan who came from Balyhorod, Lemkiwshchyna and had also immigrated to the United States. They moved to Detroit and married in 1957. In 1960, while Yarema was working for Chrysler in Detroit, the family was moved overseas to Taranto, Italy and later to Izmir, Turkey. In 1963, the family returned to Detroit where they settled permanently and raised their three children. Daughter Zenia is married to Roman Prybula and has two daughters, Nina and Katya. Son Yarema is married to Tracy Miller and they have a daughter Ava and a son Lucas. Their son Marko is married to Lori Torri; they have a son Alexander and a daughter Alyssa.

BOHDAN RAKOCZY

Born on September 18, 1928 in Nastasiv where he finished elementary school and attended the Ternopil Gymnasium for a while. Later he continued his gymnasium education in Innsbruck and Landek, Austria and in Wangen and Regensburg, Germany. He graduated from the Ukrainian Gymnasium in Regensburg in 1949.

Bohdan arrived in the United States in 1949, and became a U.S. citizen in 1955. He studied at Siena College earning a B.S. degree in chemistry in 1955, M.S. degree in organic chemistry from Adelphi University in 1960 and a Ph.D. in organic chemistry from Fordham University in 1963. He worked as a research assistant at Pfizer Inc. Pharmaceutical Division in Brooklyn, New York and continued with postdoctoral research at St. John's University in 1964-65.

At Siena College he was a member of the Chemistry Club and served as Vice President of the Chess Club. He was inducted into the Gamma Sigma Epsilon Chemical Fraternity (National Chemistry Honor Society) at Adelphi University. During his studies at Fordham University, he was a member of the Graduate Student Association. From 1952 to 1990 he held membership in the American Chemical Society.

In 1965, he began his career as a Research Chemist at E.I. du Pont de Nemours Co. In 1980 he was promoted to Senior Research Chemist and remained at du Pont until his retirement in 1990. He received several patents while working for the du Pont Co. He is now a member of the "DuPont 25-Year Service Club".

Bohdan had participated in Ukrainian organizations and events. He was active in the Plast Ukrainian Scout Organization (1945-65), helped organize the First Reunion of Regensburg Students in 1959, and held the post of Director of the Ukrainian-language Saturday School in New Brunswick, New Jersey (1973-86).

His wife Romana has an M.S. degree in pharmacy. They have two daughters Ola and Irena. Both have graduated with honors from Rutgers University, majoring in history, and have received New Jersey Teaching Certification. Irena also received a Certificate of Achievement with honors in Paralegal Studies.

ALEXANDER RIVNEY

Born on April 25, 1929 in the village of Ozeryany in the County of Buchach, Ternopil Oblast. He had three brothers and two sisters.

Alexander finished elementary school in his village during the Polish occupation and attended the gymnasium in the city of Chortkiv when the country was under German

occupation. Two years later, as the Germans retreated from the Soviets, he was taken to Austria for forced labor. He managed to survive that hardship, despite the lack of proper care and nourishment and facing indignity in the midst of constant Allied bombardments. In retrospect, Alexander believes his faith in God saved him from extinction and his misfortunes turned out to be God's blessings.

In order to avoid being "liberated" by the Soviets near the end of the war, he managed to catch the last freight train heading west. He ended up in Regensburg, Germany, where under the auspices of UNRRA*, a camp for displaced persons was established. Here he was able to continue his education. After graduating from the Ukrainian Gymnasium, he was fated to immigrate to the United States of America.

About a year after his arrival, Alexander joined the U.S. Army and spent the next six years stationed in Germany. Here he married, then returned to the United States and landed a job with the Southern California Edison Co. His professional career with the company continued happily for the next 32 years.

In the U.S. Army Alexander had an opportunity to complete several schools of education and training, including areas of military intelligence, communications, chemical-biological-radiological effects, electronics, and radio repair. He also completed a correspondence course from the University of Maryland in mechanical drafting. His civilian professional career started with jobs as meter tester, relay tester, instrument mechanic, standards electrical laboratory technician, progressing to the job of an electrical designer. He remains a long-standing member of the Precision Measurement Association.

Alexander has been active, without fail, in the Ukrainian and American communities and deeply involved in a variety of projects. He has been a longtime member of the Ukrainian National Choir "Kobzar", the church choir, the Ukrainian Congress Committee of America, the Ukrainian Culture Center, and the American Legion, where he held several positions including that of district leader. He devotes over 2,000 hours each year to volunteer work. He considers his participation in charitable causes to be the best way to express his gratitude to this country.

Alexander and his wife Anna have been blessed with four children: Alexander Jr., an electrical engineer; daughter Ingrid, a teacher; Michael, a computer analyst; and Eugene, an electronic technician.

---

* UNRRA – United Nations Relief and Rehabilitation Administration.

DARIA RYKHTYCKA-MELNYKOVICH

Daria was born in the Sub-Carpathian town, Rozhnitiv, in the County of Ivano-Frankivsk, the colorful region of Ukraine known as Boykivshchyna. She was brought up in a family filled with warmth and loving care of her mother and father. The town, sculptured on the slopes of the foothills of the Carpatian Mountains, was blessed with nature's most picturesque location in the area. There Daria enjoyed her early childhood years in the

place where she discovered "who she was and what she was made of".

This period was full of frightening surprises and fast moving events. Due to war and the advancing of the Soviet troops, she was forced to leave her native land with her parents to countries foreign to her. Her older brother, however, stayed behind joining the Ukrainian Insurgent Army (UPA). She thought of him often with a great deal of emotion when with tears in her eyes she would sing a ballad, "I'm the son of the woods, with a heart of an undefeated fighter".

The turbulent, dangerous years and later settlement in a Displaced Persons camp could not dampen this now teenage girl's joy and dreams beyond the routine life in the camp. Daria became a resident of DP camp in Regensburg, Germany and like her contemporaries took advantage of the educational and social programs that the camp had to offer. She continued her education at the Ukrainian Gymnasium and joined Ukrainian Scouting and SUM organizations. Here she got the proper nourishment for her patriotic upbringing. Her goal was to make certain that she would be ready when an opportune time came and her country called for her.

To widen her spiritual horizon, Daria gladly welcomed the influence of the community-at-large known by now as "Little Ukraine". It was the source of cultural, spiritual, and patriotic guidance provided by various patriotic organizations and associations. The real spark, however, was the teacher of Ukrainian language and literature, Mrs. Halyna Karpiv. This teacher was able to instill interest in students beyond the textbook presentation. She showed the students the depth of literary works. This had a profound influence on young Daria, who developed an unwavering love and respect for literature and in particular poetry. Professor Yevhen Malaniuk, also a poet and a teacher at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, had an equally strong influence on Daria. His colorful "Gestalt" made her recognize his stature, a contact of influenc which was difficult to find. Such individuals Daria considered to be her mentors.

Her membership in youth organizations gave her the impetus to fashion her writings deep in substance and ones that would arouse passion in young minds. Her creative spirit can be said to have its beginnings in the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. One day, while vacationing in the Alps, the surroundings strongly reminded her of her native Carpathian Mountains. No wonder that it became a central focal point of inspiration of her poetry. The poetry mostly mirrored the longing for her native land. Unfortunately, most of her poetry for that period, because of her being constantly on the move, was never recovered. The sensitivity of her soul often suffered in situations in which there was no news from her native lands. The separation from it was almost unbearable.

Young people everywhere fall in love. The same was true with Daria. She met, fell in love, and married Liubomyr Rykhtytsky, who was known under the assumed pen name of Stefan Liubomyrsky. They were blessed with a baby girl shortly before leaving the European continent for the United States of America where their family enlarged to five persons. Life in the New World wasn't much easier either. Her longing for the native lands never left her. She realized that it would be even more difficult for her return to the land of her fathers. This harboring of longing eventually affected her family relations. The end result was that the bringing up of he children finally fell on her shoulders. She decided to move closer to her parents. Her life up until now had given her enough experience to deal with difficult situations. At this time bringing up her children became the

number one goal in her life. She assumed this sacred responsibility with a passion, in order to preserve her children for her native land when the time is ripe.

She became a prolific writer and creator, thus keeping her sanity and strength. Once again she expressed her poetic feelings on paper. It invigorated her eternal youth, her conscience, and optimism. She continued her pedagogic studies, became a teacher in Detroit, MI and at the same time was engrossed in community affairs and various organizations. She wrote articles to the journals of the Ukrainian press. The subject matter was usually arts and literature, and gave speeches on request.

Her most recent work is "Contribution of Ukrainian Women in the Liberation Movement of Ukraine". Her poetry and articles are frequently sighted on the pages of Ukrainian Diasporal press. Lastly but not least, the readers will have the pleasure of her latest book, "The Silk Braid, "with graphic design of Ivan Yatsiv. With God's will, we sincerely hope to have many more of Daria's artistic works in the future.

CONSTANTINE SAVCHUK

Born on December 24, 1931 in Ukraine.

There is little known about his childhood and his time spent in Regensburg except for the fact that he was a student at the Ukrain-ian Gymnasium there. Some fellow students recall that he was active in the literature-history club and presented well-organized papers on topics in history, especially that of the Hetmanate period.

In his student years he belonged to the Association of Ukrainian Student Organizations of America (SUSTA) and once was elected its president.

He was professor of history at St. Peter College in Jersey City, New Jersey. He remained an active member of the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN) and was a member of several Ukrainian and American academic, political, civic, and student organizations.

He studied at St. Peter's College and at Columbia University and earned a doctorate in history. He taught history at his alma mater where he became full professor of history and a Department Chair. His principal work, "Ukraine in the United Nations 1944-1950", was published by Columbia University and raised much interest among American political circles and analysts of the Soviet Union.

His untimely death came at age 49. He died January 28, 1981 in New York. The funeral was attended by some 64 friends, family members, and representatives of the numerous organizations with which he had been involved. Many spoke on behalf of the organizations, among these: Lew Futala on behalf of the Ukrainian Insurgent Army (UPA); Orest Shchudluk, a close friend and schoolmate; Dr. Yaroslav Padoch – the Taras Shevchenko Scientific Society and World Scientific Council; Dr. Askold Lozynskyj – SUSTA and students; Roxolana Stojko-Lozynska – Ukrainian Youth Organization (SUM); Andriy Priatka – Ukrainian Student Organization of Mikhnovsky (TUSM); Stepan

Chemych; Volodymyr Stojko; and Professor M. Badi. O. Shchudluk and Z. Babiuk initiated a collection in his memory which established a scholarship for students of history.

ROMAN SAVCHYN

Born on March 31, 1929 in Lviv to Mykhailo and Maria nee Oprysko.

In Regensburg, Roman studied at the Ukrainian Gymnasium and belonged to the gymnasium sport club "Beskyd". During the war, he had belonged to the youth division of the anti-aircraft artillery and was a member of the youth group in the "Halychyna" Division (Division Galizien).

After immigrating to the United States, he participated in the First Regensburg Gymnasium Reunion in 1959. He was a veteran of the American Army, having participated as a soldier in the Korean conflict.

Roman died on January 27, 2006 in Philadelphia. His two brothers, Volodymyr and Yaroslav, and his son Mykhas preceded him in death. He left behind his children Ala, Ivanka, Lisa and Volodymyr, and his sisters Irena Novosad and Alexandra Fotij.

BORYS ANATOLIY SAVYN

Born on May 2, 1925 in Yaniv where he attended grammar school. The family later moved to Lviv and Yaroslav.

During the war, Borys and his parents and sister Oksana left Ukraine and arrived in Germany, first stopping in Bamberg then settling in Regensburg. There, he graduated from the Ukrainian Gymnasium, passing the "Matura" exams, in 1948, and entered the university. He sang in the Choir "Surma", conducted by Prof. Pleshkevych. In 1949 Borys immigrated to Argentina.

On September 12, 1950 Oleksandra (Lala) Maliuk, whom he had met in Regensburg, arrived in Buenos Aires from the United States and on September 30, they were married in the Ukrainian church in Buenos Aires. Later they moved to the United States and took up residence in Chicago. The oldest son Yuriy (George) was born in Buenos Aires, daughters Nadia, Roksolana, and Christine, all born in Chicago. Family life was full and happy. The children attended the Ukrainian church and belonged to the church choir "Prometey" and a drama club. The family toured Rome when the late Ukrainian Catholic Patriarch Josyp Slipij resided there, and participated in many celebration.

In time Borys and Lala gained several grandchildren – Christine and Adrian Bilyky, Vlodko and Hrynio Virkhnianski, and Oleksander Siutryk. All continued the family tradition of attending Ukrainian schools and joining Plast.

Borys died on September 7, 2000. He was buried at St. Nicholas Cemetery in Chicago.

OLEKSANDRA YAROSLAVA SAWYN (MALIUK)

Born on September 12, 1929 in Zalishchyky to Paraskeviya nee Hembatiuk and Ivan Maliuk. Her parents applied for teaching positions after graduating from teachers seminaries but were refused jobs in Polish-occupied Ukraine because they were not Roman Catholics. However, they were able to teach in Poland which meant relocation. The family remained in Zalishchyky and her father became a school principal in Poland. When war broke out, he attempted to return home but was arrested and persecuted. The family had to deal with the turmoil of war. When the German army arrived, a massive exhumation of mass graves began throughout the region, calling up large gatherings of people to acknowledge and honor their fallen heroes. The young, including Oleksandra, dressed in beautifully embroidered national costumes and participated in these commemorative events. The Germans' seeming indifference to the people ended quickly. They began to make random arrests and transport young people to Germany for forced labor. The young fled and hid in the forests. When the German front collapsed and the Red army started advancing, most people, including the Maliuk family began fleeing to the west. Travelling by train and at times in horse-drawn wagons, the family reached Sianik and continued through Poland to Germany. They went on to Vienna, Austria, then Passau, Germany where her father found work. The family remained in Passau until Germany surrendered.

When the American forces arrived, the Maliuks moved to Firshtentz and later to Regensburg where they were assigned an apartment in the 5th block. The years in Regensburg turned out to be the best years of their family life up to then. The Displaced Persons Camp "Oselia" had its own administration, police force, and medical care unit, including a hospital. Organizations such as the Plast Ukrainian Scout Organization and the Ukrainian Youth Association (SUM) were established. Parents and educators were engaged in shaping the youth into culturally aware and enlightened citizens, strong individuals, and conscientious students. They wanted the young to acquire a sound education, a deep knowledge of their Ukrainian heritage, and a healthy respect for all humankind. Most were successful in reaching these goals. Organizations like Plast, the church, the school, and each family set examples of how to work together within a community. Oleksandra wholeheartedly participated in Regensburg's social activities – Plast scouting events, celebrations, competitions, clubs, and meetings. It was here that she met Borys Savyn, her future husband.

Borys immigrated to Argentina. When Oleksandra was able to join him, they married and started a family. Eventually they immigrated to the United States.

MYROSLAV ROMAN SERBYN

Born in the City of Stanislaviv, to Yaroslav and Helena nee Benesh. Growing up in an activist family enabled him to develop a strong Ukrainian identity early in life.

Myroslav lived in several Ukrainian towns prior to immigrating with his parents to Germany, to Regensburg's Ganghofer Siedlung in 1944. At the age of 14, he completed the fourth year of studies at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg.

After immigrating to Canada in 1948, the family took up residence in Montreal, where he completed high school and university with considerable success. During those years he also found time to engage in other activities, such as the military, music, and theater. He also held leadership positions in the local chapter of the Plast Ukrainian scout organization.

In 1960, armed with some industrial experience and a Master of Engineering degree, he left for a teaching position in the United States, with plans to return home after a year or two. The new job and environment proved to be too much fun to give up so soon. Then Europe began to beckon when Prof. Erwin Meyer, a renowned acoustician, accepted Myroslav as a doctoral student into his Institute at the University of Gottingen.

In September of that year Myroslav met and married Marika Brezden, Ukrainian soprano from Toronto. In October they both went to Germany to continue their studies. When life in Germany became too expensive, they moved back to the U.S. and settled in Washington, D.C. Here Myroslav completed his Ph.D. and their three children Victoria, Christopher and Leonora were born.

The family continues to reside in Montgomery County, Maryland, about 15 miles north of Washington, D.C. The children, now adults, have blessed the couple with four grandchildren. Marika stopped concertizing a while ago and devotes her talents to the nurturing of new young talent. Myroslav accepted a position at a local university, where he teaches physics, electrical engineering and is developing a new program in acoustics. They continue to be active in the Ukrainian community and have already celebrated their Fortieth Wedding Anniversary.

ROMAN SHARAN

Born in Deliatyn in Western Ukraine on June 15, 1930 to Ivan and Frantsishka Sharan. His father was director of the district court there.

Roman and his parents immigrated to Regensburg, Germany, where he completed studies at the Ukrainian Gymnasium.

He was also active in sports and the Plast Ukrainian Scout Organization.

Upon arrival in the U.S. the family settled in Philadelphia where Roman continued his studies at Drexel University. He married Nadia Kiverchuk in 1952. In 1954 they moved to Syracuse, New York where Roman worked for Carrier Co. He worked on the installation of refrigeration machines on military facilities and he received recognition for his work.

In Syracuse he was involved in Plast activities as a scout troop leader and head of the local Plast branch. He became a member of the Elder Scouts troop "Chornomortsi" (Black Sea Scouts).

He loved the outdoors. Along with playing tennis he enjoyed skiing. He formed a ski club "Sokil" in Syracuse and led it for 21 years.

He was one of the founders of the male chorus "Surma" and its chairman for 12 years. In 1980 he toured Australia with the famous Ukrainian Bandura Ensemble from Detroit.

Roman died May 9, 1997, leaving behind his wife Nadia and children Marta and Yuriy.

MARIA SHENKIRYK (BILOUS)

Born in Lviv. When she was only three years old, the family had to leave their city. They traveled through Stryj, Synevidsko Vyzhne, and later continued west until they arrived in Germany. They settled in a Displaced Persons (DP) Camp in Regensburg.

In Regensburg she attended grammar school and later began studies in the Ukrainian Gymnasium. She was a member of the Ukrainian Music Institute, under the direction of Prof. Povalachek, and belonged to the Plast Ukrainian Scout Organization. She grew up in a close circle of family and friends, namely her two sisters Lida and Natalka, a cousin Ivas, and her dearest friend (to this day) Oksana Nahirna-Kuzyszyn. In 1947 she and her family immigrated to Winnipeg, Canada. She continued her violin studies there, began ballet lessons, and renewed her membership in Plast.

She pursued studies in a medical laboratory. At a student congress held in Cleveland, she met her future husband Ostap Shenkiryk, who had completed his engineering studies. They married and moved to California. Ostap worked for Cast Iron Company, while Maria continued her work in a medical laboratory.

In 1960 and 1961 they had two children Myron and Christine. They were all busy with jobs and school on weekdays, but weekends were times for the family to explore Los Angeles and visit friends. They became involved in many Ukrainian community activities including Ukrainian school and Plast, and the years went by quickly

Now retired, Maria enjoys her children and four grandchildren – Brian, Ivanka, Roman and Oleksa.

OMELAN SLOBODIAN

Born in the village of Korniv, District Horodenka, Ivano-Frankivska Oblast on April 20, 1931 to Stanislav and Julia, both teachers in the village. He had two brothers – Volodymyr and Zenoviy.

At the end of February 1949 Omelan left his studies at the Ukrainian Gymnasium in Regensburg and immigrated to Australia. He travelled by train through Austria to Italy where a ship "Svalbard", a former German army ship, was waiting to transport immigrants to Melbourne. The first seven years in Australia he lived in Queensland, where he completed a two-year contract working in forestry. In 1956 he moved to Adelaide.

Omelan married Maria Jakubenko and was blessed with two sons. Petro has a Bachelor's degree in Pharmacy and a Master's degree in Clinical Pharmacy. Stefan holds Bachelor's degrees in Mechanical Engineering and in Technology in Mechanical and Manufacturing Engineering. He and his wife have a son, Oleksander.

Omelan has been involved in several community and other organizations. From 1946 he has been a member of the Plast Ukrainian Scout Organization, and founded the Plast Museum in Southern Australia. He was a co-founder of the philatelic club "Southern Collectioneer" in Adelaide, and a member of the Ukrainian Art Museum of the Ukrainian Women's League in Adelaide. His memoirs of his life in Australia were published in the magazine "New Horizon".

DADA SLONIEWSKA (SHARANEVYCH)

Dada came to the U.S. in 1950 and graduated from high school in Shamokin, Pa. in 1952. In 1957 she received a Bachelor of Science degree in chemistry from Hunter College in New York City. After graduating from Hunter College she worked as a chemist for Ciba Pharmaceutical Co.

In 1959 Dada married Alko Sloniewsky. He received his Ph.D. in Chemistry in 1965. The couple had two sons. Andriy is an attorney with a law firm in Washington, D.C. and Danylo is a pediatrician and teaches at New York State Medical School in Stony Brook, N.Y.

For the last 25 years until her retirement, Dada worked as a toxicologist at the Medical University of South Carolina in Charleston, S.C. She and her husband moved to Frederick, Maryland where they reside close to their grandchildren.

BOHDAN SMOLYNSKYJ

Born on February 21, 1931 in Ternopil where he completed elementary school and 3 years of gymnasium. Later, when his family set-tled in Regensburg, he continued his education at the gymnasium there, completing studies up to the 6th year level.

He arrived in the United States in 1949. In 1954 he graduated from New York High School. He served in the U.S. Army during the Korean conflict. Bohdan received the A.S. in Civil Engineering from the Franklin Institute in Boston in 1963 and then in 1967 he earned a B.S. degree in Industrial Technology from the Northeastern University in Boston. He worked in factories as a draftsman, project manager and finally, during the last 18 years of his career, as Vice President and Director of Real Estate Operations at the Bank of New England. He retired in 1989.

Bohdan has been active in many organizations, including Plast, church choir, the Association of Ukrainian Engineers, the Ukrainian American Heritage Foundation, and the Ukrainian-American Veterans' organization in Boston. He was on the board of the Federal Credit Union.

In 1966 Bohdan married Tatiana Cybyk. They had three children Roma, Adrian and Christine. They also had three granddaughters Liesl, twins Emily and Julia, and a grandson Mark.

Since his wife's death on July 1, 2006, Bohdan resides with his family in Shrewsbury, Massachusetts.

OLENA LILA SOCHAN (FAJEWCIW)

Born on March 26, 1933 in the town of Snovsk, Chernihiv Oblast in Ukraine during extremely hard and uncertain times. Her father was imprisoned for almost a year for his Ukrainian underground activities. For this reason, at the end of the German occupation, her parents, Olena and Ivan Fajewciw, decided to escape the "Communist paradise".

They left by train from Kolomyja and after several months, continued their journey through Slovakia to Germany. Their first stop was in Neumarkt, where they lived in army barracks. Several well-known Ukrainian artists also lived in those barracks. Even under such difficult circumstances, they organized and taught children's art classes. Others formed a choir and Olena learned many Ukrainian songs while singing in that choir. What she saw and experienced profoundly influenced her and helped shape her character.

After the war ended, the family moved to a Polish camp in Hohenfelz, where Olena had to learn to speak Polish to attend their gymnasium. The discovery that a

Ukrainian Gymnasium had been established in Regensburg, Germany prompted the family to relocate to the Regensburg camp.

The Ukrainian Gymnasium in Regensburg was very well organized. It boasted fine teachers who, along with teaching basic academic subjects, instilled in the students the spirit of Ukrainian identity. There were the Plast organization meetings, summer camps, sports and other activities. Olena sang in the choir, took piano lessons and danced with a traditional folk dance group. Her participation in these activities nurtured an abiding love of the arts, which she later shared with her own children.

In October 1949 Olena and her family left Germany for a new life in the United States, in Philadelphia. There she worked hard to learn English. She joined Plast and a folk dance group, performing Ukrainian dances with the theater group and in high school shows. She enjoyed singing with a choir and managed to continue her piano lessons.

She met her husband Ihor Sochan at a Plast summer camp in Narrowsburg, New York. After they completed their studies, they married and moved first to Jersey City, later to Woodcliff Lake, New Jersey. They had two children Maria and Oleh. The household included Olena's parents, who happily took care of the children, then enabling Olena to work with Ihor in several engineering firms, doing drafting.

Along with her Regensburg friend Dora Masna Genza, Olena joined the New York dance ensemble "Verkhovyntsi". They performed throughout the U.S. and Canada at notable venues including the New York World's Fair, Montreal EXPO 67, The Bell Telephone Hour (TV) Christmas Show, the Ukrainian Theater of New York, and at numerous Ukrainian festivals and international shows.

Both her children received Master's Degrees in Computer Science. Mariyka and her husband Bohdan Tymyc are co-owners of the Ukrainian firm "Yevshan" where they specialize in the distribution of Ukrainian artifacts throughout the world. Oleh and his wife Olya, daughter of our Regensburg friend Dzvinka Krawciw-Javny, are both doctors of Osteopathy. He is preparing to produce a recording of musical compositions by Ukrainian composers.

At age 50, Olena ended her folk dancing "performance career" and started teaching aerobics. Olena and Ihor are both retired, enjoy gardening, and always look forward to attending the wonderful Regensburg reunions at Soyuzivka.

OKSANA SOKOLYK (BRYZHUN)

Born on October 21, 1927 to Drs. Constantine and Liudmyla, both physicians. Oksana finished elementary school in Bratislava, Slovakia, and entered a gymnasium and musical conservatory. She joined Plast. Later she became a troop leader, instructor and a guide. In 1945 she moved to Regensburg, and continued her studies at the Ukrainian Gymnasium there.

She studied piano in the Handel Conservatory in Munich and joined the Elder Scouts troop "Pershi Stezhi". In 1948 she immigrated with her family to Hamilton, Canada

and immediately joined the local Plast unit. She was the director of summer camps, leader of the Elder Scouts, and a troop leader. She also conducted a series of seminars on music.

In 1949 she moved to Toronto, found work in a factory and continued her music studies. In 1950 she completed her studies at the Royal Conservatory of Toronto, receiving an Associate diploma. In 1955 she received a musical teaching diploma from Toronto University. In 1958 she earned a second diploma from the Toronto Conservatory, this one in voice. She gave concerts and participated in various programs as a pianist and an accompanist. From 1950 to 1987 she taught piano in her private studio and in 1970-1977 at the St. Michael Choir School in Toronto.

She was and continues to be active in civic life of Canada, especially in the field of music. Her involvement has been extensive and multifaceted, often reaching out far beyond Canada. She was involved in producing a recording of Mykola Fomenko's compositions. She selected songs for the record titled "Songs and Stories", organized an author's evening for composer Vasyl Bezkorovainyi and for Mykola Fomenko, and staged the operetta "Red Hood". She was a member of the editorial team for the novel "Voshchad" by Fedor Odrach. She has lectured on the History of Ukrainian Music at the H. Skovoroda Ukrainian School and has taught voice methodology. Her commentaries on music and art have been aired on the local radio program "Songs of Ukraine", and she continues to deliver talks and presentations and to write musical reviews and essays.

She is a member of numerous musical and Ukrainian civic organizations. She chairs the World Federation of Ukrainian Women's Organizations, and, at the invitation of Ukraine's President Viktor Yushchenko, she participated in the Organizational Committee for the Third World Forum of Ukrainians held in Kyiv. In 2002 she was elected to be the honorary chair of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations.

She received many citations, including the 2nd literature award honoring Maria Beck from the World Federation of Ukrainian Women's Organization. She has received recognition from the Premier of Ontario, B. Davis, from the Embassy of Ukraine in Canada, and from former President Leonid Kuchma at the Fifth Anniversary of Ukraine's Independence. The Verkhovna Rada of Ukraine awarded her a plaque honoring her work on behalf of Ukraine, and Metropolitan Filaret bestowed the Order of St. Michail.

Oksana married Yaroslav Sokolyk in 1955. They had two sons. Vsevolod is currently chairman of the Sports Commission (SKU) and Ihor has three children – Andriy, Danylko and Katrusia.

IRENA JULIA STERCHO (URBAN)

Was born on October 3, 1927 in Koszyce on the Wisla River in Poland to Theodore and Wanda Terletska, both teachers. She completed her elementary school education there but with the outbreak of World War II in 1939, she and her brother were tutored privately at home. In the fall of 1941, the family moved to Western Ukraine and settled in Synevidsko Vyzhne, where both parents began

teaching. The children passed the entrance exams and gained admission into a Ukrainian gymnasium in Drohobych. Irena was accepted into the fifth year course.

When the Soviet army was approaching, the entire Urban family packed their backpacks and one small suitcase each and left their country in order to save their lives. In due time, after crossing Hungary, they found themselves in Austria, in the infamous Strasshof Durchgangslager, and were assigned to work in a sawmill in the town of Langenlois, not far from Vienna. But the Soviet army's movement west forced Irena and her family to again pick up and leave, ending up in Straubing, Bavaria, where they met up with the American army.

As soon as the Regensburg Displaced Persons camp was organized, under the auspices of the United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA), the family relocated to Regensburg. Irena passed the entrance exams and was accepted into the 8th year level course, the graduating class. In the spring of 1946 she passed the "Matura" examination, which was accepted by the Bavarian Ministry of Education as valid in certifying the completion of gymnasium studies. While a student at the Regensburg Gymnasium, Irena took part in many activities offered to young people, but was particularly active in the Plast Ukrainian Scout Organization. In 1947 she gained admission to a medical school at the Friedrich-Alexander University in Erlangen.

Unfortunately, Irena never had the chance to complete her medical studies. In 1950 she and her family left Germany for the United States and settled in Chicago. There she became active in Plast, in the Student organization, and sang in the church choir and other choral groups. With her medical knowledge and education she was able to obtain work in a clinical laboratory in a hospital. There, with the help and encouragement of some physicians and co-workers, she had her medical studies in Germany verified and accepted, and was able to enroll in an approved School of Medical Technology. After a two-year course, she passed the required National Board Examinations and became a Registered Medical Technologist (ASCP).

While in Chicago, she met Dr. Petro Stercho, who at the time was working on his second Ph.D. dissertation at Notre Dame University in South Bend, Indiana. They married in 1954 and resided in South Bend. In 1955 they moved to Latrobe, Pennsylvania where Petro accepted a position of assistant professor of economics at St. Vincent's College. That same year the Sterchos became U.S. citizens. They had three children – Olena, Yuriy and Maria.

In 1963 Petro received and accepted an offer from Drexel University and the family moved to Narberth in suburban Philadelphia. Irena went to work at Bryn Mawr Medical Specialists, where she directed a Clinical Laboratory until her retirement in 1992. She continued her choral singing.

Petro died suddenly on June 18, 1987. The following year, in 1988, the year commemorating the Millenium of Christianity in Ukraine, Irena and the children travelled to Rome. Irena joined with the combined choruses in singing the choral music of the liturgical celebrations at St. Peter's, under the direction of late Prof. Hnatyshyn.

Irena continues to reside in Narberth, Pennsylvania. Though retired, she works when needed at the Clinical Laboratory. She is active in the Ukrainian-American Senior Citizens Club of Philadelphia, volunteers in various organizations and enjoys singing in the church choir. She has one grandson, Peter.

MYRON SULYMA

Born on August 30, 1933 in Lviv.

He was in Regensburg a short time, from 1948-1949. During that time he belonged to Plast and was a member of the "Leopard" troop. He completed his gymnasium education in Munich in 1951.

In 1953-1958 he studied medicine in the Louven Catholic University in Belgium, and later continued his studies in Munich where he received his M.D. degree.

Until 1984 he worked as a researcher in medicine in a pharmaceutical company. Later he opened his own publishing house of medical text books in Munich.

He died in April 2000 in Munich, leaving behind his wife Elsa and son Andreas.

YURIY SVYRYDENKO

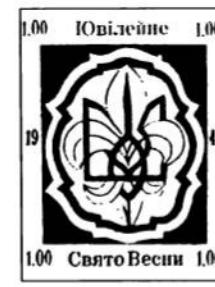

Born on July 23, 1935 in Tarasivka, Poltava Oblast to Paraskevia and Reverend Demian Svyrydenko.

In 1943 the family fled through the Carpathian Mountains to Hungary and then to Germany, settling in Regensburg. Yuriy attended the Ukrainian Gymnasium there. Later, in Munich, he studied engineering.

In the spring of 1961 he married Heidi Neuman. Five years later they moved to Canada with their first daughter Natalka. The second daughter Nadia was born in Canada. Yuriy worked professionally as an engineer for 26 years.

Yuriy died in 1995. The funeral service was held at St. Volodymyr Church in Toronto. He was buried in the Kyiv Oselia Cemetery in Oakville.

IVAN SYDORENKO

Born in Lypiv Rih near Nizhyn-Chernihiv Oblast in 1931. His grandparents died during the 1932-1933 Famine in Ukraine (Holodomor). His father was deported to Siberia, where he eventually found work on the Siberian railroad but was forbidden to return home. His mother, Olha nee Okhonko, located her husband and travelled to Siberia with Ivan and his sister Maria to join him. About a week before the

war with Germany broke out, they were all able to return to Ukraine where his younger brother Yaroslav was born. They had been in their village barely a year, when they decided to move west. They traveled by horse-drawn wagon through Halychyna (Galicia) and Slovakia to Hungary, and from there by freight train through Austria to Germany, finally reaching Neukirchen near Nuernberg. There they lived in overcrowded barracks and found work.

In 1945 the family gained admission into the Displaced Persons Camp in Regensburg, Germany. Ivan started school and for the first time learned to read and write in Ukrainian. During their life in Siberia his parents feared exposure of their Ukrainian identity and the repercussions that might follow; they did not speak with their children in Ukrainian there.

According to Ivan, life in Regensburg gave him the best days of his life that he will forever remember. He joined the Plast Ukrainian Scout Organization, where he was instilled with pride and love of God and his country, and received guidance that fostered a lifelong respect and compassion for people. He formed close bonds, longstanding friendships.

In 1950 the family immigrated to the United States, stopping first in Mississippi, then Chicago, and finally settling in Urbana, Ilinois, where he completed his high school education. In 1952 he joined the U.S. Army and served in Japan. Later in 1957 he graduated from the University of Illinois in Urbana with an engineering degree in aeronautics and worked for 14 years in this field. He returned to school to study biomedical engineering and worked in that area of engineering until his retirement in 1996.

In 1960 he married Yaroslava Riabokin, a physiotherapist, born in 1937 in Kharkiv. For a few years they lived in California, then moved to Florida, and finally settled in Minnesota. His beloved wife Yaroslava developed cancer and died after 39 years of married life. They had two sons. Marko is a medical doctor who owns his own business in New York and has one daughter Lilian, and Paul is a geologist.

OREST SZCZUDLIUK

Born in May, 1931 in Brody, Lviv Oblast.

Orest began his gymnasium studies in Lviv, but continued them in the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, and graduated in 1950 in Ulm. While in Regensburg, he was active in the Plast Ukrainian Scout Organization's local "Leopards" troop.

In 1952 he immigrated to the United States and settled in Boston. Very soon after his arrival he became active in the Ukrainian community, and taught in Sunday school at St. George Church. He was drafted into the U.S. Army and after his release began studies at Boston University, majoring in economics.

In 1962 he married Slaviya Czorniy. They were blessed with two children – a daughter Roksolana, married to Roman Andrach, and a son Mark, married to Alla – and

six grandchildren.

Orest was very active in the Ukrainian community. He headed the local branch of the Ukrainian Congress Committee (UCCA) from 1961 to 1963 and again from 1981 to 1994. Also, he was a member of the UCCA Rada, and from 1961 to 1995 was the official representative of the Boston branch of UCCA at all functions held by the governor, by the mayor of Boston, and by other nationality groups.

He initiated and organized "Ukrainian Days", commemorations of Ukrainian Independence Anniversaries and political demonstrations. Together with his wife Slaviya, he organized "Captive Nations Weeks". He knew how to create good relations with U.S. government officials and representatives of other nationalities, thereby bringing Ukraine's name and identity into a wider public forum. He was well-respected in the Ukrainian community for his honesty, generosity and courteous behavior.

He died on December 15, 2006 and was buried with full military honors. After the funeral service the U.S. Army presented his wife with the American flag.

IRENA TAVANI (LEWYCKA)

Born in Pidhaytsi, Ukraine on March 14, 1934, to a renowned family of actors, Wira and Ewhen Lewycky. She attended grammar school and the Mykola Lysenko Institute of Music (1942-43) in Lviv.

After World War II, Irena settled with her family in a Displaced Persons Camp, first in Augsburg (1945-47) then in Regensburg (1947-48). In Regensburg she attended the Ukrainian Gymnasium, the Ukrainian Music Institute, and a nursing school managed by a local German hospital. She belonged to the Plast Ukrainian Scout Organization, to dancing groups, and she participated in various sports activities.

For Irena, the Regensburg gymnasium left her with the most memorable impressions from that period. She found a community of true friends there and valued the hospital training she received, which steered her to a lifelong commitment in the nursing profession.

Irena immigrated to the United States in 1950. In 1955 she joined the nursing staff at Thomas Jefferson University Hospital in Philadelphia, Pennsylvania. In later years she managed the Golden Age Nursing Home, completed Reflexology School (1977), taught phlebotomy to medical students (1986-89) became a laboratory technician, and organized public health studies for diabetes (1990). She is a member of the Phlebotomy Association.

She has been active in several civic organizations. Irena belonged to SUM, a Ukrainian youth association (1950-54), the choral ensemble "Kobzar" (1952-53), and she has performed on stage in several plays.

Due to poor health, she retired as a supervisor of the Managerial Department in 1996. She resides with her husband Robert Tavani in Havertown, Pennsylvania.

MARTA TERLECKA (DOBERCHAK)

Born in Peremyshl on April 22, 1934. In Regensburg she attended the Ukrainian Gymnasium and was a member of the Plast troop "Vyvirky" (Squirrels).

Marta was devoted member of several Ukrainian organizations in the United States, especially student associations, including the Union of Ukrainian Students Societies in America, (SUSTA), the Plast Ukrainian Scout Organization, and the Ukrainian Women's League of America (SUA) where she was president of Branch 78 in Washington. She was also very active in the Northern Virginia Folk Festival Headquarters.

Marta died on February 28, 2006 in Washington, D.C. leaving behind her husband Nestor, sons Ihor and Yuriy and daughter Tetiana.

MYKHAILO TRACH

Born on November 23, 1930 in Rybnyky, Berezhany County.

During World War II he lost three fingers on his right hand but this did not deter him from attending school. He graduated from the Regensburg Gymnasium in 1949. After passing the examination "Matura", he became ill with an inflammation of the lungs and was committed to a sanatorium in Amberg.

Upon his recovery, he found work in Munich. He joined the Ukrainian Youth Organization (SUM) and sang as a soloist in the choir directed by Rev. M. Zayats. In 1966 he arrived in Bonn where he studied economy, and then worked for a German publishing house, Bonner General-Anzeiger. All the while he kept writing for Ukrainian newspapers. His articles published in the journal "Shliakh Peremohy" were especially noteworthy and professional. He collaborated with that publication for many years, despite his poor health.

His illness did not keep him from taking part in activities supportive of Ukraine. He helped the Organization of Ukrainian Nationalists and the Antibolshevic Bloc of Nations (OUN-ABN) in their political activity in Germany. He was passionately interested in the fate of his people and he regretted he could not do more to help them.

He died October 19, 1985 and was buried near Bonn.

ANATOL VALIUKH

Anatol attended the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, then immigrated to the U.S. He settled in Detroit in 1949 and for the first year there worked at a night job. He returned to high school and graduated after a year and a half. In 1952 he began his studies at Wayne State University where he earned a degree in political sciences, majoring in history and English.

In 1958 he returned to Wayne State University to complete an M.S. degree. He was appointed to lecture in history and English in the middle schools. In 1959 he moved to California. He had always dreamt of living in a warm climate that resembled that of Crimea where he stayed one summer in 1938.

From 1959 to 1993 he taught in a small town school near Los Angeles. In Los Angeles he met up with his future wife Lida, 23, whom he had first met in Detroit when she was only 16 years old. The relationship blossomed. Six weeks after this second meeting they married and have been happily married ever since.

Anatol retired but has continued to be active in the community. He remains a member of the California Association to Aid Ukraine (CAAU) and the Children of Chornobyl Relief and Development Fund. He has also continued his singing and concert performances.

BORYS VYTIAZ (WITJAS)

Born on April 2, 1928 in Kharkiv. His father Ivan was a physics professor and his mother Zinaida nee Tamozhska was a mechanical engineer.

Towards the end of World War II Borys and his parents left home for Germany. He completed two years in the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. After moving to Belgium in 1947 he completed his high school studies at the Bon Esperants College and his medical studies at the Louven University in Belgium. He came to the United States to complete his medical internship at the Episcopal Hospital in Philadelphia. He received his diploma in 1958.

During 1958-1959 he specialized in pediatrics and infectious diseases at the Paris University hospitals. In 1978 he passed his medical exams and obtained a medical degree in France. He specialized in public health and hygiene in Lyon from 1979 to 1981.

In 1959 he went to Morocco where he found employment in a small hospital (70 beds) in Tafraut in southern Morocco. After a year and a half he transferred to a hospital in Tarudante as the physician in charge of pediatric and infectious diseases, eventually

becoming chief physician of the hospital and the entire province. In 1968 he was transferred to Marakesh where he served as the Director of the Bureau of Hygiene and was a legal physician for many years.

In 1988 he moved to South Africa where for a while he worked as general physician in Belal (Transvaal). From 1990 he was a consulting physician in the Department of Day Hospitals in Kanstate (SAR).

In 1962 he married Mary-Margarete Reno. The couple had three children: Olena, a singer; Tatiana, a neurologist; and Kyrylo, a mechanical engineer.

Throughout his life, he has supported noteworthy Ukrainian institutions and projects. He had made generous donations to the church building fund and the Symon Petlura Library in Paris. He had donated artifacts to the ethnographic museum located on the grounds of St. Andrew's Ukrainian Orthodox Church Cemetery in Bound Brook, New Jersey. In his younger years, he had participated in Ukrainian social organizations, including the Plast scouting organization and the Ukrainian Youth Association (SUM) in 1949-1958. He was a member of the Scientific Society of Taras Shevchenko in Paris.

Among his published works with Lyons University are his thesis, titled "Hygienic State of the Gamma Elfin Square in Marakesh", and a short course on legal medicine he prepared for the Moroccan Militia in Marakesh.

Dr. Borys Vytiaz died in January, 2005.

ROMAN W. WELYCZKO

Born in Kolomyja, to Wolodymyr and Wolodymyra Welyczko.

While Roman lived with his parents and younger brother Yurko in the Displaced Persons Camp in Regensburg, he completed his studies in the Ukrainian Gymnasium there. In June of 1949 he and his family left Regensburg for the United States. They resided in Utica, New York for some 30 years. Roman's final residence was in Colonie, New York.

Roman was employed as a ground service equipment mechanic for Allegheny Airlines for 17 years and retired in 1973 from U.S. Air. He was a member of the Mechanics and Aerospace Workers District Lodge 141, Local 75. For three years he was also night district manager of snow lift operations at the Albany County Airport. From 1972 to 1983 he was the proprietor of the former Tick-Tock Restaurant in Colonie. He belonged to St. Nicholas Ukrainian Catholic Church in Watervliet.

Roman was only 66 years of age when he died at his home in Colonie, N.Y. He left behind his two sons, Mark and Paul, four daughters, Marta, Rochelle, Catherine and Roma, two stepdaughters, a brother Geeorge Welyczko of Florida, 18 grandchildren and 3 great-grandchildren.

His good friend Bohdan Malaniak remembers him from his high school days in Lviv, Ukraine and later his stay in Regensburg, Germany: "In recalling those early years,

I vividly remember playing soccer with Roman. He was a natural athlete and despite his physical handicap he was a superb goalie who on many occasions saved our soccer team from disaster. We thoroughly enjoyed this sport activity throughout our high school years. Did you know that he was also a fantastic volleyball player? And were you aware that he was a choirmaster as well? He was a natural leader. One time when the choirmaster of our choir failed to show up, he picked up the baton and took over. In 1942 and in 1943 he and his brother, my sister and I all studied with the same piano teacher, but he was by far the best. If he had chosen to pursue music, I believe he would have been a prominent concert pianist or conductor. We attended the opera with our parents on a regular basis, and enjoyed listening to classical music and watching ballets.

Roman and I escaped from the Soviets together, via Slovakia. I did not learn of this until after World War II, but while he was in Slovakia he was a courier for the Ukrainian Insurgent Army (UPA), which then was fighting on both the Russian and German fronts.

Roman had great inner strength. To me he was a shining example of boundless kindness, strength, perseverance, and loyalty. He had deep pride in both of his countries, Ukraine and the United States, faith in God, and an abiding love for his family."

IWAN WOLIANSKYJ

Born on July 2, 1927 in the village of Rodiv, Drohobych Raion, Lviv Oblast to Petro and Maria nee Pasternak. He started attending grammar school in his village. His tasks included caring for his younger siblings and tending to grazing cows. He repeated the fifth grade during the Soviet occupation in 1939. In 1942-44 he attended the gymnasium in Drohobych and joined an organization called "Educational Union of Ukrainian Youth" (VSUM) which was somewhat modeled on the Plast organization.

In late 1944 Iwan left home, found his way to Vienna, Austria, and then moved to Linz where he completed the 6th year of gymnasium studies. From 1946 he lived in Regensburg, Germany. While there he was a member of the "Lion" Plast troop and later the troop "Zaporozhtsi". He graduated in 1949 and within the following year he moved to Ulm, then to Elwangen. Falling ill, he spent the next years until 1953 in a sanatorium getting medical care.

After completing his medical treatments, he was accepted into the Institute of Correspondence Program in Paris and to the Ukrainian Free University in Munich, to the Department of Law and Social-Economic studies. He also became active again in Plast as a scout leader. He joined the Elder Scout fraternity "Lisovi Chorty" (Forest Devils).

In 1955 he began work for the weekly journal "Christian Voice" published in Munich. Beginning with 1966, he was the editor of this journal, a post he held until his retirement in 1995.

ROXOLANA YARYMOVYCH (ABRAMIUK)

Born November 8, 1934 in the Carpathian Mountains to Elias and Maria Abramiuk. Lived in the town of Deliatyn, where she attended the local elementary school.

In 1943 she and her family began moving west, fleeing from the Soviet occupation. For a while they lived in the Sianok region, then they traveled by cattle car through Hungary, Slovakia, Sudentengau, finally arriving in Bavaria. There they stayed in the village of Uttenhoff until the American forces arrived. Roksoliana was sent by her father to a displaced persons camp in Ingolstadt to continue her education; her uncle was the principal of the Ukrainian school there. The rest of the family stayed in Uttenhoff. In Ingolstadt Roksoliana joined Plast and the ballet school of Valentyna Pereyaslavets. Within a year, she moved to the Regensburg camp gymnasium and lived in a school dormitory until her parents settled there.

In 1949, her mother's American cousins sponsored the family to immigrate to the United States. The family resided in downtown New York and Roksoliana attended the Seward Park High School, graduating in 1952. Her father died in 1955, only six years after coming to the United States, leaving her mother and three children. The parents had always encouraged their children to get a higher education; her mother worked three jobs to make sure they did. Roksoliana was accepted to the City College of New York, and graduated with a bachelor's degree in liberal arts. While she was pursuing her college studies, she worked at the Metropolitan Insurance Company and later the American Journal of Nursing. She also stayed active in Plast and participated in Plast camp as a member of the troop "Pershi Stezhi".

In 1959, Roksoliana married Michael Yarymovych. Her husband completed his Ph.D. in aeronautical engineering, was offered a job in Boston, and the couple moved there. Roksoliana continued her education in Boston, attending Simmons College and earning a master's degree in library science. She worked at the Boston Public Library. In 1962 her husband accepted an offer to work on the Apollo space program, and they moved to Washington, D.C. Here their children Tatiana and Nicholas were born.

While residing in Maryland and raising her children, Roksoliana became involved in volunteer work, the Plast organization, UNWLA, and the ARCS Foundation. When the family moved to Paris, France for her husband's position with NATO, she learned the French language and the children attended a bilingual Catholic school. During the holidays the entire family traveled throughout Europe sightseeing and snow skiing. By 1973, the family was back in Washington, D.C. where the children continued their involvement with Plast and attended Ukrainian school where Roksoliana was a teacher. In 1977 her husband took a job with Rockwell Corporation and the family moved to the Los Angeles area. There again she continued to be involved in volunteer work and worked as a reference librarian at the Palos Verdes Public Library. She co-chaired some fundraisers at the Getty Museum, was involved in the Palos Verdes Art Center, and continued her ARCS membership in the L.A. Chapter. She held a number of

board positions, local and national, and in 1995 she was voted an ARCS LIGHT.

Both children pursued higher educations. Daughter Tatiana attended University of California - San Diego, majoring in pre-med, and later Emory for two years to earn her master's degree in physical therapy. Nicholas graduated from the University of Southern California in aeronautical engineering and followed with a master's degree in business administration. He runs his own business in Palos Verdes.

In 1997 Roksoliana and her husband moved to Sarasota, Florida to be near daughter Tatania, husband Scott and their two children Kalyna and Jeffrey. Son Nick stayed in Palos Verdes with his wife Camila and their two daughters Ana and Sofia. In Florida Roksoliana became active in UNWLA and held various board positions, was MC of a number of UNWLA functions, delivered presentations about Ukrainian literature and writers, and MC-ed the UNWLA Convention in 2002. In 2005 she co-chaired the UNWLA business presidium of the Convention in Albany. In 2007 she attended the Regensburg Gymnasium reunion and enjoyed getting re-acquainted with the many friends of her days in Regensburg.

IVAN YATSIV

Born in 1932 in the village of Kolyntsi, Tlumatsk Raion, Ivano-Frankivska Oblast. The family left home before the onslaught of the Soviet army and after several years in DP camps they settled in Canada.

He began elementary school in Ukraine and later attended the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, Germany. After immigrating to Canada, he continued in a commercial art school in Edmonton, studied art in Detroit, attended classes in engraving at Windsor University and sculpture classes at St. Clara College.

Ivan worked for Hiram Walker Co. as chief designer for over 30 years. He explored many facets and media in his art, including graphic design, engraving, and cartooning. In 1983 Canada minted a 100-dollar gold coin of his design. In 2000 he created a 25-cent Canadian coin to commemorate the year 2000 and the turn of the century. He repeatedly won various design competitions sponsored by the Canadian Royal Mint House.

Ivan realized his desire to create something for Ukraine by producing stamp designs with Ukrainian themes. The first featured the Bandura Capella. Later he featured the poet Taras Shevchenko in two versions, one of him as a young man, the other of him in his later years. Both became very popular.

In 1991 Ivan switched to political cartooning when a Ukrainian satirical-humorous journal "Vsesmikh", the only one available outside Ukraine, began to be published in Toronto.

When he was recognized for his work and named "Ukrainian of the Year", he accepted his award with these words: "I have not forgotten Ukraine. I believe my work, published and distributed in millions of issues, will be popular and enjoyed throughout Ukraine".

ANNA ZAWADIWSKA (MARTYNCIV)

Born on January 12, 1933 in Zolota Sloboda, Berezhany Raion, Ternopil Oblast, to Andriy and Tekla. Her elementary school education was interrupted by the war.

In 1944 Ania with her parents and brother Yurko left for the west, ahead of the approaching front. They trekked on foot all the way to Hungary and only then were able to board a freight train and head to Austria. There they went through a transit camp in Strasshoff and Neumarkt and reached Cham in Bavaria where her father found work on a farm.

When the Americans organized Displaced Persons Camps, she entered the gymnasium in Bodenwehr. In the autumn of 1946 the family relocated to the DP camp in Regensburg. She was accepted to the second year class of the Ukrainian Gymnasium and continued her gymnasium studies there until the dissolution of the camp in 1949.

While in Regensburg she joined the Plast scouting organization and the "Lastivka" (Swallow) scout troop. She was a member of the gymnasium choir and participated in sports, folk dancing, camping, and many school events.

In 1950, after the liquidation of the Regensburg camp, she and her family relocated to the United States and settled in Cleveland, Ohio. At first she worked in an envelope factory while attending school in the evenings. Later she took an office job that required some accounting skills. She completed high school and continued with her studies.

In 1966-68 she attended a teachers' seminar sponsored by the Ukrainian Congress Committee of America (UCCA) for future teachers in Ukrainian schools. In 1969 she began teaching at "Ridna Shkola", the Ukrainian-language school in Cleveland and continued for 12 years. She belonged to the Teachers Council and represented the school in the Department of Ethnic Studies at Cleveland State University. From 1974, she has been teaching full-time at St. Josaphat Ukrainian Catholic School in Parma, Ohio.

Ania has worked in various social organizations. She is the secretary at the Society of Aid to the Blind, a group that provides aid to blind children in Lviv, Ukraine. In recognition of her work, in 2000 she was awarded the Papal Plaque Benemerenti. She writes poetry and has had some of her work published in the Ukrainian press.

She married Hryhoriy Zavadivskyi in 1954, when he was still a student of chemical engineering at Akron University. They had three children. All are university graduates and active in civic work. Their daughters Iryna and Luba often perform playing bandura duets, and their son Yaroslav leads a quartet of singers of sacred music at St. Josaphat Cathedral in Parma, Ohio.

LIST OF FACULTY

Name	Years	Grade	Course
Velychko Mykola, Principal	1945-1949	1-8	History
Artymowych Antin	1946-1947	1-8	English
Bojkowych Andriy	1945-1949	3-8	English, German
Bryzhun Oleksandra	1945-1947	1-8	Physical Education
Budurowych Ivan	1945-1949	5-8	Latin
Horak Stepan	1949	1-8	History, Geography
Hurko Ewhen	1945-1946	1-8	German
Golembjowsky Ivan	1946-1949	1-7	Latin
Demydenko Illia	1946-1949	4-8	Chemistry
Rev. Pawlo Dzhulynsky	1945-1949	1-8	Religion
Doberczak Roman	1946-1949	1-4	Art
Durdelo Mychajlo	1946-1948	7-8	English
Karpova Halyna	1947-1949	4-8	Ukrainian
Rev. Katriy Julian	1945-1946	1-8	Latin
Klish Volodymyr	1945-1946	1-5	German
Kolodiazhnyj E.	1948-1949	1-8	Religion
Kotys Myroslav	1945-1949	4-8	Geography, Botany
Kushnir Bohdan	1947-1949	1-8	German, Chorus
Kushnir Omelian	1945,1947,1949	1-8	Biology, Physics
Makarenko Petro	1945-1948	1-8	Physics
Malaniuk Evhen	1945-1949	1-8	Math, Geometry, Ukr.
Masenko Stepan	1947-1949	1-4	Ukrainian
Meleshko Matviy	1945-1949	1-8	Physical Education
Pachowskyj Josafat	1945-1949	1-4	Singing
Pashkowskyj Teofil	1945-1949	1-8	Math, Physics
Popel Ivan	1945-1949	6-8	History, Geography
Procyk Volodymyr	1946-1949	1-8	Latin
Romaniwska Iryna	1945-1946	4-8	Ukrainian
Sendeckyj Stanislav	1947-1949	1-8	Math
Turchyn Teodor	1945-1947	1-3	Ukrainian
Czernyk Mychajlo	1946-1948	1-6	German
Yaworskyj Franc	1945-1948	1-8	English
Rev. Yakovkewych Borys	1947-1948	1-8	Religion

FACULTY MEMBERS

MYKOLA VELYCHKO – PRINCIPAL

Born on June 3, 1895. In his youth he actively participated in the Ukrainian Liberation War in the ranks of the Ukrainian Sitch Riflemen (USS). He took part in the Makivka campaign and was a survivor of prisoner of war camps. From 1935 he was the Principal of the gymnasium in Zolochiv.

After World War II he was one of the founders and then the principal of one of the best camp gymnasiums in Germany in the refugee camp in Ganghofer Siedlung, "Oselia", in Regensburg. He built its reputation and made it into one of the highest-regarded schools then. Despite the difficult circumstances and numerous obstacles, the gymnasium was established, validated and recognized by the German Department of Education.

In 1949 the Regensburg camp was dissolved. Mykola Velychko immigrated to the United States and settled with his wife Vasylyna in Newark, New Jersey. In 1951, with the help of the USS Branch in New York, his book "Makivka" commemorating the 35th Anniversary of the Makivka campaign was published.

In order to earn his livelihood in the United States he worked in a hospital, yet found time to give scientific and educational lectures to youth organizations located in the Newark area.

He died on September 15, 1955 without ever knowing the fate of his only son Bohdan. His wife later discovered that their son had been banished to a concentration camp in Vorkuta.

His wife died on April 5, 1979. She had wanted to transfer her husband's remains to St. Andrew's Ukrainian Cemetery in Bound Brook but she did not live to see her wish realized. On November 10, 1979, both husband and wife were placed ino St. Andrew Cemetery. Through the efforts of his former students from the Zolochiv and Regensburg Gymnasiums, a monument was raised in 1984 and consecrated on May 11, 1986. The inscription reads: "To our cherished Principal from the grateful students of Zolochiv and Regensburg Gymnasiums".

ILLIA DEMYDENKO

Born on August 2, 1903 in the village of Storozheve near Poltava in a typical farmer's family.

He met the 1917 revolution with enthusiasm, worked in Prosvita and participated in stage plays. When forced collectivization began and his family was declared to be "kurkuls", their property was confiscated. Some members of the family died during the 1932-33 Famine (Holodomor), others scattered all over Ukraine. From early childhood

Illia had shown an interest in education. He was hungry for knowledge and read voraciously. From 1920 he was a student at the public school in Poltava, then at the Poltava Agricultural Institute, later at the Kyiv Cooperative Institute, and finally at the Kharkiv Chemical-Technical Institute. In 1938 he was arrested for alleged economic sabotage. He was in Poltava when the German-Soviet war began.

In 1943 he immigrated west. From 1945 to 1950 he lived in Regensburg where he taught chemistry in the DP camp's Ukrainian Gymnasium. He came to the United States in October 1950 and settled in Rochester, New York. There he taught in Ukrainian Grammar School. He participated in publishing the works of Hel Sniehirov, the Ukrainian human rights activist. For about a decade, he worked on publishing the writings of Mykhailo Drahomaniv, the prominent Ukrainian scientist, publisher, and civil activist. He was married to Ludmyla Svitozarivna, of the Drahomaniv family.

He was one of the founders of the Ukrainian Credit Union in Rochester and worked actively in the Organization of the Defense of Human Rights. For many years he was a supporter of the Ukrainian Free Academy of Sciences in the United States and donated rare editions of the work of Mykhailo Drahomaniv to the Academy's library.

He died on February 26, 1991 in Rochester, New York.

REV. PAWLO DZULYNSKYJ

Born on January 22, 1890 in the village of Melnychi, near the town of Zhydachiv, Western Ukraine. The son of a peasant family of eight children, he was the only one to receive a higher education. He was ordained an Eastern-rite Catholic priest in 1917. As a young priest, he was not only a spiritual leader to his parishioners, but also a Ukrainian patriot and a community leader.

His wife, Stefania nee Prychytko, was born on September 12, 1897 in the village of Vereshycia, near Lviv. Her father was a village priest. She graduated from Lviv Vasylianky Catholic School and became a teacher. They had five children, Bohdan, who died of pneumonia at the age of 21, Myroslava, Lubomyr, Lesia and Orest.

At his first parish in the town of Kalush, he was leading an uprising against the Polish rule at the time of the Declaration of Ukrainian Independence (1918-1919). For his leading role in the uprising, he was arrested by the Polish authorities and spent some time in a Polish prison. Besides being a devoted priest, he advocated a strong national sentiment among his parishioners.

During his stay in Regensburg, he was on the staff of the Ukrainian Gymnasium, teaching religion and also the traditions of the Ukrainian rite. While in Canada, he was known as a builder of new parishes and churches. In 1968, on the recommendation of his Holiness, Cardinal Josyf Slipyj, he was sent to Chicago, Ilinois to take charge of a new parish being organized for people that wished to keep the traditional Julian calendar. There he was the first parish priest at St. Volodymyr and Olha.

Father Pawlo died in Chicago on December 2, 1978 at the age of 88. He was buried in Toronto, Canada, where three of his children reside. His wife died in 1999 at the age of 102 and was buried at Parklawn Cemetery in Toronto, next to her lifelong companion.

STEPAN HORAK

Born October 23, 1920 in the town of Horodok in Halychyna to Mykhailo and Anna nee Halushka. Graduated from the Gymnasium in Lviv, where he lived during the Soviet occupation in 1939. During the war, he joined the "Halychyna" Division in 1943. In 1945 he entered the Erlangen University in Germany where in 1949 he defended his doctoral thesis "Brest-Litovsk Treaty of February 9, 1918 Between the Central Powers and Ukraine". He did post-doctoral work at the Bonn University.

In the Ukrainian Gymnasium in Regensburg he taught history and geography and continued lecturing when the gymnasium moved to Ulm.

In 1957 he immigrated to the United States, continued his studies at Michigan State University from 1957 to 1960, and completed his master's degree in library science. For a while he worked as a librarian and later gained a professorship in Russian and modern European history at Vanderbilt University. In 1965 he became professor of Russian and East European history at Charleston University in Illinois, where he taught the rest of his life,

He authored a number of history books and from 1968 was the editor of the English-language historical scientific journal "Nationalities Papers". He was active in the Shevchenko Scientific Society, a member of its governing board, deputy president, and head of the section on the history of Ukraine. He organized a number of academic sessions for the group. He was a member of the Ukrainian Historical Society and collaborated in publications of the journal "Ukrainian Historian". He belonged to the Ukrainian American Association of University Professors and other professional organizations.

He died of a heart attack on December 20, 1986 in Charleston, Illinois, leaving behind his wife Maria nee Brauner, daughters Christine and Julia, and a son Arkadiy.

HALYNA KARPOVA

The place and date of her birth are unknown except that she came from Central Ukraine. Leaving another DP camp, she arrived in Regensburg with her husband Petro, mother, and daughter Tania.

From September, 1947 to 1949 when the Regensburg camp was liquidated, she taught Ukrainian and the history of Ukrainian literature in the Regensburg Ukrainian gymnasium. She was the adviser of the literature club which was established in October 1947, as well as the director of a drama club. She wrote most of the texts and montages for the stage presentations. Under her leadership and with her husband's musical arrangements the school plays were praiseworthy productions.

The Karpov family arrived in Detroit in 1950. They resided for a while in Brooklyn, New York and then moved to California in 1959. There she worked in the Slavic Department of the University of California – Los Angeles (UCLA).

She faced losses and challenges in the course of her life. Her mother died, her daughter's marriage failed, she underwent major surgery to remove a kidney, and husband fell ill and died. She died in either 1985 or 1986; the precise date of her death is not known. Her former students remember her with warmth and gratitude.

DR. REV. JULIAN KATRIY

Born on March 22, 1912 in the village of Perevoloka, Raion Buchach, Ternopil Oblast. On August 25, 1931 he entered the Order of the Basilian Fathers Monastery in Krekhiv. On April 12, 1933 he took his preliminary vows and after three years became a full monastic member of the Order of St. Basil the Great.

He continued his education at the Lavra Monastery and completed it in Christianopol. In 1939 he and other monks were forced to leave and travelled to Olomovets in Moravia where they found shelter in the Seminary of St. Cyril and Methodius. Here he completed his theological studies. On November 21, 1940 Bishop Pavlo Goidich of Priashiv bestowed upon him the sacrament of priesthood. He concluded his final studies in Vienna and defended his doctoral thesis "The Creative Construction of Virgil's Works."

In autumn of 1944 Reverend Katriy arrived in Regensburg and for two years taught at the Ukrainian Small Seminary. He was very active in founding the Ukrainian Relief Committee (organized in May-July, 1945), and served as a liaison between the Ukrainians and the U.S. Military Administration. For a while he taught Latin to the upper classes of the Ukrainian Gymnasium.

At the end of 1946, he immigrated to the United States and began teaching philosophy at a Basilian school. In 1953 he was appointed the Abbot of the new church of St. Volodymyr in Hempstead, Long Island. Toward the end of 1957 he took over the leadership of the parish of St. George Ukrainian Catholic Church in New York. For a while he served in a Binghampton parish and from 1971 to 1982 was the pastor of Church of the Nativity of Mother God, in Chicago. In November 1982 he was elected Abbot of the Church of the Holy Cross in Astoria, New York. He retired in 1988 and resided in Glen Cove where he took care of the monastery's library and taught scholastics.

He devoted his free time to writing and publishing many brochures, books, and articles that appeared in the Basilian monthly journal "Light", issued in Canada.

He died on July 8, 2000 and was buried at the Holy Spirit Cemetery of the Stamford Eparchy.

DR. REV. JULIAN KATRIY –

As remembered by Lubov M. Hurko

Reverend Julian Katriy was one of the teachers in the Regensburg Gymnasium during the 1945-1946 academic year. He taught Latin and was the home-room teacher for the seventh year students who remember him with warm affection. All of us had great respect for him and we loved him for his paternal feelings toward us.

I remember with pleasure our student group going caroling during the Christmas holidays and stopping at Father Katriy's apartment in town to sing for him too. He was surprised and pleased that we remembered him, treated us to chocolates and made us feel very welcome.

I remember with sorrow the day he departed for the United States. We skipped classes and secretly gathered at the railroad station on the day of his departure to bid him

farewell. Lifting the melody from a familiar Ukrainian folk song, we created our own "libretto" and sang: "The seventh class cried their eyes out; do not cry, do not cry seventh class, do not despair, pray to God for your homeroom teacher". Of course the professors at the gymnasium were surprised to find all the seventh year students missing from classes that day, but when they discovered the reason for our truancy, they did not punish us.

When Father Katriy settled in the United States, he remembered us all by sending each one of us a package and including a crisp American one-dollar bill. At that time, that kind of money was worth a lot for both sender and receiver. His generosity was much appreciated!

(This tribute was delivered at the 11th Reunion, 2000.)

VOLODYMYR KLISH

Born on February 13, 1913 in Sianik, Lemkivshchyna.

He was one of the founders of the Ukrainian Relief Committee in Regensburg and held the post of secretary. For a time he taught the German language in the Ukrainian Gymnasium in Regensburg.

He died on May 17, 1999 in Toronto and was buried in the Ukrainian Cemetery of St. Volodymyr and Olha, Toronto.

MYROSLAV KOTYS

Born on November 4, 1908 in the village of Yavirnyk near Sianik. He attended Peremyshl Gymnasium and completed his university studies in Krakow, earning a master's degree in geography and biological sciences. He began teaching in Yaroslav in 1939.

In 1943 he left Belz Gymnasium and business school were he taught and moved to Lemkivshchyna. Fleeing from the Soviet onslaught, he finally settled in Regensburg. In 1945 he began teaching in the Regensburg Ukrainian Gymnasium. In spite of the scarcity of texts and equipment, he managed to impart his knowledge by improvising. He was the housemaster of the boys' dormitory, lived there, and organized numerous excursions for the students.

In 1949 he immigrated to the United States and found a job that provided a modest living. He first resided in Willimantick, Connecticut, but later moved to Chicago, Illinois. He married Nina nee Ilchuk and they settled down in Chicago.

Myroslav Kotys quiet, conservative, and a devout Christian. His interests ranged from visiting museums to painting portraits of his more notable ancestors.

He died in Chicago on March 18, 1987.

OMELIAN KUSHNIR

Born October 25, 1902 in Volchyshchiv near Mostyska, Lviv Oblast to Rev. Mykola and Olha nee Lomnytska.

He served in the Ukrainian Galician Army, and graduated in law from the then underground Ukrainian University in Lviv. He received a master's degree in mathematics and biology from Lviv University. He taught at gymnasiums in Peremyshl, in Kopychyntsi and later in Regensburg. In Regensburg he taught natural history and physics. He also held a post in the Regensburg camp's administration and was the camp's cultural and educational representative.

He immigrated to Canada where he was very active in the Ukrainian community. He was a member of the Ukrainian Military Organization, the Organization of Ukrainian Nationalists, and the Liberation Front Organization. He was a civic activist in Montreal, Canada and helped to organize the League of Liberation of Ukraine, serving as its chairman for many years. He served for several terms as the chairman of the Committee of Ukrainians in Canada. He was a member of the Plast scouting organization, a teacher and director of the Ukrainian-language school, and a counselor at SUM scouting camps. He was chief editor of the Toronto publication "Homin Ukrainy". He was also the chief editor of the book "Regensburg" which included historic papers, memoirs, documents and the histories of Ukrainian organizations in Regensburg after World War II. He co-edited the journal "Boykivshchyna – The Land of the Boyko" and was awarded the Shevchenko medal for his contributions to Ukrainian political and cultural life outside Ukraine.

He was married to Yaroslava nee Zinkewycz and they had one daughter Kvitoslava. He died on June 16, 1988 after a long illness.

EVHEN MALANIUK

Born on February 2, 1897 in the town of Novoarchanhelsk, Kherson into a kozak family.

He studied in the Elysavethrad Gymnasium and at the St. Petersburg Polytechnical Institute. He graduated from Military School in Kyiv and served two years in the tsar's army. From 1918 he was an officer in the Ukrainian Army, holding the ranks of lieutenant, captain and as an adjutant and taking part in the Ukrainian liberation campaigns.

After the 1920-1923 military campaigns he was taken as a prisoner of war and placed into internment camps in Shchypiornia and Kalish in Poland. There he began writing poetry, publishing his first poems in the journal "Veselka". After being released in 1923, he went to Podiebrady in the former Czechoslovakia, completed his studies at the Ukrainian Technical Agricultural Academy and in 1925 married Zoya Ravich in Prague. In 1928, after obtaining a degree in hydrotechnology engineering, he worked in Poland. He divorced his first wife and married Bohumila, a Czech; they had a son. During the war he immigrated to Germany leaving his second wife and son in Prague.

In the Ukrainian Gymnasium in Regensburg he taught mathematics, technical drawing and, for a short period, literature and Ukrainian.

In 1949 he came to the United States and lived in New York. He worked as a draftsman until he retired in 1962. He published 12 collections of poetry, two books of prose, and short essays which appeared in several journals. His works are being re-issued in Ukraine.

He attended the First Reunion of the Regensburg Gymnasium and wrote an introduction titled "On the Occasion of a Reunion" for the 1959 reunion brochure.

He died unexpectedly on February 16, 1968. Services were held at the St. George Ukrainian Catholic Church in New York. He was interred at St. Andrew's Ukrainian Cemetery in Bound Brook, New Jersey.

Ludmyla Yarko-Pochtar quotes from newspaper "Maydan", published in Kirovohrad: "Evhen Malaniuk – a poet, soldier, thinker and essayist who left a rich literary legacy from which future generations can gain a better understanding of the era in which he lived.

From newspaper "Maydan", published in Kirovohrad: "February 2, 2007 was the 110th anniversary of Evhen Malaniuk's birth. The Postal Bureau in Ukraine, "Ukrposhta", issued a commemorative envelope with the portrait of Evhen Malaniuk on the stamp. Kirovohrad held special commemorative events in the city, including an exhibition of his published works in the Oblast Museum. There were numerous readings of his poetry by the city's college students and even stamp collectors, who came to the city's main post office for the express purpose of purchasing the commemorative stamp and envelope. During the Soviet regime his works had been banned. With Ukraine's independence the censure was lifted and the poet and his work were finally given the recognition they richly deserved."

MATVIY MELESHKO

Born on August 14, 1911 in the village of Korinytsia near Yaroslav to Dmytro and Kateryna Meleshko. He completed elementary school in Korinytsia and the Ukrainian gymnasium in Peremyshl in 1931. In 1931-1933 he served in the Polish army as an officer. In 1936 he was accepted at the Yageilo University in Krakow, where he completed his studies in physical education just as World War II broke out. As a standing officer in the Polish army he was recalled to duty and fought near Lublin where he was taken as a prisoner of war. He spent time in P.O.W. camps in Tanenberg (Prussia), Linz (Austria) and Buchenwald near Berlin.

In 1940, after he was released from the last P.O.W. camp, he lived in Krakow and joined the Organization of Ukrainian Nationalists (taking the pseudonym "Virlyk"). Soon after that he was ordered to train Ukrainian army volunteers in the Sokal, Hrubeshiv and Kholm regions. He was a teacher at the gymnasium in Kholm where he secretly taught military strategy. When the German-Soviet war broke out, he joined the underground units and conducted military training in Kovel. Later he became the first Ukrainian Director of the military academy in Lutsk, overseeing 340 students. He was arrested by the Gestapo and taken to the Montelupid prison in Krakow where he contracted typhus. In March 1942 his sister Anna was able to secure his release.

After a long period of recuperation, Meleshko settled in Yaroslav where he

taught gymnastics in the Ukrainian Gymnasium. In 1944 he fled the approaching front, left Yaroslaw and went to Krynytsia where he supervised and taught the Ukrainian youth units serving in the German anti- aircraft artillery. At the end of the war he found himself in Regensburg where he initiated the organization of the Ukrainian Relief Committee and helped establish the Ukrainian Gymnasium. He became the gymnasium's gym teacher.

He immigrated to the United States in 1949 and worked in various factory jobs until he retired in 1980.

The chronicles of the Ukrainian Insurgent Army (UPA) make note of Matviy Meleshko a.k.a. "Virlyk". Recorded are his award of the merit cross and medal in recognition of his contributions to fighting against Hitler's fascism in World War II. The award was signed by Viacheslav Chornovil of the National Movement in Ukraine.

In 1978 he married Taissa Osinska-Decyk. They reside in Florida and are active in humanitarian and civic causes. Until ill health prevented it, they regularly attended the Regensburg Reunions.

IVAN POPEL

Born on June 29, 1897 in Mlyny into the Jastrzemiec-Popel family.

In the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, he taught history and geography (1945-1949). Prof. Kushnir described him as a "dreamer" who believed firmly in his imagination. He was loved and remembered as a very intelligent and decent human being.

He taught in the Ukrainian School in Philadelphia. In 1975 he was ordained a priest.

He died on August 3, 1978 in Philadelphia and was buried in the Ukrainian Catholic Cemetery in Fox Chase.

VOLODYMYR PROCYK

Born on January 20, 1911 in Kaminka Strumilova to Stefan and Theofilia nee Malynovska Procyk. He finished gymnasium studies in his hometown. In 1939 he completed his studies in classical philosophy at Lviv University. In 1950 he defended both the master's and doctoral theses at the Ukrainian Free University in Munich. He belonged to the Ukrainian Student Society. Because of his membership in the Organization of Ukrainian Nationalists he was repeatedly arrested and later incarcerated in the Polish concentration camp in Bereza Kartuzka.

In 1939 he married Nadia nee Sklepovych. He taught in the Ukrainian gymnasium in Kaminka Strumilova. In Belz he was the principal of same business and trade school where his wife taught classes in sewing.

After immigrating to the west at the end of World War II, he settled for a while in Regensburg where he taught Ukrainian and Latin at the Ukrainian Gymnasium there. In 1949 he and his family immigrated to the United States. He worked in a factory and headed the Ukrainian Congress Committee of America branch in Willimantic, Connecti-

cut. Later he moved to Chicago and studied mechanical engineering at the Illinois Institute of Technology. He graduated and began a new career as a technical draftsman. He was active in Ukrainian organizations, often giving lectures about education to young teachers.

He retired in 1976. After his wife died in 2003, he lived with his children Yuriy and Lidia.

He died on November 15, 2006.

OLEKSANDRA SHANTA (BRYZHUN)

She was born on April 8, 1920 in Bratislava, Slovakia where she attended elementary school and high school. She completed university-level studies with a major in physical education and a minor in English. While still a student, she entered a statewide competition in penmanship in the former Czechoslovakia and received third prize.

After World War II she immigrated to Regensburg where she taught physical education in the Ukrainian Gymnasium. She taught English at the Ukrainian Free University and the Ukrainian Technical Agricultural Institute in Munich. She was also active in the Plast scouting organization as an instructor. She immigrated to Canada in 1948, arriving in Hamilton, then moving to Toronto.

Initially she found work in a hotel. Upon completing studies at the University of Toronto, she became the instructor of physical education at a local YWCA and later taught in high school. She continued her education in library science and worked in this field until her retirement. She was involved in working with the young, including teaching Ukrainian-language classes and directing childrens' summer and day camps in Toronto and High Park.

She was also active in community organizations such as Plast, the Ukrainian Teachers Organization, the Fraternity of Carpathian Sitch Veterans, and the Society of Ukrainian Writers "Slovo". She organized her own school of rhythmics, collaborated with writers of children's literature, wrote short stories for youth, and did translation work.

She received first prize in the XII Literature Competition for her story "Stone Shell" which was based on the life of Yaroslav Pasternak. She published 17 books to wide acclaim and has had her work extensively published in children's journals and winning recognition and numerous awards.

She retired in 1985 but continues her editorial work, authoring many children's books.

She is married and has one daughter Ludmyla.

REV. BORYS YAKOVKEVYCH

Born on November 25, 1901 in Mala Klitenka, in Staro-Konstantin Raion to Rev. Tithus and Sophia Yakovkevych. After completing his basic education he entered the Kremianets Seminary. The turmoil of World War I forced an evacuation to Sumy (Kharkiv Oblast) but eventually returned and completed the Seminary in Kremianets in 1923. In 1925-1929 he studied at the Theology Faculty of Warsaw University earning his master's degree in theology.

In 1930 he married Evhenia Polocka, became a deacon and was later ordained a priest by Archbishop Theodosius of Wilno. He served in various parishes in Kholm and in the Volyn region. He also taught in the public schools there.

He and his father were priests, who suffered persecution and arrest during both the 1939 Soviet and the later German occupations. Miraculously, they survived. In 1943 they moved to Warsaw and later to Germany. In transit, during a bombing of one of the railroad stations, his wife and daughter were killed.

In Germany he and his father provided spiritual support to the Ukrainian immigrants in Pfarrkirchen and in Regensburg. He served as the Ukrainian Gymnasium's religion instructor for Christian Orthodox students.

In 1948 he immigrated to Canada, first to Toronto, where he assisted the local priest. From 1949 to 1963 he was the pastor of the church in Shigo, Saskatoon. In 1963 he was elevated to the position of Bishop of Saskatchewan. In 1975 he was promoted by the Sobor of the Ukrainian Orthodox Church of Canada to be the Archbishop of Edmonton and Western Canada.

He died on March 24, 1984 in Edmonton and was buried at Glen Iden Cemetery in Winnipeg.

Chapter Four

REGENSBURG REUNIONS

...Reunions are not about reality. They are about spending a brief moment within the fantasy of who we think we were back then and who we wish we were today...

REGENSBURG REUNIONS
1959 through 2006

Compiled by Ludmyla Yarko-Pochtar

THE FIRST REGENSBURG REUNION

The First Regensburg Reunion took place September 12-13, 1959 at the Soyuzivka Resort. It coincided with the 10th Anniversary of the last graduation class of the Regensburg Ukrainian Gymansium. The organizing committee included members of the graduating class and Julian Gnoj, Bohdan Rakoczy and Orest Mostovyj. There were 154 attendees in all, 71 of them former registered students of the Regensburg Gymnasium. The teachers in attendance were Rev. Pawlo Dzhulynskyj, Iryna Krylova (Romanivska), Omelian Kushnir, Evhen Malaniuk, Matviy Meleshko and Teofil Pashkivskyj. Twelve professors who could not attend, sent their greetings. Ihor Masnyk MC-ed the gala dinner held in the main dining room. Prof. O. Kushnir and Illa Horodetskyj, on behalf of the Ukrainian Relief Committee, were featured speakers. The evening continued with dancing, held outdoors at the Veselka. A brochure was published to commemorate this first event.

We were all still young, healthy, and full of life. We were just beginning to take root in our new country, becoming adjusted to new circumstances. We were embarking on new professions, marrying, starting families, in time acquiring a car and eventually a house. In general, we were focusing our energies on work, our family, and the community. There was little time for indulging in the romance of the past. But this reunion awakened and stirred up fond memories of our youth.

"It is so pleasant to remember those days
While we were still in school."

Together, we recall those days with pleasure and enjoy our camaraderie. Despite the passage of time and the changes all of us have weathered, we continue to draw from our collective memories an endless array of images and stories. For Evhen Malaniuk, one of our gymnasium professors who attended the first 1959 reunion and whose essay is reprinted in this book, it meant a voyage through a time machine and being young once more.

THE SECOND REGENSBURG REUNION

The Second Reunion took place on May 28-30, 1977, again at Soyuzivka. It was organized by Zenon Babiuk with the help of a committee. There were 120 attendees present. The following professors attended: Illa Demydenko, Bohdan Kushnir, Omelan Kushnir, Matviy Meleshko. Zenon Feshchak set up an exhibition of large format photographs and showed slides.Roman Sharan had designed all the signage.

Z. Babiuk opened the banquet which was held in the main ballroom, and Lubomyr Kurylko MC-ed the evening. The featured speakers were Omelian Kushnir and Con-

stantine Savchuk. Halyna Bartkiv-Kalytiak was responsible for the amusingly entertaining program. Many letters of greetings were received; Bohdan Malaniak telephoned his greetings from California. Instead of a bonfire a dance was held in the Poltava Building. A commemorative brochure was published.

The seventeen years since the first reunion had passed quickly. In that time, we matured and aged, our children were growing up, and we experienced some painful losses as the first "cranes" flew away. Nonetheless, the joy generated by this reunion, the feeling of camaraderie and heightened spirits captured us all. We sang loudly and spiritedly. We danced enthusiastically. Everybody relived youthful dreams and a little bit of love, and for that period, we captured the past and held time still.

THE THIRD REGENSBURG REUNION

The Third Reunion was on May 24-26, 1980 at Soyuzivka. Again a committee under the leadership of Zenon Babiuk took care of the organizational chores. In all, 200 showed up but only two professors: Matviy Meleshko and Stepan Horak, who came for only a brief visit during the dance. For the first time Bohdan Malaniak, Vlodko Mialkovskyi and many others were present. Honored guests included Yaroslav Serbyn, Mykhailo Boiko, Myron Utrysko, Mykola Lavryn and Volodymyra and Mykola Kavka.

Vasyl Luchkiv MC-ed the banquet at which the main speaker was Yaroslav Serbyn, formerly the head of Ganghofer Siedlung camp. A film made by Vlodko Mialkovskyj was shown capturing Oselia in its present state. B. Hirniak's band played at the dance. On Sunday there was a bonfire followed by a get-together in the Poltava Room, where the entertainment was a featured montage by Halyna Bartkiv-Kalytiak. Many greetings arrived by mail. A simple photocopy brochure was published.

The friendship intensifies with each reunion. With us, neither gray hairs nor bald spots can stop the youthful charm that is alive and well. We enjoy one another's company with and without the music and we sing at the bonfire:

"This forest's rustle, this fragrance of the spring,
Will follow you wherever life will take you."

Gathering into a circle and interlacing our hands before singing good night, we fervently hope that the youth and friendship of our past will stay alive in our hearts forever.

THE FOURTH REGENSBURG REUNION

The Fourth Reunion was also the First General Reunion of former residents of camp. Not only the Regensburg members, but their family and friends were invited to participate. It was held on May 29-31, 1982 at the Verkhovyna Resort. A committee was headed by former Oselia Mayor Jaroslav Serbyn who was responsible for the organization of this event. Around 180 attendees registered. There was a business session in the program and an exhibit. The banquet was MC-ed by Mykola Kavka; Rev. Bohdan Hanushevskiy was the featured speaker. At this reunion the artists of the Blavatskiy Theater Ensemble staged a performance. Together we viewed the film "Striving for Dignity",

created by Bohdan Malaniak, discussed publication of a book on Regensburg, and met in a small group to enjoy readings of Daria Rychtycka's poetry.

On this general reunion the number of former students was smaller but it did not change the friendly high spirits. We decorated our reunion venue with branches of white jasmine and, to paraphrase words from Rychtycka's poetry, "we harnessed wind stallions to catch the song of the past on a bridge of guilder-rose."

THE FIFTH REGENSBURG REUNION

The Fifth Reunion – the Second General Reunion – was held on May 25-27, 1985 at Soyuzivka. It was a combined gathering, from Yaroslav Serbyn to Bohdan Malaniak, with about 270 attendees. V. Mialkovskyj came from Germany, Omelian Slobodian from Australia. The teachers were represented by Rev. Julian Katriy, Illa Demydenko, Omelian Kushnir, Matviy Meleshko. A group telephone call was made to Halyna Bartkiv-Kalytiak who was ill.

Featured were an exhibit, a business session, a festive banquet with an artful program, and the film screening. Despite a full schedule of meetings, voting, and speeches, time was found to renew friendships and a hold a nostalgic bonfire.

This was the best attended reunion so far. Darka Rychtycka named this reunion "Regensburg Spring". In some writings and articles it was referred to as "When Youth Returns".

THE SIXTH REGENSBURG REUNION

The Sixth Reunion (Third General Reunion) took place on October 3-4, 1987 at Verkhovyna Resort. Mykola Kavka representing the Committee of former residents of Regensburg Oselia prepared this gathering. There were 80 participants, including three from the religious community – Revs. Theophil Hurko, Roman Hankevych nd Julian Osadca. The program consisted of business sessions, reports, and election of the nominating committee (Serbyn, Kavka, Baley).

Mykola Kavka MC-ed the banquet, and he and his wife Volodymyra entertained the audience with poetry and anecdotes. A lengthy sketch was read by Daria Rykhtytska. Inside the atmosphere was warm and friendly, but outside a storm raged with wind, rain and snow unusual for that time of year. The gusts seemed to bring a touch of sadness: "The winds blew, they took away the beautiful days"...was this a foreboding of the onset of a Regensburg fall?

THE SEVENTH REGENSBURG REUNION

The Seventh Reunion prepared by Oksana Teodorovych was held May 26-29, 1990 at Soyuzivka. There were 140 attendees. There were visitors from abroad: Rita Shultz-Kachmar with her husband Bohdan from Australia, Julian Viniar from Hungary and Yuriy Svyrydenko with his family from Canada.Personal greetings were delivered by Mykola Kavka, Mykhailo Boiko and Matviy Meleshko.

Bohdan Malaniak opened the gathering and MC-ed the banquet. B. Hirniak's band played at the dance. Another film of the current state of Regensburg area was assembled and shown by Bohdan Malaniak and Vlodko Mialkovskyj. The "Soroky" troop members prepared a great program for the bonfire.

We met again to renew the continuity of our friendship and to draw strength from our miraculous "Regensburg well". And we accomplished all that again with "the love that's remembered by grandma and grandpa..."

THE EIGHTH REGENSBURG REUNION

The Eighth Reunion was held September 8-11, 1995 at Soyuzivka. It was the 50th Anniversary of the Regensburg Gymnasium. In organizing it, Bohdan Malaniak was aided by the entire cohort, namely the women. Signs, large format photos, posters, and tableaux-montages of photos were gathered and presented by Bohdan Malaniak and Oksana Teodorovych. More than 100 participants showed up. Matviy Meleshko with his wife represented the teachers. Dr. Volodymyr Mialkovskyj with his wife came from Germany and Nina Ses-Marchenko with her husband Bohdan travelled from Britain. There were a few first-time attendees.

The banquet was MC-ed by Luba Hurko Bodnar and Ihor Masnyk delivered the opening remarks. The program included Volodymyra Kavka, Daria Rychtycka, Liza Sharanevych-Chepil and Bohdan Malaniak who showed a video-montage. Vasyl Luchkiw was responsible for all the technical aspects of this reunion. This year the dance was held jointly with the Salzburg Gymnasium members, who were holding their own reunion at the same time. The music was provided by the Lviviany band. The dance together with the Salzburg crowd (who took over the dance floor) left some of us thinking the dance lacked the intimate charm of our own events. But we made up for it later at the bonfire, when Myroslav Sharko superbly acted out the role of Mykola Ponedilok.

A reunion commemorative brochure and Vladyslav Klekh's memoirs "Life in the Theater" were published. Ivan Yatsiv designed the reunion anniversary brochure which included articles by Ludmyla Pochtar, Bohdan Malaniak and Bohdan Mykytyn. Vladyslav Klekh illustrated his memoirs with many photographs chosen and formatted by him. He had been the stage-scene director for the V. Blavatskyj Theater.

Numerous photos, montages, videos, and the published brochure documented our youth. We looked and asked: Was it really us? Sadly, a reality-check brought up a long list of friends already departed from us.

THE NINTH REGENSBURG REUNION

The Ninth Reunion took place June 22-26, 1997 at Soyuzivka again. ..."and there we remain the same, even though changed by time"...

For the first time it was held during the week and its duration was extended to five days. The weather was extremely hot. The event structured to feature and honor the Regensburg Gymnasium Educators and to recall the Plast Days in Regensburg. Around 100 devotees showed up. Prof. Matviy Meleshko and his wife represented the teachers.

The honored guest was Mrs. Volodymyra Kavka. Special recognition was given to Evhen Malaniuk commemorating 100 years from his birth. Ludmyla Yarko Pochtar presented an essay about his life and his poetry. Selections of his poetry were recited, and participants shared various recollections of him.

The banquet in the Veselka Ballroom was opened by Bohdan Malaniak and emceed by Luba Hurko-Bodnar. The Holy Liturgy service was led by Rev. Omelian Sharanevych. We were touched by his emotional, meaningful sermon. For the first time a collection was organized to raise additional funds for the publication of a "Sequel" book, later discussed at the meetings. Vasyl Luchkiw prepared the brochure covering this reunion. We ate Bohdan Malaniak's 'platsky' (potato pancakes), forgot our rheumatism, the aches and pains in our knees, arms and back, and we sang and sang late into the night. For a while it seemed we were back at a "Vechirka" in Regensburg. Oh brother! "Did the the years of youth come to visit us?" – for a while we thought they did.

This year, the tradition of the bonfire was ruined by a strong gale. As soon as the fire caught, a strong wind blew in and suddenly picked up the burning branches and the fire started spreading around the area. We got scared, quenched the fires and searched for possibly missing members. The excitement kept us awake; we finally fell asleep late at night to the sound of fine rain and thoughts of years passed.

THE TENTH REGENSBURG REUNION

The Tenth Reunion was held June 20-24, 1999 and served to commemorate several anniversaries:

50th Anniversary of the Last Matura
50th Anniversary of the Closing of the DP Camp Oselia, Regensburg
40th Anniversary of the First Reunion

About 60 devoted participants showed up. None of the teachers came. For the first time Borys Vitiaz showed up from West Africa, Nina and Bohdan Marchenko came from Britain for the second time, and Lev Ryshavyj arrived with his wife from Mexico. Vasyl Luchkiw came only to bring all the printed material and left immediately because of health problems and his scheduled heart surgery.

Revs. Hankevych and Sharanevych presided over the Liturgy service which traditionally opened the reunion. Luba Bodnar-Hurko MC-ed the banquet evening at Veselka. The entertainment included a mock coronation of Nina Ses-Marchenko and Borys Vitiaz, a first-time attendee who was so impressed by the Regensburg spirit that he said he felt rejuvenated by some 50 years. Of course, the crown of Caesar on his head and his coronated cohort's antics added to the 'dignified' atmosphere. Nadia and Bohdan Malaniak sang a duet of "Youth Will not Return", unquestionably imprinting on us the words of that song, and also spearheading our decision to continue the reunions annually. This year's reunion brochure was prepared by Vasyl Luchkiw, Ludmyla Pochtar, Bohdan Malaniak and Dmytro Bodnarchuk.

In memorium: Unfortunately, this was destined to be Borys Vitiaz's first and last attendance among us. For him and for Myrosia Lazarevych-Kruk it was their last reunion. The memories of them will remain with us forever.

THE ELEVENTH REGENSBURG REUNION

The Eleventh Reunion was held on September 11-14, 2000 at Soyuzivka where 60 attendees showed up. The following came from abroad: Marchenky (Britain), Ryshavi (Mexico), Guly, Podolanko-Komarnytska and Savchuk-Senyshyn (Canada). Volodymyra Kavka was officially adopted into our Regensburg family. Greetings arrived from the teachers. For the third time Roma Yakhtorovych organized a collection tagged "the small shop".

Bohdan Malaniak opened the banquet. Lala Maluk was to have been the MC, but just a few days before the reunion, her husband Borys died. Ludmyla Pochtar read the letter Lala sent and offered her own thoughts. The mood became somewhat somber. Later, Ihor Masnyk spoke about Volodymyr Priymak, who had recently died, and Luba Hurko-Bodnar recalled the late Rev. Katriy. The Sequel book was continually brought up for discussion. A program was improvised for the bonfire, which featured the coronation of Oksana Teodorovych and Vasyl Luchkiw. A reunion brochure was prepared by Luchkiw, Malaniak and Pochtar.

THE TWELFTH REGENSBURG REUNION

The Twelfth Reunion was held on September 10-13, 2001 at Soyuzivka. Fifty faithful adherents showed up at this reunion. The first time attendees included Lesia Malynovych-Holuka and Maria Zarevych-Mykhalchak. 'Hetman' Bohdan Malaniak was missed by all. Among the guests were Volodymyra Kavka, Patriarch Lubomyr Huzar, and the Marchenkos from Britain.

The gathering started out beautifully with an exhilarating evening honoring Halyna Karpova and poetry. But Tuesday, September 11 brought a shocking horror – the terrorist attack on the U.S.A. Almost immediately, a Divine Liturgy service was held for all who had perished in the attack.

Afterwards, the decision was made to stay and continue the planned reunion program. The next day a banquet, opened by V. Luchkiw and emceed by Lala Maluk-Savyn, was held at the Veselka Ballroom. Individuals honored were V. Protsyk, M. Meleshko, and Rev. Hanushevskiy. The reunion brochure was prepared as always by Vasyl Luchkiw.

THE THIRTEENTH REGENSBURG REUNION

The Thirteenth Reunion took place on September 9-12, 2002 at Soyuzivka. Forty-three unwavering participants were in attendance. It was apparent that our Regensburg family was getting smaller. Every year fewer and fewer of us participate in the reunion tradition. This time, however, Marchenky came to us all away from Britain.

Rev. Sharanevych presided over the Divine Liturgy and delivered an emotional sermon. A remembrance of the victims of U.P.A. and the Holodomor (1932-33 Famine in Ukraine) respectively took place. Vasyl Luchkiw MC-ed the banquet in the main dining room where later Myroslav Sharko provided the entertainment. Volodymyra Kavka was given special recognition on the occasion of her 80th Birthday Anniversary. Vasyl Luchkiw again published the reunion brochure.

THE FOURTEENTH REGENSBURG REUNION

The Fourteenth Reunion was held on September 8-12, 2003. This Reunion took place at our favorite traditional location, Soyuzivka. Fifty six individuals showed up. The events that took place in Volyn 60 years ago were commemorated. An evening devoted to Roman Kupchynskyj was organized by Ludmyla Pochtar who gave a presentation about his creativity, followed by readings of his works by her, Nina Ses-Marchenko, Luba Karavan-Kolomayets, and Myroslav Sharko.

The banquet, held in the main dining hall, was opened by Vasyl Luchkiw and MC-ed by Lala Maluk-Savyn. The entertainment was provided by Myroslav Sharko. Because of the weather, the bonfire was staged in a fireplace of the Kyiv Building. As always, the reunion brochure was prepared by V. Luchkiw.

THE FIFTEENTH REGENSBURG REUNION

The Fifteenth Reunion was held on September 13-16, 2004, at Soyuzivka again. Roman Mac gave his presentation on the subject of the Ukrainian Supreme Liberation Council (UHVR) and Osyp Moroz spoke about the pre-election situation in Ukraine. The evening was devoted to poetry read by Ludmyla Pochtar, Luba Kolomayets and Lala Savyn. A great deal of time was devoted to discussing our upcoming Sequel book. The collection, "the small shop", was managed by Roma Yachtorovych, Ola Mochula and others. V. Luchkiw presided over the banquet in the dining room. A new event was added to the program: a presentation of embroidered dresses created by Lala Maluk-Savyn and modeled by our own reunion participants. A poignant address was given by V. Kavka. Slava Malaniak-Oranska sang a few songs to the bandura accompaniment of Ihor Masnyk. The reunion brochure was prepared by V. Luchkiw.

THE SIXTEENTH REGENSBURG REUNION

The Sixteenth Reunion was held on September 11-14, 2005 at Soyuzivka in spite of many absences. This reunion was simultaneously observing the 60th Anniversary of the Founding of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. V. Luchkiw edited the brochure that elaborated on this.

In the meetings, much time was spent discussing the Sequel book. Roman Mac's book "By Steep Paths to Freedom" was presented. Roman Pastukh from Ukraine talked about his work. V. Luchkiw opened the reunion banquet and Lala Maluk-Savy was the MC-ed for the evening. The festive entertainment was provided by Myroslav Sharko, Ihor Sochan, Lala Savyn and Boba Popel.

In recognition of the 60th Anniversary of the Gymnasium, Ludmyla Yarko-Pochtar presented an overview and shared her memories of the gymnasium, the teachers, our classmates and friends. During her talk, someone in the back of the room remarked "We are getting ancient", she stressed, and we all, with little opposition, agreed. The lighting of the candles provided an emotional conclusion.

THE SEVENTEENTH REGENSBURG REUNION

The Seventeenth Reunion was held September 11-14, 2006 at Soyuzivka. The theme motto for this reunion was "Leave a Trail Behind You". Oksana Teodorovych produced the reunion brochure.

There was a commemoration of the Chornobyl nuclear accident in Ukraine. Dr. Ihor Masnyk, Director of the National Cancer Institute's Chornobyl Project, presented results of the study. Again, much time was spent on the projected Sequel book. The Banquet was co-hosted with other gymnasium reunions held at the same time – those from Landshut, Berchtesgaden and Karlsfeld. Bohdan Malaniak opened the festivities, Lala Maluk Sawyn MC-ed, and Ludmyla Yarko-Pochtar delivered an informative talk, ending with a spirited poem.

The above reports are brief schematic accounts of each reunion, some with added personal commentary. Each one of the reunions was deeply experienced by those attending and created its own unique aura. Some activities kept repeating, but each reunion bore its own specific stamp. All, bar none, strengthened the ties of friendship among the participants.

Each reunion was covered in the Ukrainian press. The planned program information was published before the event and reports about the reunion followed the event. All of writings form a collage that, in effect, constitutes a unique Regensburg Chronicle or Litopys. The documentation is wonderfully contained in the pictures and narratives of each reunion brochure. The Newsletter "If Only Once More" ("Aby Shche Raz"} had been instrumental in keeping members informed and in touch. It was edited, produced and distributed by our irreplaceable editor Vasyl Luchkiw. Starting with the winter of 1995-96, eighteen issues made an appearance, leaner in volume as time passed, but still rich in reflecting the Regensburg familial spirit.

REFLECTIONS AND ESSAYS

1959 FIRST COMMEMORATIVE REUNION

by Evhen Malaniuk

Essay featured in the Commemorative Brochure "The Regensburg Gymnasium Reunion" Soyuzivka – September 12-13, 1959

In previous eras, along with a number of materialistic and freewheeling beliefs, there was an additional one – the belief that it is never too late to learn, that an individual develops in a progressive infinity, and that a new life can be started over innumerable times.

But a 'normal' school education is organically tied to the societal development of human beings proposes cultivating the human as one would a plant, within a system called an upbringing. The influence of the complex process of educational upbringing is deemed irreversible. A person who did not live in a closely knit family in the first seven years of life, who did not have a schooling related to the family's morals and behavior between the ages of 7-14, and did not accrue the skills, experience and knowledge signified by passing the "Matura" and earning the "Certificate of Maturation" by age 15 through 20, is believed to have been psychically scarred, if not deformed, in some way. Such a person, even if a genius, will always show some sign of disharmony or some sort of deficiency. There is a myriad of such examples every day.

Obviously, one must keep reservations about these beliefs. The "Matura" and "Certificate of Maturation" are terms for the attainment of a multi-faceted form of knowledge; they are not symbols of narrow academicism. The Ukrainian Gymnasium founders, those early immigrants to a foreign German town and residents of a camp site that was a temporary stop in their voyage, initiated and established a functioning 'normal' gymnasium school in Regensburg, and they knew what they were doing. They were fully aware of education's role in a young person's life.

There were a number of individuals – priests, teachers, civic workers – committed to developing a traditional, Ukrainian national gymnasium on this foreign, though European, seemingly barren territory. They understood the importance of their task, and they were fired up. The late Mykola Velychko was among the most prominent founders, the gymnasium's first and last director, a pioneer and innovator as well as an experienced and gifted pedagogue. Having lost his only son, a soldier in the Ukrainian Insurgent Army (UPA), he transferred his great capacity to nurture and care to the young gymnasium students. He presided over the orchard and ensured the trees thrived and bore fruit. All his energy, his experience, his paternal love, and his broken heart were hidden from students behind a mask of stern discipline, high demands, dry humor, and a formal demeanor. Nonetheless, both teachers and students were privy to the warmth that lay behind the mask.

The establishment of national school systems - both middle and higher levels – by immigrants in places like Podiebrady, Prague, indicated the great importance of cooperation between the faculty and students. The work of the founders, directors, and specific individuals got the project into motion, but the mutual cooperation and innovation among the students and teachers kept the momentum going. The give-and-take dynamic was well-noted by astute observers of the process of building and sustaining the gymnasium.

Therefore, I am not surprised to meet former students – now often my colleagues – and take note of their keen intelligence, initiative, their strong national identity and 'backbone', their integrity, and their general fitness for life. Unquestionably, the Regensburg Gymnasium of their youth helped shape their character, and these former students had passed the true test: the "Matura" prepared them, matured them, for life.

ON THE EVE OF THE SECOND REUNION – 1977

by Ludmyla Yarko-Pochtar

Over 30 years have gone by since the establishment of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg. The years passed rapidly and brought many changes and, in turn, changed us. Due to the circumstances, we have been resettled all over the world. Occasions to catch up with friends are rare and we know little about others. But all of us have retained a strongly emotional and sentimental link to our old alma mater and to those irreplaceable, youthful, wonderful, and at the same time tough post-war years.

To recall those days, to refresh the dust-covered memory of years gone by, to see the new "us", to renew old friendships or even to meet "anew", the second reunion was organized to bring together the students and professors of our dear, unforgettable gymnasium. The first reunion had been also held at Soyuzivka, on September 23-13, 1959. It was organized to mark the Tenth Anniversary of the last graduation – the last Matura exams – of the Regensburg Ukrainian Gymnasium. None of the earlier graduates had initiated such reunions, so the reunion was expanded to include the entire gymnasium student and faculty population, to give everyone associated with Regensburg an opportunity to see old friends and to recall their school years together.

In spite of some organizational difficulties the get-together was a success. Around 80 former students showed up, some with families, bringing the total attendance at the banquet to 150 guests. Professor Evhen Malaniuk spoke at the official opening ceremonies on behalf of the teachers. Professors in attendance were Rev. Pavlo Dzhulynskyi, who talught catechism, Iryna Krylova (Romanivska), Omelan Kushnir, Matviy Meleshko and Teofil Pashkivskyi. Twelve professors sent their greetings, some of which were quite emotional. The atmosphere at the reunion was very friendly. A passage of 10

years created some awkward moments of not immediately recognizing faces, but once identities were revealed, we felt as if no time or distance had passed between us. We behaved just like the young students of long ago rather than the older men and women of the present.

The banquet was held on Saturday night with Ihor Masnyk as the Master of Ceremonies. Rev. Dzhulynskyi blessed the gathering. Prof. O. Kushnir was the principal speaker and delivered a short but substantive message to the gathering. Illa Horodetskyi, a past member of the Ukrainian Committee in Regensburg, was the second featured speaker. Dinner was followed by dancing to the music provided by musician Zenon Savchuk, another former Regensburg resident, and his band. The Holy Liturgy was celebrated on Sunday, followed by a Requiem for the late Professor Mykola Velychko, Director of the Regensburg Gymnasium. All were moved to remember the Director of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg and the Oselia at the Ganghofer Siedlung.

After church services, the closing ceremony was led by Yuriy Karapinka.

The next gathering was not to occur until 17 years later. In that time some of the departed included two of our dear participants of the previous reunion, Professor Evhen Malaniuk, a poet and an enthusiastic supporter of these reunions who contributed an essay to the first reunion brochure, and Professor Teophil Pashkivskyi, our kind, friendly and beloved friend. Their spirits joined that of Director Mykola Velychko and all the other departed professors who worked tirelessly and gave of themselves so generously to their youthful students.

Let us honor their memory, let us greet warmly those that did come and remember those who did not. All of them helped in forming our characters. They developed our minds and shaped our personalities. Their educational efforts were not wasted. We are indebted to them for many of our life's successes and core moral values. The faculty nurtured an atmosphere of friendly camaraderie among the students in our Ukrainian Gymnasium and the members of the community on this 'island' of Ukrainian life within the Ganghofer Siedlung – Osela – in Regensburg, Germany. The binding friendships made then, have not abated over the years

(Reprinted from the Reunion single issue brochure: May, 1977)

THE SECOND REUNION OF THE REGENSBURG GYMNASIUM

By Ludmyla Yarko-Pochtar

During the May 28-30, 1977 Memorial Day weekend, the reunion of the former teachers and students of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg was held at the popular Soyuzivka resort. Our colleague Zenon Babiuk earned kudos for initiating and leading the organizing efforts of this reunion so well. The organizing committee was made up of members Ivan Wolanskyi, Dmytro Bodnarchuk, Lila Zhovnirovych-Cholhan, Volodymyr Kosonotskyi, Olha Kuzyk-Mochula, Lubomyr Kurylko, Vasyl Luchkiw, Ihor Masnyk, Yurii Matsyk, Constantin Savchuk, Yuriy Sumyk, Zenon Feshchak, Orest Shchudluk and Ludmyla Yarko-Pochtar.

Around 120 people registered, mong these 70 were actually former students of the gymnasium. Some came alone, some came with their families. Four professors, Illa Demydenko, Dr. Bohdan Kushnir, Prof. Omelan Kushnir and Prof. Matviy Meleshko arrived. The first to arrive on Friday evening were the entire Babiuk family from New Jersey and a car-full from Toronto.

The real spirit was kindled on Saturday morning. After the initial greetings and embraces, recognitions and guesswork, a natural byproduct of the 17-year or longer lapse between meetings, registration began. The back wall of the hall showcased an oversize school photo with a sign saying "The Reunion of the Regensburg Gymnasium" flanked by two posters announcing the schedule of events and programs. A side wall featured a map of the Ganghofer Siedlung – Oseli – with all the side streets and blocks named and marked.

During the course of the two-day reunion, this display area became a gathering place for everyone to come and look, seeking images of old friends, recognizing some, missing others, marveling about the obvious changes, and convincing each other that nothing had changed! This was the place where one of the guests, a physician, was reported to have remarked, "Imagine, I did not even recognize my wife!" No surprise, really. The photo he was looking at showed his wife as a child, which indeed she was 30 years ago!

Another gathering place was the screen which projected images of school and camp events. Forgotten places and events were recalled, faces were recognized, some old secrets were revealed, and interesting comments could be heard.

The photo displays and slide projections were prepared by Zenon Feshchak. I believe he felt duly rewarded for his efforts by our genuine show of interest and appreciation. Roman Sharan worked on the announcements and posters and also deserves our gratitude.

All the while there was constant activity at the registration desk with no down time, even late on Saturday or Sunday morning. Every minute new faces showed up and were greeted as only life-long childhood friends can greet one another, with emotion and intimacy. At times it truly felt as if the impossible had happened: time had stopped and returned to the past.

The most nostalgic moments came with our attempts to hold a choir rehearsal. After some discussion with the Organizing Committee and negotiations with Mr. Kvas regarding the banquet, the choir rehearsal was scheduled to be held in the Poltava guest room. While singing, we completely lost a sense of time. For us, Regensburg was singing, the youth was singing. And who can say what thoughts filled each person's mind, what memories flitted to the fore, what fulfilled or missed hopes came into play.

Memories of Regensburg are recalled by everybody: the spring there, the wonderful "Jugendbad". For some, the memories tighten their throats, fill their eyes with tears. But there is no time to dissect the past and call up the sorrow. We sing a joyful Kolomiyka with words we spontaneously invent to join the past with the present. Our singing session concludes with lyrics by Lala Maluk-Savyn: "We all arrived at Soyuzivka from all over the country – that one's now gray, another is bald, and some ladies are hard to recognize".

The time comes for our official group photograph. Slowly we assemble at the monument of Taras Shevchenko. The photographer plays tricks for a long time, joking that he cannot fit everybody in the lens. This leads to new jokes and comments, more laughter, more antics. Finally it is over, the photo taking has ended. Everyone scatters to make it in time for the cocktail hour which has just begun. Many smaller groups arrive at the Veselka bar, nobody is rushed. Everyone is happy, everyone is laughing, as if rejuvenated.

In the commotion, it is difficult to catch anything specifically. We end up at the terrace. The setting sun is glowing and casting its warm light on all of us and the lovely terrain around us. In Regensburg we used to refer to scenes like this as "beauty and romance". More photos are taken, now by individual class groups. Everybody wants to capture the moment! One wants to immortalize it! One wants to stay in this moment, not rush to anywhere! But the tireless ever-present Mr. Kvas shows up and announces that dinner has been ready for some time. We're herded to the dining room and find our seating places, arranged as usual by our class year.

Zenon Babiuk officially opened this reunion and greeted all those present. Lubomyr Kurylko MC-ed the program. Kurylko acknowledged the presence of several professors, Illa Demydenko with his wife from Rochester, Dr. Bohdan Kushnir and his wife and daughter from Detroit, Omelan Kushnir from Toronto, and Matviy Meleshko from Hide Park, Massachusetts. The proceedings were opened with a prayer. After the dinner Professor Omelan Kushnir spoke and underscored the importance of the school years and their life-long influence on the formation of our individual characters. One of our classmates, Constantine Savchuk, now a Ph.D. and also a professor, expressed our appreciation and gratitude to our past professors who under very difficult circumstances provided us with a solid education. He pointed out that their efforts and dedication were not wasted!

Next in the program was the conveyance of greetings from those absent. Among them were letters from teachers Archbishop Borys (Yakovlevych) from Edmonton, Canada, Rev. Catechist Pavlo Dzhulynskyi, Rev. Dr. Julian Katriy, Rev. Prof. Ivan Popel, Prof. Ivan Budurovych, Prof. Ivan Golembiovskyi, Prof. Myroslav Kotys, Prof. Josaphat Pachovskiy and Prof. Dr. Volodymyr Procyk. Our classmate Roman Serbyn sent a letter conveying greetings from his father, who was the mayor of the Regensburg DP Camp

and was always interested in the gymnasium. Colleagues who could not attend for various reasons conveyed emotional and lightly humorous greetings and messages in correspondences with friends. Among these were Sviatoslav Bozhenko from San Francisco, CA, Oksana Bryzhun-Sokolyk from Toronto, Canada, Anatol Valukh from Los Angeles, CA, Luba Voitechko and Bohdan Kutni from Turkey, Ivan Volanskyi from Munich, Germany, Luba Hurko-Bodnar from Parma, OH, Ihor Masnyk from Washington, DC, Bohdan Nehaniv from Saudi Arabia, Khrystina Pashkivska-Holovinska from Winnipeg, Canada, Nina Sesí-Marchenko from Lester, Great Britain, and Mykhailo Trach from Bonn, Germany. During the reunion proceedings, Bohdan Malaniak telephoned with his greetings from California.

Next, the attendees were asked to introduce themselves and their families and guests. The entertainment followed. The program was opened by Halyna Bartkiv-Kalytiak with her characteristic ease and charm. An anecdote about the preparations for this reunion and the accompanying problems and success was delivered by Dr. Ilarion Cholhan to appreciative applause and laughter. Many of the listeners recognized themselves in the fictional 'Miss Musi'. The former gymnasium choir members sang the nostalgic songs "In the Old Regensburg" and "Everybody has Youthful Dreams", ending with a rendition of a Kolomyika. Later everyone was invited to dance to the music of the Green Rye band.

On Sunday, as had been the custom, everybody went to the church for the Liturgy services. Afterwards, more greetings were made and more photographs taken to include a newly-arrived group that was not present the night before. After lunch a meeting was held in the library. Chaired by Zenon Babiuk, it addressed current issues and discussed the future of these reunions. With a unanimous vote we decided to have another reunion on Memorial Day weekend, 1980.

Due to a change of weather, the planned sport competitions and outdoor activities could not take place. Everybody had fun thanks to the hospitality of the Babiuk family in their cottage Poltava. There was room for a band and dancing in the guest room, while discussions, laughter, and banter took place on the veranda. The exciting mood quieted at dinner. Finally it was time to take care of the last minute details, and everyone was exhausted. Many began to leave, while others went to Veselka and kept on singing the famous "Half Past One O'clock" song. Monday was mostly saying good-byes. Realization set in; the long-awaited reunion had come to an end.

This reunion was a memorable and friendly gathering. Some memories were awakened, some friendships renewed, the wish for more reunions was born. Along with their own pleasant memories, everyone took home a commemorative brochure as a memento of this reunion. Zenon Babiuk printed the publication at his own cost, assisted by Borys Pachovskyi with the technical and Vasyl Luchkiw with the editing. It seems that everybody was happy with this reunion, so, with undiminished enthusiasm, let's start planning for our next reunion. May more of us come and reunite in 1980!

MY FIRST REUNION

by Vasyl Luchkiw

We met for the first time one rainy autumn day in Regensburg. It was 1945. The meeting was nothing out of the ordinary, it was childishly innocent and uneventful, soon to be forgotten, I thought. After all, what can one expect from a youth who just managed to survive the Second World War. But it turned out to be an extraordinary relationship, the gymnasium, community and I. Daily gnawing problems, a lack of food and heat, and often an absence of proper living quarters strengthened our spirits. More and more young people began to gather around the gymnasium, to be drawn in. Yes, our Ukrainian Gymnasium with the best Ukrainian professors proved that our intellectual and national lives had not disappeared but were strong and thriving.

Student life has its specific characteristics and special demands. All the students were united as one, regardless of their background, religion or economic status. We had come as strangers, but we became close friends. Life was lived in a quiet routine. There were studying, meetings, rehearsals, scouting camps, sport competitions, excursions, and, yes, even dancing classes. All of this put structure and cultural enrichment into our lives. Romance was present too, despite the parents' frequent admonitions. After all, what is a young student without a romance?

The social-civic aspects of life were not forgotten either. The students, depending on their ideology joined various national groups. Though the ideology differed, the idea of unity was common to all. The time had come for post-war Germany to work toward its 'normalization'. For us further stay in Germany was either totally impossible or definitely only temporary. We began to look for a safer place to settle, if possible across the ocean. Massive immigration led to the closing of the Ganghofer Siedlung. The Regensburg Osela ceased to exist. Those left behind, the individuals without affidavits, were transferred to New Ulm. There they spent up to two years waiting for their turn to emigrate. In 1950 the time had finally come. The last of the camp residents were relocated to other countries. Both the camp and the gymnasium were no more.

On new continents, in new cities, we looked for new friends. It appeared that we forgot the past. We greeted and enjoyed the new land of opportunities, new customs, new situations, new requirements. One had to make adjustments. Again we attended school, but this time they were foreign to us. When not in school, we worked in factories for our daily bread. But the secure and safe life did not last very long. Another war was on the horizon, this time calling on our military obligations to defend Korea from communist aggression. After having survived the war, we looked to better our lives and pursued a higher education. Often we were discouraged and disappointed, but we did not give up, trying harder to achieve our goals.

In the daily chaos, a question arose whether it was necessary or even desirable to renew acquaintanceships with old friends from the Danube region? Initially this need was not clear cut, but it crystallized with time. There indeed was a need to meet with old school friends. In 1959 the first reunion of former Regensburg Gymnasium students and their professors was organized.

This time the spark that first ignited at the Danube shores burst into flames that continued to steadily burn. This reunion was a lightning rod for the second reunion which took place in 1977, obviously at Soyuzivka. For three days Soyuzivka was alive with our memories, stories, activities, sport competitions and general fun. Every one of the participants tried to recount thirty years of their lives in the three days of the reunion. Each day began early and ended late at night. Tired, we would make it to our rooms to rest and build energy for the next day and night.

During the reunion we decided to meet again in 1980 and commemorate the 35th anniversary of our gymnasium's founding and simultaneously the 30th anniversary of its dissolution. We wanted to again meet our old friends, to renew acquaintances, to share our experiences and relive our youth and vigor.

Time is full of whimsy. It is not static but always in motion. Each day brings something new. Since the last reunion, we forever lost some of our friends and professors. And even though we are scattered all over the world, our reunions serve to bring us together into one place for a time. They preserve the fire first lit in our hearts as young students of the gymnasium.

Although at first, on that rainy autumn day, it seemed a reunion would be uncalled for, insignificant, soon forgotten – happily, it was not so.

(Reprinted from the Reunion single issue brochure, 1980)

THE THIRD REUNION OF REGENSBURG GYMNASIUM, 1980

by Bohdan Nehaniv

It is the third time now that we meet at Soyuzivka. The first time was in 1959 with our goal to renew the school acquaintances and memories from the not so long ago departed Bavaria. Much time passed until the second reunion in 1977, but it was then that we decided to meet again and again.

And so we come together one more time for our third reunion. We are interested in knowing what changes have occurred among the once young friends of ours. Who got married? Who got divorced? Who became bald, who went grey, who fattened up and who slimmed down to a matchstick. And who has remained the same as they were then in Regensburg and makes us all jealous? Some may even have gotten rejuvenated - that happens as well. Some grew longer beards, some grew mustaches. And who needs to look further than here for the beautiful ladies; isn't this Ukrainian Hollywood and Paris?

And where are our busy organizers? Did our artists, painters, bandurists come?

Did the famous historians, professors, and doctors arrive? Did the physicians and engineers snub us?

How about our professors – did they benefit from their pupils? Did the former students and now doctors treat the elderly and ill among them and manage to leave them solvent? Or the now lawyers – did they save their homes from being seized by the tax collectors? I wanted to know, so I decided to come to the reunion for the answers.

Let me refresh our memories a bit about the Ukrainian Gymnasium in Regensburg.

The Ukrainian Gymnasium at the Regensburg Displaced Persons Camp existed during 1945-1949. The elementary school and the gymnasium were the results of the work of Rev. Bohdan Hanushevskiy, a member of the Ukrainian Assistance Committee, and the support of the American Military Command. On August 11, 1945 an official document was published authorizing the opening of the schools. It contained specific provisions prohibiting any study of the fascist Nazi ideology and prohibiting any study or criticism of the existing Soviet Union regime. Apparently even then the American leadership felt the great authority of the Soviet bandit regime.

Towards the end of the war in 1945, several thousands of Ukrainians wound up in Regensburg. Many were people who had to leave their homeland because of the Soviet occupation and the resultant national and religious persecutions. Among the largest communities of refugees who made up the thousands strong camp in Regensburg was the group of Ukrainians. For five years, there existed a well-organized, vital center of Ukrainian national and cultural life, virtually a Ukrainian town, in Regensburg.

(Reprinted from the single issue reunion brochure, 1980)

LETTER FROM BOHDAN MALANIAK, 1980

May 26, 1980

Dear Friends, Honored Professors!

On the occasion of the reunion of students and professors of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg, let me share with you some thoughts. These may be of special interest to those who could not make it to Soyuzivka because of incompatible conditions in their life (like poor health, for one).

Aside from my sister Nadia (Slavtsia) Malaniak-Oranska and Ihor Masnyk with whom I keep contact, though not as frequently as I'd like, I have not seen most of you now for over 32 years.

Approaching Soyuzivka, I reminisce about those days when we all were in the camp. On the screen of my memory I could see all of you just as you were in those days

of our youth. The question arises: will I recognize you? Will you recognize me? Who will come and who will not.

And now I am here! I see groups of people. I come closer and I become emotional; I cannot control my emotions. I know who you are and yet I wonder: Who is it? Where are we? Why are we here? Suddenly this questioning moment vanishes, and warm greetings, hugs and kisses take over! We all recognize one another. Some cry from happiness, some have big happy smiles. We search for those that have not yet shown up. It seems to me that we were never really separated. Then another realization – is it really true that we are together again? It feels as if a family was being reunited after being apart for a very long time. All are happy, are sharing memories of past experiences, inquiring about others - about those who are absent. Candor and true brotherly love predominate. We meet our friends' children, their wives, their husbands and sometimes the grandchildren. Yes! Grandchildren! And their children are just like we once were. We do not notice how the time flows.

The first day of the reunion ended around 3-4 AM, after the banquet, the dancing and the revelry. I'll leave it up to the organizing committee to report on this in detail. I only want to mention a few treasured events that affected me deeply. One was the film with a musical background put together by our old colleague Vlodko Mialkovskyi from Munich. It showed us the current Regensburg: the trip to Valhalla and our never-to-be-forgotten Ganghofer Siedlung. Thank you, Vlodku, for such a cherished journey to the past. Sunday morning we went to Church and a requiem was held for all those departed. We remembered them, we prayed for them.

In the evening – the bonfire! Outdoors by the stream, we sang all the songs we knew. Like scout camps of old, the night was full of bright stars, the dying embers of the fire glowed red on our faces, we formed a circle around the bonfire, joined hands, and sang the song "Good night": "Night has come; the bright sun has set a long time ago; softly sleep, without fear: God is here, God is here!"

A quiet set in, but even though we had already sung "good night", we did not go to sleep. We gathered again for more celebration, more dancing, more singing: children's songs like "Podolanochka" and "There lived a little princess", traditional Easter hahilky, and short spontaneous sketches improvised and acted out by former classmates and troop members. I thank the members of the "Kalyna" troop for their exquisite vocal montage, after which, I have to say, all of you look younger and more beautiful. Your voices rivaled those of the larks in the skies, and so I sang for you my favorite song: "If you are with me, the whole world is mine. I need no money, no wealth; all my joy is being with you!"

Thank you, Professor Meleshko, for taking care of us here. Our parents let us go on this long trip and permitted this revelry to take place, knowing that you would be here. May God send you good health for many years to come.

On Monday we begin the return trips. We say our goodbyes, we kiss, and through the tears we keep on smiling. Faces appear happy, then sad, then happy again. I know I am soon going home and my thoughts skip ahead to my family waiting for me, to my work place, to my responsibilities. But my thoughts don't stay there, they keep returning to the time just spent here and to an even earlier time spent in Regensburg. I indulge in the sentiment and then I willfully direct my thoughts back to the future. Life is not simply an excursion but a continuing voyage in which we navigate our past, present

and future according to our strength and our potential.

In conclusion, I would like to express my deep gratitude to the Organizing Committee, especially to the Chair Zenko Babiuk, for such a wonderful, masterfully-realized reunion.

Dear Friends! Keep studying, keep praying, and don't forget one another. Love our nation, our Ukraine!

With best wishes and much respect,
Your colleague
Bohdan Malaniak
Glendale, California

PRODUCTION OF THE FILM "STRIVING FOR DIGNITY"

by Bohdan Z. Malaniak

During the friendly get-together of the students of the Regensburg Ukrainian Gymnasium at Soyuzivka in May 1980 I saw for the first time a film of the D.P. camp in Regensburg which was taken in 1947 by the then director of UNRRA, Carl Hiltz, Colonel of the Canadian Army. This film was brought to the Soyuzivka reunion by the former mayor of the camp, Mr. Jaroslav Serbyn. I was so impressed by this rare unique documentary film footage that I immediately decided to take appropriate measures to preserve it for the history of our existence there in Regensburg.

On the plane back to California I already began to outline plans. I decided this film footage by itself did not fully reflect the D.P. camp life. I began to collect additional material and began sketching a script. I discussed my project with Ihor Masnyk and Roman Serbyn - Jaroslav Serbyn's son – in Washington in June of 1981 and decided to complete this film-video by May 1982, the date of our planned Regensburg Oselia reunion. In August 1981 Mr. Jaroslav Serbyn told me that Mr. Hiltz agreed to loan his film for our purposes. In October my wife Eleonore and I travelled to Toronto to meet with Mr. Hiltz. He was happy to assist us in the creation of our documentary film by releasing his rare film footage to us to use under conditions listed in an agreement we all signed.

First I converted Mr. Hiltz's 16 mm film to a suitable inch video format in order to make it possible to develop the script and be able to splice the material into a half hour show. In April 1982 I prepared the initial script in English and Ludmyla Pochtar translated it into Ukrainian. The introductory and final scenes were taken at the ocean shore in Malibu Beach, California. My uncle Petro Baley and my son Bohdan Joseph took part in this section.

Editing the documentary film "Striving for Dignity" – video editors Bohdan Malaniak (on the right) with Jim Gilliy.

The final editing in April and May of 1982 was the joint effort of family and friends. Each fragment was reviewed many times, corrections were made, and synchronization with the sound system was established. This film could not have been made without the help and professional assistance of the following individuals:

Volodymyr Bozhyk – musical direction
Sviatopolk Shumskyi – Ukrainian-language announcer
Ralph Hilli – English-language announcer
Ludmyla Pochtar – consultant and translator
Joseph and Eleonora Malaniak – general assistance & support

Pertinent information about the film:

1. We were the first to make a video about life in a Displaced Persons Camp after World War II.
2. The premiere – the first screening in the USA – was held at the Verkhovyna Resort in Glen Spey, NY on May 30, 1982.
3. A showing in Canada was held on November 6, 1983 in Toronto during the conference "The D.P. Experience: Ukrainian Refugees after World War II".
4. In 1984 the video "Striving for Dignity" was donated to the Ukrainian Museum in New York. The museum director, Maria Shust, assured us this video would be used only in cultural, literary and academic forums and in educational programs.

I am happy that I was able to write and produce this documentary film. I was especially touched by the acknowledgment of our dear friend, the late Halyna Bartkiv-Kalytiak. Even though she could not come to the reunion in 1982 and never viewed the film, she was able to recreate it for herself, image by image, from my telephone reports to

her. In 1985, already very ill, she sent me the following greetings:

"To Director "Komar" ("Mosquito", my Scout pseudonym)!

For your labor and hard work
To make sure that all would turn out well
Your great input from your heart
Was the assurance that this was not done in vain!

You must have great satisfaction in watching the film now, completed. All of us congratulate you from our hearts."

From all of us: We thank you, Halynko!!!

(Reprinted from the single day issue, Reunion Brochure, 1995)

REFLECTIONS ON THE EVE OF THE SIXTH REUNION 1987

by Ludmyla Yarko-Pochtar

The news announced the next reunion of former Regensburg DP camp residents would take place October 3-4 at the Verkhovyna Resort of the Ukrainian Fraternal Union in Glen Spey, NY. It brought to mind a cartoon by the witty Edvard Kozak (EKO), published in the humorous journal "Lys Mykyta" some ten years ago. The title was "To the 40th Anniversary of Matura (Graduation)", and it depicted a few bent-over elderly women and a caption that I recall saying something like: "And where are my friends? I just see some old grandmothers."

At the time I found it very funny. After all, *my* 40th anniversary was still so far in the distance. Now, though, by my thorough calculations, it appears that our (*my!*) 40th Matura Anniversary is only two years away! My counting on all my fingers and toes and the fingers and toes of my children, my additions and subtractions, all my old-fashioned non-electronic recalculations with pencil and paper bear this out! You know, my dear friends from the Regensburg gymnasium – it is so!

Luckily most of us have already met in earlier reunions, so we should not have problems recognizing one another. We do change but gradually and with dignity. We did not all become grandmothers at the same time. But the years move onward, they seem to be racing now, mercilessly running away from our grasp. Tell me, doesn't it seem to you that not so very long ago you were scampering all over the Oselia, up and down the narrow Regensburg streets? You did your Plast thing, you camped, you had a romance or two and you still had the energy and stamina to apply yourself to your studies, sometimes

copy lessons from others, tremble before some professors and provoke others, at times receive a failing grade but study hard and improve, and finally, to graduate.

Many years separate us now from that time, years in which we lived through much. Not all of us will be coming to the reunion; our beloved Halynka Bartkiv-Kalytiak will not be with us. Who among the gymnasium students (and even those outside the gymnasium) did not know her and did not love her? She was radiant: beautiful, talented, and friendly. She was a born artist. There was not one artistic presentation in our gymnasium without her participation. She performed in the theatre and dance groups. Her unpretentious and charming personality drew everybody to her. She stands before me now, full of life, full of energy, slim and elegant, leading us in all sorts of dances at our 1980 reunion. Those of us attending the 1985 reunion recall our lively phone conversation with her. None of us expected her to die so soon.

Shortly before her death, in October of 1985 another friend of ours left this world - Mykhailo Trach. I remember him as an introvert. He was a very able and smart student who arrived in our gymnasium from Berchtesgaden for the last year of school. He kept to himself, mostly away from our circle of girls. He was more of an observer than a talker, but always had a pleasant smile. I remember the time at our post-matura celebration someone delegated me to sit next to Mykhailo and bring him a glass of tea to drink to sober up. I do not now remember the details of my 'mission'. I don't remember if he was inebriated or not, if even any words were exchanged between us. But for a long time I remembered a tinge of melancholy, a sense of hopelessness emanating from him. His eyes gave no hint of happiness. After graduation our paths diverged and I heard nothing from him until 1977 when he wrote me a letter regarding the second reunion of the Regensburg gymnasium. At that time he was on the editorial staff of a respected German magazine in Bonn and also covered in depth a broad spectrum of international events for the Ukrainian magazine "Shliakh Peremohy" ("The Road to Victory"). We exchanged several letters and holiday greetings, but his correspondence was always so spare; he remained an enigma.

Occasionally he shared some of his health problems but I did not suspect anything serious and I was shocked to discover an obituary in "Svoboda" announcing his untimely death. Kostia Savchuk was a year younger than us in school. As a student, he was very active in the literature-history club earning commendations for his presentations which he masterfully delivered without any notes. If I remember correctly, he favored historical themes, especially the Kozak era. After the Regensburg gymnasium was moved to Ulm, he took his matura exams there. In the USA he was active in the student movement and was president of SUSTA (the Union of Ukrainian Students Associations) for one term. He earned his professorship teaching the subject he loved best – history. He attended our reunions. Sadly, Kostia will not be around to thrill us with his erudite eloquence on historical topics. He died in January 1981 and was interred at the Ukrainian Cemetery in Bound Brook, New Jersey.

I am sure we have lost a number of our group of students; untimely deaths we don't know of. Just within the last two months, our two friends, Luba Abramiuk-Volynec and Iryna Urban-Stercho became widows. Last year two of our professors died: Prof. Stepan Horak in December 1986 and Myroslav Kotys in March 1987.

From the very inception of our gymnasium, geography was taught by Professor

Kotys. Starting with the fourth class he also taught biology. For a year or two he was the supervisor of our class, the housemaster of the boys' dormitory (where he also resided), and the organizer of school field trips. He had his peculiarities and eccentricities well known to his students. He favored certain students in each class and focused his questions on them, thus diverting attention from the rest of us. Most of us wanted to avoid being examined by him. He left for the United States during the massive exodus from the DP Camps. He lived and died in Chicago.

Professor Horak came to our gymnasium shortly before our matura examinations began. He was young and enthusiastic; he had just received his doctorate degree. He taught history and geography, and he seemed more in sync with the students than with his teaching colleagues. He was the only teacher who offered extracurricular classes in his subject areas that students could voluntarily attend in preparation for the matura exams. Many of us were nervous and scared during the examinations, but he encouraged us with his smile and kind look. During the breaks when we paced the corridors, pale and weary, waiting for the official test results, he would come into the hallway and quietly assure us that no one had failed. For a while he taught in Ulm. In the USA he taught at several universities, published scholarly papers, and contributed essays to journals and newspapers. He came to only one reunion, briefly, in 1980.

A year or two ago, we received the belated news that Professor Halyna Karpova had died; no date or place was given. Professor Karpova's excitement about Ukrainian literature spilled over into her lectures and excited us. She gave us so much interesting material that could not be found in any textbooks. Many of us are indebted to her for our deep love and appreciation of literature, especially poetry. She was the guiding spirit of the gymnasium's drama club which produced very good shows often authored by her. I visited with her in Brooklyn in 1959 but in time somehow we lost contact.

As I write these words, my thoughts and imagination overtake me and I drift far, far away over the oceans and seas, over mountains and valleys, to my youth left behind in Regensburg. My pen stops moving, my train of thought vanishes. Familiar faces, long-forgotten places and events appear. I forget the pain in my leg, I ignore the upset stomach, I take off my glasses and stare into space. The unpleasantness of yesterday, the pressing problems of today disappear. Instead, images of the past capture me and make me smile. My son's voice breaks my reverie: "What are you doing, mother?" "I am writing", I reply and look strangely at the pen and my glasses lying on the blank empty page. "I am writing in my head," I correct myself. "I had wandered far, far away, I visited my youth." My son stands over me, looks down, smiles knowingly and goes back to his work. And I wonder: is it possible to include a gamut of nostalgic ruminations, fanciful thoughts, sentimental feelings, and private observations in a newspaper article? Can't my report provide the means to connect the past with the present? "Most probably not," I answer to myself.

Even our voluminous book which includes so much material does not fully express our life in Regensburg. It contains photos, documents, records of activities, lists of daily tasks, even some personal recollections, yet it does not convey the full spirit that can only be felt at a gathering with living individuals, with shared witnesses of those times. Those who participated in earlier reunions are aware of this feeling and most probably will rush to this gathering again. Those who've never attended do not know

what they've missed, and they're in for a grand surprise.

So let us put aside daily worries and routines and let us meet once again and relive our youth. Don't worry that you are not the same as you once were. All of us are not the same. Time does not stand still and it does not treat everyone equally all the time; it doles out successes and joy, it causes hardship and sadness. In the depths of our hearts, at the core of our souls, we've remained the same. Yes, let's laugh with Kozak's caricature of the elderly 'grandmothers' and gather together once more to meet at the Verkhovyna!

(Printed insert placed into the former gymnasium students' album on the occasion of the 1987 Regensburg Reunion.)

THE REGENSBURG LEGACY

by Ludmyla Yarko-Pochtar

Due to the whim of fate, the result of circumstances, we met in the Displaced Persons (DP) Camp in Regensburg. We met as classmates. We came from all parts of Ukraine. We each had been educated differently; we varied in character and personality; we were divided by various political and religious borders. We looked at one another with curiosity, with a dose of uncertainty. But once we became acquainted and knew more about each other we saw that, despite our differences, we were very much the same. We were young, hungering for life, for knowledge, for happiness and love. In almost 5 years of sharing camp and school life, we accepted one another and we became close friends. Even after 45 years of separation when we scattered around the world, our feelings of friendship and sense of being one community continue.

After conquering the first difficulties of life in new places, we met as a group for the first time in 1959 at Soyuzivka. It marked the 10th anniversary of the last Regensburg Matura (graduation). Still young and full of life, we now saw each other and our educators in a new light. We added another strand to the sturdy cord of our friendship.

Life's demands kept further reunions from taking place for another 17 years! Finally in 1977, a group of later Regensburg students, including those who attended the gymnasium when it relocated to Ulm, initiated the second reunion. Surprisingly, all those intervening years did not diminish our spirit of kinship but rather strengthened our bonds.

A third reunion followed in 1980. It was attended by a large number of students as well as former camp residents who were not part of the gymnasium. We all agreed, in organizing our future gatherings, to open up the reunions and include all former residents of the Regensburg camp. A committee of former residents of the Regensburg Oselia was

put together. Former gymnasium students were also very active in that group. Under the aegis of this committee three general reunions were organized – in 1982, 1985 and 1987.

In addition to having the usual friendly meetings and sharing of recollections of the past, a goal was set for the Regenburgians to collect and assemble material documenting our experiences in Regensburg and publish a book. This undertaking proved to be a great success. Furthermore, former gymnasium student Bohdan Malaniak produced an impressive documentary video that included historic archival film footage of the Regensburg camp. This video film was first shown at the reunion of 1982.

Contacts with our past continued in other ways. Together with the former Zolochiv residents, we worked to transfer the remains of the former director of the Regensburg Gymnasium, the late Mykola Velychko, and his wife Vasylyna for reburial at the Ukrainian Cemetery in Bound Brook, N.J. A requiem (Panakhyda) was held and a monument placed in their memory (1979-1986).

We met again for another reunion in 1990. This one differed from the previous ones in that it was strictly an informal friendly get-together. There were no important issues to discuss, no long meetings to attend, no reports, no collections. Also it was the first reunion wholly organized by one individual, Oksana Teodorovych. She alone took care of printing all the informational material, addressing and mailing out all the invitations, making all the necessary arrangements with the Soyuzivka administration, and artistically decorating the Soyuzivka hall with her own drawings. The central masterpiece was an enlarged photo of all the first reunion participants.

That reunion was a successful and pleasant event. Conversations, reminiscences, exchanges of both happy and sad experiences elicited laughter and tears. The sounds of joy and pain, happiness and sorrow created a highly-charged emotional atmosphere! The banquet was followed by dancing to the music of Bohdan Hirniak's band and vocalist Liz Shasharovska-Chepil. The bonfire provided a mix of a very original performance by the "Soroka" girls' scout troop and a presentation of new romantic songs and poetic recitations by Hryc Hrynovets.

At the closing of this reunion, words failed to fully express our gratitude and appreciation to Oksana. She was overtaken by her emotions and was also speechless, clutching the Regensburg memento, a booklet-album that was a gift from Zenon Babiuk. On the spur of the moment Bohdan Malaniak announced the next reunion will take place in two years, and all present begged Oksana to organize it once more.

Five years passed, not two. We meet again. There have been big world changes making history, especially in our homeland, Ukraine. Almost all of us have travelled to Ukraine at some point, devoting our time, effort, knowledge, and all sorts of aid to help Ukraine at this juncture. To this reunion we bring our experiences of the past five years and our lasting magnificent friendship which we value more and more with each passing year. We remember those no longer with us, who still live in our memories. Indeed memories are the Regensburg Legacy.

(Reprinted from the single day issue Reunion Brochure, 1995)

OPENING REMARKS

by Ihor Masnyk

One characteristic of the second half of the Twentieth Century has been the massive relocation of people, be it entire communities or individuals. Whether forced to relocate because of war or the demands of a job or profession, we move from place to place, breaking from longtime friends and family in one place and making new contacts and friendships in another. There is a continuous mobility and adaptation to new circumstances. Years go by, decades, and suddenly half a century is behind us.

Looking back, no matter what paths we have followed, we, both as individuals and members of groups, find a common thread that binds us all together – the shared life in post-war Regensburg. Those years of our youth laid the groundwork for our future development and forged relationships that still remain. We don't seem to have made close contact to this extent with other former classmates from later university studies. Often we forget the early professional co-workers, the members of various organizations and sport clubs we've belonged to, even long-time neighbors.

But mention Regensburg and all of a sudden we are teenagers again surrounded by our director and our professors. We are Halya, Luba, Ola, Lalka, Kristl or Malanka-Vusa, Vlodzio, Suslyk, Bunio, Kostí-Zaporozhtsi, or the Big Manitou. And even though we might have experienced some of the normal problems triggered by our youthful attempts to be revolutionary and engage in political activity, or by the draconian laws imposing curfews of 8 PM, or by some purely academic difficulties, we forget those episodes and retain memories of the positive and good. We remember the teachings of our director, Prof. Velychko, Professors Budurovych, Malaniuk, Makarenko, Karpova, Kushnir, Kotys, Boikovych, and Popel, our super sportsman Meleshko, and our dear uncle Pashkivskyi. Do you remember the dance school beyond the Danube that was forbidden to us? The trip to Valhalla? Do you recall our school choir, the Beskyd sports club, or the short-lived drama group that tried to stage Hrytsia but had to be satisfied with the life story of Shevchenko? And do you remember those that are not with us any more: Stiopa, Misio, Zenko, Kostí, Bulbusí, Halynka, Lesia, Myrosia. May they, and others of our Regensburg family who have died, rest in peace. They continue to live on in our memories, and their spirits join us in this reunion.

Let us rejoice in the fact that we can still come together. We enjoy our camaraderie. We advise one another on which medications ease pain and discomfort or which vitamins are beneficial. We can brag about our children or grandchildren or even our better halves. We can tell others how great they look and come up with many other compliments. I welcome you all – the former students of our gymnasium and the residents of our Oselia, the Ganghofer Siedlung near Regensburg. I hope you will have a great time. The time spent here may be short in duration but will be long on reminiscences and renewals of our still youthful spirit.

(Reprinted from the Reunion commemorative brochure, 1995)

GOLDEN JUBILEE OF THE GYMNASIUM AND OSELIA CAMP IN REGENSBURG

by Volodymyr Bodnar

The former gymnasium students and residents of the DP camp Ganghofer Siedlung in Regensburg, Germany met September 8-10, 1995 at Soyuzivka to commemorate the 50th Anniversary of the founding of both the gymnasium and the camp. Among the 90 individuals who registered for this event were people from Toronto, Chicago, Washington, Ohio, California and even Germany and Great Britain. On this occasion of the 50th Anniversary the organizing committee published a memorable 25-page brochure containing various articles, essays, poetry, and photos of the authors – the former director of the gymnasium Mykola Velychko, Ihor Masnyk, Bohdan Malaniak, Petro Baley, Evhen Malaniuk, Oksana Teodorovych, Ludmyla Pochtar, Bohdan Kravtsiv, Rev. Hanushevskiy, and Bohdan Mykytyn. The logo was masterfully designed by artist and former gymnasium student Ivan Yatsiv.

Regensburg is an old historic German city of stunning architectural marvels located on the Danube River in Bavaria. The Regensburg Gymnasium had the largest student population and was the best organized school of all the schools established in the DP camps in Germany and Austria. Its first and last director was Prof. Mykola Velychko who, having lost his only son in the UPA actions, devoted all his energy and love to the education of Ukrainian youth. During its existence, the camp had hosted the Ukrainian Bandurist Ensemble (Capella), the Blavatsky Theater group, and established Ukrainian churches, as well as youth, sports, academic, cultural and socio-political organizations. Under the very capable administration of Yaroslav Serbyn the camp was an all-round success.

The organizing committee of this reunion was chaired by Ihor Masnyk and the energetic and active Bohdan Malaniak. The cadre of members, Vasyl Luchkiw, Ludmyla Pochtar, Oksana Teodoroych, Ivan Yatsiv, and Slavtsia Malaniak-Oranska performed their tasks admirably and the festivities turned out to be quite successful. The highlight of this reunion was the gala banquet with an artistic program MC-ed by Regensburg Gymnasium graduate Luba Hurko-Bodnar. She invited the chairman of the committee Ihor Masnyk to deliver the opening remarks. This was followed by a prayer montage created by Bohdan Malaniak. With Shevchenko's Testament set to the music of Ludkevych in the background, Luba Bodnar and Slavtsia Oranska recited the names of the deceased priests, professors and students of Regensburg. All who were present rose up and stood standing throughout this recitation.

Luba Bodnar then directed her remarks to the Plast activist Mykola Kavka who was ill and not present, and asked his wife Volodymyra to convey to him the wishes of all there for his speedy recovery. Next, Rev. Zayats blessed the gathering and the dinner followed. Later, while coffee was being served, Luba Bodnar and Slavtsia Oranska took turns in reading the greetings received from, among others, the chairperson of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations (SFUZhO), Oksana Sokolyk (a former

Regensburg student) who was attending a convention of women's organizations in Peking, from the Bandurists Ensemble (Capella), from Oksana and Zenon Babiuk, from Vira Levytska, the famed actress from the Blavatskyi Theater Troupe, and from Oksana Nahirna-Kyzyszyn. There was an especially emotional reading of a letter from Rev. Ivan Nakonechnyi, pastor of the Ukrainian Orthodox Cathedral in Parma, Ohio. Though already a fourth generation Ukrainian-American, he expressed his thoughts in fluent Ukrainian.

The first of the art presentations was a recitation delivered by Volodymyra Kavka, an artist and civic activist from Philadelphia. Then Daria Rychtycka read her own poetry from the collection "Silk Braid", Liza Shasharovska-Chepil sang several selections and, to close the program, Bohdan Malaniak presented a video montage that he edited and combined film footage of Regensburg with images shot at Soyuzivka. Luba Bodnar thanked all the committee members for their work, ending with a quote from Ivan Franko, "Do not forget, do not forget, the youthful days, days of spring!" She voiced her fervent wish that the moments we shared together bring light into our hearts and keep them bright until our next reunion in Regensburg.

The next morning, September 19, everyone attended a festive liturgy led by Rev. Volodymyr Zayats and Rev. Archmadrite Lubomyr Huzar, who delivered a thoughtful sermon on one's calling. There were a number of small meetings during the day and in the evening all gathered at the bonfire by the stream in the forest to sing Plast songs. It is hard to believe that after 50 years, despite advancing age, changes of life situations, worries, problems and even tragedies, so much love and friendship can be rekindled and burn so brightly. There is a continuity of kinship as all enter the star-studded night and cross the guelder-rose bridge to their youth.

I believe remembering the past and holding reunions to do so with friends is needed and be cherished. Reunions fill and strengthen us spiritually. They offer occasions to remember our shared past, recall the passions of our youth, and rejuvenate ourselves in the process. They offer opportunities to look at the past from the perspective of the present and perhaps offer guidance for our descendants and shed some light on the future. So until we meet again at the next Regensburg reunion, we wish you, gymnasium students and residents of Oselia, all God's graces.

(Reprinted from "Svoboda", September 26, 1995)

DEAR BELOVED FRIENDS!

by Ludmyla Yarko-Pochtar

I am largely writing to thank all of you, the participants of our last, the eighth, reunion, for contributing in all manner and form toward its memorable success. Each one of you played a part in creating these wonderful irreplaceable moments. My gratitude and commendation goes to the initiators, organizers and executors first, but you all created the friendly atmosphere, you radiated that special spirit, charm, warmth, and joy.

I lack words to adequately express the feelings that engaged me from the moment I arrived at Soyzivka Friday afternoon to the Monday morning when it was time to depart. I would have liked to carve out each second in my memory. And those seconds passed so rapidly. The entire reunion was saturated with intense emotions. An especially moving moment was the recitation of the names of deceased professors and students during the banquet. With softly played music, Shevchenko's Testament, and projected images of Ukrainian scenes as background, Luba Hurko-Bodnar and Slavtsia Malaniak-Oranska alternated reciting all the names. The familiar, dear faces of the departed appeared to me as I heard their names. I bowed my head in respect and could barely suppress the sharp pain I felt for the untimely loss of our school friends. I could see them full of life, some of whom we had seen not so long ago. I felt their presence for a while.

Over here, at the reunion, we are the same even though time has changed us as well. And what wonder! The more I see my friends, the more I realize that we are still the same; we have the same voices, the same laughter, movements, mannerisms, reactions and personal characteristics. With some of us, characteristic features are not only there but have become even more pronounced.

There goes an intent woman, hardly resembling the little girl with the thin braids. She blinks her eyes the way she always did, she expresses herself the same way as then and moves slowly just as she did 50 years ago. And over there are two women with their heads touching, side by side. I remember them as they were in the 5th or 6th grade, always huddled together. I spot others and always recognize something from the old days in their demeanor, in the stance they take. I seem to lose a hold on time: what was, what is, today or yesterday; in which world are we? Both intertwine and form one inseparable whole.

I am drenched with a feeling of joy and closeness, of warmth and love. It seems one might hug everybody, to share with everyone at least a droplet of this cordiality. I was so glad when Lala came and said simply, "I am so happy that I am here!" I fully agreed and I think most shared this same sentiment.

Another observation: what superb mates our friends have chosen! The spouses add so much to the reunions. They've become the indispensable better half, the cherished component of our Regensburg family. However, all things pass, and pleasant events seem so short-lived. The leave taking arrives much too soon.

Once more, I thank everybody for everything – for each kind word, warm smile, friendly embrace and handshake. For those colleagues and their wives who helped me find my way back from the bonfire in the dark of night, I send a resounding thank you. You have all saved me. To all a sincere Regensburg salute!

(October 1995)

INSTEAD OF A GREETING!

by Mykhailo Boyko

September 5, 1995
Orange, NJ

Forgive me, dear former Regensburg residents, for daring to break into your pleasant, friendly reunion with this letter of a business nature. I blame our beloved irreplaceable Ludmyla for making me do this. Some three years ago, she sent me a press cllipping in which it was reported that Odessa, Ukraine had become a sister-city with Regensburg, Germany. I was delighted, then forgot about it. Only last year, when my daughter was getting ready to sail on her boat to Ukraine and spend some time in Odessa, I thought that may be an opportunity to connect with Odessa Ukrainians, tell them of our five years in Regensburg, and present them with a copy of our published book "Regensburg". I called Ludmyla and Mykola Kavka and both concurred that was a good idea. I wrote an introductory letter to the Rector of Odessa University, and my daughter was warmly welcomed there upon her arrival. They asked that at least one copy of the book be left with them. Ludmyla requested a copy from Bohdan Malaniak which he mailed to me. My younger daughter delivered it to Odessa in June this year. While awaiting a confirmation from the University that the book was received, my older daughter wrote me advising that a better place for the book would be the city library, where it would get greater exposure and a larger readership. Ludmyla sent the approval for this change, and my daughter delivered the book to the Odessa City Public Library. Unfortunately for the confirmation of this from Odessa reached us after the reunion, so the announcement could not be made at the reunion.

Let me add that I recently learned that our book is still available for purchase at the Ukrainian Bookstore in Edmonton, Canada.

Also, I would like to note that St. Vitus Church, which we used for our Ukrainian liturgical services during our stay in Regensburg, will commemorate its 1,000-year anniversary in 1997. Even though we have no authority to do so and I realize the reunion is an informal event, perhaps it might be nice to acknowledge this anniversary in some way and express our thanks for their help in our time of need.

I wish all the participants a grand time at the reunion!

(Reprinted from the newsletter "Aby Shche Raz", #1, October, 1995)

MY FIRST ENCOUNTER WITH REGENSBURG GYMNASIUM STUDENTS

by Nina Marchenko–Ses

Almost four months have passed since the reunion with former students of the Regensburg Gymnasium, celebrating its 50th Anniversary. My thoughts are still flitting around like alarmed sparrows. And all of a sudden, a multi-hued mosaic saturated with memories of the past appears. Moments rise up from the dust of forgetfulness, crystallize, and I reclaim them from obscurity.

I remember the time I nervously awaited the interview with Mr. Mykola Velychko, when I did not yet know that he would be the director of the gymnasium and also teach history of the ancient Orient. He glanced skeptically at my certificate from the Soviet ten-year school system. At that stage the future weighed heavily on me. I was fortunate and was admitted to the gymnasium – the temple of knowledge and discovery. Initially my learning was spotty, but then it stabilized, as did the friendships with my classmates.

During the period of exodus, residents left the Ganghofer Siedlung, Oselia for various transoceanic countries. I was among the first ones to leave from our camp. At that time I figured I would never see any of my classmates again. Virka, who I thought believed the sea was only knee deep, seemed to have read my mind, came closer and declared in a high-pitched voice: "We need to agree where we shall meet in 20 years." The others, bewildered, turned toward the direction from which the unbelievable proposition came. Where to meet? How to keep in contact? Where shall we be in 20 years? Will we recognize anybody? The questions tumbled out, one after another. "All of us should come in dark blue suits." I don't recall who came up with this suggestion, perhaps Orysia; this might not be in fashion then. I wondered to myself why I had not entertained such lofty thoughts.

But fate was good to us and I did meet with my friends and I even recognized them without them wearing dark blue suits. I was the only one to settle with my parents in Great Britain. The majority of our group went to Australia, the United States and Canada.

Soyuzivka, in the United States was chosen as the place for our 50th Anniversary Reunion. For us and by British standards, it was a luxurious resort, far away. Our plane landed at an airport outside New York. We reached Soyuzivka by bus. I do not know what Bohdan, my husband and fellow traveler, expected, but I tried to imagine this reunion. I had no illusions about recognizing everybody. So much time had passed, I would have expected to not be able to recognize even my own mother. The bus went through picturesque countryside with beautiful houses hidden among the trees. The bus was air conditioned. The trip seemed to be rather long; we were tired. We were afraid to close our eyes for fear of missing the final bus stop.

Then came the first harbinger – a sign for the SUM Oselia and soon afterwards, Soyzivka. We passed by the Soyuzivka billboard with the picture of hutsuls in folk cos-

tume, with trembitas. I almost cried from happiness, but being civilized, I restrained myself from making a public 'scene'. The bus, squeling loudly, stopped in a cloud of dust. "There are the taxis," said the driver. "The fare is $5." He deposited our luggage on the dusty ground and took off.

The heat was unbearable. I panicked a little. The taxi driver was not talkative, answering laconically, and only specific questions. We went up and up on a narrow curving road. We passed a church built of wood. Later we found out this was a Ukrainian church built in the traditional Hutsul style, both outside and inside. The interior was designed by Ukrainian artist Jakiv Hnizdovsky. We very much liked the unusual iconostasis and the imposing stained glass windows.

The taxi stopped in front of what we thought was the administration building. We were met by two large dogs resting by the doors. Bohdan went in to take care of our accommodations and I remained outside by the luggage and the 'vicious' dogs. Thankfully, they paid no attention to me. While waiting, I perused the art shop that I recognized from a postcard. Smiling, Bohdan came out accompanied by a lady; even though we had not pre-registered, we got rooms: first in Odessa and later in the Karpaty cottage. A nice, large room with a TV and all the amenities. First we settled on the first floor with a porch and a view of the woods, where the squirrels scampered in the trees paying no attention to the two-legged intruders below.

We were shown the table assigned to us in the dining room for the duration of our stay. There were already some guests. It so happened that the gymnasium from Salzburg had their reunion at the same time as ours. Looking at the guests' attire made it clear to me that this would be a fashion show. My repertoire was rather limited, not large enough to allow a change of clothes three times a day.

I would not have taken note of a couple sitting near us except for a familiar voice. It belonged to Professor Meleshko. It was a pleasure to see him and to meet his wife Taisa. We even became friends. Common interests fueled our friendly exchange and our discussions on various subjects were endless. We found out Professor Meleshko attended all Regensburg reunions; he genuinely enjoyed meeting with former students.

And so we became the first birds returning for the Regensburg get-together. Though this reunion included all the Regensburg Oselia residents, the majority of the attendees were former gymnasium students. Among them were directors, professors, economists, engineers, philologists, teachers, journalists, editors, artists, simple folk (so-called urbanites around the 10th Century), and the foot soldiers, also known as smart half-learned individuals. (This last expression was coined by my father's friend.)

I would like to end these remarks on a serious note. For both of us, the meeting with old friends was extremely pleasant. I continue to correspond with them to this day. Though we are separated by an ocean, this does not prevent us from keeping in touch, sharing bits of news, and occasionally reminiscing about our past daydreaming, worry-free youth.

(1995)

"ABY SHCHE RAZ" WITH ALL OF YOU

by Alexander Rivney

Whenever I read the words "Aby Shche Raz," I get reinforced, rejuvenated, reinvigorated, and hopeful that this will never end. My friends appear vividly before me. Sometimes, in my thoughts, I even go so far as to talk with them, but reality sets in and puts me back on solid ground. Truthfully, one experiences a whole array of feelings and emotions. Some are painful, but most are healing, allaying the hurts.

Quite often they serve as a reminder that 'old Father Time' does not stay idle. They make me realize that compared to eternity, our time on this earth is infinitesimally small. I want to live fully in the time I have; I try to stay as engaged with life as I can possibly be. Yes, involvement in the Ukrainian community is right at the top of my priority list. I'm a member of the Ukrainian Catholic Church and belong to the church and the national choirs. Equally important to me is my work and membership in the American Legion. Besides writing letters to newspapers and politicians, I find time for volunteer work. So far I've been blessed with good physical health to pursue all these activities.

My life in this adopted country has been more than blessed. I express my gratitude by volunteering. I devote approximately 1,500-2,000 hours a year for a number of different causes. America opened its doors to take me in and so many other Ukrainian families and individuals; this is my way of giving back some of this goodwill into society.

To all my friends, I say we've been truly lucky to have lived long enough to see the restoration of our country's independence. Our belief and our faith had been unshakable. Through Divine Providence our efforts have been rewarded, our hopes realized, and Ukraine now stands as a sovereign nation.

To all participants of the Regensburg Gymnasium at this year's gathering in Soyuzivka, I send greetings, bid you good health and wisdom during your meetings and wish you lots of success. God permitting, I promise to see you at the next gathering at Soyuzivka. Stay healthy, God bless you and keep you.

REFLECTIONS ON OUR REUNIONS

by Vasyl Luchkiw

The word 'meeting' should provide us with the philosophy guiding our gymnasium reunions. I use the word 'reunion' to mean: to meet again; to meet after a break. A meeting is not a scientific conference or an academic lecture. It is not a forum for research on economic, political or social community problems. It is not a venue for proposing resolutions or taking stands. Our reunion – our meeting – is the event in a series of recurring friendly gatherings of former students who shared the fortune and misfortune of a post-war life in a foreign land. A reunion is one of a succession of meetings between people whose friendships were first forged in youth and exist to this day.

I realize that a reunion has to have some formal structure, but it needs to remain flexible and open. Sometimes, after the reunion, I've heard criticisms of the event: the programming did not allow for enough free time; too little time was scheduled for individual class reunions; the schedule was too rigid. In such cases, I believe, the structure was overemphasized and became restrictive. Certain things remain unchanged. At each reunion we have featured and acknowledged one individual or one event which had an impact on our intellectual and social development as young students. We have also devoted time to discussions of current events in Ukraine. This has been appreciated but perhaps overdone, to the exclusion of less-scripted informal activities.

In our everyday lives, we all probably belong to a number of social community or academic organizations and most of us actively participate in their programs. So why do the same at our reunions? Asking someone to make a trip from England to Soyuzivka again and again to sit and listen to lectures, to commemorate some historic event, or to carry on discussions on some designated topic, no matter how important, makes no sense to me. Perhaps, over time, this somewhat formal philosophy will shape our reunions. But for now, at this moment in time, we want to be young Regensburg Gymnasium students for a bit longer. Let's have fun now! Later – we shall see.

A LEAP INTO THE PAST

by Alexander Rivney

A happy childhood under peaceful conditions suddenly broken by turbulent events, separation from family, cruel treatment in foreign lands, war atrocities, lack of food, and finally a return to some semblance of normalcy is a listing of experiences common to many students of the Regensburg Ukrainian Gymnasium. It seemed each one of us or most of us either lived through this vicious cycle, or at least was familiar with such scenarios. Psychology states that all good and bad experiences stay with us forever, akin to a negative of a film. Luckily God's creativity provided for a human nature that could adjust to everything. We prefer to retain in our memory pleasant experiences while relegating the painful ones to the very bottom.

The end of World War II was not the end of war for us. The uncertainty increased and the hope for return to our homeland diminished. Our faith, however, helped us determine our destiny. Thanks to the American Military Administration, camps were organized to which Displaced Persons (DP) moved from all parts of Germany. They found their countrymen there and started a new phase of their life. The Regensburg Displaced Persons Camp was one of the better facilities. Its administration included individuals with knowledge and experience in fostering conditions conducive to education of the youth. The highest priority on the agenda was the proper care and upbringing of the young.

The Ukrainian Gymnasium in Regensburg assembled the best core of academic talents outside Ukraine. The entire professional staff was awe-inspiring. They often worked under difficult conditions. There were no textbooks available; there was a shortage of writing paper. Only some of the professors owned a textbook and that was all. For others, their own knowledge of the subject was their textbook. The blackboard became the best medium for visual communication. Entire lessons were written out on the board and then copied into notebooks. Probably this explains why most of us developed our penmanship to such a great extent. Each student was well-motivated and hungry for knowledge so this additional chore of writing did not seem too demanding.

My recollections from the Regensburg Oselia and the gymnasium represent the best times in my life. For one, the process of healing started here. The organized community stood in for all of Ukraine. It really reflected our homeland because the residents represented a cross section of all the regions of Ukraine.

The Ukrainian Gymnasium provided the strength and tools we needed to shape our characters, elevate our ethics and morals and expand our worldview. My class was a conglomerate of friendly and kind colleagues that never failed to help one another. In spite of the fact that the war robbed us of our early teenage years, we managed to develop into good and decent human beings. We honored the core belief instilled in us; we believe in the core decency of human beings and we respected human life. We improved our patterns of behavior and deepened our knowledge knowing they were based in love of God and fellow man and built on sound ethical and moral principles.

Our maturation was accelerated by the war. From childhood we catapulted into adulthood. Our gymnasium was the source of the knowledge and tools we gleaned that

serve us to this day. It filled the gap that existed in chaotic times. As adults, we now are active in our communities, we fulfill our obligations towards our nation, we defend our home. It proves that our educators fulfilled their tasks masterfully. They strengthened the principles, character, and values instilled in us in early childhood. They earn our respect and praise. We have an obligation to pass on the traditions and core beliefs to future generations. May God help us. Best wishes to all.

(From News UKO, Los Angeles, July 1997)

AFTER THE 1999 REGENSBURG REUNION

by Borys Vytiaz

A letter written to Bohdan Malaniak following the June 20-24, 1999 Reunion

Even though I have traveled a lot in my life, this year's round-the-world trip was something special. Not only because it was the longest of all with many unpredictable and unplanned aspects, but because, at my age, any misstep or miscalculation carried serious repercussions. But the main reason it was special was that for the first time in 50 years I was going to meet former classmates of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg where I resided two years after the war.

Two years is a relatively short segment of one's life (especially for one who's reached grandfatherhood). And what kind of meaningful human interaction is possible in such a short period of time? I would be meeting persons from my past whom I had hardly known. In those by-gone days we did share a similar existence and common problems, though our individual backgrounds vastly differed.

Life's chimera brought us together in this gymnasium at the refugee camp in Regensburg. What common thread could be found now among these now older people who each have their distinct life styles in various countries around the world? Will they be able to create an atmosphere for a successful meeting within a short span of time? Yet a warm feeling arose in me, as if someone had spread ashes accumulated through the ages and allowed the warmth of the still-glowing embers to reach the surface. The feeling of this warmth tapped into the memories of the gymnasium years.

For most of us the notion of a return to school, after an interruption in our education due to the war, seemed remote, even childish. To all those who created circumstances to make that return possible, who worked to transfer us back into the world mainstream, we owe our deepest gratitude. It was a great achievement.

The rattle and shaking of the landing craft broke my train of thought. I arrived in Los Angeles from Kentown at a bit of a loss in a huge crowded airport. But I immediately

recognized Bohdan, my good friend and former classmate who was waiting for me. Our connection was warm and immediate; already in the car I felt as if we were back in school, sitting side by side and talking.

Since I had no special plans for my visit in California, Danko made up an itinerary for me, pointing out various places of interest in the state. Each day presented something new and delightful for me, until the time for my departure to Chicago arrived. We assured each other that we would soon meet at Soyuzivka. From Chicago I travelled to New York where I was met by old friends Ihor and Lila. We drove to Soyuzivka, exchanging personal gossip, and in no time I spotted the trident of the SUM Oselia and shortly afterwards the field road we turned into and followed directly to Soyuzivka.

After registering, I was shown to a large modern room, deposited my luggage, and went to the main central building to begin scoping out the territory. I did not always get a positive response to my friendly smiles. Not all these strangers were former students of Regensburg, and they were probably disconcerted and somewhat confused by my effusive friendliness. Finally I met someone I recognized or recognized me. Slowly the circle of friendly faces increased, occasionally leading to highly charged emotional meetings. The atmosphere was warming up; it was becoming noisier. I had an urge to shake more hands, give more compliments, maybe earn myself a kiss. Unwittingly, we had all begun to feel (and maybe look) much younger and more cheerful. Our daily worries took a back seat. Our real selves bubbled out and came to the surface; there was no need to hide or adapt to any restrictions. The embroidered shirts and blouses were in abundance, like colorful bouquets of flowers, adding to the spirit of the day. This spontaneous display of joyful energy had to be channeled somehow and here Bohdan showed his organizational talent. He extended invitations to individuals to participate in activities, he entertained everyone to fill out the program, and he organized all the events. Everything had to be slotted into a time schedule, whether it was the liturgy or a video show or a musical presentation. Well done Danku! The only invitation that was fully honored by all, requiring no prodding, was for the dinner. After all, who could refuse a bowl of tasty borshch or a plate of varenyky?

For use during our free times, there were the tennis courts, the large swimming pool, the TV and the bar. The nature lovers could enjoy a walk through the woods and gather berries if they wished. Every night after the official scheduled program concluded, the unofficial impromptu gatherings would begin in one of the special rooms. The vocal excitement possibly upset some of those choosing to retire to bed, but the revelry did not last all night.

A banquet and dancing were held on the next to last night. Unexpectedly I was crowned the king of this event because I had arrived from remote Africa. The chosen queen was from Great Britain. Both of us went around to all our subjects tapping them on their shoulders or sometimes on their heads with our bulavas (scepters). It pointed out that the kingdom's reach was vast; it encompassed the Americas, Europe, Africa and Australia.

On the last evening we had the traditional bonfire nearer to the swimming pool and further from the trees. There were jokes galore and songs and laughter. We prided ourselves on being a spontaneously singing people, but out renditions could have been better with a little structured practice.

Leaving the Oselia I found that all of my doubts about the former students of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg being able to come together and have a good meaningful reunion, had disappeared. If circumstances permit, I will not hesitate to come to the reunion again.

ON THE OCCASION OF THE 2000 REGENSBURG REUNION

by Ludmyla Yarko-Pochtar

It seems that not so long ago we nostalgically quoted the words of Bohdan Lepkyi: "A distant world, a long, long time, and the years flow like a river." But in this era of supersonic airplanes, electronic mail and direct communications, especially at our advanced age - the years do not flow, they speed by like shot arrows. The decades vanish faster than one can count them. We've barely noticed that half a century has passed since we first reached new shores after the war.

Much has occurred in the intervening years. The world changed unbelievably and so did we. Only the memories of our youthful years have not changed and, in our case, the common experiences of our school years in Regensburg. And the unique, irreplaceable friendship between us has only intensified.

All of us are all over the world. We each live our own lives and take care of our own problems. But when we meet, at the reunions, no matter how much time has passed, it seems like we'd never parted. Our appearance changes over the years, our mobility slows down, and many thorns have been planted in our hearts, yet we still come to the reunions. We are drawn to reach into the magical well of our friendship, to renew the nearness and the warmth.

So, we meet here again to forget all the 'pleasures' of our senior years in the company of dear friends, and to re-ignite a spark of our former selves. Here we are the same and we understand one another.

GREETINGS FOR REUNION 2004

by Rev. Emilian Sharanevych

Distinguished Participants of the Regensburg Reunion of 2004!

My residency as a priest serving the community of Ukrainian refugees in post-war Northern Bavaria remains for me a pleasant memory. When I recall my apartment on the hill in the DP camp in Regensburg I am transported back a half century to the time when we – you and I – shared the hopes and yearnings of our nation. Today I am far away from you. Weighed down by old age, I cannot serve the liturgy as I once did and I cannot deliver my sermon to you. Still, I want to assure you that in spirit I am always with you. And this spiritual union allows me to remind you and myself of our obligations living outside of Ukraine.

Keep your faith in God who has blessed us with a free and independent Ukraine. Teach your children and grandchildren to love their ancestral homeland. There are places in this world where the sun may be warmer and the sky more blue, but there is no other River Dnipro, and no other Ukraine!

Editor's note: Rev. E. Sharanevych was 97 years at that time.

THE 15TH REUNION OF THE REGENSBURG GYMNASIUM – 2004

by Ihor Masnyk

1949 was a special year for the post-war refugees, the displaced persons. It brought massive immigration to the U.S. Because of the departure of former residents, camps were relocated within Germany, consolidated into larger ones, and local schools, primarily the gymnasiums, were closed.

On January 1, one week before my departure from Regensburg, I faced an accelerated matriculation, the only member of my class to take the matura exam that early. Shortly after that, my other friends from the eighth class took their matura exams and that summer the seventh class students were also given their exams and graduated. Our Ukrainian Gymnasium in Regensburg then ceased to exist.

Ten years went by since that time and some of our former classmates decided to organize the first reunion of the gymnasium students at Soyuzivka. Our professors were

elderly but still alive; we were young, full of energy and the memories of Regensburg. The reunion was a success. In the next 50 years, thanks to the energy and commitment of a group of enthusiasts, these reunions continued, with longer and shorter breaks in between. This year, on September 13-16, 2004, fifty-five years after we scattered around the world, the 15th reunion was held again at Soyuzivka.

A reunion is not a world shaking event in and of itself. But the fact that this is already our 15th reunion indicates the continuing closeness and vibrant strength of the friendship among us, the once young students of the gymnasium in Regensburg. Scattered world-wide, we kept contact with those of us in Europe, North and South America, Australia, Africa and, most recently even Afghanistan. And just as in the past, representatives from all these regions have come to our reunions. Not all at the same time, but at each reunion some of our colleagues from distant shores appear and renew the bonds of friendship. The Regensburg gymnasium had hardly 300 students in all; now 50-60 of them appear at each reunion.

The 15th reunion was just as emotional as the others. Its theme was: "Let the world learn about us – Remember." This motto was probably directed toward a fervent intent to continue work on our well known book about the Regensburg camp now devoted to the former gymnasium students. The theme spurred discussions for two days. The planning committee provided intellectually stimulating programs: Roman Mac gave a presentation on the 60th Anniversary of UHVR, while Dr. Osyp Moroz addressed the pre-election situation in Ukraine. In the evening, literary readings and recitations of poetry were given by Luda Yarko-Pochtar, Luba Karavan-Kolomayets and Lala Maluk-Savyn. In her introduction Luda quoted Ivan Franko: "If you only knew what weight one word can carry, one friendly, warm and simple word! How wonderfully it heals deep wounds within one's heart - if you only knew..." All three artists captured the audience with their expressive renditions of the authors' musings. All three had been known throughout the gymnasium years and afterwards for their ability to recreate the written word and give it life.

The organizers did not forget the practical aspects of the future publication of the book about the student days at the gymnasium in Regensburg. A proposal was made to broaden the reunions to include former students of the Regensburg grammar school and extend invitations to those younger former students. Aside from the more formal meetings, smaller informal gatherings provided opportunities to socialize and renew old acquaintances. The 'art gift shop' organized by Roma Mysko-Yachtorovych and Ola Kuzyk-Moczula was very popular. Everything was taken care of.

As in previous reunions, a liturgy service was conducted on the second morning, along with a requiem to commemorate the professors, school buddies and friends who passed away.

In the evening, the traditional festive banquet was held to celebrate our friendship and our youthful (!) spirit, though in an elderly body. Those who were unable to attend the reunion sent letters that were read by Lala Maluk-Savyn. Greetings came from Rev. E. Sharanevych, Matviy and Taissa Meleshko, O. Bryzhun-Sokolyk, O. Teodorovych, L. Kobziar-Kosak, M. Sosiak, O. Koptsiukh-Moroz, Ya. Fedkiv-Bukachevska, L.Hurko-Bodnar, T. Deresh-Kryvulych, A. Martyntsiv-Zavadivska and Ya. Korshenivskyi. Warm wishes were delivered in person by Mrs. Volodymyra Kavka, our 'adopted' gymnasium

colleague. She has richly contributed to our programs in the past with her masterful dramatic recitations.

A pleasant surprise and addition to the program was a showing of artistically embroidered dresses adapted to modern use and designed by Lala Maluk-Savyn. In the musical portion of the program, Slavtsia Malaniak-Oranska, accompanied by the bandura, sang three songs," Where the Carpathian Mountains Are", "The Drifting Boat" and "My Ash-tree". The program concluded with some kolomiykas created by Edward Kuchar.

It is no wonder that we unanimously voted to continue these reunions. The next, the 16th, is already being scheduled for next year. The reunions fill a void in our scattered existence. They enable us to all gather together, and for at least a short period, leave behind everyday trivialities and slow down the passage of time. So, until we meet again at Soyuzivka!

(Reprinted from the "Ukrainian Weekly" #51, December 19, 2004)

WELCOME, DEAR FRIENDS!

by Ludmyla Yarko-Pochtar

This presentation was featured at the 16th Reunion in September 2005, commemorating the 60th Anniversary of the founding of the Ukrainian Gymnasium in Regensburg.

First of all, I want to greet you wholeheartedly and express my joy and pleasure in seeing you all once again. I hope that all of you are happy to be here and that you carry in your hearts a spark of that Regensburg magic that continues to glow and is impossible to describe. What is it? It is friendship, love, sentimentality, closeness, shared experiences, our very soul. That undying spark has brought us together to this, our 16th reunion.

It is not easy anymore for most of us to travel to Soyuzivka, and indeed for some of us this year, it was just impossible. The truth is, my dears, we are becoming dated...even ancient. Remember that some of us met for the first time during the earliest days of the newly-established gymnasium some sixty years ago. Even those who came to Regensburg later or attended the lower grades have 'celebrated' their half-century anniversary. And isn't it amazing that we, in spite of all life's problems and tribulations, managed to nurture our camaraderie and preserve it? There is something special uniting us, something unparalleled and, like youth, not recurrent.

The almost half-decade long history of our school is well known to you. In August 1945 through the auspices of the Ukrainian Relief Committee (UDK), a group of educators and teachers headed by Director Mykola Velychko and assisted by Matviy Meleshko established our gymnasium. During the first days of September 1945, after the

entrance examinations, the school opened in the building of the former Dresden Bank, practically in the center of Regensburg. The office of the Ukrainian Relief Committee (UDK) was also located in that building. The facility was poorly outfitted, often without electricity or heat. The school operated in two shifts of classes and rarely in the evening hours.

In December 1945, under pressure from the Soviet Mission of the U.S. Administration, the Ukrainian Relief Committee (UDK) was disbanded. The building was taken away from the Ukrainians and the school was 'displaced', with no new facilities available. For a few weeks we squeezed into small dormitory rooms for classes. Finally, in the first weeks of 1946, the first floor of a building formerly housing the camp hospital was converted into classrooms for our gymnasium. From that moment onward, our academic life ran more or less normally. The trying situation, including a shortage of textbooks and other school equipment, gradually improved and we began to feel like real full-time students.

The number of students and our 'DP' lifestyle kept changing. The number of students began with 120, reaching a zenith of 300 in 1947-48. At the time our camp was transferred to Ulm the number dropped to less than 150 and only 90 were actually scheduled to relocate to Ulm. The turbulence of the times prevented an accurate complete register to be compiled. If we include the 'transients' into our general count, we could say the Regensburg Gymnasium was attended by over 350 students.

We can report with a reasonable degree of confidence that there were six graduation events in Regensburg and an additional one in the city of Ulm. In all, 88 graduation diplomas were granted and later 7-10 additional ones in Ulm. While proportionally this is not a large number, when one considers the circumstances of the later years when many of the older students emigrated in droves, it was a considerable accomplishment. For example, in our class 18 students were scheduled to take their graduation exams but about 13 emigrated before that event took place. From another considerably larger class, only 8 reached graduation.

The roster number of teachers was just as 'fluid'. Even though in the overall listing we find over 30 names, the number of lecturers at any given time ranged from 12 to 20. Some taught only at the very beginning, when the number of professional pedagogues was very small, some at the very end, substituting for those that had emigrated. That was especially true in foreign languages where initially those who simply were fluent in the language taught it. For example, English was taught by Antin Artymovych, German by Volodymyr Klish and Eugene Hurko, and Latin was taught by Rev. Julian Katriy. All those instructors had other jobs in the camp and eventually left the faculty.

I am sure that most of us remember well the teachers who taught us for longer periods of time. One can say they were the pillars of our gymnasium. And I am certain that each one of us remembers subjects that we liked, others that we hated. Often it was the enthusiasm of the teacher who lectured on the subject that caused us to embrace that particular area of study. Possibly some of us chose our profession guided by our preferences formed early in school.

There were well-known and admired teachers. I am sure most of us remember the good and kind Father Pavlo Dzhulynskyi. He taught religion for the Ukrainian Catholic students. Every Sunday he led us in "recollections" (a pre-liturgy sermon)) and conducted

a liturgy for students in which the gymnasium choir sang. The Orthodox Christian religion teacher was Father Borys Yakovkevych. Admittedly, we often abused their generous and kind natures.

Naturally, those who taught the Ukrainian language and literature had a great influence on us. Among the teachers my class had were Iryna Romanivska-Krylova, Evhen Malaniuk and Halyna Karpova. Other teachers were Stepan Masenko and Teodor Turchyn. Some teachers taught several subjects. Evhen Malaniuk, in addition to literature, taught mathematics and geometry, Volodymyr Procyk lectured in both the Ukrainian and Latin languages.

I don't think any of us could forget our Principal Mykola Velychko. It would be difficult to find his equal. His subject was history. Did he teach in every class? I cannot remember that, but I can recall his lectures flowing in a smooth narrative, though at times he spoke in a monotone. He never used notes or textbooks; his talks were never 'canned' or 'bookish'. He presented a long-range view for each historical event we studied (we studied ancient history – Egypt, Greece, Rome), explaining both direct and indirect causes. He pointed instances which illustrated that "each action causes a reaction". His teaching gave us a clearer picture and understanding of history in general, and introduced us to a system of logical reasoning, analysis, and reaching conclusions. Sometimes he held seminars dubbed the "upbringing/teaching hour" during which he spoke to us about truth, ethics and morals – the principles he believed were fundamental to life. Without being pompous, he imparted valuable knowledge to us. Regretfully, at that time, our rebellious adolescence kept us from fully appreciating and accepting the values he laid out.

As you all know, this year marks a double anniversary for our former principal: 110 years since his birth and 50 years since his death. In honoring his memory we realize how little we knew about his personal life. During World War I he served in the Ukrainian Sitch Riflemen (USS) and participated in the Makivka campaign which he later described in a pamphlet "Makivka", omitting any mention of his own involvement in that battle. He had been captured at Makivka and spent time in a P.O.W. camp somewhere in Ukraine. Later, for many years, he was director of the Zolochiv Gymnasium. The war brought him to Germany. In Regensburg he lived with his wife Vasylyna in the boys' dormitory. He never learned the fate of his only son Bohdan, who may have been a member of the Ukrainian Insurgent Army (UPA).

In 1949, he came to the U.S. and settled in Newark, New Jersey. Despite an exhausting job in a hospital, he lectured frequently. He died on September 15, 1955 at the age of 60. I do not know if there were any reports about this in "Sitch" publications. Affectionate and respectful reminiscences about him were presented by Evhen Malaniuk and Illa Demydenko and published in our 1959 one day issue of the reunion brochure and in the book "Regensburg". The Zolochiv-Regensburg Committees honored him by placing a monument on his burial site at St. Andrew's Ukrainian Orthodox Cemetery in Bound Brook, New Jersey. We are all proof that his work and dedication bore fruit.

Our education in Regensburg was not limited to classrooms. Many teachers donated their time to us outside school. On numerous occasions Professors Myroslav Kotys, Omelan Kushnir, Ivan Popel, Petro Makarenko and others organized interesting field trips and excursions. Halyna Karpova was the soul of the Literature and Drama Group and Ivan Popel led and directed the historical group. The student choir was directed by

Josaphat Pachovskyi and, after he emigrated, by Bohdan Kushnir. Sports activities were the domain of Olexandra Bryzhun-Shanta and Matviy Meleshko.

We also had an Inter-class Student Union (MUH) guided by Prof. Andriy Boykovych. He devoted much of his time instructing us on the formation of by-laws, rules and organizational principles. At first, that information seemed boring and useless to us, but later it helped many of us in our lives. In fact, we even tried to apply and practice self-rule in the dormitories but with little success.

When we think of our participation in Plast, sports, theater, choir, concerts, seminars, clubs, journalism reporting, exhibitions, festivals, dances and even student pranks , then we can emphatically say, without exaggeration, that we experienced an intensely full and rich life in Regensburg. How can we forget the youthful impulses, the romantic hopes, passionate interests and many remarkable episodes? All of this left a definite imprint on our psyche and our souls. We came to the Oselia camp from various places, with different upbringings and education, with a range of habits, tastes and maybe prejudices. All of us experienced the horrors of war to some degree. The Oselia became our haven, providing shelter in the uncertain post-war period. It was an island of quiet in a sea of turbulence and strife. It was our own oasis in a foreign land. It was a place that brought together generations and formed a community outside Ukraine that was virtually a cross-section of Ukraine. It may not be so strange after all that we are so closely bound to that time and place and to one another.

This is our Sixteenth Friendly Reunion. A lot has changed within and around us. We are becoming fewer in number. Let us remember those who departed from us. Let us unite in spirit and in deep reverence with those who could not be here among us. As long as we are here, let us keep alive that special spark that binds us and reflects on our youth and on the genuine 'us'.

All of us are inseparable pieces of a multi-faceted, multi-colored mosaic – our own loud and rowdy, unique and irreplaceable Regensburg Family.

Chapter Five

IF ONLY ONCE MORE ("ABY SHCHE RAZ")

THE NEWSLETTER "IF ONLY ONCE MORE"

by Lubomyra Karavan Kolomayets

Four years spent in a place often called a "Miniature of Ukraine" but actually a picturesque suburban community, Ganghofer Siedlung, of Regensburg, Germany can fill one with an abundance of unforgettable, pleasant memories. The memories of shared experiences, fast friendships, and close associations continued to linger. It is not surprising that the intensity of those memories kept us longing and yearning for that place and time in our lives. After all, Regensburg was the place where we functioned as a closely knit family. Here we received an education and an upbringing based on moral religious principles and national awareness and pride. The Regensburg Ukrainian Gymnasium, the Plast Youth Organization and other organizations provided us with a rich educational environment in our formative years.

As opportunities for immigration presented themselves, our circumstances changed, and we gradually found ourselves scattered all over the globe. The majority, however, settled in the United States of America. Most of us thought the situation was temporary but political reality did not bear this out; the temporary became permanent. Wherever we now live we all feel a genuine need to meet once again, to renew our past friendships and to revisit those formative times of our lives spent in Regensburg.

The resort of Soyuzivka turned out to be a perfect venue for such a meeting. This magical, enchantingly beautiful locale became the favorite site for sixteen reunions of the former students and faculty of the Regensburg Gymnasium. The first few reunions were very well attended, both by students and the professors. As time went by, the attendance waned considerably. Regardless of size of the turnout, each reunion was filled with loving reconnections among friends and memorable recollections of our lives in Regensburg. One can say that Soyuzivka became a second Regensburg for us.

We are all grateful to the small band of organizers with the diligent support of several reunion attendees. Their efforts contributed to making each reunion an unforgettable success. Special recognition goes to Ludmyla Yarko Pochtar, whose beautifully written, moving articles have regularly appeared in *Svoboda,* anticipating and chronicling each event.

In 1995 the visionaries in the group came up with an idea to publish a newsletter called "If Only Once More" ("Aby Shche Raz"). The newsletter became a succinct, timely and phenomenally successful publication. The format remained fluid, adapting to the scope and nature of the news material. Thanks to the distribution work of the editorial staff, Vasyl Luchkiw and Dmytro Bodnarchuk, the publication has continued to be mailed out to all former Regensburgians. The lion's share of work has been carried out by none other than Vasyl Luchkiw, the editor and reporter. On the pages of any issue of "If Only Once More", one could find an address listing for all the Regensburg Gymnasium members and read letters to the editor from former students with their comments, suggestions, and questions, along with Vasyl's replies. One could also read about a whole gamut of subjects of interest: articles about current issues in Ukraine, updates about our past professors and civic leaders, essays, anecdotes, poetry by talented former classmates, and

a running tribute "Regensburg Gymnasium Everlasting", listing the departed.

"If Only Once More" has always been eagerly awaited. It's as if a most honored guest was coming to pay a visit. Reading it again and again uplifts our spirits and reinvigorates our friendships. It brings light into the occasional dreary routine of daily life. We all agree that we owe a great deal of appreciation and thanks to Vasyl Luchkiw for his untiring editorial work. Our gratitude and appreciation also extend to Roma Mysko Yakhtorovych who singlehandedly managed a Gift Shop that helped support the publication through sales of various memorabilia and other items.

Time flies – "tempus fugit". And, of necessity, projects pass from the older generation to the younger one that devotedly continues to carry the banner. I firmly believe that "If Only Once More" will continue as long as the 'Regensburg Spirit' is alive in our hearts and souls.

LETTERS TO THE NEWSLETTER EDITOR

The following are excerpts from 'Letters to the Editor' sent by readers of "If Only Once More".

"Congratulations for an extremely interesting newsletter. It is easy to see that Vasyl and his editorial colleagues have invested a great deal of hard work into this bulletin. You deserve to be proud of such a satisfying accomplishment."

Luba Hurko-Bodnar

* * *

"I just received my copy of "If Only Once More" and I cannot thank you enough. I am reading and rereading the pages with a great deal of pleasure. My heart beats with joy and happiness that we'll soon be meeting again. Likewise, my husband Steve, who was "baptized" into our group at the last reunion, has become an avid reader of the bulletin. He is very proud to be an honorary member of the Ukrainian Regensburg Gymnasium."

Lesia Dzulynska-Gula

* * *

"Please accept my heartfelt congratulations for the beautiful "If Only Once More". It is indeed interesting and pleasurable reading. The letters to the editors seem to show that this type of communication is welcomed and needed by us all. I like your column "Oh Ukraine, my Ukraine", which addresses the current Ukrainian events that effect and concern us all. The column "Regensburg Gymnasium Everlasting" allows us to acknowledge our departed friends and grieve for them as if they were members of our own family. Their number is quickly rising. In view of this, a publication such as "If Only

Once More" is a wonderful liaison that answers out need to stay in touch with one another. It is only fitting that once again the work Vasyl is doing is properly recognized."

Luba Karavan-Kolomayets

* * *

"I thank you from the bottom of my heart. The bulletin arrives always as a welcome guest. Yesterday it was freezing cold and cloudy, but the mail brought the newest issue of "If Only Once More", I immediately started to read it, and it felt as if spring and sunlight had entered my home. I read it cover to cover and reread it, finding it all so very interesting. I was taken by an old photo of me in this issue. Going to my desk, I found my scrapbook, my "Wartime Memoirs" in which I keep all kinds of mementos, photos and correspondences with friends, and placed my latest newsletter inside it.

I also really liked the "Yellowed Leaves" column by Lilia Fayewciw-Sochan. I thought the inclusion of past articles written by us recounting certain memories and experiences of life in Regensburg was an outstanding idea.

For your consideration for a future issue, I am sending you an article by my dear friend Ludochka and something about the Skiing Club Camp."

Luba Kobziar-Kosak

* * *

"My heartfelt thanks for the enchanting stories about the unforgettable Regensburg. I wish you all good health, happiness and success."

Inna Miroshnychenko

* * *

"Our home transforms into a wonderful, joyful place whenever "If Only Once More" arrives. It is like having your closest friends over for a visit, bringing good tidings and warm holiday wishes. We congratulate you for the very readable layout design and the sound editorial decisions. The content flows; whether humorous or serious in nature, its presentation is always professional. You are indeed quite talented.

Enclosed please find our donation for the publishing fund and for the future Regensburg "Sequel" book. We look forward to the next issue."

Nadia and Yuriy Oransky

* * *

"Dear Vasyl,

As the chief publisher/editor, you are priceless. You are so very talented. You draw on your vast reserves of humor and good will in replying to so many of our letters. I read and re-read each line of the newsletter, because each carries something of interest for me. It nourishes my soul to recall the experiences we shared when we were so young during our days in the Regensburg Gymnasium.

It is a blessing for us all to have you among us, bringing us together through this valuable publication. I send you sincere congratulations and best wishes."

Luba Hurko-Bodnar

REUNIONS IN PHOTOGRAPHS

З'ЇЗДИ У ЗНИМКАХ

FIRST REUNION / ПЕРШИЙ З'ЇЗД
Glen Spey, NY, September 1959 / Ґлен Спей, НЙ, вересень 1959 р.

Group photo. / Групове фото.

SECOND REUNION / ДРУГИЙ З'ЇЗД
Glen Spey, NY, May 1977 / Ґлен Спей, НЙ, травень 1977 р.

From left: Prof. M. Meleshko, Y. Bukachewska, O. Malaniak, L. Kolomayets, B. Sawyn, O. Sawyn, M. Komarnycka.
Зліва: Проф. М. Мелешко, Я. Букачевська, О. Маланяк, Л. Коломисць, Б. Савин, О. Савин, В. Комарницька.

From left, kneeling: Prof. I. Demydenko, O. Malaniak, Prof. M. Meleshko among group.
Зліва, клячать: проф. І. Демиденко, О. Маланяк, проф. М. Мелешко – посеред групи.

From left: O. Malaniak, H. Kalytiak, M. Koroliuk, M. Komarnytska, Unknown, L. Kolomayets, M. Moczula, L. Pateryn.
Зліва: О. Маланяк, Г. Калитяк, М. Королюк, В. Комарницька,НН, Л. Коломисць, М. Мочула, Л. Патерин.

THIRD REUNION / ТРЕТІЙ З'ЇЗД
Glen Spey, NY, May 24-26, 1980 / Ґлен Спей, НЙ, 24-26 травня 1980 р.

Group Photo. / Групове фото.

O. Babiuk, O. Moczula, R. Jachtorowycz.
О. Бабюк, О. Мочула, Р. Яхторович.

I. Masnyk, B. Rakochyj, B. Sawyn, O. Mostovyj.
І. Масник, Б. Ракочий, Б. Савин, О. Мостовий.

L. Nehaniv, B. Malaniak,
B. V. Mysko, O. Teodorovych.
Л. Неганів, Б. Маланяк,
Б. В. Мисько, О. Теодорович.

V. Mialkowskyj, H. Kalytiak, B. Malaniak, L. Pateryn, B. Nehaniv.
В. Мялковський, Г. Калитяк, Б. Маланяк, Л. Патерин, Б. Неганів.

I. Masnyk, O. Sawyn, B. Malaniak, Y. Bukachewska, B. Rakochyj.
І. Масник, О. Савин, Б. Маланяк, Я. Букачевська, Б. Ракочий.

FOURTH REUNION / ЧЕТВЕРТИЙ З'ЇЗД
Glen Spey, NY, May 1982 / Ґлен Спей, НЙ, травень 1982 р.

R. Jachtorowycz, E. Novakivska, B. Malaniak, S. Nahirna, R. Prypchan, L. Yarko-Pochtar, M. Boyko, Y. Serbyn, Rev. Mitred B. Hanushewsky, P. Yatsyk, V. Kawka, M. Kawka, I. Rusnak, M. Rusnak.

Р. Яхторович, Е. Новаківська, Б. Маланяк, І. Нагірна, Р. Припхан, Л. Ярко-Почтар, М. Бойко, І. Сербин, о. мітрат Б. Ганушевський, Р. Яцик, В. Кавка, М. Кавка, І. Руснак, М. Руснак

Registration: V. Kawka and E. Novakivska.
Реєстрація: В. Кавка і Е. Новаківська.

FIFTH REUNION / П'ЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, May 1985 / Союзівка, НЙ, травень 1985 р.

Group Photo. / Групове фото.

Group Photo. / Групове фото.

Registration: V. Kawka, M. Kawka, W. Lubka.
Реєстрація: В. Кавка, М. Кавка, В. Любка.

W. Welychko,
B. Malaniak,
O. Gnoj, J. Gnoj.
В. Величко,
Б. Маланяк,
О. Гной, Ю. Гной.

Members of the
Reunion Committee.
Center: V. Kawka,
Y. Serbyn, S. Nahirna.
Члени комітету зустрічі.
Центер: В. Кавка,
І. Сербин, С. Нагірна.

Group Photo. / Групове фото.

V. Bodnar,
Prof. M. Meleshko,
B. Nehaniv,
T. Meleshko,
V. Mialkovskyj.
В. Боднар,
проф. М. Мелешко,
Б. Неганів
Т. Мелешко,
В. Мялковський.

R.. Jachtorowycz,
L. Kolomayets,
Y. Sokolyk
O. Sokolyk,
L. Pochtar,
O. Moczula,
Seated: L. Kosak.
Р. Яхторович,
Л. Коломиєць,
І. Соколик,
О. Соколик,
Л. Почтар,
О. Мочула,
Сидить: Л. Косак.

Group Photo. / Групове фото.

Group Farewell.
Групове прощання.

SIXTH REUNION / ШОСТИЙ З'ЇЗД
Glen Spey, NY, October 1987 / Глен Спей, НЙ, жовтень 1987 р.

Group Photo. / Групове фото.

L. Pochtar, R. Jachtorowycz, P. Belej, M. Kawka.
Л. Почтар, Р. Яхторович, Р. Белей, М. Кавка.

Group photo. In center Rev. T. Hurko, Y. Serbyn, M. Kawka.
Групове фото. По середині: о. Т. Гурко, І. Сербин, М. Кавка.

O. Moczula,
R. Jachtorowycz,
L. Bodnar.
О. Мочула,
Р. Яхторович,
Л. Боднар.

SEVENTH REUNION / СЬОМИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, 1990 / Союзівка, НЙ, 1990 р.

V. Kawka, M. Kawka, L. Pochtar.
В. Кавка, М. Кавка, Л. Почтар.

EIGHTH REUNION / ВОСЬМИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 1995 / Союзівка, НЙ, вересень 1995 р.

B. Malaniak, O. Rivnyj, I. Masnyk.
Б. Маланяк, О. Рівний, І. Масник.

Panoramic Group Photo. / Групове фото – панорама.

50th Anniversary of Regensburg Gymnasium. O. Kyzyk and L. Kolomayets.
50-ліття Ретенсбурзької Гімназії. О. Кизик і Л. Коломиєць.

O. Moczula and Prof. M. Meleshko.
О. Мочула і проф. М. Мелешко.

N. Oransky, B. Malaniak, Z. Huley, V. Mialkovskyj.
Н. Оранська, Б. Маланяк, З. Гулей, В. Мялковський.

1st Row: K. Deresh, O. Teodorowych, T. Smolynska.
Back Row: R. Jachtorowycz, Mr. & Mrs. Slyvka, D. Bodnarchuk, Unknown, O. Szczudluk.
Перший ряд: К. Дереш, О. Теодорович, Т. Смолинська.
Задний ряд: Р. Яхторович, Родина Сливка, Д. Боднарчук, НН, О. Щудлюк.

B. Nehaniv, D. Rychtycka, V. Luchkiw, L. Bodnar, O. Teodorowych, Mrs. Szczudluk.
Б. Неганів, Д. Рихтицька, В. Лучків, Л. Боднар, О. Теодорович, пані Щудлюк.

NINETH REUNION / ДЕВ'ЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, June 1997 / Союзівка, НЙ, червень 1997 р.

Group Photo.
2nd Row, 2nd Person – V. Kawka, Rev. Mitrat E. Sharanewych, Prof. & Mrs. Meleshko.
Групове фото. 2 ряд, 2 особа – В. Кавка, о. мітрат Е. Шараневич, проф. і пані Мелешко.

"Koroli ta Lytsari Regensburga"
Kings and Princes of Regensburg.
Seated: L. Pochtar, L. Malaniak.
Standing: B. Smolynskyj, R. Shraw, V. Luchkiw.
"Королі і Лицарі Регенсбурга".
Сидять: Л. Почтар, Л. Маланяк. Стоять: Б. Смолинський, Р. Шрав, В. Лучків.

Prof. and Mrs. Meleshko.
Проф. М. Мелешко.

Left to right, first row: O. Moczula, R. Jachtorowycz, L. Kolomyets, L. Pochtar, M. Prychodko.
Second row: R. Sharan, G. Macyk, L. Ryshawyj.
Зліва, перший ряд: О. Мочула, Р. Яхторович, Л. Коломиєць, Л. Почтар, М. Приходько.
Другий ряд: Р. Шаран, Ю. Мацик, Л. Ришавий.

M. Kruk, B. Popel, O. Sawyn, L. Bodnar,
E. Rapij, O. Teodorowych, Y. Bokachewska.
М. Крук, Б. Попель, О. Савин, Л. Боднар,
Е. Рапій, О. Теодорович, Я. Букачевська.

Seated: O. Moczula, L. Bodnar.
Standing: R. Jachtorowycz, B. Popel, B. Bodnar.
Сидять: О. Мочула, Л. Боднар.
Стоять: Р. Яхторович, Б. Попель, Б. Боднар.

From left: M. Kruk,
J. Bukachewska,
B. Malaniak,
O. Sawyn, E. Rapij.
Зліва: М. Крук,
І. Бокачевська,
Б. Маланяк,
О. Савин, Е. Рапій.

TENTH REUNION / ДЕСЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, June 1999 / Союзівка, НЙ, червень 1999 р.

Group photo. / Групове фото.

Rev. Mitered R. Hankewych. / о. Митрат Р. Ганкевич.

M. Kruk, O. Gula, B. Witvaz, O. Sawyn, B. Malaniak, Y. Bokachewska.
М. Крук, О. Гула, Б. Вітязь, О. Савин, Б. Маланяк, І. Бокачевська.

O. Hankewych, O. Sawyn, T. Melnychuk.
О. Ганкевич, О. Савин, Т. Мельничук.

Nina Marchenko and Borys Witjaz – Our King and Queen.
Н. Марченко, Б. Вітяз – Наші Король і Королева.

T. Krywulych, L. Bodnar, O. Kyzyk, Z. Wandzura.
Т. Кривулич, Л. Боднар, О. Кизик, З. Ванджура.

ELEVENTH REUNION / ОДИНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2000 / Союзівка, НЙ, вересень 2000 р.

Group photo. / Групове фото.

Registration: O. Teodorowycz, B. Popel, O. Moczula.
Рєєстрація: О. Теодорович, В. Попель, О. Мочула.

Left: D. Bodnarchuk, V. Pysarivska, B. Malaniak, L. Pochtar, N. Oranska, V. Luchkiw.
Зліва: Д. Боднарчук, В. Писарівська, Б. Маланяк, Л. Почтар, Н. Оранська, В. Лучків.

O. Moczula, L. Pochtar, R. Jachtorowycz, T. Melnyczuk, O. Sochan, D. Genza.
О. Мочула, Л. Почтар, Р. Яхторович, Т. Мельничук, О. Сохан, Д. Генза.

TWELVETH REUNION / ДВАНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2001 / Союзівка, НЙ, вересень 2001 р.

Group photo with Patriarch L. Huzar.
Групове фото з Патріярхом Л. Гузаром.

Evening of Poetry in memory of Prof. Halyna Karpova, read by L. Pochtar.
Вечір поезії в пам'ять проф. Галини Карпової; читає Л. Почтар.

TIRTHEENTH REUNION / ТРИНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2002 / Союзівка, НЙ, вересень 2002 р.

Group photo. / Групове фото.

FOURTEENTH REUNION / ЧОТИРНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2003 / Союзівка, НЙ, вересень 2003 р.

Group photo. / Групове фото.

Mr. & Mrs. Slywka, Y Sochno, O. Szczudluk, D. Bodnarchuk, V. Luchkiw.
Родина Сливка. І. Сахно, О. Щудлюк, Д. Боднарчук, В. Лучків.

FIFTEENTH REUNION / П'ЯТНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2004 / Союзівка, НЙ, вересень 2004 р.

Group Photo. / Групове фото.

Stylized Embroidery by O. Sawyn, modeled by Participants of the 2004 Reunion.
Стилізована вишивка праці О. Савин; моделі – учасниці 15 з'їзду.

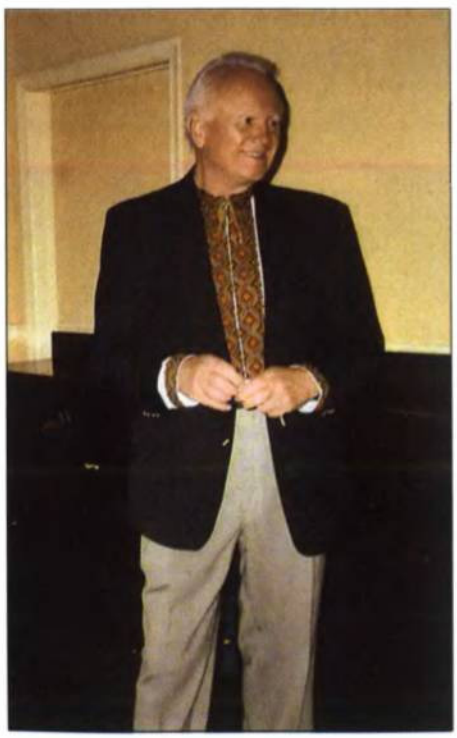

"The One and Only"
Vasyl Luchkiw.
Незрівняний
– В. Лучків.

SIXTEENTH REUNION / ШІСТНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2005 / Союзівка, НЙ, вересень 2005 р.

Group Photo. / Групове фото.

O. Gula, I. Masnyk, N. Oranska, B. Popel, I Stercho, V. Pysarivska.
О. Гула, І. Масник, Н. Оранська, В. Попель, І. Стерчо, В. Писарівська.

L. Pochtar, L. Kolomayets, O. Sawyn, Z. Wandzura, O. Teodorowycz, N. Marchenko.
Л. Почтар, Л. Коломиєць, О. Савин, З. Вандзура, О. Теодорович, Н. Марченко.

SEVENTEENTH REUNION / СІМНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2006 / Союзівка, НЙ, вересень 2006 р.

Group Photo. / Групове фото.

Group Photo. / Групове фото.

L. Pochtar, O. Kuzyshyn, O. & I. Masnyk, B. Malaniak, O. Sawyn.
Seated: O. Iwaskiw, O. Teodorowycz.
Л. Почтар, О. Кузишин, О. І. Масник, Б. Маланяк, О. Савин.
Сидять: О. Іваськів, О. Теодорович.

EIGHTEENTH REUNION / ВІСІМНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД
Soyuzivka Resort, NY, September 2007 / Союзівка, НЙ, вересень 2007 р.

Group Photo. / Групове фото.

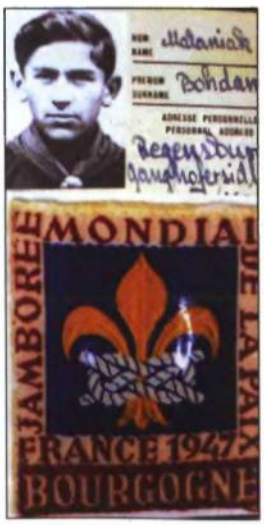

France – Jamboree.
Франція – Джемборе.

B. Malaniak, L. Bodnar-Balahutrak.
Б. Маланяк, Л. Боднар-Балагутрак.

My Esteemed Colleagues & Friends,

Please allow me to express a multitude of thanks and appreciation to you on behalf of the Editorial Staff for the following publication:

"THE UKRAINIAN GYMNASIUM
REGENSBURG, GERMANY 1945-1949
OUR REUNIONS AND LEGACIES
PICTORIAL REVIEW OF PAST AND PRESENT"

Without your patience and cooperation, this publication would not have become a reality. However, the path to completion of this project was not smooth. It encountered obstacles and unforeseen setbacks, as well as technical difficulties beyond our control. Yet, in spite of all the difficulties we are now at the point of concluding the final steps, which are required to publish and distribute our book.
During our reunion this year, we will have available the publisher's finished draft to include layout, photos and enclosures, except for the hardbound cover.

When the Editorial Committee began their work, shortly after our 2007 reunion, this challenging mammoth of a project (both English and Ukrainian versions) was undertaken in earnest, receiving our utmost concentrated attention. We were constantly mindful of the fact that the pages of this book would be read by the Regensburg Family, i.e., students, families, and future generations and that this publication would be housed in institutions of higher learning both here and abroad, Our hopes are high that it will provide valuable documentation and information about our time in history at the Ukrainian Gymnasium in Displaced Persons Camp in Regensburg, Germany. Every effort was made to assure the excellence of the completed publication.

The accounts in this book should underscore a well-merited pride in all of us. We, without exception, with Lord's blessings, are doing well and continue to contribute to our Ukrainian and our adopted communities, as well as the world at large. Our transitions to our newly adopted countries encouraged us to undertake new challenges and to apply the strong positive life values learned from our parents, teachers, clergy, and our leaders during the most difficult years of our youth. Hopefully, this book will serve as an invaluable record and memoir.

With gratitude and warmest regards to all of you. May this letter find you in the best of health and happiness.

Sincerely, Bohdan Z. Malaniak

Reprint –
Odnodnivka (One Day Issue)
September 9, 2008

ЗМІСТ

Замість передмови 231
Вірш: "Як птахи в далечінь" – *Богдан Кравців* 232
Відкритий лист до всіх Реґенсбурґців – *Лідія Боднар-Балагутрак* 233

Розділ перший: МІСТО РЕҐЕНСБУРҐ

Реґенсбурґ 237
Київ – Реґенсбурґ 238
Реґенсбурґ – Одеса 240
Вірш: "Реґенсбурґ" – *Володимир Коваль* 241
Вірш: "Реґенсбурґ" – *Людмила Ярко-Почтар* 242

Розділ другий: УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ І СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ У РЕҐЕНСБУРЗІ

ПЕРЕГЛЯД

Українська Гімназія у Реґенсбурзі (1945-1949) – *Людмила Ярко-Почтар* 245

ІЗ ПОЖОВКЛИХ СТОРІНОК

Українська Гімназія в Реґенсбурзі – *Микола Величко* 258
Перший день нового шкільного року – *Микола Величко* 260
Св. Миколай у нашій оселі – "Вісник Оселі", ч. 44, 23 грудня 1947 р. 261
Ідейна молодь працює – "Вісник Оселі", ч. 61-62, 2 травня, 1948 р. 262
Наша гімназія – *Оксана Теодорович* 263

СПОГАДИ ПРО РЕҐЕНСБУРЗЬКЕ ЖИТТЯ

Думки з давно-минулих літ – *Ніна Марченко Сесь* 264
Спомин про Реґенсбурґ – *Володимира Біланюк Домашевська* 266
Про наше життя в таборі у Реґенсбурзі – *о. Володимир Боровський* 267
Спомин з минулого – *Ірина Ремптер-Ярош* 268

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ В РЕҐЕНСБУРЗІ

Історія Українського Пласту в Реґенсбурзі (Витяги із статті В. Приймака) – *склав Богдан Неганів* 269
Засновник Пласту в Реґенсбурзі – о. Богдан-Михайло Ганушевський 274
З пластових днів в Реґенсбурзі – *зібрала Людмила Ярко-Почтар* 275
Спомин із пластового життя в Реґенсбурзі – *Юліян Гной* 283
Пластова хроніка – З міжнароднього пластового життя 289
З Реґенсбургу до Парижа: Світове Скавтське Джемборі 1947 р. – *Богдан Маланяк* 289
Про ювілейну пластову зустріч (1947) – *Люба Караван-Коломиєць* 291

ХРОНОЛОГІЯ "РЕҐЕНСБУРҐІЯДИ" – *склала Людмила Ярко-Почтар* 293

Розділ третій: УЧНІ Й УЧИТЕЛІ ГІМНАЗІЇ

Неповний список учнів гімназії 297
Біографії учнів 300

Список професорів гімназії 374
Біографії учителів 375

Розділ четвертий: З'ЇЗДИ РЕҐЕНСБУРҐЦІВ

З'їзди Реґенсбурґців (1959-2006) – *зібрала Людмила Ярко-Почтар* 395
З нагоди зустрічі 1959 р. – *Євген Маланюк* 402
До другого з'їзду української гімназії у Реґенсбурзі 1977 р.
– *Людмила Ярко-Почтар* 403
Другий з'їзд Реґенсбурзької гімназії – *Людмила Ярко-Почтар* 405
Моя перша зустріч – *Василь Лучків* 408
До третього з'їзду Реґенсбурзької гімназії 1980 р. – *Богдан Неганів* 411
Лист Богдана Маланяка після 3-го з'їзду 1980 р. 412
Виготовлення фільму "В боротьбі за гідність" – *Богдан Маланяк* 414
З приводу з'їзду "Реґенсбурґців" 1987 р. – *Людмила Ярко-Почтар* 416
Лист Богдана Маланяка, 1990 р. 419
Реґенсбурзька спадщина – *Людмила Ярко-Почтар* 420
Вступне слово – *Ігор Масник* 422
Золотий ювілей гімназії і табору в Реґенсбурзі – на Союзівці – *Володимир Боднар* ...423
Замість Привіту, 1995 р.– *Михайло Бойко* 424
Їду на з'їзд Реґенсбурґців! – *Віра Комарницька-Писарівська* 425
Лист Людмили Ярко-Почтар, 1995 р. 427
Моя перша зустріч з гімназистами з Реґенсбургу, 1995 р. – *Ніна Марченко-Сесь* 428
Стрибок в минуле, 1997 р. – *Олександер Рівний* 430
Лист Бориса Витязя до Богдана Маланяка, 1999 р. 432
Думки про наші зустрічі – *Василь Лучків* 434
На Зустріч "Реґенсбурґців" – *Віра Комарницька-Писарівська* 435
З приводу з'їзду Реґенсбурґців 2000 р. – *Людмила Ярко-Почтар* 436
Привіт на Зустрічі в 2004 році – *о. Еміліян Шараневич* 436
15-ий з'їзд Реґенсбурзької гімназії, 2004 р. – *Ігор Масник* 437
Вітайте, любі друзі! (слово на 16-ій зустрічі у вересні 2005 р. в 60-ліття гімназії)
– *Людмила Ярко-Почтар* 439
Слово Людмили Ярко-Почтар, 2006 р. 442
Реґенсбурзькі зустрічі – *Олександра Малюк-Савин* 444

Розділ п'ятий: "АБИ ЩЕ РАЗ"

Газетка "Аби ще раз" – *Люба Караван-Коломиєць* 451
Листи до редакції газетки 454

Розділ шостий: ДЕЩО З ВЛАСНОЇ ТВОРЧОСТИ

Лист до Реґенсбурґців 459
Дарія Рихтицька 461
Людмила Ярко-Почтар 463
Анна Мартинців-Завадівська 467
Віра Комарницька-Писарівська 468
Омелян Слободян 469

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Це видання є своєрідною спробою зберегти в пам'яті, і до певної міри відтворити та насвітлити "дух часу" в житті та переживаннях відносно невеликої групи людей, а саме – учнів Української гімназії у таборі "ДП" міста Реґенсбурґу в Німеччині (1945-1949). Ідеться про покоління людей, що малими дітьми або в ранній юності переживало страхіття війни, воєнною завірюхою було вирване з рідного гнізда та пройшло тяжку й небезпечну "мандрівку на Захід", де після закінчення війни опинилося в таборових "республіках" та починало або закінчувало середню освіту. Цих кілька років таборового життя у рідній школі, в рідному оточенні, мало великий вплив на формування національної свідомости, світогляду та характеру молодих людей, а зроджена на шкільній лавці та на пластових зайняттях дружба залишилася на все життя. Про багато з того читач довідається із сторінок цієї книжки.

Може, варто нагадати, що під кінець війни в Німеччині і Австрії знаходились мільйони ріжнонаціональних чужинців (примусові робітники, насильно привезені, полонені, в'язні і т.п., а також політичні втікачі). Для опіки над цими масами створено вліті 1945 р. УНРРА (United Nation Relief and Rehabilitation Administration).

Першим своїм завданням УНРРА поставила репатріяцію. Більшість чужинців радо поверталися до своїх батьківщин. Але для людей, країни яких окупували совєти чи комуністичні режими – повороту не було. В такому положенні опинилося 200-300 тисяч українців, для яких повернення у Рідний Край було рівнозначним із смертю, тортурами або довгорічним засланням.

І на них у перших повоєнних місяцях постійно чигала небезпека насильної репатріяції. Тільки пізніше, після випадків насильного вивозу озброєними вояками, із фатальними сутичками та самогубствами, після безконечних петицій і перетрактацій із Аліянтським командуванням і владою, насильна репатріяція припинилася, хоч це не зупинило совєтських людоловів відвідувати табори "ДП" та шукати "совєтських громадян". Тоді вже УНРРА, а згодом ІРО (International Refugee Organization) заопікувалися і "неповоротцями", та переорганізовували численні табори змінюючи інтернаціональні на більш етнічні.

У жовтні 1945 р. на передмісті міста Реґенсбурґ, на т.зв. Ґанґгофер Зідлюнґ, заснувався один з найбільших таборів "ДП" в Німеччині. За короткий час жителів інших національностей замінювали українці з інших таборів, і табір став мов малим українським містом та прибрав назву "Оселя Реґенсбурґ". Про цю Оселю видано 1986 р. вартісну книгу "Реґенсбурґ. Статті – спогади – документи. 1945-1949".

У цьому виданні увагу зосереджено на шкільній молоді, учнях гімназії і народної школи, бо ці школи пов'язані тим, що після 4-ої кляси народної школи учні переходили до 1-ої кляси гімназії, а також діти обох шкіл належали до новацтва або юнацтва Пласту. (А треба сказати, що Народна школа ім. Шептицького належала до найкращих таборових шкіл!).

В цій книжці є досить матеріялів про школу, Пласт, а навіть дещо із "пожовклих сторінок". На жаль, найменше є особистих спогадів.

Поміщено понад 80 біографій чи автобіографій, включаючи короткі дані або замітки про тих, що заскоро відійшли у вічність. Із учителів вдалося помістити тільки 15 біографічних даних, та й то в більшости із посмертних вісток.

Один розділ книжки містить матеріяли про з'їзди-зустрічі, яких відбулося 18 до цього часу. Є теж розділ про наш славний бюлетень "Аби ще раз!" під редакцією Василя Лучкова, та відгуки на нього.

А на кінці є навіть спроби власної "творчости".

Редакційна колегія складає щиросердечну подяку всім, хто вложив багато часу і труду до завершення цієї публікації. Завдяки їх жертвенности, наполегливости та посвяти ця довго-очікувана публікація стає реальністю.

Надіємось, що читач знайде багато цікавого про ті давні, вже історичні часи, як і про нашу живучу дружбу.

Богдан Кравців

ЯК ПТАХИ В ДАЛЕЧІНЬ...

Як птахи в далечінь, під бурю і під громи,
Від рідних зір і гнізд відбилися давно ми.
Йшли повенню вогні. І задуми й доми
Згаряли нам дотла – і далі ми з дітьми
Тікали далі в світ – як птахи – без упину...
Хоч промінь спогаду, хоч мрій одну жарину
Хотіли зберегти, голубити в серцях –
Про край, про рідний наш! І завжди темний шлях
Одводив далі нас, у далеч невідому...
Знайшли чужину ми, згубили путь додому.
І нині молимось, щоб знявся буревій,
Щоб хоч дітей привів до рідних зір і мрій.

14 вересня 1945 р.
("Регенсбург 1945-1949", стор. 461)

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ВСІХ РЕҐЕНСБУРҐЦІВ

Мої Дорогі і Шановні Реґенсбурґці!

Восени 2007 року я супроводжувала мою маму, Любу Гурко-Боднар, на зустріч колишніх студентів Української Гімназії в Реґенсбурзі. Там я взяла участь у дискусії про видання продовження до першої Реґенсбурзької книги українською та англійською мовами. Погоджуючись відредагувати англійську версію книги, я навіть не уявляла всю складність мого завдання, не тільки через великий об'єм рукопису (близько 500 сторінок) але через ширину і глибину змісту. Ваші вислови, спомини та есеї розгортали переді мною живу, хвилюючу людську драму, яка сильно вразила мене своєю гостротою воєнних і післявоєнних переживань.

Я народилася в Америці після війни, в період відносного добробуту, а Ви вже змалку дивились прямо у вічі воєнного страхіття. Змушені покинути все відоме й дороге та скитатися по світі, Ви провели частину своєї молодості далеко від рідного краю. В таборі для переміщених осіб (ДП) в Реґенсбурзі, Ви стали національно-свідомою громадою; громадою, що привезла грудку батьківщини з собою на чужину. Але всі Ви гімназисти, включно з Мамою, були ще підлітками із почуттями, бажаннями та надіями, якими живе молодь. Ви жили творчою ідейністю та постійно прагнули до чогось кращого. Життя в реґенсбурзькому таборі та спільно проведені гімназійні роки тісно і безповоротно сплели Ваші долі.

Читаючи Ваші біографії, такі різні і відмінні, я помітила, що усіх їх об'єднує нитка спільних цінностей. Поперше, для кожного з Вас освіта мала надзвичайно велике значення. Щоб це не було – академічні чи інші науки, надбання майстерності було високе, ставлення до освіти і знань було на першому місці. Цю любов до науки Ви передали і своїм дітям. Громада і родина теж займали чільне місце. Незважаючи на вимоги професії й праці, кожен з Вас знаходив час і силу для родини і громади. Ваша щедрість і самовідданість сягали понад власних особистостей. Духовність і віра завжди оживлювали Вас. Мистецтво також відігравало значну ролю у Вашому житті. Це для мене, як художника, є особливо вражаючим. Ви з ентузіязмом співали, читали, писали, танцювали і малювали. Ще досі Ви щиро і віддано підтримуєте творчі поступи в інших. Вкінці, Ви дійсно цінували дружбу. Зустріч, яку я відвідала, була найкращим підтвердженням, що це почуття для Вас є життєвою необхідністю.

Мені було дуже приємно особисто познайомитись з Вами, однокласниками і друзями моєї мами, на зустрічі 2007 року. До часу знайомства з Вами, Ви існували в моїй уяві як абстрактні фігури Маминих реґенсбурзьких розповідань. Тепер ви для мене тілесні й кровні особи, реальні люди. Я була захоплена і зачарована вашим гострим розумом, вишуканою поставою, почуттям гумору і щирою співчутливістю.

Я вдячна долі, що мені випала така можливість уважно прочитати цей рукопис. Дізнавшись більше про Ваше нелегке життя, я безмежно вражена Вашою відвертістю та життєрадістю, які Ви зберегли незважаючи на те, що Вам довелося пережити. Моя повага і любов до Вас тільки зміцніли. Полонені терором і жахами війни, а потім заскочені повоєнною невизначеністю і вигнанням, Ви з самого малку

прокладали дорогу історії, залишаючись чесними, людяними і з почуттям власної гідності. Життя здавалось покалічене, мрії розбиті, але надія ніколи Вас не покидала. Ви були такі молоді та романтичні, залишаючись мудрими. Ви вижили, і не проміняли життя на існування. Ви оптимісти і реалісти. Я захоплена, водночас Ви мене надихаєте. Прошу ласк Божих, щоб і я уміла так гідно виступати на полі життя і так достойно проживати.

Лідія Боднар-Балагутрак
Гюстон, Техсас, США, 2008

Розділ перший

МІСТО РЕҐЕНСБУРҐ

РЕҐЕНСБУРҐ

"Реґенсбурґ"
рисунок Володимира М'ялковського

В серці Баварської Країни, де закрути синього Дунаю обмивають горбовини й плодючі ниви, лежить величний Реґенсбурґ, місто рідкісних особливостей, пребагате на старинну історію та розкішні пам'ятки культури. Ще сьогодні формують вигляд міста свідки великого минулого: далековидний височенний Собор, численні вежі церков і родових садиб, повні чару і краси вузькі вулички Старого Міста, розлогі майдани і 800-літний камяний міст, з якого розгортається чудовий вид на місто, ріку та острови. Все це видно ще краще й чіткіше з гори "Трійця" або з вінцерських горбів. Сучасність додала до цього озеленені передмістя довколо Старого Міста та височенні будівлі над новим дунайським портом в горішньому бігу ріки.

Від 6000 років була околиця Реґенсбурґу заселена. Після зруйнування табору римських когорт маркоманами, оснували тут римляни 179 р. леґіонерський табір Реґіним, колиску середньовічної культури й торговельної метрополії. На зміну римському пануванню прийшли коло 455 р. замешкалі тут алямани, потім байвари, що ним'володів рід Агільольфінґів, а нарешті 788 р. були переможені Карлом Великим. Від тоді стає Реґенсбурґ резиденцією королів, герцоґів і епископів, а від 1245 р. – вільним містом, де манастирі культивують мистецтво й науку, квітуча торгівля накопичує багатства та виростають могутні будівлі і розвивається рукоділля, як золотарство, ливарство і ткацтво.

Тут діяли – св. Боніфатій (675-754), англ. місіонар, що навертав ґерманських поган на християнство, Бертольд, найбільший німецький канцлерський оратор, потім Альбрехт Альдорфер (1480-1535), маляр і ґравер, послідовник Дюрера, та Йоганес Кеплер (1571-1630), відомий астроном. Отець Конрад написав тут пісню про Ролянда та цісарську хроніку. Проте грядучого в 14-ому стілітті занепаду, не в силі були припинити навіть блиск і всемогутність міста. В 1803 р. переходить Реґенсбурґ під дальберґське, згодом під баварське володіння, а в 1809 р. обложений та здобутий Наполеоном переживає упадок, з якого швидко підіймається завдяки життєздатності населення та густій залізничній і пароплавній комунікаційній мережі, що повертає місто на шлях дальшого розвитку аж до найновіших часів.

До цього міста занесли останні хвилі воєнного буревію в 1945 р. кілька тисяч українських ізгоїв, що були примушені залишити Батьківщину внаслідок

совєтської окупації і важких національно-релігійних переслідувань. Тут оформилася одна з найчисленіших громад українського скитальства, тут протягом 5 років діяв добре зорганізований центр національно-культурного життя, у кількатисячнім таборі, мов в окремому містечку, жив, працював і готувався до **Великої Мандрівки український Реґенсбурґ**.

"Під Патронатом Великого Митрополита", Чікаго 1960 р.
(Однодневка з нагоди 50-ліття Української Ґімназії в Реґенсбурзі 1945-1995)

КИЇВ – РЕҐЕНСБУРҐ

Визначним торговельно-політичним осередком наддунайських обширів було вже від X сторіччя місто Реґенсбурґ. В наступних сторіччях воно все більше розросталося, багатшало та набирало значення. Широкі торговельні зв'язки притягали багато чужинців до Реґенсбурґу, що був тоді відомий своїми святощами, церквами й манастирями. В XII. сторіччі зявилися в Реґенсбурґу ірляндські ченці та місіонери, загально відомі тоді в Німеччині під назвою "шкотів" або "кульдеїв". Вони придбали велику славу тим, що допомагали при навертанні німців на християнську віру та провадили серед них широку місійну працю. Серед них найвизначнішим був св. Маріян, якого тодішні його біографи характеризують, як дуже притягальну індивідуальність. Так його зовнішній вигляд, як і прикмети його духа звертали загальну увагу. З двома своїми товаришами прийшов він до Німеччини коло 1068 р. та оселився спершу в Бамберґу, а опісля переселився до реґенсбурзького манастиря, званого Обермюнстер.

Св. Маріян та його друзі стали широко відомі літературними творами та залишили по собі багато рукописів релігійного змісту, писаних на пергамені. В першій половині XI сторіччя ці ірляндські ченці одержали на підставі даровизни на власність площу поза мурами міста та приступили до будови манастиря св. Якова та св. Ґертруди. Але їхні матеріяльні засоби не вистачили, щоб закінчити будову. Тоді прийшла поміч з київської княжої Руси.

Біографія св. Маріяна розповідає, що один із ченців, св. Мавркій, який визначався практичною і запопадливою вдачею, тільки з одним слугою важкими шляхами подався до короля Руси та щасливо прибув до Києва. Тут його прийняв князь, мабуть, Володимир Мономах. Сам князь, а також його старіші міста щедро обдарували ченця дорогоцінними хутрами вартости 100 тодішніх марок. Ці дарунки навантажено на вози, з якими св. Мавркій подався назад до Реґенсбурґу, але тим разом уже не сам, а разом із купцями, що верталися з Києва до Реґенсбурґу.

Ця остання згадка дуже важлива та цікава. Хоч подорож з Реґенсбурґу до Києва належала до дуже важких підприємств, усе ж таки вона й тоді не була чимсь

надзвичайним. На початку XII сторіччя цілі валки купців відбували такі подорожі. Вони мали безпечну суходільну дорогу, що йшла вздовж Дунаю, долинами Моравй й Висли, далі попри північний хребет Карпат, через Польщу та Галичину, через Краків і Львів до Києва, тодішньої княжої адміністраційної та торговельної столиці. В ті часи Київ був осереднім пунктом світового торговельного шляху, що пробігаючи по Дніпру, з'єднував його з Могилевом і Новгородом з одного боку та з Царгородом – з другого. Це давало німецьким купцям усякі можливості нав'язати близькі зв'язки з Києвом. Одержані в Києві хутра ченці продавали, а гроші зужи-вали на завершення будови манастиря та на поставлення даху.

Згаданий манастир простояв аж до другої половини XIX сторіччя. В 1862 р. проведено його секуряризацію та передано реґенсбурзькому єпископові для приміщення там римо-католицької духовної семінарії. Церква св. Якова добре відома тим українцям, яких воєнне лихоліття пригнало до Реґенсбурґу. Тут, почавши від 1945 р. аж до перших днів вересня 1945 р., відправлялися греко-католицькі Богослужения. Це прегарна старовинна тринавна базиліка, а її касетова стеля підперта кількома округлими кам'яними колонами з чудовими капітелями. Північний портал оздоблений численними різьбами з рослинного і тваринного світу та статуями Ісуса Христа в оточенні патронів церкви, св. Якова та св. Йоана, апостолів та різних символічних фіґур. Середина церкви теж дуже цікава своїм престолом з групою Розпяття з XII сторіччя.

Є далі вістки, що в 1129 р. Поляки напали на руських купців, які верталися з Моравії (треба догадуватися, що вони їхали з Реґенсбурґу на Київ) та їх пограбували. З цього виникає, що наші купці, які подорожували через Польщу та Чехію, а звідти до Реґенсбурґу, виявили чимало духа запопадливости. Це вказує теж і на те, що торговельні зв'язки Київської Руси з наддунайськими обширами не припинилися наавіть тоді, коли німці перейшли до активних торговельних взаємовідносин з Києвом, тобто, по потрібні товари самі їздили аж над Дніпро.

Про торговельні зв'язки Києва в другій половині XII сторіччя свідчить дуже цікавий запис у славетній книзі дарів (шенкунґсбух) манастиря св. Еммерама в Реґенсбурґу. Тут названо поіменно німецького купця, що жив у Києві. Ігумен щойно згаданого манастиря Перінґер заявляє, що підданий цього манастиря Гарвіх, який мешкає у Києві, жертвував манастиреві 18 фунтів срібла. Цього дарунка він надіслав у натурі, а доручив сплатити його своїм боржникам, Ґрімольдові, Гайнріхові та Хунрадові з тим застереженням, щоб його вжити для бідних і паломників, яких приміщує азиль при св. Еммерамі. Це було в рр. 1178-1180. На цій підставі можна цілком певно прийняти, що ця сума була торговельними боргами. Постали вони з того, що реґенсбурзькі купці за посередництвом Гартвіха, що, мабуть, мав у Києві складницю товарів, спроваджували крам із Києва. Це були головно хутра та шкіри.

Ще іншими посередниками в торгівлі з Києвом були жиди, що від початку XI сторіччя замешкували окрему дільницю Реґенсбурґу.

Дальші відомості про торгівлю південної Німеччини з Києвом подають розпорядження (ерляссе) стирійського маркграфа Оттокара з 1190 р. та австрійського князя Леопольда з 1192 р. Один із них є торговельним статутом з привілеями для міста Реґенсбурґу, а другий – для міста Еннс.

Еннський статут має окрему постанову, що стосується до торгівлі з Руссю.

З її змісту ясно, що торговельні зв'язки були обосторонні, зокрема тут підкреслено, що купецькі валки приходять не тільки з Руси, але так само їдуть з товарами з Німеччини на Русь. Отже, можна говорити про взаємний експорт та імпорт. Привілеї, що їх признає цей статут руським купцям, завдячують своє постання реґенсбурзькому купецтву. Товари, що їх везли німецьку купці, йшли без жадних перешкод просто на схід.

Статут із привілеями для міста Реґенсбурґу згадує про "рузаріїв". Під цим словом слід розуміти офіційно визнану корпорацію реґенсбурзьких купців, що торгували з Руссю. Небезпека грабунку товарів на суходільних шляхах чи під час водного транспортування, здобуття нових та оборона давніх привілеїв на чужинецьких торговельних ринках – все це примусило "рузаріїв" відбувати спільні подорожі, спільно виступати та мати одностайну репрезентацію. Це об'єктивні умовини тодішньої торгівлі призвели до того, що "рузарії" створили свою окрему купецьку корпорацію в XI та XII сторіччях. "Рузарії", згідно з статутом, платять від воза 2 таланти мита, коли їдуть на Русь, а в поворотній дорозі – тільки половину таланта. Головними товарами, якими торгували "рузарії" були хутра та шкіри, але існують підстави думати, що вони привозили до Реґенсбурґу і, взагалі, на обшири південної Німеччини теж товари грецького виробництва, напр. дорогоцінні матерії, шовкові тканин та вино.

Ці жваві квітучі торговельні взаємини занепали в XIII сторіччі, коли то в першій його половині руські князі вступили у домашню війну і коли жахливі татарські наскоки на Україну, Польщу і, навіть, Німеччину зруйнували міста та перервали старовинні шляхи, якими відбувався товарообмін.

"Під патроном великого Митрополита", Чікаго, 1960 р.
"Торговельні взаємини Києва з Реґенсбурґом", ст. 73

РЕҐЕНСБУРҐ – ОДЕСА

Варто відмітити, що місто Реґенсбурґ і за "Радянської" України – десь до 1990 р. встановило партнерські відносини з містом Одеса. Цьому сприяли контакти між Реґенсбурзьким і Одеським університетами.

Довідавшись про це, п. Михайло Бойко передав до Одеської бібліотеки наш збірник "Реґенсбурґ 1945-1949" через свою дочку Олену Бойко, яка 1995 р. сама заплила до Одеси своїм вітрильником. (див. допис Олени Бойко в "Ukrainian Weekly" ч. 15, 24 квітня, 1996 р.)

(Михайло Бойко – громадський, церковний і пластовий діяч, секретар Комітету кол. Жителів Оселі Реґенсбурґ, член редколегії збірника "Реґенсбурґ" та наш великий приятель. Помер 2-го лютого 2005 р.)

Володимир Коваль

РЕҐЕНСБУРҐ

Між вуличками стислими спинитись,
Сліди шукати, що накреслив час.
Димар ось різьблений, важкі ґранітні плити,
І дві вежі, що так чарують Вас.

Будинки, що здається, ось і впадуть,
Стрімкі дахи, що крають голубінь.
Дунай зелений розливає внади.
Грубезні мури, закутки і тінь.

Мене збудили ранішні дзвони,
Здавалось, лицарі ударили в мечі.
Ходою рівною проходять легіони
Повз герб міський – два схрещені ключі.

Регенсбург, 26 червня 1945 р.
("Регенсбург 1945-1949", стор. 459)

Людмила Ярко-Почтар

РЕҐЕНСБУРҐ

Далекий Реґенсбурґ – старинна Ратісбона –
Баварське місто, славне від віків,
На чужині прибіжищем нам стало,
Де ми прожили юности роки
Вже цілих пів-століття тому...

* * *

Вузеньких вулиць дивні лябіринти
І мішанина стилів і віків:
Романські мури римських легіонів,
Середньовічні ґотики церкви
Сплелися разом.

А дві струнке вежі, мов на молитві в Бога,
Стримлять у височінь;
Мов давніх скарбів тайна охорона –
Старинний герб – два схрещені ключі.

Дунай, мости, грубезні мури –
З них дихає ще дух століть,
Чудом якимсь вони вціліли
Від бомб тодішньої війни.

І нас там долею занесло
В тривожні повоєнні дні,
І хоч не стало місто рідним,
Та щось залишило в душі...

* * *

За пів-століття – лиш контури
Непевна пам'ять зберегла,
Та пробиває років мури
Далека згадка, дорога.

О, юні дні, тепер такі далекі,
Назавжди з Реґенсбурґом ви зрослись...

Серпень 2000 р.

Розділ другий

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ І СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ У РЕҐЕНСБУРЗІ

ПЕРЕГЛЯД

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ У РЕҐЕНСБУРЗІ 1945-1949

Людмила Ярко-Почтар

Ще добре не відшуміла хуртовина Другої світової війни, ще важким маривом висіла небезпека репатріації, ще події лякали новими загрозами, а люди ще не позбулися страху, коли на руїнах німецьких міст почали гуртуватися українські втікачі. Спільно шукаючи рятунку та права на існування, вони творили гуртки, осередки, комітети, а згодом – табори. І, не зважаючи на непевність кожного дня та щоденні турботи про хліб насушний, ці табори стали центрами-вогнищами організованого українського громадського й культурного життя, де, поруч церков та різних громадських, культурних і освітніх інституцій, виростали українські школи.

Однією з перших і кращих українських таборових середніх шкіл-гімназій на терені Німеччини була гімназія гуманістичного типу в Реґенсбурзі. Засновано її вліті 1945 р. завдяки невтомним заходам, старанням і праці членів тодішнього Українського Допомогового Комітету для Долішньої Баварії і Горішнього Пфальцу в Реґенсбурзі, в особах о. Богдана Ганушевського, інж. Дмитра Тромси, мґр Володимира Кліша, о. д-ра Юліяна Катрія, мґр Іллі Городецького, о. Миколи Дереша, д-ра Богдана Мартиновича і проф. Матвія Мелешка. Директором школи призначено проф. Миколу Величка, колишнього директора української гімназії в Золочеві. Згідно з документами, вже 2 вересня 1945 року, після переведення вступних іспитів, почалися перші шкільні зайняття із 119-ма учнями. Містилася школа тоді в приміщеннях Українського Обласного Комітету, який займав будинок Дрезденського банку на площі Нойпфарпляц у Реґенсбурзі.

Для потреб гімназії було призначено кілька кімнат із примітивним устаткуванням. До деяких кімнат треба було входити перейшовши через інші кімнати, і це примушувало школярів не спізнюватися, щоб не палениті від поглядів учнів інших кляс. З уваги на брак місця, навчання відбували у дві зміни: старші кляси зранку, молодші – пообіді. При чому друга зміна часто не могла мати повних годин, бо восени темніє скоро, а світла в приміщенні здебільша не було. Огрівання теж майже не існувало, учні сиділи в плащах, деколи ледве володіючи закостенілими пальцями. Ходити було теж досить далеко, мабуть, 2-3 кілометри, вже добре не пригадую, та в той час це не вважалося жадною проблемою, бо люди звикли ходити пішки й на далекі віддалі.

Коли я особисто приїхала до Реґенсбурґу в половині листопада 1945 р., гімназія уже досить справно працювала, а на оселі Ґанґтоферзідлюнґ існував великий табір, де більшість із нас мешкала. Для дітей-сиріт та для тих учнів, батьки яких жили в інших місцевостях, були хлоп'яча і дівоча бурси. Опікуном хлоп'ячої бурси

був, якщо не помиляюсь, проф. Мирослав Котис, а настоятелькою дівочої бурси від початку якийсь час була д-р Людмила Бризгун.

В грудні 1945 р. військове управління Реґенсбурґу, не без натиску та провокацій совєтської місії, закрило Український Обласний Комітет та забрало приміщення Дрезденського банку. Гімназія опинилася без даху над головою. Одначе, ніхто не "капітулював". Поки десь там "на горі" йшли нам невідомі "торги" чи переговори – навчання продовжувалося в кілька змін по кілька годин у хлоп'ячій і дівочій бурсах в оселі. Розуміється, що жадного шкільного устаткування там не було, кімнати були малі, бракувало стільців, і часто приходилося сидіти "потурецьки" на підлозі, якось примощуючись, щоб дещо занотувати. Винахідливий проф. Котис замість таблиці використовував власну течку, малюючи на ній свої рисунки з природознавства.

Щоб довести своє бажання вчитись і не втратити "статусу" учнів, ми навіть пожертвували різдвяними вакаціями, а за той час дирекція школи та управа табору (голова – інж. В. Заяць) домовилися та одержали від УНРРА нижній поверх в будинку німецької школи при оселі, в якому тоді приміщувався шпиталь. І так, на початку 1946 р. гімназія вже мала нове, справді шкільне, приміщення. Після всіх поневірянь і невигод, це було щось чудове: просторі ясні, теплі й привітні кімнати, вигідні шкільні лавки, справжні таблиці, столи для вчителів та інше потрібне устаткування. Радість і захоплення учнів може зрозуміти лише той, хто сам був колись позбавлений всіх тих, ніби елементарних, речей. Щоправда, ще деякі кляси були переділені на двоє дерев'яними перегородками, та великою невигодою це не було.

Навчання почало унормовуватись. Складалися програми, статути. Лекції поступово переведено на одну зміну. Учні могли користуватися руханковою залею (яка одночасно була й театральною), а також великою гарною площею при школі. Піднесено рівень навчання.

2 березня 1946 року відбувся перший іспит зрілости – матура, який зложили наступні учні:

Винник Роман	Мулярчук Надія
Жук Ольга	Овсієнко-Волоховський Володимир
Змій Стефанія	Плювак Іван
Купчель Володимир	Сем'янів Дмитро
Мисевич Любомира	Урбан Ірина

31 травня 1946 р. закінчився шкільний 1945-1946 рік, в якому в гімназії навчалося 149 учнів та вчило 12 вчителів. Може не від речі буде тут зауважити, що цього дня урочистого відзначення закінчення шкільного року не відбулося через те, що вночі схоплено кількох людей із однієї частини табору, решта мешканців провела ніч у тривозі, а дехто втікав поза оселю. Пізніше виявилося, що схоплені люди були з російської частини, проте на ранок ціла оселя кипіла й хвилювалась. Малювались транспаренти, готувалась протестаційна демонстрація. Промерзлі й невиспані школярі на 8-му год. пішли до церкви, а після Служби Божої прилучилися до походу, навіть не скінчивши одрежувати свідоцтва. Вся та кількатисячна маса з духовенством і хоругвами на чолі, перейшла місто до Головної квартири, вже не пам'ятаю, чи УНРРА чи військового американського управління. Вже теж не пам'ятаю, хто й чому змусив там ту всю масу стати на коліна, але це був один з

Українська гімназія в Регенсбурзі. Кінець навчального року 1946-1947.
29 червня 1947 р.

болючих і принизливих моментів у моєму житті. Демонстрація, щоправда, допомогла, і схоплених людей випущено. Цей епізод тільки показує, які неспокійні й непевні були часи, а коли до цього ще додати постійний страх перед різними "скринінґами", перевірками та репатріяційними комісіями, та й досить таки скудненьке харчування – то умовини, в яких приходилося жити й вчитися, не були надто сприятливими. Та проте таборове життя розвивалося під кожним оглядом, а шкільна молодь не марнувала часу.

Шкільний рік 1946-47 розпочався 17 червня, але на вимогу УНРРА учні мали в серпні тритижневу перерву – вакації. Цей час шкільна молодь використала на пластові табори. В цьому навчальному році праця гімназії значно поліпшилась, головно через відповідне приміщення, належні умови, та завдяки бездоганній співпраці з Батьківським Кружком, Пластом і управою оселі. Великий вклад праці вчителів і дбайливе піклування дирекції позитивно впливали на рівень навчання і виховання учнів. Навчання окремих предметів проводилось за програмою уніфікованих гімназій Відділу Культури й Освіти ЦПУЕ. Активну діяльність проявляв гімназійний хор та інші учнівські організації. В цьому році гімназія начислювала 224 учні і 20 учителів. Іспит зрілости, 25 березня 1947 року, зложили:

Бризгун Оксана
Войтечко Любомира
Гладкий Василь
Гурко Любов
Данилевич Олександра
Демчишин Богдан
Дереш-Николишин Тетяна
Комарницький Євген
Ліщинський Петро
Олійник Ярослав
Рівний Олександер
Сінявські Борис
Слободян Володимир
Словіцький Зеновій
Турчин Зеновія
Чубатий Володимир
Залужний Юрій

Святкове закінчення шкільного року відбулося 29 червня 1947 р. Того дня після Богослужения зібралися в театральній залі всі учні, батьки й опікуни та вчительський збір гімназії. Від гімназії промовляв до учнів директор Микола Величко, а від батьків голова Батьківського Кружка посадник Я. Сербин, який по своїй промові роздав подарунки учням з найкращими успіхами. Від учнів промовляв Володимир М'ялковський, учень VII кл. Звідомлення директора гімназії за цей 1946-47 р. надруковано у "Віснику Оселі", ч. 22, з 9 липня 1947 р.

Двомісячні вакації багато учнів провело на різних пластових та "імківських" таборах.

Шкільний 1947-48 рік розпочався у середу, 3 вересня 1947 р. Відпочилі й якісь особливо радісні учні заповнили веселим гамором і сміхом коридор і клясні кімнати школи, яка зустріла їх теж святочним виглядом, бо все в ній було зремонтоване, відсвіжене й прикрашене завдяки дбайливій опіці таборового проводу. Всі щиро віталися між собою, учителями та, взагалі, зі школою; бігали, співали, оповідали про свої пригоди на феріях. На 9-ту годину всі пішли до церкви: грекокатолики до греко-католицької, православні до православної. Вислухавши на Богослуженнях відповідні проповіді (в православній церкві відправляв Молебен єпископ Володимир), учні повернулися до школи, де одержали поділ годин на наступні дні. Гарний заклик до молоді з нагоди першого дня нового шкільного року

директора гімназії Величка, був надрукований у "Віснику Оселі", ч. 28, з 2 вересня 1947 р.

Цей рік був вщерть виповнений інтенсивною працею. Крім нормальних шкільних лекцій учні були зайняті в різних шкільних гуртках, Пласті, брали участь у всіх таборових відзначеннях релігійних і національних свят, або влаштовували внутрішньошкільні відзначення. Нераз учням приходилося "святкувати" потрійно: в школі, в Пласті та в загальних імпрезах оселі. Активними учнівськими організаціями були: Міжклясова Учнівська Громада (МУГ), літературно-історичний гурток, драматичний гурток, хор, спортовий гурток, Марійська Дружина, а також відбувся курс сальонових танців. Всі гуртки мали свої статути, опрацьовані учнями та затверджені Педагогічною Радою. Між численними шкільними й загальними імпрезами слід відмітити наймаркантніші шкільні імпрези цього шкільного року:

19 грудня 1947 р. – зустріч із старшинами УПА (Байда, Лагідний і Громенко). Того ж дня гімназія влаштувала Святомиколаївську програму, одну з чотирьох цього дня, як про це звітував "Вісник Оселі", ч. 44, з 23 грудня 1947 р.

8 лютого 1948 р. літературний гурток гімназії влаштував ширший Вечір поезії і пісень УПА, на якому було багато упівців.

11 березня 1948 р. гімназія влаштувала Вечір в пошану Шевченка, на якому крім хору, реферату й деклямації, було поставлено монтаж із життя Шевченка у 8 картинах під назвою "Доля поета". Це була найкраща імпреза в Шевченківському місяці на оселі.

27 червня 1948 р. відбулася перша велика гімназійна забава, до якої ми готувалися з неабияким хвилюванням...

В цьому навчальному році відбулося дві матури: 20 лютого здавала іспит зрілости кляса VIIIа:

Андрушко Роман
Буґель Андрій
Гофман Ігор
Зарицький Володимир
Заяць Володислав
Косик Володимир
Капустинський Олександер
Пастушак Богдан
Полатайко Іван
Проць Семен
Реднянко Галина
Савин Борис
Федорів Дмитро
Фещак Ярослав
Шульц Маргарета
Юрків Іван

11 червня 1948 р. здавала кляса VIIIб:

Бунько Мирон
Головінський Ігор
Ґной Юліян
Джулинська Олександра
Думик Микола
Кульчицька Анна
Лозинський Тома
Мостовий Орест
М'ялковський Володимир
Неганів Богдан
Новосівський Тарас
Саляк Василь
Самійленко Олександра
Серафин-Пашківська Христина
Сосяк Михайло
Стахів Ярослав
Татарський Петро
Урбан Михайло
Федорняк Віктор

Офіційне закінчення шкільного року було в середу, 30-го червня 1948 р. Рано в обох церквах відправлено Богослуження. О 10 годині ранку в театральній залі відбулася імпреза, на яку запрошено батьків. Учень VII кляси Петро Китастий прочитав реферат, в якому багато уваги присвятив праці директора і учителів школи. Під час реферату вручено квіти директорові. Шкільний хор відспівав кілька пісень. А на кінець була вистава "Сон учня", поставлена власними силами. Випала вона надзвичайно гарно. Пізніше по клясах була роздача свідоцтв. У цьому році навчалися 282 учні і працювало 20 учителів.

Шкільний рік 1948-49 почався 24 вересня 1948, спізнений через загрозу епідемії дитячого паралічу ("гайне медіна" – поліо) в околиці. Молодь до 25 років життя мала своєрідну "карантину": не можна було відвідувати публічних місць, виходити до міста та влаштовувати чи брати участь у будь-яких імпрезах на оселі й, взагалі, всякі скупчення були заборонені. Тому, хоч на оселі й відбувалися різні вистави й концерти, вступ шкільній молоді був на них недозволений. Не відбувалися й інші зайняття, так що вимушені вакації не були стимулюючими.

Навчання в цьому році й далі стояло на відповідному рівні, теж інтенсивно продовжувалась праця учнівських організацій. Але у зв'язку з виїздами учнів і вчителів до інших країн поселення, гімназія почала кількісно маліти. І так, в 1948-49 році число учнів представлялося, як слідує:

початок шкільного року, 25 вересня 1948 р. – 280 учнів;
перше півріччя, 26 січня 1949 р. – 238 учнів;
кінець шкільного року, 30 травня 1949 р. – 179 учнів.

Учительський збір з початком року числив 17 учителів, а з кінцем шкільного року – 15. При цьому слід відмітити, що на місце вибулих вчителів приходили часто нові, і тому програма в поодиноких предметах уже не була такою безперебійною, траплялися пропуски, повторення чи, взагалі, зміни.

19 лютого 1949 р. VIII кляса станула до приспішеного іспиту зрілости, який зложили:

Біскупська Марія	Ракочий Богдан
Боженко Святослав	Струк Євгенія
Волянський Іван	Федьків Ярослава
Китастий Петро	

Масник Ігор здав матуру екстерно в зв'язку з виїздом за океан.

З головніших шкільних імпрез у навчальному 1948-49 році були: 30 жовтня 1948 – гімназійна осіння забава, 16 січня 1949 – вистава драматичного гуртка "Перстень Мафальди", 9 березня 1949 – академія в пошану Шевченка.

На жаль, роки затерли деталі про ці та інші імпрези в моїй пам'яті. Протягом цього часу все більше й більше людей виїжджало з табору, проте життя в оселі ще кипіло, відбувалися різні імпрези та багато забав, в яких шкільна молодь старших кляс брала активну участь. Шкільний рік закінчено дещо приспішено 30-го травня 1949 р.

Літо 1949 року позначилося щораз частішими й чисельнішими виїздами, коли настала можливість еміграції до США. Один за другим від'їжджали транспорти на різні комісії і, майже, з кожним транспортом гімназія прощалась теж із кимось із друзів або вчителів.

V кляса, квітень 1946 року.
Учителі (сидять) – Мирослав Котис і Евген Маланюк.
Стоять, зліва: Евгенія Струк, Ярослава Федьків, Богдан Маланяк, Ігор Масник, Мирося Лазаревич, Катруся Головчак, Марія Подоленко, Марія Макогін, Леся Юрченко. Сидить Ляля Малюк

Життя в оселі набрало якогось горячкового темпа й нервовости. Одні від'їжджали в невідоме на нові поселення, другі залишались, ніби зависнувши в повітрі, непевні завтрішнього дня. Кожний день приносив нові несподіванки, нові розпорядки й зміни. Не бракувало різноманітних чуток і припущень. Ліквідувалися і реорганізувалися табори, вкоротці мав ліквідуватися і наш табір. Мимовільно створилася якась "атмосфера" прощань. Майже щотижня котрась організація або установа влаштовувала "прощальну" забаву або вечірку. І люди бавилися з якимсь відчаєм, ніби в якомусь розпачливому шалі. Таборова "республіка" в оселі Ґанггофер переживала наближення кінця свого існування.

Щоб до кінця ще використати всі можливості та сприятливі умовини, дирекція гімназії вирішила зрезигнувати з літніх вакацій та продовжувати навчання, і тому вже 5 червня 1949 р. розпочався шкільний 1949-50 рік, при числі 170 учнів.

Загальна нервовість і нестабільність негативно впливала й на учнів та відбивалася на способі навчання. Часто мінялися викладачі, створювалися прогалини, вкрадалася певна хаотичність. Все ж таки школа, з почуттям потопаючого корабля, горячково працювала, намагаючись засвоїти якнайбільше сконденсованого матеріялу. Коли стало відомо, що вже в серпні ліквідуватиметься реґенсбур-

зький табір, директор добився дозволу на приступлення до приспішеної матури учнів щойно початої VIII кляси.

З огляду на різні формальності й адміністративні труднощі кляса здавала іспит двома групами в днях 24 червня і 7 липня. Поки одна група здавала іспит – друга нормально відвідувала лекції. Потім друга група здавала, а перша "тримала" клясу. Іспит зложили:

Караван Любомира
Карапінка Юрій
Кобзяр Любов
Комарницька Віра
Макух Степан
Марковська Валентина
Мацик Юрій
Мигаль Михайло
Мисько Богдан
Мисько Романа
Михалюс Ігор
Пеленська Лідія
Петруняк Ігор
Приходько Мар'яна
Трач Михайло
Шаран Роман
Ярко Людмила
Ярмолюк Ірина

З розв'язанням табору припинилась праця і в гімназії. Значну частину учнів (біля 90 осіб), які були в стадії виїзду за океан, перевезено до Амбергу на комісії. Решта учнів мала переселитись разом з табором до Ульму.

На останньому засіданні Педагогічної Ради української гімназії у Реґенсбурзі, 26 липня 1949 р., її директор Микола Величко, з огляду на його виїзд до Амберґу, передав управу гімназії та її майно проф. Іванові Ґолембйовському.

Під дирекцією І. Ґолембйовського зменшена гімназія переїхала в другій половині вересня 1949 р. до Ульму, де продовжувала навчання та відбула ще одну приспішену матуру. В ульмівському періоді гімназія мала не більше 80 учнів, та й те число постійно зменшувалося. Вчило 7-8 учителів. Хоч школа помітно занепадала, ще тут силами шкільної молоді поставлено виставу Івана Керницького "Футбольний король". Головою Міжклясової Учнівської Громади був Зенон Баб'юк.

Тому, що цей табір в Ульмі поспішно ліквідувався, десь на початку січня 1950 року VII кляса приступила до приспішеної матури. Між матурантами були: Баб'юк Зенон, Клюковська Галина, Лучків Василь, Савчук Константин, Шудлюк Орест.

Після цього гімназія фактично перестала існувати. Людей розвозили по різних ще існуючих таборах, частина залишилася в Новому Ульмі, де ще була школа.

На протязі свого чотиролітнього існування реґенсбурзька гімназія широко розвинула працю, мала високий рівень навчання і була однією із кращих українських таборових шкіл на терені повоєнної Німеччини. На вісім гімназій реґенсбурзької области – лише гімназія у Реґенсбурзі протягом всього свого існвання мала повних 8 кляс і в ній навчалось понад 50% дітей цілої области. Також лише реґенсбурзька гімназія в області мала свій окремий Батьківський кружок.

Навчання спочатку проводилося на підставі власних, а згодом затверджених Відділом Культури й Освіти ЦПУЄ, програм. Належно розроблений научний матеріял методично подавався в більгости висококваліфікованими вчителями. Для підвищення кваліфікації вчителів Відділ Освіти ЦПУЕ періодично влаштовував окремі курси. Шкільним інспектором на Реґенсбурзьку область був д-р Андрій Бойкович.

Як уже було згадано, учительський склад гімназії протягом її існування не був сталим. Правда, деякі вчителі вчили майже від першого до останнього дня, інші – більшу частину з того, а знову деякі були коротко, доривочно, або із самого початку, коли гімназія ставила свої перші кроки, або при кінці заступаючи еміґруючих професорів. В такі переходові часи траплялося, що якийсь предмет викладав його знавець, не конечно педагог. При потребі деякі професори викладали по два або й більше предмети. Для спрощення подаю загальний список усіх учителів.

СПИСОК УЧИТЕЛІВ ГІМНАЗІЇ

Прізвище й ім'я	**Предмет**	**Кляси**	**Час праці**
Величко Микола, директор	історія	I-VIII	1945-49
Артимович Антін	англійська мова	I-VIII	1946-47
Д-р Бойкович Андрій	англ. і нім. мови	III-VIII	1945-49
Бризгун Олександра	руханка	I-VIII	1945-47
Будурович Іван	латинська мова	V-VIII	1945-49
Д-р Горак Степан	історія, географія	I-VIII	1949
Д-р Гурко Евген	німецька мова	I-VIII	1945-46
Голембйовський Іван	латинська мова	I-VIII	1946-49
Демиденко Ілля	хемія	IV-VIII	1946-49
о. Джулинський Павло	релігія (кат.)	I-VIII	1945-49
Доберчак Роман	рисунки	I-IV	1946-49
Дурдело Михайло	англійська мова	VII-VIII	1946-48
Карпова Галина	українська мова	IV-VIII	1947-49
о. д-р Катрій Юліян	латинська мова	I-VIII	1945-46
Кліш Володимир	німецька мова	I-V	1945-46
Колодяжний Е.	релігія (правосл.)	I-VIII	1948-49
Котис Мирослав	географія, природознав.	IV-VIII	1945-49
Д-р Кушнір Богдан	німецька мова, спів	I-VIII	1947-49
Кушнір Омелян	біологія, фізика	I-VIII	1945, 47-49
Макаренко Петро	фізика	I-VIII	1945-48
Маланюк Евген	українська мова, математика, геометрія	I-VIII	1945-49
Д-р Масенко Степан	українська мова	I-IV	1947-49
Мелешко Матвій	руханка	I-VIII	1945-49
Пачовський Йосафат	спів	I-IV	1945-49
Пашківський Теофіль	математика, фізика	I-VIII	1945-49
Попель Іван	історія, географія	VI-VIII	1945-49
Процик Володимир	латинська мова	I-VIII	1946-49
Романівська Ірина	українська мова	IV-VIII	1945-46
Сендецький Станислав	математика	I-VII	1947-49
Турчин Теодор	українська мова	I-III	1945-47
Чернюк Михайло	німецька мова	I-VI	1946-48
Чубатий	природознавство	VIII	1949
Яворський Франц	англійська мова	I-VIII	1945-48
о. Яковкевич Борис	релігія (правосл.)	I-VIII	1947-48

Це є повний список усіх учителів, які будь-коли навчали в регенсбурзькій гімназії. Слід відмітити, що час праці подано за календарним роком, а не за шкільним. Також час цей не є досить точним, поскільки, якщо хтось працював лише кілька місяців у даному році, той рік зачислено, як рік праці. Це саме відноситься до кляс. Переважно в шкільному році працювало 20 вчителів, за вийнятком початку й кінця існування гімназії, коли відбувалося найбільше змін.

Назагал усі вчителі стояли на висоті своїх завдань і знання своїх предметів. Але, як і в кожній іншій школі, не всі мали однаковий педагогічний хист, методу й підхід. Більшість були люблені й шановані учнями, вжилися у шкільну родину й запам'яталися на все життя. Деяких – учні просто боялися, декого – легковажили. Ще інші, поза своїм предметом або з причини надто короткого часу перебування у школі, не залишили тривалих вражень. Одначе загальна співчинність і співтворчість учителів і учнів були наявними, що у висліді творило один моноліт – рідну школу.

Щодо числа учнів, які переступали пороги регенсбурзької гімназії, то воно напевно перевищало 300. Бо й учні, як і вчителі, були в постійному русі. Одні лише починали або кінчали, другі з різних причин не загрівали довго місця, частина по кількох роках здавала матуру, частина щойно почала перші кляси, а частина була від початку до кінця, і власне в них побут у гімназії залишив найбільше тривалий вплив і незатертий слід.

Крім загальної освіти й вивчення поодиноких предметів, гімназія велику увагу присвячувала вихованню, яке включало високо-моральні людські, релігійні й національні вартості. Ці вартості вщіплювалися на кожному кроці, майже в кожному предметі, вже навіть у властивому устрої і дисципліні. Кожний шкільний день починався і закінчувався молитвою. Кожного вчителя віталося при вході й виході з кляси вставанням з місць і абсолютною тишею. Кожної неділі і свята учні були зобов'язані бути в церкві, перед тим збираючись у школі, і вислухавши релігійних наук (тоді чомусь казали "екзорта"), під проводом учителів "парами" йшли до церкви. Шкільний правильник зобов'язував учнів і поза шкільними годинами, майже на всі таборові імпрези, концерти, театральні вистави і т.п. треба було дозволу дирекції школи. За невеликими вийнятками, та деяким обмеженням забав такий дозвіл, принайменше для старших кляс майже завжди був. Незабутні вистави Ансамблю Українських Акторів під керівництвом Володимира Блавацького, Театру-Студії Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської, Українського Оперного Ансамблю, прекрасні концерти бандуристів, хору "Сурма" та інших, різні академії, реферати, мистецькі виставки та подібні культурні імпрези були надзвичайно важливим доповненням освіти й виховання шкільної молоді. Деякий час, особливо в молодших клясах, існувала т.зв. виховна година, на якій, залежно від віку учнів і від викладача, обговорювано різні теми, від правил "доброї поведінки" до морально-етичних засад. Пригадую, в моїй клясі на таких виховних годинах проф. Бойкович читав з якоїсь книжки про етикету та пояснював різні ситуації. Натомість у директора Величка тема сягала від життєвих проблем до ідеалу зарадної, всебічноосвіченої, культурної і свідомої людини. (Щодо патріотичного й релігійного виховання – воно було на кожному кроці не лише в школі, а й у щоденному житті цілого табору.)

Для поширення кола зацікавлень влаштовувались цікаві прогулянки, як наприклад, з професорами Макаренком і Попелем по історичних пам'ятках старинного Реґенсбурґу – Ратісбони з римських і середньовічних часів; прогулки кораблем по Дунаю до Вальгалі, Бефраюнґсгалі, Кельгайму; поїздки до Пассав, до зоологічного й ботанічного городів у Мюнхені та інші.

Дальшому розвиткові учнів та початкові їхнього громадського вироблення сприяли різні учнівські гуртки й організації, які вели живу активно-творчу роботу, а маючи значну автономію і власні статути призвичаювали шкільну молодь до самостійної праці, обов'язковости, співвідповідальности та карности, плекаючи зрозуміння вартости організованого життя.

Вже майже на самих початках існування гімназії було зорганізовано гімназійний хор під керівництвом учителя співу Йосафата Пачовського. Цей хор прикрашував своїм співом усі шкільні імпрези, співав щонеділі на Службах Божих, виступав на національних святах і академіях, давав окремі концерти для учнів і громадянства. Після виїзду Й. Пачовського хором керував д-р Богдан Кушнір.

Теж десь на початки припадає і "самоуправа" хлоп'ячої і дівочої бурс. Це був час після відходу з дівочої бурси настоятельки Л. Бризгун та куховарки Ксені, коли ми самі мусіли по черзі вибирати харчовий приділ та варити обіди. Ціла процедура йшла за кооперативною системою. Та це забагато відривало нас від науки, і вже не пам'ятаю, як було розв'язано ту проблему. Якийсь час настоятелькою бурси була п-і Грушкевич. Незабаром дівочу бурсу розв'язано.

На чолі учнівського колективу була Міжклясова Учнівська Громада – МУГ – яка складалася із представників кожної кляси і кожної учнівської організації. МУГ мала координувати працю усіх шкільних організацій та імпрез. Дорадником МУГ при її заснуванні був д-р Андрій Бойкович, який довгими годинами вияснював правила складання статуту, процедури зборів та обов'язки і привілеї управи. Головою МУГ був Богдан Неганів.

Помічним засобом релігійно-морального виховання молоді греко-католицького віровизнання була при школі Марійська Дружина, яка шляхом релігійних практик, сходин і рефератів поглиблювала християнські засади.

Для фізичного й спортивного виховання діяв, крім обов'язкових годин руханки під проводом учителів Олександри Бризгун і Матвія Мелешка, спортовий гурток "Бескид". До його складу входили різні хлоп'ячі й дівочі ланки, як відбиванка, кошиківка, пінґ-понґ, копаний м'яч та інші, які брали участь у міжгурткових, міжшкільних та різних інших спортових змаганнях.

Чи не наймаркатнішими гуртками були літературно-історичний та драматичний гуртки. Літературно-історичний гурток заснувався у жовтні 1947 р., спочатку як літературний гурток під проводом Юрія Мацика, як голови й проф. Галини Карпової, як опікунки гуртка.

Тоді вибрано й редколегію заплянованого журналу "До висот", яку очолив Ігор Гофман. В короткому часі гурток прийняв назву ім. Івана Франка, а скоро теж і додаток "історичний", і тоді другим опікуном став учитель історії і географії Іван Попель. Членами гуртка були учні вищих кляс. Щотижня відбувалися літературні або історичні "вечори", на які згодом могли приходити й нечлени. Теж пізніше, на пропозицію проф. Попеля, рішено було створити окрему історичну секцію. Обидві

секції мали своїх референтів. За час існування гуртка було прочитано багато цікавих рефератів, приготованих самими учнями. Реферати були, як правило, дуже старанно приготовані й опрацьовані, а часто й виголошені з неабияким хистом. В дальшій праці дуже часто головний реферат доповнював кореферат на ту саму тему. Не думаю, що була якась певна система в підборі тем, і вони були дуже різноманітні. Щоб згадати лише деякі: обговорювано поезію Івана Франка, Миколи Зерова, Олеся Бабія; творчість Гемінґвея, драматичні твори Лесі Українки, "Тигролови" Багряного, "Ост" і "Юність Василя Шеремети" Уласа Самчука, "Наші дні" Д. Данського, збірку "Пан" Петра Балея, "Діти Чумацького шляху" Докії Гуменної, "Давид Копперфілд" Діккенса та багато-багато інших. Був вечір спогадів про Юрія Клена, вечір присвячений Франкові, вечір поезії УПА, був і авторський вечір молодих початківців. З історичних тем були: "Реґенсбурґ у Середньовіччі", "Іван Мазепа", "Іван Богун", "Іван Виговський", "Упадок Гетьманату", "Директорія", "Карпатська Україна" та багато інших. Очолювали літературно-історичний гурток по черзі Юрій Мацик, Ігор Масник, Михайло Мигаль.

Драматичний гурток, заснований спочатку як секція літературного гуртка, згодом відділився і діяв самостійно. Керівником і душею гуртка була проф. Галина Карпова, яка сама й писала тексти більшости інсценізацій і монтажів. Під її і її чоловіка, П. Карпова (музичне оформлення) керівництвом шкільні вистави були дійсно подивугідні. З найкращих слід згадати "Доля поета" – на Шевченкові роковини 1948 р., де у 8-ми картинах представлено життя Шевченка; "Сон учня" на Миколаївському вечорі 1947 р. та на закінченні шкільного року 1948 р., де до учня, який заснув над латиною, у сні приходять представники усіх предметів і розповідають про їх важливість. Надзвичайно вдало пов'язаний аспект виховання з розвагою і дотепом. Чудовими були "Перстень Мафальди" і "Казка". Всі вистави були бездоганно підготовлені, а учні відограваали свої ролі з переконанням і навіть талантом. Про "Сон учня", "Долю поета" і працю літературного гуртка були дуже прихильні згадки у "Віснику Оселі" з 23 грудня 1947 р. (ч. 44) і з 2 травня 1948 р. (ч. 61-62).

Величезне значення у доповненні виховання шкільної молоді мав Пласт, хоч організаційно до складу гімназії не входив. Та більшість шкільної молоді належала до новацтва і юнацтва Пласту, творячи гуртки за клясами, а провід Пласту діяв у порозумінні й в співпраці з дирекцією гімназії. У пластових гуртках закріплювалася започаткована на шкільній лавці дружба, яка затрималася довгі роки.

Таке всеобічне виховання давало належне знання, розвивало інтелект, формувало світогляд і характер, плекало особисту культуру, підготовляло до майбутнього життя, як повновартісних одиниць і активних членів української спільноти.

Близьке рідне оточення та український дух життя оселі природно впоювали в молоді душі національну свідомість і українську ідентичність. У вихованої у таборах молоді не було почуття національного роздвоєння. Також, на відміну від старшого громадянства, шкільна молодь, як правило, не робила в своєму гурті релігійних, регіональних і соціяльних різниць. Хоч не була одного віроісповідання (у звіті директора за 1946-47 рік подано, що по віроісповіданні було 174 греко-католики, 48 православних і 2 римо-католики), хоч походила з різних частин України, з різними специфічними говірками, з різних соціяльних верств, різного

виховання та з різноманітною попереднього підготовкою – за 4 роки співжиття зуміла створити один моноліт.

Тому, поминаючи тимчасовість існування та всякі недоліки в порівнянні до "нормальних" стабільних державних шкіл, – українська гімназія в Реґенсбурзі осягнула кольосальних успіхів у вихованні молоді, та гідно виконала своє завдання. Майже всі учні реґенсбурзької гімназії понесли із собою в життя не лише підставову освіту, любов до всього рідного, а й чудові спомини з рідної школи, почуття спільности та глибоку пошану до своїх виховників.

ПРИМІТКИ

Основна загальна статистика цього нарису взята з виданої в 1959 р. брошурки про Українську гімназію в Реґенсбурзі. У той час ця брошурка була складена на підставі оригінальних звітів покійного директора гімназії, проф. Миколи Величка. На жаль, ці звіти, як і інші матеріяли покійного директора, затратилися із смертю його дружини.

В дальшому користувалася я "Вісниками Оселі" та частинними протоколами літературно-історичного гуртка при гімназії.

Деякі дати взяті із давніх особистих записок.

Про "Ульмівський період" подано на підставі опитів деяких тодішніх учнів.

Передрук " Регенсбург 1945, 1949", 1985, стор. 263

ІЗ ПОЖОВКЛИХ СТОРІНОК

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ В РЕҐЕНСБУРЗІ

Звідомлення за шкільний рік 1946-47, "Вісник Оселі"

Українська Гімназія в Реґенсбурзі завдячує свій початок і нормальний розвиток у першій мірі Українському Комітетові для Долішньої Баварії та Горішнього Пфальцу в Реґенсбурзі, який в місяцях липень-грудень 1945 р. вложив в організаційно-фінансові справи згаданої гімназії всі сили своїх членів тодішнього Комітету (о. Богдан Ганушевський, тодішній голова Комітету, м-р Володимир Кліш, секретар Комітету, о. д-р Ю. Катрій, м-р І Городецький, о. М. Дереш, д-р Б. Мартинович і проф. М. Мелешко, як члени Комітету). Учні української гімназії в Реґенсбурзі понесуть із собою з Реґенсбургу глибоку пошану й солодкий спомин про тих невтомних орачів на еміґрації, що серед тодішніх невідрадних умов змогли започаткувати гімназію і створили учням потрібні умови до їх дальшої шкільної праці. З перенесенням гімназії до новоорганізованої Оселі на Ґанґгоферзідлюнґ в Реґенсбурзі, побіч органів УНРРА, піклувалися гімназією також на дальше ОПУЕ в Реґенсбурзі й Батьківський Кружок при тутешній гімназії. Завдяки згаданим Установам українська гімназії в шкільному році 1946-47 мала, як на еміґраційні відносини, належні умовини до праці, бо мала гарне приміщення, потрібне шкільне устаткування і прегарну площу при школі, на якій шкільна дітвора в часі перерв і в вільних годинах почувалася вигідно й свобідно.

При гімназії були організовані бурси для сиріт-хлопців і дівчат, в яких, крім сиріт, знайшли приміщення також учні, яких батьки не змогли до тепер перейти до тут. Оселі.

Шкільний рік 1946-47 в тут. гімназії розпочався 17 червня 1946, а торжественне закінчення шкільного року відбулося дня 29 червня 1947 р. Того ж дня по шкільному богослуженні зібралися в театральній залі учні української гімназії, їх батьки й опікуни, а також учительський збір гімназії. Від гімназії промовляв до учнів директор гімназії, а від батьків голова Батьківського Кружка п. посадник Сербин Я., який по своїй промові роздав за найкращі успіхи в науці подарки слідуючим учням – Ґной Марії, Нанасси Ареті (1 кл.), Сендецькій Оксані, Фаєвців Олені (2 кл.), Жовнірович Лярисі, Неганів Ірині, Сербинові Мирославові, Гайдаєві Олек. (3 кл.), Білоус Лідії, Щудлюкові Орестові, Ярмак Лідії (4 кл.), Караван Любомирі, Ярко Людмилі (5 кл.), Масникові Ігореві, Юрченко Олександрі (6 кл.) і Стаховому Ярославові (7 кл.). Для інших учнів(-ць) дав Батьківський Кружок 600 штук більших зшитків, які будуть розділені учням (-цям) з початком нового шкільного року.

Від учнів (-ць) промовляв М'ялковський Вол. уч. 7 кл., який склав подяку за працю і труд учителям гімназії, Батьківському Кружкові, Суспільній Опіці ОПУЕ, СХС, Управі Оселі, а спеціяльну подяку зложив усім установам і особам,

які продовж шкільного року не забували про сиріт-учнів у бурсі.

В шкільному році 1946-47 було в гімназії 224 учнів, з того 123 хлопців і 101 дівчат. По віроісповіданні було 174 грек-кат., 48 правосл. і 2 рим.-кат.

Річні шкільні свідоцтва з загальним успіхом дуже добрим одержало 21 учнів (-ць), з добрим 86 уч., з достатнім 93, з недостатнім 5, а 19 уч. по причині довшої перерви в їх річному навчанні, одержали поправчі іспити на вересень б.р.

Іспит зрілости в б.р. склали такі учні тут. гімназії – Бризгун Оксана Тамара, Войтечко Любомира, Гладкий Василь, Гурко Любов, Данилович Олександра, Демчишин Богдан, Дереш-Николишин Татяна Анна, Комарницький Евген Микола, Ліщинський Петро, Олійник Олександер, Сінявські Борис, Слободян Володимир, Словіцький Зеновій, Турчин Зеновія Олександра і Чубатий Володимир, а Рівний Олександер виїхав підчас іспиту зрілости до Америки.

У всіх 8-ох клясах гімназії провадилось навчання за навчальними плянами уніфікованих гімназій Відділу Культури і Освіти ЦПУЕ, а стан науки поодиноких предметів є вдоволяючий.

Але навчання в звітовому шкільному році змагало не тільки до збагачення умів шкільної дітвори в матеріяльне знання поодиноких предметів, але також старалося о виховання здорового тілесно і духово молодого покоління, свідомого своїх обов'язків, творчого й самостійного в праці, яка зміряє до збагачення рідної культури. Відповідно ведене навчання поодиноких предметів на примірах, взятих із шкільної лектури чи нашого життя плекало серед учеників (-ць) морально-релігійні почування й перетворювало їх в морально-творчі в шкільному житті. Всі шкільні предмети нормаьного навчання в школі використовували кожну нагоду до плекання серед дітей належної пошани до рідного авторитету, права чужої власности й праці. А поступово розбуджувана на шкільних лекціях самостійна й творча праця учнів (-ць), провадила їх до зрозуміння потреби серед них і в житті організації, карности й обов'язковости.

Всі предмети, головно історія, географія й українська мова провадили молодь до пізнання краси рідної природи, звичаїв і обичаїв, через те плекали естетичне почування й любов до всього рідного. До помочі в виховній ділянці школи були учнівські клясові громади, наукові й спортові організації. Кожне національне свято знаходило серед гімназійної дітвори живий відгук. В такі дні вона влаштовувала реферати чи концерти в себе по клясах або для загального ужитку в театральній залі. Успішним помічним засобом релігійно-морального виховання в майбутнім повинна бути новозорганізована для учнів (-ць) тут. гімназії Марійська Дружина, яка з огляду на короткий час свого існування не могла ще розвинути як слід свого післаництва, обмежуючись тільки до сходин та релігійних практик.

Фізичне виховання учнів було також предметом дбайливої опіки школи. Його реалізовано на обов'язкових годинах руханки, а також через організовані в гімназії дівочі й хлопячі спортові гуртки. Згадані гуртки організували в минулому шкільному році міжгурткові змагання в легкоатлетиці, в спортових грах та міжшкільні змагання з іншими українськими гімназіями области й місцевою німецькою шкільної дітворою.

Високовартісну допомогову виховну працю над гімназійною дітворою провів у звітовому році місцевий Пласт, якому гімназії цією згадкою складає щире

спасибі за гармонійну співпрацю.

Всі батьки або, опікуни учнів (-ць) тут. гімназії були членами Батьківського Кружка. В цілі нав'язання тісної співпраці школи з домом учнів, в звітовому році, для членів Б. Кружка виголошено 7 рефератів, в яких вияснено завдання сучасної школи й вказано на місце й шляхи співпраці батьків зі школою. Гімназія і її учні в звітовому шкільному році мали в проводі Бат. Кружка щирого опікуна, який в кожній потребі школи чи учнів допомагав їм грішми, купував для них тисячі зшитків, мікроскопи та інше приладдя. В часі шкільних ферій шкільною дітворою заопікується Команда Місцевого Пластового Коша й ІМКА.

Новий шкільний рік 1947-48 починається 3 вересня.

Директор Гімназії

"Вісник Оселі", 9 липня, 1947 р.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ НОВОГО ШКІЛЬНОГО РОКУ

"Вісник Оселі" ч. 28, 2-го вересня, 1947 р.

(закінчення)

Дорога Молоде!

...Але крім багатства свого інтелекту й сили тіла – не забувай про свій характер. На найкращих зразках, знайдених на сторінках рідної й всесвітньої історії й літератури, засвоюй собі високий рівень національних, суспільно-моральних, релігійних і естетичних рис. Учися любити й шанувати рідний авторитет і рідне право. Будь обов'язкова, карна й відповідальна! Люби свій Рідний Край і Нарід не словами, але творчою працею й ділами. Твої майбутні діла мусять бути великі, бо вони мають Рідний Край вирвати із сучасного стану, двигнути з руїн всі його ділянки життя й піднести їх у розвитку до вершин.

Тому в тій вірі, що в новому шкільному році мотором твоєї праці буде незломне бажання здобути великі осяги твого інтелекту, характеру й тіла, щоб це все в слушний час віддати Незалежній Соборній Україні – витаю тебе, з новим шкільним роком словами:

В праці на шкільній лавці – Щастъ Боже тобі!

Регенсбург, дня 3 вересня 1947.

Величко Микола
директор гімназії

СВ. МИКОЛАЙ У НАШІЙ ОСЕЛІ

"Вісник Оселі" ч. 44, 23 грудня 1947 р.

Св. Миколай між учнями гімназії

Правдиву приємність справили учениці й учні української гімназії всім глядачам свого Святмиколаївського вечора, що відбувся 19 грудня, в год. 5-ій попол. Літературний гурток гімназії виставив оригінальну інтермедію своєї провідниці проф. Галини Карпової п.з. "Сон учня". Мирослав Сербин відіграв певно ролю учня, що засипляє над латиною. До нього у сні приходять – Цезар (Ів. Полатайко), що підкреслює велике значення латинської мови, німкиня (Люба Кобзяр), що захвалює німецьку культуру, професор математики (Дмитро Федорів), американець (Ігор Масник), що поручає науку англійської мови, єгипетська княжна (Мирослава Лазаревич), що звертає увагу на історію давних віків, українка (Галина Бартків) підкреслює любов до рідної мови й культури. Надходять ангел (Слава Федьків), чорт Антипко (Мирон Бунько) і вкінці св. Миколай з дарунками. Дотепний вступ до інтермедії виголосила Олена Доберчак. В інтермедії підкреслено удатно велике значення поодиноких предметів навчання, і це має безперечно виховне значення. Слідно було солідну підготову, чого бракує звичайно нашим імпрезам. Такі шкільні інтермедії мали все в Україні велике поводження. Проф. Г. Карпова нав'язує цим до популярних шкільних інтермедій київських студеїв і в цьому її заслуга. Побажати б, щоб вона, як керівничка Літературного гуртка гімназії, улаштовувала частіше подібні вистави, як вертеп і інші інтермедії та цим виповнила цю прогалину, якою є брак у нас театру юного глядача.

Св. Миколай між пластунами

Заходом Станичної Пластової Старшини наші пластунки й пластуни відіграли 19 грудня сценічну картину Миколи Кавки (сеніора) "Св. Миколай у таборі ДП". І дія відбувається в небі в канцелярії св. Миколая, II – в пеклі, III – в таборі ДП. Численно зібрана публіка нагороджувала оплесками виконавців, за добрі дотепи. Не тільки пластуни, але й багато старших громадян дістало подарунки від св. Миколая та від чорта з дотепними присвятами. Вечір пройшов у милому настрою та був останнім з 4-х Святомиколаївських імпрез у нашій Оселі. Організатори всіх цих симпатичних імпрез вложили багато праці в їхню підготовку, за що належиться їм признання та подяка. Під знаком цих Святмиколаївських вечорів пройшов майже цілий минулий тиждень. Це була направду мила розвага для всіх, що дозволила забути хоч на хвилину про наше невідрадне положення.

ІДЕЙНА МОЛОДЬ ПРАЦЮЄ

"Вісник Оселі" ч. 61-62, 2 травня 1948 р.

Відрадним явищем у житті Української Гімназії в нашій Оселі є Літературний Гурток ім. Івана Франка, заснований 2. жовтня 1947 р., що згуртував біля 60 членів, учнів і учениць з вищих кляс. Опікункою цього гуртка є проф. Галина Карпова, що вкладає багато праці над літературно-мистецьким вихованням нашої молоді. Майже що четверга відбуваються сходини літ. гуртка з доповідями його членів та дискусіями на літературно-мистецькі теми. Обговорено низку творів українських клясиків і сучасних письменників, як також деякі театральні п'єси та літературні й історичні роковини. Літ. гурток видає літеатурний місячник "До Висот", відбиваний на циклостилі. Зміст цього літературного місячника цікавий і оригінальний, бо це перші літературні спроби наших молодих майбутніх поетів і письменників зі шкільної лавки. Заходами літ. гуртка відбувся "Вечір поезії і пісень УПА" з цікавою програмою, Свят-Миколаївський вечір (оригінальна інсценізація) і Вечір пам'яти Тараса Шевченка, підчас якого інсценізовано монтаж з життя Т. Шевченка, "Доля Поета", у 8 картинах. Текст обох інсценізацій – проф. Г. Карпової. На спеціяльну уваги заслуговує "Доля Поета". Всі 18 виконавців цього мистецького монтажу були на висоті свого завдання. Виступали учениці – Галя Бартків (Гануся), Л. Караван (Піунова), Л. Кобзяр (покоївка), Х. Корецька (Оксана), Н. Кульчицька (Юля), О. Малюк (мачуха). З учнів – Р. Андрушко (Енгельгардт), І. Волянський (дід Варнак), М. Думик (Тарас-юнак), Ю. Гной (Тарас козачок), П. Китастий (Сошенко), І. Масник (Гулак), В. М'ялковський (панич), Б. Неганів (Куліш), Т. Новосівський (Батько Тараса), В. Саляк (Костомарів), М. Сербин (Малий Тарас) і Д. Федорів (Шевченко у старшому віці). Інсценізація викликала справді глибоке враження та заслуговує на те, щоб її видрукувати, щоб і інші гуртки молоді могли ставити її на сцені у Шевченківські Дні. Музичний супровід у виконанні – О. Янівська (фортепіян), П. Карпів (скрипка) і П. Китастий (бандура) причинився до піднесення мистецької вартости інсценізації. Постановник – П. Карпів, вложив багато праці, щоб інсценізації випала по мистецьки. "Доля Поета" – це була найкраща імпреза у Шевченківському місяці і це свідчить гарно про ідейність нашої молоді та її виховників.

Вісник Оселі

CAMP NEWS

Ціна: 25 пфен.

ОРГАН УПРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ ОСЕЛІ В РЕҐЕНСБУРЗІ

Ч. 23 Реґенсбурґ, четвер, 17. липня 1947 РІК І

НАША ГІМНАЗІЯ

Оксана Теодорович

Наша гімназія! Як багато змісту мають в собі ці два скромні слова. Це не можна визказати, як багато чару і принад має шкільна лавка. Хоча ми тепер далеко від наших рідних земель, а всеж таки маємо свою гімназію, де маємо так багато нагод вчитись і може в останнє в шкільній лавці чути рідну мову.

За старим містом Регенсбургом, над тихопливучим Дунаєм, наша оселя. Кожний, хто входить між осельні будинки, в першу чергу звертає очі на великий будинок, який стоїть по лівій стороні дороги. Тут на партері саме є наша гімназія. Вже четвертий рік день-денно дзвонить дзвінок і день-денно ми збираємось, щоб вчитись. Недавно ми були в другій клясі, а тепер вже в пятій. Здається довгий час, але він пролетів дуже скоро полишивши нам багато різноманітних спогадів. За цей час багато дечого змінилось. Деякі друзі шкільної лавки виїхали до різних сторін світу.

При нашій гімназії працює драматичний, історичний і літературний гурток, також маємо хор і спортовий гурток "Бескид". В нашій гімназії нормальна наука, вчитись є що.

Наша гімназія! Ці слова ціле наше життя пригадуватимуться, бо це найкращі часи зі шкільної лавки.

Зі шкільного зошита Оксани Теодорович, уч. 5-ої кляси (5 лютого 1949 р.)

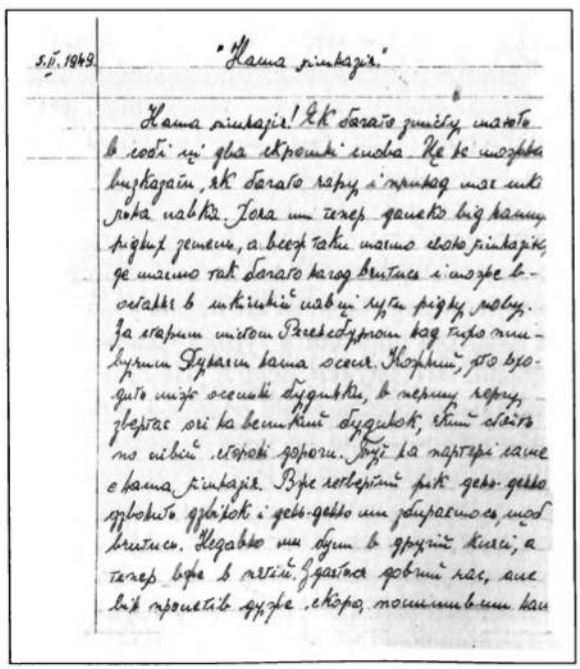

5.II.1949 "Наша гімназія"

Наша гімназія! Як багато змісту мають в собі ці два скромні слова. Це не можна визказати, як багато чару і принад має шкільна лавка. Хоча ми тепер далеко від наших рідних земель, а всеж таки маємо свою гімназію, де маємо так багато нагод вчитись і може в останнє в шкільній лавці чути рідну мову. За старим містом Регенсбургом над тихопливучим Дунаєм наша оселя. Кожний, хто входить між осельні будинки, в першу чергу звертає очі на великий будинок, який стоїть по лівій стороні дороги. Тут на партері саме є наша гімназія. Вже четвертий рік день-денно дзвонить дзвінок і день-денно ми збираємось, щоб вчитись. Недавно ми були в другій клясі, а тепер вже в пятій. Здається довгий час, але він пролетів дуже скоро, полишивши нам

Оригінал Оксаниного зошита.

СПОГАДИ ПРО РЕҐЕНСБУРЗЬКЕ ЖИТТЯ

ДУМКИ З ДАВНО МИНУЛИХ ЛІТ

З Америки, ластівкою прилетіли до мене два листи. Перший від Люди, другий від Олі. Прилетіли тоді, коли в садку розцвіла вишня. Білими пелюстками, наче снігом вкрилася. Прилетіли в соняшний теплий, весняний день, коли повітря наповнилося запахом бузку. Прилетіли і розбурхали хвилю споминів, так як грайливий вітрець розносить опалий цвіт. І ось ці сполохані думки почали формуватися в окремі епізоди далекого минулого.

Пригадався знову Реґенсбурґ, оповитий чаром споминів, хоч тоді ми не вважали його за щось особливе і трактували, як переходовий період в повоєнній Німеччині.

Опинилися ми в Баварії цілком випадково. Так покерувала доля. Після бомбардувального пекла, яке тривало сорок хвилин, а для нас здалося вічністю, я з батьками, вщерть виснажена фізично й пригнічена духово, залишили двірець маленького містечка Швандорф. Почало вже розвиднятися, а ліс, до якого ми прямували, ожив і заговорив дивною мовою пташинного світи. Кожен з нас вмостився на пухку постіль ялинкових голок і не відчуваючи голоду насолоджувався запахом живиці та грівся промінням весняного сонця. Тоді був травень. І власне ця випадкова зупинка протривала три роки та залишила слід на ціле моє життя.

Пригадую, коли я з татом вирушила до Реґенсбурґу, де засновувалася українська гімназія. Подорож була не без пригод. Сорок кілометрів відділяло нас від Реґенсбурґу. Ми йшли пішки, їхали і вантажним автом і потягом. Спека давалася в знаки і тоді вперше (через брак води) спробувала баварського пива, яке ніколи так мені не смакувало пізніше, як того незабутнього дня. Тоді інтенсивне биття серця і якийсь незрозумілий страх, коли стояла перед проф. Миколою Величком в приміщенні українського комітету, де він записував бажаючих вчитися.

Моєю першою знайомою була Рома Мисько, що так як і я, тримаючи течку тремтіла перед вступним іспитом. Тоді ми ще не знали, що будемо разом в клясі та переживатимемо різні пластові пригоди в гуртку "Калина". Складали ми іспити з української мови, географії, математики, релігії. Не пригадую, чи хтось ставив нам питання з історії. Найбільше лякала мене релігія і я без перерви кувала довгі і коротші молитви. Якщо пам'ять мені не хибить, екзаменував нас отець Дереш, а тому, що брав двох нараз, мені припало йти з Ромою, яка була не менше перелякана, ніж я. А через те часто кліпала великими гарними очима. Рому попросив переказати "Отче наш", а знаючи, що я релігії попередньо в Радянському Союзі не вивчала, запитав кого малюють у церкві з ключами. Отець не припускав, що для мене було б простіше сказати з пам'яті "Псалом пятидесятий", ніж назвати Святого з ключами. Наша мука скінчилася і почалося навчання.

Більшість учнів доїздили з ближчих містечок, тому наука починалася по

обіді. Це означало, що я мусіла кожного дня, о четвертій годині ранку йти два кілометри лісом до двірця і приїздила до гімназії перед дванадцятою. Ще й тепер дивуюся зі своєї хоробрості. В Англії я б не відважилася пройти і кілька кроків у таку ранню пору, та ще й через ліс! Не дурно ж вважають молодість одчайдушною!

Їздив до Реґенсбурґу й Левко Ришавий та ще пару хлопців з іншої кляси. Прізвищ вже не пам'ятаю. Чекаючи відходу потяга, ми робили домашнє завдання, а часом і списували одне в одного.

Пізніше мешкала у німки і моє подорожування припинилося. Родина в якій я опинилася, була дуже привітна, але дружби ми не навязали. Мій німецький лексикон поза "іх бін ауслендер" далеко не сягав.

Потім сформувалася бурса, спочатку в місті, а пізніше на Ґанґгофер Зідлюнґ. Навчання більш менш унормалізувалося. Пані Бризгун настоятелька бурси, заступала нам батьків і до кожної проблеми (а їх було чимало) підходила індивідуально. Оселя стала нашою другою батьківщиною. Тут же зродилися й новотвори, які збагатили українську мову словами: дипіст, скиталець, східняк, західняк, запроторений і менше оригінальне – штатенльос та безліч інших, не тільки слів, але й цілих виразів.

Були певні тертя між східняками і західняками, але протягом трьохрічного співжиття, вони затерлися серед гімназистів і ми створили одну, тісно звязану родину. Це часто наголошував наш директор Микола Величко. Однак зжилися ми чи не найближче в Пласті, а нашим моттом стало "Ніщо нам лихо ні пригоди".

Часом ми бунтувалися проти професорів, хоч рідко вияв нашого незадоволення виринав назовні.

Від того часу багато проминуло літ, багато чого змінилося, з багатьма, лукава доля погралася, як кіт мишою. Рівно ж навчила жити і цінити те, чого може недооцінювалося. Згадуючи ті далекі часи, хотілося б подякувати всім професорам, які, не тільки дали нам всебічне знання і заклали основи у формуванні нашого світогляду, а також запалили вогонь любови до нашої дорогої Батьківщини, що найкраще окреслити словами Лесі Українки:

Бачили ви, як велике багаття
Кида вогонь аж до хмар?
"Божая іскра" то тяжке прокляття
Дикий і лютий пожар.

Вогнища того не може людина
Ні запалить, ні вгасить,
В кого ж запала хоч іскра єдина,
Вік її буде носить!

Ніна Марченко Сесь

1959

СПОМИН ПРО РЕҐЕНСБУРҐ

(З дитячих літ)

Оселя Реґенсбурґ... чи ця назва направду повна чарівних дитячих споминів? Чи то лише тепер нам так здається? Та ж там ми прожили частину наших юних літ!

В роках 1946-1949 в Реґенсбурзі я вчилася в народній школі (3-4 кляса). (До ґімназії ходили моя сестра Олеся і брат Стефан). Директором народної школи був тепер уже покійний проф. Юрій Теодорович. Дбайливішого директора школи ми не могли мати. Він дбав, щоб ми мали підручники, зошити, олівці і добрих учителів. Моя вчителька, Анастазія Смеречинська, учила нас читати, писати, математику, історію, природу, а також шиття, вишивання, плетення та виготовлення різних прикрас на ялинку. А крім того, вона була нашою доброю і дбайливою опікункою.

Пригадую як А. Смеречинська дістала п'ять Кобзарів на цілу клясу (около 25 учнів) і ми мали навчитися поему "Гамалія" на пам'ять. Ми брали на один вечір Кобзар додому і переписували вірш. За тиждень ми на пам'ять деклямували "Гамалію". Ми також вивчали на пам'ять інші вірші.

При школі існував хор під керівництвом проф. Юрія Яримовича. Ми вивчали прекрасні, чарівні українські пісні. Пригадую довгі проби, на яких ми вчилися співати "Заповіт" Т. Шевченка, "Чом, чом земле моя", та інші пісні. Ми виступали на різних святах , а також їздили з хором на виступи до інших таборів, як напр. Міттенвальд і Берхтезґаден. Наш хор мав великий успіх і присутні на концертах плескали нам після кожної пісні та називали нас їхніми жайворонками.

Хочу також згадати нашого дорогого, любого катехита, отця Шпильку, який вчив нас бути добрими дітьми, бо з добрих дітей виростуть чесні й порядні люди, такі як наші батьки. Він приготовляв нас до Першого Причастя. Памятаю, що цей день був соняшний, без одної хмари на небі, як ми приступали до Першого св. Причастя. Опісля батьки приготовили сніданок – столи були накриті білими скатертями, а на них стояли вази з квітами. Ми їли булочки і запивали какаом і дивувались, що наші батьки так уміло все приготовили. Це не приходило їм легко, бо ж ми були на чужині, а не на своїй Батьківщині.

Пригадую пластові сходини, табори, перші проби. Наш славний гурток "Незабудьки". Дорогі мої шкільні товаришки – Марта Шараневич, Стефа Антоняк, Надя Блашкевич, Люба Абрамюк і інші. Пластові сестрички – Надя Маланяк, Люба Караван, Дада Шараневич, Ляля Малюк.

Велика подяка і щире спасибі нашим батькам і виховникам, які на чужині так уміло і щиро працювали для нашого добра.

На кінець хочу побажати "Многая літа" Василеві Лучковому і Дмитрові Боднарчукові, як теж усім, що вкладають працю і таланти, щоб наші з'їзди реґенсбурзької оселі, які відбуваються на Союзівці, були успішні, цікаві і змістовні. Це є немов краплина цілющої води, яка нас єднає в одну родину і дає силу і надію на краще майбутнє.

Володимира (Влодзя) Домашевська Біланюк

ПРО НАШЕ ЖИТТЯ В ТАБОРІ У РЕҐЕНСБУРЗІ

Творцями людської історії були і є народи всього світу. Історії світу цього можна поділити на погані і добрі, на короткі і довгі. Деякі історії в людей викликають плач і гіркі сльози, а деякі – сміх, тому що люди у своїй історичній творчості чомусь не вживають правил логіки й етики. Нашому українському народові доля присудила велику і довшу історію, яку наш народ мусів будувати й творити в рабському ярмі, під впливом слізного дощу наших матерів. Нашу народну історію сильно збільшила наша еміграційна історія. Наш народ ніколи не забував своїх традицій церковних і національних свят.

Я довідався зі "Свободи", що наші емігранти, які колись перебували в Німеччині, в місті Реґенсбурзі, теж вирішили зійтися й пригадати гіркі й непевні часи свого життя в таборі для переміщених осіб. Тому що я під час нашого еміграційного часу також жив в Реґенсбурзі, дозволю собі дещо згадати про те наше перебування.

До Реґенсбурґу приїздив генерал Айзенгавер. Я цю зустріч особисто бачив, бо вона була на станції. Табір в Реґенсбурзі був добре організований, але життя в ньому психологічно було важке, бо ми нічого не знали про нашу долю. В нас була добра православна парафія, яку очолював Архиєпископ Володимир. Були оо. Яковкевичі і я – диякон. Служби Божі і прекрасний церковний хор тримали наші душі близько біля Бога, а проповіді Владики Володимира тримали нас в братніх обіймах з матірю-Україною. В нас була лікарня, в якій наші лікарі Трутенко, Жовнірович, Плітас та інші рятували хворих людей. Дуже приємний аптекар Папара видавав в аптеці приписані ліки. Таборовим батькам не раз приходилося вести своїх дітей до міста до професора дитячих недуг д-ра Шавдінка. Діти наші мали прекрасний шкільний будинок, в якому були кляси народної школи і гімназії, в якій вчив д-р Кушнір.

Ми теж були змушені в місті провести велику демонстрацію проти "совєтів", які примусово хотіли забрати нас на свою "родіну". Реґенсбурґ прив'язав мою родину до себе, бо наші діти Тарас і Галина народилися в таборі. Хрещення вони отримали від о. митрата Яковкевича.

Нас в таборі відвідали наші славні бандуристи з дириґентом Китастим, які своїм прекрасним співом підняли наші душі до висот національної, до нашої дорогої матері-України.

о. Володимир Боровський
Міннеаполіс, Мінн.

"Свобода", 1-го жовтня 2004 р.

СПОМИНИ З МИНУЛОГО

Нас привезли в Реґенсбурґ в 1944 році. В той час Реґенсбурґ був спокійний, чистий і мальовничий. Ми не відчували що десь війна, яка несе спустошення. Цей стан тривав дуже коротко. Ми не встигли добре роздивитись як війна бурею налетіла на Реґенсбурґ. Від першої бомби і до останнього бою за місто (який тривав цілий тиждень) ми прожили у Реґенсбурзі.

Не буду описувати деталі про війну, їх можна знайти в американській історії Другої світової війни. Я хочу описати один епізод який дуже сильно закарбувався в моїй пам'яті. Усі працездатні члени моєї родини працювали на залізниці і тому нас поселили в залізничних бараках. Залізницю бомбили безпощадно.

Наші бараки довго не устояли. Як розбомбили наші бараки, нам приділили помешкання на горі за оселею, у маленьких дво-кімнатних хатках. Там ми прожили до кінця війни. Бомбили нас частенько, бо під горою стояв німецький протилетунський відділ, який постійно обстрілював літаки. Ховатись ми бігали до сусідського фармера, приблизно пів кілометра від нашого помешкання. У фармера був льох, де він переховував картоплю. Льох був під високою горою і багато людей приходило туди ховатись. Це було одне сховище в тій околиці.

Одного разу коли моя мама, дво-річний брат, шестирічна сестра і я вибігли з хати, літаки були вже над нами. Один літак спустився дуже низько і почав стріляти з кулемета. Мама несла брата, а я тримала за руку сестру. Бігли ми дуже швидко. Літак накинув велике коло і порівнявшись з нами починав знов стріляти. Це було зимою, на землі лежав сніг, а моя сестра була одягнена у червоний плащ. Я міркувала що її червоний плащ видно з літака і коли ми падали на землю я падала зверху моєї сестри, щоб закрити її червоний плащ. Потім я поверталась і слідкувала за літаком. Кожний раз як літак нас минав, ми підводились і бігли далі. Ми дуже налякалися, бо були переконані що стріляли на нас. Пізніше ми довідались, що по дорозі їхав військовий конвой і цей конвой був обстріляний.

Отже, мої реґенсбурзькі спогади не всі дуже добрі. Війна принесла страхіття, жахливі переживання і спустошення.

А добрі – закінчення війни, Реґенсбурзька гімназія, незабутні професори, шкільні друзі, безжурна молодість і мрії на майбутнє.

Цей коротенький спогад хочу присвятити пам'яті моєї сестри Людмили Ремптер-Карпів. Моя сестра Люда почала ходити до першої кляси народної школи в Реґенсбурзі. Вже минуло сім років як Вона відійшла у кращий світ.

Ірина Ремптер-Ярош

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ У РЕҐЕНСБУРЗІ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ В РЕҐЕНСБУРЗІ

(Витяги із статті В. Приймака в книзі Реґенсбурґ 1945-1949)

15 серпня 1945 р. в місті Реґенсбурґ, Баварія, постає перший пластовий осередок на терені Західньої Німеччини, в американській окупаційній зоні.

Молодь, цей "Цвіт України і краса", була охоча ставати в пластові ряди, а прихильне відношення альянтів до пластового руху дало змогу ініціяторам приступити до реальної праці. Заслугою неструдженого пластуна-виховника о. Богдана Ганушевського є той радісний факт, що на терені Реґенсбурґу пластове життя основано вже в першій половині місяця серпня 1945 р. Він був перший, що пригадав молодим еміґрантам пластове гасло "Будь вірний Богові й Батьківщині".

Наш пластовий осередок під кінець грудня 1945 р. мав такі частини – гніздо новачок ім. кн. Ольги, гніздо новаків ім. св. Володимира, курінь юначок ім. Ольги Басараб, курінь юнаків ім. Петра Конашевича Сагайдачного. Наш табір був міжнародним. Крім українців, були втікачі з Латвії, Польщі, Литви, Росії, Білорусії, Естонії. І так скм. Земгальс, лотиш, радився з о. Ганушевським у справі організації Міжнародньої Скавтської Ради (МСР) і запросив його бути першим її головою.

13 січня 1946 р. до нашого пластового осередку загостили пластуни з Карльсфельдського табору ДіПі. Це був гурток юначок "Калина" і гурток юнаків "Орли". Вони мали стрічу з нашим юнацтвом і забавилися на веселому вечорі під час символічної зустрічі з Новим Роком.

15 січня 1946 р. відбулася перша Кошова Рада, на якій прийнято назву – Кіш ім. сот. Івана Чмоли й вибрано кошову команду в такому складі – кошовий, пл. сен. Володимир Приймак, заступник – пл. сен. Емілія Доберчак, писар – ст. пл. Олександра Савчин, скарбик – пл. сен. Богдан Любинський, суддя – пл. сен. Ілля Мула, обозний – ст. пл. Микола Оленич, домівкар – ст. пл. Олександра Бризгун.

У зимових місяцях у всіх частинах нашого Коша йшла жвава підготовча праця до першої пластової проби. Кошова команда відбувала численні сходини, на яких обговорювано різні проблеми, звязані з працею в нашому Коші. На одних сходинах кошової команди вирішено заготовити кошовий прапор. 24 березня 1946 р. відбулося врочисте посвячення прапора, якого доконав о. декан Євстахій Гайдукевич, приятель Пласту, при співучасті о.о. Б. Ганушевського і П. Шпильки. Першим хорунжим став пластун юнак Богдан Неганів. Того самого дня кілька гуртків приступило до присяги-пластового обіту.

Після присяги пл. сен. о. Б. Ганушевський провів іменування юнаків і юначок на учасників, а кошовий В. Приймак причепляв учасникам пластові лілейки. Опісля були привіти від Обласної Пластової Команди та від представників

чужинецьких скавтських організацій: лотиші – скм. Земґальс, литовці – скм. Юнайтіс і білоруси – скм. Семьонов.

5 травня 1946 р. в день патрона Пласту – св. Юрія, українські пластуни святкували свій 35-літній ювілей. Свято почалося польовою Службою Божою, що її відправив о. декан Є. Гайдукевич в асисті двох дияконів. На Службі Божій були присутні делеґації чужинецьких скавтських організацій. Після св. Літургії відбувся перегляд усіх пластових частин нашого Коша. Пополудні почалася спортова частина. Пластуни виявили свою справність перед масами глядачів і здобули дуже гарні осяги. На спортовій частині свята був присутній крайовий комендант пластунів СУПЕ – скм. Яро Гладкий. Суддями на змаганнях були: проф. Матвій Мелешко, який вчив фізкультуру в українській гімназії, ст. пл. Микола Оленич та сеньйори Іван Малюк, Володимир Приймак і Юрій Яримович. Увечорі, у великій залі УНРРА, з нагоди свята Юрія і 35-річчя Пласту вислухано цікавий реферат вихователя Пласту, коменданта ОПК скм. Михайла Іваненка. Опісля ішла на сцені, на тлі символічних декорацій, спеціяльно на цей виступ написана сценка п.з. "У ніч св. Юрія". Ватра із-за непогоди, не відбулася, її перенесено на наступну неділю. На пластове свято були запрошені скавти інших національностей.

21 травня 1946 р. всі національні групи нашої оселі влаштували Міжнародній Весняний Фестиваль. Кожна національність у своїй частині давала свою програму. Програмки були видруковані англійською і українською мовами.

25 серпня 1946 р. Міжнародня Скавтська Рада відсвяткувала свою першу річницю існування. У програму свята ввійшов міжнародній тереновий змаг і пластова ватра, в якій взяли участь скавти, що були членами МСР. З цієї нагоди вони видали однодівку "Будь готов" по-англійськи, а кожна національна скавтська група мала свій окремий розділ, друкований своєю рідною мовою. На першій сторінці було слово директора УНРРА п. Віллера про те, що він знає скавтську програму, бо сам був скавтом. Далі він каже" Ви, юнаки і юначки представляєте собою будучність Европи, і мораль та принципи скавтизму зроблять з вас гідних поваги мужчин, а з вас, юначки, зрілих жінок свого завдання. Я завжди готов помагати вам у вашій роботі і сподіваюся, що скавтська програма охопить кожного юнака і кожну юначку в вашому таборі".

31 серпня 1946 р, – це річниця здобуття Києва від більшовиків. Наш кіш відсвяткував цю річницю святочною ватрою. У поважній частині ватри були присяги 36-ох юнаків і старших пластунів. Святочну ватру попередив тереновий змаг чоловічих і жіночих пластових частин. Перше місце здобув гурток "Серна" – 168 точок на 173 і гурток "Леопард" – 163 точки.

28-29 вересня 1946 р. Крайова команда СУПЕ влаштувала міжнародню скавтську зустріч в Авґсбурзі. З нашого коша брало участь 68 пластунів, які виїхали із своїм таборовим спорядженням, в тому 25 триособових шатер. У міжнародній стрічі взяли участь скавти таких національностей – українці, поляки, білоруси, росіяни, лотиші, литовці й естонці. З нагоди стрічі провід видав чудову відзнаку з буквами національних прапорів тих скавтів, що брали участь у стрічі. 13 жовтня 1946 р. відбулося "міжтімове" скавтське свято, що в ньому взяли участь скавтські частини націоінальних груп з вісьмох "тімів". На цьому святі були присутні представники армії і УНРРА. При відкритті свята наш кошовий провід

вручив відзнаки, спеціяльно виготовлені для чужинців таким особам – п. Віллер – директор УНРРА, К. Гільц – директор УНРРА, п-на Седі – велфер офіцер та представникам скавтських груп – скм. Земгальс – лотиш, скм. Кірш – росіянин, скм. Кушель – білорус, скм. Червінські – поляк. Представники армії і УНРРА і члени МСР зробили перегляд праці по юнацьких частинах. Реґенсбурзький "тім" у складі: 4 українці, 6 лотишів та 6 русских-ортодоксів зайняв перше місце.

Прийшов 1947 рік. Наш кіш налічував 285 членів. Жіночі частини: новачки – 36 членів, юначки – 63, ст. пластунки – 15, сеньйорки – 16. Чоловічі частини: новаки – 44, юнаки – 498, ст. пластуни – 23, сеньйори – 39.

Під час різдвяних свят юнацтво і старше пластунство взяло участь у коляді. Дохід був призначений для ЦПУЕ.

Від 11 до 17 січня 1947 р. з нашого пластового осередку взяло участь 13 юнаків в обласному лещетарському таборі. 22 січня юнацькі частини влаштували внутрішнє "Свято Соборности". 26 січня старші пластуни влаштували для коша пластову "Ялинку". 30 січня юнацькі курені відзначили річницю бою під Крутами. 2 лютого наш кіш взяв участь у Богослуженні і в церемонії вмурування пропам'ятної таблиці в церкві св. Егіди.

МСР влаштувало 9 лютого 1947 р. зимовий тереновий змаг, в ньому взяли участь українці, лотиші і росіяни. Наші юначки здобули перше місце, росіяни друге, а лотиші третє. Російські юнаки зайняли перше місце, наші – друге, а лотиші знову третє. Гурток ст. пластунів "Яструб" здобув друге місце, лотиші – перше, росіяни – третє.

5-7 липня 1947 р. Крайова команда СУПЕ вирішила влаштувати в Міттенвальді ювілейну Зустріч з нагоди 35-річчя існування Пласту. Всі пластові частини, крім новацтва, взяли участь у Стрічі. Крайовий комендант Яро Гладкий доручив скм. В. Приймакові підготовити і провести тереновий змаг. До помочі йому покликано скм. М. Утриска і гурток ст. пластунів з куреня "Чорноморці".

У тому році Міжнародне Скавтське Бюро в Лондоні вирішило влаштувати світове Джемборі в Франції, в місті Муассон біля Парижу. Тому, що в усіх окупаційних зонах Німеччини втікачі з держав, що опинилися під контролем СССР, вирішили відновити свої скавтські організації, виникла проблема, що зробити з тими скавтами, що перед другою світовою війною були членами Лондонського Бюра, а тепер лишились без держави. Лондонське Бюро дало їм дозвіл взяти уласть у Джемборі, а проблему вирішило пізніше. На Джемборі Пласт репрезентували українські пластуни з британської зони під проводом скм. Леоніда Бачинського, Яра Гладкого та інших. З Реґенсбургу поїхали на Джемборі, без пашпорту і без запрошення три юнаки – Богдан Маланяк, Володимир М'ялковський і Володимир Слободян. (докладніше про це в слідуючому дописі)

Після закінчення Джемборі в серпні відбулася друга міжнародня скавтська конференція, під час якої ухвалено створити при Лондонському Бюрі відділ ДіПі, до якого належали б скавтські організації таких національностей – білоруси, лотиші, литовці, естонці, поляки, росіяни, словінці, українці, югослави. Відпоручником від Інтернаціонального бюра для скавтів ДіПі іменовано француза Ж. Р. Моннета.

Цього року наш кіш одержав до розпорядження будинок-домівку для пластових зайнять, так, що наші пластові улади могли свобідно продовжувати свою

працю. Пластун Богдан Неганів прикрасив стіни різними малюнками з пластової тематики. Юнацькі частини у вільний час від науки відбували різні прогулянки в околицю Регенсбургу.

1948 рік – це 30 річниця вивішення українських прапорів на кораблях Чорноморської Фльоти. На це свято кошова команда запросила учасника цих подій – ляйтенанта Шрамченка. Кіш злагодив прапор української фльоти, що маяв на малій щоглі, яку тримали пластуни, тому що корабель, яким пластуни плили, належав до німецької держави.

Наші юнацькі курені брали участь у міжнародній стрічі в Фрідріхсгафен, над озером Бодензе у французькій зоні. У цій місцевості Гітлер, між іншим будував цепеліни, які перелітали океан у мирний час. Кожний пригадує собі випадок із славним цепеліно Гінденбур, що згорів в Нью Йорку при причалюванні. Тут ми зустрілися з французькою адміністрацією, яка нас дуже прихильно прийняла. Ми приїхали вночі. Французи порадили нам переспатись у порожніх вагонах поспішного поїзду, а вранці переїхати другим поїздом до табору Ді Пі, що в ньому мала відбутись міжнародня стріча. У стрічі взяли участь українці, лотиші, литовці, поляки і росіяни. Увечорі пластуни мали ватру для французької адміністрації і дітей сиріт, яких батьки загинули в підпільній боротьбі з німецькими окупантами. Ватра почалася вивішенням національних прапорів та відспіванням національних гимнів. На привіт скм. Мариновича відповів представник французької влади, він порадив своїм молодим громадянам брати приклад з нас, як шанувати національних прапор. Ватрою проводив пл. юн. Богдан Маланяк. Наші танці й пісні всім дуже подобалися. По ватрі французи запросили українських пластунів сеньйорів на вечерю до касина. Наступного дня ми поїхали кораблем по озері Бодензе до міста Констанци на кордоні між Німеччиною, Францією і Швайцарією.

25 листопада 1948 р. по довгій недузі, відійшов від нас на 68 році життя на вічну Ватру скм. Михайло Іваненко. У журналі "Молоде життя" поміщений опис похорону. Михайло Іваненко був членом Головної Пластової Ради. Згідно з його останньою волею, похоронено його в пластовому однострої, домовину прикрито пластовим знаменом і на ній покладено пластовий капелюх. День перед похороном усі пластові частини Регенсбурзької станиці склали покійному останній звіт. Сам похорон перемінився у величаву маніфестацію, що в ній взяли участь не лиш українські, але й чужі скавтські частини, представники численних установ, відділ СУМ-у, комбатанти, хори і багато громадян. Домовину з цвинтарної каплиці до могили несли старші пластуни, співав хор "Сурма". Над могилою мав змістовну проповідь о. Омелян Шараневич. Могилу засипали пластуни і уквітчали її біля 30-тьма вінцями.

Згодом поставлено гарний пам'ятник, який посвячено 12-го червня 1949 р. Посвячення і панахиду відслужили чотири українські католицькі священики під проводом о. декана Дереша. Після зложення вінків секретар Міжнародньої Скавтської Ради в Регенсбурзі скм. Земгальс передав гріб під опіку німецьким скавтам. Відспівано "Видиш, брате мій" та "Гей пластуни".

склав: ***Богдан Неганів***

За джерелом: Володимир Приймак "Регенсбург" 1985 р.

На цьому кінчається стаття Володимира Приймака. Можна догадуватись, що в 1949 р. багато пластової діяльности не було. На це вплинули майже масові виїзди на еміграцію. Решта "Левів", "Чайки" і "Калини" були звільнені від пластових обов'язків з огляду на підготовку до приспішених матур.

У вересні 1949 р. український табір "Оселя Регенсбург" перестав існувати...

Гурток "Лев".

ЗАСНОВНИК ПЛАСТУ В РЕҐЕНСБУРЗІ – ОТЕЦЬ БОГДАН-МИХАЙЛО ГАНУШЕВСЬКИЙ

Коли прийшли американці і в Реґенсбурзі був організований табір українських переміщених осіб, то було створено Український Обласний Допомоговий Комітет, головою якого обрано о. Богдана Ганушевського. У таборі проживало близько 7000 осіб, а в області майже 16 тисяч. Довелося перш за все дати їм помешкання і продукти харчування. Але о. Богдан також негайно приступив до організації двох церков, початкових, середніх і вищих шкіл, ремісничих майстерень, Пласту. Почався випуск власної газети, працювала суспільна опіка. І це попри те, що українців напастували радянські репатріяційні комісії, які невпинно намовляли їх повернутися на "родіну", де очевидно їх чекали репресії.

Згодом отець Богдан став капеляном Пласту у всій Німеччині. У 1949 р. о. Богдан переїхав у Канаду в провінцію Альберта. Помер 6 липня 2001 р. у Нью-Вестмінстері в Канаді на 89-му році життя. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, три одружені доньки (Квітку, Роксолану і Калину), семеро внуків і дев'ять правнуків.

(Уривки зі статті "У вінок шани", Шлях Перемоги, 15 вересня, 2002 р.)

Гурток "Сорока".

З ПЛАСТОВИХ ДНІВ У РЕҐЕНСБУРЗІ

Як задокументовано в нашому збірнику "Регенсбург", Пласт відігравав велику ролю в житті табору на Оселі Ґанґгофер.

Ініціятором і промотором пластової ідеї був о. Богдан Ганушевський (він одночасно і голова Українського Окружного Допомогового Комітету). Загальні організаційні заходи почалися вже від пізнього літа 1945 р. І протягом існування табору велася жива пластова діяльність: від жовтодзюбого новацтва до статечного сеніорату були розроблені відповідні програми.

Гімназійна молодь в більшости належала до юнацтва і частинно до новацтва (наймолодші кляси). Гуртки творилися переважно по клясах. Вже від грудня 1945 р. і з початком 1946 р. почалися зайняття: впоряд, марші, інструкції, інформації, а з весною – прогульки, пластові міжнародні свята, табори.

Можливо, що настрої того часу найкраще відзеркалює пісня авторства о. Б. Ганушевського **"В старому Реґенсбурзі"**:

В старому Реґенсбурзі
В Оселі на горбі,
Живе орлиний скобів рід
Раз в щасті, раз в журбі.

Хоч весело співаєм,
Як пташки у гаю,
Та повні туги в нас серця
До Рідного Краю.

А як Дунай заграє
Акордом синіх вод
Іде шукать юнацький дух
Нових страшних пригод.

Та навіть юнацькі пригоди й витівки не могли приглушити ще свіжого болю і туги за втраченим Рідним Краєм, бо ж тодішня молодь і навіть діти були насильно вирвані з рідних хат, перейшли страхіття війни і ще так прагнули і мріяли про скорий поворот.

Тому з неменшим почуттям співали й другу пісню о. Ганушевського **"Прийде пора..."**:

Прийде пора, і гай зазеленіє
І нас осяє сонце весняне,
Розбудиться у наших душах спомин
Про рідний Край і щастя золоте.

Прийде пора, ми віримо завзято,
У рідний Край промостимо ми шлях,
Збиратимемо маки пурпурові,
Засіяні на рідних нам полях.

Про щастя те, що давно забарилось
Блукає десь в далекій стороні.
О! Краю мій! Усе такий прекрасний,
В юнацьких снах ввижаєшся мені!

Ми віримо – прийде ще час великий,
Замерехтить у сяйві Рідний Храм.
Надіє всіх, Прескорбна Божа Мати,
Щастя пошли вкраїнським пластунам.

З часом життя у таборі помалу внормовувалося, хоч не бракувало побутових труднощів, репатріяційних страхів і зненавиджених неприємних "скринінгів".

Молодість брала своє і юнацтво входило в колію пластового життя. Шкільні зайняття, пластові обов'язки та участь у різних загальних святкуваннях не лишали багато вільного часу. Створено два юнацькі курені: курінь юначок ім. Ольги Басараб і курінь юнаків ім. Петра Конашевича Сагайдачного. Пізніше, із

збільшенням гуртків, ці курені поділено і новостворені прийняли назви – дівочий ім. Олени Теліги і хлоп'ячий ім. Федора Черника. Ці юнацькі курені, разом із новацькими роями, старшими пластунами та сеньйоратом творили Реґенсбурзький кіш.

Цікаво відмітити, що дуже скоро, на додаток до улюблених пластових і стрілецьких пісень, почала проявлятися своєрідна дотепна "творчість" власного укладу з чималою дозою гумору "на злобу дня" на поточні теми.

Першим прославився гурток "Сороки", до якого належали дівчата тодішньої 7-ої кляси, які пописувалися на ватрах цікавими точками.

Перша пісня "Сорок":

У Реґенсбурзькому коші
Славний гурток "Сорока",
Не дивиться на нікого,
Несе свій дзюб звисока.
А наші "Леви" не щобудь,
Не дивляться на гроші,
На біле личко, гнучкий стан,
На сорочині очі.
Своєю стрілою"амор"
Вони цілять добре.
В нерівнім бою вже лягло
Одно серце хоробре.
Але "Сороки" теж не сплять,
Ці стріли відбивають
Лишень одного із тих Львів
Ці стріли не чіпають.

Не дивиться він на "Сорок",
На "Чайку" він полює.
Щодня у неї під вікном
Реве – люблю тя дуже.
Аж раз наспіла до "Сорок"
Веселая новина,
Що в подарунку кошовий
Дістав малого сина.
Тому "Сороки" рішили
Курінного змінити.
А новонародженого
Над Курінь посадити.
От так то вільно прожива
Славний гурток "Сорока".
Не дивиться на нікого
Несе свій дзюб звисока.

"Сороки" ще мали інші цікаві скечі, як наприклад "Молитву до Магомета" під білими простиралами, і т.п. Та внедовзі, після складення матури в 1947 р., гурток "Сорок" перейшов до старшого пластунства.

На їхнє місце прийшли "Чайки" про яких найкраще свідчать ці дві їхні пісні:

Пісня "Чайки" №1

Звідсіля далеко є наш Рідний Край.
Ми туди думки шлемо,
Де рідна хатина, де журчить ручай,
Україна любий край.

Україно чарівна, Ти
Завжди в серці пластуна,
Україно чарівна,
Ти для всіх нас дорога.

Як лиш ватра загорить,
Думка все туди летить,
Де Дністер серед Карпат
Мостить шлях до рідних хат.

Реґенсбурґ, 1948 р.

Пісня "Чайки" №2

В нас в Реґенсбурзі "Чайка" існує
Вона безжурно життя веде.
Гурткова "Чайки" це наша Дарка,
Думки поважні в неї є.
Її Заступник це є Мирося
Славна співачка з поміж усіх.
Вона співає, вона жартує
Приносить радість нам усім.
Писарка наша зоветься Леся
Вона все хроніку веде.
Вона римує, каліґрафує
З неї поетка ще буде.
Скарбничка "Чайки", це є Марійка
Касову книгу студіює все.
Кінчиться місяць, стане числити
І свої гроші додає.
Та не кінець ще, нас тут є більше
Чайок безжурних радісних.
Бльондинка Славця, Леся, Христина
Ляля і Ґеня й Марійка
Та оминули ми з "Чайки" Нусю,
Нашу курінну теперішну
Бо відреклася вона від "Чайки"
Мабуть дереться десь вгору.
Так проживає наш гурток "Чайка".
Однак ніколи не скиглить.
Часом жартує, часом сумує.
Думками в Рідний Край летить.

Також помалу "на арену" виходить гурток "Калина", заснований в кінці 1945 р. дівчатами тодішньої четвертої кляси. Чи не першими піснями "Калин" стали три пісні авторства Дмитра Грушецького ("Патякала"). Одна з такими словами:

"Калини", станьмо, як одна,
До дружньої роботи,
Поборем труднощі життя,
Всі злидні і турботи.
Плече в плече, рам'я в рам'я,
Хай кріпне, дужає сім'я пластова!

А друга – з приводу присяги прихильниць на пластунок-учасниць: (в літі 1946 р.)

На присягу "Калин"

Слухайте, пластове братерство,
Яку гарну вісточку сьогодні скажем вам:
Знайте, що в нашому гурточку "Калина"
День радости великої настав.

Правил пластових ми навчились
І взялися щиро в наших душах їх нести,
Проводу нашому і неньці природі
На це, при ватрі, хочем присягти.

Сильно ми дух плекаєм, красно вправляєм
І обережно все вперед ідем,
Бистро властивості найкращі завчаємо
І по них життя своє ведем.

Ось і через це ми спішимо до природи,
Де приклади найкращі все берем,
З думкою чистою веселі і бадьорі
Ми для Вкраїни нашої живем.

Пісня гуртка "Калина" (в'язанка)

Сильно, красно, обережно, бистро –
Це є клич пластуна.
Сильно він кохає, бистро забуває,
До табору поспіша.

У нас в таборі, в нашім таборі
Чарівний вечір всі проживем,
Вітер шепоче, вільха легоче,
А річка тихо хвилю несе.

Як ніч до нас прийде,
І ватра загорить,
А рідна пісня з уст всіх лине:

Місяць над горами ясний такий,
Зорі так моргають з хмар,
Цвіт черемшини білий рясний,
Ніжний, пахучий, мов чар.

Місячна ніченька іде у ліс,
За ручку мрію веде,
Мережить зіллячко перлами рос,
По стежках срібло кладе.

І все затихло по стежках тих,
Тільки табор не затих:
Ватра займається, ватра горить,
Іскри летять вище гір,

В коло товариство дружнє сидить,
Після лунає до зір.
Пісня лунає, пісня дзвенить,
Душу в простори манить...

Є люди в нас, що їх манить чужина,
Бо на чужині квіти і розмай,
Та чи є в світі краща де країна,
Як Україна, наш коханий край.

У нас дівчата, наче в полі квіти,
У нас степи, мов золоті лани,
А наша пісня славна в цілім світі,
Скажіть, чи кращу чули ви коли?

Сонце низенько, вже ніч близенько,
Горами місяць в мандрівку йде,
Всміхнулись зорі в блакитнім морі,
Воно чарівне привіт їм шле.

Дрімає хутір в гаю зеленім,
Несесь злегенька пташок чарівний спів...
Сонце низенько, вже ніч близенько,
Снується казка в нічній імлі...

У нас в таборі, в нашім таборі
Чарівний вечір всі проживем...

1946 р.

Після ще кількох гарних пісень "Патякала" (Д. Грушецького) "Калини" почали і власну "творчість"; на якусь "позичену" мельодію укладали свої слова. На одній ватрі виступили із цілим "літописом" про "всіх і вся".

Пісня гуртка "Калина"

Ось послухайте всі радо,
Нас "Калин" послухайте,
Що розкажемо – то правда,
Найщиріша правда є.
В Реґенсбурзі на горбочку
Там Оселя гарна є,
В тій Оселі українській
Вже здавна Пласт існує.
Це ж пластова сім'я,
Щасливе в ній життя,
А на чолі її Команда кошова.
Таке життя щасливе
Проводимо ми живо,
Завжди в згоді і у дружбі
Час пливе...
Є у тім Пласті гурточки
І великі і малі,
Різні назви вони мають,
І смішні, але й страшні:

Є тут "Ластівки", "Вивірки",
Є "Серни" і "Калини",
Є теж "Чайки", "Леопарди",
Є "Горлиці", є і "Льви".
Це ж пластова сім'я ....
А, щоб кривди Вам не було,
То розкажемо про всіх,
Про одних ми знаєм більше,
Але менше про других.
Це ж пластова сім'я...
Ах, то "Чайка" наша славна,
Раз жартує, раз скиглить,
А думками – вона каже,
Що у Рідний край летить.
"Серна" – це гурток великий,
Праця живо в ній іде,
Бо ж у неї гурткової
Та миленька Данка є.
"Вивірчата" – дітки чемні,

Тільки розумом старі:
З "Леопардами" і "Львами"
Бігають ціліські дні.
На сходини ідуть,
Щоб чергу лиш відбуть,
І знову думають
До кіна брати путь.

Таке життя щасливе проводимо ми живо,
Завжди в згоді і у дружбі час пливе!

"Ластівочки" – пташки милі,
Всіх вони нас веселять,
Хоч гурточок це маленький –
З нього приклад можна брать!
"Горлиця" – гурток завзятий,
Хоч найменший він в нас є,
На змаганнях міжнародних
Перше місце дістає.
Бо ж Славця їх веде,
Курінна наша це,
Тому в гурточку цім
Пластовий дух живе.
Таке життя щасливе....
"Буйтури" і "Леопарди"
Це ж хлоп'ячі гуртки є
"Буйтур', мабуть, розлетівся,
"Леопард" ще існує.
Крім них у курені
Гуртки ще є нові,
Це "Тигри" і "Орли",
"Лиси" і "Соколи".
Таке життя щасливе...
"Леви" – курці заводові –
Усе майно гурткове
Прокурили, продимили,
Де ж тепер візьмуть нове?
"Бо Лев це наш гурток,
Бо Лев – це сильний СКОБ"
Так "Льви" себе хвалять
В одній із своїх од.
Таке життя щасливе....
Про "Калин" Вам не розкажем,
Бо самі ми ними є,
Осудіть же Вас попросим,
Чи ми варта щось, чи нє?
А тепер до Вас прохання:
Вибачайте за усе,
Що ми дали волю слову,
Чейже демократія є!
Відходимо всі враз,
І ще раз просим Вас:
Не гнівайтесь на нас,
Що знудили ми Вас...

Це ж пластова сім'я, щасливе в ній життя,
А на чолі її Команда кошова.
Таке життя щасливе проводимо ми живо,
Завжди в згоді і у дружбі час пливе!

Очевидно "Калинам" уяви і фантазії не бракувало. На пластовому "Святі Моря" в травні 1948 р. виступили на кораблі в "моряцьких" строях із піснею-скечем "заявляючи", що:

"Ми тепер в Америці бували
Цілим нашим пластовим гуртком,
Правила моряцькі ми вивчали,
Кожен з нас став справжнім моряком..."

При тому виконували різні рухи, як то "вітрила натягали, і гребли..." і т.п. скінчивши ніби танцем.

Вправді – справжніми морячками від того не стали, але (без їхнього відома) побільшена знимка "морячок" з'явилася на таборовій дошці оголошень і в газеті "Час".

Не виключено, що та "слава" пішла "Калинам" трохи до голови, бо вже під осінь 1948 р. скомпонували свою "Оду", в якій самі із себе покепкували, представляючи себе на жарт гумористичним способом.

Гурток "Калина" на "Святі Моря", 25 травня 1948 р.

Проте, мабуть, "перетягнули міру", бо такі слова, хоч насмішкувато зложені, як:

"Калини, та ж ми такі чудові,
Прекрасні дівчата, як маків цвіт червоний"

прихильности "Калинам" не принесли...

А тим часом події наглили, табір мали ліквідувати, треба було готуватися до приспішеної матури, виїздів... І так розкотилися "Калини" по світі...

На жаль, про всі інші гуртки (по старшинству) "Серни", "Вивірки", "Ластівки", "Горлиці" та наймолодші, що перейшли з новацтва – відомостей не маємо.

"Серни" теж мали свій марш, що починався словами:

Гей, Серни, станьмо як одна
У лави пластові....

Найстаршим і найславнішим хлоп'ячим гуртком був гурток "Лев" – і не тільки тому, що мав гарних мурових хлопців, а й тому, що був діяльним та чарував нас на кожній ватрі новими піснями, скечами й дотепами.

Одна з перших пісень "Левів" – **"Ми Леви"**:

Ми Леви! Ми Леви!
Ми царі над звірями!
Ми любимо природу!
Ми любимо свободу!

Ми знаєм! Ми знаєм!
Тому себе плекаєм
Усе себе сильнішим
Україні вірнішим.

Бо Лев – це наш гурток!
Бо Лев – це сильний СКОБ!
Бо Лев – для нас є юнаків!
Бо Лев – це гордість пластунів!

Лева бояться, бо він грізний.
За Левом йдуть, бо він дружний,
Тому то так сильний є Лев,
Як у Карлсфельді був "Орел".

Січень, 1946 р.

Гурток "Лев", 1947 р.
Сидять зліва: Богдан Маланяк, Богдан Неганів, Володимир М'ялковський;
за ними клячать: Ігор Масник, Тома Лозинський;
стоять: Микола Думик, Мирон Бунько, Іван Волянський, Юліян Ґной, Михайло Мигаль.

Недалеко відступала від неї і наступна:

У старому Реґенсбурзі

У старому Реґенсбурзі
У Пластовому Коші
Є гурток, що Лев зоветься,
Що його цінять усі.
Він найстарший із гуртків всіх
І тому перід веде
Хлопці в ньому є мурові
Скорі на усе.

Як настане лиш потреба
Кожний з нас сейчас піде,
А як треба буде й навіть
Кожний дасть життя своє.
Не настрашать їх ніколи
Ані кулі, ні штики,
Будуть битися, як леви,
Як колишні козаки...
Він найстарший..... ітд.

Травень, 1946 р.

Тож не дивно, що тільки в гуртку "Лев" знайшлися три сміливці, що вліті 1947 р. відважилися нелеґально пробратися на Світове Джемборі (про те в іншому місці) та опісля парадували в кріслатих пластових капелюхах.

"Леви" мали чи не найбільше різних і патріотичних пісень та скечів, а також кілька версій гурткової:

Ось стоїть тут перед Вами
Гуртковий з своїми Львами
І Ви зараз щось почуєте про нас.

Далі йшов перелік членів із дотепними прикметами. І коли мінявся провід гуртка – приходила нова версія (хроніку веде то Юльцьо, то Влодко, то "Вайті" і т.п.).

Одну з них подаємо....

Їде, їде Лев-гурток
Тут на виступ, мов в танок.
Десять є нас тут усіх,
І великих, і малих.
Перший лізе гуртковий,
Шпротик жвавий, молодий,
Один "фелєр" в нього є,
Що він більше не росте.
А заступник йде за ним
Кроком легким похідним,
Хоч дитя він ще мале,
Скаче в гречку вам уже.
"Вайті" це є наш писар,
Це завзятий хронікар,
Хроніку веде він так,
Що аж посивів бідак.
А "Боян" це наш скарбник,
Раҳувати він не звик,
І тому то він усе
В касу гроші додає.
"Шпагат" є наш курінний,
Цюки курить, мов дурний
Честерфільд лиш вживає,
Бо ж курінним у нас є.
А курінний наш суддя,
Це маленьке слоненя,
Мінус також в нього є:
Носом дуже він сопе.
Знов "цирулик" наш Іван,
Шляхтич з роду він і пан,
Цензором він в бурсі став,
Щоб репети більше брав.
А це знову той іде,
Що у спорті прім веде,
Декому з дівчат "Калин"
Все на нервах грає він.
А це Ізьо наш "М'якун",
Не маленький це хитрун,
Спорт вправляє він новий,
Саме: біг під бльок Третій.
Цувакс є у нас новий:
Місьо "Левик" молодий,
Вам на показ його ми
Зі собою привезли.

Та невдовзі розійшлися і "Леви" – спочатку одні з матурою до старших пластунів, а потім, як інші в далекий світ, за синє море.

І в тих далеких світах, за багато десятиліть ні один із "Левів" не посоромив свого давнього гуртка.

Зібрала ***Людмила Ярко-Почтар***

СПОМИН ІЗ ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ В РЕҐЕНСБУРЗІ

Виховання людини починається не тільки з колиски в родинному житті, але також у школі, в особистім товаристві і в молодечих організаціях. Якщо ці середовища є побудовані на етичних засадах, на фундаменті морального життя, на шануванні других, на помочі людині, яка цієї помочі потребує, на релігійному й національному вихованні, тоді така людина є корисна не тільки для себе, але і для цілого суспільства.

Опинившись по Другій світовій війні в Реґенсбурзі, я почав шукати такої молодечої організації, яка б дала ці засадничі підстави в моїм житті. В Реґенсбурзі я знайшов таку молодечу організацію, а це ПЛАСТ – Організація Української Молоді.

Я приїхав до Реґенсбургу десь в літі 1945-го року. Тоді ще нашої оселі не було і нас, вже досить багато, жило в якімсь будинку, в самім місті. Український Комітет вже існував і опікувався нами. Згодом ми переселилися на нашу оселю і в дуже короткому часі вона наповнялася українцями й іншими національностями.

Між українцями було немало осіб, які вже в Україні були пластунами й провадили Пласт. Вони відновили український Пласт і в Реґенсбурзі, а згодом в окружних околицях Баварії. До цих організаторів належав о. Богдан Ганушевський, інж. Володимир Приймак, пані Анастазія Смеречинська та інші, яких я собі не пригадую. Я вступив до Пласту, бо ця організація захоплювала мене своєю прогромаю і самовихованням.

Початкова праця в Пласті велась у формі гурткових сходин, де відразу звернено увагу на національне виховання, на поміч другим, на оформлення пластуна як корисного члена суспільства. В той час ми всі вірили, що ми себе приготовляємо на поворот в Україну і всі тодішні пластуни гуртувались і з радістю та охотою вчились і виконували свої обов'язки. З часом, ці поодинокі гуртки оформлювались у куренях та в кошах. Цей початковий спосіб розвитку Пласту в Реґенсбурзі поширився по цілій області Реґенсбургу і його прийняли інші табори Німеччини.

Спочатку були створені три гуртки юнаків і три гуртки юначок. Опіку над цими юнаками й юначками мала створена Обласна Команда під проводом о. Богдана Ганушевського. Тоді ж о. Богдан Ганушевський почав організувати Міжнародний Скавтінґ. 5-го січня 1946 р. українські пластуни зорганізували пластову ялинку і скавти інших народів були запрошені. Це був імпозантний вечір, де колядки всіх народів вітали новонародженого Ісуса Христа. Іншим разом відбулася пластова зустріч з іншими скавтами і на цій зустрічі ми вже бавились, співали, а оркестра наших "Левів" приграваля до танців. Згодом почались підготовки до Перших Проб, а в березні 1946-го року, в перше, приступили юнаки й юначки до Пластового Обіту й Присяги. До Обласної Команди також належали – Володимир Приймак, Микола Кавка і др. Тарас Ганушевський. Дівочими частинами займалась Ірина Любчак.

Організація молоді "Пласт", починаючи від наймолодших, була дуже

позитивним явищем у вихованні нашої української молоді поза межами України. І так, в 1946 р. зорганізовано два гнізда – гніздо новаків ім. князя Володимира Великого і гніздо новачок ім. княгині Ольги. Самі ці назви вже вказують на напрям виховання цих будучих свідомих українців. Ці початки "Пласту" в Реґенсбурзі я собі добре пригадую, бо я обняв новацьку виховну ділянку. Анастазія Смеречинська й Юрій Яримович очолювали новацтво Пласту в Реґенсбурзі. Кожного року новацтво відбувало свої табори в лісах реґенсбурзької околиці, а я брав участь як виховник і як член команди.

Зі зростом чисельности "Пласту", відчувалося брак пластових виховників. Для цієї цілі було створено вишкільні табори і понад тридцять пластунів стало виховниками новацтва і юнацтва. Пл. сен. Яро Гладкий був одним із комендантів і викладачів на цих вишкільних таборах. Я пам'ятаю цю подію, бо сам брав участь і став новацьким виховником.

Довкола Пласту створився Пластовий Осередок, до якого було прийнято старших пластунів і сеніорів. Осередок Сеньйорів очолив Михайло Іваненко. Багато громадян оселі допомагало в оформленні Пласту – і це був початок Пласт-прияту..

В травні 1946 р. відбулося свято Юрія. Це було велике, успішне свято і пластуни змагалися у спорті та в інших ділянках. Гурток "Лев", як я собі пригадую, взяв перше місце в юнацтві. На ватрі знову попису валися члени нашого гуртка, а саме Богдан Маланяк і Влодко М'ялковський. Також в травні 1946 р. відбувся в Реґенсбурзі Міжнародний Весняний Фестиваль. Тут "Пласт" також відіграв важну ролю. Мистецькі й спортові змагання вели перед і наша молодь величаво репрезентувала українську частину програми. Гості та американська еліта були захоплені тим, що Ді Пі, не маючи нічого, могли створити щось і то велике щось. Знову це був доказ, що ми не є дикунами чи кримінальниками, як нас описувала комуністична пропаганда.

Між юнацькими гуртками визначався гурток "Леви". Нас було 12 юнаків, добре здисциплінованих, кожний з нас добре співав і кожний грав на якомусь музичному інструменті. Ми не тільки співали в інших хорах, але також мали свій гурткoвий хор і забавляли пластунів на наших ватрах і своїм співом чарували пластунок, а їх було багато й гарних. Кожний із нас працював у Пласті. Ми провадили виховну працю в новацтві й юнацтві, а також у проводах Пласту. Наш гурток "Леви" також цікавився медичною опікою над пластунами. Багато з нас мало повний вишкіл у першій допомозі, і ми були дуже корисними на пластових таборах чи в спортових змаганнях. Цей медичний нахил в гуртку Леви видав п'ять лікарів з різними спеціялізаціями й більшість з цих лікарів дальше опікується пластунами.

Наша гурткова оркестра була подивом не тільки в реґенсбурзькім Пласті, але також в інших таборах, бо ж ми виступали на ватрах, на мистецьких фестивалях і часом грали до танців на пластових забавах.

В літі 1946 р. відбувся табір новацтва. На цім таборі я був виховником і членом команди, а комендантkою була Анастазія Смеречинська. Новацькими виховниками також були Богдан Маланяк і Влодко М'ялковський.

В серпні 1946 р. відбулась Міжнародна Скавтська Рада, а Реґенсбурзькі

пластуни брали участь в теренових грах і в спорті. Я взяв перше місце в бігу на 100 метрів. У вересні 1946 р. відбулася зустріч Міжнародного Скавтінгу в Авґсбурзі і понад 50 пластунів з Реґенсбургу виїхало на цю зустріч. Гурток "Лев" виїхав в повності. Ми брали участь у спортових змаганнях, в теренових грах, а вечором ми визначились нашим співом. Оркестра "Лева" грала українські та пластові пісні і наші точки були великою сензацією цієї ватри.

Слід також зазначити, що Реґенсбурзький "Пласт" завжди брав участь у Листопадовім Зриві. Наш гімназійний хор тут пописувався, бо голоси були дуже добрі а більшість з них це були пластуни. В 1947-му році реґенсбурзький кіш нараховував біля 300 пластунів.

В липні 1947 р. відбулась у Міттенвальді Ювілейна Пластова Зустріч з нагоди 35-річчя існування "Пласту". Чотири тижні перед цією зустріччю, відбувся вишкільний табір "Картузька Береза" під командою Яра Гладкого. Булава табору, правдоподібно, була зорганізована куренем "Бурлаки". З Реґенсбургу взяло участь багато пластунів, між ними і я. Цей табір мав майже військовий вишкіл і більшість команди це були колишні вояки дивізії "Галичина". Цей табір був надзвичайно тяжким як і з фізичного так і з пластового боку. Ніхто з нас не міг втікти з цього табору, тому, що він відбувався на острові окруженим водою. Цей табір в повності взяв участь у Ювілейній Зустрічі. Величезні машти були збудовані учасниками цього табору і велика теренова гра була очолена Яром Гладким під контролею таборовиків.

В 1947-му році Міжнародне Скавтське Бюро в Лондоні вирішило скликати 6-те Джемборі у Франції. Український "Пласт" був репрезентований Леонідом Богановським і Яром Гладким. З гуртка "Лев" особисто поїхали на це Джемборі три наші члени – Богдан Маланяк, Влодко М'ялковський і Володимир Слободян. Цю надзвичайну мандрівку описав Богдан Маланяк на сторінках Свободи і Пластового Шляху, які передруковані також і в цьому виданні.

Також в 1947 р. пластовий кіш в Реґенсбурзі дістав окреме приміщення для своїх зайнять. Богдан Неганів – Лев – взявся до мистецького прикрашення домівки на тлі пластового життя і ми гордилися цим прикрашенням перед іншими пластунами і перед нашою громадою.

Наша реґенсбурзька оселя була також знаною тим, що її відвідували видатні американські діячі, а також відомі українські особистості. В 1947 році нашу оселю відвідав Антон Глинка, посол федерального уряду в Отаві. Він був захоплений організацією оселі та кількістю наукових і мистецьких сил. Він особливо подивляв зорганізованість і національне виховання нашої молоді, особливо "Пласту". Він багато допоміг українцям оселитись в Канаді.

В 1948 р. Архиєпископ Іван Бучко відвідав нашу оселю і пізніше поінформував Папу про долю українців в Німеччині після Другої світової війни. Багато інших визначних людей відвідувало нас на оселі, але, на жаль, я собі їх не пригадую. Пятдесять років часу вичеркнуло ці події з моєї пам'яти. Одне пригадую, що наш "Пласт" завжди брав участь у привітанні цих визначних осіб, а гурток "Леви" забавляв їх нашими народними танцями.

В 1948 р. відбувся на нашій оселі "Тиждень Української Культури". В цім часі відвідували українську реґенсбурзьку оселю великі американські достойники,

офіцери й генерали американського війська, українці з інших осель, а також значна кількість осіб інших національностей. Тут ми показали свою культуру, мистецтво, а "Пласт" свою молодечість і вправність. Ця імпреза спонукала американців та інших присутних чужинців зацікавитись українцями й застановитись над їхньою долею. Вони прийшли до переконання, що українці не є дикунами чи простими людьми, як нас характеризувала російська пропаганда. Вони також були захоплені організацією української молоді, бо це є будучність існування кожної здорової нації.

В 1948 році також відбулася 14-та Світова Олімпіяда в Лондоні. З ініціятиви Ради Фізичної Культури, повстала спортова секція, яка почала організувати Олімпіяду ДіПі. Це не була конкуренція Міжнародній Олімпіяді, але була зорганізована для того, щоб звернути увагу світу на поневолені народи. Не було легко цю олімпіяду зорганізувати. ІРО відмовилась дати будь яку допомогу. Багато було таких, які хотіли зрезигнувати з цієї олімпіяди, але знайшлись інші, які взялись за цю справу з великим ризиком. Почалась інтензивна підготовка. Пласт включився в акцію збірки грошей і харчів. Юнаки відвідували німецькі доми, а німці були дуже щедрі своїми датками на цю ціль. Гурток "Леви" був одним з найбільш активних у цій збірці. Спортовий Клюб Оселі звернувся до "Пласту" взяти активну участь у спорті. Юнаки любили спорт і багато з них вибивались у своїх спортових ділянках. Молодим юнаком, я був знаний на оселі, як не подоланий у бігу на 100 метрівку. В Боден Зее, на інтернаціональних спортових змаганнях молоді, я взяв перше місце – з часом близько світового рекорду. Я був радий поїхати на цю Олімпіяду, одначе проф. Величко не пустив мене, бо вважав, що наука в школі, в моїм віці, є важнішою як спорт.

В 1948 р. "Пласт" пішов з колядою до мешканців табору, а в день св. Юрія, Богдан Неганів одержав відзначення від американського військового полковника.

В літі 1948 р., юнацькі курені Реґенсбургу взяли участь у міжнародній стрічі в околиці озера Бодензе. Пластуни знов добре вивязались на цій зустрічі. Ми вели перед у спортових змаганнях, а Юліян Ґной взяв перше місце у бігу на 100 метрів, побивши великого ростом француза. Підчас ватри, оркестра "Лева" знову пописувалася, цим разом на всесвітім форумі. Наші "Леви", Богдан Маланяк і Влодко М'ялковський, вдало провадили пластовою ватрою. Пластуни інших народів захоплювалися нашою піснею і нашими народніми танцями, які виконали Ігор Масник з Любою Кобзяр і Юліян Ґной з Вірою Комарницькою та з іншими 10-ма парами, імя яких я собі не пригадую.

В 1948 р. також відбувся в Реґенсбурзі зїзд Українських Січоих Стрільців. Реґенсбурзький "Пласт" брав активну участь у цім святі. Роман Купчинський привітав нас пластунів. Пластуни, разом із Січовими Стрільцями, стояли в рядах і разом рецитували заповіт – стати в обороні нашої України проти ворогів. Таборова управа висипала стрілецьку могилу і пізніше на цім місці пластуни відсвяткували Листопадове свято. Реґенсбурзький "Пласт" також брав активну участь у громадській праці. Ми влаштовували Андріївські вечори, товариські вечірки з танцями, а Богдан Маланяк – Лев – забавляв людей своїми мистецькими здібностями. Пластуни також переводили святкування св. Миколая виконуючи сценічну картину написану Миколою Кавка. "Пласт" брав кожного року участь у святкуванні річ-

ниць Митр. Андрея Шептицького, в процесіях на Великдень чи підчас свячення води на Йордан.

Спорт був улюбленим зайняттям пластунів і тут ми фізично скріпляли наше тіло. Легка атлетика, відбиванка, копаний м'яч, біги, руханка – були улюбленими для пластової молоді.

При кінці 1948 р. почалися дні прощання з нашою оселею. Помимо тяжких днів – страх перед виїздом до комуністичного раю, незнання про нашу будучність – таки було тяжко прощатися зі своїми друзями, зі своїм коханням, з чудовим початком нашої молодости серед ненормального становища. Одначе, це ненормальне становище з'єднало нас, зміцнило нас, приготовило нас на тяжку й незнану будучність в чужих країнах і намалювало нам образ, який показує, що не все життя є прикрашене рожами, але також колючим терням. Одначе, ми згуртувались разом зі всіх сторін України. Ми себе пізнали, ми переконались, яка наша Україна велика, ми гуртувались разом, ми запізнались з життям у різних частинах нашої держави, а такого вишколу ми не могли б дістати, хіба що в скупченні ДіПі табору. Це був позитив нашої оселі, де ми виростали, оформлювали наш розум, розвивали наше молодече любовне життя і гляділи у незнану будучність – але гляділи. Тому прощання з нашим товариством і з нашими друзями не було таке легке і ще сьогодні ми згадуємо й живемо цією молодечою романтикою. Ми розійшлись майже по всіх кутках нашої землі, одначе молоде життя в нашім Реґенсбурзі нас єднає, дає нам приємний спогад з нашої молодості і таки випростовує наш схилений вік.

Цей свій спомин я хочу закінчити піснею гуртка "Лев":

Тут стоїть ось перед Вами
Гуртковий з своїми Львами
І Ви зараз щось почуєте про нас.
То є наш гурток
Наш Юльцьо молодий
Він любить пластунок
Понад гурток.
А заступник це "чупринка"
Хлопчик чемний мов дитинка
Тільки скочити у гречку любить він
А "Вайті" наш писар
Завзятий хронікар
З писання посивів
За кілька днів.
Друг наш "Шпагат" хлоп муровий
І курінний гоноровий
Бо курінним з новим роком
Він зістав.
А гурток скарбник
До грошей ще не звик
І що місяця свої
Він гроші додає.
Друг наш Влодик хлоп муровий
І редактор гоноровий
Він рисує і малює
По ночах!
Суддю ми такого маєм
Що нас строго так карає
Як лиш хтось про "Калину"
Згадає.
Наш Данко це знова
Найвищий над всіма
Фелєр у нього є
Носом сопе.
А знову наш Богдан
Це другий "Вена". Вам
В пінґ-понґ гаратає нас
Як має час.
Так деяких Левів поволи
Тут ми Вам перечислили
А тепер "ҐУД БАЙ" ми кажем
Вам усім....
Ой, Ой....

* * *

Так ми навчились і гарту, і праці,
І навчились про життя
Хоча не дармуєм і працюєм
Одначе для волі борба.
Чим скорше до цілі, тим ближче
до волі,
А волі хочуть пластуни,
Покажемо катам України,
Що зможемо ми хлопці Леви.

Не страшно нам вмерти за волю,
Не страшно нам вмерти в борбі,
Одначе це все із любови
Це все любий краю Тобі.
Бо ми для Тебе воюєм-працюєм
Бо ми для тебе живем
Бо знайте лиш тільки для волі
Ми цим шляхом ідем.

ПРИМІТКА:

В більшости цей опис про реґенсбурзький "Пласт" тому 50 років написаний з пам'яті. Деякі записки про мою працю в "Пласті" я знайшов в наших шкільних зшитках. Дати, хронологію й імена я узгіднював з книжкою Реґенсбурґ, де наша Людмила Ярко Почтар була одна з редакторів. Про поодинокі гуртки, окрім гуртка "Лев", я нічого собі не пригадую. Члени цих поодиноких гуртків, напевно, пригадують більше як я.

Юліян Ґной (Шпротик)

"Сестричка" Славця-Надя Маланяк із новачками.

ПЛАСТОВА ХРОНІКА – З МІЖНАРОДНЬОГО ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

13 жовтня, 1946 р. відбулися міжнародні пластові змагання в Реґенсбурґу при співучасті представників українського, латвійського, російського, польського і білоруського скавтінґу. Змагання мали пластово-спортовий характер і були перевіркою пластового вироблення. Реґенсбурзький осередок, а в ньому й українці, здобули перше місце. На тому ж святі вручено представникам УНРРА і провідникам скавтових організацій інших народів ювілейні відзнаки С.У.П.Е.

29 листопада, 1946 р. Реґенсбурзький пластовий кіш вітав американського гостя, скавтмастра ЕВУ.

20-22 грудня, 1946 р. Відпоручниці американського скавтінґу влаштували для скавтових виховниць інструкторський курс в Реґенсбурґу.

28 грудня, 1946 р. Міжнародня ялинка для пластових виховників всіх національностей. У перше запрошено теж представників німецьких скавтів.

9 лютого 1947 р. Відбулися зимові теренові змагання при співучасті всіх скавтових національних груп. Гурток українських юначок СЕРНА здобув перше місце.
22 лютого 1947 р. У 90-ті роковини народин Бі-Пі відбулося міжнароднє свято усіх скавтових організацій. Запрошено теж представників німецьких скавтів.

"Сеніорська Ватра", Орган Пластової Думки
Реґенсбурґ, березень, 1947 р.

З РЕҐЕНСБУРҐУ ДО ПАРИЖА: СВІТОВЕ СКАВТСЬКЕ ДЖЕМБОРІ В 1947 Р.

Богдан Маланяк

П'ятдесять вісім літ минуло від Шостого Світового Скавтського Джемборі, яке відбулося в Муасон, передмісті Парижа, розташованому на берегах ріки Сени. Від того часу українські переселенці, які тоді жили переважно в повоєнній Німеччині, пережили багато різних труднощів, стараючись представити свою Батьківщину, як робили вони це на міжнародному зборі 25000 скавтів.

Попри всі труднощі, яких 40-50 українських скавтів зуміло таки взяти участь у цьому повоєнному джемборі, між ними були три молоді пластуни із

табору біженців в Реґенсбургу: Володимир М'ялковський, що тепер мешкає в Мюнхені, Німеччина, Володимир Слободян, що тепер проживає в країні догори ногами, Австралії, а також автор цього допису, Богдан Маланяк з Ґлендейл, Каліфорнія. Ми, три члени юнацького гуртка "Леви" постановили собі будь-що дістатися на це зібрання скавтів з усіх куточків світу у Франції.

Отож, без запрошення, офіційного дозволу, паспортів та інших необхідних документів ми почали нашу непевну мандрівку в незнане, за невідомих і ризикованих обставин, нелеґально переходячи кордони Німеччини та Франції, – найбільшу пригоду-мандрівку в нашому житті!

Наша поїздка розпочалася, коли ми сіли в поїзд із Реґенсбурґу до французької окупаційної зони Німеччини. На щастя, ми зустріли групу відпочиваючих українців, які мандрували по ріці Рейн до Коблена, міста близько німецько-французького кордону. Вони запросили нас їхати з ними, а коли ми приїхали до кордону, вони переправили нас човнами на другий бік. І так – воля! – ми опинилися на землі Франції! Коли човен вже відпливав від берега, пластун М'ялковський засиґналізував азбукою Морзе людям у човні, пересилаючи "СКОБ" (вітання українських пластунів).

Тоді ми почали пробиватися в напрямку Парижа, використовуючи компаси. Ми мандрували пішки лісовими стежками, поки не дійшли до якихось залізничних рейок. Там ми зупинились, щоб відпочити, тоді ми почули далекий свист поїзда, який посувався в тому ж напрямі, що й ми. Ми побачили, що на повороті поїзд муситиме загальмувати, отже, дуже обережно вискочили на східки між вантажними ваґонами і по одному влізли до відкритого ваґону, який віз чорне вугілля, де примістились в малому кутику.

За якийсь час поїзд почав гальмувати і врешті зовсім зупинився на маленькій станції, щоб набрати холодної води в цей гарячий день. І саме там залізничники та місцевий жандарм зловили трьох "зайців". На щастя, ми підготували собі на такий випадок досить правдоподібну історію: ми будемо вдавати, що ми якось відірвалися від основної групи чехословацьких скавтів, що їдуть на Джемборі. Щастя було на нашому боці: вони не лише повірили, а й посадили на безкоштовні місця на наступний пасажирський поїзд до Парижа.

Поки ми діставалися до Джемборі, ми провели пару днів, оглядаючи Париж,. В тому числі відвідали український Народний Дім, де нам пояснили, як дійти до скавтського табору в Муасон.

Наші серця билися від зворушення, коли ми увійшли до скавтського табору, який бурлив від діяльности, побачили величезну кількість скавтів, які приїхали із сімдесяти країн цілого світу. Ми зареєструвались і одержали призначення до підтабору, а також квитки на їжу та нашивки з назвою нашого підтабору – "Bourgogne". Їли всі за столами по 8 осіб, кожним з яких завідував один французький скавт, який на сніданок видав по три пляшки французького вина на кожний стіл. Це нас здивувало, але нам пояснили, що французька вода не надається до пиття.

Першого вечора в таборі ми брали участь у загальній ватрі. Під час ватри різні скавтські групи забавляли нас жартами, скечами, піснями, танцями та казками. І раптом через голосник оголосили, що наступними будуть неочікувані українські скавти! І тоді з темряви до ватри вибігло коло 20 українських пластунів у

гуцульських строях (здається з Мюнхену) і почали танцювати аркан! В надзвичайному хвилюванні ми вискочили на площу і приєдналися до їхнього танцю. Ватра завершилась співом "Ніч вже йде" різними мовами. Це було для мене справді незабутнім.

Решту днів ми провели дуже приємно. Ми відвідували інших скавтів, вивчали скавтські традиції, вимінювали скавтські сувеніри тощо. Відїжджали з Джемборі задоволені, переповнені молодечими мріями. Наша подорож додому пройшла без проблем. З Парижа ми їхали додому експрес-потягом через Берлін і прибули до Реґенсбургу надвечір.

Коли ми прийшли додому, було вже темно. Випадково саме в той час реґенсбурзькі пластуни з табору проводили ватру. Можете собі уявити, яке це було видовище – ми в повних однострояx, з повними наплечниками та з новими скавтськими капелюхами, які ми придбали в Парижі! Захоплені вигуки було чути на цілий наш поселенський табір – ми не могли бути щасливішими.

До речі, багато з тих, хто був того вечора на ватрі, будуть присутні на 15 зібранні Реґенсбуржців на Союзівці 13-16 вересня – дехто буде й на відзначенні 57 річниці Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді, що відбулося 5-7 липня 1947 р.

(Переклад із газети "The Ukrainian Weekly", September 12, 2004,
Передруковано із журналу "Пластовий Шлях" ч. 4(144) 2005)

ПРО ЮВІЛЕЙНУ ПЛАСТОВУ ЗУСТРІЧ (1947)

Дорогі Друзі!

Відносно "відповідної" статті про Ювілейну Пластову Зустріч у Міттенвальді (1947), яку Богдан рішив, що я напишу (а всі знаємо Богдана – "сказано-зроблено") то я скажу таке: писати з перспективи 50-ти років мені є тяжко...пам'ять вже не та що колись. За 50 років пережитого життя важні дані забулися, залишились тільки спомини з певних епізодів і то таких, які залишили глибоке враження. Тому, пробачте, що це не буде стаття, а просто короткий спомин.

Вибирався наш курінь ім. Ольги Басараб репрезентований трьома старшими гуртками на цю ювілейну зустріч. Курінною тоді була Славця Федьків, напевно пригадуєте її, завжди елегантну, з чарівним пушистим волоссям, але вона відмовилась їхати, бо як казала, не мала відповідних спортових черевиків до однострою. Я будучи в цей час містокурінною мала спортові черевики, які, до речі, після дводенного дощу зовсім розлетілися у міттенвальдському болоті і решту Зустрічі я вже пропарадувала у славних у ті часи, деревняках – перейняла курінь і поїхали ми здобувати пластової слави. Наш реґенсбурзький пластовий провід заповідає нам ще

на місці, що нас будуть обсервувати і оцінювати за пластову поставу вже від самого початку зустрічі, прямо із вступом на пластову площу і мене це дуже лякало.

Перша ніч, нічна тиша о 10-ій год. вечора. Ми спимо у бараках і не знаю чого почався серед наших дівчат сміх, спершу тихий, а коли нам звернули увагу, то сміх набирав сили, а ще коли я, у сльозах почала дівчат благати про тишу, то сміх ставав сильніший і сильніший і мабуть, годі їм було його зупинити, а нас точкували і точкували... В результаті нагородили карною стійкою у той час коли відбувалася велична ватра – відкриття Ювілейної Зустрічі. Моє пережиття на той час було максимальне, просто на життя і смерть, тому і до сьогодні воно не забулося. Правда, підчас прощальної ватри ми себе трохи регабілітували коли то наш курінь дістав перше місце за пісню "Як в таборі дівочім я була", авторства Дмитра Грушецького, яку ми виконали під акомпаніямент гітари і за що отримали море оплесків. Очевидно, вернувшись додому, треба було вислухати лекцію від пластового проводу і стидно було перед рештою куреня, бо Реґенсбурґ завжди мав добру славу, але якби цього епізоду не було, то і не було б цього мого спомину у нашому Бюлетені 50 років пізніше!

Все це у сьогоднішнім світі виглядає наївним і смішним, але такими ми тоді були і ця наша якість витворила цю особливу дружбу, яка єднає нас усіх, по сьогодні.

Люба Караван Коломиєць

"Аби ще раз" ч. 4, Весна 1997

ХРОНОЛОГІЯ "РЕҐЕНСБУРҐІЯДИ"

8-го травня 1945	Капітуляція Німеччини. Закінчення війни.
28-го травня 1945	Дозвіл полк. Поспішіла на створення Українського Комітету.
2-го червня 1945	Оформлення Українського Обласного Допомогового Комітету (УОДК), голова о. Богдан Ганушевський
серпень 1945	Заснування гімназії і народної школи в Реґенсбурзі
2-го вересня 1945	Перший день навчання у приміщенні УОДК в будинку Дрезденського банку при Нойпфарпляц
2-го жовтня 1945	Заснування табору на Оселі Ґанґгофер
жовт.-лист. 1945	Початки Пласту
14-го грудня 1945	Розв'язання УОДК і забрання будинку. Гімназія без приміщення
січень 1946	Гімназія перейшла до шпитального будинку на Оселі
2-го березня 1946	Перший іспит зрілости
31-го травня 1946	Закінчення шкільного року. Демонстрація проти людоловства
25-го березня 1947	Другий іспит зрілости
20-го лютого 1948	Третій іспит зрілости
11-го червня 1948	Четвертий іспит зрілости
27-го червня 1948	Перша велика гімназійна забава
Літо 1948	Карантина для молоді з приводу епідемії поліо "гайне медіна"
24-го вересня 1948	Початок шкільного року, в якому багато відїжджають
19-го лютого 1949	Приспішений іспит зрілости
24-го червня і 7-го липня 1949	Приспішений іспит зрілости, після приспішеного шкільного року без вакацій
липень, серпень	Виїзди, прощання і прощальні забави...
вересень 1949	Розв'язання табору, переїзд до Ульму
січень 1950	Остання матура в Ульмі... Виїзди, виїзди, виїзди...

склала ***Людмила Ярко-Почтар***

Розділ третій

УЧНІ Й УЧИТЕЛІ ГІМНАЗІЇ

НЕПОВНИЙ СПИСОК УЧНІВ ГІМНАЗІЇ

Роман Андрушко
Ніна Афендиків (Малець)
Зенон Бабюк
Мирон Бабюк
Оксана Бабюк (Мацик)
Юрій Базалицький
Лідія Базарко (Хиляк)
Леся Бережницька (Феник)
Володимира Біланюк (Домашевська)
Олександра Біскупська
Марта Блага
Люба Боднар (Гурко)
Марія Боднарук (Бойко)
Дмитро Боднарчук
Святослав Боженко
Анна Бойцун (Кульчицька)
Діонізія Брочинська (Палажій)
Андрій Бугель
Слава Букачевська (Федьків)
Мирон Бунько
Анатоль Валюх
Зеновія Вандзура (Турчин)
Роман Величко
Юрій Величко
Роман Винник
Борис Витязь
Роман Віршук
Богдан Вовк
Любов Волинець (Абрамюк)
Іван Волянський
о. Володимир Вронський
Олександер Гайдай
Володимир Галдун
Оля Ганкевич (Клапіщак)
Юрій Ганінчак
Василь Гладкий
Галина Глуховера (Реднянко)
Ігор Головінський
Христина Головінська (Пашківська)
Леся Голюка (Малинович)
Наталія Гончаров (Клюковська)
Ігор Гофман
Леся Грицковян (Домашевська)
Христина Гура (Корецька)
Дарія Ґенза (Масна)
Юліян Ґной
Леся Ґула (Джулинська)
Богдан Демчишин
Ксеня Дереш
Ярослав Дикий
Орест Джулинський
Віталій Діденко
Арета Добрянська (Нанасси)
Стефан Домашевський
Христина Дулин (Стефанович)
Микола Думик
Александра Жгута (Блага)
Ольга Жук
Анна Завадівська (Мартинців)
Мар'яна Задоянна (Приходько)
Володимир Зарицький
Ніна Захарій (Руденко)
Володислав Заяць
Олександра Зуйко (Юрченко)
Віра Іваницька (Лозинська)
Катерина Іваницька (Головчак)
Оля Іваськів (Ґной)
Олександер Ігнатовіч
Галина Калитяк (Бартків)
Олександер Капустинський
Олег Караван
Орися Карапінка
Юрій Карапінка
Галина Карасейчук (Клюковська)
Марія Касіян (Жубрид)
Люба Качан (Тарнавська)
Ріта Качмар (Шульц)
Леся Кизик (Данилович)
Петро Китастий
Люба Козак (Кобзяр)
Любомира Коломиєць (Караван)
Богданна Комаринська (Лозинська)
Марія Комарницька (Подолянко)
Евген М. Комарницький
Олег Копцюх-Мороз
Ярослав Корженівський

Марія Королюк (Макогін)
Богдан Косач
Володимир Косик
Володимир Косоноцький
Степан Косоноцький
Ярослав Костюк
Микола Кравців
Дарія Кравченюк (Федьків)
Тетяна Кривулич (Дереш)
Мирослава Крук (Лазаревич)
Любомира Крупа (Мисевич)
Володимир Купчель
Любомир Курилко
Ірина Кузик (Сарабин)
Оксана Кузишин (Нагірна)
Люба Кутна (Войтечко)
Людмила Кутова
Квітка Кушнір
Ольга Кушнір (Лотоцька)
Тадеус Лазор
Ірена Левицька
Юрій Левицький
Дарія Леськів (Елиїв)
Петро Ліщинський
Тома Лозинський
Олесь Ломацький
Любомира Луковська (Лозинська)
Василь Лучків
Маріа Мазяр (Бухенко)
Оксана Макогін (Шеремета)
Богдан Макух
Стефан Макух
Богдан Маланяк
Володимир Маркусь
Ніна Марченко (Сесь)
Богданна Мартинюк
Ігор Масник
Степан Масник
Роман Мац
Юрій Мацик
Емілія Мелен (Струк)
Теофіля Мельничук (Маркусь)
Стефанія Меренюк (Змий)
Михайло Мигаль
Богдан Мисько
Богдан Мирослав Мисько
Оля Михайлів (Гарматій)
Ігор Михалюс
Марійка Михальчак (Заревич)
Микола Мілюс (о. Милусь)
Інна Мірошниченко (Блінов)
Олег Мороз (Копцюх)
Роман Мороз
Орест Мостовий
Ліда Мотрук (Білоус)
Оля Мочула (Кузик)
Надія Мулярчик
Володимир М'ялковський
Богдан Неганів
Ірена Неганів
Людмила Неліпа (Безпечна)
Дмитро Нестеренко
Юрій Нестор
Анна Овчаренко (Небожук)
Богдан Оленчук
Олександер Олійник
Надія Оранська (Маланяк)
Оксана Пакуш (Кушнір)
Осип Пантелюк
Лідія Паславська (Пеленська)
Богдан Пастушак
Ляля Патерин (Марковська)
Борис Пачовський
Ліля Пащук (Жовнірович)
Стефа Петращук (Заревич)
Ігор Петруняк
Михайло Пилипчук
Віра Писарівська (Комарницька)
Роман Підгорецький
Ярослав Підгорецький
Ольга Пітерс (Петриченко)
Іван Плювак
Іван Полатайко
Богданна Попель (Кисілевська)
Марія Поритко (Ґной)
Василь Посполита
Людмила Почтар (Ярко)
Володимир Присяжнюк
Ярема Присяжнюк
Семен Проць

Богдан Ракочий
Евгенія Рапій (Струк)
Тетяна Рейнарович (Данилович)
Дарія Ременюк (Заревич)
Дарія Рихтицька (Мельникович)
Лев Ришавий
Олександер Рівний
Микола Руденко
Ірена Руденко (Підгорецька)
Олександра Савин (Малюк)
Борис Савин
Володимир Савчин
Роман Савчин
Ярослав Савчин
Константин Савчук
Василь Саляк
Йосиф Сахно
Роман Сахно
Юрій Свириденко
Дмитро Сем'янів
Мирослав Роман Сербин
Іван Сидоренко
Орися Синишин (Савчук)
Борис Сінявські
Ярослав Сливка
Володимир Слободян
Омелян Слободян
Таня Слободян (Чубата)
Зенон Словіцький
Дада Слоневська (Шараневич)
Богдан Смолинський
Володимир Смиринський
Оксана Соколик (Бризгун)
Оксана Сосенко (Сендецька)
Михайло Сосяк
Ярослав Сосяк
Олена Сохан (Фаєвців)
Зеновія Стасула (Кульчицька)
Ярослав Стахів
Ірена Стерчо (Урбан)
Орися Судомляк (Чубата)
Мирон Сулима
Юрій Сумик
Олександер Сьомка
Ірена Тавані (Левицька)
Олег Тарнавський
Петро Татарський
Оксана Теодорович
Марта Терлецька (Доберчак)
Віктор Терлецький
Михайло Трач
Ольга Труш (Гаврищук)
Люба Туркевич (Ганущак)
Михайло Урбан
Євген Федоренко
Дмитро Федорів
Віктор Федорняк
Зенон Фещак
Ярослав Фещак
Василь Футала
Галина Футала (Доберчак)
Ігор Футала
Марія Хемич (Кузик)
Осип Цікало
Ярема Цісарук
Ігор Чипчар
Володимир Чубатий
Валентина Чудовська (Ширай)
Роман Шаран
Марія Шенкірик (Білоус)
Ярослав Штендера
Юрій Шулешко
Орест Щудлюк
Іван Юрків
Емілія Янішевська (Міщук)
Роксоляна Яримович (Абрамюк)
Володимир Ярко
Лідія Ярмак
Ірена Ярош (Ремптер)
Романа Яхторович (Мисько)
Іван Яців

(Зібрано зі слідуючих джерел – адресар гімназії, "Аби ще раз", однодніки з'їздів)

Невідомі по чоловікові: Іда Воронсбех, Наталка Гунчак, Данка Коваль, Наталка Шрубович, Ірена Ярмолюк.

БІОГРАФІЇ УЧНІВ

ЗЕНОН БАБЮК

Народився в Озерянах, Україна, 13 травня 1932 р., помер 17 липня 1996 р. – похований в Бавнд Бруку, Н. Дж. Змалку любив читати, вже в Реґенсбурзі, в таборових умовах мав свою бібліотечку. Належав до Пласту. Матуру здав 1950 р. в Ульмі, де був головою МУГ.

Від 1951 р. до 1956 р., підчас побуту в Німеччині працював як адміністратор для Civilian Command, U.S. Army та CIA. Вищу освіту з політичних наук здобув в Мюнхенському Університеті. 1952 р. одружився з Оксаною Мацик.

В 1956 р. разом з родиною виїхав до Америки, де від 1958 до 1972 р. працював у фірмі Champion Envelope Manufacturing Corp., Brooklyn, N.Y. В 1972 р. закупив цю фірму і був її президентом до 1977 р., коли її продав. Від 1978 до 1991 р. був пов'язаний з кількома іншими фірмами, які також продав.

Від коли приїхав до Америки був активний в українській громаді. Був довголітним членом Дирекції, скарбником та членом Екзекутиви Українського Інституту Америки, членом Головної Екзекутиви Фонду Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті, а також був активний у зв'язках з Україною.

Був головою Комітету колишніх учнів Реґенсбурзької гімназії та зорганізував з'їзди (дуже гарно і вміло) 1977 і 1980 рр. Помер 17 липня, 1996 р. Залишив дружину Оксану і четверо дітей – Роксоляну, Юрія, Андрія і Тамару.

ОЛЕКСАНДРА БІСКУПСЬКА

Народилася у Львові 1 січня 1931 р. Батько, д-р Стефан Біскупський, професор Львівського Університету, мати Марія, з дому Чабан, працювала в Товаристві Просвіта.

Батько дуже скоро помер і був похований у Львові. У воєнні часи, Леся разом з мамою була змушена покинути рідний Львів і втікати на захід. Спочатку затримались в переселенчому таборі Ляндек, де Леся вписалася до Пласту, а пізніше перенеслися до табору в Реґенсбурзі, де вже поселилась решта родини.

Тут Леся вписалася до гімназії, яку успішно закінчила і 1949 р. разом з мамою виїхала до Америки. Працювала як працівник в лябораторії шпиталю, опікувалася старенькою мамою, але скоро сама захворіла і маючи тільки 58 років

померла. Була похована на цвинтарі в Арлінгтон, Нью Джерзі. Мама не могла пережити смерти одинокої доньки і за кілька місяців сама померла і була похована коло доньки. Так закінчився життєвий шлях Лесі. Була талановита, любила і цікавилась мистецтвом, багато читала, мала широке і різноманітне товариство, але разом з тим була дуже самітна і нещаслива.

ЛЮБОВ МАРІЯ БОДНАР (ГУРКО)

Народилася 23 травня 1928 р. в селі Унятич, повіт Дрогобич. Моя мама (з Яворських), роджена в Тустановичах. По закінченні семінара дістала працю в Польщі коло Кєльцу, де вчителювала 15 років.

Мій тато Іван Гурко (бувший чотар УГА) після війни і нострифікації своїх правничих студій відкрив адвокатську канцелярію в Заліщиках над Дністром і ми з родиною плянували там оселитись. Вибух війни змінив наші пляни – 1939 р. до Заліщик прийшли большевики. Ми були примушені жити в місті Лежайськ, коло Ярослава, де тата призначено бути суддею. Там я ходила до школи і мені часто давали читати реферати чи деклямації на різних шкільних і національних святах.

Коли німці зайняли Галичину, ми переїхали до Дрогобича, де я ходила до української гімназії ім. Івана Франка на вул. Сніжній. Я здала іспит до 3-ої кляси гімназії. До гімназії в Дрогобичі прийшли учні з інших міст Галичини (напр. з Чорткова). Тоді записалась до нашої гімназії Леся Данилович-Кизик.

Це були тяжкі часи. Мені сильно вбилось в пам'ять одне пережиття, як нацисти розправились з десятьма українськими закладниками (пімста за вбитого німця). Ґестапо наказало, щоб учні всіх шкіл зібралися на ринку. Тоді привезено з в'язниці десять молодих українських хлопців на возі, босих і п'ятьох з них розстріляно, а п'ятьох повішано на приготованих вже шибеницях людям на страх. Це були страшні часи для України. Теж натискали большевики – і тоді українці почали масово виїжджати на захід.

Літом 1944 р. досвіта запакувавши на віз харчі на далеку, непевну дорогу, ми виїхали з Унятич, лишаючи на господарстві засмучених бабцю і дідуся. Дуже тяжка була розлука і тяжка була наша дорога. Ми заїхали до Словаччини, а потім опинились коло Відня.

Згодом ми осіли в містечку Regenstauf, близько Реґенсбургу. В Реґенсбурзі зорганізувався допомоговий комітет для українських втікачів. Часи були непевні, бо совєти вишукували і напастували наших людей, щоб верталися "на родіну".

Американська організація УНРРА і ІРО почали помагати біженцям, яких назвали ДП (displaced persons), давали поміч харчами і примістили біженців на оселі близько міста Реґенсбурґ. Ті часи докладно і цікаво записані в прекрасній книзі "Реґенсбурґ".

Я була прийнята до 6-ої гімназійної кляси – директор був проф. Величко.

Отець Богдан Ганушевський заснував Пласт і наша ціла кляса дівчат створила гурток, який ми назвали "Сороки". Ми вибрали провід – гурткова була Оксана Бризгун, а я була писарем. В гуртку також були – Леся Данилович, Люба Войтечко, Зеня Турчин, Таня Дереш.

Ми вчилися, належали до шкільного хору і були захоплені Пластом. Ватри, табори, спів, все впливало на нас корисно, кристалізувало наші характери і зміцнювало дружбу. 1947 р. я здала матуру і тоді наш гурток перейшов до куреня старших пластунок "Перші Стежі" в Мюнхені. Я записалася в Мюнхені до УТГІ на фармацію і почала практику в шпитальній аптеці.

Виїзд до Америки в 1949 р. перервав мої дальші студії. Ми приїхали до Карнеґі, біля Пітсбургу. Я дістала працю в готелі Віліям Пенн в Пітсбургу, де приготовляла овочеві салатки для гостей.

На запрошення родини мого тата, ми переїхали до Філядельфії. Я з мамою дістали праці в кравецькій робітні жіночих костюмів. Я вступила до Пласту, а також у Філядельфії познайомилась з др. Володимиром Боднарем, який приїхав з хором "Ватра", під дириґентурою проф. Лева Туркевича, в якому був солістом.

Ми перенеслися до Клівленду і там 1950 р. ми одружилися. Я пройшла курс IBM і після цього дістала працю в American Greeetings як key punch operator. Там я працювала пятнадцять років. Влодко дістав працю в банку, яким завідував дир. Іван Тарнавський. В Клівленді була пластова станиця і я включилася в працю УСП, а також помагала в Пластовому Музеї, який був під керівництвом пл. сен. Леоніда Бачинського. Мій батько провадив щонедільну українську радіо програму, а я була диктором. Я була в Пласті виховницею юначок і писарем станиці, а також головою осередку УСП в станиці.

Від 1987 р. належу до 33-го відділу Союзу Українок, при якому я зорганізувала гурток Книголюбів і була його головою три роки. У відділі я очолювала референтуру музейно-мистецьку, а згодом культурно-освітню. Останніх сім років я є заступницею голови і протоколярною секретаркою. Також я тепер є організаційною референткою в Окрузі. Часто помагаю українській радіо годині при УЗО (Українські Злучені Організації).

В 1999 р. я дістала від КПС пропам'ятну відзнаку за довголітню віддану працю в Пласті і від ГПБ відзначення Орденом Вічного Вогню в Сріблі за визначну діяльність в громаді, згідно з пластовою ідеологією.

Маю двоє дітей – доню Ліду-Христину Балагутрак, мисткиню-малярку. Разом з чоловіком, інж. Михайлом Балагутраком, живуть в Гюстон, Тексас. Син Мирон-Евген Боднар є лікарем-офталмологом, який живе недалеко Парми з дружиною Мартою-Анною Мартинюк і з дітьми Лярисою-Ірмою та Наталкою-Софією.

8 квітня, 2002 р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність, несподівано, мій муж, д-р Володимир Боднар. Похований на цвинтарі Покрови Пресвятої Богородиці в Пармі.

ДМИТРО БОДНАРЧУК

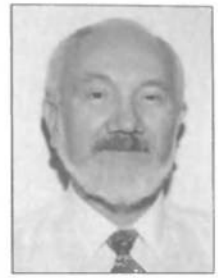

Народився 30 вересня 1930 р. в селі Чернятин, Західна Україна. Родичі, Меланія і Василь були власниками середнього господарства. Батько був членом ОУН. За його організаційну активність був арештований польськими і совєтськими властями. В 1943 р. батько брав участь в рейдах ОУН на німецькі склади зброї для УПА, яка організувалася в Чорному Лісі, коло Івано-Франківська. Почувши, що німецькі власті почали арештувати учасників рейдів, родина поїхала в Карпати до приятелів, щоб уникнути неминуче лихо. Але незабаром опинилася між совєтськими і мадярськими боєвими лініями. Після багатьох пригод, по Другій світовій війні, в літі 1945 р. родина замешкала в бараках колишніх воєнно-полонених, коло міста Швандорф, у Баварії.

В осені, Дмитро був принятий до 3-ої кляси української гімназії в Реґенсбурзі. Перший рік він доїздив до школи, а опісля мешкав в бурсі, як відкрився для українців табір ДП. Належав до Пласту і юнаків ОУН. Учителі, які мали на нього позитивний вплив були проф. історії Петро Макаренко і проф. фізкультури Матвій Мелешко, але Дмитро не докінчив гімназії – він виїхав із 6-ої кляси до ЗДА.

Боднарчуки прибули до ЗДА в січні 1949 р. Спершу працювали на фармі в стейті Меріленд, а пізніше переїхали до Бруклин, стейт Нью Йорк. Дмитро знайшов працю в шпиталі, де мив підлоги в операційних залях. Там він запізнався із студенткою медсестрою, Аліс, яка мала позитивний вплив на його життя.

Дмитра покликали до армії підчас війни в Кореї. Вийшовши з війська в 1954 р., він вступив на студії до Нью Йорського Університету. В той самий час, Дмитро одружився з Аліс Іллінгвортс. В них народилося двоє дітей, а в 1957 р. він здобув дипльом Бакалавра Наук з менеджменту.

Родина виїхала до Ню Сіті, Н.Й., повіт Рокланд і за час побуту там, він мав 23 різні праці, одна з них була на державній почті, яка дала йому змогу на дальші студії у Монтклер Стейт Коледж, Н. Дж. В 1968 р. він здобув дипльом Майстра в ділянці педагогії вчити соціяльні науки в середніх школах. На його градуації було вже пятеро його дітей. Працю знайшов того самого року в публичній школі в місті Гіллсдейл, Н. Дж. Там він вчив на протязі 25 років такі предмети як історія, економіка, соціологія, та політичні науки. Колеґи на праці і найблищий його друг, Василь Лучків, спонукали його продовжувати студії. Дмитро записався на студії в Українському Вільному Університеті в Мінхені, де здобув диплом доктора філозофії з історії, в 1975 р. В 1993 р. Дмитро пішов на пенсію, щоб опікуватися старими родичами.

В українській громаді був мужем довір'я в церкві св. Петра і Павла, Спрінґ Валлей, Н.Й. і там вчив українознавство. Підчас святкувань тисячоліття хрещення України через три семестри вчив курс історії України в Пассейк Коммюніті Коледж. Довгими роками був членом дирекції Фундації УВУ, а також був Крайовим Командиром Українських-Американських Ветеранів (1995-1997 р.). Дмитро є

автором книжки "Ukrainian American Veterans 1948-1998", а в 2000 р. вийшла його книжка "Ethno-National Consciousness of the Ukrainian Immigrants in the United States" (написана на базі докторської дисертації 1975 р. на УВУ).

Для розваги і поширення світогляду, Дмитро і Аліс відвідали багато екзотичних країн, між ними Еквадор та Острови Ґалапагос, Грецію, Єгипет, Туреччину, Урагвай, та інші. Тепер живе в Албукеркі, Ню Мексіко. Почувається дуже щасливим чоловіком, бо має дванадцять внуків і ширшу родину – Українську Гімназію, Реґенсбурґ.

ДІОНІЗІЯ БРОЧИНСЬКА (ПАЛАЖІЙ)

Народилася в селі Словіта, біля Львова, 25-го вересня 1935 р. В лютім 1944 р. виїхала з батьками та молодшим братом до Відня, де студіював мій вуйко. Тому, що фронт наближався в ті сторони, ціла родина втікла до Баварії. В 1946 р. переїхали до табору в Реґенсбурзі, де я вступила до першої гімназійної кляси.

В березні 1949 р. виїхала до Америки і наша родина оселилася в Стемфорді, Конн. Тут закінчила Академію Покрови Матері Божої та 1953 р. вступила на учительський факультет в Danbury State Teachers College (тепер Western Connecticut State University)

По закінченні студій вчила в народній школі в Парма, Огайо. Рівнож там закінчила магістерку в Case Western Reserve University і в 1967 році другу в Teachers' College. Підчас мого учителювання була номінована від Ohio Education Association на Columbia Model Teacher-64 і дістала Jennings Scholar Award в 1966-1969 шкільному році.

В українській громаді була активною членкою УЗО (Українські Злучені Організації Клівленду) та СУСТА. Також була членом НТШ. В 1968 р. дістала працю як директорка Seven Hills Elementary School в Seven Hills, Ohio.

В 1970 р. одружилася з проф. Стефаном Брочинським і перенеслася до Connecticut. Чоловік викладав в Southern Conn. State University. В 1997 р. передвчасно помер. Маю дві доні – Стефця (адвокатка) і Клявдія (occupational therapist) та дві внучки – Софійка й Леся.

Від 1978-1989 р. працювала "part time" в Southern Connecticut State University (New Haven), Sacred Heart University (Fairfield) та вчила в місцевій Рідній школі. Була активна в СУА, Пластприяті та в УККА. Від 1989-2000 р. вчила 7-му клясу. Пішла на пенсію в 2000 році. Мешкаю в Orange, Conn.

МИРОН БУНЬКО

Не маємо даних про Мирона місце і рік народження, знаємо тільки, що вчився в Реґенсбурзькій гімназії і 1949 року, разом з родиною виїхав до Вашінґтону. Від 1950 до 1952 р. служив в американському війську (Ft. Bragg, N.C. Intelligence Corps.). Після військової служби вступив до Lafayette College (Easton, Pa.), який закінчив в 1957 р. здобувши диплом в інженерії.

Працював для Westinghouse Electric Corp., а в 1958 фірма вислала його до Японії. Там він оженився з Eleanor, і в 1960 р. вони обоє повернулись до St. Louis, Mo., де народилася їхня доня Lisa.

Його праця вимагала від нього постійних змін – з Мізурі він переїхав до Utah і врешті до Maryland. Крім того, фірма посилала його на службові подорожі до інших країн і деколи його дружина подорожувала з ним.

Помер 7 вересня, 1989 року через комплікації з нирками.

Друзі згадують його як веселого і жартівливого товариша, завзятого пластуна і про нього Богдан Маланяк навіть зложив стрічку в пісні гуртка "Леви" –

Знов наш Бунько мотористa,
Той преславний рекордиста
По Оселі на моторі
Гонить він...

АНАТОЛЬ ВАЛЮХ

Після моїх гімназійних років в Реґенсбурзі, я опинився в Детройті в 1949 р. і перший рік працював ночами. Тоді я повернувся до середньої школи, яку закінчив півтора року пізніше. До Вейнського Університету в Дітройті я вступив в 1952 р., де осягнув дипльом з політичних наук, спеціялізуючись в ділянці історії та англійської мови.

В 1958 р. я повернувся до Вейнського Університету і дістав дипльом магістра з дозволом на викладання історії та англійської мови в середніх школах. В 1959 р. я виїхав до Каліфорнії, бо завжди мріяв про теплий клімат, який мені нагадував Крим, де я мав нагоду провести одне літо в 1938 р.

Від 1959 р. до 1993 р. я вчителював в шкільному відділі містечка, яке є частиною Лос Анджелесу. Я мав щастя одружитися з українкою, яку я зустрів в Детройті коли їй було шіснадцять років. Ми знов зустрілися в Лос Анджелес, коли моїй Ліді було 23 роки. Шість тижнів пізніше ми були одружені і так залишаємося

на сьогодні і на далі. В нас є одна доня, яку ми назвали Лана Лариса.

Два роки тому я відійшов на емеритуру, але всеж лишаюся активним в нашій громаді. Я є членом Товариства Допомоги Україні в Каліфорнії, і для допомоги дітям Чорнобиля я дав чотири концерти, бо і на далі співаю.

РОМАН В. ВЕЛИЧКО

Народився в Коломиї, син Володимира і Володимири Величків. Роман проживав в переселенчому таборі в Регенсбурзі разом з родичами і молодшим братом Юрком. Гімназію він закінчив перед відїздом до Америки в червні 1949 р. Велички оселилися в Ютиці, Н.Й. де він прожив коло 30 років. З Ютики він виїхав до Колонії, Н.Й.

Роман працював як "ground service equipment mechanic" для Allegheny Airlines на протязі 17 років, а в 1973 р. пішов на пенсію з фірми U.S. Air. Він також завідував нічними роботами з очищування снігу в Albany County летовищі на протязі трьох років. Він був власником Tick Tock Restaurant в Колонії від 1972 до 1983 р., а в 1983 пішов на пенсію. Був членом церкви св. Миколая у Watervliet, а також бувшим членом Mechanics and Aerospace Workers District Lodge 141, Local 75.

Роман помер 1995 р. на 66-ому році життя, в своїй хаті в Колонії, Н.Й. Він залишив двох синів, Марка і Павла, чотири доньки – Marta, Rochelle, Catherine і Roma, дві нерідні доньки, брата Юрія з Фльориди, 18 внуків і 3-оє правнуків.

Богдан Маланяк розказав дітям Романа свої спомини з пережитого в гімназії у Львові, а пізніше у Регенсбурзі:

"Я добре пам'ятаю, що я разом з Романом грав копаного м'яча. Він був природній атлет і мимо своїх фізичних недотягнень, був знаменитий брамкар, який не раз врятував нас від катастрофи. Ми з великим запалом займалися цим спортом впродовж наших спільних років у гімназії. Він також дуже добре грав відбиванку і був добрим диригентом. Він був природний провідник і коли одного разу дійсний провідник не зявився, Ваш батько взяв в руки диригентську паличку і перебрав цю функцію. Коли ми у Львові вчилися на фортепіяні (Ваш батько, вуйко, моя сестра і я), Ваш батько був найздібніший учень. Я вірю, що він міг бути славним концертовим піяністом або диригентом, якби він пішов цим шляхом. У Львові, ми регулярно відвідували оперу з нашими родичами і з великою охотою слухали опери, концерти і відвідували балєти.

Ми разом втікали від совєтів через Словакію. Ваш батько був курієром для УПА, яка боролася з двома ворогами – Росією та Німеччиною. Я довідався про цю його небезпечну функцію при кінці 2-ої світової війни. Це може Вам доказати, яку внутрішню силу мав Ваш батько. Для мене, Ваш батько був символом доброти, сили, витривалости, льояльности, гордости за свої країни – Україна й Америка – а головно, він був віруюча людина, яка любила свою родину".

БОРИС ВИТЯЗЬ

Народився 2 квітня 1928 р. в Харкові, в родині професора фізики Івана та інженера механіка Зінаїди (з роду Таможська). При кінці 2-ої світової війни виїхав з батьками до Німеччини, де закінчив дві кляси української гімназії в Регенсбурзі. Після переїзду до Бельгії в 1947 р. докінчив свою середню освіту в Коледжі Бон-Есперанц. Медичні студії відбув на Лювенському Університеті в Бельгії. Після однорічної інтернатури в Епископал Госпітал у Філядельфії, США, отримав з відзначенням диплом лікаря в 1958 р.

В 1958-59 р. пройшов стажування в дитячих та інфекційних недугах при університетських шпиталях в Парижі. В 1978 р. склав нострифікаційний іспит для медичного диплому у Франції, де в 1979-81 р. ще спеціялізувався в галузях публичного здоров'я і гігієни в Ліонському Університеті.

В 1959 р. виїхав до Мароко, де одержав посаду завідуючого лікаря малого (на 70 ліжок) шпиталю в Тафрауті на півдні країни. Після півторарічного побуту в Тафрауті був переведений до шпиталю в Таруданті, як відповідальний лікар у відділі дитячих та інфекційних недуг, а згодом став головним лікарем шпиталю і провінції. В 1968 р. був переведений до Маракешу, де довгі роки займав посаду директора Бюра Гігієни і лікаря-лягіста (судового).

В 1988 р. переселився до Південної Африки, до спочатку працював полівалентним шпиталевим лікарем в місті Бетал (Трансвал). Від 1990 р. працює лікарем-консультантом в департаменті Денних Шпиталів в Канштаті (П.А.Р.).

До фахових публікацій належить кінцева праця в Ліонському Університеті, під заголовком – Гігієнічний стан пляжу Ґама Ельфіна в Моракеші, та короткий курс леґальної медицини для школи офіцерів мароканської жандармерії в Маракеші, де він давав лекції.

Д-р Витязь був одружений з 1962 р. з Марі-Маргаріт Рено, з якою має троє дітей – Олена (співачка), Татяна (лікар невролог) і син Кирило (інженер-механік).

Др. Витязь був жертводавцем на закуп церкви і бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, а також подарував кілька експонатів до Українського Музею в Баунд Бруку. В молодому віці короткий час був пластуном, а потім в 1949-1958 р. належав до СУМ-у. Він був довголітнім членом НТШ в Парижі. Помер в січні 2005 р.

ІВАН ВОЛЯНСЬКИЙ

Народився 2 липня 1927 р. в селі Ролів, Дрогобицького району, Львівської області. Батьки – Петро і Марія (з дому Пастернак).

У рідному селі ходив до народної школи, бавив маленьку сестру і двох братиків. Пас корови (за Польщі) і повторив 5-ту клясу (за більшовиків). Від 1942-44 р. (за німців) вчився у гімназії в Дрогобичі і став членом пропластової організації – Виховна спільнота української молоді. В час війни виїхав до Австрії (Відень і Лінц), де закінчив 6-ту клясу гімназії. Від 1946 р. жив в Регенсбурзі, де належав до юнацького гуртка "Леви" і старшо-пластунського куреня "Запорожці". Гімназію закінчив матурою. В роках 1949-50 був в Ульмі і Ельванґені. До вересня 1953 р. лікувався в санаторіях.

Записався на заочний курс до Інституту Заочного Навчання в Парижі, а також до Українського Вільного Університету в Мінхені – факультет права і суспільно-економічних наук. Як одужав, знов став активний в Пласті, як юнацький і новацький виховник. Рівнож став членом старшо-пластунського куреня "Лісові Чорти".

1955 р. почав працювати в редакції тижневика "Християнський Голос" у Мінхені, а від 1966 р. як редактор, аж до переходу на пенсію в 1995 р.

ОЛЬГА ГАНКЕВИЧ (КЛАПІЩАК)

Народилася 24 лютого 1931 р. в Делятині, Івано Франківська область, в зелених Карпатах. В рідному містечку закінчила п'ять кляс і через воєнні, неспокійні роки не вступала до гімназії, а навчалася з репетитором вдома.

В 1944 р. через Мадярщину, Словаччину, пролягла наша дорога аж до Німеччини. Як тільки зорганізувалися табори, відвезли мене до Карльсфельду, де я поступила до гімназії, здавши перед тим іспит. А згодом розпочалося моє таборове життя в Регенсбурзі. Спогади про нього – світлі і нев'янучі, бо прийшли ці роки на прекрасну пору життя – юність, та й табір був унікальний і неперевершений. Тут було все: приязнь і повага, взаєморозуміння і солідарність, тут формувались наші характери, наші особистості. Усі ми жили одною дружньою сім'єю і були одне одному як брати і сестри.

Проживала я разом з Оксаною Шереметою, Марійкою Подолянко, Марійкою Макогін, Валею Ширай та Рітою Шульц.

В 1949 р. виїжджаємо до Ню Йорку. 1951 р. завершую навчання і стаю до праці, щоб утримувати родичів. Працюю у фірмі First Investors Corp. аж до виїзду в Канаду.

1954 р. одружилася з Романом Ганкевичем – теологом і починаємо будувати наше життя і тішимося його успіхами. З часом надходять зміни, бо в священичій родині не забувалася мрія і бажання мами бачити сина Романа священиком. 1962 р. в Парижі мій чоловік прийняв Св. Тайну священства і тоді моє життя вступило в цілком незнайомий, але такий цікавий світ – світ української парафії з вимогами і обов'язками жінки священника.

В 1963 р., хоч були загосподарені, переїжджаємо до західної Канади – Едмонтону і всеціло віддаємося церковній і громадській праці, а вона була многогранна. В це входило: ЛУКЖ, організація мистецьких виставок, українська школа, хор, музей, дописи до газет, курси куховарства. Одним словом беру участь у всьому, що повинна робити жінка священника-пароха. Бо мати титул добродійки це не тільки велика привілея, але й насамперед велика відповідальність.

Отець Роман Ганкевич також вклав дуже багато зусиль для розбудови відпустового центру в Зарваниці в Західній Україні Помер 11 грудня, 2003 р. і за його бажанням був похований недалеко катедри у відпустовому центрі в Зарваниці.

ВАСИЛЬ ГЛАДКИЙ

Народився 5 квітня 1928 р. в селі Сторонятин, біля Львова, але скоро батьки перенеслися до Козова. 5-ту клясу народної школи закінчив в Козові. Коли прийшли німці, батьки післали мене до гімназії в Бережанах. В червні 1944 р., коли німці втікали, більша частина нашої кляси (4-ої) зголосилася до "Юнаків" і виїхали до Німеччини. При "Юнаках" я навчився дисципліни, а головне самостійного життя, без опіки батьків, що мені пізніше в житті дуже придалося.

При кінці війни я, припадково, дістав кулю в ногу і капітуляція застала мене в шпиталі. Я попав в полон де перебував два місяці і після звільнення опинився в Регенсбурзі. При "Юнаках" вчив нас проф. Гірняк і приготовляв до матури. В Регенсбурзі я закінчив матуру і почав університетські студії. В 1949 р. переселився до Австралії, почав студії медицини, але через брак фондів, мусів це покинути. Підучився бухгальтерії і працював в бюрі у Форда. З часом, коли відкрилася кредитівка в Сіднеї, я дістав там працю завідуючи кредитівкою, де працював біля 15 років.

Оженився, заклав родину і маю дві доньки – обидві покінчили медицину і працюють в шпиталях. Я пішов на пенсію в 68-му році життя і слава Богу живу як в Бога за дверима. Продовжую працю в сеніораті Пласту.

ГАЛИНА ГЛУХОВЕРА (РЕДНЯНКО)

Народилася 26 грудня 1926 р. в Ніжині, Чернігівська область. Мої батьки, Евдокія й Іван, були сільськими господарями до 1930 р. коли комуністична влада сконфіскувала їхнє господарство, а мого діда вивезено на Соловки.

Мій батько не мав з чого утримувати нашу родину і був змушений виїхати на роботу в Донбас, разом з братами Петром і Павлом, де вони працювати в копальнях. Моя мама залишилася в порожній хаті з двома малими дітьми. Одного дня, два "активісти" прийшли до нашої хати і вимагали, щоб мама скинула чоботи які мала на ногах і віддала їм. Вона на це не погодилася. Взяла мене (3-літню) і мого брата Григорія (який мав тільки 6 місяців) на поїздову стацію, і купила білети, щоб виїхати до батька на Донбас.

В 1934 р. ми повернулися до Ніжина де я почала ходити до народньої школи. В 1942 р. вже за німецької окупації, в Ніжині була відкрита тільки одна школа – до якої я записалася. Але моя наука перервалася, бо вже 1943 р. ми вирушили на захід. Спочатку тягаровими вагонами, пізніше кіньми й возами до Галичини, де ми провели ціле літо в селі Стрільків коло Стрия.

В 1944 р. ми дісталися до Мадярщини, де німці забрали нам коні і посадили нас на тягаровий поїзд, який нас завіз до табору коло Ноймаркту. Опісля працювали в лісах коло містечка Mader в "Чеському лісі" (Sudetenland).

В 1945 р. прийшли американці і ми переїхали до Пассау. В 1946 р. ми перенеслися до Регенсбургу, де я почала вчитися в регенсбурзькій гімназії, а також вписалася до Пласту. В Регенсбурзі мені дуже подобалось, це було майже так як жити в Україні. В 1948 р. я здала всі іспити і закінчила матуру. Того самого року ми виїхали до Австралії.

Нас призначили на корабель "Castel Bianco", на якому ми подорожували чотири тижні. Щоб відробити за мою подорож, мене вислано то Тасманії на два роки, де я працювала в готелі. Мені було там дуже скучно, бо мене розділено з моєю родиною, але в 1949 р. вони могли приїхати і ми поселилися в Launceston де й купили хату.

В 1952 р. я вийшла заміж за Миколу Глуховера і ми переїхали до Melbourne, Victoria. Нам народився син Александер, а пізніше донька Марта. Ми були одні з перших українських поселенців в Астралії, які збудували першу Українську Православну Церкву, домівку, а також зорганізували Пласт та українську жіночу організацію Вікторії.

Я закінчила студії і дістала дипльом медсестри. В цій ділянці я працювала багато років. Мій чоловік, Микола, помер 2003 р., після 51 років подружнього життя. Тепер я на пенсії, тішуся своїм внуком Антонієм, і все мрію про мою улюблену батьківщину, Україну.

ЮЛІЯН ҐНОЙ

Я народився 14 жовтня 1928 р. в селі Олеша, Толмацького повіту, в області Станиславів. Мої родичі були власниками землі з будинками й худобою, а також мали олійницю, де вироблялися різні олії. Мама займалася господарством і виховувала дітей (молодший брат і дві сестри). Батько був дяком і ветеринарем в селі, а також державним інспектором мяса в нашій околиці.

Початкову школу я почав підчас польської окупації, але вже в 1939 р. прийшли нові окупанти – більшовики і наше життя значно погіршилось. Часті арешти і тортури були на денному порядку. Наша сільська школа, директором якої був москаль, була також в руках НКВД. Директор цікавився українським мистецтвом і чомусь полюбив мене, може тому, що я вчив його доньку українських народніх танків. З його поміччю, ми вирятувались від арештів та переслідувань. В 1941 р. нові окупанти – німці – не були ліпшими від більшовиків і тому в той час організувались відділи УПА для боротьби з новим ворогом.

В 1942 р. я вступив до Духовної Семінарії (під опікою митр. Шептицького) в Збоїсках коло Львова. В 1943-44 я перейшов вчитись до станиславівської гімназії, але не на довго, бо большевицький фронт доходив до нашого села і ми були змушені втікати в Карпати. Там я активно брав участь в діях УПА як зв'язковий між боєвими частинами. Багато пережилось в ці воєнні роки і вкінці ми були змушені втікати на захід. Під час війни ми працювали для німців коло Відня, а по війні опинились в Баварії, в таборі переселенців у Регенсбурзі.

Тут я вступив до гімназії та активно включився в діяльність Пласту, як виховник, член юнацького гуртка "Лев", та часто брав участь в спортових змаганнях. Ми всі жили надією, що скоро повернемось в Україну і були свідомі того, що ідейна, зорганізована молодь в майбутньому виборе свою державу. Я очолив ОУН-Б, яка в той час начисляла понад 400 осіб.

В 1948 р. я склав матуру і 1949 р. наша родина виїхала до Америки. Початки були дуже тяжкі, але мимо того, я вступив до університету, який закінчив 1956 р., спеціялізуючись в хемії і математиці. В 1960 р. я здобув дипльом доктора медицини зі спеціялізацією в кардіології та катетеризації серця

В 1957 р. я одружився з Олею Сворак і ми виховали дві доні – Лесю і Ліду, а також дочекалися троє внуків – Адріяну, Максима і Юстина. В 1954 р. я вступив до пластового Загону "Червона Калина". В Пласті я працював як виховник, комендант на літних таборах, як таборовий лікар, член ГПБ та референт УСП при КПС. Крім моєї діяльности в Пласті, впродовж 45 років я був активний в хорі "Думка", а також в церковному хорі при церкві св. Юра в Нью Йорку, та був членом Спілки Українських Хорів Америки-СУХА. Я був активним членом УЛТПА і кілька разів членом головної і нью-йоркської управи. Часто організував медичні доповіді для громадянства.

В 1965 р. мене назначено на асистента директора катетеризаційної лябо-

раторії в Нью Йорк Ветеранському Шпиталі, а в 1966 р. я відчинив свою приватну лікарську практику. В 1968 р. я став асистентом директора катетеризаційної лабораторії при шпиталі св. Вінцента.

В New York University та New York Medical College я працював як асистент професора в клінічній медицині. Крім того я читав кардіограми та ECG's в кількох шпиталях. Я був членом багатьох медичних товариств та писав на медичні теми в українських та американських журналах і був співавтором з Ayres Gregory книжки Cardiology, яку видано 1971 р. в Appleton-Century-Crofts.

На 65-ому році життя я пішов на емеритуру після активної громадської і професійної діяльности.

ЛЕСЯ (ОЛЕКСАНДРА) ҐУЛА (ДЖУЛИНСЬКА)

Я народилася 2 квітня 1929 р. в селі Ярославичі, біля міста Зборів, у Західній Україні, в родині о. Павла і Стефанії Джулинських. Моя мама, Стефанія Прихитко, народжена 12 вересня, 1897 р. в селі Верешиця, біля Львова. Її батько, мій дідо, був парохом у Верешиці. Він старався всіма силами дати своїм дітям вищу освіту.

Мама закінчила школу Василіянок у Львові, а після того учителювала. Більшість свого життя посвятила для родини, а за совєтської окупації в Галичині, була учителькою в селі Надорожнів, біла Бережан. Вона була добра мама, виховниця і дорадник своїм 5-ом дітям – Богдан (народжений 1918 р., котрий помер маючи 21 років (1940 р.), Мирослава 1921 р., Любомир 1923 р., Леся 1929 р. і Орест 1932 р. Наша мама вщепила в нас добрі християнські засади, які ми всі дуже цінимо. Вона жила з нами довгий вік у Торонто, де померла маючи майже 102 роки – 16 червня 1999 р. Стефанія є похоронена біля свого вірного товариша Павла в Торонто.

Підчас польської окупації в Галичині, я ходила до Рідної Школи в Бережанах, а підчас совєтської окупації (1939-1941), я ходила до десятирічки в селі Мечищів, де батько був парохом. (Докладніше про о. Павла Джулинського в розділі про вчителів).

Підчас німецької окупації (1941-1944) мене прийнято до 2-ої кляси гімназійної в Бережанах – четверту клясу гімназійну закінчила у Львові 1944 р.

Надходячий воєнний фронт і друга совєтська інвазія в 1944 р. примусили нашу родину покинути наш рідний край. Наша мандрівка запровадила нас до Словаччини, де ми перебули майже рік, опісля до Німеччини та вкінці до Реґенсбургу в Баварії. Там я провела мої найкращі молодечі роки (1945-1949).

Перших шість місяців ходила до четвертої кляси в тимчасовій гімназії, яка знаходилася в місті. Після пів року, тому що мала свідоцтво з Львівської гімназії, переведено мене до 5-тої кляси до гімназії, яка знаходилася вже в таборі. Це була 100%-ва українська гімназія. Я здала матуру 1948 р.

Будучи в школі в Реґенсбурзі, я брала участь у шкільних і поза шкільних зайняттях. Я співала в шкільному хорі, брала участь у різних спортових зайняттях, належала до Пласту та ОУН. Ходила до музичної школи, де вчилася гри на фортепіяні. Моя учителька була п. Ірина Нанасси, яка не тільки була моєю учителькою – вона вщепила в мені велику любов і зрозуміння до музики. Вона залишилася моєю приятелькою, з якою я переписувалася аж до її смерти.

В 1949 р. я з родиною переїхала до Канади. То був перший раз, що група іміґрантів була перевезена маленьким літаком. До Канади нас спровадив наймолодший брат батька, Микола, який будучи 18-літним хлопцем виїхав до Канади 1928 р. Спершу ми жили в стрийка в Гамілтоні. Я працювала в стрийка ресторані, а моя мама і мій брат помагали в кухні.

Після деякого часу мій батько дістав парафію в північнім Онтаріо, в маленькому копальняному містечку Ґералтон. Там я працювала в бюрі крамниці. Після року я переїхала до Торонта, де почалося моє теперішне життя. В 1952 р. я вийшла заміж за Степана і після одруження перший рік я працювала в бюрі, а опісля помагала чоловікові в ресторані, аж до народження нашої доні Христі.

Коли наші діти, Христя, Андрій і Роман, були малими, я була з ними, а працював лише мій чоловік. Пізніше, коли діти вже попідростали, я працювала як асистентка дентиста. Всі троє належали до Пласту, покінчили курси українознавства та осягнули університетську освіту, працюють по своїй професії та є добрими горожанами Канади. Тепер я посвячую багато часу моїм внукам, Адріяні та Данилкові, тому, що їхні батьки працюють. Під час вільного часу я маю приємність малювати, грати на фортепіяні та грати теніс.

Степан помер 24 квітня 2008 р.

АННА ЗАВАДІВСЬКА (МАРТИ́НЦІВ)

Народилася 12 січня 1933 р. в Золотій Слободі на Бережанщині, тепер Тернопільська область. Тут почала ходити до народної школи, хоч науку декілька разів переривала 2-га світова війна. Врешті в липні 1944 р., перед наступом большевиків, Аня, її батько Андрій і мати Текля, та двоюрідний брат Юрко, подалися на захід у невідоме. Так піхотою зайшли аж на Мадярщину, де вдалося їм дістати товаровий поїзд і разом з багатьма іншими втікачами, дістатися до Австрії. Звідти, через т. зв. переходові табори Штрасгоф і Ноймаркт, до Німеччини, недалеко міста Каму де працювали в баворів аж до кінця війни.

Коли американці створили т. зв. Ді-Пі табори, Аня почала навчання у гімназії у Боденвері, а восени 1946 р. переїхали до Реґенсбургу, де Аня продовжувала другу гімназійну клясу і вчилася в гімназії аж до 1949 р., до ліквідації табору.

В Реґенсбурзі Аня належала до Пласту (гурток "Ластівки"), співала в гімназійному хорі, цікавилася спортом, народними танцями та брала загальну

участь у шкільному і таборовому житті. Коли зліквідували реґенсбурзький табір, ціла родина виїхала до Америки в 1950 р. де остаточно затрималася в Клівленді. Тут Анна почала працювати у фабриці коверт, а вечорами ходила до школи. Згодом дістала працю в бюрі, де робила різні обрахунки. Після закінчення середньої освіти пішла на дальші студії.

У 1954 р. одружилася зі студентом хемічної інженерії, Григорієм Завадівським, а вміжчасі вечорами відвідувала Комюніті Коледж, опісля Клівлендський Стейтовий та Акронський Університети. В 1966-68 відбула учительський семінар, спонзорований УККА, для майбутніх учителів шкіл українознавства. В 1969 р. почала вчителювати в Рідній Школі в Клівленді, де працювала протягом 12 років. Належала до Учительської Громади та була представником школи до відділу етнічних студій при Клівлендському Стейтовому Університеті.

У 1974 р. почала вчити в українській цілоденній Парафіяльній Школі св. Йосафата в Парма, Огайо, де вчителює дотепер. Деякі її вірші були публіковані в українській пресі. Крім того, Анна працює в різних громадських організаціях та комітетах і є секретарем Товариства Допомоги Незрячим, яке помагає школі сліпих дітей у Львові. За віддану працю для шкіл та громади, була нагороджена у 2000 році Папською Грамотою Бенемеренті.

Анна та Григорій мають троє дітей, які також працюють в нашій громаді. Всі троє мають університетську освіту та музичне знання. Доньки, Ірина і Люба, виступають як дует бандуристок, а син Ярослав провадить квартет літургійного співу при Катедрі св. Йосафата в Парма, Огайо.

ГАЛИНА КАЛИТЯК (БАРТКІВ)

Народилася 19 серпня 1929 р. у Синевідську Вижньому, повіт Стрий, Західна Україна. Середню освіту одержала в українських гімназіях у Стрию та Реґенсбурзі.

Воєнні події закинули її з родиною до Реґенсбургу в Німеччині. Відразу по війні належала до танцювальної і театральної групи Миколи Кавки (ст.), де проявила великий талант як танцюристка, а також виступала на сцені. Коли відкрилася гімназія Галина вступила до четвертої кляси. Належала до Пласту і якийсь час була гуртковою "Калин", де дістала псевдо Жайворонок. Брала активну участь майже в кожному шкільному гуртку та в кожній шкільній імпрезі.

Вкоротці виїхала до Америки, спочатку до Каліфорнії, а потім до Детройту, де одружилася з Романом Калитяком. Подружжя мало двоє дітей – Романа і Олену.

Хоч цілком посвятилася для родини, була активною в громадському житті (Рідна школа, відділ СУА, музей, ітд.) і в реґенсбурзькій родині. Брала участь у з'їздах 1959, 1977 і 1980 роках, на які готувала програми.

1985 р. захворіла і вже з учасниками з'їзду говорила лише телефоном.

Галина померла 12 грудня, 1985 р. а Роман 7 березня 1996 р., обоє в Детройті.

З приводу її передчасної смерти Люба Караван-Коломиєць поділилася такими словами (уривки):

"Галинка, Галюся, як ми її кликали, провадила перед на терені гімназії, а то і цілої оселі. Вона була пильною ученицею, життєрадісною пластункою, членкою гімназійного хору, спортового гуртка, літературного і театрального гуртків, членкою Марійської Дружини, а поза гімназією належала до єдиного тоді у Регенсбурзі танцювального ансамблю М. Кавки та до театрального гуртка того ж основника. Всі колишні жителі оселі, напевно, пригадують її чарівну усмішку зі сцени, де вона виявляла свій непересічний талант. Успіхи ніколи не міняли її товариської вдачі, тому була всіми люблена і шанована. Роки минали, всі ми роз'їхались у широкі світи, більшість з нас опинилась в Америці і Канаді, поодружувались, одні раніше, другі пізніше, родинні обов'язки, різного роду клопоти, для декого родинні трагедії значили наше життя та дружба юних літ назавжди осталась трівкою. Калитяки осіли у Детройті, родинне щастя осяювало Галинчине обличчя, успіхи чоловіка, дітей, її безмежно радували, атмосфера теплоти і гостинности панувала у їхній хаті..... Почуття громадськості не дозволило їй зосередитись тільки на своїй родині, довгі роки трудилась для Рідної Школи, була членкою і головою 76-го Відділу СУА, музейною референткою Окружної Ради і садівничкою Садочку СУА у Детройті..... На нев'янучий вінок на могилу Галинки Бартків-Калитяк зі збірки друзів шкільних літ, переслано на сиротинець у Бразилії $807.00".

Калина

(скорочено)

У нев'янучий вінок Галині Калитяк

Дарія Рихтицька

Бойківський ліс
Казками давнини
Тебе гойдав,
І радістю
Уяву Твою розгортав.
В прозорих потічках
Русалку Ти шукала,
Хотяй за вродою
Ти крашою
За неї вдалась.
Пільні квітки
Любила Ти збирати,
Та чічкою краси
Пишалась тільки Ти
В саду
Біля Твоєї хати.
Пісні барвисті – гомінкі
Серцем Ти співала,
А народні танки –
Художнє слово –
Відчути справді Ти уміла!

* * *

Відкувала зозуленька
Літа молодії,
Забираючи із собою
Весняні надії....
Подруги Твої
Червоною калиною
Тебе прощали,
Цвітом калинки
Тебе називали
пам'ять про Тебе
У свої душі заховали....

(Із збірки "Шовкова косиця")

МАРІЯ КАСІЯН (ЖУБРИД)

По приїзді до Америки закінчила Менор Каледж у Факс Чейсі, Па. Вийшла заміж за Миколу Касіяна й переїхала до Чікаґо. В Чікаґо народилася наша донечка Рома. Повернувшись до Філядельфії, народився нам синок, Мирон.

Закінчила курс садівничок, стала одною із засновиць Кооперативного Садочка Українського Золотого Хреста у Філядельфії, а опісля його вчителькою через чотири роки. Два роки працювала командантою на літніх таборах молоді – Українського Золотого Хреста в Лігайтоні, Па. Була членкою Спілки Української Молоді, опісля відновила членство в Пласті, до якого належала ще в Німеччині і є до сьогодні в курені "Княгині"виконуючи різні пости. Через останніх чотири роки займала пост Осередкової Станиці у Філядельфії. Була членкою Управи Українського Конґресового Комітету у Філядельфії, та через два роки його секретарем. Є членкою Марійської Дружини при Церкві Христа Царя. Через 20 літ працювала секретаркою в парафіяльній канцелярії і 15 літ навчала малят до Першого Святого Причастя.

Належу до Союзу Українок, і є членкою 20-го Відділу, в якому займала різні пости, а останньо через чотири року його головою.

Найбільший вклад праці (35 літ) присвятила учителюванні в "Рідній Школі", а також підготовляла учнів до шкільних імпрез. Працювала як адміністратор у Римі в гостинниці "Мадонна Деі Монті" в 1972 р., через п'ять літ в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії і на кінець адміністратором Видавництва "Америка" через десять літ.

Тепер ми з чоловіком на заслуженому відпочинку втішаємося внуками Павликом, Матейком, Мелясею і Томчиком Клюфас та Андрійком і Вікторчиком Касіян.

ЛЕСЯ КИЗИК (ДАНИЛОВИЧ)

Народилася 5 серпня 1928 р. в Турці над Стрием в Галичині. Тут прожила до 15-го року життя і здобула народну освіту. 1944 р. з родичами, Марією й Іваном Даниловичами, та з сестрою Іванкою, втікли перед большевиками з України і опинилися в околиці Реґенсбургу, а пізніше в самім Реґенсбурзі, в таборі для переселенців.

Тут я здобула середню освіту, працювала у дентиста в таборовому шпиталі і рівночасно почала медичні студії. 28 лютого 1948 р. одружилася з Іваном Кизи-

ком. В жовтні 1949 р. ми виїхали до Америки під спонзоратом УНРРА-ІРО і поселилися у Філядельфії. Тут народилася наша перша донька, Марта Романа. 1951 р. ми перенеслися до Нью Гейвен, Конн., де народився наш син Роман Зенон.

1953 р. ми переїхали до Нью Йорку, де мій чоловік знострифікував свій европейський дентистичний диплом на Нью Йорському Університеті. Тут ми уділялися в громаді і в церкві св. Юра. Я працювала вечорами. По закінченні дентистичних студій в червні 1956 р., ми повернулися до Нью Гейвен, Конн., де мій чоловік одержав лайсенс і відкрив дентистичну практику.

1958 р. народився наш син Орест Михайло, а 1963 р. син Андрій Петро. В 1970 р. народилася нам донька Ксеня Олександра. Я виховувала дітей і помагала моїм родичам, які також жили в Нью Гейвені.

В Нью Гейвені ми прожили 44 роки. Тут я і мій чоловік були постійно активні члени української громади. Я уділялася в Пласті, Рідній Школі та була довголітньою головою ПластПрияту. Як членка Союзу Українок занимала пости секретаря, скарбника та була довголітньою заступницею голови. У 2000 р. мій чоловік закрив свою дентистичну практику і в 2001 р. ми перенеслися до Бескінг Рідж, Н. Дж., щоб бути близько дітей і внуків, де проживаємо по сьогоднішний день.

Д-р Іван Кизик помер 21 лютого 2007 р.

ГАЛИНА КАРАСЕЙЧУК
НАТАЛІЯ ГОНЧАРОВ
ОКСАНА ПАВЛИК

(сестри КЛЮКОВСЬКІ)

Тріо – сестри: Галя, Наталія і Оксана Клюковські. Друга зліва – піяністка Орися Покорна.

Ми походимо з Волині. Жили ми на хуторі біля міста Почаїва. Батьки наші – Володимир і Юліянна Клюковські познайомилися в Празі, де обоє студіювали. Мама вчилася в консерваторії, а тато закінчив лісний відділ і був лісним інженером. Вони одружилися і виїхали на Волинь. Наша мама родом з Галичини із

Старого Самбора. Я найстарша – Галина, народилась в Луцьку. Пізніше ми виїхали на хутір коло Почаїва, де жила татова родина. Там народились мої сестри Наталя і Оксана, брат Ростислав (Славко) та наймолодша сестра Маруся. Через війну так склалися обставини, що Маруся залишилася в Україні з двома бабунями та з тіткою – маминою сестрою. Коли ми виїжджали, то Марусі було два роки. Тато два рази вертався по Марусю, але через фронт, це було вже неможливо. Після того ми Марусю побачили, як вона приїхала до нас до Америки, як їй було вже сорок років.

Наша родина після війни опинилася в Німеччині в Баварії. Спочатку в "ДП" таборі в Ноймаркті, де я – Галина і сестра Наталія почали ходити до гімназії. Сестра Оксана і брат Славко ходили до початкової школи. Тут також ми почали належати до Пласту. В таборі Ноймаркт вже існував чоловічий хор "Сурма" під керівництвом професора Омеляна Плишкевича. Тато наш мав добрий голос – бас, тож відразу пристав до хору "Сурма". Мама часто виступала з сольовими співами на таборових імпрезах. Мешкали ми тут в дерев'яних бараках, в яких зимою було дуже зимно. Цілий хор "Сурма" з родинами переїхав до Реґенсбурґу, де ми замешкали у "ДП" таборі на "Ґанґгофер-зідлюнґ". І так ми, сестри – Галя, Наталія, а пізніше й Оксана, вступили тут до гімназії. Славко ще був в початковій школі. Всі ми брали активну участь у Пласті. Тато далі й тут співав в хорі "Сурма" та працював в таборовій пекарні. Мама співала в жіночому хорі під керівництвом Кокодинської, де була солісткою.

Життя в таборі для нас молодих було дуже приємне. Багато людей з табору вже почали виїжджати в різні країни – до Америки, Канади та в інші сторони. Нас перевезли до "ДП" табору в Ульмі. Декілька учнів з моєї кляси переїзали до Ульму, як також і декотрі учителі гімназії переїхали туди. Нас п'ять учнів здавали тут матуру.

Після того ми виїхали до Америки. Я вийшла заміж. Маю синів Ростислава і Андрія та дочку Раїсу. Ростислав є одружений з Лорою і працює як електронік інженер. Вони мають сина Юліяна і дочку Галинку. Андрій і Раїса обоє закінчили фінансовий відділ. Андрій служив у війську як "Рейнджер". Раїса та її чоловік, Джим, мають маленького сина Дмитрика, який є дуже активний і всім зацікавлений. Йому тепер минуло сімнадцять місяців. Чоловік мій, Іван Карасейчук, вже на пенсії. Обоє ми помагаємо дітям з внуками.

Сестра Наталія була дуже хвора і померла дванадцять років тому. Її чоловік, Микола Гончаров, є інженер, та вже на пенсії. В них є два сини – Володимир і Павло. Володимир є професором інженерства і викладає в Ілінойському Університеті. Він одружений з Мартою і має дві донькі, Таню і Світлану. Павло також має докторат – з ґенетичної біології, та одружений з Олею. Вони живуть в Ню Йорку.

Сестра Оксана одружена з Іваном Павликом. Іван і Оксана вже на пенсії. Вони мають синів Юрка і Марка та дочку Марусю. Юрко є лікар – оптометрист, жінка його Галя, а дочка Оріяна. Маруся завідує рестораном, є одружена з Тед, та має дочку Наталю і сина Миколу. Тед є бувший професійний грач футбола в "НФЛ". Марко закінчив геологію, але має задоволення працювати пожежником. Він також служив у війську як "Рейнджер". Жінка його Ліза, дентист. Мають вони сина Данила і дві доньки, Христину і Вікторію – близнят.

Брат Славко одружений з Христиною. Має мастер в музиці. Він викладав в школі музику та працював з дітьми з особливими обставинами. Він вже на пенсії. Живуть вони разом з дочкою Ірою в місті Торонто в Канаді.

Сестра Маруся, що в Україні, є одружена з Федором Томашевським. Вони обоє є лікарі. Син їхній, Володимир, теж лікар. Він з жінкою Лорі мають дочку Софію. Живуть вони на Флориді. В Марусі теж є дочка Оксана. Вона грає на скрипці. Вона одружена з Володимиром Ковалем та має дочку Наталю. Марусі діти вже давно живуть в Америці.

Батьки наші, Володимир і Юліянна, давно вже померли.

Ми всі в родині любимо співати. Ми, наші діти, та наші внуки співаємо в церковних та в світських хорах. Наші діти та внуки беруть участь в різних культурних ансамблях та продовжують всю традицію, що нам передали наші батьки.

ЛЮБОМИРА КОЛОМИЄЦЬ (КАРАВАН)

Народилася 16 січня 1929 р. у Львові. Мої батьки, Осип і Вікторія Караван, обоє родом із Сокаля, Західна Україна, колись чарівне містечко, положене над рікою Буг, 100 км. на північний схід від Львова.

Перша світова війна застала моїх батьків у юному віці, тато – учасник Визвольних Змагань, згодом поручник УГА. По війні мама, закінчивши учительський семінар, працювала понад 20 років учителькою в українських селах, а тато, по правничих студіях, не міг знайти праці у польській державі, як і багато тодішньої молодої української інтелігенції. Дитинство моє пов'язане із селом Новосілки, де мама учителювала 19 років, де і народився мій брат Олег і там я закінчила 6 років народньої школи. У серпні 1943 р., склавши іспит до 3-ої кляси, поступила до сокальської гімназії.

Не довго втішались ми гімназійним життям, бо в лютому 1944 р., під натиском більшовицької армії, мусіли покинути рідний Сокаль і податись на захід на Лемківщину, а у вересні ц.р. покинути Україну назавжди. Через зкомунізовану Словаччину, де два рази загрожувала нам смерть від більшовицьких і словацьких партизанів, опинились ми у Штразгофі, де німці нас брутально дезинфекували перед в'їздом до Німеччини. Під нестерпними бомбами, пращаючись з життям багато разів, зустрів нас кінець Другої світової війни. У містечку Амберґ, Баварія швидко зорганізувався український допомоговий комітет і почався новий етап організованого життя біженців-українців. У вересні 1945 р. тато відвіз мене до Реґенсбурґу, де вже творилася українська гімназія, вписав мене до 4-ої кляси і примістив у дівочій бурсі. З перспективи часу можна сказати, що реґенсбурзький період це, свого роду, ідилія коли то із знедолених біженців з допомогою УНРРА та ІРО, повстала мініятурна держава з усіми установами, з професійно заведеним шкільництвом, з організаціями для молоді з різного роду мистецькими одиницями,

одним словом, ідеальний ґрунт для всебічного розвитку молоді. За всім тим стояли розумні, повні відданости і посвяти провідники табору, багато з них наші батьки, які не боялися праці, самопожертви і відваги, щоб піднести свій голос в обороні людської гідности.

Час цей пройшов швидко, було багато матур, незабутніх шкільних переживань, пластових споминів, бо велику ролю у нашій гімназії відіграв Пласт, із своїм ідеалістичним світоглядом, опертим на пластовому законі на романтиці, так потрібній молодій людині у пізнішому реальному житті.

Матуру я здала літом 1949 р. і в день нашої матуральної вечірки опинилась у лікарні з діягнозою шкарлятини, у строгій ізоляції, на шість тижнів. Декілька місяців пізніше реґенсбурзький табір, на превеликий жаль, було розв'язано, частину людей перевезено до Амберґа, для підготовки до виїзду за океан, а решту до Ульму.

До Америки ми приїхали 30 листопада 1949 р. і тут знова почали будувати нове життя. Після різних особистих розчарувань, доля спрямувала мене до медсестерської школи на три роки і у цій благородній професії пропрацювала я, із задоволенням, 40 років. У міжчасі я зустріла шляхетну людину, мистця Анатолія Коломийця, з яким, засипавши Збруч, одружилась 1957 р. Господь поблагословив нас двома дітьми, Мартусею і Андрійком, які вже сьогодні дорослі молоді люди, осягнули свої вибрані професії, одружилась з людьми українського роду. Марта живе вже 10 років у Києві, працює, спершу як журналістка, яка заснувала пресове бюро Українського Тижневика в Києві, а тепер працює у програмі ринкових реформ для України. Андрій по професії адвокат, обоє з дружиною Зоряною активні пластуни і у цьому дусі виховують своїх четверо діточок. Очевидно, не обійшлось без болючих переживань, як передвчасна смерть мого тата, Толіних батьків, а моя мама, дочекавшись внуків і правнуків, відійшла у вічність на 101-му році життя, три роки тому. Невимовний жаль за дорогими друзями з нашої гімназії, які відійшли так передвчасно у засвіти, але відійшли Вони від нас тільки фізично, бо духом Вони завжди з нами.

МАРІЯ КОМАРНИЦЬКА (ПОДОЛЯНКО)

Народилася в Україні, в підніжжі Білої Гори, яку оспівував пробудитель Галичини о. Маркіян Шашкевич. Народну школу закінчила в рідному селі Ожидові. Середню освіту здобула частинно в місті Золочеві, а з приходом більшовиків виїхала на еміграцію та в місті Реґенсбурзі продовжувала науку.

В 1948 році переїхала до Канади, до Вінніпеґу, де й одружилася з Богданом Комарницьким. Бог поблагословив родину трьома діточками: Борисом, Лідою і Романом.

Виховуючи дітей цікавилась громадською працею. Першою спробою було

організування дитячого садочку. Була членом пластової станиці і членом хору при катедрі свв. Володимира й Ольги.

В 1955 році родина переїхала до Торонта, де Марія в першу чергу включилась у парафіяльну діяльність катедрального храму св. Йосафата. Занимала різні пости в батьківських комітетах, була членом церковної ради, виховницею пластової молоді, зв'язковою куреня юначок, членом Крайової Пластової Булави, членом суду чести.

Будучи членкою Ліги Українських Католицьких Жінок Канади (ЛУКЖК) відділу при катедрі св. Йосафата, виконувала різні обов'язки, як: представниця до КУК, представниця до Суспільної служби. Була головою відділу ЛУКЖК протягом 6-ти років. У 1989 році на 17-му Епархіяльному З'їзді ЛУКЖК в Торонті була вибрана головою Епархіяльної Управи і займала цей пост 4 роки.

Також була членом управи СФУЖО, референткою прихильниць СФУЖО, членом управи Централі, представницею до КУК:

Під цю пору уступаюча голова і культ-освітня референтка Епархіяльної Управи. Співає у церковному хорі і втішається чотирма внуками.

ЯРОСЛАВ КОРЖЕНІВСЬКИЙ

Мій батько Петро від дитинства цікавився долею українського народу. Коли зайшла потреба, зголосився до української армії і після короткого вишколу, брав участь в боях проти росіян і поляків. Попавши в польський полон з іншими вояками, зазнав багато знущань і зневаги. Коли нарешті вийшов на волю, по короткім часу одружився з Домінькою Клюс. Обоє були працьовиті, мали трохи землі, побудували хату і почали господарити. Невдовзі народився їм один син, потім другий і донечка яка за кілька років захворіла і померла. По якімсь часі народився третій син, Ярослав (29 жовтня, 1930 р.) в селі Яцівка (тепер Тарасівка) коло Тлумача. Народню школу я почав в Тарасівці, а продовжував в Тлумачі, де мешкав в бурсі з іншими однолітками з довколишніх сіл. В школі співав в хорі, а о. Плавюк підучував нас, щоб могли підготовитися до гімназії.

З приходом більшовиків почалися арешти і свідоміших та багатших людей вивозили на Сибір. Наша родина також була на списку, але німці цьому перешкодили. В 1944 р., коли німецька армії відступала, ми були змушені залишати рідні сторони і подалися на захід. Їхали возами з другими людьми доки німці все забрали і посадили нас в товарові вагони. З часом ми опинилися в Берліні за колючим дротом, де щодня працювали як невільники. Але трапилася нагода втікти поїздом до Франценсбад, курортного міста. Тут мешкали в бараках та працювали на тартаку, де різали всяке дерево для війська. Тут перезимували, але німецька поліція натрапила на наш слід. На щастя, бомбардування міста нас врятувало, бо німці втратили наш слід. Тут прийшов також кінець війни.

Незадовго переїхали до Регенсбургу, де я знов почав науку. В гімназії належав до Пласту та займався спортом. Одне залишилося в пам'яті на все життя, а це коли під час лекції нарисної геометрії проф. Евген Маланюк сказав – "Корженівський, добре слухай і вчися цей предмет, колись в житті прогодиться". І справді, в моїй роботі в пізніших роках при будові це знання було дуже потрібне.

На початку 1949 р. ми виїхали до Америки і наука перервалася. Працював рік в одного багатого фармера, а потім знайшов роботу при будові. В 1952 р. пішов до війська і після вишколу був призначений на кілька місяців на курси Motor Vehicle Ordinance Dept.

Батько заощадив трохи грошей і купив собі малу фарму, на якій родина господарила. В 1955 р. я одружився з Марійкою Петеш і ми маємо троє дітей – Мирона, Левка і Дарусю. Всі покінчили вищі студії і працюють по фаху. Я працював при будові малих домів аж до пенсії. Через різні операції, тепер є на limited mobility.

ЛЮБОВ КОСАК (КОБЗЯР)

Вітаю і дякую Вам,
усім Професорам, які нас так
з посвятою старались щось навчити.
Щирий привіт моїм товаришкам і друзям,
з якими я вчилася, співала, плакала і
які лишили могутні спогади.
Бажаю всім бувшим гімназистам Регенсбурзької гімназії
здоров'я, Божих ласк і всього найкращого.

Люба Косак

ВОЛОДИМИР КОСОНОЦЬКИЙ

Народився в Сєрадз, Польща, 15 грудня 1931 р. і під час Другої світової війни втік, разом з батьком Романом і братом Степаном, до Німеччини. В 1948 р. виїхав до Америки.

Вищу освіту осягнув в Newark College of Engineering і New Jersey Institute of Technology, а докторат захистив в Колюмбійському університеті 1965 р. Впродовж 30 років працював для RCA-David Sarnoff Laboratories, Princeton, а пізніше викладав в своїй "алма матер". Він мав понад 70 патентів з ділянки електроніки. Під час своєї професійної кар'єри одержав багато нагород за осяги – член National Academy of Engineering, Institute of Electrical and Electronics Engineers J.J. Ebers Award (1985), fellow award (1976). Був прийнятий до New Jersey Inventors Hall of Fame в 1991 р.

Помер несподівано від серцевого удару 5 листопада, 1996 р. і був похований в Баунд Брук, Н. Дж. Залишив в смутку дружину Зінаїду і четверо дітей – Юрія, Марію, Степана та Анну, а також троє внуків.

СТЕПАН КОСОНОЦЬКИЙ

Помер 16 червня, 2001 р. на 68-му році життя. Більше інформацій не маємо.

МИРОСЛАВА КРУК (ЛАЗАРЕВИЧ)

Народилася 24 квітня 1929 р., померла трагічно 2 грудня, 2001 р. В гімназії виступала із сольоспівами й деклямаціями. Її близька товаришка, Ляля Неганів, так писала про неї – "Ми з нею жили в одній кімнаті в бурсі, в Регенсбурзі. Мирося, смаглява, гарна, акуратна, пильна, дбала про зовнішний вигляд, вправляла руханку, пластувала. Вдачею Мирося була надзвичайно чутлива. Вона відчувала біль душі других і старалася допомогти їм. Мирося була надзвичайною людиною і непересічною жінкою. Ми всі, її друзі, жалієм за нею..."

Вона була одружена з д-ром Богданом Круком. Подружжя мало двоє дітей – дочку Любомиру і сина Тараса.

ЛЮБОМИРА КРУПА (МИСЕВИЧ)

Народилася в родині Осипа Мисевича (адвоката) та Іванни Рогозинської (вчительки) в Бучачі, на Тернопільщині. Освіту здобула – початкову в містечку Золотий Потік, середню почала в Чорткові, а іспит зрілости зложила в Регенсбурзі 1946 р. Там же закінчила курси дольмечерства і до 1949 р. працювала перекладачкою в Австралійському консуляті.

В Регенсбурзі розпочала вищу освіту – студіями німецької літератури на Теологічно-Філософічному факультеті (відділ Мюнхенського Університету), а закінчила багато років пізніше, вже в ЗСА на Pennsylvania University ступнем ВА з англійської літератури, продовжуючи магістерські студії з порівнальної літератури.

В 1952 р. одружилася з пластуном, лікарем Юрієм Теодозієм Крупою, заложили родину і виховали двоє дітей – Яромира і Ларису.

Протягом 25-ти років навчала українську мову й літературу в школах українознавства в Нюарку і в Морріс Каунті, Нью Джерзі. Від раннього юнацтва

була членом Пласту, виконуючи різні функції – виховниця УПЮ, багатократна комендантка табору УПЮ-ок, вишколів виховників, спеціялізаційного табору Стежки Культури, діловодцтво в ГПБ (Головна Пластова Булава), ГПРаді, голова переведення Пластового Конгресу III-го та інші діловодцтва.

Протягом чотирьох каденцій, до 1998 р., була членом управи СКВОР (Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада) Світового Конгресу Українців. З 1992 р. ініціяторка і по сьогодні (2005 рік) голова Комітету Однодолярового Фонду СРСС (Світова Рада Суспільної Служби) СКУ з метою нести допомогу багатодітним сім'ям, матерям з дітьми без батьків, стареньким людям в сучасний важкий період становлення Української Держави.

ОКСАНА КУЗИШИН (НАГІРНА)

Народилася 1937 р. в Празі, куди її родичі (Микола і Стефанія – з дому Чабан) виїхали на студії. В 1939 р., маючи два роки, переїхала з родичами в самостійну Закарпатську Україну (Рахів), де вони вчителювали, але це тривало дуже коротко, бо мадяри заняли ці землі і треба було втікати назад до Чехії. В 1945 р., в час війни, родина виїхала до Німеччини і оселилась в переселенчім таборі Регенсбурґ.

Тут Оксана провела чотири роки дитинства в свому українському оточенні, перше в народній школі, а тоді в гімназії, в якій закінчила тільки 2-гу клясу. Оксана також записалась до Українського Музичного Інституту, кляса фортепіяно п. Нанасси і належала до Пласту. В 1949 р. родина переїхала на стало до Америки, оселившись в Нью Йорку. Життя було дуже тяжке, батько хворів і вже в 1952 р. помер коли Оксані було 14 років. По смерти батька, разом з мамою, мусіли давати собі раду самі. Закінчила середню освіту, вчилася в Українському Музичному Інституті і скоро почала працювати, а вечорами брала курси в Brooklyn College.

В Нью Йорку вступила до Пласту де була активна від початків, чи то в курінній команді юнацького куреня, в станичній старшині, чи у сенійорському курені "Верховинки". Також уділялася в батьківському комітеті Школи Українознавства тов. Самопоміч в той час як її діти були там учнями. Активна в СУА як референт преси і суспільна референтка округи Нью Джерзі, та секретар 100-го відділу в Картерет.

Свого друга життя, Богдана Кузишина, запізнала в Пласті, в 1956 р. вийшла заміж і недавно відсвяткували з Богданом 50 років подружнього життя. Тому, що мама Оксани мешкала разом з Кузишинами, мала змогу працювати (багато років як legal secretary у адвокатській фірмі, яка обслуговувала великі корпорації), а мама помагала дома в господарстві і пильнувала внуків. Після майже 50 років праці, Оксана пішла на заслужену пенсію, але дальше активна в Пласті й СУА.

Кузишини мають двох синів, Олеся і Богдана, та доню Галю Голубець, а також четверо внуків – Адріяну, Андрійка, Катеринку і Александру.

КВІТОСЛАВА МАРІЯ КУШНІР

Народилася 25 березня 1938 р. у Львові. Внучка і правнучка старих галицьких родів – Кушнірів, Ломницьких, Зінкевичів, Чмолів. Батько, Омелян Кушнір – біолог і гімназійний вчитель, дідо о. Микола Кушнір – довголітний парох села Вовчищовичі біля Судової Вишні. (Кушнірі родом з Дрогобича – о. Микола ходив до школи з І. Франком). Мама, Ярослава Зінкевич – учителька народних шкіл і дочка о. Михайла Зінкевича, довголітнього пароха Радехова. Іван Чмола, мами вуйко, засновник Пласту.

Виїхала з батьками з України 1944 р. і опинилася в таборі біженців в Регенсбурзі. Тут закінчила народну школу і першу клясу гімназії. 1949 р. виїхала до Канади і поселилася в Монтреалі. В юності була дуже активна в Пласті, закінчила середню школу і студії на МекҐіл університеті (англійська і французька літератури). Одержавши стипендію від квебецького уряду, провела два роки у Франції, де захистила докторську працю (в університеті Бордо) про політичну діяльність і творчість Франсуа Моріяка. Багато їздила по цілій Европі, а опісля в США і Канаді. Також була в Мексико і Морокко.

Вчила французьку мову і літературу (головно 20-го століття) в канадських університетах, зокрема у Вікторії та у старому Квінс університеті в Кінґстон, де живе і тепер вже на пенсії. Наукові досліди проводила в царині французьких студій, а також цікавилася українськими студіями, психологією і фолософією. В галузі французьких студій написала біля 30 наукових праць, з того кілька книжок (2 неопубліковані) – *Моріяк журналіст*, 1979 р., *Герой і його Двійняк* в *"Щоденнику сільського священника Жоржа Бернаноса"*. Книжка про Дитинство і смерть в творах Роберта Бразіяка не вийшла друком, хоч була прийнята в Парижі видавцем Мінард. Також не появилася праця про Поета в творах Моріяка, але коротша верзія надрукована в американському Dictionary of Literary Biography (DLB).

У галузі українських студій виготовила збірку українських перекладів *Квітів Зла* Бодлєра (біля 100 перекладів, від 19-го століття до сьогодні). Між 1988 і 2000 рр. видавала Літопис Бойківщини, але 2000 р. все віддала до Дрогобича. Працювала над темою українські персонажі в канадській літературі – цікаві результати, але не опубліковані. Написала статтю "Сила Слова" в творах Жоржа Риґи, канадського автора українського походження. Співредактор (тато Омелян був головний редактор) книги *Регенсбурґ, статті, спогади і документи до історії української еміграції в Німеччині після 2-ої світової війни*, 1985 р.

Член наукових асоціяцій. Також збирала інтервю про 2-гу світову війну для Українського Документаційного Центру в Торонто. Тепер на пенсії, але у вільний час працює добровольцем для Канадської Асоціяції Пенсіонерів в Кінґстон.

ЮРІЙ ЛЕВИЦЬКИЙ

Народився у Володимирі-Волинському 20 квітня 1935 р. в родині відомих акторів, Віри та Евгена Левицьких. Науку в народній школі та Інституті М. Лисенка (1942-43) у Львові перервала Друга світова війна та виїзд на захід. Спочатку наша родина перебувала в Аугсбургу (1945-47), а пізніше в таборі Реґенсбурґ (1947-49).

В Реґенсбурзі я вступив до гімназії, Музичного Інституту, а також належав до Пласту. Пригадується знаменитий проф. Маланюк і його кляса математики, визначний учень Микола "Гоко" Кравців, гри копаного м'яча, фестивалі танцю та прекрасні вистави у постановці Ансамблю Українських Акторів.

До Америки приїхав 1950 р., де продовжував студії в Українській Мистецькій Школі та Українському Музичному Інституті. Також вчився у Philadelphia Conservatory of Music, University of Pennsylvania, Temple University. В 1961 р. закінчив LaSalle College (pre-law degree) працював як "stockbrocker-auditor" в кількох відомих банкових фірмах на "Wall St.", багато подорожував по світі, фінансово підтримував українське мистецтво.

Служив в американському війську від 1958-60 р. Пішов на пенсію в 2000 р. з фірми Salomon Smith Barney, де працював як віце-президент фінансів та адміністрації. Мешкаю у Філядельфії, працюю добровольцем та фінансую літературні видання в Україні.

БОГДАН ЗЕНОВІЙ МАЛАНЯК

Народився 12 червня 1930 р. в Боришківцях на Поділлі. Перші шкільні кроки провів у Радехові, Грубешові, Сокалі та Львові. Під час війни, разом з батьками, Антоном і Ольгою, сестрою Надією та бабцею Александрою Метельською, щоб не потрапити під радянську окупацію, виїхав до західних частин Европи. Один рік родина жила на Словаччині, а за кілька тижнів перед капітуляцією Німеччини родина виїхала до Реґенсбургу, де Богдан вчився в українській гімназії та був активним членом Пласту.

1948 року родина переселилася до Америки у Ґлендейл, штату Каліфорнії. Вже за п'ять місяців після приїзду, Богдан записався до американського війська. Після військового вишколу його призначено на службу недалеко від Реґенсбургу. Там він мав змогу відвідати український табір, де він колись проживав як скиталець і гімназист.

Дальша служба у війську закинула Богдана аж до Токіо в Японії, де він три роки працював на військовій радіостанції. Там він також мав нагоду виступати в японському фільмі з відомою японською артисткою Кіші Кейко.

У 1954 році, після закінчення активної військової служби, Богдан вступив на студії до LA State College, де отримав диплом із бізнесових справ. У 1955 році одружився із Еленор Крофт Гарвін, з якою має троє дітей – Лорі Бриттин, Діна Кук і Богдан Джозеф Маланяк. Тепер Богдан і Еленор можуть також потішитися п'ятьома онуками – Гиларі Бриттен, Бенджамін Бриттен і Лариса Кук МакКлур, а також Ізабелла-Роза, народжена 2005 року і Купер Осип, народжений 2007 року.

Впродовж 17 років Богдан служив у військовій резерві, а в 1990 році знову повернувся до Реґенсбурґу, щоб зі своєю військовою групою взяти участь у військових маневрах під назвою "Reforger 90". За увесь час своєї військової служби Богдан був нагороджений багатьма військовими відзнаками, як Legion of Merit, Meritorious Service Medal, Army Commendation Medal, Army Achievement Medal і багато інших військових нагород. Він також служив комендантом підстаршинської вишкільної академії при 6-ій Американській Армії.

Крім того, Богдан провів 37 років працюючи у Cedars-Sinai Medical Center (Лос Анджелес), де він працював як Associate Vice-President for Academic and Research Affairs. У 1994 році він став пенсіонером, але продовжує працювати як консультант у ділянці корисного вживання технології в опіці над здоров'ям. З нагоди його відходу на пенсію, Медичний центр створив фонд під назвою "B.Z. Malaniak Distinguished Young Investigators Award", з якого кожного року одержують нагороди молоді талановиті дослідники у медичній ділянці.

Богдан також є дуже активним учасником громадського життя. 30 років є членом, адміністратором і президентом хору "Кобзар" у Лос Анджелесі та членом дирекції Товариства Допомоги Україні в Каліфорнії. Брав активну участь у Реґенсбурґських з'їздах, а також створив документальний фільм "У боротьбі за гідність" (із життя Реґенсбурґського табору).

НІНА МАРЧЕНКО (СЕСЬ)

Народилася 17 січня 1929 р. в Дніпропетровську в родині кераміків-технологів. Закінчила перед Другою світовою війною, п'ять кляс десятирічки. Перед наступом Червоної Армії виїхала з родиною до Німеччини і, цілком випадково, проживала у Фромберзі.

Коли пішла чутка, що в Реґенсбурзі відкрилася українська гімназія, я переїхала до Реґенсбурґу, а згодом до Ґанґгофер Зідлунґ переїхали і батьки. З нашої кляси я була першою, що виїхала в Англію з батьками. Працювала на порцеляновій фабриці. Приймала активну участь в українському громадському житті. Була довший час редактором "Жіночої Сторінки" в тижневику "Українська Думка", а також редагувала сторінку Спілки Українських Учителів і Виховників – "Логос" у

вище згаданому часописі. Була активною в Організації Українських Жінок. Один час була секретарем Головної Управи ОУЖ.

Тепер на пенсії. Насолоджуємося внуками, яких є дев'ятеро. Наймолодший Максим, якому в грудні сповниться три роки. Найстарший Зорян в червні буде мати 23 роки.

ІГОР Я. МАСНИК

Народився в Мостиськах, Львівська область, 17 вересня 1930 р. В 1932 р. його батьки, Григорій та Ольга (Скірник) разом з родиною виїхали до Володимира Волинського, де народився їм другий син, Степан на Різдво 1933 р. В 1936 р. вони знов перенеслися до Сянока, де Ігор був змушений ходити до польської народної школи, бо в місті не було українських шкіл.

В 1941 р. він вступив до гімназії в Дрогобичі, а в 1944 р. родина переїхала до Відня, втікаючи від східнього фронту, який вже наближався. У Відні совєти їх дігнали, але в травні 1945 р. Ігор з родиною втік до Братіслави, пізніше через Пільзен до Мінхену і вкінці до Регенсбургу. Тут почалося трохи більш нормальне, спокійне життя переселених осіб в таборі, з відповідними заняттями для молоді, та нормальної науки. Ігор закінчив гімназію в січні, 1949 р. і після того родина виїхала до Чікаго.

Спочатку він працював у фабриці, ночами, пізніше у фірмі яка брала замовлення з катальогу, а в 1950 р. Ігор вступив до Університету у Чікаго. В 1953 р. він здобув BA, в 1958 р. MS з органічної хемії, а в 1962 р. докторат.

В 1955 р. його покликано до американського війська, де він служив у Німеччині. Там йому вдалось дістатись до військової оркестри і з часом він став її диригентом. В той час він оженився з Олею Шевченко і вона перебувала з ним в Німеччині підчас його служби у війську. Його звільнено в червні 1957 р., дальше він служив в активній резерві де йому підвишили рангу до 1-го лейтенанта. Свою військову службу він закінчив в 1985 р. здобувши рангу полковника.

Після того як Ігор захистив свою тезу, він дістав працю в National Cancer Institute (Bethesda, MD). Його син Тарас народився в 1962 р., а донька Катя в 1963 р. Тарас оженився з Христиною Троян і в них народилося дві доні – Лариса і Таня. Катя вийшла заміж за Евгена Дувалка, перенеслася до Канади і подружжя має трьох синів – Максима, Данилка і Микиту (останні два це двійнята). Тарас працює як хірург, а Катя є Director of Policy (Ontario College of Surgeons).

Ігор спеціялізувався в дослідах рака, в нових ліках для боротьби з раком, терапією в зв'язку з раком грудей, рентґенами для досліду наростів на грудях. Пізніше він став директором в International Affairs for NCI, deputy Director (Div. Of Cancer Biology and Diagnosis, а на кінці дістав позицію як US Director of Chornobyl Research Projects в Україні й Білорусії.

Він також був активний в громаді як голова батьківського комітету Школи Українознавства у Вашінгтоні, брав участь в громадських та політичних організаціях, був голова комітету будови української православної церкви св. Андрія, а також диритентом ансамблю бандуристів у Вашінгтоні. Крім того він був диригентом хору в церкві св. Андрія. Був спів-редактором біологічного відділу Енциклопедії України, виданої в Торонті, Канада, і був вибраний Українцем Року українським урядом (Міністер Тарасюк) у Вашінгтоні в зв'язку з його працею і дослідами над Чорнобилем. Також бувший Міністер Здоров'я в Білорусі відзначив його грамотою за його досліди в зв'язку з Чорнобилем.

СТЕПАН – "СТЬОПА" – МАСНИК

Народився на саме Різдво 1933 р. у Володимирі Волинському, в родині Григорія і Ольги Масник. Так збіглося, що три важні свята у нього зливались в одне – уродини, іменини і Різдво припали на той самий час. За волинським звичаєм почали кликати його Стьопою і так залишився він Стьопа на життя.

Товариства великого у Володимирі не було і до того він був наймолодший навіть серед тих кількох і все попадав у якісь пригоди – то впав у діру на сміття і покалічився, то ледве не втопився у бочці дощівки, то ледве не прокусив язика впавши головою на хідник. Коли вкінці батьки перенеслись до Сянока, ситуація покращала і він вріс в товариство.

До народної школи почав ходити щойно за часів німецької окупації і то не довго – по трьох роках прийшлось виїжджати на захід, бо фронт наближався. По різних тарапетах дібрались до Відня і тут навіть час до часу відбувалась наука в гімназії (як налети не перебили).

На весну 1945 р. Відень заняли совєти і виселювали чужинців до дому. Батькам вдалось долучитися до поворотців-словаків і ціла родина перенеслась до Братіслави. Повоєнному Відні тут був рай – все було! І так трохи усі віджили, а за пів року знову завдяки проворності батька переїхали до Пільзна (яке тоді було під американською адміністрацією), а звідтам до Мінхену і в кінці до Регенсбургу – до табору переселенців знаного як мала українська республіка.

Почалось скромне але вільне, українське життя – школи, Пласт, церкви, спорт і відповідне своє товариство. Це було при кінці 1945 року. Так прожили повних три роки, мало що не виїхали до Канади, але стримались і з початком січня, 1949 року виїхали до Америки – до Чікаго.

Стьопа пішов вчитись до парафіяльної гімназії при церкві св. Миколая, виріс, переростаючи брата Ігора, набрав ваги і зголосився до Національної Гвардії Штату Іллінойс, бо там його затягнув його товариш. Все було б добре, але вибухнула Корея і його частину зактивізували, забрали його зі школи і він два роки служив у артилерії, (дякувати Богові) в Америці. Вийшовши з армії мав досить війська, скінчив вечорами "гай скул" і вибрав собі технічне рисування як професію в тому і працював.

Почалось нормальне життя – товариство, спорт, хор, Пласт, ну і дівчата. Він досить скоро сконцентрувався на одній – на сестрі майбутньої жінки брата Ігора. І по кількох роках побрались і повстала дуже близька родина – два брати з двома сестрами Наталкою і Олею Шевченко-Масник. У Стьопи-Наталки народилось більше дітей – Аля, Юра, Петро і Ігор (відай на конто старшого брата). Все укладалось гарно аж у Стьопи виявився несподівано рак легенів і жодної познаки не було аж до появи метастаз. В коротці Стьопи не стало...

Помер 27 липня 1985 року. Поховано його на цвинтарі св. Андрея в Палатайн біля Чікаго.

РОМАН МАЦ

Народився 1932 в селі Молодич, повіт Ярослав (в той час під окупацією Польщі). Почав навчання в народній школі, але через війну і постійні перерви в навчанні, ходив до школи тільки півтора року.

В 1944 р., коли польський комуністичний уряд без причини почав арештувати місцеву українську молодь, вступив до УПА, виконуючи різні доручення як кур'єр і розвідувач в рідних околицях.

В 1947 р. наша родина, в рамцях горезвісної операції Вісла, була переселена на нові польські території в Східній Прусії. Рік пізніше, разом з іншими чотирьома членами УПА, успішно перейшов границю Польщі, Чехословаччини, аж до німецької зони окупованої американцями.

В жовтні 1948 р. записався до української гімназії в Регенсбурзі, а 1949 р. був перенесений до гімназії в Міттенвальді. В 1950 р. виїхав до Америки.

Служив в американській армії від 1955 до 1957 р. і по закінченні служби вступив на Колюмбійський університет, де закінчив студії музики 1960 р. Після закінчення студій я створив підприємство частин до музичних інструментів, яке існує до тепер.

2005 р. видав книжку спогадів "Крутими стежками до волі", а в 2006 р. вийшло друге видання цієї книжки.

ЮРІЙ МАЦИК

Народився в серпні 1930 р. в Луцьку, на Волині. Почав гімназію в Ярославі, а закінчив в Регенсбурзі.

Переїхавши до Америки вступив на вищі студії до New York University і в 1955 здобув Bachelor of Science, а в 1956

магістерку з Business Administration. Вищі студії закінчив завдяки стипендій – Ford Foundation Merit Scholarship та East European Fund scholarship.

Понад 30 років працював у провідних американських фірмах державної оборони і загальної аеронавтики. Працював в адміністрації, або в статистичних дослідах в таких фірмах – Pan American Airlines, Hazelton Defense Division, G.A.F. Corporation, Walter Kidde Co. – Aerospace Division і Marconi Electronics. Від 1956-1959 р. служив в американському війську.

Оженився з Христиною Федун і подружжя мало двох хлопців – Марка і Володимира. Марко загинув трагічно як мав 19 років – його забив п'яний шофер. Володимир оженився і живе в East Islip. Має двох синів і доньку – всі діти дістали стипендії до університетів. В 1964 р. подружжя (Юрій і Христина) взяло розвід, а в травні 1987 р. Юрій оженився з Александрою Узонів, дочкою підполковника української армії УНР, Александра Узонева.

Александра закінчила New York University здобувши ступінь Bachelor of Science. Подружжя проживає щасливо вже понад 19 років.

Юрій є довголітній член Ради Довірених Осіб при Укр. Православній Катедрі Св. Володимира в Нью Йорку. В роках 1959-1960 був головним редактором англомовного органу СУСТА "Horizon". Від 1985-1988 р. був секретарем Керівної Ради – Товариства Прихильників Української Народної Республіки в США. Дійсний член останньої Сесії УНРади від УНДС.

СТЕФАНІЯ МЕРЕНЮК (ЗМИЙ)

У Львові закінчила 6-ту клясу гімназії під час німецької окупації. (Директором був проф. Вол. Радзикевич). Гімназія містилася при вул. Пекарській, а недалеко гімназії, на вулиці був стовп, на якому німці вивішували списки людей призначених до розстрілу.

Німці дозволяли по 50 учнів в клясі, в тому 5 дівчат. Наша кляса була найчисленніша в школі, а коли приходила інспекція, директор казав нам, щоб учні, які себе "недобре" почувають залишилися вдома. Після приходу більшовиків, 7-му клясу кінчала у Відні, де директором був проф. Левицький.

Після закінчення війни, я вступила до ново-зорганізованої гімназії в Реґенсбурзі, де директором був проф. Величко. Було нас у 8-ій клясі 10 і ми перші в нашій гімназії складали матуральні іспити.

В жіночім гуртожитку на Ґанґгофер Зідлунґ ми мешкали в домах (де колись жили німці). Там ми мали малі кімнати і я жила з Іркою Урбан-Стерчо в одній кімнаті. Напроти нашої кімнати мешкала Мирося Лазаревич, яка голосно співала – мабуть вправляла, але ми вчилися до матури і це нам перешкоджало. Тоді Ірка відчинила двері і заспівала своїм сильним альтом. Мирося зрозуміла і затихла.

Хата була неопалена і лиш деколи управа оселі давала нам дерево, але його

треба було рубати. Тут нашим добродієм був проф. Котис, який присилав хлопців з гуртожитку (де він був настоятелем). Думаю, що цього ми "бурсачки" ніколи не забудемо!

Тоді, також зорганізувався Пласт і нашим гуртковим чи виховником був мґр. Городиський, який завжди старався показати нам щось цікаве.

В 1948 р. я з родиною виїхала до Тунізії, в північній Африці. Мій чоловік також закінчив лісничі студії на УТГІ в Реґенсбурзі.

В 1951 р. ми переїхали до Канади, де живемо в Монтреалі. Багато років я була секретаркою ЛВУ (ЛУК). В нас двоє дітей – Уляна і Богдан, обоє одружені і маємо п'ятеро внуків. Наші діти закінчили медичні студії.

Недовго я перебувала в Реґенсбурзі, але залишилося мені багато гарних споминів.

МИХАЙЛО МИГАЛЬ

Народився 18 листопада 1929 р. в селі Буців, Мостиського району, Львівської області. Початкову школу закінчив у Мостиськах, а середню освіту здобув у Ярославі і в Реґенсбурзі, куди виїхав у 1944 р. Брав активну участь у гімназії і Пласті. Матуру здав 1949 року.

У 1949 р. переїхав до Америки і оселився в Чікаґо де закінчив вищі студії в Норт Вестерн Університеті, здобувши диплом з економії. Відбув дворічну військову службу в американській армії. Працював у фінансовій інституції Валтер і Геллер у Чікаґо, а після переїзду до Канади у філії цієї ж фірми у Торонті.

Михайло був членом Пласту, Студентської Громади і учителем Школи Українознавства. Був довголітним членом чоловічого хору "Сурма" і членом церковного хору при парафії св Володимира й Ольги в Чікаґо, а відтак членом хору "Прометей" про Осередку СУМ у Торонті. Брав участь у реґенсбурзьких з'їздах.

Помер 3 липня, 1992 р. в Торонто, Канада.

На смерть Мигаля

І ще одна свіжа могила –
Знов втрата із наших рядів,
Невблаганна смерть знов скосила
Товариша юности днів.

Знов згасло життя непрожите.
І біль і скорбота рідні
Відбилися дзвоном розбитим
В серцях його друзів давніх.

Михасю, товаришу-друже,
Чом так скоро від нас відлетів?

Душа моя стомлена тужить,
На жаль мій бракує вже слів...

Серпень 1992

Людмила Почтар (Ярко)

БОГДАН В. МИСЬКО

Народився 9 березня 1931 р. у Винниках, а помер нагло на удар серця 15 лютого, 1990 р. у Філядельфії. Був похований на цвинтарі св. Марії у Fox Chase, Pa. Середню освіту одержав в Малій Духовній Семінарії у Львові. В Реґенсбурзі ходив до гімназії та був активний у Пласті, де належав до гуртка "Леопарди". Також був членом спортового гуртка "Бескид". Матуру здав 1949 р.

До Америки приїхав 1950 р. Був активний в Пласті як заступник голови ОП УПС, колишній виховник, кошовий і станичний у Філядельфії, член пластового куреня "Лісові Чорти", а також належав до студентської організації СУСТА.

1975 р. одружився із Зіркою Колінко-Погорило.

1958 р. закінчив University of Pennsylvania, а пізніше в тому самому університеті 1959 р. здобув магістерку (спеціялізація словянські і балтийські студії). В 1961 р. здобув там докторат, а крім того в Drexel University, Philadelphia, в 1972 р. магістерку з Library та Information Science.

Довгі роки був завідуючим у Microforms and Newspapers Department, Free Library of Philadelphia, а в останніх роках аж до смерти працював в Government Publications Department тої самої бібліотеки.

Друзі пам'ятають його як доброго і щирого друга, бадьорого учасника Реґенсбурзьких з'їздів і особистих зустрічей. Допомагав організувати Перший З'їзд 1959 р., а востаннє був 1987 р. на Верховині. В його пам'ять, у першу річницю його відходу, друзі зі шкільної лавки провели збірку на пластові видання.

Залишив дружину Зірку та сина Ераста Погорила.

БОГДАН МИРОСЛАВ МИСЬКО

Народився 1-го травня 1932 р. у Винниках, біля Львова. Початкову школу закінчив у Винниках, а середню освіту в українській гімназії в Реґенсбурзі.

Закінчив Школу Механіка в Інгольштаті, Баварія.

Був одружений з Аллою Атос. Залишив четверо синів – Ореста, Андрія, Ігоря та Олега.

Помер 17-го травня, 1995 р. в Чікаго.

МАРІЯ МИХАЛЬЧАК (ЗАРЕВИЧ)

Народилася в Синевідську Вижнім, батькам Марії й Дмитрові Заревич. В родині є шестеро дітей, чотири сестри і два брати. Батько мав свою власну м'ясарню аж до виїзду до Німеччини. Підчас війни, наша родина зазнала велике переслідування більшовиками, багато людей було вивезено на Сибір, включно з нашою бабцею і дідом. Коли зближався фронт в 1944 р., наша родина рішила виїхати до Німеччини.

Німці помогли нам втікти, і тягаровим військовим автом завезли нас до Австрії, до переходового табору Strashof. Там ми довго не затримались, бо приїхав німецький господар, який погодився забрати нашу цілу родина на працю на його господарстві. Мама і батько працювали, а ми всі малі діти ходили до школи. Господар відносився до нашої родини дуже добре. В 1945 р. війна закінчилася і тоді почали організуватися табори для біженців.

Ми з цілою родиною переїхали до Регенсбургу. Там я вчилася в Регенсбурзькій гімназії (1945-1949), а також була активна в спорті. Мені залишилися дуже гарні спомини з таборового життя. 1949 р. виїхала з родичами до Америки і замешкала в Дітройті. Закінчила косметичну школу і провадила своє власне підприємство впродовж 26 років.

1956 р. вийшла заміж за Миколу Михальчака і згодом наше подружжя дочекалося троє дітей – Марта, Борис і Рома. Всі діти покінчили вищі студії. Всі одружені, мають дітей. Марта осягнула фах medical assistant, Борис закінчив медичну школу і є головним онкольогом в New York Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, а Рома осягнула магістерку з marketing. Маємо шестеро внуків – Андрею, Алексу, Софійку, Марка, Іванку й Адріяна.

ОЛЕГ (КОПЦЮХ) МОРОЗ

Народився 27 січня 1931 р. в Косові, курортне місто в Карпатах. Його батько, Остап, закінчив докторат з права на Львівському Університеті і скоро після цього його забрали до війська в Австро-Мадярській армії. Після закінчення 1-ої світової війни, він одержав рангу лейтенанта і девять медаль і записався до української армії Симона Петлюри. Пізніше він повернувся в Галичину, перейшов правничий іспит і відкрив свою власну канцелярію в Буську, коло Львова. В 1927 р. він оженився зі своєю секретаркою, Інкою Мороз, і їм народилася доня Богданна. В 1928 р. друга донька, Ірена, прийшла на світ, а пізніше син, Олег.

Коли в 1939 р. совєтська армія заняла Галичину, Остап не міг працювати як адвокат, і родина виживала з їхнього городу. Вони цілий час боялися арешту та депортацію в Сибір. Одної ночі в 1939 р. совєти несподівано виїхали з Косова, залишивши за собою свою секретну картотеку. В списку тих, які мали бути вивезені на Сибір була родина Копцюх. Через кілька тижнів після відступу совєтів і окупації Косова німцями, громадяни Косова вибрали Остапа на майора міста, для втримання якогось порядку. З приходом німців, він знов відкрив свою канцелярію.

В Косові не було гімназії, тому Олег і його сестри вчилися вдома, а іспити брали в Коломиї. Копцюхи плянували втікати на захід, але несподівано німці почали відступати і заарештували всіх мужчин (включно з Остапом). До Косова вступили совєти. Інка рішила заризикувати для того щоб об'єднати родину. Вона з дітьми перейшла совєтський кордон і знайшла Остапа в якійсь школі, де його тримали з іншими арештованими. Нарешті арештованих випустили і родина Копцюхів, без ніяких річей, сіла на останній поїзд який їхав до Мадярщини, Чехословакії, Австрії і Німеччини. Інка, Ірена й Олег працювали коло Straubing в Баварії, а Остапа і Богданну затримали в Ноймаркті (в бараках смерти), бо вони не були здібні до роботи через погане здоров'я. Після кількох тижнів їх випустили, коли приятель Остапа, австрієць, майор одного міста в Югославія, пообіцяв відправити їх до шпиталю в свому місті. Нажаль, вже було запізно і Остап помер по дорозі.

Після війни і з поміччю Червоного Хреста, Богданна злучилась з родиною в Німеччині. Вони жили в кількох переселенчих таборах і нарешті їх перенесено до Ноймаркту. Олег почав науку в гімназії, але пізніше родина перенеслася до Реґенсбургу, і там він продовжував вчитись в реґенсбурзькій гімназії. В 1949 р. табор розвязано і родина виїхала до Ульму, а в 1950 вони еміґрували до Америки.

В Клівленді, Огайо Олег працював в декількох фабриках і закінчив середню освіту. У 1958 р. був прийнятий до Cleveland Western Reserve University, School of Architecture на 5-літну програму. Він продовжував працювати і вчитися вечорами. В 1960 р. він став американським горожанином, а також оженився з Галиною Лічко. В 1964 р. закінчив CWRU і почав працювати в архітектській фірмі.

Крім того він був активний в Пласті і грав відбиванку при дружині. В 1955 р. був одним із засновників хору Дніпро, а також від 1968 р. став членом Капелі Бандуристів. Пізніше став одним із солістів капелі.

В 1972 р. подружжю народилася доня Леоніла Оріяна, а в 1974 р. доня Віра. Олег пішов на пенсію в 1995 р., але досі є активний в громаді, а також належить до обох хорів.

В зв'язку з плянами поставити пам'ятник в Києві жертвам Голодомору 1932-33, Олег представив свій проєкт на такий пам'ятник, але досі це не було здійснено. Він відвідував Україну разом з Капелею Бандуристів підчас 10-ої річниці незалежности.

ОЛЯ МОЧУЛА (КУЗИК)

Народилася я в Києві 19 грудня 1931 р. у дуже національно свідомій і патріотичній родині. Тато – галичанин з Рогатинщини, колишній старшина УСС-ів, був свідком і учасником всіх подій, які відбувалися у 18-их роках в Україні. Після капітуляції і розгрому Січових Стрільців, лишився у Києві і допомагав поодиноким воякам підпільним шляхом продістатися на захід до Галичини. Мама, яка походила з Волині, закінчила єдину в той час україномовну гімназію в Києві, в якій згуртувалася в педагогочнім колі вся українська інтеліґенція і де мала свій початок організація Спілка Визволення України (СВУ). Була членом тої підпільної організації і лише мій прихід на світ врятував її від арешту і знищення.

Запізналися мої родичі відвідуючи Київський Університет і по закінченні – одружилися. Моє дитинство проходило тихо і спокійно загріте "щедрою любовю" "батька Сталіна", і я цілком не була свідома подій, які відбувалися в той час. Тоді, коли я спокійно спала, мої родичі з тривогою надслухували чи не зупинився коло нашої хати чорний ворон. Бо бути галичанином і членом СВУ означало бути "зрадником народу". Але якось Ангел Хоронитель все мав нас у своїх обіймах.

Початок війни і прихід німців, на загал, приніс піднесення і надії на краще. На жаль, так не сталося. Одначе, сама думка про повернення комуністів наповняла людей страхом. Тому мої батьки вирішили їхати на захід до Галичини. 1941-42 р. почалася наша мандрівка. Перша зупинка Галичина. Знайомство з татовою родиною, вступ до ґімназії і цілком нове, відмінне життя. Потім в Криницю (Лемківщина), Словаччину, Австрію і нарешті Німеччину, де в Bodenwöhr застав нас кінець війни і нарешті Регенсбурґ.

Після кочівного і непевного життя цілої еміґрації, декілька років проведених в Регенсбурзі, якось устабілізували і надали нашому житті перманентности. Але так як і всі тимчасові постої, воно скінчилося. Виїхали ми в березні 1949 р. у ще більш чужий і незнаний світ – Америку.

Чужий край, чужі обичаї і все чуже. Відірвана від своїх товаришок і товаришів і від свого середовища. Але якось помаленько поприїздили інші і стало відрадніше. Перших півтора року я ходила до гайскул. По закінченні, пару років праці і в 1954 р. одружилася з Михайлом Мочулою з Міттенвальду. В 1956 р. народився син Борис і в 1958 р. донька Марта. Молоді роки провела виховуючи дітей і активною членкою засновницею пластового осередку в Пассейку та Союзу Українок.

Діти повиростали, син одружився і ми маємо троє внуків. Андрій – 20 років, Марійка – 18 і Тиміш – 16. Борис закінчив право і є директором кримінального відділу на стейт Нью Джерзі, а Марта працює в Chubb Insurance Co. Як і для всіх бабців і дідів, наші внуки є наша гордість і поки здоров'я дозволяє використовуємо життя для приємности. Двадцять років я працювала в українській друкарні Computoprint, а тепер ми обоє з чоловіком на емеритурі.

Вертаючись думками в пройдені роки скитання, непевности і великих змін – не можу сказати, що вони були злі. Забулися всі невигоди, голод, холод і страх, а лишилися в памяті цікаві країни, люди і події, які збагачують мої спогади і все моє життя. За це велика подяка моїм батькам, за їхню відвагу і рішучість, що без вагань лишили все і з нічим вирушили у незнане.

ВОЛОДИМИР М'ЯЛКОВСЬКИЙ

Народився 9 травня 1928 р. в Луцьку на Волині в родині лікаря-фельдшера. Середню освіту розпочав в українських гімназіях Луцька, Перемишля, а закінчив на еміграції у Регенсбурзі. З 1948 р. працював деякий час переселенським референтом ІРО.

В гімназії брав участь в літературному і драматичному гуртку та в спортовій гімназійній дружині "Бескид", де відзначався у відбиванці і кошиківці. Зимою 1947 р., як гімназист, здобув перше місце в лещетарському бігу на 6 км. Також брав активну участь в пластовому житті, належав до юнацького гуртка "Леви". Брав участь у Міжнародній Зустрічі Екзильних Скаутів в Аугсбурзі, а в 1947 р. на Ювілейній Пластовій Зустрічі в Міттенвальді, як курінний, провадив регенсбрузький юнацький курінь. Також взяв участь у Світовому Джемборі Миру в Муасон біля Парижа.

У 1953-59 рр. студіював медицину в Мюнхенському університеті. Після закінчення навчання розпочав науково-дослідну працю та здобув визнання в німецьких лікарських колах. В студентські роки був довголітнім головою Союзу українських студентів у Німеччині та співорганізатором з'їздів ЦеСУСу. Активний в українському громадському житті – заступник голови, а потім голова Української Медично-Харитативної Служби та голова Українського Лікарського Товариства в Німеччині.

У 1961 р. одружився з Мартою Заяць-Сосенко і подружжя має сина Ореста, який також є лікарем. 1964 р. відкрив власну практику з допущенням усіх німецьких кас хворих.

В 1983 р., як голова Пластового Сеніорату, був співорганізатором і комендантом світової Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі в Мюнхені.

1984 р. був співорганізатором І. Наукового Конгресу Світової Федерації Українських Лікарських Товариств в Мюнхені. За самовіддану працю в СФУЛТ був нагороджений почесною грамотою. Виступав з численними доповідями на лікарських з'їздах в Америці, Австралії, а теж у Києві, Львові, а 1992 р. на конгресі СФУЛТу у Харкові. Після катастрофи у Чорнобилі, допомогав з лікуванням потерпілих дітей та особисто перевозив ліки.

Про науково-професійну, громадську, добродійну і пластову діяльність д-ра В. М'ялковського було багато написано і в українській пресі, зокрема про його допомогу жертвам Чорнобиля.

При цьому Влодко не занедбував і товариського та спортового життя. Брав участь у реґенсбурзьких з'їздах у роках 1980, 1985 і 1995.

Після виходу на пенсію 1998 р. його лікарську практику пребрав син Орест.

БОГДАН НЕҐАНІВ

Народився 21 жовтня 1927 р. в Лукові, Польща, де жили його батьки. Батько Микола, інженер, інтернований капітан УНР армії Петлюри і мати, Анна, учителька народніх шкіл. З часом польський уряд переніс батьків до Сарн на Поліссю, де 6 червня 1933 р. народилася донька, Ірена-Ляля Неганів.

Під час совєтської окупації ціла родина переїхала до Галичини, до мами родини, щоб уникнути насильного вивезення на Сибір. Під кінець німецької окупації родина виїхала через Братиславу (Словакія) до Пасав, Баварії, а відтак поселились в таборі біженців на Ґанґгофер оселі в Реґенсбурзі, Німеччина. Тут були приємні роки їх життя. Богдан і Ляля відвідували українську гімназію, були членами Пласту, Богдан в гуртку "Леви", а Ляля в гуртку "Вивірки". В 1948 р. Богдан закінчив гімназію і в 1950 виїхав до Америки. Решта родини залишилася в Німеччині через хворобу батька.

Богдан поселився в Дітройті, де одержав працю у фабриці Шевролет. Тут працював два роки заки вступив до Мішіґенського Університету, на студії архітектури. Дістав стипендію. В цей час приїхала родина і Ляля закінчила гімназію вже в Дітройті, та 1954 р. одружилася з інженером аґрономом, Константином Величковським. Мали троє хлопців, Роман (бізнесмен в Колюмбус, Огайо), Юрій (віце президент ІБМ в Австін, Тексас) та Ігор (ремісник в Дітройті).

Богдан закінчив архітектуру в 1958 р., а в 1960 р. одружився з мисткинею Христиною Никорак. Відтак одержав магістерку з цивільної інженерії в Кейс Вестерн Резерв Університеті. Родина проживала спершу в Денвері, Колорадо, а відтак в Маямі, Флорида. Тут також народилося троє хлопців. Христофор зробив докторат з математики і є професором на Університеті в Лондоні, Англія. Марко працює шофером в нафтовій компанії Саноко в Дітройті, а наймолодший Никола є мистцем ґрафіком і живе в Маямі, Флорида.

В роках 1967-1969 Богдан з родиною перебував в східній Африці (Уґанда), де проводив технічною місією допомоги з рамени Обєднаних Націй, аж до приходу зміни уряду з Аміном на чолі. Знову в 1975-1978 перебуває з родиною в Савді Арабії, де працює як архітект урбаніст. Тут багато піску, нафти і золота.

Вкінці родина повертається до Америки і оселюється в Дітройті, де Богдан працює інженером при військово танковій частині в ділянці якісної інженерії. Пішов на пенсію в 2001 р.

Він є президентом Українсько-Американського і канадського товариства градуантів; відвідував Україну, Кубу. Ляля живе в "українському селі" (Warren, Mich.), займається мистецтвом, малює, помагає іншим.

ДМИТРО НЕСТЕРЕНКО

Народився 29 січня 1934 в Стрібро, Чехословакія. Його батько, Панас, був офіцером в Петлюрівській армії, а мама, Маріна (нар. Принцеса Маріна Оболенська), була капітаном. Стрібро є недалеко Пілзну, місто знане за пиво. Старший брат Дмитра, Андрій, закінчив гімназію в Модржанах і пропав перед кінцем 2-ої світової війни. Дмитро закінчив народню школу в Радотіні, коло Праги.

В 1946 р. він разом з батьками перенісся до Регенсбургу, де його мама дуже скоро померла на туберкульозу. Вона захворіла після того як в зимі переходила річку Збруч. Дмитро з батьком виїхав до Америки в 1949 р. до Lexington, MA., де вони працювали на курячій фармі. Його батько другий раз оженився в 1950 р. і перенісся до Бостону. Дмитро залишився в Лексінгтоні доки не закінчив середню школу в червні 1952.

Переїхавши до Бостону, Дмитро вступив до Northeastern University, де за п'ять років осягнув BA з Mechanical Engineering. Після цього він працював для Columbia Gas, аж доки не вписався до військової резерви (на шість місяців). Закінчивши військову службу повернувся до Columbia Gas як "gas measurement engineer". Його слідуюча робота була у ветеранських шпиталях як GS-9 інженер, а пізніше він став головним інженером (GS-12) у ветеранському шпиталі в Battle Creek, MI. Він також мав декілька інших робіт – для American Airlines, Children's Hospital в Columbus, OH та Cincinnati General Hospital та крім роботи також осягнув MBA від OSU.

1977 р. переїхав до Детройту і почав працювати для Ford Motor Co. як "division engineer". В 1994 р. він пішов на пенсію після 17 років у Форда.

Дмитро оженився з Наталією Слозинською в 1960 р. і в 1962 р. їм народилася доня, Маріна. З часом, Дмитро і Наталія розійшлися і він оженився другий раз в 1973 р. з Marion E. Marsh, та переїхав з нею до Columbus, OH. В 1981 р. їм народився син Андре. Тепер Андре вчиться у Vanderbilt University, Nashville, TN, на інженера. Маріна закінчила Університет Каліфорнії, а CPA здобула в Golden Gate University. Вона, разом з чоловіком Terry Wright, має три доньки і вони всі живуть поблизу Сан Франціско.

Дмитро з дружиною живе на пенсії в Savannah, GA. Він цікавиться фотографією, подорожуванням та грою в "голф". В 1998 р. він довідався, що має Паркінсон хворобу, і це було для нього великим ударом. Мимо того, подружжя багато подорожувало – Україна (1996 і 2003), Австралія, Китай, Нова Зеляндія, Німеччина, Англія, Чехія та Порто Ріко.

Дмитро Нестеренко помер 9-го жовтня 2005 р. (а 2004 р. був на з'їзді в інвалідному візочку).

АННА МАРІЯ ОВЧАРЕНКО (НЕБОЖУК)

Народилася 22 квітня 1931 р. у Мостах Великих, як перша дитина Марії та Петра Небожуків. Пізніше ще народилися дві сестри і один брат. Дитячі роки провела в рідному селі, а в 1944 р. разом з родиною виїхала до Словаччини й Австрії, пізніше до Баварії, де оселилися в Регенсбурзі. Тут Нуся вчилася в гімназії, займалася спортом (відбиванка і теніс) і була членом Пласту.

У вересні 1948 р. вийшла заміж за Юрія Івана Овчаренка, але вже в жовтні Юрій виїхав до Австралії. Нуся аж на другий рік також переїхала туди і разом з Юрієм почала нове життя в Гамілтоні, Вікторії.

Спочатку працювала в старечому домі, а вже на другий рік (1950 р.) народилася доня Віра. В 1951 р. родина перенеслася до Ballarat де живуть і тепер. Тут Нуся була дуже активна в українській громаді – учителька та директорка місцевої української школи, секретарка і президент української асоціяції в Ballarat, представник в місцевій культурно-етнічній організації, перекладачка для нових еміґрантів, ітд.

Рівнож, вона заснувала організацію Пласт в Ballarat, де працювала безперервно від 1958 р. Організувала табори, зустрічі, була членкою Крайової Пластової Старшини, а від 1989 р. до 2001 р. очолювала в Австралії Улад Пластових Сеніорів. За свою працю була нагороджена срібним і золотим Юрієм.

Нуся була досвідчена кравчиня, та завідуюча в техтильній індустрії. Тепер, вже кілька років, вона на пенсії, дальше цікавиться своїм улюбленим спортом – тенісом, в якому здобуває нагороди. Донька Віра живе поблизу і Нуся має змогу тішитися своїми двома внуками – Ляна (учителька й музикантка) та Richard (дентист).

НАДІЯ ЯРОСЛАВА ОРАНСЬКА (МАЛАНЯК)

Моє раннє дитинство проходило серед чарівної природи Поділля над берегами Дністра та Збруча, де я народилась 24 листопада 1928 р., в місті Мельниця. В шкільні роки наша родина жила в місті Радехові, недалеко від Львова, де батько був директором повітового Союзу Кооператив. Тут ми ходили з братом Богданом до Рідної Школи, де наші вчителі прищеплювали любов до української мови та культури. Великий вплив на нас

мали розповіді батька про юнацькі роки в рядах УСС-ів.

З приходом більшовиків у 1939 р., коли почались арешти інтелігенції, ми перейшли нелеґально ріку Буг (під німецьку окупацію) на Холмщину, до міста Грубешова. Я жила в Холмі на станції, де ходила до ґімназії, та незабаром треба було прощатись зі школою, товаришами, бо почалась Друга світова війна.

Після звільнення Галичини німцями, переїздимо до Львова. У цей тривожний воєнний час ми були свідками жахливих картин. Ідучи до школи через ринкову площу бачили повішених молодих українських юнаків (закладників). Почастішали облави молоді на виїзд до Німеччини на примусові роботи. Ситуація вдома теж була непевна. У нас жив дехто з тих кому загрожував арешт ґестапо. Жив деякий час у нас девятилітний Юрко Шухевич, син генерала УПА Романа Шухевича Чупринки.

Коли почав наближатись фронт і бомбардування більшовиками, ми залишили Львів і вирушили на захід через Ліски, Криницю, Жиґестів і остаточно залишили рідну землю. Жили цілий рік на Словаччині у місті Маляцки, недалеко Братіслави. Ранньою весною, під кінець Другої світової війни, з наближенням фронту, ми поспішно їхали далі на захід нашим вантажним автом. Налети літаків, обстріли – все це щасливо пережили. Приїхавши до села Оттінґу, в Баварії, зустрілись з нашими рідними, які виїхали з Маляцок товаровим поїздом. Тут застав нас кінець війни.

Коли почали організуватися табори для переміщених осіб, ми переїхали до Реґенсбурґу, до табору Ґанґгофер Зідлюнґ. Тут знайшли своїх ровесників в школі і Пласті, з якими дружба триває до сьогодні. В кінці 1948 р. виїздимо за океан до Америки. Я була свідома, що ті чарівні роки юности відходять в минуле назавжди. В Каліфорнії, де ми проживали перші роки, познайомилась з Юрієм Оранським – диригентом з Харкова і в 1951 р. переїхали до Філядельфії. Коли народилась доня Катруся, в 1955 р. мої батьки переїхали до нас. Приходилось працювати швачкою на фабриці, у фотографічному заведенні, а останніх 20 років в шпиталі Джефферсонського Університету, як Immunology Research Technologist і Medical Photographer. Мій чоловік, крім кляси фортепіяно та теоретичних предметів у відділі Музичного Інституту, заснував та провадив дитячим і дівочим хором та оркестрою. Я продовжувала навчання сольоспіву, розпочате в Реґенсбурзькій музичній школі. Рівночасно, співпрацювала з чоловіком, виконуючи вокальні партії українських клясиків, а також нові твори українських композиторів. Крім концертового репертуару, виконувала партію Лисички з опери Миколи Лисенка "Пан Коцький" (яка була записана на платівку), головну ролю нової заініційованої Юрієм Оранським опери Василя Овчаренка (лібретто Леоніда Полтави), за сюжетом Івана Франка – "Лис Микита". У перше виконаному мюзікал "Дейзи" Ярополка Ласовського (текст Оксани Керч) співала партію, так званої Клеопатри, донька Катруся виконувала головну ролю.

Моя суспільна праця проявляється в Союзі Українок від самих початків мойого побуту у Філядельфії. Від багатьох років займаю пост референтки Суспільної Опіки в Окрузі.

В Пласті належу до куреня "Чортополохи". Від юнацьких років працювала з новацтвом виховницею та провадила табори. До сьогодні працюю добровольцем

в українській бібліотеці, заснованої нашим куренем 45 років тому.

Донька Катруся закінчила музичні студії в клясі фортепіяно та сольоспіву. Понад 20 років працювала в театрах, виконуючи головні ролі в мюзікал. Одружена з Романом Петиком, у них є доня Леся, якій 15 років. Всі троє пластуни.

Дивлячись на прожиті роки, діждавшись золотої осени, можу сказати, що доля до мене була ласкавою. Не нажилась маєтків, зате життя було багате в творчій діяльности.

ЛЯРИСА РОМАНА ПАЩУК (ЖОВНІРОВИЧ)

В Реґенсбурзі формувалась моя молодість. Там я ходила до школи, познайомилась з багатьма ровесниками і там я почувалася щаслива і безпечна, ніби там почалося моє справжнє життя.

Бо моє дитинство не було таке безжурне і спокійне. Це був воєнний час і мої родичі постійно переносилися з місця на місце, мій батько втікав від арешту совєтами, а нізніше німцями. З рідного Калуша, на Бойківщині, ми переїхали до Польщі, Словаччини, Австрії, аж опинилися в Реґенсбурзі. Там ми прожили майже чотири роки. Там моє життя було безжурне, хоч в той час наше майбутнє було дуже непевне.

На весну 1949 року я з родичами переїхала до Рочестеру, де я закінчила high school та University of Rochester. Моїм головним предметом була психольогія, а пізніше я закінчила магістерку в Long Island University (також психольогію).

Нью Йорк став моїм осідком і тут я прожила всі роки мого подружнього життя. Тут народилося троє моїх дітей і я залишилася в хаті, щоб ними опікуватися й виховувати. Мій син Лярко і старша донька Рута, пішли слідами їхнього діда, др. Івана Жовніровича, який був ґімназійним лікарем в Реґенсбурзі. Мій син Лярко (urogynecologist), і Мирося (учителька), його дружина, мають трьох синів. Старша донька Рута (rhematologist) і її чоловік Петро (кардіолог), мають дві дівчинки близнятка і сина. Наймолодша донька Калина (майбутня оперова співачка) і її чоловік Юрко (адвокат), мають дві доні – Маланку і Роксану.

Коли мої діти закінчили свої студії, подружилися і заклали свої власні родини, я боялася, що буду самітна і безробітна. Але так не сталося, маючи восьмеро внучат, у віці від 3-ох до 20-ох років, життя стало ще цікавіше і повніше.

ІВАН ПОЛАТАЙКО

Народився 17 лютого 1928 р., в м. Надвірна, на Івано-Франківщині. Після закінчення початкової школи, вступає в Івано-Франківську промислову школу, хоч закінчити не довелося. Вже в липні 1944 р. залишає рідне місто, зелені Карпати і подається на захід. Після закінчення Другої світової війни він опинився в таборі ДП в "Боденвері", де розпочинає науку в гімназії, а закінчує гімназійні курси в м. Регенсбургу. В 1948 р. він переселюється до Пд. Австралії, дворічний контракт відробив у фірмі Джон Ширера. Там, на посаді кресляра працює аж до пенсійного віку.

Іван скоро включився в організоване українське життя: був членом, секретарем, головою Контрольної комісії і головою УГПА, за віддану працю нагороджений "Грамотою Української Громади". Був членом хору "Гомін", а відтак і головою Управи хору. Відзначався гарним голосом – баритоном, співав часто сольові куплети. Був директором, секретарем та головою дирекції кооперативи "Говерля" (1961-1983), членом РУКА. Учителював в українській суботній школі 29 років, був членом Пласту і його станичним.

У церкві свв. Володимира і Ольги він був першим організатором церковного хору і Крилосу. У Великодніх відправах співав сольо "Плотію". При Церковному Братстві дбайливо провадив бухгальтерію. В українському дусі виховав двох синів – Ореста і Ярему.

Помер 12 серпня 1996 році в Аделайді, Австралія. Похований на "Dudley Park Cemetery", Dudley Park, S.A.

Покійний Іван був людиною скромною, чесною і релігійною. Любив свій обряд і церкву. Де не поглянемо, там була вложена його руками цеголка громадських та церковних надбань. Він залишив у глубокому смутку дружину Ярославу (з Мікульських), синів Ореста і Ярему, невісток Ірину і Ганю та улюблених онуків Михайла, Степана, Христину, Матвія і Наталю та брата Богдана і братову Параскевію з родиною в Україні.

БОГДАННА ПОПЕЛЬ (КИСІЛЕВСЬКА)

Я народилася у місті Львові в родині Кисілевських. Коли я мала два роки почалася Друга світова війна. Першу окупацію більшовиків і німців ми пережили у Львові, але у 1944 році мої батьки рішили еміґрувати. Виїхали наперед до Турки, але восени 1944 року рішили податися дальше на захід. Дістали місце у тягаровім транспорті, в якім також їхав

театр Блавацького. Доїхали до Штрасбургу і з відтам, через Відень, до Травну коло Лінцу. Там пережили налети американських літаків. Час показав, що треба було втікати дальше на захід. Ціла наша родина по мандрівці опинилася у маленькому містечку Вільзбібург в Баварії, де наперед жили у бавера, а потім у маленькому таборі українських біженців. Це був час у моєму дитинстві, котрий до сьогодні гарно згадую.

По розв'язанні табору переїхали до Реґенсбургу. Провела чудові роки мойого дитинства і навчання і ще до сьогодні уважаю Ґанґгофер Зідлюнґ моєю маленькою батьківщиною.

Ті три роки скоро минули, як багато з нас вибрали виїхати до Америки. Від осени 1949 року до 1950 року були ми в Сейлемі коло Бостону, а тоді переїхали до Чікаґо, де я закінчила початкову школу, гайскул і лябораторійні курси. У 1957 р. вийшла заміж за Ореста Попеля. Обдарував нас Панбіг двома донями. А з часом двома зятями і шестеро внучатами. Прожила з Орестом 47 років. Працювала як лябораптка, а протягом 35 років працювала у кредитівці Самопоміч.

Орест помер 9 серпня 2004 р.

На схилі віку роблю останні експерименти в об'єднанні українців з України та з діяспори. Тепер маю ще з України двох синів, четверо внуків і шестеро правнуків. По такій довгій життєвій мандрівці я повернулася, де почала своє життя – у наш Львів. Осінню і зимою живу близенько своїх дітей в Чікаґо і Маямі, а весною з мужом Зоряном Базилевичем – з моєю прибраною родиною на батьківщині.

ЛЮДМИЛА ПОЧТАР (ЯРКО)

Поскільки я мала "велике щастя" народитися в Совєтському Союзі "під сонцем сталінської конституції", а мої батьки попадати в категорію "ворогів народу" і часто міняти місце проживання – то я навіть не знаю де мій "рідний дім".

Мої батьки – Ганна (Друзь) і Демян Ярко походять із села Гоголів на Київщині. Мамину родину "розкуркулили" і вигнали з хати, та позбавили всіх прав. Маминого батька – мого діда – заслали на Сибір. Баба і семеро дітей (деякі вже дорослі) розлізлися по цілому Союзі. Моя мама виїхала до Полтави до батька, де обоє вчилися в агрономічному інституті. Одначе близько часу мого народження маму "викрито" як "куркульську дочку" і виключено з інституту. Поки її тягали, а я верещала з голоду – на поміч приїхала друга баба – батькова мати і насправді врятувала мені життя.

Коли мені було три місяці, батьки виїхали на Кавказ і що два-три роки переїжджали в інше місце. (Я навіть не знаю, де народився мій брат). Мої перші дитячі враження починаються із Сальських степів. З дна пам'яті виринає мешкання в барако-подібному будинку та висока трава-тирса, що хвилювала від вітру. Пам'ятаю брата немовлям, а потім дво чи три-річною дитиною.

Дещо яснішими є картини із Донбасу. Не пам'ятаю як довго ми там жили, але мали досить гарне помешкання у великому будинку і там я пішла до першої кляси російськомовної школи. Але за короткий час (бо школи мало що пригадую) мій батько опинився у "ворогах народу" (це був час, коли сталінський режим увязнював та винищував тисячі української інтеліґенції). Нас відразу викинули з помешкання та бойкотували. Не знаю як батькові пощастило уникнути заслання, а мама за той час посивіла. Розуміється, що ми, діти, нічогісінько про це не знали. Ми тільки сиділи на клунках і чекали "переїзду".

Якийсь час (не пам'ятаю, як довго) ми з мамою перебували в батькових батьків у Гоглеві, поки батько їздив у пошуках праці. Вкінці ми переїхали до села Медвин, Богуславського району. Тут я пішла до другої кляси української школи і якраз перед війною закінчила четверту клясу. За німецької окупації було відкрито українську гімназію, але дуже скоро і вчителі позникали і школу забрали німецькі солдати. На сам свят-вечір, 6-го січня 1944 р. ми залишили Медвин, що став мені вже ніби "домом". Наближалася Червона Армія і в селі шаліла совєтська партизанка.

Подорож на "захід" була довга, тяжка і повна небезпек. Більшість часу ми посувалися майже з фронтом, падали бомби, розривалися стрільна, а часом переїжджали недавнє поле бою, вкрите трупами, побитими кіньми й гарматами.

Після короткого "перепочинку" в Галичині (Голинь, Калуш), де я навіть трошки ходила до школи, знову прийшлося нагло втікати, передираючись майже без доріг через Карпати. Потім Словаччина, Мадярщина і затримка біля Кошиць, де понад річкою утворився величезний табір підвід. Звідси поїздом перевезли до переходового табору в Ноймаркті, з якого перевезли до містечка Брентен в Бемервальді на працю. Це вже був листопад 1944 р. Поскільки ця околиця колись належала до Чехії, а після війни мали зайняти совєти, то знов прийшлося втікати – цим разом пішки і на зелено переходити новий кордон.

Затрималися ми над Дунаєм біля Деґґендорфу. Спочатку прийшлося ховатися від репатріяційних людоловів, а потім пару місяців жили спокійніше в Деґґендорфі. В листопаді 1945 р. я приїхала до Реґенсбургу, де ходила до гімназії, здавши матуру в липні 1949 р.

4-го травня 1950 р. наша родина (батьки, брат і я) причалили до Нью Йорку і оселилися в Нью Джерзі. Як і всім новоприбулим (скитальцям, ґрінорам) початки були важкі, але вкінці ми почувалися вільними. В червні 1954 р. я одружилася з Михайлом Почтарем, чудовою людиною. Перша дитинка померла при породі, але пізніше ми мали сина (1962) і дочку (1964). На жаль, мій чоловік помер в лютому 1973 р. у віці 47 років, залишивши мене з двома малими дітьми. І деколи мені здається, що й моє життя зупинилося з того часу, залишилося лише існування.

Остання знимка з Михайлом – за півроку до смерти, червень 1972 р.

Діти також пережили велику травму. Андрій мав 10 років, Ганнуся 8. Скінчилися і їхні зайняття в СУМ-і. Потім обоє ходили до недільної і танцювальної школи при парафії, скінчили матурою школу українознавства, почали працювати в ранньому віці. Андрій вчився у NJIT і працював, у 1987 р. закінчив студії званням інженера механіка і досі працює в своєму фаху. Неодружений, багато подорожує по світі. Ганнуся, після закінчення гайскул 1982 р. взяла участь у подорожі "Стежками батьків по Європі", закінчила Montclair State College в грудні 1985 р. (брала літні курси). Працює контролером (auditing), одружена.

Я тепер живу сама, досить ізольована від усіх і вся. Дивлячись назад, здається мені, що я змарнувала своє життя. Хвалитися нема чим...

Короткий побут у Реґенсбурзі залишив слід на ціле життя і я дуже дорожу тими спогадами, та не пропускаю з'їздів. Горджуся нашим осягом – книжкою Реґенсбурґ. Своєрідна реґенсбурзька дружба перетривала пів століття і є дорогоцінною для мене.

ЯРЕМА ПРИСЯЖНЮК

Ярема і його брат Володимир народилися в Тлумачі, в патріотичній родині Дмитра й Антоніни Присяжнюків. Його два вуйки, Василь і Григорій, померли за самостійність України після Першої світової війни. Перед і підчас 2-ої світової війни батько Дмитро і його сестра Осипа були членами ОУН (Організації Українських Націоналістів). Через це родина майже певно була призначена на Сибір.

В літі 1944 р., коли совєти були вже близько, родина Присяжнюків почала небезпечну подорож на захід, возами й кіньми, через Словаччину, Мадярщину і поїздом через Австрію до Німеччини. Вони заїхали до західної Німеччини, місцевість Zweibricken, близько французької границі. Тут Володимира забрали до Лінцу в Австрії на вишкіл в Anti Aircraft Artillery Unit.

Ярема, разом з батьками, повернувся до Австрії, до Гаускірхену, близько чеської границі. Його батько працював на оливних полях, але вже на початку 1945 р. російський фронт приблизився і родина знов мусіла втікати. Їм вдалося втікти дальше на захід і на весну 1945 р. вони зустріли американське військо.

Після війни родина поселилась в Реґенсбурзі. Тут Ярема і Володимир вступили до гімназії (від 1945-1949 р.) і завдяки підтримки проф. Матвія Мелешка, обидва хлопці записалися до Пласту та брали участь в різних спортових зайняттях.

В лютому 1949 р. родина Присяжнюків виїхала до Америки, спочатку до Пенсилванії, Мериленду а тоді до Детройту. Підчас корейської війни, в січні 1952 р., Ярема записався до американського війська в якому відслужив два роки. Після вишколу Ярема служив в Берліні і мав нагоду відвідати Реґенсбурґ. Після служби у війську Ярема записався до Electronic Technical School в Детройті, яку закінчив 1956 р. Роботу почав в General Electric Co., Utica, N.Y.

В Ютика, Ярема познайомився зі Стефою Баган, яка походила з Лемківщини і також емігрувала до Америки. Вони побралися в 1957 р. і повернулися до Детройту. В 1960 р., коли Ярема працював для фірми Chrysler в Детройті, їх перенесено до Таранто, Італія, а пізніше до Ізміру в Туреччині. В 1963 р. родина вернулася до Детройту, де вони вже оселилися на стало. Їм народилася доня Зеня, яка замужна за Романом Прибилою (має дві доні – Ніна і Катя), син Ярема одружений з Tracy Miller (з донькою Авою та сином Лукас), та син Марко (одружений з Lori Torri – мають сина Александра і доньку Алиссу).

БОГДАН РАКОЧИЙ

Народився 18 вересня 1928 р. в Настасові, Україна. Підставову школу закінчив в Настасові, а потім ходив до української гімназії в Тернополі, Інсбруку і Ляндеку, Австрія, Ванґен і Реґенсбург, Німеччина. В 1949 р. склав іспит зрілости в українській гімназії в Реґенсбурзі.

Приїхав до Америки в 1949 р. та став горожанином в 1955 р. Тут продовжував студії і одержав B.S. ступінь з хемії в Siena College в 1955 р., M.S. ступінь з органічної хемії в Adelphi University в 1960 р. та Ph.D. ступінь з органічної хемії у Фордгам Університеті в 1963 р. Моя докторська дезертація – The Ozonization of Benzo[a] Pyrene and Dibenz [a.j.] Anthracene; Oxidation-Reduction; Potentials of Their Quinones, котрі були опубліковані окремо в Journal of the American Chemical Society and Journal of Organic Chemistry, Як також в книжці Topics in Organic Chemistry by Louis F. Fieser and Mary Fieser, Harvard University. Підчас студій я працював як Research Assistant at the Pharmaceutical Division of Pfizer, Inc., Бруклин, Н.Й. По закінченні студій я був Postdoctoral Research Fellow in Chemistry at St. John's University в 1964-1965 роках.

Вміж часі я брав участь в інших ділянках, а саме – Siena College був членом хемічного клюбу, заступником президента в шаховім клюбі, в Adelphi University був прийнятий до Gamma Sigma Epsilon, Chemical Fraternity (National Chemical Honor Society) у Фордгам Університеті був членом Graduate Student Association.

В 1965 р. я почав карєру як Research Chemist – the Photo Products Department (пізніше змінили на Imaging Systems Department) в E.I. duPont de Nemours and Company, Parlin, N.J., в 1980 році був підвищений до ступеня Senior Research Chemist, котрий залишився аж до емеритури в 1990 р. Підчас 25 років в DuPont, я одержав кілька патентів. Тепер я є членом в DuPont 25 year Service Club. Я також був членом American Chemical Society 1952-1990 роках.

Моя участь в українських організаціях – член Пласту в 1945-1965 р., один з організаторів першої зустрічі Реґенсбурської гімназії на Союзівці в Кергонксон, Н.Й. 1959 р., та директор суботньої школи українознавства в Нью Бронсвік, Н.Дж. в 1973-1986 р.

Моя дружина Романа, має M.S. ступінь з фармації. Романа і я маємо дві доні – Олю та Ірену, обидві одержали ступінь з історії з відзначенням в Rutgers University, як також New Jersey Teacher Certifications. Ірена також одержала Certificate of Achievement in Paralegal Studies з відзначенням.

ОЛЕКСАНДЕР РІВНИЙ

Народився 25-го квітня 1929 р. в селі Озеряни, Бучацького району, Тернопільської области, тоді під польською окупацією. Родина складалася з трьох братів і двох сестер. Нажаль, найстарший брат помер ще перед моїм народженням.

В родинному селі закінчив початкову школу, а підчас німецької окупації вступив до української гімназії в Чорткові. З відступом німецьких збройних сил перед більшовицькою навалою я опинився в Австрії, де виконував примусову працю. Тут пережив неймовірні часи – брак відповідних харчів, бомбардування і тільки тверда, непохитна віра в Бога спасла мене від усякого злого.

Щоб запобігти "визволення" радянським військом, мені вдалося причепитися до тягарового поїзду, в напрямі заходу і щасливо добитися до Регенсбургу. Тут була нагода продовжувати науку в українській гімназії, а після закінчення матури виїхав до США. Після одного року в Америці, вступив в ряди американської армії і майже шість років перебував в багатьох місцевостях Німеччини. Тут одружився і після повороту до Америки дістав працю при Southern Calif. Edison Co., де працював протягом 32-ох років.

Будучи в армії, покінчив кілька шкіл: Military Intelligence School, Communication School, Chemical Biological Radiological, NCO-Non Commissioned Officers, SNCO-Senior Non Commissioned Officers Schools. Рівнож покінчив кореспонденційний курс креслення через Maryland University та багатократні лєкції і семінарі з мірення електричних вартостей. Свою карієру почав так званим Meter Testman, Relay Testman, Instrument Mechanic, Standards Laboratory Technician і покінчив як Electrical Designer.

Активно працюю в українській та американській громаді, дописую до газет. Довголітний член хору "Кобзар", церковного хору, член УККА, Українського Культурного Осередку та American Legion в Каліфорнії.

ДАРІЯ РИХТИЦЬКА-МЕЛЬНИКОВИЧ

Народилася в підкарпатському місті Рожнітів Івано-Франківської області на Бойківщині. Її дитинство проходило в родинному теплі люблячої мами та уважного, дбайливого батька, що ніколи не проминав нагоди щось розказати, дати напрямок своїм дітям. Місто Рожнітів невелике у підніжжі Карпат, де серед мішаного за національністю населення і мальовничої природи виростала Дарія, пізнаючи "Хто ми, що ми".

Її життя вмістило в собі дуже багато подій: війна, втеча з ріднею на чужину, залишаючи старшого брата Мирона в рядах УПА. Із сльозами в очах співала Дарія пізніше в юнацьких таборах: "Я син лісів, а серце партизана".

Незатишні тривожні роки в таборі для біженців не притуплювали радости юної дівчини-підлітка, яка ширяла мріями далеко поза обрії сірої реальности таборових буднів. І тут в таборі Регенсбурзі (Баварія) Дарія, як і її ровесники, продовжує навчання в гімназії, у рядах молодечих організацій як Пласт і СУМ "плекає силу і тіла і духа", заправляючи себе в юнацьких таборах у баварських лісах, щоб бути готовою, коли настане час, і батьківщина буде нас потребувати...

На поширення горизонтів духовного світу Дарії – річ ясна – мало вплив довкілля українського життя на терені так званої "Малої України", яке пульсувало повною парою усяких організацій та товариств. Особливою іскрою захоплення являлася для Дарії учителька української мови і літератури Галина Карпів. Вона зуміла зацікавити учнів поза підручниками глибиною пізнання літературних творів, і це заважило на ціле життя молодої дівчини Дарії, яка полюбила всім своїм серцем літературу, а зокрема поезію. Також треба згадати професора Євгена Маланюка – видатного поета, який у цей час викладав у регенсбурзькій гімназії. Його кольоритня постать притягувала Дарію магнетом, бо вона вже тоді шукала небуденних контактів. Рівнож у ділянці пропаганди в молодечих організаціях Дарія писала довгі, глибокі змістом, повні запалу реферати-заклики до молоді. Вже тоді зроджується в неї творчий дух і, перебуваючи на відпочинку в Альпах, які зближують її до улюблених Карпат і тим самим пригадують все дороге й близьке, що залишилось далеко позад неї, Дарія кладе на папір всі свої почування, записуючи багато сторінок більших і менших поезій, а головна тема їх – це туга за втраченою батьківщиною. На жаль, ця збірка затратилась у вирі скитальчого життя. Її ніжночутлива душа, така вразлива на довкілля та жадна вісток з Рідного Краю, особливо терпіла з-за цієї розлуки.

Та приходять зміни і в її житті: ще дуже молоденька Дарія знайомиться, залюблюється і виходить заміж за Любомира Рихтицького, тоді вже відомого письменника Степана Любомирського. У них народжується донечка. Одначе, треба мандрувати далі, і молода родина виїздить до Америки, де народжується ще двоє дітей. Життя на чужині не легке, а ще тяжче воно для людей, що живуть і носять в серці тугу за втраченим. Так, Дарія і Любомир, вони сумління свого народу і з ним

переживають, болiють, часто занедбуючи свої особисті потреби. На долю Дарії припадає виховувати дітей самій. Вона переїжджає ближче до батьків, і як загартований воїн бере на себе цей святий обов'язок, змагаючись з життєвими перешкодами в ім'я збереження дітей для України.

Дарія пише, творить, бо це дає їй наснагу, мужність і силу. І знову в художню тканину вона вводить свої почування, а тканина ця дуже многогранна, як і сама Дарія, навіяна вічною молодістю, свіжістю і оптимізмом.

Дарія іде на вищі педагогічні студії, здобуваючи звання учительки в 1970 р. в Детройті, а рівночасно активно включається в громадськополітичні організації. Часто дописує до еміграційних журналів та часописів, головно на теми літературно-мистецькі, пише і виголошує реферати, а осереддям її доповідей є питання "Вклад української жінки у визвольний рух України". Її поезії і художні прозові нариси друкуються в діяспорних газетних виданнях.

Накінець перед нами збірка її поезій "Шовкова косиця" з мистецьким оформленням знаного художника Івана Яціва. Дай, Боже, щоб і не остання!

БОРИС АНАТОЛІЙ САВИН

Народився 2 травня 1925 р. в Янові, Західна Україна. Ходив до школи в Янові, у Львові та в Яворові. З вибухом війни виїхав з батьками і зі сестрою Оксаною до Німеччини, якийсь час був у Бамберґу, а потім переїхав до Реґенсбургу. Здавши матуру в 1948 р. записався на університет. Співав в хорі "Сурма" під диригентурою проф. Плешкевича, а в 1949 р. виїхав з родиною до Аргентини. Там одружився із Лялею Малюк. В 1955 році переїхали до Чікаго.

Помер 7 вересня 2000 року.

ОЛЕКСАНДРА ЯРОСЛАВА САВИН (МАЛЮК)

Народилася 12 вересня 1929 р. в Заліщиках, Західна Україна. Мама, Параскевія Гембатюк, батько, Іван Малюк. По закінченні вчительської семінарії в Заліщиках, директором якої був відомий письменник др. Осип Маковей, батьки подали прохання до польського уряду про дозвіл на вчителювання, але тому, що вони відмовилися прийняти римо-католицизм, їм дали посаду в Польщі. В 1939 р. у вересні застала нас в Заліщиках війна і розлучила з татком, який мусів повернутися до Польщі, бо був там директором

школи. В між часі купивши фіру і коня, татко добирався з різними пригодами додому й попав на переслідування і арешти. В тій сатанічній системі прожили ми два роки. Відступаюче совєтське військо на очах соток людей, висадило в повітря залізничний міст на Дністрі, разом з шістьома вагонами вязнів, між якими був наймолодший брат татка, стрийко Микола Малюк. За кілька днів прийшло німецьке військо. Якийсь час здавалося, успокоїлося, і люди взялися до праці. По селах висипали могили героям поляглим за волю України. Ми їздили по селах на посвячування тих могил. Ще до сьогодні бачу машеруючу молодь. В кожному селі інші вишивки, інші строї, але всюди ті самі серця палали завзяттям і любов'ю до всього що своє, до України, до свого народу. Я була горда, що я українка у вишиванці, так як і вони, що можу співати з ними і відчувати все те, що і вони відчувають. І ці свята ще більше розпалювали в душі дитини багаття любови до Бога і до всього що рідне.

Але ці хвилини національного піднесення нашого народу німці скоро перервали. Почалися арешти, лапання людей на роботу до Німеччини. А щоб не попастися їм в руки, молодь втікала в ліс. І нараз страшна вістка – червоні прорвали фронт, німці втікають, а за ними безконечні маси біженців. Прийшов тяжкий день відїзду. Я здавала собі справу, що ми покидаємо все і втікаємо перед червоною навалою як і тисячі інших. До Коломиї ще доїхали поїздом, а тоді останним поїздом до Ліська. В Сяноці в комітеті давали допомогу втікачам зі східних областей України, які їхали фірами і ми пристали до них, бо жадного поїзду вже не було, та поїхали з ними через Польщу аж до Німеччини. В Німеччині ми розлучилися з нашими добродіями, які прийняли нас тепло до своєї валки і поїздом відїхали до Відня. Тут вже були комітети допомоги до Баварії, до Пассау. Зголосилися до бюра праці. Татко дістав нам усім місце в броварі в малому селі Гуттурм. Їдучи з Пассау на свою нову працю ми запізналися в поїзді з молодою парою з дитинкою на руках з кількома клуночками. В розмові татко довідався, що вони не мають жадного поняття куди їхати і що робити, тому без дальшого говорення ми взяли їх зі собою до нашого бровару, хоча самі не знали де будемо жити. Це були Влодко і Віра Ковблянські і їх малесенька доня Вірочка. Ми дуже подружилися з ними, але Влодко скоро знайшов працю і вони виїхали від нас. Тут ми перебули час до капітуляції. Запізналися з багатьма гарними молодими хлопцями й дівчатами, які працювали в околиці, а в неділю приходили до нас, говорили, співали, тішилися, що є свої люди.

З приходом американських військ ми переїхали до Фірштенцею, де мій брат дістав працю в американців і поїхав до Амберґу, а ми до Реґенсбурґу і замешкали в пятому бльоці. Із цього дня почалися найкращі дні мого юного життя. Наша оселя мала свою управу, поліцію, лікарню. Заснували Пласт – СУМ. Наші батьки, вихователі, професори взялися до праці, щоб ми були свідомі свого походження, своїх традицій, любили і дорожили всім, що своє, щоб ми були ідейними українцями. І цього вони досягли своєю терпеливістю і любовю до нас, а також своїм прикладом, як працювати і жити для своєї церкви і народу. Наші пластові свята, наші ватри, змагання, зустрічі, табори, були для мене чимсь неповторним і я переживала це всім своїм серцем. І тут я зустріла майбутнього друга мого життя, Бориса Савина.

1948 р. я з батьками і братом, перебували в Амберґу, де чекали своєї черги

на виїзд до Америки. Щоб не тратити часу, я відбула медсестерський курс і працювала в реґенсбурзькому шпиталі, де і відбувала практику. В 1949 р. ми щасливо переплили океан і причалили до Нового Орлеану, а звідти поїздом до Чікаґо. Тут вже була наша нова еміґрація. І знова, групка нас реґензбурців включилися до організування Пласту, хорів, вписалися до парафії св. Миколая, приготовляли національні свята, академії, праця горіла. Аж одного дня прийшло повідомлення, що я маю дозвіл на виїзд до Аргентини. Заробивши гроші на дорогу і на придане, я попращалася з родиною і друзями і 24 серпня, 1950 р. мій туристичний корабель відплив з Нью Йорку до Аргентини.

Я мала нагоду оглядати Тринідад, Ріо де Жанейро, Монтевідео. 12 вересня, 1950 р. ми причалили до порту Буенос Айрес, де на мене чекала вся родина Савинів. (Та на жаль, я, під охороною двох жовнірів, опинилася в переходовому готелі там же в порті. Але і в цьому випадку Господь допоміг. Наш корабель приплив не 11-го і не 13-го, а 12-го вересня, мої уродини, а в Аргентині це велике родинне свято. Тому всі прохання Бориса по різних бюрах увінчалися успіхом і мене, з проханням вибачення та з найкращими побажаннями, до двох годин випустили на волю.) 30 вересня, 1950 р. ми повінчалися в Буенос Айрес в українській церкві. В між часі, мої батьки стали громадянами Америки ї я з 3-річним сином Юрком і з "надією" на ще когось, приїхала до Чікаґо.

Надія наша вродилася 5 серпня і за місяць Борис вже був з нами. Вродилися ще 2 донечки, Роксоляна і Христина. І попливло наше життя своїм руслом, раз спокійно, раз розбурхано, але завжди разом, в любові, зі зрозумінням один до одного, та з подякою Всевишньому за здоров'я, силу до праці та за гарних і добрих дітей. І сьогодні линучи думками в минуле, почуваю себе щасливою, що по змозі і всіх зусиллях наші діти виховувалися в українському середовищі, покінчили українознавство, були членами церковного хору Прометей при парафії св. Володимира й Ольги, диригентом якого був Роман Андрушко – абітурієнт реґенсбурзької гімназії. Були членами Театральної Студії при тій же парафії, а душею та ініціяторкою була Орися Гарасовська, колишня членка нашої реґенсбурзької родини. На заклик нашого Патріярха Йосифа, хор їздив три рази до Риму. Пригадую Блаженніший Патріярх, коли ми, тріо "Незабудьки", співали "Понад Прутом моя Коломия", благословив нас, тішився нами. Це були чудові дні, повні обов'язку і праці для церкви, родини і громади. Господь поблагословив нас здоровими і гарними внуками – Христинка (15) і Адріян (13) Білики, Влодко (8) і Гриньо (6) Вірхнянські та Олександер (8) Сютрик. Всі належать до СУМ-у і Пласту та ходять на українознавство.

7 вересня 2000 р. відійшов від нас у Вічність наш дорогий муж, тато і дідо Борис. Похорон відбувся 12 вересня, спочиває на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо. А життя іде дальше, бо є обов'язки, праця в церкві, громаді, поміч дітям і внукам, та нашим братам і сестрам тут і в Україні. До найкращих днів мого життя належать зустрічі друзів реґенсбурців на Союзівці. Зустрічі відбуваються у вересні, коли ще погода чудова, вечорі тихі, гори повиті сивиною і вечірнє небо повне зірок, а ми з новою силою до завтрішнього дня запалюємо нашу ватру і просимо Господа АБИ ЩЕ РАЗ дозволив нам зустрітися і в дружньому крузі поспівати, згадати тих, що відійшли від нас і стиснути руку й пригорнутися до тих, які ще з нами.

РОМАН САВЧИН

Народився 31 березня 1929 р. у Львові у родині Михайла і Марії (Оприско) Савчин. Брат покійних Володимира і Ярослава, батько покійного сина Михася.

Юнак протилетунської артилерії, член юнацтва Дивізії "Галичина", ветеран американської армії, учасник боїв у Кореї.

В Реґенсбурзі ходив до гімназії, належав до спортового гуртка "Бескид". Брав участь у Першому З'їзді 1959 р.

Помер 27 січня, 2006 р. у Філядельфії. Залишив дітей Олю, Іванку, Лісу і Володимира, та сестер Ірену Новосад та Александру Фотій.

КОНСТАНТИН САВЧУК

Народився 24 грудня 1931 р. в Україні, а помер в молодому віці (маючи 49 років) 28 січня 1981 р. в Нью Йорку.

Про його дитинство та переселенчі часи в Реґенсбурзі не маємо інформацій, крім того, що він ходив до Реґенсбурзької гімназії. Дехто пам'ятає, що він був активним у Літературно-історичному гуртку і виголошував добре опрацьовані довгі реферати на історичні теми, зокрема про деяких гетьманів.

В студентські часи в Америці належав до СУСТА і один час був президентом.

Був професором історії у коледжі св. Петра в Джерзі Сіті, Н.Дж. Був визначним членом ОУН, а також членом багатьох українських та американських наукових, політичних, громадських та студентських організацій і товариств.

Студіював в Ст. Пітерс коледжі і Колюмбійському університеті, здобув докторат з ділянки історії, викладав у матірному коледжі історію, а потім став повним професором історії і головою департаменту історії. Його більшою працею, "Україна в Об'єднаних Націях 1944-1950", що її видав Колюмбійський університет, цікавились також американські політичні чинники і політичні аналітики проблем Совєтського Союзу.

На його поминках, в яких взяло участь 64 особи – родина, найближчі друзі з гімназійних часів і зі студій, представники організацій, відбулися дуже урочисто. Зі словом виступили – колишній пор. УПА Лев Футала, друг покійного з Реґенсбурзької гімназії, Орест Щудлюк, д-р Ярослав Падох від НТШ і Світової Наукової Ради, д-р Аскольд Лозинський від СУМ і студентства, Роксоляна Стойко-Лозинська від СУСТА, Андрій Прятка від КУ ТУСМ, Степан Хемич, проф. Володимир

Стойко і проф. М. Баді. Започатковано збірку на стипендійний фонд, з якого в майбутньому користуватимуться ті студенти, які студіюватимуть історію. Ініціяторами фонду були О. Щудлюк і Зенон Бабюк.

ЮРІЙ СВИРИДЕНКО

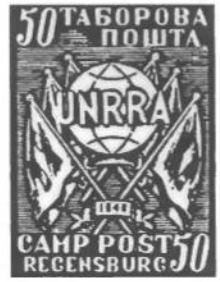

Народився 23 липня 1935 р. на Полтавщині в селі Тарасівка, в родині Параскеви і о. Демяна Свириденків.

В 1943 р. родина мусіла залишити батьківщину, втікаючи зимою через Карпати в Угорщину і далі до Німеччини. Оселившись в Регенсбурзі, Юрій ходив до гімназії, а інженерські студії почав у Мюнхені.

Весною 1966 р. одружився з Гайді Нойман, а в 1967 р. родина, разом з доньою Наталкою, переїхала до Канади, де народилася друга доня Надя. В Канаді Юрій працював 26 років інженером.

Помер в 1995 р. – похорон відбувся в катедрі св. Володимира в Торонто, похований на цвинтарі оселі Київ в Оквіл.

МИРОСЛАВ РОМАН СЕРБИН

Я народився в Станиславові (тепер Івано-Франківськ) в сім'ї Ярослава Сербина й Олени Бенеш. Батьки походили зі свідомих українських родин, тому й виховували мене в релігійному й патріотичному дусі. Хоч на еміграцію я виїхав малим хлопцем, добре пам'ятаю рідні сторони, бо тато працював в кількох містах Галичини, а також ми часто подорожували.

Після кількох місяців у судетській частині Німеччини, ми були змушені знову втікати від московського чобота і опинилися в баварському селі, 30 км. від міста Регенсбург. При кінці літа 1945 р. переїхали до самого міста, де організувалася українська гімназія, в якій я провчився повні три роки, будучи одночасно членом драматичного гуртка, Марійської Дружини, і Пласту, а також був учнем Української Музичної Школи. Після закінчення 4-ої кляси, в липні 1948 р., разом з батьками виїхав до Канади на афідавіт від стрийка Івана Сербина з Монтреалю. Там пройшла моя юність, там я здобув середню і вищу освіту, був активним пластуном, членом студентських товариств і брав участь у мистецькому житті. В 1959 р. виїхав до Америки, де проживаю до тепер. В 1963 р. одружився з Марійкою Брездень, співачкою з Торонта, яка стала матірю наших трьох дітей – Вікторії,

Христофора і Леонори. Всі діти виросли на щирих українців, покінчили вищі школи та зробили мене дідом. Ми з дружиною живемо в Меріленді, недалеко Вашінгтону, куди приїхали в 1964 р. для завершення моїх докторських студій зі застосовної фізики в Католицьком Університеті Америки. Марійка, ставши матірю, помало "зійшла зі сцени" і згодом почала вчити музику, що й робить до сьогодні. Моя професійна діяльність досить різноманітна, бо включає періоди праці в індустрії, державних лабораторіях та академії. Зараз, я професором на університеті в сусідному місті Балтиморі. Від початку нашого поселення ми включилися в життя української громади столиці, стали членами української католицької парафії Пресвятої Родини, УККА, НТШ, та інших організацій, підтримуємо й другі церковні і світські установи, стараючись допомагати всім по змозі наших спроможностей.

ІВАН СИДОРЕНКО

Я народився 1931 р. в селі Липів Ріг, коло Ніжина в Чернігівській області. Мій дідо і баба згинули підчас голоду 1932-33, а батько був засланий в Сибір за його участь у визвольній боротьбі в 1918-20 рр. З часом батькові вдалось дістати роботу на сибірській залізниці, але повернутись додому він не мав права. Моя мама (Ольга, з дому Охонко) після великих труднощів, віднайшла його в Сибірі і там залишилась разом з дітьми – сестра Марія і я. 1941 р., після десяти років на Сибірі, тиждень перед початком війни з Німеччиною, наша родина повернулась в Україну в околиці Донбасу і там народився мій молодший брат, Ярослав. Щойно з приходом німців (грудень 1941) ми повернулись в наші рідні околиці, але не на довго, бо вже в 1943 р. ми рішили втікати на захід. Возом переїхали Галичину, Словаччину, а з Мадярщини товаровим поїздом через Австрію і Німеччину доїхали до Neukirchen, недалеко Nurenberg. Там наша родина працювала і мешкала разом з іншими біженцями в бараках, де було тісно і дуже невигідно.

В 1945 р., після закінчення війни, ми опинились в переселенчому таборі Регенсбург і аж тут я навчився говорити і писати по українськи. Підчас нашого побуту на Сибірі, мої родичі боялись говорити до мене по українськи, з огляду на переслідування за український націоналізм.

Мої роки в Регенсбурзькій гімназії були найщасливіші в моєму житті. Я належав до Пласту де мене виховували в любові до моєї батьківщини і до Бога. Я мав багато приятелів і цей час залишиться в моїх споминах на завжди.

В 1950 р. я з родиною виїхав до Америки і ми замешкали спочатку в штаті Місісіпі, потім в Чікаго, а на кінці в Урбана, Ілл., де я закінчив середню освіту. Від 1952 р. відбув військову службу, був в Японії. Я закінчив Університет Урбани в 1957 р. здобувши диплом з інженерії в ділянці аеронавтики і після того працював 14 років в цій ділянці. Потім повернувся до університету, щоб здобути знання в біомедичній інженерії і працював в цій ділянці аж доки не пішов на пенсію в 1996

р. В 1960 р. я оженився з Ярославою Рябокінь (фізіотерапістка, народжена 1937 р. в Харкові) і ми маємо двох синів – Марка і Павла. Якийсь час ми жили в Каліфорнії, Флориді, а потім поселилися в Міннесоті. Моя дорога дружина захворіла на рака і померла після 39 років нашого подружнього життя.

Мій молодший син Павло працює як ґеолоґ, а Марко осягнув докторат з медицини і працює в своїй власній фірмі в Нью Йорку – має доньку Ліліяну.

ОМЕЛЯН СЛОБОДЯН

Я народився в селі Корнів, повіт Городенка, Івано-Франківська область, 20 квітня 1931 р. Мої батьки, Станіслав і Юлія, були учителями в селі. Крім мене були ще два сини – Володимир та Зеновій.

При кінці лютого 1949 р. я залишив реґенсбурзьку ґімназію і виїхав до Амберґу для перевірки лікарською комісією. Після одержання австралійської візи та інших потрібних документів, нас відправлено потягом через Австрію в Італію, де ми чекали на корабель до Австралії.

Ми виїхали кораблем "Свальбард", який був колись військовим німецьким кораблем, переданим Норвеґії та остаточно вживаний для перевозу еміґрантів до Мельборну. Перших сім років я прожив в Квінслянд, де відробляв дворічний контракт в лісах.

Член Пласту від 1946 р. Основник і керівник Пластового Музею в Південній Австралії, співосновник філятелістичного клюбу "Південний Колекціонер" в Аделайді, член Музею Українського Мистецтва Союзу Українок в Аделайді, член Української Громади ПА.

В 1956 році переїхав до Аделайди, оженився з українкою, Марійкою Якубенко і наше подружжя збагатилося двома синами – Петро (отримав в Аделайді Bachelor of Pharmacy і Master of Clinical Pharmacy і Стефан (осягнув Bachelor in Mechanical Engineering та Bachelor of Technology in Mechanical і Manufacturing Engineering). Стефан і його дружина мають синка Олександра.

Свої спомини з пережитого в Австралії я написав до журналу "Новий Обрій".

ДАДА СЛОНЕВСЬКА (ШАРАНЕВИЧ)

Я приїхала з родиною до Америки в 1950 р. Закінчила high school в 1952 р., а в 1957 р. дістала дипльом хеміка (BS) з Hunter College в Нью Йорку.

В 1957 р. вийшла заміж за Алька Слоневського. В 1965 р. Алько здобув

Ph.D з хемії. Ми маємо двох синів – Андрій (адвокат у Вашингтоні), і Данило (лікар від дитячих недуг і професор в медичній школі в Stony Brook, N.Y.) Маємо четверо чудових внуків.

Після закінчення Hunter College я працювала як хемік у фармацевтичній компанії "Ciba", а відтак останніх 25 років як токсиколог (toxicologist) в Medical University of South Carolina в Charleston, S.C.

Ми перепровадилися до Frederick, MD, щоб бути ближче наших внуків.

БОГДАН СМОЛИНСЬКИЙ

Народився 23 лютого 1931 р. в Тернополі, де він закінчив народну школу і три кляси гімназії. Дальше продовжував науку в Українській Гімназії в Регенсбурзі до 6-ої кляси. Матуру закінчив в 1954 р. в Нью Йорку.

Ступінь AS в Civil Engineering одержав у Franklin Institute (Boston) в 1963 р., а BS в Industrial Technology в Northeastern University (Boston) в 1967 р.

До Америки приїхав в 1949 р., служив в американському війську підчас корейської війни. Працював на різних роботах – у фабриці, як кресляр, завідуючий фабрикою, "Project Manager", а останніх 18 років як віце-президент і директор нерухомостей при Bank of New England. Пішов на пенсію в 1989 р.

Був активний в різних організаціях – Пласт, церковний хор, об'єднання українських інженерів Бостону, Відділ УНСоюзу, член управи при українській католицькій церкві в Бостоні, член управи Федеральної Кредитівки, та член управи і скарбник в Ukrainian-American Heritage Foundation, Inc. і член Українських Ветеранів, Відділ 31 в Бостоні.

В 1966 р. оженився з Татіяною Цибик і подружжя має трьох дітей – Рому, Адріяна і Христину. Недавно їм народилися внуки – Liesl, та двійнята Emily і Julia. Також мають внука Марка. Таня Смолинська померла 1-го липня 2006 р.

Богдан проживає в Shrewsbury, MA, разом з родиною.

ОКСАНА СОКОЛИК (БРИЗГУН)

Народилася 21 жовтня 1927 р. в родині д-р Константина та д-р Людмили Бризгунів, лікарів емігрантів 1-ої світової війни. Народну школу закінчила в Братиславі, Словаччина, і там вступила до гімназії та консерваторії.

Також там належала до пластового гуртка "Котенята". 1945 р. разом з родиною переїхала до Регенсбургу, де вступила до гімназії і Пласту (була гуртковою, курінною та юнацькою впорядницею).

В Гендель Консерваторії в Мінхені вчилася гри на фортепіяні, і в той час вступила до старшо-пластунського куреня "Перші Стежі". В 1948 р., разом з родиною, виїхала до Гамільтон, Канада. В Канаді відразу включилась в працю Пласту – була командантою на літних таборах, осередковою старших пластунок, курінною, та дала ряд гутірок на музичні теми.

В 1949 р. переїхала до Торонта, де працювала у фабриці шиття та продовжувала студії музики. 1950 р. закінлила консерваторію дипльомом ARCT-Associateship Royal Conservatory of Toronto. Доповнювала свої студії учительськими вишколами, а в 1955 р. осягнула музичний учительський дипльом з Торонтського Університету. В 1958 р. здобула дипльом зі співу в Торонтській Консерваторії. Давала самостійні концерти, виступала на громадських імпрезах як піяністка та акомпаніяторка. Від 1950-1987 р. вчила гру на фортепіяні у своїй приватній студії, а від 1970-1997 р. в St. Michael's Choir School, Toronto.

Була і є активна в громадському житті Канади, в музичній та інших ділянках. Не можливо вичислити всієї діяльности, бо вона така численна і ріжноманітна. Була відповідальна за видання платівки творів Миколи Фоменка, підібрала пісні для платівки "Пісні і казки", влаштувала авторський вечір композиторові Василеві Безкоровайному, Миколі Фоменкові, ставила оперету "Червона Шапочка", член комітету видання повісті Федора Одрача "Вощадь" (1972 р.), вчила історію української музики на Курсах українознавства ім. Г. Сковороди. Вчила методику співу на різних курсах та семінарах, коментарі на музичні та мистецькі теми на радієвій програмі "Пісня України", численні доповіді/реферати, музичні рецензії і статті.

Член численних канадських музичних організацій та український громадських організацій, як напр. ЛУКЖК, СФУЖО, СКВУ, СКУ, УВКР. 1997 р. переобрана Головою Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, 2001 р. запрошена Президентом України в члени Організаційного Комітету 3-го Всесвітнього Форуму Українців у Києві, а 2002 р. На VIII Конгресі СФУЖО номінована Почесною Головою СФУЖО.

Отримала численні нагороди за свою громадську працю – як напр. 2-га Літературна Нагорода СФУЖО ім. Марусі Бек, відзначення премієром Онтарія Б. Дейвісом, грамота заслуженого члена ЛУКЖК, диплом від Ради Фонду Духовного Відродження ім. А. Шептицького у Львові, відзначення Посольством України в Канаді за поміч Україні, з нагоди 5-ої річниці Незалежности України відзначення від Леоніда Кучми, грамота і медаль Верховної Ради України (2001 р.), Орден св. Архистратига Михаїла від Митрополита Філарета, грамота Міністерства Юстиції України, почесна відзнака тов. Україна – Світ, орден Святого Станіслава, 2001 р. Золотий Хрест за особливі заслуги від Головної Управи Братства кол. Вояків 1-ої Дивізії УНА, та інші.

Від 1955 р. одружена з Ярославом Соколиком (генеральним секретарем СКУ – 1993-98 р.). Мають двох синів – Всеволода (голова Спортової Комісії СКУ), та Ігоря – батька Андрійка, Данилка та Катрусі.

ОЛЕНА СОХАН (ЛІЛЯ ФАЄВЦІВ)

Народилася 26 березня 1933 р. в Сновську, Чернігівської області в дуже небезпечні і непевні часи. Її батько був арештований і сидів в тюрмі майже рік за його патріотичну діяльність. Тому, під кінець німецької окупації, її родичі, Олена та Іван Фаєвців, рішили втікати з "комуністичного раю".

Вони вирушили поїздом з Коломиї і після кількох місяців продовжували подорож через Словаччину до Німеччини. Перше вони затримались в Ноймаркті, де вони жили у військових бараках. Декілька відомих українських мистців також жили в цих бараках і мимо тяжких умов зорганізували групу дітей яких вчили малярство. Також зорганізовано хор до якого вступила Олена і там вона навчилася багато українських пісень.

Всі ці події мали великий вплив на формування її характеру. Під кінець війни родину перенесено до польського табору в Гогенфелц, де вона мусіла вчитися польську мову, бо ходила до польської гімназії. Як родина довідалась, що існує український табір в Реґенсбурзі, їм вдалося туди переїхати.

Українська гімназія в Реґенсбурзі була дуже добре зорганізована. Там вчили добрі, кваліфіковані учителі, які крім науки, вщепили учням любов до всього українського. Олена вступила до Пласту, їздила на літні табори, займалася спортом та іншими зайняттями. Вона також співала в хорі, вчилася гри на фортепіяні і танцювала народні танці. Там вона полюбила мистецтво і цю любов пізніше передала своїм дітям.

В жовтні 1949 р. родина еміґрувала до Америки і їхнє нове життя почалося у Філядельфії. Їй було тяжко опанувати англійську мову, але мимо того, вона знаходила час на активність в Пласті, на народні танці, та спів у хорі, та лєкції форетепіяну.

Вона познайомилася зі своїм будучим чоловіком Ігорем на літному пластовому таборі в Неровсбургу, Н.Й. Після закінчення студій, вони побралися і перенеслися до Джерзі Сіті, а пізніше до Woodcliff Lake, N.J. Там народилися їхні діти, Марія та Олег, а тому, що Олени батьки мешкали з ними, вона могла, разом з Ігорем, працювати в кількох інженерських фірмах як кресляр. Вона належала до танцювального ансамаблю "Верховинці" в Н.Й. разом з товаришкою з реґенсбурзької гімназії Дорою Масною Ґензою. Багато років вони виступали в різних місцевостях Америки й Канади, включно з N.Y. World's Fair, Montreal EXPO 67, The Bell Telephone Hour (TV) Christmas Show, та на багатьох фестивалях, інтернаціональних програмах та в українському театрі в Н.И.

Олени діти, Марійка й Олег обоє осягнули Masters Degrees (Computer Science). Марійка, разом з чоловіком Богданом Тимицем, є власниками підприємства "Євшан", яке розсилає українські товари по цілому світі. Олег приготовляється до накручення на CD творів українських композиторів. Його дружина Оля, донька Дзвінки Кравців-Явної (кол. учениця гімназії), та Олег обоє є лікарями остеопатії.

Олена закінчила свою танцювальну кар'єру на 50-му році життя, але дальше активна – вчить "aerobics". Олена й Ігор обоє пенсіонери, люблять працювати в своєму городі, а також дуже радо приїжджають на Регенсбурзькі Зустрічі!

ІРЕНА ЮЛІЯ СТЕРЧО (УРБАН)

Народилася 3 жовтня 1927 р. в Кошицях на Вислі, в Польщі, в родині учителів, Теодора та Ванди (Терлецької) Урбан. Народню школу закінчила у Кошицях, але з початком Другої світової війни в 1939 р., вона і її брат вчилися приватно в хаті. В 1941 р. родина перенеслася до Західної України, де оселилася в Синевідську Вижнім. Батьки Ірени там учителювали, а діти здали іспити до української гімназії в Дрогобичі. Ірену прийнято до 5-ої кляси.

Коли совєти почали наступати, родина Урбанів рішила втікати на захід через Мадярщину, опинившись в Австрії, в страшному таборі Штрасгоф, де їх призначено на працю в млині, в містечку Langenlois, недалеко від Відня. Тому, що совєти знов приближалися, родина перенеслася дальше на захід і нарешті зустріла американські війська в містечку Straubing.

Коли зорганізовано табір для переселенців в Регенсбурзі, Ірена була прийнята до 8-ої кляси гімназії, яку закінчила на весну 1946 р. здавши матуру. В гімназії Ірена брала участь у всіх зайняттях з яких молодь могла користати, а також належала до Пласту. В 1947 р. її прийнято до медичної школи при Friedrich-Alexander University в Ерланґені. Нажаль, вона не закінчила медицини, бо вже в 1950 р. разом з родиною переїхала до Америки та оселилась в Чікаго. Там була активна в Пласті, студентській організації, а також співала в церковному та інших хорах. З огляду на її медичне знання, їй вдалось дістати працю в клінічній лябораторії в одному шпиталі. З поміччю та заохотою деяких лікарів і співробітників, її наука в медичній школі в Німеччині була признана і вона вступила на студії до Школи Медичної Технольоґії. Після двох років, вона здала іспит (National Board Examinations) і стала повним Registered Medical Technologist (ASCP).

В Чікаго вона познайомилась з др. Петром Стерчо, який в той час працював над своїм другим докторатом в University of Notre Dame (South Bend, Indiana). Вони побрались в 1954 р., а вже в 1955 р. перенеслися до Latrobe, Pa., де Петро дістав працю як асистент професора економії в St. Vincent's College. Того самого року вони стали американськими горожанами. Подружжя мало троє дітей – Олену, Юрія та Марію. (Олена померла 2 вересня 2003 р., а Марія померла 26 грудня 2004 р.) В 1963 р. Петро дістав працю в Drexel University (Philadelphia) і родина перенеслася до Narberth, suburban Philadelphia. Ірена почала працю в Bryn Mawr Medical Specialists, де вона очолювала клінічну лабораторію аж до 1992 р. коли пішла на пенсію. Крім праці, вона співала в церковному та інших хорах.

Петро несподівано помер 18 червня, 1987 р. В 1988 р. підчас святкувань

1000-ліття християнства в Україні, Ірена з дітьми поїхала до Риму і співала в Об'єднаному хорі підчас відправ в церкві св. Петра, під диригентурою покійного проф. Гнатишина. Ірена дальше живе в Harberth і ще працює в лабораторії, коли потрібно. Вона активна в Українсько-Американському Клюбі Сеніорів у Філядельфії, працює добровольцем у різних організаціїх і дальше співає в хорах. Має одного внука, Петра.

МИРОН СУЛИМА

Народився 30 серпня 1933 р. у Львові – помер 22 квітня 2000 р. у Мінхені. Середню школу закінчив у Мінхені 1951 р. В роках 1948-1949 був членом Пласту і належав до гуртка Леопарди в Регенсбурзі.

У Лювенському Католицькому Університеті в Бельгії студіював медицину 1953-1958 р. Дальші студії медицини продовжував у Мінхені, де одержав диплом доктора медицини.

До 1984 р. працював як медичний дослідник у фармацевтичній фірмі. Згодом відкрив своє видавництво медичних книжок у Мінхені.

Залишив дружину Ельзу і сина Андреаса.

ІРЕНА ТАВАНІ (ЛЕВИЦЬКА)

Народилася в Підгайцях 14 березня 1934 р. у родині відомих акторів, Віри та Евгена Левицьких. Науку в народній школі та Інституті М. Лисенка (1942-43) у Львові перервала Друга світова війна та виїзд на захід. Спочатку наша родина перебувала в Аугсбургу (1945-47), а пізніше в таборі Регенсбург (1947-49).

В Регенсбурзі я вступила до гімназії, Музичного Інституту, та школи для медсестер, яку провадив місцевий німецький шпиталь. Належала до Пласту, танцювальної групи, а також брала участь в різних спортових зайняттях.

Найкращі спомини з тих часів маю про гімназію, де я запізнала багато гарних приятелів. Вишкіл для медсестер був для мене дуже цінний, бо дав мені на ціле життя професійну карієру.

До Америки ми приїхали в 1950 р. і в 1955 р. я почала працю як медсестра в Thomas Jefferson University Hospital у Філядельфії. Пізніше я завідувала Golden Age старечим домом, закінчила Reflexology School (1977), вчила медичних студентів кровопускання (1986-89), працювала як технік в лабораторії та організувала

курси про цукрицю (1990). Належала до Phlebotomy та інших громадських організацій. Належала до СУМА (1950-54), хору "Кобзар" (1952-53) та виступала в театральних п'єсах. Через погане здоров'я покинула роботу як Supervisor-Managerial Dept. в 1996 р. Живу з чоловіком Робертом Тавані в Havertown, Pa.

ОКСАНА ТЕОДОРОВИЧ

Народилася 18 листопада 1932 р. в Самборі, на Бойківщині, де провела перші роки свого дитинства. Протягом першої окупації Галичини більшовиками (1939-1941) перебувала на Лемківщині, де учителювали мої родичі.

У кітловині між горбами і лісами, у селі Глудно, що його називали жителі Глідно, осінню 1939 р. почала першу клясу народної школи, тут приступила до Першого св. Причастя, тут уперше почула солов'їний спів, що вечорами лунав між деревами біля церкви. Безжурні і щирі діти села були не тільки друзями шкільної лавки, а теж провідниками в кутки мальовничої природи лемківського краєвиду. Тут я провела надзвичайні дні, повні нових вражінь щоденного життя, близько повязаного з українською свідомістю, традиціями та природою довкілля.

З новими друзями ходила на Маївки, збирала з ними пахучі суниці на соняшній гірці, з ними гнала корови на шовкові трави пасовиська, з ними бігала по стерні босими ногами, хоч це не було легко. Незабутні ранки лісової тишини, коли входили гуртом поміж дерева, наче у якусь святиню, а потім мовчки розходились шукаючи грибів. Гамір, співи і забави при вогнищі і очікування ново-спеченої бараболі. В довгі осінні вечорі господині пряли, а ми, діти, робили солом'яні прикраси на ялинку.

Святкували лемки Різдво урочисто з його усіма традиціями, а колядники ходили по селі до пізної ночі. На Новий Рік 14-го січня ходили діти по хатах віншувати і були обдаровані печеними пиріжками з сиром і розмаїтими овочами.

Ті дні на чудовій Лемківщині – немов якась дивно-чудова казка залишили в моїй душі таке глибоке враження, яке ані довгі-довгі літа, ані різні життєві переживання не могли стерти з пам'яті. Ще й сьогодні та казка зворушує мене до сліз, і ніби бачу і ті події і тих людей.

Ось, ніби перед очима усміхнені обличчя моїх лемківських друзів, між ними Ольга Ярема і її братік Левко... Що сталося з ними? Хочу вірити, що не впали жертвами жорстокої "Акції Вісла"...

Рідна Лемківщино,
Зелені Карпати,
Де би Лемко не бил,
Мусит вас згадати.

Бо лемківські гори,
Долини прекрасні,
Не мож вас забути,
Ні в біді, ні в щасті.

МАРТА ТЕРЛЕЦЬКА (ДОБЕРЧАК)

Народилась у Перемишлі 22 квітня 1934 р. В Регенсбурзі ходила до гімназії та належала до Пласту в гуртку "Вивірки".

Віддана учасниця українських організацій в Америці, особливо студентських (СУСТА), Пласту, довголітня голова 78-го відділу Союзу Українок Америки у Вашінгтоні, а також членка управи Northern Virginia Folk Festival.

Померла 28 лютого, 2006 р. у Вашінгтоні – залишила мужа Нестора, синів Ігоря, Юрія та доньку Татяну.

МИХАЙЛО ТРАЧ

Народився 23 листопада 1930 р. в селі Рибники, Бережанського повіту.

За молоду (в час війни) втратив три пальці правої руки, але це не перешкодило йому здобути освіту. Матуру закінчив в Регенсбурській гімназії 1949 р., до якої перейшов 1948 р. з Берхтесгадену, та був активний в шкільних і громадських організаціях. Після матури, через запалення легенів, опинився в санаторії в Амберзі.

Після видужання проживав у Мюнхені, де включився у молодечу організацію СУМ та був співаком-солістом відомого хору під дир. о. прот. М. Заяця. В 1966 р. переїхав до Бонну де студіював економіку, потім працював у німецькому видавництві Боннер Ґенераль-Анцайгер і водночас писав статті та інформаційні замітки до українських газет. У "Шляху Перемоги" – його статті на міжнародні політичні теми – були написані професійно і з великим знанням. Співпрацював з "Шляхом Перемоги" упродовж довгих років, не зважаючи на свою важку недугу. Дуже багато допомагав своїми здібностями ОУН-АБН в організуванні визвольно-політичних акцій у західньо-німецькій столиці.

Мимо тяжкої хвороби, до кінця свого життя цікавився долею свого поневоленого народу і жалів, що не може йому багато помогти.

Помер 19 жовтня 1985 р. і був похований коло Бонну.

(Нижче передруковуємо вірш його товаришки з одної кляси, Людмили Почтар (Ярко) присвячений Михасеві).

МИХАСЕВІ Т.
(19.X.1985)

Тебе нема?! Не вірю!

Не можу, не хочу вірити!

Тебе нема???
І вість сумна летить світами,
Слова терпкі,
І біль гіркий,
І жаль їдкий
Зависли поміж нами –
Твоїми давніми товаришами...

І як це так,
Що виглядом немов юнак,
Ти відійшов уже навік,
Звідки нема вертання...
Нема там болю, ні журби,
Ані зітхання...

Спокійно спи
У вічнім сні,
Нехай душа спочине,
Бо в світі цім –
"долині сліз" –
Вельми вона терпіла.
Життя Твоє було важке,
І юність радости не знала.
Та все ж
Невже ж
Твого терпіння Богу мало?
Недуга підступом взяла
І смерть жало пустила.
Ти сам,
Далеко в чужині
Зустрів свою кончину.
Лише душа, мов ластівка,
До Бога полетіла...

Нехай же буде легко їй,
Незв'язаній туземним,
Ширять в небесних висотах
Пізнавши все таємне.

То ж спи, Михасю, Друже наш,
Ми згадуєм про Тебе,
І вірим, що душі Твоїй
Відкрито вже
Всі таємниці неба...

ЗЕНОН ФЕЩАК

Народився 1 вересня 1930 р. в Грушові на Західній Україні. Під час 2-ої світової війни вчився у Дрогобицькій гімназії. Після війни ходив до гімназії в Регенсбурзі і належав до Пласту. В 1949 р. поселився в Америці, студіював у Пенсильванському університеті у Філядельфії і 1957 р. здобув ступінь бакалявра з мистецтва, а в 1958 р. ступінь магістра. Довгі роки працював у міському музеї міста Філядельфії, спочатку директором проєктування виставок, а пізніше заступником директора.

В музеї Зенон організував численні виставки з образотворчого, народного, прикладного мистецтва і технології. В 1977 р. на загальних зборах Українського Музею в Нью Йорку, його вибрано до управи. В наступні роки він запроєктував мистецьке оформлення для ряду музейних виставок, як напр. "Українські писанки" (1977), "Традиційні мотиви в українській вишивці і тканинах" (1977), "Українські рушники" (1981), "Втрачені архітектурні пам'ятки Києва"(1983), "Історія української іміграції" (1984), "Деревяні храми України" (1987). Також у міському музеї Філядельфії зорганізував та оформив декілька виставок з українського мистецтва.

З. Фещак був членом професійних організацій Museum Council of Philadelphia, Philadelphia Print Club і Pennsylvania Academy of Fine Arts. Опублікував ряд рецензій на мистецькі виставки в різних українських та американських журналах.

5-го серпня 1993 р. передчасно помер, після недавної подорожі в Україну, де він старався встановити ділові відносини з музейними діячами Києва і Львова щодо обміни виставками. Дослівно до останніх днів свого життя працював над новими експозиціями Українського Музею – "Нові надбання образотворчого мистецтва" та "Творчість скульптора Мухіна".

Залишив дружину Олену, дочку Єву з чоловіком, сина Зенона та старшого брата Ярослава з дружиною.

ЯРОСЛАВ ФЕЩАК

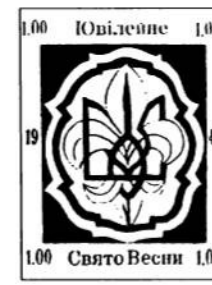

Народився 16 червня 1926 р. в Дрогобичі батькам Миколі й Павліні. Народну школу закінчив в Грушеві в 1941 р. В 1944 р. почав науку в гімназії в Дрогобичі, а матуру здав в Реґенсбурзькій гімназії.

До Америки виїхав в 1949 р., і оселився у Філядельфії. В 1965 р. оженився з Тересою Галушкою і подружжя має доньку Тамару.

Працював у John Wanamaker Department Store у Філядельфії впродовж 30 років як Receiving Manager.

Тепер вже на пенсії і частинно працює в Українській Кредитівці у Філядельфії.

ГАЛИНА М. ФУТАЛА (ДОБЕРЧАК)

Учениця гімназії у Реґенсбурзі та член Пласту. Крім навчання в гімназії брала активну участь в гімназійному хорі (під диригентурою проф. Пачовського, а відтак д-р Богдана Кушніра), церковного хору (під диригентурою п. Лупаня) та жіночого хору (під диригентурою п. Олени Кокодинської. Також, належала до гімназійної спортової ланки відбиванки.

1949 р. виїхала з родиною до США і замешкала в Нью Йорку. Була членом мішаного хору "Боян" під диригентурою проф. Івана Недільського. В 1950 р. одружилася з Левом Футалою, а в січні 1951 року народився наш перший син Богдан. При кінці 1951 р. ми перенеслися до Дітройту і там я вступила до хору при церкві св. Івана Хрестителя (під диригентурою проф. Богдана Пюрка, а відтак

проф. Кирила Цепенди). Також, співала в дівочій капелі бандуристок при осередку СУМА ім. П. Орлика, під диригентурою П. Потапенка. З капелею ми розїжджали з концертами по штатах Америки і Канади.

Включилася у виховну працю Осередку СУМА ім. Київ, та була активна в драматичному гуртку згаданого осередка під мистецьких керівництвом проф. Олени Самойлович.

1954 р. народився нам другий син Мирослав, а 1962 р. ми переїхали до Пітсбургу. Там я зорганізувала осередок СУМА і займалася виховною працею. 1964 р. ми переїхали до Йонкерсу, Н.Й., де проживаємо до сьогодні. Мої сини поженилися і родина збільшилася Мартусею, Павлиною та внучкою Адріяною.

Лев Футала помер 21 грудня 2007 р.

Дуже часто згадую слова нашого незабутнього директора гімназії, проф. Миколи Величка, який казав "пам'ятайте, що найкраще будете згадувати в житті гімназійні часи!"

ОСИП ЦІКАЛО

Народився 31 жовтня 1931 р. у великій родині з дев'ятьох дітей, у малому селі Камянобрід, Західна Україна. Родина була найбільшим власником землі в селі. Малим хлопцем, Осип помагав на господарстві, а також в селі почав народну школу.

Заки совєти зайняли Галичину, його найстарший брат і сестра виїхали на захід разом з німецьким військом, яке відступало. Підчас совєтської окупації, родину призначили на депортацію до Сибіру, через те, що деякі члени родини були активні в українському політичну русі. В червні 1944 р. батьки Осипа вирішили емігрувати на захід і після подорожі через Польщу, Словакію, Мадярщину та Австрію, опинилися в 1946 р. в Реґенсбурзі.

Вони оселилися в переселенчому таборі ДП, де Осип почав науку в торговельній школі. Пізніше він рішив вступити до гімназії, де вчився два роки. Його науку перервала еміграції до Америки в 1949 р. Родина оселилася в Істон, МД, а десь рік пізніше переїхала до Філядельфії.

Коли вибухла війна в Кореї, Осип записався в 1951 р. до американського летунства, де служив 4 роки – 2.5 з того в Мороко. Він закінчив службу як "staff sargeant" в 1955 р. і вступив до Університету Пенсилванії. Там закінчив BS в Electrical Engineering 1959 р., а пізніше MD в Electronic Sciences 1961 р. Того року він оженився з Евгенією Венґер. Родина мала трьох синів – Юрій, Роман та Орест.

Його професійна кар'єра почалася в RCA, де він працював як research engineer в radar technology, Morristown, N.J. Пізніше він почав працювати для ITT Avionics Division, Nutley, N.J. в ділянці Electronic Countermeasures. В 1993 р. він був змушений покинути працю через медичні проблеми. В той час він працював для Advanced Systems Development як менеджер відділу.

Перейшовши на пенсію він відкрив свою фірму для консультацій, а також багато подорожував. В Україні він був 3 до 4 рази річно. Від 1994 до 2001 р. він працював як консультант для Львівської Політехніки.

В 1997, з власної ініціятиви, він офундував будову пам'ятника визначному українському мистцеві Петрові Андрусеві в Камяноброді, місці його народження. Того самого року, він вистарався в українському Міністерстві Науки, щоб переіменувати місцеву школу на Школу Петра Андрусіва. У 2002 р. він створив Петро та Наталія Андрусів Фундацію, якою адмініструє СУА (Союз Українок Америки). З фондів цієї фундації вже влаштована три мистецькі виставки і учні мистецтва мали змогу вигравати нагороди.

ВАЛЕНТИНА ЧУДОВСЬКА (ШИРАЙ)

Народилася 21 квітня 1933 р. у Костянтинівці, Донецької області. Після голодомору, у 1934 р., з батьками (Семеном і Єфросиною) і братом повернулася назад до родинного містечка Опішне, Полтавської області. Сестра народилася пізніше. Батько працював у МТС (Машино-Тракторна Станція) шофером, а мати господарювала. За те, що не пішла до колгоспу, відібрали в нас гарний садок, який дідо плекав ціле своє життя. Влітку 1943 р. наша родина, втікаючи від більшовиків, подалась на захід.

Через Західну Україну, Польщу, Чехію і Судети, в травні 1945 р. добрались до Баварії. Зупинились у містечку Фішендорф, біля Дегендорфу (через Дунай), де прожили аж до осени 1949 р. У Фішендорфі жили п-ство Трачі, батьки Михайла Трача, який також вчився пізніше у Реґенсбурзькій гімназії.

Восени 1946 р. мене прйняли до першої кляси української гімназії в місті Реґензбурґ. Жила в бурсі, а коли на якийсь час її зліквідували, жила з родиною Миросі Лазаревич-Крук, тому що моїх батьків не приймали до табору аж до 1949 р. Після закриття табору в Реґензбурзі, восени 1949 р., нас перевезли до Нового Ульму, де я закінчила лише півроку четвертої кляси, бо знова нас переселили до Ельванґену, недалеко Штутґарту. Перед переїздом до Ельванґену, мене прийняли до Інституту мови в Ульмі, де я навчалася англійської мови, історії Америки, машинописання і стенографії та одержала посвідку із секретарської ділянки у квітні 1950 р. З Ельванґену нас перевезли до Берхтесґадену, а по закриттю табору нас перевезли до табору у Фельдафінґу, недалеко Мюнхену. У жовтні 1951 р., по квоті ДП, ми приїхали до Америки, місто Нью Гейвен, Коннектикат.

Відразу знайшла працю і спочатку працювала на фабриці – м'ясокомбінаті звичайним робітником, а потім у бюрі. По закриттю фабрики у 1965 р., дістала працю в Єйльській бібліотеці, в якій попрацювала, з перервою, аж до виходу на пенсію у 1998 р.

П'ять років навчалася вечорами, а в 1968 р. покинула працю і перейшла на

цілоденне навчання, щоб прискорити закінчення студій. У 1970 р. осягнула бакалавра в Садерн Коннектикат Стейт Коледж, тепер університет, в Нью Гейвені, спеціялізуючись в европейській історії. У 1971 р. здобула диплом магістра бібліотечного знання в Стейт Юніверситі оф Нью Йорк в Олбані. Повернулась назад до Ейльської Бібліотеки, діставши працю як каталог-бібліотекар у словянському і східно-европейському відділі. Від 1990 р. і аж до виходу на пенсію була також "тім лідером" відділу.

Від 1946 р. належу до Пласту та є членом куреня "Перші Стежі". У Нью Гейвені була дуже активною в пластовій станиці та працювала на різних постах, від зв'язкової до станичної і протягом двадцяти років була юнацькою виховницею. У 1965 р. була комендантною пластового табору "Стежки Культури" в Іст Четгем, Нью Йорк, а у 1974 р. комендантною табору юначок на Бобрівці, Колбрук, Конн.

Від самого початку існування спортового товариства "Довбуш" в Нью Гейвені, була його членом та майже без перерви очолювала жіночу ланку відбиванки "Довбуш", яка здобула не одну перемогу, як в українських турнірах так і турнірах Нової Англії. Від 1972 р. належу до Союзу Українок Америки та беру активну участь у місцевому відділі міста Гартфорду, Конн. Кілька разів була його головою, а також головою нашої Округи Нова Англія та секретаркою.

Вийшла заміж за Леоніда Чудовського та від 1977 р. проживаю у Ветерсфільді, Конн., передмістя Гартфорду. 2004 р. з Волі Всевишнього, Леонід помер.

РОМАН ШАРАН

Народився в Делятині, Західна Україна, 15 червня 1930 р. в родині Івана і Францішки Шаранів. Його батько працював там як директор окружного суду, аж до часу, коли треба було всій родині емігрувати до Німеччини. Роман закінчив середню школу в Регенсбурзі, де крім навчання займався спортом і був активним членом Пласту.

Переїхавши до Америки родина поселилася у Філядельфії, де Роман і сестра Ліда продовжували їхні студії. Роман навчався в університеті Дрексел і в тому часі познайомився з Надією Ківерчук, з якою одружився 1952 р. У 1954 р. молоде подружжя переїхало до Сиракюз, де Роман одержав працю у фірмі Керрієр. Підчас багатьох років праці в цій фірмі, Роман був нагороджений похвалами та признанням за солідно випрацювані пляни інсталяції холодильної машинерії в американських військових установах.

В Сиракюз, Роман був активний в українській громаді, головно в Пласті. Спочатку був юнацьким виховником, кошовим, а відтак займав пост станичного продовж вісьмох років. Роман був членом 10-го куреня "Чорноморці" і головою Осередку Праці УПС.

Лещетарство і теніс були улюбленими заняттями Романа ще з молодих літ. Дуже любив природу і дозвілля серед неї було для нього великою приємністю. В

Сиракюз заснував Український Лещетарських Клюб "Сокіл", який очолював продовж 21 років.

Також, Роман був одним з основників чоловічого хору "Сурма" і його головою 12 років. В 1980 р. їздив з Капелею Бандуристів ім. Т. Шевченка у їхнє концертове турне по Австралії.

Роман був щирим українським патріотом-пластуном, а понад усе був завжди чесним і глибоко віруючим християнином. Помер 9-го травня 1997 р. Залишив дружину Надію і дітей Марту і Юрія.

МАРІЯ ШЕНКІРИК (БІЛОУС)

Народжена у Львові, який ми мусіли залишити коли я мала три роки. Батько був переслідуваний комуністами, які грозили йому смертю. Якийсь час ми жили в Стрию, а пізніше у Синевідську Вижнім. В час війни виїхали до Німеччини і жили у переселенчім таборі Регенсбург.

Там я ходила до народної школи і почала гімназію. Також вчилась грати на скрипці в музичній школі, де мене вчив проф. Павелячек, та належала до Пласту. Мала дві сестри, Ліду й Наталку, та кузина Івася. Маленьке приміщення все було повне гор, збитків, читання і рисування (тато нам передав його талант).

Найближча моя товаришка була і є Оксана Нагірна-Кузишин. Ми разом виростали у школі, Пласті і музичній школі. Оксана тепер мене примушує сісти і описати коротко про своє життя. Ще від дитинства до сьогодні ми є дальше близькі товаришки.

Доля нас розлучила у 1947 р. коли я з родиною виїхала з Регенсбургу до Вінніпегу, Канади. Там я почала науку в школі св. Николая, дальше продовжувала гру на скрипці, почала балетну школу і також належала до Пласту. Були це чудові роки молодости.

По закінченню школи продовжувала науку в медичній лябораторії. Підчас студентського зїзду в Клівленді запізнала свого друга життя Остапа. Він в той час закінчував школу інженерії. В короткому часі ми побралися і виїхали на працю до Каліфорнії. Остап був прийнятий до Cast Irons, а я продовжувала свою карієру. З часом працювала в медичній лябораторії багато років. Свою працю я дуже любила, бо мала нагоду помогти людям у потребі і це давало мені велике задоволення.

В 1960 і 1961 р. нам народилося двоє дітей – Мирон і Христинка. Між працею, хатою і опікою над двома малими дітьми я все була занята. В суботи і неділі ми їздили до Лос Анджелес, де було наше товариство, церква, Пласт і українська школа. У всіх організаціях треба було помочі і ми радо закотили наші рукави і з любовю помагали де було потрібно. Діти належали до Пласту і ходили до школи.

У школі ми працювали в батьківському комітеті, а в Пласті також допомагали де було потрібно – в організуванні станиці на початках, на літних таборах, прогулянках чи імпрезах.

Так минули наші молоді і старші роки. Я вже десять років на пенсії – так званий відпочинок. Я радо допомагаю дітям опікою над моїми чотирма внуками – Брияна, Іванка, Роман і Алекса.

ОРЕСТ ЩУДЛЮК

Народився в травні 1931 р. в м. Бродах на Львівщині. Гімназійне навчання почав у Львові, продовжував у Реґенсбурзі, а закінчив матуру 1950 р. в Ульмі. Був активним пластуном юнацького гуртка "Леопард".

В 1952 р. виїхав до Америки і поселився в Бостоні. Відразу включився в громадське життя, зокрема почав викладати в недільній школі св. Юра. Невдовзі був покликаний до військової служби, а покінчивши військову службу навчався в Бостонському університеті, який закінчив з дипломом економіста.

В 1962 р. одружився зі Славією, з дому Чорній. Подружжя мало двоє дітей – доньку Роксоляну (одружена з Романом Андрахом), та сина Марка (невістка Алла) та шестеро внуків.

В громаді Орест був дуже активний – був головою Українського Конґресового Комітету від 1961-1963 рр. і знов від 1981 до 1994 р. Також був членом Крайової Ради УККА, а від 1961 по 1995 р. офіційним представником Бостонського Відділу УККА в усіх зовнішніх, урядових зв'язках з губернатором, посадником міста та іншими національними групами.

Він ініціював та перепроваджував "Українські дні", річниці Незалежности та політичні демонстрації. Разом з дружиною Славією організував "Тижні поневолених націй". Він вмів створювати добрі взаємини як з американськими урядовими установами, так і з представниками інших націй, висуваючи ім'я України на широкий публічний форум. Був надзвичайно шанований в українській громаді за свою щирість, ввічливість та щедрість.

Помер 15 грудня 2006 р. і був похований з військовими почестями та з врученням вдові Славії американського прапора.

РОКСОЛЯНА ЯРИМОВИЧ (АБРАМ'ЮК)

Я народилася 8 листопада 1934 р. в Карпатах, у місті Делятин, де проживали мої родичі – Ілля і Марія Абрам'юк, і де я ходила до народної школи.

1943 р. втікаючи від совєтської окупації ми виїхали на захід. Після короткої зупинки біля Сянока ми в товарових вагонах переїхали Мадярщину, Словаччину, Судети і опинилися в Баварії, в селі Уттенгоф, де нас застали американці. Згодом моя родина поселилася у містечку Уффенгайм, а мене тато вислав до табору "ДП" в Інгольштаті, де була українська школа, директором якої був мій вуйко. Там я вступила до Пласту і до балетної школи Валентини Переяславець.

Не минув і рік, як мене перевезли до Регенсбурзької гімназії. Жила я у бурсі до приїзду моїх батьків до Регенсбургу.

1949 р. ми емігрували до Америки. Жили в Ню Йорку, де 1952 р. я закінчила Seward Park High School.

Мій тато постійно спонукував нас осягнути вищу освіту. Він помер 1955 р. Наша мама залишилась сама з трьома дітьми і працювала на трьох роботах, щоб ми мали можливість здобувати освіту.

Я закінчила City College of New York College of Liberal Arts and Science із ступенем Bachelor of Arts. Працювала в Metropolitan Insurance Co. і The American Journal of Nursing. В міжчасі була активною в Пласті і належала до куреня "Перші стежі".

1959 р. я одружилася з Михайлом Яримовичем. Ми переїхали до Бостону, де він працював у ділянці аеронавтики. Я далі займалася в Пласті, а також продовжувала свою освіту в Simmons College, яку закінчила ступенем Master's Degree in Library Science. Після цього працювала в Boston Public Library.

1962 р. ми переїхали до Вашинґтону, де мій муж працював над програмою "Apollo". Там народилися наші діти Татіяна і Микола. Виховуючи дітей я теж присвячувала час для громадської діяльности. Була активна в Пласті, Союзі Українок, ARCS Foundation, аж поки ми переїхали до Парижу, Франції, де мій чоловік працював для NATO. Наші діти ходили до двомовної католицької школи. Під час вакацій ми цілою родиною їздили по Європі, вправляли лещетарство.

1973 р. ми повернулися до Вашинґтону, діти брали участь у Пласті та українській школі, де я була вчителькою.

1977 р. ми переїхали до Лос Анджелес, де мій чоловік працював у "Rockwell Corporation". Там я знову включилась в громадське життя. В Palos Verdes у Каліфорнії я теж почала працювати в публічній бібліотеці в довідковому відділі. Я багато працювала в американських організаціях, де займала чільні позиції та здобувала признання.

В міжчасі мої діти здобували вищу освіту. Моя дочка Татіяна осягнула звання магістра із "Physical Therapy', а син Микола закінчив студії аеронавтики в USC та магістерку з "Business Administration", і має власне підприємство в Полос Вердес.

1997 р. ми переїхали до Сарасоти у Фльориді, щоб бути ближче дочки і внуків Калини і Джефрі. Микола лишився в Каліфорнії, в Полос Вердес із дружиною Камілою і двома доньками, Анною і Софією.

На Фльориді я знову активно включилась у працю Союзу Українок, виконуючи різні функції і обов'язки до сьогодні.

Дуже приємно згадую роки в Регенсбурзі і з приємністю провела час на з'їзді в 2007 р. та відновила зв'язки з приятелями з тих часів.

РОМАНА ЯХТОРОВИЧ (МИСЬКО)

Народилась я у Винниках біля Львова, 11 лютого 1931 р., в родині Михайла і Марії (Голіян) Мисько. До початкової школи ходила під трьома окупаціями: польською, совєтською і німецькою. В часі тих бурхливих часів пропало безслідно чотирнадцять членів нашої родини.

Весною 1944 р. наша родина (я з родичами і братом Богданом*) покинула наш дім і виїхала на захід перед наступаючим совєтським фронтом.

Наша мандрівка завела нас через Бойківщину і Лемківщину аж на Словаччину. Там ми опинилися в тихшому світі, в світі, який не був заторкнений війною і який, разом зі своїм католицьким священиком о. Йозефом Тісо, прийняв нас і дав нам на шість місяців притулок і спокій. Тут і була наша Українська Греко-Католицька Церква (оо. Василіяни – Пряшівська Епархія – єпископ Павло Ґойдич) і український часопис "Краківські вісті", з якого ми довідались про відхід у вічність Митрополита Андрея Шептицького, 1 листопада 1944 р.

Дальша дорога провадила нас через Чехію і Моравію аж на Судети, де застала нас капітуляція і де 11 травня 1945 р. народився мій наймолодший брат Ігор,** а вже 13 травня 1945 р. з великими перешкодами ми прибули до Реґенсбургу, де завдяки американському воякові українського походження ми оминули примусову репатріяцію "на родіну".

Внедовзі в Реґенсбурзі почало організуватися українське життя, і тут пройшли найкращі роки моєї молодости. Тут закінчила я гімназію і тут зустріла моїх друзів, які до тепер лишилися моєю "реґенсбурзькою родиною". Тут запізнала я шляхетну людину – д-ра Ореста Яхторовича,*** з яким ми повінчалися 21 серпня 1949 р. в церкві свю Віта, а повінчав нас о. Михайло Дереш. В жовтні того ж самого року ми з чоловіком і його мамою прибули до Ню Йорку. Тяжко було привикати до нового життя. Було тужно за знайомим реґенсбурзьким життям.

В 1953 р. ми переїхали до Чікаґо і після відслуження двох років в армії, в ранзі капітана, мій чоловік повернувся до приватної практики. Був він членом УЛТПА і АМА, з рамени якої в 1998 році був відзначений АМА бенкетом і відзнакою заслуги за 50-річну працю в медичній професії.

1956 року, тут в Чікаґо, народилася наша донька Ляриса і в 1961 р. – син Марко. Ляриса одружена з д-ром Богданом Іванцем. Вона скінчила університет з "Bachelor Degree of Arts and Natural Science". Тепер працює як адміністратор медичної клініки свого чоловіка. Марко одружений з Наталією Анастазієвською, яка закінчила право і подружжя має двох синів, Матвія і Тому. Він закінчив медичні студії в 1987 р. і тепер працює в клінічній практиці, як і також є "Assistant Clinical Professor" при "University of Illinois College of Medicine".

Я коротко працювала у фірмі "Sunbean Corp.". Згодом виховувала дітей, уділялась в лікарському товаристві та працювала в батьківському комітеті школи св. о. Миколая і Школи Українознавства. Була членом Президії та Парафіяльної Ради в парафії св. Володимира і Ольги. Через багато років була опікункою парафіяльного

садочка "Дзвіночок" і 10 років провадила разом з О. Савин "Крамничку Сумління" для допомоги нашим дисидентам в Україні.

Більше як пів століття проминуло... На протязі тих літ будувала життя, виховувала дітей і не упускала нагоди зустрічатися з регенсбурзькими друзями.

Вкінці хочу зложити подяку своїм батькам, що взяли нас малих у незнаний і чужий світ, щоб охоронити нас від пекольного зла і всім тим, які формували наш світогляд і дали напрям до гідного життя.

---

* Богдан Мисько помер 17 травня 1995 р. Похований в Чікаго.

** Ігор Мисько помер 27 лютого 2005 р. Похований в Мінхені, Німеччина.

*** Д-р Орест Яхторович помер 6 січня 1999 р. Похований в Чікаго на цвинтарі св. о. Миколая.

ІВАН ЯЦІВ

Народився у 1932 р. в с. Колинцях, Тлумацького Району, Івано-Франківської Області. Перед новим приходом московських окупантів родина Яцівих вибралася у широкий світ. Після переселенських таборів Німеччини 1949 р. опинилися у далекій Канаді.

В Україні закінчив народню школу, середню освіту здобув у Регенсбурзькій гімназії в Німеччині, школу комерсійного мистецтва в Едмонтоні, мистецькі студії в Дітройті, курси граверства у Віндзорському Університеті й однорічні курси скульптури – в Каледжі Святої Кляри.

Попри те, що Іван Яців працював упродовж 30 років головним "дизайнером" в американській фірмі Гайрам Вокер, він продовжував удосконалюватися не лише як "дизайнер", але і як гравер, графік, врешті як карикатурист. У 1983 р. в Канаді вийшла 100-долярова золота монета роботи Івана Яціва, присвячена 400-річчю міста Ньюфавндленда. Його проєкт вибрано серед 300 конкурсантів.

У 2000 р. він створив 25-центову монету Канади, присвячену 2000 рокові. Цих монет викарбовано 50 мільйонів і це вже в шостий раз він став переможцем різних конкурсів, які проводив Канадійський Королівський Монетарний Двір.

Іван Яців прагнув завжди чимось прислужитись Україні, тим-то з під його пера з'явилося чимало українських марок. Першою була марка доброзичливости, пов'язана з турне Капелі Бандуристів, наступною стала марка популяризування Т. Шевченка в молодім і старшім віці.

Також, від 1991 р. Іван Яців захопився політичною карикатурою, коли в Торонто почав виходити єдиний у закордонній Україні сатирично-гумористичний часопис "Всесміх". Його вибрано 50-им Українцем року і на імпрезі, на якій йому вручено мармурову табличку, він мав коротке слово, в якому, між іншим сказав – "Не забуваю про Україну, і вірю, що моя творчість розійдеться мільйоновими випусками і на теренах моєї Батьківщини".

(вибрано зі статті "Бенкет Українських Градуантів Дітройту та Віндзору", "Америка", 1 січня 2005 р.)

СПИСОК ПРОФЕСОРІВ ГІМНАЗІЇ

	Час праці	Кляси	Предмет викладання
Величко Микола, директор	1945-1949	1-8	історія
Артимович Антін	1946-1947	1-8	англійська мова
Бойкович Андрій	1945-1949	3-8	англ. і нім. мови
Бризгун Олександра	1945-1947	1-8	руханка
Будурович Іван	1945-1949	5-8	латинська мова
Горак Степан	1949	1-8	історія, географія
Гурко Евген	1945-1946	1-8	німецька мова
Ґолембйовський Іван	1946-1949	1-7	латинська мова
Демиденко Ілля	1946-1949	4-8	хемія
о. Джулинський Павло	1945-1949	1-8	релігія
Доберчак Роман	1946-1949	1-4	рисунки
Дурдело Михайло	1946-1948	7-8	англійська мова
Карпова Галина	1947-1949	4-8	українська мова
о. др. Катрій Юліян	1945-1946	1-8	латинська мова
Кліш Володимир	1945-1946	1-5	німецька мова
Колодяжний Е.	1948-1949	1-8	релігія
Котис Мирослав	1945-1949	4-8	географія, природозн.
Кушнір Богдан	1947-1949	1-8	німецька мова, спів
Кушнір Омелян	1945,1947-1949	1-8	біологія, фізика
Макаренко Петро	1945-1948	1-8	фізика
Маланюк Евген	1945-1949	1-8	математика, нарис. геометр., укр. мова
Масенко Степан	1947-1949	1-4	українська мова
Мелешко Матвій	1945-1949	1-8	руханка
Пачовський Йосафат	1945-1949	1-4	спів
Пашковський Теофіль	1945-1949	1-8	математика, фізика
Попель Іван	1945-1949	6-8	історія, географія
Процик Володимир	1946-1949	1-8	латин. мова, укр. мова
Романівська Ірина	1945-1946	4-8	українська мова
Сендецький Станислав	1947-1949	1-8	математика
Турчин Теодор	1945-1947	1-3	українська мова
Чернюк Михайло	1946-1948	1-6	німецька мова
Яворський Франц	1945-1948	1-8	англійська мова
о. Яковкевич Борис	1947-1948	1-8	релігія

БІОГРАФІЇ УЧИТЕЛІВ

МИКОЛА ВЕЛИЧКО – Директор

Народжений 3 червня 1895 р. За молодих літ брав участь у Визвольних змаганнях, належав до легіону Українських Січових Стрільців, брав участь у боях на Маківці, перебув полон, від 1935-го року був директором гімназії в Золочеві.

Після Другої світової війни був ініціятором, засновником і директором однієї з краших таборових гімназій у Німеччині, у переселенчому таборі на оселі Ґанґгоферзідлюнґ в Реґенсбурзі. Цю школу не лише поставив на високому рівні, не зважаючи на дуже невідрадні умовини й безліч перешкод, а й добився визнання її німецьким урядом.

Після розв'язання Реґенсбурзького табору виїхав до Америки 1949 р. Проживав із дружиною Василиною у Нюарку, Н.Дж. 1951 р. заходами Станиці УСС-Нью Йорк вийшла його книжечка "Маківка" з нагоди 35-ої річниці боїв на Маківці.

В Америці прийшлося йому важко фізично працювати в шпиталі, а проте ще виступав з науковими й виховними лекціями в місцевих молодечих організаціях на терені Нюарку, Н.Дж. Тут і помер у тяжких обставинах 15-го вересня 1955 року. До самої смерти не знав про долю свого єдиного сина Богдана. Щойно пізніше п. Василина довідалася, що відбував заслання на Воркуті.

Його колишні учні із Золочева і Реґенсбургу не забували його іменин (бодай 1950 і 1951 р.) вітаннями і дарунками (за які він дякував у "Свободі").

Дружина його після довгих самітніх і скрутних років померла 5-го квітня 1979 року так і не дочекавшись перенесення тлінних останків її чоловіка на український цвинтар до Бавнд Бруку, що було її бажанням і мрією на протязі багатьох років. Заходами колишніх учнів Золочівської і Реґенсбурзької гімназій тлінні останки сл. п. Миколи і Василини Величків перенесено на цвинтар Св. Андрія у Бавнд Бруку, де 10-го листопада 1979 р. відправлено панахиду. 1984 р. поставлено гарний пам'ятник, який посвячено 11 травня 1986 р. На підставі пам'ятника є такий напис – Дорогому Директорові від вдячних учнів – Золочів – Реґенсбург. 7 листопада 1979 р. і 20 серпня 1986 р. появилися у "Свободі" статті Людмили Почтар присвячені директорові Миколі Величкові.

Пам'ятник директора Миколи Величко на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку.

СТЕПАН ГОРАК

Народився 23 жовтня 1920 р. в галицькому містечку Городок, у родині Михайла й Анни Галушків. Гімназійну науку провів у Львові, де й захопила його війна й совєтська окупація. Був у Дивізії "Галичина". Вступив у 1945 р. на університет в Ерлангені, в якому 1949 р. здобув звання доктора філософії, на основі тези "Договір у Бресті Литовськім з 9 лютого 1918 р. між Центральними державами й Україною". Післядокторські студії провів в університеті в Бонні. В Регенсбурзькій гімназії викладав історію і георафію, а пізніше продовжував викладати в Ульмі.

Переселившись в 1957 р. до Америки, доповнив свої студії в університеті Мичиген в роках 1957-60, здобувши магістерський ступінь у ділянці бібліотекарства. Деякий час працював як бібліотекар, а згодом як професор російської і модерної европейської історії в університетах Кентакі, Вандербилт, а врешті в 1965 р. став професором російської і східньо-европейської історії в університеті в Чарлстон, Ілл., де викладав до кінця свого життя.

Був автором цілого ряду історичних праць та книжок, а з 1968 р. редактором до недавна історичного наукового періодика в англійській мові "Nationalities Papers" та ініціятором того видання яке є частинно спонзороване НТШ. Цілий час був активним членом Управи НТШ, заступником голови і першим головою Секції історії України. Як член Українського Історичного Товариства був постійним співробітником "Українського Історика." Був організатором наукових сесій НТШ, а також активним членом Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів та ряду інших наукових організацій.

Помер на розрив серця 20 грудня, 1986 р. в Чарлстон, Ілл. Залишив дружину Марію (нар. Браунер), доні Христину й Юлію та сина Аркадія.

ІЛЛЯ ДЕМИДЕНКО

Народився 2 серпня 1903 р. в селі Сторожевому недалеко від Полтави в типовій трудолюбній хліборобській родині.

Революцію 1917 р. зустрів із захопленням. Працював у Просвіті, брав участь у театральних виставах. Коли почалася примусова колективізація і сім'ю розкуркулили, частина родини загинула від голоду, решта розбіглася світ-заочі.

Змалечку І. Демиденко виявляв потяг до знання, освіти, книжок, багато читав. Від 1920 р. навчався у загальноосвітній школі Полтави. Був студентом Полтавського сільсько-господарського інституту, Київського кооперативного інституту, Харківського хеміко-технічного інституту. У 1938 р. зазнав арешту нібито за економічне шкідництво. Німецько-радянська війна 1941 р. застала його в Полтаві. У 1943 р. вирушив в еміграцію і від 1945 р. до 1949 р. жив у Регенсбурзі, де в гімназії викладав хемію. У жовтні 1950 р. прибув до Америки і осів у Рочестері.

У Рочестері вчив у Рідній школі, брав діяльну участь у виданні праці українського правозахисника Гелія Снєгірьова, протягом десяти років збирав і

підготовляв для академічного видання твори українського ученого, публіциста і громадського діяча Михайла Драгоманова.

Був одним з основоположників української кредитової кооперативи міста Рочестер, а також був активним членом Організації оборони людських прав. Був довголітнім доброчинцем і жертводавцем УВАН у США, зокрема передав її бібліотеці рідкісні тепер видання М. Драгоманова. Був жонатий з Людмилою Світозарівною (з роду Драгоманових).

Помер 26 лютого 1991 р. в м. Рочестер.

ОТЕЦЬ ПАВЛО ДЖУЛИНСЬКИЙ

Народився 22 січня 1890 р. в селі Мельничі, коло Жидачева, Західна Україна. Походив зі селянського роду, де було восьмеро дітей, з яких він одинокий одержав вищу освіту. Був висвячений на священника 1917 р. Молодим священиком був не тільки духовним провідником, але й українським патріотом і провідником суспільства.

Отець Павло Джулинський, 1947 р.

На першій парафії в місті Калуші, о. Павло провадив повстання проти польської влади підчас проголошення української незалежности 1918-1919 р. Був арештований поляками і пробув якийсь час у польській неволі. Будучи не тільки ревним священиком, він впоював сильну національну свідомість між своїми парафіянами.

Отець Павло був одружений із Стефанією з дому Прихитко. Мали п'ятеро дітей – Богдан (1918 р., помер 1940 р.), Мирослава (1921), Любомир (1923 р.), Леся (1929 р.) і Орест (1932 р.).

Підчас перебування в Регенсбурзі він був гімназійним катехитом. В Канаді був знаний з організування нових парафій і будування церков. 1968 р., за рекомендацією Верховного Кардинала, Йосифа Сліпого, він був висланий до Чікаго, щоб організувати нову парафію для людей, які хотіли придержуватися своєї традиції – тобто Юліянського (старого) календаря. Він був першим парохом церкви св. Володимира та Ольги.

Отець Павло помер в Чікаго на 89-му році життя 2 грудня 1978 р. Він є похоронений в Торонто, Канада, де живе троє з його дітей.

ГАЛИНА КАРПОВА

Невідома є дата й місце її народження, тільки була вона з Великої України. До Регенсбургу прибула з іншого табору разом з мамою, чоловіком Петром і донею Танею.

Вчила українську мову та історію української літератури в гімназії від вересня 1947 р. до закриття табору в 1949 р. Була опікуном літературного гуртка заснованого в жовтні 1947 р., а також керівником драматичної секції літературного гуртка, який згодом відділився і діяв самостійно. Сама писала тексти до більшости інсценізацій і монтажів. Під її і її чоловіка, Петра Карпова (музичне оформлення), керівництвом шкільні вистави були дійсно подивугідні.

Дарія Мельникович-Рихтицька так висловилася про проф. Галину Карпову в книжці "Регенсбург (1945-1949)" – "Вона перша зуміла показати мені красу і багатство нашої поезії і нашої прози. Навіть граматика набирала на її лекції якогось життя. А як цікаво вона вміла розказати про події чи характеристику якогось письменника. Подавала відомості, яких не можна було знайти у жадному підручнику."

В 1950 р. родина Карпових приїхала до Детройту, потім на коротко до Бруклин, Н.Й., а в 1959 р. виїхала до Каліфорнії. В Каліфорнії п. Карпова працювала в університеті UCLA в околицях Льос Анджелес у відділі славістики. Але по якомусь часі життя ускладнилося – смерть мами, невдале одруження Тані, операція з усуненням нирки, недуга і смерть чоловіка і вкоротці померла й пані Галина, 1985 або 1986 р. Нажаль, більше про її життя не знаємо.

Але її колишні учні і досі згадують її з теплом і вдячністю....

ІЄРОМОНАХ ЮЛІЯН Я. КАТРІЙ, ЧСВВ

Народився 22 березня 1912 р. в селі Переволока, Бучацького повіту, Західня Україна. 25 серпня 1931 р. він вступив до оо. Василіян у Крехівському монастирі, де 12 квітня 1933 р. склав тимчасові монаші обіти, а по трьох роках став повноправним ченцем Василіянського Чину.

Навчання продовжував у Лаврівському монастирі, а завершив у Христинополі. У 1939 р. через воєнні події був змушений виїхати з іншими василіянськими студентами до Оломовця на Моравії, де вони всі знайшли притулок в Архиєпископській семінарії св. Кирила й Методія. Тут він і завершив богословя і 21 листопада 1940 р. прийняв св. Тайну священства з рук Пряшівського єпископа-ісповідника Павла Ґойдича, ЧСВВ. Після своїх свячень виїхав на дальші студії до Відня й 1944 р. успішно захистивши дисертацію про художню будову творів Віргілія і набув звання доктора філософії.

Восени 1944 р. о. Катрій переїхав до Регенсбургу й впродовж двох років був префектом учнів української Малої семінарії. Він був дуже активним при заснуванні Українського Окружного Допомогового Комітету (заснований в травні-липні 1945 р.), та був зв'язковим із військовою управою США. Коротко викладав латину в старших клясах гімназії. Наприкінці 1946 р. виїхав до Америки й відразу

почав викладати василіянським студентам філософію. Згодом став ігуменом й душпастирем новоствореної парафії св. Володимира в недалекім Гемстеді, Л.А. (Long Island) (1953-1957).

Наприкінці 1957 р. його перевели очолити парафію св. Юра в Нью Йорку. Пізніше коротко був при Бінгемптонській парафії, а в роках 1971-1982 був парохом при церкві Різдва Божої Матері в Чикаго. В листопаді 1982 р. був вибраний на становище протоігумена в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й. і в 1988 р. вийшов на заслужений відпочинок до Ґленкова, де зайнявся монастирською бібліотекою та навчанням схоластиків. Увесь свій вільний час присвячував письменницькій праці – видав багато брошур та книжок і був постійним дописувачем василіянського місячника в Канаді "Світло".

Помер 8 липня, 2000 р. і був похований на кладовищі Святого Духа Стемфордської епархії.

ПРО ОТЦЯ КАТРІЯ

Недавно прочитали ми в газеті, що 8 липня 2000 р. в Нью Йорку на 88-му році життя відійшов у Вічність Отець д-р Юліян Катрій. Покійний був видатним церковно-релігійним письменником і написав багато книжок на цю тему.

Народився 1912 р. в селі Переволока Бучацького повіту.

Отець був професором гімназії в Реґенсбурзі в роках 1945-46, і ми, учні тодішньої 7-ої кляси гімназії, зі зворушенням згадуємо Отця, коли він був опікуном нашої кляси і професором латинської мови. Від нас усіх мав він велику пошану і любов за його щиру, батьківську опіку.

Пригадую, як ми всі учні засмутились, коли довідались, що наш улюблений опікун кляси лишає нас і відїжджає до Америки. Ми секретно між собою рішили, що в день відїзду нашого Отця, ми всі рано зберемося на стації, щоб попращати його. Підкладаючи наші слова під пісню "Засвіт стали козаченьки", ми заспівали –

Виплакала 7-ма кляса свої ясні очі
Не плач, не плач 7-ма клясо, не плач не журися,
За свойого Опікуна Богу помолися.

Очевидно професори здивувались, коли рано в цей день наша кляса була порожна, однак довідавшись про причину, не робили нам викидів.

Пригадую також як ми ходили в різдвяний час з колядою до Отця, який мешкав в місті. Отець був дуже приємно заскочений і втішений, що ми про нього пам'ятали і вгощав нас солодким і чоколядками.

Також Отець пам'ятав про нас і кожному прислав з Америки пакунок і по одному долярові.

Люба Гурко Боднар
(слово на 11-му з'їзді 2000 р.)

ВОЛОДИМИР КЛІШ

Народився 13 лютого 1913 р. в Сяноці на Лемківщині, а помер 17 травня 1999 р. в Торонто. Покійного похоронено на українському цвинтарі св. Володимира в Оквил біля Торонта.

Був основником і секретарем Українського Допомогового Комітету в Реґенсбурзі і коротко вчив німецьку мову в гімназії.

МИРОСЛАВ КОТИС

Народився 4 листопада 1908 р. в священичій сімї в Явірнику, повіт Сянік. До гімназії ходив у Перемишлі, а університетські студії закінчив у 1935 р. в Кракові дипломом магістра філософії з географії і природознавчих предметів. Шкільну практику відбув у Ярославі в 1939 р.

У 1943 р. виїхав з белзької гімназії і торговельної школи, в якій також учителював, на Лемківщину, щоб рятувати своє життя перед комуністичною навалою. Звідси подався в далеку дорогу до Реґенсбурґа в Німеччині, де в 1945 р. став знову виконувати свою професійну працю в українській гімназії. Тоді був великий брак шкільних підручників і приладдя з причини воєнного лихоліття, але проф. Котис якось давав собі з тим раду. (Часом робив рисунки із своїх предметів (географія і природознавство) на власній течці!) Був опікуном хлопячої бурси, де й мешкав. Проводив учнівськими прогульками.

У 1949 р. пощастило йому дістатися до Америки та одержати заробітну працю, яка вистарчала йому на життя. Спочатку проживав у Вилиментик, Конектикет, а потім перенісся до Чікаґо. Тут, з поміччю приятелів, знайшов помешкання і працю, а з часом також подругу життя – Ніну – з дому Ільчук. З нею прожив до кінця свого життя.

Покійний Мирослав був скромною людиною, добрим християнином, з консервативним світоглядом. Цікавився музейними справами і любив малювати. Намалював численні портрети своїх визначних предків-священиків, включно з прадідом, щоб передати це майбутнім поколінням.

Помер 18 березня, 1987 р. в Чікаґо.

Нижче цитуємо Слово над домовиною св.п. проф. Мирослава Котиса, яке виголосила його учениця, Любомира Караван-Коломиєць:

"В імені колишніх учнів Реґенсбурзької гімназії, розкинених по цілому світі і маленької Чікаґської групи тут зібраних, прощаю Вас, Дорогий Пане Професоре, в останню мандрівку життя. Вас пам'ятаємо як солідного, доброго і приятельського учителя і опікуна хлопячої бурси, у якій Ви жили плече у плече з учнями. Ваше велике знання з природознавства і георафії, що Ви протягом 5-ти років викладали у реґенсбурзькій гімназії спричинилося до високого рівня цієї школи і дало нам змогу багато навчитися, не маючи в той час подостатку шкільних підручників. Знаємо, що напевно Вашим тихим бажанням було спочити під теплим українським сонцем, серед рідних піль і дібров, про які Ви нам у школі часто розказували, одначе не нам рішати

свою долю, тому хай гостинна американська земля заступить Вам Україну і буде Вам легкою, а память про Вас нехай залишиться назавжди. Шановній Дружині і всій родині складаємо наше глибоке співчуття."

ОМЕЛЯН КУШНІР

Народився 25 жовтня 1902 р. у Волчищовичі, повіт Мостиська, в родині отця Миколи і Ольги (з Ломницьких). Підхорунжий УГА, абсольвент правничого факультету Українського Тайного Університету у Львові, мґр. філософії (математично-природничий факультет) Львівського університету, гімназійний учитель в Західній Україні (Перемишль, Копичинці) та на еміґрації в Реґенсбурзі, член УВО та ОУН, член організацій Визвольного Фронту, суспільно-громадський діяч на терені Монтреалю в Канаді, організатор на східню Канаду Ліги Визволення України та її довголітній Голова (Відділ Монтреаль), постійний член центральних крайових органів ЛВУ та почесний член ЛВУ, кількалітній Голова КУК-у (Відділ Монтреаль), пластун-сеньйор, член пластового куреня УПС "Характерники", учитель і директор курсів українознавства, виховник таборів СУМ від 1968 до 1978 р., головний директор Видавництва "Гомін України" в Торонті, член інших суспільних і культурних організацій в Канаді, головний редактор збірника "Реґенсбурґ – статті, спогади, документи – до історії української еміґрації в Німеччині після Другої світової війни", співредактор журналу "Бойківщина". Відзначений за громадську працю Шевченківською медалею та іншими нагородами. Помер 16 червня1988 р. по довгій недузі.

У Реґенсбурзі крім багатьох обов'язків у Таборовій Раді, Управі та інших організацій, проф. Кушнір викладав природознавство та фізику в гімназії.

Був одним із учителів що не поривав зв'язку з колишніми учнями. Брав участь у реґенсбурзьких з'їздах 1959 і 1977 років, а коли не зміг прибути 1980 р. то прислав листа-привіт, в якому є такі рядки:

"...Минули роки, коли з Ґанґоферзідлюнґ в Німеччині подались ми в заокеанські країни. 31 років минуло з того часу, для декого один рік більше чи менше, як ми залишили старий світ – Европу – попращали стіни незабутньої і дорогої, думаю для всіх нас, Альма Матер...З нами залишились наші давні спомини, дорогі і незабутні, що оживають ще яркіше, ще сильніше при кожній нашій черговій товариській зустрічі. Виринають у памяті дні нашого спільного шкільного життя, часом докучливі Вам шкільні лекції, постаті більше чи менше симпатичних тоді Вам Ваших учителів (сьогодні всі вони милі, бо нагадують собою часи Вашої безжурної молодости). Багато Ваших вчителів відійшли по той бік Божої вічности. Тільки в 1979 р. попрощали нас назавжди професори о. катехит Павло Джулинський, проф. Іван Ґолембйовський, мґр. Іван Попель (останньо священик), мґр. Станислав Сендецький, др. Євген Гурко. Згадайте їх в часі Вашого З'їзду, як теж тих, що вже раніше досить чисельно поспішились у вічність. Склоніть Ваші голови перед їх прахом, вони ж бо справді віддано трудились для Вас.

...Я завжди любив своїх учнів, а учнів української реґенсбурзької гімназії зокрема – Ви ж були діти мойого народу, у Ваших постатях я бачив моїх молодих друзів. Сьогодні я

Вас ще більше респектую за Вашу поставу до кол. Вашого директора, бл. п. Миколи Величка і його покійної дружини.

...Прошу вибачити, що я цим разом сам не міг взяти у Зїзді участи...Я все був оптимістом, то ж до милої зустрічі найближчим разом!

Омелян Кушнір
Був. вчитель української реґенсбурзької гімназії
Торонто, 23 травня, 1980 р."

Ще приїжджав у 1982 і 1985 роках, редагуючи книжку "Реґенсбурґ". У серпні 1988 р. перестало битись серце дорогого професора....

Людмила Ярко-Почтар так написала замість квітів на його свіжу могилу:

"І от іще одна могила на чужині. Ще одна болюча втрата для української спільноти, ще одне незаступиме спустошення у рядах колишньої Реґенсбурзької громади і Реґенсбурзької гімназії... Дня 16-го червня 1988 р. в Торонто, Канада, помер на 85-му році життя сл.п. проф. Омелян Кушнір.

Для української громади в Канаді, зокрема в Монтреалі і Торонті, Покійний був загальновідомим і заслуженим культурно-громадським і політичним діячем з великим досвідом і довгою низкою різних відповідальних постів, а для нас, колишніх реґенсбурців у цілому світі, Він залишився Професором, чільним і відданим "реґенсбурцем", а останньо – головним (і, мабуть, одиноким) редактором збірника "Реґенсбурґ". Сл.п. проф. Омелян Кушнір був ідейною, високоосвіченою, культурною і надзвичайно працьовитою, а при тому дуже скромною, людиною. Своїм знанням, титулами, заслугами і патріотизмом ніколи не хвалився, хоч від молодих літ трудився для свого народу.

Пригадую Професора з реґенсбурзьких часів, коли вчив у гімназії. У нашій класі вчив недовго і радше доривочно. Викладав біологію і фізику. Через "непривабливість" цих предметів, а головно через надто короткий час, особливого звязку між нами не нав'язалося, хоч і супроводив нас, разом із проф. Котисом, в час цікавої і приємної прогулки до Мюнхену. Для нас Професор виглядав строгим, і видно було, що не любив глупоти, примітивности й лінивства. В той час ми й не усвідомлювали собі, яким великим і щирим приятелем і опікуном молоді Він був... Крім того був членом Управи табору, культурно-освітнім референтом, головою Таборової Ради та діяльним членом різних організацій. З рамени багатьох працював "невидимо" для добра молоді.

Був одним із перших, що ентузіястично відгукнувся на наші заклики до Першого З'їзду Реґенсбурзької гімназії в 1959 р., а на зїзді виголосив гарну промову. І після того брав активну участь у всіх наших з'їздах, крім 1980 р., коли через недугу дружини не зміг прибути, натомість прислав змістовний і зворушливий привіт, а в листі назвав нас "такими йому дорогими".

Після зорганізування Комітету кол. жителів Оселі Реґенсбурґ запрошено сл.п. О. Кушніра очолити редколегію збірника про Реґенсбурзький табір. Праця ця була дуже трудною з огляду на такий довгий протяг часу від описуваних подій, смерть багатьох провідних учасників, брак матеріялів і охочих авторів, розпорошеність членів редколегії по всіх континентах, легковажність загалу ітд.

Поскільки і я до деякої міри була "причетна" до тієї справи, ми з Професором обмінялися кількадцятьма листами. Його листи відзначалися суттєвістю, діловитістю, тактовністю і щирою безпосередністю. І хоч супроти нього я була цілковитий

невіглас – Професор ніколи не вживав менторського тону, навпаки, радився у спірних справах, брав до уваги висловлені думки, звертався, як до рівнорядної, і цим викликав у мене ще більший подив і пошану.

Під час підготовки Збірника виринало багато нових проблем, перепон, а то й різних непорозумінь. Вкінці весь тягар редагування спав на плечі Професора. А працював Він у дуже важких і несприятливих умовинах, головно через довготривалу недугу дружини та заникаючий зір. Та не в його звичці було нарікати. Про його труднощі я знала більше від інших, ніж від нього самого. Хіба вибачався за нечітко рукою написаний лист, "бо мало що бачу, а рукою пишу напам'ять..." Часом через спізнену відповідь згадував: "працювати можу лише пізно вночі, хоч лікар забороняє надуживати очі". "Деякі статті написані так неохайно, що мушу сам переписувати все на машинці".... На щастя, в критичний час виручила Професора і прийшла на допомогу його доня Квітка. Правда, не обійшлося й тоді без додаткових перипетій, і книжка не появилася перед З'їздом, але була готовою в кінці грудня 1985 р. Зате збірник "Регенсбург статті, спогади, документи, 1945-1949" вишов на славу! І величезна заслуга в тому його редактора, проф. Омеляна Кушніра.

Плянував Професор приїхати на наш З'їзд у жовтні 1987 р., але перешкодила несподівана недуга. Та духом був з нами, прислав свій звіт і привіт. Назагал був бадьорий і оптимістично наставлений, не піддавався недугам і літам, хоч і почали з'являтися нотки: "вже досить старий..." "через зір перестав керувати автом...", а в останній великодній картці дописав: "В мене на пальці зачинає наступати старість." Та ще радів майбутніми зустрічами, бо "...при таких зустрічах нагадуються молоді роки і Ви молоднієте".

Глибоким жалем наповнила серце вістка про смерть Професора... Та Він умер не весь – частина Його завжди житиме в серцях української громади, для якої трудився ціле своє життя, а книга "Регенсбург" залишиться тривалим пам'ятником і для грядущих поколінь. То ж нехай пам'ять про Нього буде з роду в рід!"

Нижче подаємо уривок зі статті ("Новий Шлях", 7/23/88), яку написав його колишній учень Перемиської гімназії, Євген Швед, з приводу його смерти.

"Після закінчення педагогічних студій Омелян Кушнір мусів відбути два роки безплатної практики. Він вибрав українську гімназію з державними правами в Перемишлі. Щоб утриматись мусів доповнити свою практику додатковою працею. Він став виховником-настоятелем в чоловічому Інституті на Баштові. Багато з тих, які пам'ятають Покійника з тих часів, ніколи не забудуть його лагідної вдачі, в різних обставинах розсудливий підхід, взірцевий порядок дня, опіку і дбайливість у виховній роботі зі студентами. Помагав слабшим учням, служив порадами, виховував в учнів добрі прикмети характеру, як рівнож заохочував до спільного товариського життя, чи то в грах, чи в забавах, танцях чи в науково-просвітніх релігійних шкільних товариствах."

Один член організації ОУН оповідав:

"Проф. Омелян Кушнір був добре обізнаний з організаційною сіткою ОУН і її дієвою програмою. Учні Перемиської гімназії були добре зорганізовані і завдяки допомозі проф. Омеляна Кушніра організація ОУН працювала законспіровано і ефективно, доказом чого були зразкові походи на Маківку чи Пікуличі".

Покійний проф. Кушнір дійсно так багато дав зі себе для нашої молоді, громади і суспільства.

ЕВГЕН МАЛАНЮК

Народився 2 лютого 1897 р. на Херсонщині, в козацькій родині. Учився у реальній школі Єлисаветграду, згодом у Петербурзі в Політехнічному Інституті. Під час війни закінчив військову школу в Києві і два роки б ув на фронті в царській армії. Від 1918 р. брав участь у визвольних змаганнях як старшина Української Армії в ранзі – адютант, сотник, поручник. Після прогри в 1920-1923 рр. був у таборі інтернованих у Щипйорні та Каліші в Польщі.

В таборі починає свою поетичну творчість, містячи перші вірші в журналі Веселка. Після звільнення 1923 р. переїжджає до Подєбрад у Чехії, де кінчає студії в Українській Господарській Академії в Подєбрадах. 1925 р. у Празі повінчався із Зоєю Равич. 1928 р., здобувши диплом інженера-гідротехніка, працює в Польщі. В той час розходиться з дружиною і одружується вдруге (з чешкою), має сина. Під час Другої світової війни сам виїжджає до Німеччини, а дружина Богуміла залишається зі сином в Празі. З ними, різними способами, тримав зв'язок і навіть зустрічався...

У Реґенсбурзькій гімназії викладав математику, нарисну геометрію та, якийсь час – українську мову-літературу.

В 1949 р. виїхав до Америки оселившись у Нью Йорку. Працював інженером-креслярем до 1962 р., коли пішов на пенсію. Видав 12 збірок поезій, дві "Книги спостережень" прозою та дрібніші речі. Друкувався у багатьох журналах, а в Україні також вже перевидають його твори.

Був на першому з'їзді реґенсбурців та написав вступне слово до однодніки 1959 р. "З нагоди зустрічі".

Помер несподівано 16 лютого 1968 р. Похорони відбулися з церкви св. Юра в Нью Йорку 20 лютого, 1968 р. на цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дуже влучно написала його учениця, Людмила Ярко Почтар – "Поет і воїн, мислитель і публіцист, Євген Маланюк залишив багату спадщину, з якої ще довго черпатимуть його нащадки, щоб збагнути і його добу і його життєві спостереження".

МАТВІЙ МЕЛЕШКО

Проф. Матвій Мелешко, колишній командир "Вірлик", 13 вересня 1992 р., Фл.

Народився 14 серпня 1911 р. в селі Коріниця, повіт Ярослав у родині Дмитра і Катерини Мелешків. Народню школу закінчив у Коріниці, а українську державну гімназію у Перемишлі 1931 р. В 1931-33 р. служив у польській армії, був старшиною. Щойно в 1936 р. прийняли його на студії фізичного виховання у Ягайловському університеті в Кракові, які закінчив напередодні 2-ої світової війни. Як старшина польської армії мусів

воювати і біля Люблина попав у німецький полон. Перебував за дротами у Таненбергу (Прусія), Лієнці (Австрія) і Люкенвалді біля Берліна.

Після звільнення з полону в 1940 р. опинився у Кракові, де вступив до ОУН (псевдо "Вірлик"). Скоро після цього Провід ОУН вислав його вишколювати українське військо на Сокальщині, Грубешівщині і Холмщині. При кінці 1940 р. Матвій провадив педагогічну роботу в українській гімназії Холму, де вечорами навчав старшоклясників військової справи. Напочатку німецько-совєтської війни, разом з вишколеними учнями – випускниками гімназії, пішов у складі Похідних груп Північ за Буг на Волинь. Спочатку проводив військові вишколи в Ковелі, а згодом став першим командиром української військової школи (340 осіб) в Луцьку. Там його арештувало Ґестапо, вивезли до тюрми Монтелюпіх у Кракові, де він захворів на тиф, а в березні 1942 р. сестра Анна (замужна за Іваном Шумським) викупила Матвія із тюрми.

Після багатомісячного лікування у сестри в Любачеві, Мелешко переїхав до Ярослава де був професором руханки в українській гімназії. З наближенням совєтського фронту в 1944 р. він перенісся до міста Криниці, де був учителем українських юнаків, які обслуговували протилетунську артилєрію.

Кінець війни 1945 р. застав його в місті Реґенсбург, де Матвій Мелешко був ініціятором і культурно освітнім референтом Українського Окружного Допомогового Комітету, заходами якого засновано і українську гімназію в Регенсбурзі, де він був професором руханки аж до 1949 р. В 1949 р. він виїхав до Америки, де працював у різних фабриках аж до емеритури в 1980 р. В 1978 р. оженився з шляхетною панею Таїсою Осінською-Децик. Вони живуть у Фльориді, де є добре відомі з гуманітарної і громадської діяльности. Поки позволяло здоров'я, подружжя Мелешки брали участь у з'їздах.

(В 5-му томі Літопису УПА пишеться про діяльність Матвія Мелешка "Вірлика", за яку він одержав Хрест Заслуги, а також від Народного Руху України, за підписом В'ячеслава Чорновола, в 1995 р. був нагороджений пам'ятною відзнакою "Медаль учасника Другої Світової війни, в ознаменування перемоги народів світу в боротьбі проти гітлерівського фашизму".)

ІВАН ПОПЕЛЬ

Народився 29 червня 1897 р. в Млинах, а помер 3 серпня, 1978 р. у Філядельфії, США. Похований на Українському Католицькому Цвинтарі у Факс Чейсі. Проф. Попель в реґенсбурзькій гімназії вчив історію і географію (1945-1949 р.).

Проф. О. Кушнір так був висловився про нього: "Це був мрійник-фантаст, який твердо вірив в це, що вимріяв. Я любив покійного, бо це була інтелігентна, культурна людина. Ястжембець-Попель, він був шляхтич з походження, гордий на свій родовий герб..." Проф. Попель учив у школі українознавства у Філядельфії. У 1975 р. проф. Попель висвятився на священика.

Нижче подаємо уривок з його спомину з нагоди Другої Товариської Зустрічі Професорів і Учнів Української Гімназії в Регенсбурзі.

"Усе те, немов тінь проминуло, немов вістка перелетна." (Кн. Мудрости)

А в імлі проминулих літ, притемненій втомою мозольних трудів, на новому еміграційному полі, на схилі віку, прошитий болючими стрілами нових і нових, щораз то жахливіших, трагедій, іноді бачу слабку вже візію – Німеччини, Регенсбурґа... і "Ді-Пі" табору Ґанггоферзіддлюнґ...посеред великого баварського моря...Наш побут в таборі "Ді-Пі" одначе був реальною дійсністю...в просторі й у своєму часі...

При вході до табору "Ді-Пі" Ґанггоферзідлюнґ, внизу амфітеатрально розташованих мешканевих бльоків, стояла будівля, де містилося вогнище всього таборового життя. У цьому домі була й велика заля, де відбувалися всякі академії, імпрези, концерти, вистави під керівництвом славного артиста-мистця бл.п. Володимира Блавацького, тут виступав знаменитий Ансамбль наших Бандуристів, тут відбувалися забави, де наперекір долі танцювали молоді й старі, тут відбувся "суд" над сатирою-виставою письменника Юрія Косача "Ордер", а предсідником "судейського трибуналу" був радник д-р Іван Гурко, знаменитий правник і науковець, і тут нарешті відбувалися безконечні "скрінінґи", що їх проводили американські комісії розшукуючи (за інспірацією "товаришів") т. зв. "коляборантів" та совєтських громадян, які на підставі договору в Ялті мусіли бути силою репатрійовані на "родіну". Бувало, що й насильно забирали на "родіну" людей, а тоді уся таборова громада на чолі з духовенством, з хрестами в руках, влаштовували демонстраційні протестаційні походи в обороні забраних. Під час таких облав стривожені мешканці Оселі втікали масово до поблизьких лісів, як колись перед набігами диких татар...

У цьому центральному домі в Оселі містилася й славна Українська гімназія, що її перший організував сл.п. директор Микола Величко, бувший У.С.С.-ус. Він був знаменитим організатором, педагогом, воїном і оратором. Зорганізована гімназія була під опікою УНРРА, ІРО, а згодом перейшла на етат Німецького Державного Шкільного Міністерства, звідки й учителі діставали пенсії вже в твердій німецькій валюті.

Про велич регенсбурзької таборової української гімназії свідчить факт, що крім безлічі шкільної молоді, збір учителів (-льок) і катехитів нараховував в роках 1945 до 1949 33 особи, в тому багато дипльомованих ще з Европи досвідчених професорів, науковців з довголітнім педагогічним стажем і заслужених патріотів. Навчання проводила школа спочатку на підставі власних програм, а згодом затверджених Відділом Культури й Освіти ЦПУЕ. Допомогою у викладах професорів (-ок) було шкільне приладдя, хемічний і фізичний кабінет, шкільна бібліотека, тощо. Міжклясова Учнівська Громада очолювала клясові самоуправи та організувала шкільні імпрези. Молодіж була згуртована в Літературно-Історичному Кружку, в гімназійному хорі, який щонеділі співав на Службах Божих в недалекому манастирському костелі, де й наші емігранти залишили вмуровану в стіні костела мармурову таблицю з написом золотими буквами "Тут молилися за Україну українські скитальці". Існували ще Драматичний гурток, який влаштовував чудові вистави, Марійська Дружина, спортовий гурток "Бескид", Пласт, ітд. Що певний час відбувалися звичайні й надзвичайні іспити зрілости. В усіх матуральних іспитах і я засідав, як член Матуральної Іспитової Комісії...

Після безлічі особистих життєвих трагедій, втративши всіх своїх найдорожчих, я знеохочений марнотою світа цього висвятився на священника, бо крім університетських студій філософічних і філософічних дипльомів та довголітньої педагогічної праці, маю студії і диплом з теології, і мав бути священником іще молодим юнаком. Також мушу підкреслити, що я був й активним учасником наших Визвольних Змагань...."

о. проф. Іван Попель
травень, Р.Б. 1977

Спогад про св. п. о. проф. І. Попеля (1897-1978)

Сл.п. проф. Івана Попеля я бачила ще в Німеччині, яких 28 років тому. Але перед моїми очима він такий, який був у той час – середнього віку, пристійний, з чорним, аж до синяви волоссям і дивними, ніби якимось серпанком закритими очима. Здавалося, ті очі, ніколи не дивилися на клясу, а кудись поза неї, у невідомий простір; кудись понад наші голови, поза шкільні мури; може, в уяві він бачив і ті події, і ті країни, про які говорив.

Перепитуючи учня він ніколи не денервувався, не картав, а терпеливо чекав, час від часу повторюючи – Ну прошу ж говорити! Коли ж учень був не підготовився до лекції і йому говорити не було про що, – по обличчі Професора ніби на мить проходила тінь болю чи розчарування, тоді він із тихою резиґнацією в голосі казав учневі сідати. Але, якщо хтось відповідав задовільно – невловимий усміх розяснював на хвилину його очі.

Коли наша кляса здала матуру, мені з колеґою Юрком К. припав обов'язок запросити на вечірку панів професорів. Тоді вперше зустрінула я наших професорів не за шкільною лавкою.

...В розмові з п. проф. Іваном Попелем, нас вразила його якась така фаталістична трагічність, якась зрезиґнована гіркість. Не пам'ятаю докладно всієї довгої розмови, але Професор став передімною у новому світлі – крім його високої ерудиції і зовнішнього спокою виявилася глибока чутливість і якась душевна незаспокоєність. Крізь його філософічні й життьові роздумування пробивався скептицизм та якийсь внутрішній песимізм. Говорив про "vis major" фатум, примхи долі та суєту життя, хоча ніби і стояв осторонь тієї суєти. З його помешкання вийшли ми схвильовані, а може й дещо пригноблені. Під час вечірки Професор вбільшості сидів збоку й мовчки обсервував. Виглядало що йому було приємно дивитися на розбавлену молодь.

Незадовго після того наші стежки розійшлися, я не мала зв'язку з Професором аж до 1959 р., коли влаштовувано перший зїзд Реґенсбурзької ґімназії. На з'їзд Професор приїхати не зміг, але прислав учасникам дуже гарний і зворушливий привіт, а мені надіслав довгого й сумного листа, повного трагічних переживань. З того часу й зав'язалося між нами листування, що з деякими перервами тривало аж до його смерти.

З уривків згадок, розкиданих у тих листах, довідалась, що походив із старого лицарсько-священичого роду; батько був священиком. Малим хлопцем раз був майже при смерті, та чудом залишився живим. За його власними словами, в той час "був смирненьким, надто вразливим і розпещеним маминим синцьом". Скінчив теологію, але не висвятився, бо захитався у вірі з приводу передчасної смерти улюбленої матері. Мав дипломи з філософії і філології, а теж закінчив Львівський Тайний Університет. Був активним учасником Визвольних Змагань, був у рядах УГА і в підпіллі УВО. Викладав у польських університетах та займав високі державні посади. Кидався у вир життя, щоб заглушити душевний біль. Під час большевицької окупації українських земель, пережив смерть брата, закатованого на його очах. Дуже болів із-за втрати членів родини, зокрема вже в Америці. У Філядельфії довгі роки викладав у Школі Українознавства, а в 1975 р. "шукаючи за душевним спокоєм", висвятився на священика....

Повідомлення у "Свободі" про його смерть ще 3-го серпня 1978 р. прикро вразило своєю жорстокою дійсністю. Перебуваючи по той бік життя у сфері Абсолютного Добра й Правди, Покійний напевно знайде відповідь на свої шукання та душевний спокій, якого все життя так прагнув.

Людмила Ярко-Почтар, Жовтень, 1978 р.

ВОЛОДИМИР ПРОЦИК

Народився 20 січня 1911 року в Камінці Струміловій, в родині Стефана і Теофілії (з Малиновських) Процików. В Камінці закінчив гімназію, а потім класичну філологію у Львівському університеті, в 1939 р. Освіту завершив магістерським і докторським дипломами в 1950 р. в Українському Вільному Університеті в Мюнхені. Під час навчання належав до Української студентської громади та давав приватні лекції. Також був активним членом ОУН, кілька разів зазнавав арештів, поляки кинули його до концентраційного табору в Березі Картузькій.

В 1939 році, з приходом більшовиків, він одружився з учителькою Надією, дочкою отця-пароха Василя Склеповича із Замочка. Також в 1939 р. проф. Процик розпочав свою педагогічну діяльність, учителював в українських гімназіях – спершу в Камінці Струміловій, а згодом в Белзі. Тут був директором Торговельної школи, а його дружина Надія провадила курси кравецтва.

При кінці Другої світової війни був змушений еміґрувати на захід. Осівши в Німеччині, був деякий час учителем в Українській гімназії в Реґенсбурзі.

В 1949 р. виїхав з дружиною і сином Юрком до Америки, де працював у фабриці, очолював Відділ УККА у Віліментіку, Конектикат. Згодом переїхав з родиною до Чікаґо. В Чікаґо студіював механічну інженерію при Ілинойському технічному інституті та дістав диплом і працю інженера-кресляра в корпорації Санбім. Брав активну участь в житті чікаґської української громади, де виступав з доповідями на педагогічні теми для молодших учителів.

В 1976 році відійшов на заслужену емеритуру. Надя, дружина проф. Володимира, тяжко захворіла на серце та померла в 2003 р., а проф. Процик перейшов жити до своїх дітей, Юрка і Лідії. Помер 15-го листопада, 2006 р. в Чікаґо.

Слово Олександри Савин на похоронних відправах

Шановна й Дорога Родино, друзі реґенсбуржці, жалібна громадо!

З великим жалем прийшли ми сьогодні, щоб попращати та відпровадити на Вічний спочинок нашого дорогого професора, блаженної пам'яти д-ра Володимира Процика.

Ще так недавно ми святкували Його дев'ятдесять п'ять ліття Дня Народження. Тішився нами, пізнавав нас та співав з нами. Був Він не тільки вчителем, але приятелем і батьком. Завжди з доброю порадою і добрим прикладом. В моїй клясі професор викладав українську мову та літературу. Блаженної пам'яти професор Процик передав нам любов до рідної мови, літератури, до батьківщини України, церкви й народу. Він глибоко відчував поезію і ці почуття передав нам.

Дорога Родино! Прошу прийняти найщиріші вислови співчуття від Реґенсбурзької Родини, учнів і учениць, яких молоденькі душі формував з великою любовю наш дорогий професор.

Вічна Йому пам'ять!

ЛЕСЯ ШАНТА (БРИЗГУН)

Народилася 8 квітня 1920 р. Дитинство минуло в с. Стражське на Словаччині. Пізніше родина переїхала до Гуменного, де батько, др. Константин Бризгун, одержав працю як лікар. Мати, Людмила, теж лікарка, присвятила себе вихованню Лесі та її молодшої сестри Оксани. Середню освіту здобула в Братіславі, Словаччина і вже в той час почала писати. У восьмій клясі гімназії взяла участь у вседержавних чехословацьких літературних змаганнях і отримала третю нагороду. Там же скінчила університетські студії з фізичного виховання та англійської мови. Почала вчити в школі.

Леся, як і вся її родина, брала активну участь в тодішньому політичному житті української громади Братіслави. Була членом управи Товариства українських студентів "Бескид", дописувала до газет і журналів, зокрема "Наша Свобода", що видавалася на Закарпатті, та присвячувала багато часу українській студентській громаді.

У 1945 р. виїхала з батьками і сестрою до Регенсбургу. Там вчила руханку в гімназії, і одночасно викладала українську мову в Українському Технічно-Господарському Інституті (УТГІ) та англійську мову на Українському Вільному Університеті в Мюнхені та УТГІ (1945-48). Крім того працювала дуже інтенсивно в Пласті, де була виховницею дівочого юнацького гуртка "Ластівка" та кошовою. Літом провадила програмою унрівських міжнародних дитячих таборів. Кінцем 1948 р. виїхала з родиною до Канади, спочатку до Гамілтону, а опісля до Торонта.

Після кількох років фізичної праці в готелі, доповнила студії на Торонтському Університеті і дістала працю учительки руханки, спочатку в жіночій організації ІВКА, де літом в їхніх дитячих таборах провадила канойкарські прогульки на озері Джорджіан Бей. Згодом дістала працю учительки в середній школі. В міжчасі студіювала бібліотекарство на Торонтському Університеті. По скінченні працювала шкільною бібліотекаркою аж до емеритури. У вільний час від праці провадила курси українознавства. Літом була комендантkою дитячих літних таборів для українських дітей. Також зорганізувала свій власний літний денний дитячий табор для української молоді і дітей міста Торонта й околиці в Гай Парку.

Крім того є активною працівницею в українській громаді. Працювала в Пласті, довгі роки була секретаркою в пластовому сеніораті. Також була секретаркою в Українській Учительській Громаді, в Братстві Карпатських Січовиків, в Спілці Українських Письменників "Слово" та секретарем управи Об'єднання працівників літератури для дітей і молоді ім. Леоніда Глібова. Деякий час провадила свою власну школу ритміки. Також працювала в Товаристві дитячих письменників, акторів та ілюстраторів канадської організації (CANSCAID). У вільні хвилини багато працювала над собою, студіювала дитячу світову літературу, брала спеціяльні курси на університеті. Писала (дальше пише) короткі й довші оповідання для дітей та молоді. Також перекладає з чужих мов.

Взяла участь у XII українському літературному конкурсі СФУЖО ім. Марусі Бек і виграла першу нагороду за оповідання "Кам'яна мушля", про

археолога Я. Пастернака. Ввесь цей час її речі друкувалися і далі друкуються в різних дитячих часописах та журналах (Наше Життя, Молода Україна, Жіночий Світ, Веселка, Мій Приятель) та в журналах поза границею Канади (напр. в Пряшеві та інде). 1985 р. відійшла на емеритуру і взялася з подвійною силою до писання та до видавничого діла, не покидаючи своїх обов'язків у громаді. До сьогодні вийшло вже 23 книжечки авторки, з того 8 в Україні. За одну з них, "Золотий Горішок", видану в Україні, одержала першу нагороду. Стала лавреаткою найвищої літературної премії ім. Лесі Українки, також ім. Дмитра Нитченка, ім. Олекси Гірника і "Тріюмф". Член Спілки письменників України.

У другій половині 1980 р. видає дитячі книги: Для наймолодших – серію "Курчатко-жовтенятко", для середнього віку – серії "Оповідання з природи", "Родина Бобрів", "Родина Качуровських", "Родина Вивірковських" та "Родина Ведмедів", для юнацтва "Моя таємниця". Найновіші в друці "Мої звірятка" та дві книжки Петра Сороки про літературні праці Лесі Шанти.

Недавно появилась рецензія Світлани Короненко ("Національна Трибуна" ч.38, 2 жовтня, 2005 р.) на дві книжки Лесі Бризгун-Шанти – "Гелен Келлер, або Не здамся наперекір усьому", та "Чорні хмари над золотистим полем".

Найновіші видання: "Петрик і осінній вітрик", "Перший Великдень курчатка-щовтенятка" та інші. Підготовляється до друку збірка оповідань з пластового життя "Запалала наша ватра" та оповідання про УПА.

Леся Бризгун-Шанта живе в Торонто з чоловіком Юрієм та донею Людмилою, знаною мисткинею акварелісткою, яка працює в одній із престижніших галерій Онтаріо.

ОТЕЦЬ БОРИС ЯКОВКЕВИЧ
(пізніше Архиєпископ у Канаді)

Народився 25 листопада 1901 р. в селі Мала Клітенка, Староконстянтинівського повіту, в родині о. Тита і добр. Софії Яковкевичів. Після закінчення початкової освіти, почав науку в Духовній Семінарії у місті Крем'янці, але у вирі Першої світової війни змушений був з родиною евакуватися до міста Суми на Харківщині і щойно після війни закінчив Духовну Семінарію в Крем'янці у 1923 р. Від 1925 до 1929 р. навчався на Богословському факультеті при Варшавському університеті, який закінчив з титулом Магістра Богословія.

Отець Борис Яковкевич під час посвячення православної церкви, 8 серпня 1948 р.

В 1930 р. одружився з Євгенією Полоцькою, донькою священика. Того ж року був висвячений на диякона, а згодом на священика – Віленським Архиєпископом Теодосієм. Отець Борис обслуговував різні парафії на Холмщині й Волині та був учителем народніх шкіл.

За часів большевицької окупації Західньої України (1939-41) о. Борисові і його батькові о. Титові грозила небезпека ув'язнення й заслання, а за часів німецької окупації вони обидва були заарештовані і лише чудом залишилися при житті.

В 1943 р. родина Яковкевичів виїхала до Варшави, а через рік до Німеччини. На одній із залізничних станцій в Німеччині, в час бомбардування, трагічно загинула дружина о. Бориса – Євгенія і їх єдина донька – Валентина.

У Німеччині о. Борис разом з батьком протопресв. Титом давали духовну обслугу українським еміґрантам в таборі Пфархкірхен (Баварія) та в Реґенсбурзі. Тут о. Борис був катехитом і вчив православних учнів гімназії релігію.

В 1948 р. разом з батьком протопресв. Титом виїхав до Канади. Спочатку був помічником настоятеля Катедри св. Володимира в Торонто, а від 1949 р. до 1963 р., разом з батьком, був настоятелем парафії в Шіго, Саск. В 1963 р. архимандрит Борис отримав хіротонію на Єпископа Саскатунського і Вікарія Середньої Єпархії УГПЦК. На цьому становищі він був до 1975 р., коли 15-ий Собор УГПЦК підніс його до стану Архиєпископа Едмонтону і Західньої Канади і на цім становищі служив вірним до кінця свого життя.

Владика Борис відзначався своєю лагідністю і скромністю та був постійно для душпастирів і вірних живим прикладом християнської смиренности, лагідности і привітности.

Помер 24 березня, 1984 р. в Едмонтоні. Тлінні останки спочилого Архиєрея Бориса похоронені на Ґлен Іден цвинтарі у Вінніпезі.

Розділ четвертий

З'ЇЗДИ РЕҐЕНСБУРҐЦІВ

З'ЇЗДИ РЕҐЕНСБУРҐЦІВ (1959-2006)

З'їзд перший

12-13 вересня 1959 р. на Союзівці, з нагоди 10-ліття останньої матури в Реґенсбурзі. Крім тієї кляси до Комітету входили Юліян Ґной, Богдан Ракочий, Орест Мостовий. Прибули 154 особи, зареєстрованих кол. учнів – 71. З учителів були – о. Джулинський, Ірина Крилова (Романівська), Омелян Кушнір, Евген Маланюк, Матвій Мелешко, Теофіль Пашківський. 12 професорів прислали привіти. Бенкетом (у їдальні) проводив Ігор Масник. Промовляли – проф. О. Кушнір, Ілля Городецький (від УДК). Забава була на площадці. Видано пропам'ятну брошурку.

Ще молоді, здорові, повні життя, ми щойно починаємо пускати коріння і вростати в новий ґрунт і в нові обставини. Здобуваємо фахи, засновуємо родини, помалу розживаємось на авта, а то й хати, та в загальному пробуємо свої сили. На спогади й романтику не залишається багато часу, та зустріч їх збуджує і розворушує:

"так мило згадати тепер нам той час,
як ми ще до школи ходили...."

То ж і згадуємо мило, і забавляємося гарно. І хоч минуле бачимо дещо з іншої точки зору чи "іншими очима", і вчителі-професори набрали інших рис, – ми ще "дозріваємо" і пам'ять ще не підводить і не шванкує.... А для присутнього Евгена Маланюка: "Два дні з'їзду були для мене подорожжю в машині часу в другу молодість".

З'їзд другий

28-30 травня 1977 р. на Союзівці. Підготовляв Зенон Баб'юк із ширшим комітетом. Присутніх 120 осіб, з професорів – Ілля Демиденко, Богдан Кушнір, Омелян Кушнір, Матвій Мелешко. Побільшені знимки і прозірки – Зенон Фещак. Написи – Роман Шаран. Бенкет (у великій залі) відкрив З. Баб'юк, проводив – Любомир Курилко, промовляли – Омелян Кушнір, Константин Савчук. Багато привітів. Веселою частиною проводила Галина Бартків-Калитяк. Телефоном вітав Богдан Маланяк із Каліфорнії. Замість ватри – забава у "Полтаві". Видано пропам'ятну брошурку.

Сімнадцять років "пролетіли стрілою". Ми вже "споважніли" літами й "поросли в пір'я". Підростають діти. Не обійшлося й без болючих родинних втрат... Відлітають у вирій перші журавлі.... Та радість зустрічі, почуття товариськости і піднесений настрій цілком поривають нас. І ми завзято співаємо "В кожного є юні мрії" і "Дрібочку кохання" та не менше завзято танцюємо і стараємося затримати і настрій і час...

З'їзд третій

24-26 травня 1980 р. на Союзівці. Підготовляв Комітет під проводом Зенона Баб'юка. Присутніх – 200 осіб. З професорів – лише Матвій Мелешко і коротко під час забави – Степан Горак. Почесні гості – пп. Ярослав Сербин, Михайло Бойко, Мирон Утриско, Микола і Володимира Кавки, Микола Лаврин. Бенкетом проводив Василь Лучків, промовляв Ярослав Сербин. Висвітлено фільм Влодка Мялковського з теперішньої Оселі. Забава – оркестра Б. Гірняка. В неділю – ватра, а опісля вечірка у Полтаві з монтажем Галини Бартків-Калитяк. Багато привітів. Видано зіраксову брошурку-однодневку. Вперше були – Богдан Маланяк, Влодко Мялковський та багато інших....

Міцніє дружба. Зникаюча в далині юність набирає ще більшого чару. Декому іней вже й чуприну припорошив, а в декого й лисина просвічує, але це ніяк не заважає нам цілком по-юнацьки розважатися і при музиці й без музики. А при ватрі з переконанням співаємо:

Той шум лісів, ті пахощі весною,
І місяць – князь, і соняшне тепло
Ходитимуть до віку за тобою,
Куди б тебе життя не завело.

І сплівшись руками перед "Надобраніч" свято віримо, що цю юність і дружбу збережемо в наших серцях "до віку..."

З'їзд четвертий
(перший загальний)

29-31 травня 1982 р. на Верховині. Підготовляв Комітет під проводом Ярослава Сербина. Учасників – біля 180 осіб. Ділові наради. Виставка. Бенкетом проводив Микола Кавка, промовляв о. Богдан Ганушевський. Виступ артистів кол. АУА Блавацького, забава. Висвітлення фільму "В боротьбі за гідність". В неділю ввечері – читання споминів і поезій Дарії Рихтицької у вузькому колі. Учасники – проф. Омелян Кушнір і невелике число учнів.

Під час Першого загального з'їзду жителів Оселі Реґенсбурґ нас трохи менше, але це не міняє загального дружнього настрою. Разом з усіми оглядаємо Богданову продукцію "В боротьбі за гідність", радимо над виданням книги про Реґенсбурґ, а у вужчому колі підпадаємо під чар Дарчиної поезії і "білім квітям жасмину косичимо нашу зустріч" та "запрягаємо вітрові коні", щоб "по калиновім мості здоганяти пісню минулого".

З'їзд п'ятий
(другий загальний)

25-27 травня 1985 р. на Союзівці. Спільний (Я. Сербин – Б. Маланяк). Учасників – понад 270. Виставка. Ділові наради. Святочний бенкет із мистецькою програмою. Висвітлення фільму. Ватра. З учителів були – о. Юліян Катрій, Ілля

Демиденко, Омелян Кушнір, Матвій Мелешко. З Німеччини – Мялковський, з Австралії – Омелян Слободян. Дзвонили до хворої Галини Бартків-Калитяк.

Найчисленніший з'їзд реґенсбурців. Помимо насиченої програми, нарад, рішень і промов – знаходимо час і на товариські взаємини і на настроєву ватру. "Реґенсбурзька весна" – охрестила цю зустріч Дарка. "Коли вертається молодість" – голосили інші газети. А в підсвідомість закралася думка: "Чи ми ще зійдемося знову?"

З'їзд шостий

(третій загальний – заключний)

3-4 жовтня 1987 р. на Верховині. Підготовляв Микола Кавка з рамени К-ту кол. жителів Оселі Реґенсбурґ. Учасників – понад 80. Наради, звіти, вибір Ліквідаційної комісії (Сербин, Кавка, Балей). Бенкетом проводив Микола Кавка. Були ще – о. Теофіль Гурко, о. Роман Ганкевич, о. Юліян Осадца. Віршами й дотепами розважали Микола і Володимира Кавки та довший нарис прочитала Дарія Рихтицька. І хоч всередині була гарна й тепла атмосфера – надворі шаліла незвична в тій порі року буря – вітер, дощ і сніг.

"Вітри подули, забрали гарні дні".... Повіяло якимсь невиразним смутком чи відчувався прихід "реґенсбурзької осени???"

З'їзд сьомий

26-28-го травня 1990 р. на Союзівці. Підготувала Оксана Теодорович. Учасників – біля 140. Особисто вітали – Микола Кавка, Михайло Бойко, проф. Матвій Мелешко. Відкриттям і бенкетом проводив Богдан Неганів. Душею з'їзду – Богдан Маланяк. Забава – оркестра Б. Гірняка. Фільм із теперішнього Реґенсбурґу, який накрутили цього року Богдан Маланяк і Влодко Мялковський. Ватра із чудовою точкою "Сорок". Зза кордону – Ріта Шульц-Качмар з чоловіком Богданом із Австралії, Юліян Віняр із Мадярщини, Юрій Свириденко з родиною з Канади.

...З'їзджаємося знову, щоб відновити тяглість дружби та зачерпнути сили із чудодійної реґенсбурзької криниці. І цим разом нам вдається, хоч би й тому, що "згадують кохання бабуся й дід..."

З'їзд восьмий

8-11 вересня 1995 р. на Союзівці. Організував Богдан Маланяк при помочі "когорти". Він же і "крутив" цілим з'їздом. Написи, побільшені знимки, афіші, табльо-монтажі та подібне виконали Богдан Маланяк і Оксана Теодорович. Учасників – понад 100 осіб (плюс непораховані, що з'являлися і зникали, як метеори). З професорів – лише Матвій Мелешко з дружиною. Зза океану – д-р Володимир Мялковський з Німеччини і Ніна Сесь-Марченко з чоловіком Богданом із Англії. Кілька осіб були вперше. Бенкетом проводила Люба Гурко-Боднар. Вітав Ігор Масник. Виступали – Володимира Кавка, Дарія Рихтицька, Ліза Шашаровська

Чепіль. Відео-монтаж Маланяка. Забава – разом із Зальцбургом, оркестра – "Львівяни". Ватра із прегарним виступом Мирослава Шарка в ролі Миколи Понеділка. Видано пам'яткову ювілейну книжечку та окремо спогади з театрального життя Владислава Клеха – сценографа театру В. Блавацького. Спогади Клеха, ілюстровані знимками, оформив сам автор. Ювілейна брошурка – мистецьке оформлення Івана Яціва, опрацювання Людмили Почтар, Богдана Маланяка і Богдана Микитина. Технічна сторінка з'їзду була в руках Василя Лучкова.

Численні знимки, монтажі, відео-касети, однодневка – відображують нашу молодість. То справді ми? На жаль, до дійсности повертає довгий перелік імен друзів, які вже у засвітах... Забаві "у приймах" Зальцбургу недостає наших чарів, то ж шукаємо їх на ватрі...

...І тут ті самі ми, хоч позміняв нас час...

З'їзд дев'ятий

22-26 червня 1997 р. на Союзівці. (Вперше в будні дні і довше; спека в зеніті.)

Мотто – Вшанування виховників і спомин пластових днів. Присутніх – біля 100. З професорів – М. Мелешко з дружиною. Почесна гостя – Володимира Кавка. Із виховників зокрема відзначено Евгена Маланюка в 100-ліття нараодження (зреферувала Людмила Ярко-Почтар). Бенкет у Веселці – відкрив Богдан Маланяк, проводила Люба Гурко-Боднар. Службу Божу і проповідь – о. Омелян Шараневич. Ватру розігнав вітер. Вперше обговорено можливість видання "Sequel" книги Регенсбург. Вперше – крамничка. Однодневка – Василь Лучків.

...Рецитуємо, деклямуємо вірші Евгена Маланюка з приводу його 100-ліття, згадуємо, що і як хто запам'ятав...

Зворушуємось до сліз у церкві з о. Шараневичем, співаємо до самозабуття на веселому вечорі, заїдаємо Богдановими пляцками-бараболяниками і забуваємо про всі ревматизми та інші "изми" в колінах, раменах, крижах і т.п., і на хвильку навіть здається, що ми на вечірці в Регенсбурзі.... (Чи вернулись літа юні та й до нас у гості???)

Ватра цим разом зрадила традиції: як тільки спалахнуло багаття – не знати звідки взявся сердитий вихор, зашумів, закрутив вогнем, розкидаючи іскри та полумяні язики. Прийшлося наїстися страху, пригасити вогнище та слідкувати за випадковими жаринками. Дехто з нас зміг заснути шойно над ранком, як почув шелест так потрібного дошику... Погасла вже ватра. Та сон не приходив. В думках пробігали прожиті роки....

З'їзд десятий

20-24 червня 1999 р. на Союзівці (Ювілейний):

50-ліття останньої матури
50-ліття закриття табору
40-ліття від Першого З'їзду.

Учасників біля 60. Нікого з учителів.... Вперше Борис Витязь із Південної Африки, Ніна і Богдан Марченки з Англії (в друге), Лев Ришавий з дружиною з Мексико.

Василь Лучків привіз усю літературу, але зразу відїхав через проблеми із здоров'ям (операція серця). Службу Божу відправили о. Ганкевич і о. Еміліян Шараневич. Бенкетом (у Веселці) проводила Люба Гурко-Боднар. "Коронація" Ніни Сесь-Марченко і Бориса Витязя. Дует "А молодість не вернеться" – Надія Маланяк і Богдан Маланяк. 1999 р. рішено відбувати зустрічі щороку. Знов обговорювали "Sequel". Однодніка – Василь Лучків, Людмила Почтар, Богдан Маланяк, Дмитро Боднарчук.

...Отак – мотто "А молодість не вернеться!" припечатано (щоб ніхто вже не сумнівався!). Проте, вперше прибулий Борис Витязь так розчулився своєрідною регенсбурзькою атмосферою, що відразу помолодів на 50 років! А цісарська корона на його голові тільки додавала належної гідности і поваги. Ця роля разом із цісаревою Ніною (Сесь-Марченко) принесла багато святковости...

П.С. На жаль, це була перша і остання зустріч з Борисом Витязем... Також востаннє була Мирося Лазаревич-Крук. Пам'ять про них залишилася у наших серцях).

З'їзд одинадцятий

11-14 вересня 2000 р. на Союзівці – 60 осіб. Мотто – "Рік подяки – 2000" – мабуть тому, що Y2K пройшов без катаклізмів.

Адоптована – Володимира Кавка. Від учителів – лише привіти. Зза кордону – Марченки, Ришаві. З Канади – Ґули, Марія Подолянко-Комарницька, Орися Савчук-Сенишин. Крамничка (втретє) – Рома Мисько-Яхторович.

Бенкет (у Веселці) відкрив Б. Маланяк. Мала проводити Ляля Малюк-Савин, але три дні перед зїздом нагло помер її чоловік Борис. Її привіт прочитала Л. Почтар та поділилась своїми думками... Надзвичайний настрій... Якась "містерійна єдність".

Про недавно померлих Володимира Приймака говорив Ігор Масник, а про о. Катрія – Люба Боднар Гурко. (Обговорювали "Sequel"). На імпровізованій ватрі "коронація" Оксани Теодорович і Василя Лучківа.

Однодніка – Лучків, Маланяк, Почтар

З'їзд дванадцятий

10-13 вересня 2001 р. на Союзівці – 50 осіб

Почалося гарно. Чудовий вечір в понеділок присвячений Галині Карповій, поезії. У вівторок 11-го вересня – потрясаюча подія...Терористичний напад на Америку. Але після Богослуження продовжуємо програму. Бенкет у великій залі Веселки – відкрив В. Лучків, провадила Ляля Малюк-Савин. Вшановано – В. Процика, Мелешка, о. Ганушевського. Бракувало "гетьмана" Богдана Маланяка. Присутні – Володимира Кавка, Патріярх Любомир Гузар, Марченки з Англії. Вперше – Леся Малинович Голюка і Марія Заревич-Михальчак. Однодніка – Василь Лучків.

З'їзд тринадцятий

9-12-го вересня 2002 р. на Союзівці. Присутні – 43 особи (все менше нас). Марченки з Англії. Вшановано УПА і жертви Голодомору. Бенкетом проводив Василь Лучків (у їдальні). Вшановано п. Кавку з її 80-літтям. Розвеселяв гостей Мирослав Шарко. Службу Божу співслужив і зворушливо вітав о. Еміліян Шараневич – наш давній реґенсбурзький душпастир. Однодніка – Василь Лучків.

З'їзд чотирнадцятий

8-11 вересня 2003 р. на Союзівці. – 56 осіб. Згадано 60-ліття подій на Волині. Вечір на пошану Романа Купчинського (зреферувала Л. Почтар; читали – Ніна Сесь-Марченко, Люба Караван-Коломиєць, Людмила Почтар і Мирослав Шарко). Бенкет (у їдальні) відкрив В. Лучків, проводила Ляля Малюк Савин, розважав М. Шарко. Ватра у ватрані будинку Київ. Однодніка – В. Лучків.

З'їзд п'ятнадцятий

13-16 вересня 2004 р. на Союзівці. В програмі зауваги Романа Маца про УГВР, Осипа Мороза – передвиборчі настрої в Україні. Вечір присвячений поетичному слову (Л. Почтар, Л. Коломиєць, Л. Савин). Багато часу приділено обговоренню "Sequel". Крамничка – Рома Яхторович, Оля Мочула та інші. Бенкет (у їдальні) проводив В. Лучків. Нове – показ вишиваного одягу (Ляля Малюк-Савин). Зворушливе слово п. В. Кавки. Спів Славці Маланяк-Оранської під звуки бандури Ігора Масника. Однодніка – В. Лучків.

З'їзд шістнадцятий

11-14 вересня 2005 р. на Союзівці. Багато перешкоджених. Відзначено 60-ліття заснування гімназії. Багато часу – про Sequel. Презентація книжки Р. Маца "Крутими стежками до волі". Роман Пастух із України познайомив із своєю творчістю. Святочний бенкет – відкрив Лучків, проводила Олександра Малюк Савин із гарним словом. Людмила Ярко Почтар – з нагоди 60-ліття подала загальну характеристику школи, вчителів і нашої дружби. ("Давні ми вже"). Емоційна частина із запаленими свічками. Розвагова частина – Мирослав Шарко, Ігор Сохан, Ляля Савин і Боба Попель. Однодніка – В. Лучків.

З'їзд сімнадцятий

11-14 вересня 2006 р. на Союзівці. Відзначено 20-ліття аварії в Чорнобилі. Доповідь др. Ігора Масника, директора Чорнобильського Проєкту в Державному Інституті Рака. Багато часу – про Sequel. Святочний бенкет спільно з гімназіями Ляндсгут, Берхтесґаден, Карлсфелд відкрив Богдан Маланяк і провела Олександра Малюк Савин, зі змістовним словом Людмили Ярко-Почтар. Мотто цього з'їзду

було "Залиши свій слід!" Однодніка – Оксана Теодорович і табльо "Beautiful People".

Це є тільки сухий схематичний статистичний перелік для загального огляду. Насправді – кожен з'їзд був дуже настроєвим і мав "свою атмосферу". З одного боку ніби було багато подібности, а з другого – кожен мав свою особливість, чимось відзначався від інших, а найголовніше – скріплював дружбу.

Кожен з'їзд мав відгуки в пресі – як інформації перед з'їздом, так і репортажі після з'їзду. Разом взяті дописи могли б створити своєрідну "реґенсбурзьку хроніку" чи "літопис".

Не можна поминути гарних, цікавих і цінних однодніок. А теж великий вплив на втримання дружнього зв'язку мав наш власний бюлетень "Аби ще раз!" Редагував його, як і більшість однодніок, наш незаступимий редактор Василь Лучків. Починаючи із зими 1995-1996 року вийшло 20 чисел – спочатку більших, а потім тонших, але повних "реґенсбурзького духу".

Зібрала ***Людмила Ярко-Почтар***

З НАГОДИ ЗУСТРІЧІ 1959 Р.

Союзівка, 12-го і 13-го вересня 1959 р.

В попередній добі, разом з багатьма матеріялістично-ліберальними забобонами, істнував також забобон, що "вчитись ніколи не пізно", що людина, мовляв, розвивається в "прогресивну безконечність," що можна починати "нове" життя необмежену кількість разів і т.п.

Але нормальна шкільна наука орґанічно зв'язана з ростом людини, з плеканням "людської рослини", з тим, що звемо вихованням. А комплекс виховання-навчання – то процес суцільний і не відворотний. Людська істота, що до семилітнього віку не мала родини, від семи до чотирнадцяти літ не мала тісно зв'язаної з родиною школи, а далі від 15 до 18-19-20 літ не одежала тих навиків, молодечого досвіду і знань, які містяться в понятті "матура" чи "свідоцтво зрілости", – така людська істота буде завжди, якщо не деформована, то так чи інакше надщерблена. То буде дерево, може й велике, але викривлене й негармонійне. Така людська істота може бути навіть геніяльною, але й на її геніяльности буде завжди лежати більш або менш виразна печать. Прикладів достачає нам щоденне життя.

Розуміється, що треба одразу ж застерегтись. Не беремо слова "матура" чи "свідоцтво дозрілости" в значенні лише формальнім, "правнім" чи вузько шкільнім. Слово "матура" беремо як символ, за яким криється складний і зовсім не формалістичний зміст.

Думаю, що люди, які перед 15-ти роками заініціювали і, головне, втілили в життя в Реґенсбурзі, першім етапі еміґрації, чужім німецькім місті, "місці постою" в нашім поході в Незнане, – нормальну українську гімназію, ті люди знали вищенашкіцовані думки, отже й знали, що вони роблять. Були то люди "різні" – священики, педагоги, громадські діячі – але ідея традиційної, національної гімназії на, здавалося б, неплоднім ґрунті, хоч ще европейської, але чужини, – була їм близька, зрозуміла, навіть пекуча. І, може, в першу чергу це треба віднести до бл. п. Миколи Величка, незмінного, першого й останнього директора, піонера і творця та досвідченого й обдарованого педагога. Бо стративши єдиного сина – вояка УПА, він якби переніс на ідею гімназії та її втілення, як і на невсипуще піклування над тим молодим "людським садом", – всю свою енергію, увесь свій досвід і, найістотніше, любов кровоточащого батьківського серця, любов назовні глибоко приховану, яка часом проявлялася під маскою суворости, невблаганої вимогливости (до себе і інших), навіть "сухости" і "формалізму". Але й учителі, й учні – чудово знали, який жар крився за тою маскою...

Як учить досвід, творення національного шкільництва першої еміґрації (Подєбради, Прага), кожна еміґраційна школа (середня чи висока), поминаючи енергію й адміністраційний хист її ініціяторів, керівників і тих визначних одиниць, що їх роля була конечна й вирішальна, залежить також від степеня співчинности й співтворчости обох основних чинників кожної школи: учителів і учнів. І треба ствердити, що та співчинність в Реґенсбурзькій гімназії була явним фактом, очевидним навіть для сторонніх людей.

То ж не диво, що зустрічаючи тепер колишніх учнів (нерідко вже колеґ –

час іде!), спостерігаючи їх інтелектуальний рівень, їх національну ретельність, їх загальну "озброєність до життя", бачиш, що Реґенсбурзька гімназія нашу молодь формувала солідно і ґрунтовно. Та молодь одержала в своїй гімназії справжню матуру: матуру до життя.

Евген Маланюк

"Одноднівка", з'їзд 1959 р.

ДО ДРУГОГО З'ЇЗДУ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ У РЕҐЕНСБУРЗІ 1977 Р.

Понад 30 років проминуло від часу заснування Української Гімназії в Реґенсбурзі. Пролетіли ті літа стрілою та принесли із собою багато змін, а вже щонайбільше позмінювали нас самих...

В силу обставин розкидані ми трохи не по цілому світі, і не часто маємо можливість бачитись чи навіть знати про себе. Одначе, в усіх нас лишився якийсь такий теплий незатертий спомин, такий дивно-зворушливий "сантимент" до нашої колишньої "альма матер" і до тих неповторних, молодечо-чудових, хоч і тяжких повоєнних часів.

І от, щоб пригадати собі ті часи, відсвіжити припалу порохом багатьох років пам'ять, побачити себе у сучасному, відновити давню дружбу чи навіть і наново "познайомитись", влаштовується вдруге спільну зустріч всіх колишніх професорів і учнів дорогої нам і незабутньої Реґенсбурзької Гімназії.

Перша така зустріч відбулася теж на Союзівці 12-13 вересня 1959. Влаштовано її з нагоди 10-ї річниці останньої матури в Реґенсбурзі. Тому, що попередні випускники Реґенсбурзької Гімназії таких з'їздів не скликали, – вирішено було поширити цю зустріч для цілої школи, щоб всі мали можливість побачитись і пригадати собі, "як ми ще до школи ходили".

Поминаючи багато організаційних недотягнень, З'їзд був успішним. Біля 80-ти колишніх учнів прибуло на цю Зустріч, деякі з родинами, так, що на святочному бенкеті було понад 150 осіб. На відкритті З'їзду, в суботу пополудні, від професорського складу промовляв сл. п. проф. Евген Маланюк. З професорів були присутніми: о. катехит Павло Джулинський, пані проф. Ірина Крилова (Романівська) п. проф. Омелян Кушнір, п. проф. Матвій Мелешко і сл.п. проф. Теофіль Пашковський. Відчитано 12 привітів від неприсутніх професорів. Деякі з них були дуже зворушливі, та й взагалі атмосфера зустрічі була така рідно-товариська. А що вже говорити про зустрічі близьких друзів, які роками не бачилися. Правда, чимало змін зайшло за 10 років, але після перших хвилин

здивованого непізнання, їх не помічалося... Навіть поведінка нагадувала радше колишніх веселих учнів, ніж теперішніх "поважних" пань і панів. В суботу ввечері відбувся бенкет, яким провадив Ігор Масник. Вечерю поблагословив о. п. Джулинський, а коротку і змістовну промову виголосив п. проф. Омелян Кушнір. Також із словом виступав п. Ілля Городецький від колишнього Українського Комітету в Реґенсбурзі. Після прийняття під звуки оркестри Зенона Савчука (теж з Реґенсбурґу) відбулася забава. В неділю о. П. Джулинський відправив Службу Божу в наміренні учасників З'їзду та панахиду за спокій душі директора Реґенсбурзької Гімназії сл. п. проф. Миколи Величка. І отець катехит, і наскоро організований хор, і уставлені під деревами чотирикутником довкола каплиці учасники З'їзду були помітно зворушені. Не одному скотилася з очей непрохана сльозина, а всім перед очима став Реґенсбурґ і Оселя Ґанґтоферзідлюнґ...

Після Богослуження Юрій Карапінка офіційно закрив З'їзд, і учасники помало порозїжджались, щоб аж за 17 років приїхали знов. Правда, цим разом не буде вже між нами двох дорогих учасників попереднього з'їзду – сл. п. проф. Евгена Маланюка – знаного поета, автора передовиці першої пропам'ятної книжечки й ентузіястичного прихильника зустрічі і сл. п. проф. Теофіля Пашковського – добросердечного й улюбленого учнями "Вуйця"... Та напевно дух їхній буде разом з нами, як і дух незабутнього сл. п. Директора Миколи Величка та всіх померлих професорів, які любили тодішню молодь віддаючи їй частину свого серця.

Вшануймо ж гідно пам'ять померлих панів професорів; сердечно привітаймо прибулих та тепло згадаймо тих, які прибути не змогли. Всі вони помагали формувати наші світогляди, розвивали наш ум та різьбили наші душі. Виховна праця їх не пропала марно, і багато особистих життєвих успіхів та моральних вартостей завдячуємо саме їм – тим невтомним працівникам – професорам. А почуття дружньої товариськости поміж собою, яке виробляється лише у школі і не слабне з бігом часу, є вислідом нашого співжиття і праці на шкільній лавці в рідній Українській Гімназії на острівці українського життя Оселі Ґанґтоферзідлюнґ в місті Реґенсбурґ, Німеччина.

Людмила Ярко-Почтар

Союзівка, травень 1977 р., "Однодніка", з'їзд 1977 р.

ДРУГИЙ З'ЇЗД РЕҐЕНСБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ (1977)

В днях 28-30-го травня 1977 р. під час т. зв. Меморіял Дей свята на чарівній Союзівці відбувся Товариський З'їзд-Зустріч колишніх професорів і учнів української гімназії в Реґенсбурзі. Підготовою З'їзду займався Організаційний комітет, за ініціятивою і проводом колеги Зенона Бабюка, якому належиться признання за вміле переведення та успіх З'їзду.

До Організаційного комітету ще входили: Волянський Іван, Боднарчук Дмитро, Жовнірович-Чолган Ліля, Косоноцький Володимир, Кузик-Мочула Ольга, Курилко Любомир, Лучків Василь, Масник Ігор, Мацик Юрій, Савчук Константин, Сумик Юрій, Фещак Зенон, Щудлюк Орест і Ярко-Почтар Людмила.

У З'їзді взяло участь біля 120 осіб, з того коло 70 самих колишніх учнів (одні приїхали самі, інші – з цілими родинами). Прибули чотири професори: Ілля Демиденко, д-р Богдан Кушнір, проф. Омелян Кушнір і проф. Матвій Мелешко.

Вже в п'ятницю ввечері почали з'їжджатися учасники, включно з цілою родиною Баб'юків з Ню Джерзі та повним автом "дівчат" з далекого Торонто.

В суботу зранку зачався рух. Після перших вітань і цілувань, пізнавань і вгадувань (це ж уже від попереднього з'їзду минуло понад 17 років, а дехто не бачився із собою ще від часів Реґенсбургу), у вестибюлі почалася реєстрація, а на фронтовій стіні при вході влаштовано виставку сильно побільшених шкільних знімок під гарним написом "З'їзд Реґенсбурзької гімназії" та двома афішами з програмою З'їзду. На бічній стіні скромно притулилася мапка-плян Оселі Ґангоферзідлюнґ з усіми її вуличками і "бльоками".

До речі, біля цієї виставки протягом двох днів майже безперервно гурмилися люди, оглядаючи, пізнаючи, вгадуючи, не раз дивуючись змінами, то знову переконуючи себе взаїмно, що "цілком не змінилися". Тут прийшлося почути заввагу одного поважного пана доктора, що "уявіть собі, навіть не пізнав власної дружини", та чи й дивно – на знімці з-перед майже 30 років чарівна пані докторова виглядала ще зовсім дитиною.

Так само не зменшувався гурт зацікавлених перед екраном, на якому появлялися прозірки із шкільного і таборового життя, з тих неповторних часів. Пригадувалися забуті місця і події, пізнавано лиця, виявлялись давні "секрети" і "симпатії", надходили дотепні репліки.

Побільшення знімок і виготовлення та висвітлення прозірок завдячуємо нашому колезі Зенонові Фещакові з Філядельфії. Думаю, що щире зацікавлення і признання приявних були другові Зенкові найкращою нагородою за його труд. Напис і афіші виконав Роман Шаран.

Тим часом біля реєстрації, яка відбувалася більшу частину дня, у суботу та вранці в неділю, теж не було скучно. Щокілька хвилин з'являлися нові обличчя, вітались щиро й сердечно, як можуть вітатися лише друзі молодости, друзі незабутніх шкільних днів. Ціла атмосфера з'їзду була така дружньо-товариська, така рідна й зворушлива, аж часами здавалось, що сталося неймовірне: час зупинився і ми повертались в минуле...

А вже майже до болю носталгійною, одночасно радісною і сумною, була

"проба хору", яка, після короткого засідання Організаційного комітету й остаточних домовлень з п. Квасом щодо бенкету, відбулася у вітальні будинку "Полтава". Тут вже час цілком втратив свою владу і всемогутність: співав Реґенсбурґ, співала юність. І хто знає, які картини малювались в уяві кожного під слова:

"В старому Реґенсбурзі,
в Оселі на горбі,
Живе орлиний скобів рід
Раз в щастю, раз в журбі"...

Або за якими здійсненими чи нездійсненими мріями тужив хтось під слова:

"В кожного є юні мрії
Весняні гарні сни,
Смілі бажання життя й кохання
У перших днях весни"...

Перед очима Реґенсбурґ, весна, чарівна молодість і повно сподівань; та: "Вітри подули, забрали гарні дні..." Надмір почувань у декого стає клубком у горлі, у декого зрощуються сльозою очі. Та немає часу на роздуми, тугу і сум. Вже співається весела коломийка, поєднуючи минуле із сучасним:

"В Америці, в Союзівці
зустріч ми зробили.
Як згадали шкільні роки,
То й відмолодніли...

Ой, як я си нагадаю
Реґенсбурзьку школу
Забуваю всі турботи
І найбільшу втому".

Згадавши ще шкільні пригоди, та про те як ми стали друзями, майже, на ціле життя, закінчуємо імпровізацію експромтом Лялі Малюк-Савин:

"З'їхались на Союзівку
із цілого краю,
Тамтой сивий, а той лисий;
Тої не пізнаю..."

Перериваються співи, бо час на спільну знімку. Повільно збираємося біля пам'ятника Шевченкові. Досить довго "мучить" фотограф, бо ніяк не зміщаємося у сочку. Це дає нагоду до нових реплік і жартів. Сміх і гамір. Нарешті знімка зроблена. Скоро розходимося, щоб зявитися на коктейл, який властиво вже мав би початися. До "Веселки" сходимося групками, повільно. Всі розяснені, розсміяні, ніби справді помолоднілі. В загальному гаморі трудно щонебудь вловити. Виходимо на терасу. Ласкаве сонце обливає всіх яскравим передвечірнім промінням. Довкола чудові краєвиди. "Краса й романтика" – казали колись жартома в Реґенсбурзі. Ще фотографуємось по клясах. Хочеться затримати час, закарбувати враження, і вже нікуди не поспішати. Але появляється невтомний і всюдисущий п. Квас, – вечеря вже давно готова. Сходимо до залі і сідаємо переважно знову клясами.

Офіційно З'їзд відкрив Зенон Баб'юк, і вітаючи приявних від Організаційного комітету, він передав дальше ведення Любомирові Курилкові. Колеґа Курилко представив приявних професорів: Іллю Демиденка з дружиною з Рочестеру, д-ра Богдана Кушніра з дружиною і донею з Детройту, Омеляна Кушніра з

Торонта і Матвія Мелешка з Гайд Парку, Масс.

Молитвою почалася вечеря. Після вечері проф. Омелян Кушнір в короткому слові підкреслив значення шкільних років та їхній вплив на формування характерів на ціле життя.

Колега Константин Савчук (тепер уже сам професор і доктор) висказав признання і вдячність нашим колишнім професорам, які в тяжких умовах бажали передати нам свої знання. Їхній труд і посвята не пропали надармо.

Відтак прочитано привіти від неприявних. З колишніх викладачів привіти прислали: Архиєпископ Борис (Яковкевич) з Едмонтону, Канада, о. катехит Павло Джулинський, о. д-р Юліян Катрій, о. проф. Іван Попель, проф. Іван Будурович, проф. Іван Ґолембйовський, проф. Мирослав Котис, проф. Йосафат Пачовський і проф. Д-р Володимир Процик. Колега Роман Сербин передав усний привіт від свого батька, п. Сербина, який був посадником Реґенсбурзького табору і живо цікавився життям гімназії.

Зворушливі й повні лагідного гумору були привіти від колеґ, які з поважних причин не змогли взяти особистої участу. Такі привіти прислали: Святослав Боженко із Сан Франціско, Каліфорнія, Оксана Бризгун-Соколик з Торонто, Канада, Анатоль Валюх із Лос Анджелес, Каліфорнія, Люба Войтечко і Богдан Кутні, Туреччина, Іван Волянський з Мюнхену, Німеччина, Люба Гурко-Боднар з Парми, Огайо, Ігор Масник з Вашінґтону, Д.К., Богдан Неганів із Савді Арабії, Христина Пашківська-Головінська з Вінніпеґу, Канада, Ніна Сесь-Марченко з Лестеру, Англія, Михайло Трач з Бонну, Німеччина та інші, які хоча не присилали офіційних привітів, вітали всіх у приватних листах. Під час З'їзду теж зателефонував Богдан Маланяк з Каліфорнії.

Потім всі учасники представили себе і свої родини.

Веселу частину відкрила Галина Бартків-Калитяк з притаманними їй легкістю і чаром.

Фейлетон про підготову до З'їзду та зв'язані з тим спомини і турботи, надзвичайно вдалий і дотепний, прочитав д-р Іларіон Чолган. Сальви щирого сміху та рясні оплески були виявом уподобання і вдячности приявних. Мабуть, не одна з учасниць побачила багато власних рис і переживань у фіктивній збірній "пані Мусі". Колишні хористи відспівали носталгійну "В старому Реґенсбурзі", настроєву "В кожного є юні мрії", закінчивши коломийкою. Опісля до пізна забавлялися під звуки оркестри "Зелене Жито".

В неділю, згадуючи старі правила, парами рушили гористою доріжкою до новозбудованої модерної церкви. Після Богослуження, під церквою, знову вітання й фотографування, бо приїхала нова група людей, які не могли бути в суботу.

По обіді в бібліотеці відбулися загальні збори учасників, якими проводив Зенон Баб'юк. Обговорено деякі біжучі справи та одноголосно вирішено наступний З'їзд знову відбути на Союзівці на Меморіял Дей Вікенд у 1980 році.

Через несподівану зміну погоди запляновані спортові гри та ватра не відбулися. Натомість всі весело забавлялися, завдяки, гостинності п-ва Бабюків, у "Полтаві". У вітальні – оркестра і танці, на веранді – розмови й сміхи, хоча вже дещо зі сумним забарвленням прощань... Під час вечері настрій ще більше притих, підписуються привіти неприявним, відчувається ще багато недосказаного і

робиться чогось жаль, та й трохи дається взнаки втома. Багато вже відїжджає, а решта йде до "Веселки" і гуторять до "пів до другої години".

В понеділок – то вже майже самі прощання. Приходить свідомість, що це вже по довго очікуваному З'їзді...

З'їзд був дуже вдалим з надзвичайно милою і приємною атмосферою. Розбурхав приспані спомини, відновив дружбу, зродив бажання поновних стріч. Кожен повіз із собою жмут гарних вражень, а також брошурку – пропам'ятну книжечку – на пригадку. Друк і кошти книжечки взяв на себе промотор і організатор З'їзду Зенон Баб'юк, технічне оформлення виконав Борис Пачовський, редколегію очолював Василь Лучків.

Із спостережень виглядало, що всі були зустріччю задоволені, тож із непослабленим ентузіязмом готуймося до наступної, щоб нас було ще більше в 1980-му році!

Людмила Ярко-Почтар

МОЯ ПЕРША ЗУСТРІЧ

(замість вступу)

Повік тебе я не зубуду,
Бо ангел щастя ти моє.

Ми вперше стрінулись одного осіннього, дощевого дня в місті Реґенсбурґ. Це було 1945 року. В цьому не було нічого надзвичайного, а сама зустріч здавалась дитячо-невинною, яку скоро забувається. Бо вкінці, чого можна сподіватися від юнака, котрий тільки-що перейшов лихоліття Другої світової війни.

Гармати били, а ми наступали...

Та так воно не сталося! Щоденні турботи, недостача харчів, опалу, одягу, а то й помешкання кристалізували духа. Молодь почала чим раз більше гуртуватися біля нашої гімназії. Так, нашої української гімназії, з найкращими професорами-українцями! Запорука нашого інтелектуального та національного існування.

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває...

Студентське життя має свій специфічний характер та свої особливі вимоги. Воно передовсім об'єднало всіх студентів, незалежно від місця їхнього походження, віровизнання, чи економічного стану. Вчорашні чужі – сьогодні вже близькі приятелі.

Обніміте, брати мої,
Найменшого брата...

Життя плило спокійним руслом. Наука, сходини, проби, пластові табори, спортові змагання, екскурсії на курси танців – все це надавало нашому життю спокійного та нормального вигляду. Не бракувало в нас і романтичних епізодів. Бо в кінці, що вартує студент без романтики? Тут вже не помагали часті пересторогиродичів.

Ой казала мені мати, та й наказувала,
Щоб я хлопців у садочок не принаджувала...

Не забувалось і суспільно-національне життя. Студенти, відповідно до своїх поглядів, гуртувалися в національних угрупованнях. Хоч погляди різні, то ідея одна!

Не пора, не пора, не пора
Москалеві й ляхові служити,
.....
Нам пора для України жити.

Та час не чекав. Він унормував повоєнну Німеччину, а з тим і нас "бездержавних". Дальший побут у Німеччині виявився, якщо не зовсім можливим, то напевно тільки тимчасовим. Ми почали шукати більш безпечного місця осідку, по можливості в заокеанських країнах.

Канадо, Канадо, яка ти зрадлива,
Не одного мужа з жінков розлучила

Масовий виїзд за океан спричинився до того, що закрито Ґанґгоферзідлюнґ. Регенсбурзька оселя перестала існувати! Залишенців, тобто тих без "афідавітів" перевезено до Нового Ульму. Тут вони ще два роки протаборували. Вкінці й вони порозїздилися. Табір та гімназія офіційно перестали існувати. Це було 1950-го року.

Рідна мати моя, ти ночей не доспала
І водила мене у поля край села,
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала...

Ми на нових континентах, у нових містах, маємо нових приятелів. Здається, що забули за все попереднє. Вітаємо країни нашого поселення.

Земля це наша, це наше поле,
Від Нового Йорку по Тихе Море,
Земля це наша – твоя і моя,
Це вже наш новий край.

Нові країни, обставини, нові вимоги. Ми знов у школах, цим разом чужих. Або на фабриках заробляємо на "хліб насушний". Та не довго прийшлось жити спокійним життям. На обрії появляється, для багатьох нас нове, слово "Корея".

При каноні стояв і фурт-фурт ладував
І фурт-фурт і фурт-фурт і фурт-фурт ладував.

Та коли ми пережили воєнні злидні, то що нам там "поліційна акція"? Починаємо розглядатися за кращим життям, за здобуттям вищої освіти. Дуже часто наші заходи увінчуються повним розчаруванням. Та це нас не бентежить. Ми ще з

більшою завзятістю прямуємо до завершення нашого діла. Бо ж це наш святий обов'язок!

Хто з вас по світі мандрував,
Той зовсім певне знає,
Що розум дуже добра річ,
Якщо хтось той розум має...

В суматасі щоденного життя виринуло питання, чи радше потреба зустрічі товаришів із-над синього Дунаю. З початку ця потреба не була зовсім виразна, але з часом вона набирала відповідних форм та завдань. Потреба стрінути товаришів шкільної лавки. Був це 1959-и рік: Перша зустріч бувших учнів та професорів Регенсбурзької гімназії.

Ой зійшлися всі бурлаки
До чужої хати,
Тут нам мило, тут нам любо
Разом погуляти.

І здавалось, що знова заснуло все блаженним сном. Але так в дійсності не було. Іскра, запалена на берегах Дунаю таки ще жевріла. Вона служила смолоскипом для другого з'їзду, який відбувся 1977-го року, очевидно на Союзівці.

Чи знаєш ти прекрасну ту картину,
Як місяць-князь зійде на дерева...

Три дні гомоніла Союзівка спогадами, оповіданнями, пережиттями, забавами та змаганнями. Кожний з учасників хотів уложити тридцять років бурхливого життя у три дні з'їзду. Кожний день кінчався пізно вечером, коли то ми вимучені до краю вертались до кімнат, щоби набрати сил на слідуючий день.

Тиха ніч залягла,
Світ спокійним сном спочив,
Лиш у гаю соловій
Тужну пісню заводив.

Підчас зустрічі ми навіть винесли рішення, щоби знову стрінутися в 1980-му році та гідно відсвяткувати 35-ліття існування та 30-ліття розв'язання нашої гімназії. Також, щоби стрінути товаришів шкільної лавки, відновити знайомства, поділитись переживаннями та щоби наново запалити іскру молодости в тих товаришів, що не могли поділяти із нами чарів Другого з'їзду.

Та нехай сміється неспокійна річка,
Все таки на той бік я путі найду.
Чуєш, чи не чуєш, чарівна Марічко,
Я до твого серця кладку прокладу!

Час химерний. Він не стоїть і кожного дня бажає від нас жертв. Вже навіть від другого з'їзду навіки від нас відійшли деякі із наших товаришів та ряд наших професорів.

Видиш, брате мій, товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком
Журавлі у вирій....

І хоч ми розкидані по всіх континентах, то наші з'їзди з'єднують нас. Вони

неначе бережуть огонь іскри, запаленої в наших серцях, в серцях молодих, в серцях повних ніжности до нашої гімназії.

Я візьму той рушник, простелю,
Наче долю,
.....
І на тім рушничкові оживе все
знайоме до болю:
І дитинство, й розлука, і вірна любов.

А здавалось того осіннього, дощевого дня, що зустріч буде невинною, що скоро забудеться.....

Вечірній дзвін, вечірній дзвін,
Багато дум наводить він...

Л. Василь
"Однодніка", з'їзд 1980 р.

ДО ТРЕТЬОГО З'ЇЗДУ РЕҐЕНСБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ 1980 Р.

Вже втретє зустрічаємось на Союзівці. Вперше зустрілись ми тут в 1959 році, щоб відновити шкільні знайомства та спомини з недавно покиненої Баварії. Вдруге – багато часу проминуло, але зустріч відбулася в 1977 році і тоді ми вирішили зустрічатися частіше.

І от з'їхалися ми знову, бо все ж таки цікаво знати, які там зміни зайшли в колись молодих друзів і подруг. Хто одружився, а хто розвівся? Хто полисів, посивів, чи погруб, а хто схуд на тичку? А вже найбільша заздрість бере, як хто лишився таким самим, як ми його з Реґенсбурґу пам'ятаємо. Чи, може, ще й помолодів – і таке буває! Кому довша борода виросла, а хто нові вуса запустив? А як там наші чудові пані – чи це Голівуд і Париж український?

А де ж наші завзяті організатори? Чи приїхали наші мистці, малярі, бандуристи? Чи прибули славні історики, професори, доктори? Чи не погордували наші лікарі, інженери?

А як там наші панове професори – чи прийшла їм яка користь із їхніх вихованців? Чи, бува, колишній учень – тепер доктор – допоміг пережити хворобу й залишив старенькому цю двадцятку в кишені? Чи, бува, адвокат допоміг спасти хату від податківців??? Оце цікаво знати, і тому я вирішив приїхати на з'їзд!!!

А тепер, для пригадки, дещо про нашу Українську Гімназію в Реґенсбурзі.

Українська Гімназії при таборі біженців із Совєтського Союзу існувала в роках 1945-1949. Народна школа, а відтак гімназія завдячували своє постання

заходам о. Богдана Ганушевського з Українського Допомогового Комітету і Американській Військовій Владі. Документ з датою 11-го серпня 1945 року дозволив на відкриття школи з особливою забороною вивчати фашистівсько-нацистську ідеологію, а також із забороною вивчати й критикувати існуючий режим в Совєтському Союзі. Як бачимо, американська влада вже тоді відчувала великий авторитет до совєтських опришків.

До Реґенсбурґу занесли останні хвилі воєнного буревію в 1945 році кілька тисяч українців, що були примушені залишити Батьківщину внаслідок совєтської окупації і важких національних і релігійних переслідувань. Тут оформулася одна з найчисленніших громад українського скитальства, тут протягом п'ятьох років діяв добре зорганізований центр українського національно-культурного життя. У кількатисячнім таборі, мов у окремому містечку на Україні, жив, працював і готовився до Великої Мандрівки Український Реґенсбурґ.

Богдан Неганів

"Однодніка", з'їзд 1980 р.

ЛИСТ БОГДАНА МАЛАНЯКА ПІСЛЯ 3-го З'ЇЗДУ 1980 Р.

26-го травня 1980 р.

Дорогі Друзі й Подруги, Вельмишановні Учителі!

Чи ми ще зійдемося знову,
Чи вже навіки розійшлись?.....

З нагоди зустрічі на Союзівці колишніх учнів та професорів Української Гімназії в Реґенсбурзі, дозвольте мені поділитися з Вами деякими думками, а особливо з тими, яким умови життя чи стан здоров'я не дозволили пережити з нами тих кілька незабутніх днів.

Крім моєї сестри Надії (Славці) Маланяк-Оранської та Ігора Масника, з якими я зустрічався, хоч не так часто як бажалося б, всіх Вас я не бачив уже округло 32 роки.

Наближаючись до Союзівки, лину думками до тих днів, як ми ще були в таборі. Виринають на екрані моєї пам'яті обличчя всіх Вас такими, як я їх знав в юних літах нашої молодости. Постає питання – чи пізнаю всіх Вас? Чи пізнаєте Ви мене? Хто прибуде, а хто не зможе?

Та ось я вже на місці. Бачу гуртки людей. Підходжу ближче й мене огортає зворушення, якого не під силу мені опанувати. Знаю, хто Ви, та в голові ходором: хто це? де ми? чому ми тут? Цей бентежний мент раптом зникає. Оклики вітання,

обійми, цілунки... Всі ми пізнаємо один одного. Декому сльоза потекла з радости, дехто тільки всміхається, радіючи.

Виглядаємо тих, що ще не прибули і в мене раз враження, що ми ніколи не розходились, то знову думка, як у пів-сні: чи це правда, що ми знову разом? Словом – це зовсім так, немов би члени одної сім'ї зійшлися, які надто довго не бачили один одного. Всі радіють, оповідають, пізнаються, згадують минуле, питають про тих, кого тут немає. Щирість і братерська любов. Знайомимось з дітьми товаришів, з жінками й чоловіками та внуками. Так, з УНУКАМИ! А діти – точно, як ми колись. Не счуваємося, як час сходить.

Перший день зустрічі закінчився десь коло 3-4-ої ранку – після прийняття та забав: танцювали, шаліли. Про те не буду розписуватися, бо не маю аж настільки здібностей і сподіваюся, що Організаційний Комітет звітуватиме про все те в деталях. Я тільки хочу згадати про декілька видатних моментів, які зворушили мене до глибини душі і яких ніколи не забуду. Один з тих це фільм на фоні музики, змонтований нашим другом, Влодком М'ялковським з Мюнхену, що показав нам сучасний Реґенсбург: поїздка на Вальгалю і наш незабутній Ґангофер Зідлюнґ... Спасибі Тобі, Влодку, за таку чудову пам'ятку!

В неділю ранком усі ми в церкві на Службі Божій. Відправили панахиду за всіх тих, що вже навіки відійшли. Згадували, молились...

Вечером "Ватра". На каменях біля потічка поспівали, погукали, всі, мабуть, пісні переспівали, які тільки знали. Зоряно-місячна ніч, пригасаюча ватра, червона заграва на обличчях – цілком так, як на юнацькім таборі. А тоді всі ми оточили ватру колом і взявшись міцно за руки, проспівали надобраніч: Ніч вже йде, ніч вже йде; ясне сонце давно вже зайшло. Тихо спи без турбот, з нами Бог.

Настала тиша і знову мовчки думками линемо до тих днів – днів весни. Хоч і проспівали надобраніч, але знову зійшлися пізно на вечірку і почали стихійно гуляти-забавлятися: шаліємо, танцюємо, співаємо: Ось тут, тут подоляночка... прийшла царівна молода, молода, молода... Виводимо гагілки, виконуємо мистецькі скечі по клясах та гуртках.....

Дякую членам колишніх "Калин" за такий чудовий пісенний монтаж. Мушу признати, що всі Ви без винятку помолоділи, вигарніли, а голоси Ваші – жайворонки в небесах! Тому-то співав я Вам: "Як ви біля мене, то цілий світ мій. Ні грошей, ні скарбів не треба мені, бо все моє щастя при Вас".

Спасибі Вам, Професоре Мелешку за те, що Ви заопікувалися тут нами. Наші батьки (ті, що ще залишилися в живих), знаючи, що Ви тут будете, пустили нас у таку далеку дорогу й дозволили на таке гуляння. Нехай Господь Бог наділить Вас кріпки здоров'ям на многії літа!

А вже в понеділок починаємо розїжджатися. Прощаємось, обіймаємось – крізь сльози усміхаємось...

І ось я вже в дорозі домів і думки линуть вперед, про родину що вичікує мого повороту, про працю, про мою відповідальність. Думки про майбутнє не укладаються, вертаються до останньо пережитих днів і ще далі... Пригадую всі веселі й сумні обличчя і поринаю в мелянхолію...Тоді примушую себе думати про майбутнє. Життя це не прогулянка і жити нам треба в міру наших сил і можливостей.

На закінчення хочу щиро подякувати членам організаційного Комітету, а особливо його голові, Зенонові Бабюкові, за таку чудову й так уміло зорганізовану зустріч.

Дорогі Друзі! Учімося, молімося Богу й не забуваймо один одного; Україну любім – нашу Україну!

Із щирим привітом і найкращими побажаннями,
Ваш друг

Богдан Маланяк
Ґлендейл, Каліфорнія

ВИГОТОВЛЕННЯ ФІЛЬМУ "В БОРОТЬБІ ЗА ГІДНІСТЬ"

Підчас Товариської зустрічі колишніх учнів Реґенсбурзької гімназії на Союзівці в травні 1980 року я вперше побачив автентичний фільм із ДіПі табору в Реґенсбурзі, який у 1947 році накрутив тодішний директор УНРРА, полк. Канадської Армії Спасіння Карло Гільц, а привіз на Союзівку колишній посадник табору п. Ярослав Сербин. Мене так зворушив той рідкісний (а, може й унікальний) документальний метраж, що відразу зродилася думка якось використати його для наочного збереження історії про наш тодішний побут.

Вже в літаку до Каліфорнії я почав обдумувати свій плян. Я усвідомив, що виключно сам той метраж не відображує повністю наше таборове буття, тому почав збирати додатковий матеріял та начеркувати скрипт.

Поділившись своїм проєктом та порадившись із Ігорем Масником і Романом Сербином (сином Ярослава Сербина) у Вашинґтоні в червні 1981 року, я рішив викінчити фільм-відео до травня 1982 р., до дати заплянованого з'їзду колишніх мешканців Оселі Реґенсбурґ. У серпні 1981 р. п. Ярослав Сербин із Торонто повідомив мене про згоду п. Гільца позичити свій фільм. У жовтні ми з дружиною Елеонорою полетіли до Торонта на зустріч із п. Гільцом. Він радів, що зміг причинитися до створення документального фільму, даючи до диспозиції свій метраж. Ми теж підписали умови узгіднення про вживання цього рідкісного фільму.

Насамперед я перезняв оригінальний 16-міліметровий метраж п. Гільца на ¾ інчовий відео формат, щоб уможливити розвинути скрипт і відповідне монтування пів-годинної продукції.

Первісний скрипт англійською мовою я зробив у квітні 1982 р., який на українську мову переклала Людмила Почтар. Вступний і заключний кадри зняті на березі океану в Малібу Біч, Каліфорнія. В цих кадрах взяли участь мій вуйко Петро Балей (кол. посадник) і мій син Богдан Джозеф.

Редагуємо документальний фільм "В боротьбі за Гідність". Богдан Маланяк і Джим Гіллій – редактори.

Протягом квітня і травня остаточне опрацювання було спільним зусиллям родини і друзів. Кожен фрагмент переглядався багато разів, виправлявся і синхронізувався із озвученням. Цей монтаж не міг би бути зроблений без професійного вкладу і цінної допомоги таких осіб:

Володимир Божик – музичне оформлення
Святополк Шумський – український диктор
Ралф Волфстін – англійський диктор
Джім Ґіллі – відео монтаж
Людмила Почтар – дорадник
Джозеф і Еленора Маланяк – допоміжні функції і загальна підтримка.

Інші інформації:

1. Ми перші зробили відео про життя у таборі переміщених осіб після Другої світової війни.
2. Прем'єра – перше висвітлення – в Америці відбулася на Оселі "Верховина" в Ґлен Спей 30-го травня 1982 р.
3. Висвітлення в Канаді відбулося 6-го листопада 1983 р. у Торонті під час конференції під назвою: "The D.P. Experience: Ukrainian Refugees After World War II".
4. 1984 р. відео "В боротьбі за гідність" подаровано Українському Музеєві в Ню Йорку. Директор Музею п-і Марія Шуст запевнила, що це відео вживатиметься лише для культурних, літературних і наукових цілей та навчальних програм.

Я почуваюся щасливим, що мені вдалося написати і виготовити цей документальний фільм. Мене надзвичайно зворушило признання нашої дорогої,

вже покійної, товаришки Галини Бартків-Калитяк. Хоч Вона не змогла приїхати на З'їзд у 1982 р. і ніколи фільму не бачила, з моїх описів до неї по телефону – Вона все відтворила в своїй пам'яті, кадр за кадром... З того приводу Вона, вже хора, присвятила мені в 1985 р. ці слова:

Панові Директорові Комареві!

За Твій труд і важку працю
Щоб все пройшло гарно
Багато Ти вложив серця
Що все не пішло намарно.

Дивлячись тепер маєш багато сатисфакції, а ми всі шлемо Тобі сердечні ґратуляції.

Жий нам, Данку, в здоров'ї й силі,
А ми всі занесемо Тебе через море
Співаючи сто разів: До, до, до, до, до
НАШОЇ РЕҐЕНСБУРЗЬКОЇ ОСЕЛІ

Від нас усіх: ДЯКУЄМО ТОБІ, ГАЛИНО!!!

Богдан З. Маланяк

"Одноднівка", з'їзд 1995 р.

З ПРИВОДУ З'ЇЗДУ "РЕҐЕНСБУРҐЦІВ"

(6-ий з'їзд 1987 р.)

(колишнім гімназистам в альбом)

У зв'язку з повідомленням про наступний з'їзд колишніх мешканців ДіПі табору в Реґенсбурзі, що відбудеться 3-го і 4-го жовтня ц.р. на Оселі Українського Братського Союзу "Верховина" в Ґлен Спей, Н.Й., мимовільно пригадалася мені карикатура ЕКА в Лисі Микиті якийсь десяток років тому назад. Під заголовком "В 40-ліття матури" – кілька зігнутих "літніх" жіночих постатей і підпис: "А де ж мої товаришки? Приїхали якісь старі бабці..." (Цитую з пам'яті, а вона в мене теж не першої молодости – тому наперед прохаю пробачення, якщо не точно). В той час мені це видалось надзвичайно дотепно й навіть смішно, бо до 40-ліття МОЄЇ матури було ще далеченько... А тепер – рахую на всіх пальцях рук і ніг, позичаю в дітей (внуків ще нема), перераховую з олівцем у руці (електронічно рахувати так і не навчилась), і що ж виходить: до 40-ліття моєї матури залишилося всього-навсього два роки. Чи не так, дорогі мої товаришки і товариші з Реґенсбурзької гімназії? На щастя, більшість із нас уже зустрічалися на попередніх з'їздах, так що,

думаю, впізнатись не буде аж такої проблеми. Змінюємось ми поступово і... достойно. І бабцями стали не всі відразу. Проте, роки йдуть і йдуть і йдуть, навіть біжать, щораз швидше й швидше, час не зупиняється і нас не жалує...

Та чи не здається деколи Вам, що це не так то вже й давно, як бігали ми по Оселі та вузькими вуличками Реґенсбургу, як пластували, таборували, романсували, як тремтіли перед професорами, трохи вчилися, трохи "шварцувалися", відписували, підповідали, "фасували" двійки, поправлялися, кували і врешті здавали матуру? Гай-гай, скільки то років ділить нас від тих неповторних днів, скільки то всього прийшлося пережити за той час... Та й зустрінемося ми не всі. Не буде вже поміж нами нашої улюбленої Галинки Бартків-Калитяк. Хто з гімназистів (та й не-гімназистів) не знав і не любив її? Гарна, талановита, весела, товариська. Вроджена артистка. Ні одна гімназійна вистава не обійшлася без Її участи. Виступала Вона і в театральній та танцювальній групах, але директор гімназії заборонив пізніше учням брати участь у позашкільних групах. Її безпретенсійність і мила поведінка викликали загальну симпатію. Мені ще й досі стоїть перед очима, як життєрадісна, повна енергії, стрункa й елеґантна, проводила хороводами на вечірці під час З'їзду в 1980 році. Учасники З'їзду в 1985 році ще говорили з Нею із Союзівки телефоном, і ніхто не сподівався, що так скоро згасне...

А ще перед нею, в жовтні 1985 року відійшов у засвіти і наш однокласник Михайло Трач. Пригадую собі Його, як дещо замкненого в собі, здібного й розумного учня, який прийшов до нашої кляси з Берхтесґаденської гімназії майже в останньому році. Тримався Він ніби якось трошечки осторонь, особливо від нас, дівчат. Говорив мало, на клясу дивився трохи з під лоба, але з приязним півусміхом. Чомусь пригадується, як під кінець нашої поматуральної вечері хтось "уделеґував" мене сісти біля Михася з чашкою чаю з цитриною для "відхмелення". Вже не пам'ятаю подробиць моєї місії, не пригадую, чи Михась був направду підхмелений і чи ми розмовляли, але на довго в моїй памяті залишилося враження якогось затаєного смутку, щоб не сказати якоїсь траґічної безнадії, що віяли тоді від його постаті. І в очах його не було ані іскорки радости. Після матури наші стежки розійшлися, і про долю Михася я нічого не знала до 1977 року, коли Він обізвався листом з приводу Другого з'їзду Реґенсбурзької гімназії. В той час працював у редакції поважного німецького часопису в Бонні та широко й фахово писав про міжнародні події у "Шляху Перемоги". Ми обмінялися кількома листами та святковими картками. Але Він був завжди скупий на слова, і для мене так і залишився загадкою, певною "еніґмою". Вправді деколи згадував, що мав клопоти із здоров'ям, але я нічого серйозного не підозрівала, і стала, мов прибита громом, побачивши в "Свободі" повідомлення про Його передчасну смерть....

Не чаруватиме вже нас на з'їзді своєю ерудитністю і Костя Савчук. На клясу нижче від нас, був дуже активним у Літературно-Історичнім гуртку та здобував признання і подив рефератами на історичні теми, майстерно виголошеними без жодних цидулок. Якщо пам'ять мене не підводить – за тематику завжди брав героїчні постаті Козацької доби. Матуру здавав уже в Ульмі. В Америці був активним у студентському русі, був президентом СУСТА, здобув звання професора, викладав улюблену історію. Не цурався наших з'їздів. Помер в січні 1981 р. Спочиває в Бавнд Бруку.

Передчасно померли ще й інші гімназисти, але не маю про них даних. А ось у останніх місяцях овдовіли дві з наших подруг: Люба Абрамюк-Волинець і Ірина Урбан-Стерчо.

З наших шановних учителів-професорів ще тільки горстка залишилась на білому світі. В останньому році понесли ми втрату ще двох професорів: у грудні 1986 помер д-р Степан Горак, а в березні 1987 р. мґр Мирослав Котис.

Проф. Котис учив у гімназії від самого початку. Ще від четвертої кляси викладав у нас геграфію і природознавство. Був рік чи два опікуном нашої кляси, опікуном хлопячої бурси, в якій і сам мешкав, проводив нашими прогульками в різні місця. Мав певні свої звички, які учні добре затямили із яких не раз користали, щоб не бути питаними. Мав чи не в кожній клясі свою "симпатію", яку переважно більше мучив питаннями, і яка не раз рятувала інших від виклику. Виїхав до Америки десь у час масового ісходу з таборів. Проживав у Чікаґо, де й помер.

Проф. Горак прийшов до гімназії всього кілька місяців перед нашою матурою. Відзначався своєю молодістю, працьовитістю і новеньким докторатом. Викладав історію і географію. Здається, симпатизував більше нам, учням, ніж учителям. Був єдиним учителем, що запроводив окремі (добровільні) додаткові лекції своїх предметів, щоб краще підготовити нас до матуральних іспитів. При самих іспитах підбадьорював нас, нервових перестрашених, приязним усміхом чи непомітним поглядом. Також, коли ми з блідими обличчями і червоними очима снувалися по коридорі чекаючи на офіційний вислід, проф. Горак, проходячи, непомітно шепнув: Ніхто не перепав... Ще якийсь час учив в Ульмі. В Америці викладав в університетах, видавав наукові праці, дописував до журналів і газет. На з'їзді був лише раз 1980 р. і то дуже коротко.

Прибилася до нас спізнена вістка, без дати й місця, про смерть проф. Галини Карпової рік чи два тому назад. І в уяві – знов Реґенсбурґ. Лекції української літератури – і проф. Карпова захоплюється сама і нас захоплює своєю розповіддю. Вона подавала так багато цікавого матеріялу, якого не знайти в шкільних підручниках. Багато з нас завдячують їй розуміння і любов до літератури, зокрема до поезії. Була душею і промотором гімназійного драматичного гуртка, який ставив такі гарні вистави, часто її укладу й авторства... Від 1959 року, коли я відвідала її в Бруклині, за нею і слід пропав, і мені ніколи не пощастило віднайти її адреси....

Коли писала ці рядки – мої думки і уява якось мимоволі відірвалися від мене і від заплянованої теми і полетіли кудись далеко, через моря і океани, через гори й доли років і переживань у залишену в Реґенсбурзі молодість...

Знерухоміло перо, згубилася нитка розповіді... Оживають обличчя, виринають призабуті місця і події, і я вже не тут. Забула зовсім за біль в нозі, зіґнорувала недомагання в шлунку, зняла окуляри і втопила зір кудись у простір. Зникли з пам'яті вчорашні побутові неприємності і сьогоднішні проблеми; картини минулого цілковито полонили мене і навіть викликали усміх на устах... "Що Ти робиш, Мамо?" – вирвав мене із забуття здивований голос сина. "Пишу" – відповідаю, і зніяковіло дивлюся на відкладені набік перо й окуляри, на чисту сторінку паперу. "Пишу в думках" – поправляюсь – "бо я оце була десь дуже-дуже далеко, мандрувала стежками моєї юности". Син згори дивиться на мене, поблаж-

ливо усміхається і йде до свого зайняття. А я думаю, хіба це можливо вбгати в газетний допис безмірну ґаму думок, почувань, спостережень, провести нитку між давнім і теперішнім? Мабуть, що ні. Навіть у нашу об'ємисту книгу, яка пригадує так багато, не можна було всього вбгати. Є в ній знимки, є документи, є перегляд праці і життя, кілька спогадів (які викликають ще безліч інших спогадів), але те живе почуття, той хвилюючий настрій можна пережити лише зустріччю із живими людьми, свідками тих часів. Учасникам попередніх з'їздів відоме це почування, то ж напевно знову поспішать приїхати. Хто ж ще ніколи не був, навіть не знає, що втратив...

То ж відкладімо всі наші щоденні турботи і зустріньмося ще раз... у нашій незабутній юності. І нехай нікого не турбує думка, що він вже не той, що колись. Всі ми вже не ті. Правда, "зуб часу" зачепив і позначив не всіх однаково, як і не однаково усміхалася нам доля, і неоднаково ми зуміли з нею боротися. Та в глибині свого єства ми залишилися тими самими – собою. І якщо навіть дехто з нас і нагадує ЕКОву карикатуру, а дехто прогресував ще й гірше – нехай радість зустрічі затре всі різниці, а чарівна казка минулого омолодить УСІ лиця. То ж до побачення на "Верховині"!

Людмила Ярко-Почтар

1987 рік

ЛИСТ БОГДАНА МАЛАНЯКА, 1990 Р.

Богдан Маланяк
Ґлендейл, Каліф.

6-го лютого, 1990

Дорогі Друзі!

Мій поворот на Оселю Ґанґтоферзідлюнґ (між іншим, вона тепер називається інакше, та мені байдуже до її нової назви) 20-го січня 1990 р., після яких 42-ох років, не був точно таким, як я припускав. Дійсно, мій приїзд вперше на зустріч на Союзівкці 1980 р. зворушив мене багато сильнійше, ніж реальне відвідання місця, яке ми свято зберігаємо в пам'яті. Не їдьте туди – не наражуйте себе на смуток і нестерпний біль.

Хоч школа (з деякими добудовами) стоїть на місці і решта бльоків ніби ті самі, але якось розрослися і змінилися. І ті самі, і вже не ті... Недалека церква (св. Віта в Картгавз) височіє так же маєстатично, як і колись. Одначе, всі довколішні гори, поля, і луки – зникли. Натомість стоять телевізійні вежі, готелі, ресторани і модерні будівлі Реґенсбурського Університету. Тих мальовничих околиць, де ми колись проходжувалися зі своїми симпатіями або просто друзями, нема й сліду.

Я відвідав ці місця у товаристві нашого дорогого друга Влодка М'ялковського і вдячний йому, бо без нього і без наших спільних спогадів про давні дні – було б дуже легко попасти в депресію. Все таки були моменти, коли наші очі заходили сльозами, і то не конче тому, що ми були на місці нашої юности, а радше при згадані тих, яких уже нема між нами, зокрема наших друзів, що відійшли так передчасно. Зберігаймо пам'ять і думки про них....

Тих 42 роки прогресу не могли зберегти того, що закарбувалося у нашій пам'яті. Дерева стали більші, будинки – біліші, вулиці – довші, а величезна телевізійна вежа порушує ясну погідність, колись таку спокійну й незрушену.

Одне лишилось незмінним: голови дітей у вікнах школи. Вони з цікавістю визирають на вулицю, дивуючись, хто це фотографується біля їхнього шкільного будинку. Вони зачудовано усміхаються... Ми робили так само – пригадуєте?

Зазирніть у вікно Вашої душі і знайдете спокій і погідність. Не повертайтесь до табору, де колись був дім, школа, храм, і, для декого – перша любов...

З дружнім привітом,

Богдан

П.С. 23-го лютого 1990 – ...починаю змінять свої думки щодо неповернення до Регенсбургу... Якось знова хотіб би поїхати, а це, мабуть, тому, що як думаю про Регенсбург – то не про цей сьогоднішній, а про той наш, старий; про Оселю, як ми були в ній.....

РЕҐЕНСБУРЗЬКА СПАДЩИНА

Зустрілися ми примхою долі чи силою обставин у таборі "переміщених осіб" – ДіПі в Регенсбурзі. Познайомилися на шкільній лавці. З різних кінців України, різні вихованням, ментальністю і вдачами, розділені різними політичними і релігійними кордонами. Приглядалися до себе з цікавістю, з дозою непевности. Та, пізнавши себе, побачили, що, не зважаючи на нашу різнородність – ми майже однакові: юні, спрагнені життя, знання, щастя і любови.

За близько 5 років спільного таборового і шкільного життя ми так зжилися і здружилися із собою, що навіть 45 років розлуки – бо ж розкидано нас знову по цілому світі – не змогли знищити нашої дружби, нашого почуття спільности...

Поборовши перші труднощі життя на нових місцях поселення – ми вперше зустрілися в 1959 році на Союзівці в 10-ліття останньої регенсбурзької матури. Ще молоді, повні життя, побачили себе і своїх виховників у новому світлі. Зав'язали новий вузол на нитці дружби.

Потім вихор життя так нами закрутив, що взяло аж 17 років, поки наступна кляса, вже з ульмівської матури заініціювала другу зустріч у 1977 році. І виявилось,

що з роками наші сантименти до колишнього не лише не змаліли, а, навпаки, набрали нової сили. 1980 року послідувала третя багатолюдна зустріч, на яку вже прибули і деякі "сеньори" з поза гімназії. Тоді й зродилася ідея загального з'їзду цілого табору та вкоротці заснувався Комітет колишніх жителів Оселі Реґенсбурґ. З рамени цього Комітету відбуто загальні З'їзди 1982, 1985 і 1987 років, метою яких, крім товариських зустрічів і спогадів, було видання документальної книги – збірника "Реґенсбурґ", яка вдалася на славу. Зробивши підсумки праці – Комітет самозліквідувався.

Колишні гімназисти брали активну участь у всій діяльности Комітету, а крім того Богдан Маланяк змонтував гарний відеофільм на основі автентичних матеріялів. (Вперше висвітлений на З'їзді 1982). В міжчасі учні, на спілку із Золочівцями перенесли тлінні останки директора гімназії Миколи Величка і його дружини Василини на цвинтар до Бавнд Бруку, відправили Панахиду, спорудили й посвятили величний пам'ятник (1979-1986). Так що зв'язки між нами властиво й не переривалися. Після всіх трудів праведних з'їзджаємося знов у 1990 році. Ця зустріч була відмінною від попередніх тим, що була суто товариською. Вже не було безлічі справ до полагодження, довжелезних нарад, звітувань, збирання фондів ітд.... Відмінність була ще й у тому, що фактично підготовила ту зустріч одна особа – Оксана Теодорович. Всі, по-мистецьки оформлені, друки, запрошення, конверти ітд. виконує і розсилає сама; всі домовлення із Союзівкою полагоджує особисто. Сама прикрашує власними шкіцами Реґенсбурґу та написами цілу Союзівку. Однією з атракцій стає побільшена знимка учасників Першого З'їзду....

З'їзд був успішним, чисельним і дуже приємним. Розмови, спогади, обмін радісними й сумними переживаннями, сміх і сльози, оклики щастя і болю, втіха і смуток творили таку своєрідну і зворушливу атмосферу. Бенкет із привітами від неприбулих, забава під настроєві звуки оркестри Богдана Гірняка з дружиною Ґертою та спів Лізи Шашаровської-Чепіль, ватра з оригінальним виступом "Сорок" та чаром юної романтики, свіжі пісні й речитативи Гриця Гриновця, п'янкість весняної природи – все сплелося у чудову казку. Казку неповторної юности, припорошеної досвідом років....

Під час закриття якось забракло слів, хоч ми всі намагалися висловити Оксані наше признання і вдячність. Вона від зворушення не могла говорити, лише притискала подаровану Баб'юками пам'яткову книжечку-альбом із Реґенсбурґу. Під враженням хвилини Богдан Маланяк заповідає наступну зустріч за два роки. Всі благають Оксану знову тим зайнятися...

Так зложилося, що з того часу минуло 5 років. Багато історичних подій та змін зайшло в світі, зокрема в нашій Батьківщині. Трохи не всі побували в Україні, присвячуючи тому багато часу, уваги, труду, досвіду та різнородної допомоги....

І ось зустрічаємося знову. Привеземо із собою тиху ясність минулих спільних днів. Слідом, нехотячи, притягнуться за нами й наші болі й смутки. Та все це разом і творить ту тривалу дружбу, яку з роками цінуємо ще більше.

Не дорахуємося вже багатьох...Тільки пам'ять про них промайне веселкою і освітить нас спогадом. Спогадом, що переходить у РЕҐЕНСБУРЗЬКУ ЛЕҐЕНДУ....

Людмила Ярко-Почтар

"Одноднівка", з'їзд 1995 р.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Притаманність останніх років XX-го століття є масове переміщення людей. Чи то цілими громадами, чи індивідуально, получене воно з воєнними завірюхами, чи прямо вимогами професійного розвитку, ми переїжджаємо з місця на місце, зриваємо зв'язки зі старими приятелями, а то і родичами, творимо нові контакти, спілкування, знакомства. Постійний рух, адаптація до нових обставин... А роки пливуть... ідуть декади... і нагло пройшло пів століття.

Глянувши назад на пройдений шлях, завважуємо одну тяглу нитку, яка нерозривно вяже нас індивідуально і групово з тим повоєнним періодом прожитим в Реґенсбурзі. Який вплив мусіли мати ті роки молодечого розвитку на нас, що ми по сьогодні тримаємо порівнюючи стислий контакт, ближчі чи дальші, а всетаке товариські зносини. Ми не пригадуємо багатьох із співтоваришів пізніших студентських років, не пригадуємо співпрацівників наших перших професійних контактів, суспільних організацій, спортових товариств, чи навіть наших сусідів. А згадайте Реґенсбурґ і мимоволі нам знову 15-18 літ, і з нами наш директор, професори, а там і Галинка, Люба, Оля, Лялька, Крістль, там Маланка-Вуса, Влодзьо, Суслик, Буньо, Кость-Запорожець чи великий Маніту. І хоча були може в нас проблеми пов'язані з молодечими спробами активізуватись політично, чи пак революційно, чи проблемами створеними драконічною забороною пробувати поза домом після 8 години вечора, чи прямо проблеми академічного характеру, то все воно якось забулось, а пригадуються ті позитиви з якими ми виїхали у далекий світ: поучення дир. Величка, проф. Будуровича, поета Маланюка, проф. Макаренка, Карпової чи Кушніра і нашого суперспортсмена проф. Мелешка. А там професорів Котиса, Бойковича, Попеля, Вуйця Пашківського... Пригадуєте лекції танців за Дунаєм?... Пригадуєте прогульки на Вальгалю?... Наш хор, спортовий гурток "Бескид" чи коротко-живучу театральну групу, яка так і не поставила "Гриця", а натомість поставила Житєпис Шевченка...

А тоді приходять до нас і ті, що вже відійшли... А їх уже теж чимало: Стьопа, Місьо, Зенко, Костя, Бульбусь, Галинка, Леся... Не про вісх знаємо... Хай з Богом спочивають. Вони усі живуть у нашій памяті і гоститимуть з нами на Союзівці підчас нашого З'їзду.... Вони так і зістануться з нами назавжди.

Але казали наші мудрі люди: живий живе, гадає. То ж радіймо, що ми ще можемо на власних силах з'їхатись, пожартувати, порадитись які ліки на які болі вживати, а які вітаміни. Похвалитись внуками, чи дітьми, чи супругами. Сказати усім як вони гарно виглядають, а тоді і ще дещо вигадати... Вітаю Вас усіх – колишніх гімназистів, як теж колишніх спів-жителів нашої республіки – Оселі Ґанґгофер на нашім з'їзді. Бажаю гарно провести цей короткий час, час зустрічей, час спогадів, час відновлення нашого все молодого духа.

Ігор Масник

П.С. Декого міг пропустити, декого забути... Всетаке 50 літ пройшло. Вибачаюсь.

"Одноднівка", з'їзд 1995 р

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ ГІМНАЗІЇ І ТАБОРУ В РЕҐЕНСБУРЗІ – НА СОЮЗІВЦІ

8-го-10-го вересня, 1995 р. гімназисти і мешканці переселенчого табору на Ґанґгофер Зідлюнґ у Реґенсбурзі, Німеччина, відзначили врочисто з'їздом і бенкетом 50-ліття існування гімназії й табору. До реєстрації зголосилося біля 90 учасників з'їзду, у тому числі з Торонто, Чикаґо, Вашінґтону, Парми, з Каліфорнії і навіть із Німеччини та Англії. З нагоди 50-ліття Ювілейний комітет приготовив змістовну й ефектно оформлену пропам'ятну 25-сторінкову однодніВку зі статтями, поезіями та знимками таких авторів, як д-р Ігор Масник, Богдан Маланяк, Петро Балей, директор гімназії проф. Микола Величко, поет Евген Маланюк, Оксана Теодорович, Людмила Почтар, поет Богдан Кравців, о. Мітрат Ганушевський, Богдан Микитин, а гарне лього виконав мистець Іван Яців.

Годиться коротко відмітити, що Реґенсбурґ – це дуже старинне, історичне німецьке місто з цінними архітектурними будівлями, гарно положене пад рікою Дунай у Баварії. Гімназія й табір в Реґенсбурзі належали до найчисельніших та найкраще зорганізованих на теренах Німеччини й Австрії. Першим і останнім директором гімназії був покійний проф. Микола Величко, що втративши одинокого сина в УПА, всю свою енергію та любов присвятив вихованню української молоді. У таборі діяли Капеля бандуристів, театр Блавацького, церкви, молодіжні, спортові науково-культурні та суспільно-політичні організації. Під умілою рукою посадника оселі інж. Ярослава Сербина табір процвітав під кожним аспектом.

Ініціятивний Комітет підготовки до Ювілею під головуванням д-ра Ігора Масника та енергійного й працьовитого Богдана Маланяка зі штабом інших осіб (д-р Василь Лучків, Людмила Почтар, Оксана Теодорович, Іван Яців, Славця Маланяк-Оранська) задовільно вивязався зі свого нелеґкого завдання і вшанування Ювілею пройшли з успіхом. Кульмінаційною точкою з'їзду був, очевидно, ґаля-бенкет з мистецькою програмою, яку вміло провадила гімназійна матурантка Реґенсбурґу Люба Гурко-Боднар. Спершу вона попросила до святочного слова голову Комітету д-ра Ігора Масника. Слідуючою точкою була монтаж-молитва, на тлі Заповіту Шевченка, під звуки музики Людкевича, приготована Данком Маланяком, під час якої Люба Гурко-Боднар і Славця Маланяк-Оранська зачитала імена померлих о. Катехитів, професорів та учнів. Присутні повстанням з місць достойно звеличали цей зворушливий момент. Потім Люба Гурко-Боднар привітала неприсутнього пластового діяча Миколу Кавку й передала на руки присутньої дружини Володимири сердечні побажання від цілого з'їзду скорого видужання. З черги о. Заяць поблагословив молитвою трапезу і подано вечерю. Підчас вечері, при каві, Люба Гурко-Боднар і Славця Маланяк-Оранська напереміну перечитували привіти від неприсутніх: голови СФУЖО Оксани Соколик, що була в той час на жіночому з'їзді в Пекіні, Капелі бандуристів ім. Шевченка, Оксани і Зенона Бабюків, акторки українських театрів Віри Левицької та Оксани Нагірної-Кузишин. Зворушливим також було прочитання привіту від о. Івана Наконечного, пароха УПЦеркви (Собору) в Пармі, котрий хоч і належить до четвертого покоління українців, уроджених у ЗСА, все ж говорить плинною українською мовою. Приклад гідний наслідування.

Першою точкою в мистецькій програмі був виступ мисткині слова і знаної суспільної діячки з Філядельфії Володимири Кавки. З черги слідувала рецитація власних поезій Дарії Рихтицької з її збірки "Шовкова косиця", а також нових. Ліза Шашаровська-Чепіль дзвінко і мило відспівала кілька пісень, а на закінчення програми Богдан Маланяк на відео-стрічці зрепродукував на екрані недавно ним опрацьований монтаж під наг. "Від Реґенсбургу до Союзівки". Ведуча програмою Люба Боднар подякувала всім членам Комітету та організаторам за їх працю й закінчила словами І. Франка: "Не забудь, не забудь юних днів, днів весни..." і словами: "Дай Боже, щоби пережиті разом хвилини ясною зорею опромінювали наші серця і до слідуючої зустрічі в Реґенсбургу".

10-го вересня вранці у місцевій церковці відбулася співана Служба Божа з участю всіх приявних на обох з'їздах. Відправляли о. Архимандрит д-р Любомир Гузар, котрий виголосив дуже повчальну проповідь про покликання, та місцевий парох о. Володимир Заяць. По розмаїтих імпрезах удень бувші гімназисти Реґенсбургу зібралися біля ватри над потоком у лісі поспівати пластових пісень. Важко вірити, що й по 50 роках потравлять викресати в своїх серцях стільки любови, прив'язання та дружби і то мимо вже старшого віку та різних життєвих шляхів, невдач, клопотів, а то й трагедій.

Вони все вертають до цього озореного кленово-калинового містка молодости і тяглости. Уважаю, що спомини минулого і з'їзди є дуже продуктивними, потрібними і їх треба конче плекати. Вони наче той ланцюг поколінь: насичують і зміцнюють нас духово, ми пригадуємо минуле, нашу юність і молодечий запал і наче самі себе відмолоджуємо. І аналізуючи з сьогоденням, ми можемо зробити прогнози прийдешнього та передати їх нашим нащадкам. Тож до милого побачення знову на черговому з'їзді Реґенсбурґців і Божих ласк для всіх гімназистів і таборян.

Володимир Боднар

"Свобода" 26 вересня, 1995 р.

ЗАМІСТЬ ПРИВІТУ!

Даруйте, дорогі Реґенсбурґці, що насмілююся Вашу приємну товариську Зустріч обезпокоїти моїм письмом, яке має діловий характер.

Вина в тому нашої всім милої і незаступимої пані Людмили. Десь три роки тому вона прислала мені витинок з газети, в якому була коротка згадка про те, що посестрою Одеси в Україні став німецький Реґенсбург. По якомусь часі я забув про це. Щойно рік тому коли моя дочка вибиралася заплисти своїм вітрильником в Україну, зокрема задержатися довше в Одесі, прийшла мені думка чи не добре булоб скористати з нагоди і для кращого співжиття тих двох міст написати до українців Одеси про наше творче пятьрічне перебування в Реґенсбурзі, а що більше

про появу нашого Збірника. Потелефонував я до пані Людмили і пана Миколи Кавка, які радо одобрили мій задум. Тоді я пишу листа до ректорату університету в Одесі, де дочку радо вітають та просять бодай про один примірник нашого видання. За старанням пані Людмили пан Богдан Маланяк прислав мені книгу, яку молодша дочка в місяці червні ц.р. перевезла до Одеси. Коли я очікував посвідки на одержання книжки від університету, несподівано написала мені старша дочка, що вона після довшого перебування на місці, прийшла до переконання, що, з огляду на більше число читачів, буде практичніше передати книжку міській бібліотеці. Діставши апробату від пані Людмили на таку заміну, дочка вкінці передала книжку бібліотеці, але це вже пізно, щоби бажана посвідка була доручена на сьогоднішню Зустріч.

При тій нагоді повідомляю, що я несподівано довідався про те, що наш Збірник можна ще набути в Українській Книгарні в Едмонтоні, Канада.

Рівнож хочу пригадати, що 1997 року церква св. Віта, якою ми користувалися в часі нашого перебування в Реґенсбурзі буде святкувати 1,000-літний Ювілей свого існування. Хоч формально беручи ми до того не є уповажнені і сьогоднішна Зустріч має товариський характер, але чи не варто її використати для пожиточного діла і подумати над тим якби виявити свою пам'ять та вдячність тим, що простягнули свою помічну руку нам коли ми були в потребі.

Бажаю всім учасникам провести приємно час

Михайло Бойко з дружиною
Оранж, 5 вересня 1995 р.

"Аби ще раз", зима 1995-1996 р.

ЇДУ НА З'ЇЗД РЕҐЕНСБУРҐЦІВ!

Написала **Віра Комарницька-Писарівська**

(бис хто не присвоїв!)

Спакувала-м манелі, в руки взяла мешти – на моду, вигоду і оборону. Перестрашені діти питають: "Мамо, як Ти будеш на тих шпильках ходити?" – "Не журіться, я все так ходила: до церкви боса, а під церквою взута".

Сіла до мого "антику" і гайда на Союзівку. Мотор пригадав собі "юні дні" і грав на повну оркестру, а я співала на всі голоси "як була я молода, то була я красна". По дорозі всі шофери бачили, що їду на велику урочистість, – трубіли й вступалися з дороги.

Приїхала на Союзівку й відразу йду до бари прополокати горло. Коло бари затримала мене якась пані Гайбол-ова, питається: – "Ви з якого міста?" Кажу: "Зі

Львова". "А з якої вулиці?" Думаю – біда. Кажу: – "Моя хата була скраю". Пані щось муркнула під носом і каже: – "Ідіть, ідіть, там більше є таких зі Львова".

В барі випила один і другий (дальше не рахую), набрала "духової сили". Підходить до мене якась пані Зальцбурґ-ова і каже: "Яким правом Ви з Реґенсбургу хвалитесь, що Ви найкращі?" Хоч не знаю о що ходить, з реґенсбурзької гордости позицій не здаю. Зміряла її згори надолину й кажу: – "А певно, що я краща. Мені віддавна всі хлопці так казали". Пані трохи розгубилась та й каже: "Я напишу на Вас до газети". – "Пишіть" – кажу, "я теж писати вмію". Пані щось подумала, усміхнулася й каже: "О, перепрошую..." – "О, то ми рівні" – перебиваю – "приємно Вас пізнати. Називаюся Віра Єзиката". – "Гандзя Єнзовата" – відповідає. Підолляли знайомство і в згоді розійшлися...

Іду подивитися, що там наші реґенсбурці роблять. Між нашими велика радість: доктор М'ялковський привіз із своєї европейської фарми медицину чудоріст (miracle grow) для лисих. Шкода, що не приїхав на з'їзд доктор Юлько Ґной, він нагло потребує тої медицини. Богдан Маланяк, який на кожнім з'їзді доказував, що має 14 років, відразу дістав буйну чуприну і виглядає як 12-ть, щасливий, непосидющий, якби шпильку мав у кишені, всіх вітає, без кінця говорить, а як щось йому не хотячи вирветься, то йде до Люди, чи не провинився. Люда добродушно усміхається і дозволяє йому на всяку пустоту.

Здавалося мені, що Люда моя правдива товаришка, але то добрий нумер: присвоїла собі мій вірш "Дід Характерник" і на урочистім відкритті з'їзду прочитала як свій власний! Всі їй дуже плескали, зібрала гонори, а я тільки облизалася... Хто би то повірив – така порядна! Але їй так легко зі мною не піде, мусить віддати мені мойого діда, а як не віддасть – "то пущу ї в газети" (нехай усі знають!!!)

З'їзд відбувся першої кляси (до другої ніхто не перейшов). Дівчата виглядали, як повні ружі, видко, що багаті – не жалують собі смачного, крім кількох, які ніби тримають строгу дієту, але ми знаємо ліпше – скупі (хоч "чудо-ріст" купували). Щасливі хлопці тішилися медициною. Тільки доктор М'ялковський забув їм сказати про побічні наслідки (side effects), що може вирости на голові шовкова косиця! Що виросте, то виросте, ліпше щось, як нічо. На слідуючім з'їзді будете не тільки кращими, але й квітучими. Бажаю Вам доброго урожаю!

Віра Єзиката

"Аби ще раз" ч. 1, жовтень 1995 р.

ЛИСТ ЛЮДМИЛИ ЯРКО-ПОЧТАР

Жовтень 1995 р. (після з'їзду ч. 8)

Дорогі й Любі Друзі!

Пишу до Вас усіх частинно на заклик Богдана Маланяка, але більше з власного бажання поділитися особистими враженнями та подякувати УСІМ учасникам за чудово проведені хвилини на Союзівці, бо Ви всі разом і кожен зокрема причинилися до успіху нашого З'їзду (8-го з черги). Кожен із Вас додав свою часточку до цих радісних неповторних хвилин.

Найбільша вдячність і признання належить усім ініціяторам, організаторам і виконавцям, але Ви всі разом створювали настрій і атмосферу, випромінювали той особливий чар, теплоту, радість і дружність.

Мені бракує відповідних слів, щоб належно висловити свої почування від хвилини прибуття на Союзівку в п'ятницю пополудні до понеділка ранку, коли треба було відїжджати... Кожну секунду хотілося б закарбувати в пам'яті... А вони пробігали так швидко...

Для мене цілий час З'їзду був насичений інтенсивними емоціями. Глибоко хвилюючим під час бенкету було виголошення імен померлих професорів і учнів. Під притишені звуки "Заповіту" на фоні відеострічки з краєвидами України, Люба Гурко-Боднар і Славця Маланяк-Оранська, чергуючись, із урочистою шанобою вимовляли кожне прізвище, разом із яким у пам'яті виринало знайоме і дороге обличчя. Схиляю голову в пошані до професорів, але не можу затамувати гострого болю на згадку так передчасно втрачених друзів. В уяві бачу їх повними життя, з деким ще, здається, так недавно раділи зустрічами... На коротку мить відчуваю їхню присутність...

Цілим серцем сприймаю вірша О. Гайського, якими Люба закінчує свій привіт:

Минула наша юність золота...
І друзів розділили океани,
І метеором в безвість мчать літа...

Та не забули юности ми днів,
Хоч різними крокуємо шляхами,
Є наші друзі і тепер між нами...

Чи бачите?... Ми знову між собою,
Так само, як колись
Ми знов разом зійшлись,

Чи чуєте? Довкола нас лунають
Знайомі голоси, ті самі, що колись
Лунали в школі нам...
І тут ті самі ми, хоч позміняв нас час...

Під впливом тих слів і того настрою проходить мені цілий З'їзд. І диво – дивне! Чим більше спостерігаю своїх друзів, тим виразніше бачу, що хоч і "позміняв нас час", ми таки цілком "ті самі, що колись": в кожного лишився той самий голос, сміх, рухи, манери, звички, спосіб реагування, особисті властивості. В декого певні риси навіть більше увиразнилися! Ось поважна дама, яка мало чим нагадує малу дівчинку з тоненькими кісками, – так само завертає очима, так само розставляє слова і має стримані рухи, як майже 50 років тому! Ось дві дівчини схилились головами, щось говорять до себе і хихочуть... Та я ж бачила їх такими

самісінькими у 5-й чи 6-й клясі! Оглядаюся на других і майже в кожного знаходжу щось давнє – призабуте, але притаманне лиш даній особі. І ніби втрачаю відчуття часу: що було, а що є, в якому я світі – колишньому чи сьогоднішньому, бо минуле й теперішнє сплітається в якусь одну нерозривність...

Мене переповнює якесь невимовне почуття радости й близькости, тепла й любови до всіх. Здається, хотілося б усіх пригорнути, кожному вділити бодай краплинку тієї сердечности. І тому так тішуся, коли, підбігаючи, Ляля Н. тільки й може вимовити: "Я така щаслива, що я тут!" Цілковита співзвучність! Хочеться, щоб усі так почувались!

І ще одно: яких гарних подругів-дружин вибрали собі наші друзі!!! Вони додають так багато до успіхів наших з'їздів і вже стали невідємною милою часткою Реґенсбурзької Родини.

Усе гарне – коротке. І аж надто швидко приходить час прощань... Кожен із нас повернувся до власного життя. Але вірю, що приємні спогади ще довго жеврітимуть у наших серцях...

Ще раз дякую УСІМ за ВСЕ. За кожне тепле слово, усміх, дружню руку. Не можу не згадати зокрема тих колеґ і їхніх дружин, без помочі яких я була б не здолала у кромішній темряві тієї кам'янистої стежки до ватри і назад...

Не забуваю і тих, які прибути не змогли.

Усім – щирий реґенсбурзький привіт!!!

Із сердечністю –

Людмила Ярко-Почтар

МОЯ ПЕРША ЗУСТРІЧ З ГІМНАЗИСТАМИ З РЕҐЕНСБУРҐУ

Вже пройшло значно більше, як 4 місяці після зустрічі з колишніми учнями реґенсбурзької гімназії, з нагоди її пятидесятиліття, а в мене думки, ще й досі літають, як сполохані горобці. І раптом уявні кусочки почали вкладатися в картини, творючи барвисту мозаїку, насичену спогадами минулого. З туману десятиліть, виринають моменти, які вже почали притрушуватися пилом забуття.

Пригадалося коли, з трепетом, очікувала на розмову з паном Миколою Величком, тоді я ще не знала, що він буде директором гімназії і вчителем історії старовинного сходу. Дивився скептично на мої свідоцтва з совєтської десятирічки. Тоді клалася на терези моя доля, яка все ж таки була до мене ласкавою й допустила до храму науки і пізнання.

Спочатку доривочне, потім устабілізоване навчання, товаришування з однокласниками.

Період виїзду мешканців оселі Ґангґофер Зідлюнґ в різні заокеанські країни, а я була першою з нашої групи. Тоді зовсім не думала, що може з кимось з одноклясників зустрінуся. Вірка, якій мені здавалося, було "море по коліна" ніби вгадуючи мої думки, підбігла до гурту і тримаючися високих нот, пропищала – "треба домовитися, де б ми зустрілися за 20 років!" Решта, здивовано, повернулася в сторону, відкіля пролунала ця неймовірна пропозиція. Де зустрітися? Як тримати контакт? Де ми будемо за 20 років? Чи пізнаємо когось? Посипалися питання. Нам треба всім приїхати в гранатовому вбранні. Не пам'ятаю кому саме прийшла думка, можливо Орисі, що може тоді гранатовий не буде в моді? Цікаво чому мені не проходили й не приходять такі високопарні думки?

Проте доля знову була ласкавою й з деякими таки зустрілася й пізнала без гранатового вбрання. Я одинока з батьками, з нашої групи, поселилася в Англії. Проте більшість осіла в Австралії, Америці, Канаді. Тому й пятидесятиліття гімназії відзначалося на Союзівці – розкішній оселі, як на англійські стандарти.

Літак приземлився на летовищі, близько Ню Йорку. До оселі добиралися автобусом. Не знаю про що думав Богдан, мій чоловік і супутник, але я пробувала намалювати картину зустрічі. Ілюзій не робила, що всіх пізнаю, бо після такого проміжку часу, може й мами рідної не впізнала б.

Автобус, похитуючися мчав вперед, минаючи мальовничі краєвиди, на тлі яких виринали гарненькі будиночки, що соромливо визирали зза дерев. В автобусі прохолода. Подорож, здалася, мені, досить довгою, можливо ще й тому, що їхала в невідоме. Тривога, щоб не проминути зупинки не дозволяла зімкнути важкі від втоми вії.

І ось перша ластівка – Сумівська Оселя, а незабаром і Союзівка. Проїздимо напис, побіч нього малюнок – в народньому одязі, гуцули з трембітами. Від радості хотіла крикнути. Проте цивілізація взяла верх.

І ось автобус, зі скреготом, зупинився, піднімаючи хмару пилюки – Там є таксівка, махнув вперед рукою водій, коштуватиме п'ять долярів. Викинув в пилюку валізки й зник з обрію.

Спека неймовірна, в душі заскребло. Таксяр не балакучий, але лаконічно відповідає на запити. Крутою вузькою дорогою піднімаємося вгору. Минаємо деревяну церкву. Пізніше довідалися, що вона українська. Побудована в гуцульському стилі не тільки ззовні, але й всередині, інтер'єр мистця Якова Гніздовського.

Нам вона дуже сподобалася і оригінальністю іконостаса, а також вікна з імпозантними вітражами.

Авто зупинилося, як нам здалося, перед головним будинком. Нас зустріли два здоровенних пси, що лежали обабіч дверей. Богдан пішов полагодити з нічлігом і нашим побутом, я ж залишилася біля валізок та зловіщими собацюрами, які, слава Богу, не виявляли до мене жодного зацікавлення.

В очікуванні розглядаю знайому крамницю, бо бачила її на поштівці. В супроводі симпатичної пані виходить усміхнений Богдан, а це означало, хоч ми наперед і не замовили кімнати, все ж нас примістили спочатку в Одесі, а потім в Карпатах. Приємна простора кімната з телевізором і з усіма зручностями. Отаборилися на першому поверсі, з веранди вигляд на ліс, по деревах стрибають вивірки,

не звертаючи уваги на якихось двоногих зайд.

В їдальні показали нам стіл за яким ми мали сидіти під час побуту в оселі. І саме там зустріли підстаркуватих, таких як і ми гостей. Виявилося, що в той сам час був з'їзд гімназистів з Зальцбургу. По них, не важко було собі уявити, що тут буде показ мод і я не помилилася. Мій "репертуар" був надто обмежений, щоб три рази на день передягатися.

На одну пару, що сиділа біля нас, може б і не звернула уваги, якби не знайомий голос. Виявилося, що він належав професорові Мелешкові. Мали приємність познайомитися з його дружиною Таїсою і навіть потоваришували. Спільні зацікавлення сприяли спілкуванню й теми не вичерпувалися. Пізніше прийшло до мови, що проф. Мелешко був на кожному реґенсбурзькому з'їзді, а це означає, що мав бажання і можливість, зустрітися з колишніми учнями.

Так, не пляную чи наперед, ми стали першими ластівками реґенсбурзького злету. І хоч з'їзд був гімназії й мешканців Оселі Ґанґгофер Зідлюнґ все ж більшість були таки гімназисти, а тепер титуловані і без титулів колишні мешканці Реґенсбургу. Серед них доктори, професори, економісти, інженери, філологи, вчителі, редактори, мистці, посполиті (в 16-му столітті так називали міщан) і піхота, іншими словами розумні недоучки. (Останній вислів належить приятелеві моїх батьків).

Все ж хочеться закінчити думки серйозним ствердженням. Нам обом невимовно приємною була зустріч з колишніми товаришами, товаришками, бо з деякими я й тепер листуюся. І хоч ділить нас океан це аж ніяк не перешкоджає нам мати контакт та ділитися новинами, а часом і згадувати безжурне дитинство та юність.

Ніна Марченко (Сесь)

1995 р.

СТРИБОК В МИНУЛЕ

(О. Рівний, 1997 р.)

Щасливе дитинство у спокійних обставинах, нагло перерване воєнними подіями, розлука з родиною, жорстока негостинність чужини, жахіття війни, недостача їди і кінець кінцем поворот до нормальності. Здається що, до певної міри, кожний з нас пережив або є зазнайомлений з таким сценарієм.

Всякі добрі як також неприємні пережиття, немов неґатива фільму, залишаються з нами на завжди. На щастя творчість Всевишнього зробила так що людська природа пристосовує себе до всего. Ми радше стараємось зберегти у нашій пам'яті приємні досвіди, а болючі відкладаємо десь в зад, до самого споду.

Кінець війни не був кінцем для нас. Непевність поглибилась, а надія на скорий поворот на батьківщину сталась труднішою. Для нас судьба призначила

нове завдання. Завдяки американській мілітарній адміністрації зорганізовано житлеві оселі або табори до яких зїжджались скитальці з усіх закутин Німеччини. Тут вони знаходили своїх земляків і почали новий етап свого життя. Регенсбурзький табір це один із найкращих. В складі управи цього табору були одиниці які мали знання і досвід до сприяння умов для виховання молоді. Відкриття шкіл було їх найвищим пріоритетом.

Українська Гімназія в Регенсбурзі привабила найкращі академічні сили поза межами України. Ввесь професорський склад був дійсно подивугідним. Вони працювали у надзвичайно важких обставинах. Не було ніяких підручників і відчувалось брак паперу. Тільки деякі професори мали по одному примірникові і то все.

Таблиця в цьому випадку була найкращою мідією комунікації. Можливо що через це у кожного з нас рукопис розвинувся до високого ступня. Помимо того що це було великою працею для всіх, все таки кожний студент був добре мотивованим і посідав сильну спрагу за наукою тож ця додаткова праця не відчувалась важкою.

Мої спомини з часів Регенсбурської оселі і гімназії це найкращі моменти в мойому житті. Перш за все тут почався процес гоїння. Зорганізована громада нагадувала нам Україну в мініятурі. Вона дійсно відзеркалювала нашу батьківщину, бо вона представляла мозаїку всіх страт суспільности і околиць.

Українська Гімназія залишилась в моїх думках як сила яка мала рішальність у формуванні нашого характеру, видвигнула наші вартості етики і моральности та розширила панораму світогляду. Моя кляса це конгламорат друзів і подруг, які завжди були у ввічливих, приятельських відносинах. Завжди помагали один одному якщо поміч була потрібна. Помимо того що війна "обрабувала" нам наш ранній молодечий вік, нам вдалось зберегти і засвоїти нашу людяність. Ми поважали і вірили в гідність людини згідно із защіпленими в нас прикметами. Тут ми поглибили і поліпшили їх бо вони були базовані на любові до Бога і ближнього свого.

Наш процес дозріння був приспішений війною. Із дитинства ми стрибнули в дорослість. Гімназія була джерелом знання де нам відкрито знаряддя, які ще до сьогодні з нами. Вона заповнила прогалину бурхливих часів. Ми тепер є активними в наших громадах, виконуємо наші обов'язки супроти нашого народу, боронимо його ім'я. Все це вказує на те, що наші виховники вивязали себе в якнайшляхетніший спосіб. Всі наші принципи, прикмети і вартості викликані ще за дитинства були значно підкріплені нашими виховниками. Їм належить честь і слава, а ми мусимо подбати щоб ця традиція була передана грядучим поколінням. Щасти нам Боже і на все добре.

"Вісті УКО", Лос Анжелес, липень 1997 р.

ЛИСТ БОРИСА ВИТЯЗЯ ДО БОГДАНА МАЛАНЯКА
ПІСЛЯ РЕҐЕНСБУРЗЬКОГО З'ЇЗДУ 20-24 ЧЕРВНЯ, 1999 Р.

Хоч в моєму житті мені довелося чимало подорожувати, але цьогорічна подорож навкруги світу була чимсь надзвичайним. Не лише тому, що вона була довша, як інші з багато непередбаченого і незаплянованого і не тому також, що в мій уже вік наслідки якихось невдалих кроків мають більш серйозні наслідки як в молоді літа. Ні! Головним чином це тому, що я перший раз за пятдесять років їхав на зустріч з колишніми співшкільниками української гімназії в Реґенсбурзі, де я провів два роки повоєнних часів. Це релятивно короткий період в житті коли ви уже є дідом. Ну і яке ж може бути сучасне відношення з людьми яких я колись більш-менш або і зовсім не знав. В ті далекі часи ми мали спільні проблеми існування хоч минуле багатьох з нас було таке відмінне. Химерною долею ми якось були згуртовані в тій гімназії і в таборі для біженців. І насувалося питання що спільного можуть знайти підстаркуваті люди які живуть різноманітним життям по різних країнах? Чи спроможуться вони за короткий час створити пригідні умовини для успішної зустрічі?

В той самий час виникало якесь інше почуття так ніби хтось розгортав накопичений роками попіл, щоб дозволити добродійній теплоті жару вийти на поверхню. Відчуття тієї теплоти якось було пов'язане зі споминами гімназійних років. Мені здається, для багатьох з нас, після воєнної перерви навчання, поворот до шкільної лавки виглядав якимсь дитячим і далеким. І велика заслуга і подяка тим всім, які спричинилися створити для нас той трамплін в широкий світ.

Тарахкотіння і трусанина приземляючого літака обірвали мої розважання; я прибув з Кентавну до Лос Анжелес. Трохи розгублений у великому натовпі у величезному аеропорті, я таки без вагань пізнав в юрбі Богдана, мого доброго друга співклясника, який на мене чекав. Зустріч була тепла і вже в авті я якось відчував, що ми сидимо один попри другого як на шкільній лавці.

Так як я не мав конкретних плянів відвідин Каліфорнії, Данко цим зайнявся даючи мені добре підготовані вказівки до різних цікавих місць "стейту". Кожний день відкривав мені нову кольористу сторінку і я був захоплений. Але настав час коли я мав відлітати до Чікаґо і ми собі побажали швидкої зустрічі на Союзівці. З Чікаґо я в назначений день прибув до Ню Йорку, де на летовищі на мене уже чекали мої добрі, старі знайомі Ігор з Лілею. В авті, по дорозі на Союзівку ми вимінювалися особистими новинами і не схаменулися як уже побачили придорожній тризуб сумівської оселі і трохи далі скрутили на дорогу, яка вела до Союзівки.

Після реґістрації, де я отримав велику, з модерним устаткуванням кімнату я пішов до центрального будинку "бадати терен". На мої привітні усмішки зустрічним я не завжди мав позитивний відгук. І не дивно, бо ж всі не були колишні гімназисти з Реґенсбурґу. Дехто може подумав, що я шукаю авантур або такий собі у кого не "всі вдома". Нарешті я натрапив на тих, які мене або я їх розпізнав. Потрохи, потрохи коло знайомих збільшувалось і час до часу виникали емоційні моменти. По деякому часі атмосфера підігрілася і стала більш гучнішою.

Виникало бажання ще потиснути чиюсь руку, сказати комусь приємність чи комплімент, а може навіть удостоїтись запізненим поцілунком. Якось непомітно ми почали себе почувати молодшими і більш бадьорими. Наші буденні турботи зійшли на задній плян. Наше підсвідоме "Я", яке так часто десь ховається виходило на поверхню, бо ж пристосовуватись до обставин не було потреби. Як барвисті квітки зарясніли вишивані блюзки та сорочки додаючи кольористости настрою. Цей спонтанний вияв радісної енергії треба було якось спрямувати в русло. І тут знову Богдан показав свій організаційний хист. Він і запрошував і заповідав і розважав, щоб виповнити програму. Бо ж чи то була Служба Божа, чи відео проекція чи якийсь інший попис, все мусіло вкластися в намічений час. Well done, Danko! Лише до їдальні не потрібно було нікого запрошувати, бо хто ж би схотів собі відмовити тарілку смачного борщу чи вареників.

У вільний час для нашої диспозиції були тенісні площадки, великий басейн до плавання, а для тих що бажали спокою була телевізія чи бар. Любителі природи знаходили своє задоволення в прогулянках по лісі, де в той час можна було назбирати чорниць.

Кожного вечора по закінченні офіційної частини програми було неофіційне продовження святкуваня в одній з особистих кімнат. Піднесений і веселий настрій може і турбував деяких сусідів, які не долучилися до гурту, але то не тривало до пізньої ночі.

На передостанній день зустрічі був влаштований бенкет з танцями. Мене несподівано вибрали королем лише тому, що я приїхав з далекої Африки. Королевою була вибрана Ніна з Англії. Це більш зрозуміло, бо ж там є споріднення. Ми в двох обійшли наших "підданих"стукаючи їх нашими скептрами-булавами по плечах, а часом легесенько по голові, щоб усвідомити їх що королівство, яке є розпорошене між Америкою, Европою і Африкою і Австралією і "над яким сонце ніколи не заходить" є дійсністю.

В останній вечір ми влаштували традиційну ватру на площадці коло басейну, бо в лісі була небезпека пожежі. Було багато жартів, сміху і співу. Хоч ми і є спонтанно співучий нарід, але трохи бракувало спільної вправи.

Відїжджаючи з оселі всі мої сумніви чи є спроможні, розсіяні по світі, колишні учні української гімназії в Реґенсбурзі з'їхатись і влаштувати приємну зустріч, розвіялись. Якщо погідні обставини складуться, то я не вагатимусь, щоб знову приїхати на "Аби ще раз" з'їзд.

* Борис Витязь помер у січні 2005 р.

ДУМКИ ПРО НАШІ ЗУСТРІЧІ

Слово "зустріч" повинно дати нам "філософію" наших "гімназійних" з'їздів. В англійській мові вживаємо слово "REUNION", тобто "зустрінутися знова, зустрінутися після перерви". Зустріч, це не наукова конференція або академічний виклад. Це не форум для дослідження економічних, політичних чи суспільно-громадських проблем. Вкінці, це не місце для предложення резолюцій чи вимог, мовляв ступайте нашими слідами. На нашу думку, зустріч, це радше черговий товариський з'їзд колишніх гімназистів що поділяли долю і недолю після воєнного життя на чужині. Це чергова зустріч людей, дружність яких, закріплена в молодих літах, триває до сьогодні.

Зустріч має навіть певну формальність так довго, як ця формальність не стає головною метою зустрічі. Деколи після зустрічі чуємо, що було: "замало вільного часу", "замало часу на гутірки по клясах", чи що програма була "за штивна". В таких випадках формальність стала метою зустрічі.

На кожній зустрічі ми відмічаємо особу чи подію що мали посередній або безпосередній вплив на формування наших молодих інтелектів. Ми також проводимо гутірки про події в Україні. Очевидно, цьому не присвячуємо цілу зустріч, бо сумніваємось, що ви цього бажаєте.

Всі ми належимо до ряду суспільно-громадських та наукових організацій і напевно беремо активну участь у їхніх програмах. Знова їхати із Англії на Союзівку на виклади, святкування чи дебати, які б важні вони не були, на нашу думку, не має ніякого сенсу.

Можливо, що із часом "філософія" наших зустрічей зміниться. Але, покищо, хочемо хоч у спогадах, залишитися молодими реґенсбурзькими гімназистами ще на деякий час. А потім побачимо.

Л. Василь

"Однодніка", 2003, 14-та зустріч

НА ЗУСТРІЧ "РЕҐЕНСБУРҐЦІВ"

За чим ідеш?
Чого шукаєш?
Здається – усе маєш.
Десь рай буває? І там
Квітку рання роса краще не одягає...

Легіт давньої весни минає,
Цілюще слово десь сховалось;
Твій друг тобі пригадає –
Щире слово здригнеться –
За тим ти шукаєш!

Чи зірку хто досягнув з неба,
Чи чорну перлу з дна моря –
Давня мана,
Тепер не наша то мета!

Дружнє слово нас звеселить,
Підправимо втомлені крила,
Полетимо в юні дні весни,
Що десь пішли, пішли, пішли,
Дружнє слово на спомин нам залишили...

Віра Комарницька Писарівська

(Зустріч "реґенсбурців" відбудеться на Союзівці в днях 20-24 червня 1999 р.)

З ПРИВОДУ З'ЇЗДУ РЕҐЕНСБУРҐЦІВ

(11-14 вересня 2000 р., на Союзівці)

Здається – що не так давно повторяли ми з ностальгією слова Богдана Лепкого: "Далекий світ, великий час, пливуть літа рікою"... Та в добу суперсонічних літаків, електронної пошти та безпосередньої комунікації, а зокрема в старшому віці – літа вже не пливуть, але летять стрілою. І "десятиліття в минувшість кануть" швидше, ніж встигаєш рахувати. Ніби й не зогляділися, як півстоліття (ПІВ-СТОЛІТТЯ!) минуло, від коли причалили ми до берегів ріжних країн після воєнного лихоліття.

Багато води пропливло за той час, багато історичних подій збулося. Змінився неймовірно світ, змінилися до непізнання і ми. Незмінними залишилися лише спогади юних літ, а в нашому випадку – спільні переживання шкільних років у славному Реґенсбурзі. Та ще поглибшала наша своєрідна й неповторна дружба.

Всі ми й тепер розкидані по світі, кожен живе власним життям і власними турботами. Але коли зустрічаємося – ніби й не розлучалися ніколи, незалежно, як довго не бачилися. З роками міняється наш вигляд, сповільнюються рухи, і багато "терня у серце вросло"; багатьох уже забракло навіки, а ми все таки з'їжджаємося... З'їжджаємося не тільки для того, щоб доганяти літа молодії (ой, уже не доженеш!) і пригадати спільно прожиті "у щасті і журбі" роки, а більше для того, щоб почерпнути із чародійної криниці дружби, щоб відновити близькість і тепло. Ото ж і зібралися ми знову тут, щоб у дружньому колі забути всі приємности сеньйорського віку та відновити і затримати в душі іскорку колишніх самих себе. Бо і тут ті самі ми, хоч позміняв нас час... А знайти іскорку свого колишнього "Я" вдається лише на Реґенсбурзькому з'їзді!!!

Людмила Ярко-Почтар

ПРИВІТ НА ЗУСТРІЧІ В 2004 РОЦІ

Вельмишановні учасники
Реґенсбурзької зустрічі в 2004 році.

Моє перебування і душпастирювання серед українців-біженців у Північній Баварії залишається для мене милим спомином. Моє мешкання в таборі "Ді Пі" в Реґенсбурзі, "на горі" переносить мене до часу довшого як пів сторіччя, тобто до часу, коли ми, я і Ви, переживали свіжу тугу за Рідним Краєм. Сьогодні я далеко від Вас, зломаний старечим віком, не можу, як це було колись, служити Службу Божу і проповідати до Вас. Та все таки я хочу запевнити Вас, що я духом з Вами. І

ця духова злука дозволяє мені пригадати собі і Вам наш обов'язок котрий тяжить на нас що живемо в діяспорі.

Зберігаймо віру в Бога, котрий благословив нас Вільною Незалежною Державою. Навчаймо наші діти і внуки відвічної правди, що на світі є місця де сонце є тепліше а небо більше голубе, але не має другої України і другого Дніпра.

Завжди з Вами,

о. Еміліян Шараневич

15-ий З'ЇЗД РЕҐЕНСБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ, 2004 Р.

1949 рік був маркантний для повоєнних біженців "Ді-Пістів" реалізацією масової еміґрації до Америки, переміщенням та сконцентруванням таборів в зв'язку з виїздом колишніх мешканців і закриттям льокальних шкіл, а для нас найважніше – гімназій. 1 січня, тиждень перед моїм виїздом з Реґенсбургу, я один-одинокий зі своєї кляси здавав прискорену матуру, трохи пізніше всі інші восьмиклясники, а там і учні сьомої кляси проходили матуральні іспити. Реґенсбурзька гімназі перестала існувати – наша українська гімназії на еміґрації.

Минуло десять літ і деякі з наших ентузіястів рішили зорганізувати вперше зустріч колишніх учнів нашої гімназії на Союзівці! Ще жили наші професори, богато з них в Америці, ну і ми були молодші, повні енергії і теплих згадок про Реґенсбург. Зустріч була успішною і протягом останніх 50 літ з коротшими чи довшими перервами, завдяки енергії і присвяти ентузіястів зі сходу Америки, зокрема Василя Лучкова, Чікаґської колонії колишніх Реґенсбуржців (такої численної, що нема як усіх згадати), ну і Данка Маланяка з Голівуду, започатковано дальші серії з'їздів. Цього року, 55 літ після нашого розпорошення по світі, відбулась 15-та зустріч знову ж на Союзівці в днях 13-16 вересня.

Сама по собі це не велика подія, але факт що це уже 15 зустрічей вказує на співжиття створене серед нас – тоді молодих учнів – яке маніфестує себе по сьогоднішний день. Розпорошені по цілому світі, ми затримали зв'язок від Европи по Північну і Південну Америку, Австралію, Африку, а останньо навіть Афґаністан. І так як в минулому, з кожної закутини зявляються репрезентанти на наших стрічах. Не всі нараз, але на кожній хтось із членів далекого віддалення являється відновити зв'язок дружби. В гімназії було ледви чи 300 учнів, а на кожній зустрічі зявляється 50-60 учасників.

Такою емоційною була і 15-та зустріч що відбувалась під гаслом "Хай світ нас пізнає – Пам'ятаймо!" базованим мабуть на гарячковім намаганні видати продовження до знаної книжки про Реґенсбург, присвячене колишнім гімназистам. Дискусії на ту тему проходили продовж двох днів нарад. Дальше комітет подбав і про інтелектуальні зацікавлення учасників заплянувавши дві доповіді: "60-ліття

УГВР" за авторством Романа Маца і "Передвиборча ситуація в Україні" – д-ра Осипа Мороза. Вечором відбулось мистецьке читання поезій вибраних виконавцями: Людою Ярко-Почтар, Любою Караван-Коломиєць та Лялькою Малюк-Савин. В своїм вступнім слові Люда зацитувала уривок з твору Івана Франка: "Якби Ти знав, як много важить слово, одно сердечне, теплеє слівце! Глибокі рани серця як чудово вигоює – якби Ти знав оце...." І вміли усі три рецитаторки зачарувати присутніх своїм читанням, та і не диво, за всі роки перебування в нашій гімназії вони були знані з уміння відтворити написане слово, оживити його і захопити слухачів.

Не забули організатори і за практичні аспекти пов'язані з дальшим майбутнім, з плянами видання своєї книжки про дальші по-Реґенсбурзькі роки колишніх гімназистів, про розширення когорти учасників дальших з'їздів на народню школу, не ограничуючи їх тільки до гімназистів. Не забуто і про чисто товариські аспекти і розмовам та відновленням знайомств не було кінця. Великим успіхом і популярністю втішалась крамничка завдяки трудам Роми Мисько-Яхторович та Олі Кузик-Мочули. Про все подумано!

Як і кожного з'їзду, другого дня ранком відслужено літургію і панахиду за професорів, товаришів і приятелів що відійшли від нас: Вічна Їм Пам'ять!

А вечером – привітальний бенкет для відзначення нашого приятельства, нашого молодого духа, хоча і уже в дозрілому віці. Не усі що бажали приїхати були в змозі зявитись. Від них Ляля Малюк-Савин прочитала надіслані привіти: о. Е. Шараневич, та М. і Т. Мелешки від наших менторів, а там від товаришів: О. Бризгун-Соколик, О. Теодорович, Л. Кобзяр-Косак, М. Сосяк, О. Копцюх-Мороз, Я. Федьків-Букачевська, Л. Гурко-Боднар, Т. Дереш-Кривулич, А. Мартинців-Завадівська і Я. Корженівський. Дуже теплими словами вітала присутніх п. Володимир Кавка, наша адоптована гімназистка, яка в минулому нераз збогачувала наші програми своїм мистецьким читанням.

Приємною несподіванкою в програмі був показ мистецько вишитих українськими взорами суконок в пристосуванні до модерного вжитку (роботи Лялі Малюк-Савин). З вокального жанру Славця Маланяк-Оранська мистецько відспівала пісні: "Де Гори Карпати", "Пливе Човен" та "Мої Ясени" під звуки бандури (І.М.). Програму вечора закінчив п. Едвард Кухар коломийками пристосованими до учасників з'їзду.

Не диво отже що, на загальне бажання, вирішено наші з'їзди продовжувати, бо вони виповнюють певну прогалину в нашім розпорошенні, допомагають бодай на коротко відійти від буденщини і стримати неминучий прогрес часу. То ж на слідуючий рік уже плянується 16-та зустріч. До побачення на Союзівці!

Ігор Масник

ВІТАЙТЕ, ЛЮБІ ДРУЗІ!

Слово Людмили Ярко-Почтар

виголошене на 16-ій зустрічі у вересні 2005 р. в 60-ліття заснування гімназії

Насамперед – сердечно Вас вітаю і хочу висловити свою радість і приємність, що ще раз маю нагоду Вас тут побачити. Хочеться вірити, що й Ви всі разом і кожен зокрема радієте з нашої зустрічі, та що в серці кожного жевріє іскорка того дивно чародійного почуття, яке нелегко окреслити словами: чи це буде дружба, любов, сантимент, спільні переживання, близькість чи просто потреба чогось "для душі". Це те "щось", що заохотило й притягнуло нас разом зійтИся. Їхати на Союзівку вже не всім і не завжди легко, а цього разу декому взагалі не пощастило. І нема де правди діти, мої любі, ми вже таки давні... Навіть – дуже давні. Адже дехто з нас пізнався вже повних шість десятків років тому – в перших днях заснування нашої школи. Та навіть ті, що прийшли пізніше або до молодших кляс – теж уже "відзначили" понад пів-століття. І чи не подиву гідне, що ми, не зважаючи на всі життєві негоди й пригоди, зуміли пронести й зберегти це почуття? Значить, що таки було щось особливе, що з'єднало нас, щось невловимо неповторне, як неповторною і невловимою залишилася наша юність.

Майже п'ятьлітня історія нашої школи Вам добре відома. У серпні 1945 р. заходами Українського Допомогового Комітету, групи виховників і вчителів з директором Миколою Величком на чолі та при участі Матвія Мелешка започатковано нашу гімназію. В перших днях вересня, після вступних іспитів, почалося навчання майже в центрі Регенсбургу, в будинку кол. Дрезденського банку, в якому в той час приміщувався УДКомітет. Устаткування було досить провізоричне, не завжди була електрика й огрівання. Школа працювала на дві зміни, траплялися пропуски вечірніх годин.

У грудні 1945 р., під тиском совєтської місії, УДКомітет розв'язано, будинок забрано, і школа опинилася без приміщення (знову "displaced"). Кілька тижнів тиснулися ми по пару годин у бурсах, та в перших тижнях січня 1946 р. "відвойовано" перший поверх шкільного будинку на Оселі, в якому знаходився шпиталь. Від того часу наше шкільне життя поплило більш внормованим руслом, хоч ще бракувало підручників та різного шкільного приладдя. З бігом часу цей стан помалу покращувався, і ми стали почуватися справжніми, повноправними учнями.

Число учнів коливалося, як і коливалося все те наше "діпівське" життя. Почалося із 120-ти, дійшло майже до 300 в "зеніті" в 1947-48 роках, при перенесенні табору спало до менше 150, до Ульму мало переїхати біля 90. Можна вважати, що із усіми "перелетними птахами" пороги Регенсбурзької гімназії переступило понад 350 учнів. На жаль, ми якось ніколи не зібрали повного списку. Відбулося 6 (шість) матуральних випусків, плюс один в Ульмі. Видано 88 матуральних свідоцтв, плюс 7-10 в Ульмі; пропорційно не багато, бо в останніх роках учні старших кляс виїжджали майже масово. Наприклад, у нашій клясі до матури стало 18 осіб, а перед тим вибуло принайменше 13. З досить великої кляси роком вище – матури дочекалися лише 8 осіб.

Учительський склад теж був не менше "плинний". Хоч у загальному списку знаходимо понад 30 імен – число викладачів одночасно хиталося між 12 до 20 осіб. Дехто вчив тільки на самому початку, коли ще бракувало професійних педагогів, а дехто – при кінці, заступаючи тих, що виїжджали. Зокрема чужі мови на початках викладали ті, що їх знали. І так – англійську мову вчив Антін Артимович, німецьку – Володимир Кліш і Євген Гурко, латину – о. Юліян Катрій, при чому кожен із них мав якусь іншу функцію в таборі, а тому скоро залишили школу.

А були й такі "мимолетні", яких ані в списку нема, ані в нашій книзі не знайти, і майже ніхто не пригадує... От, скажімо – десь у 80-их роках прочитала я в пресі, що в Реґенсбурзькій гімназії українську мову і літературу викладав п. Дмитро Кислиця, який був ще й членом Таборової Ради та великим культ-освітнім діячем. Усі мої розпитування і пошуки до нічого не довели. Аж у 1987 році дещо прояснилося, коли вийшла в світ книжка "Світе ясний" Дмитра Кислиці, який згадує і про свій побут у Реґенсбурзі. Припускаю, що "Кислиці" в Реґенсбурзі в 1945-46 р. і справді не було, бо був або Ієвлів (правдиве прізвище), або ж виступав ще під іншим. І тоді, десь із дна моєї пам'яті виринула реальна постать, яку я бачила один-однісінький раз, коли в учительській канцелярії, десь в листопаді 1945 р. здавала вступний іспит з української мови. Прізвища не запам'ятала, а в клясі ніколи не бачила... Такі "мимолетні", що не закарбувалися в пам'яті були й при самому кінці. Ледве пригадую, що православну релігію викладав світський учитель. При матурі з природознавства професорів Мирослава Котиса і Омеляна Кушніра заступав учитель, якого я тільки й пам'ятаю з того, що надто часто повторяв слово "дайминато", і трохи не "спалив" мене на іспиті... Його прізвища мені не вдалося установити.

Про вчителів, які вчили довший час, і, можна сказати – тримали гімназію на своїх плечах – всі Ви більше або менше знаєте. І напевно кожен із Вас має власну опінію, власну симпатію або антипатію, власний улюблений або ненависний предмет. Дехто й до тепер згадує, як захопився або полюбив якийсь предмет завдяки вмінню вчителя цікаво подати матеріял. Не виключено, що в декого з Вас вибір фаху чи професії міг зродитися в якійсь мірі з нашої школи...

Були і загально знані, шановані й люблені вчителі. Напевно всі пам'ятають доброго й лагідного о. Павла Джулинського. Він учив греко-католицьку релігію, щонеділі проводив т. зв. реколекції і відправляв Служби Божі для учнів (на яких співав гімназійний хор). Його православним прототипом був о. Борис Яковкевич. Треба признатись, що їхньою добротою ми таке частенько зловживали. Цілком природно, що великий вплив мали вчителі української мови й літератури. В моїй клясі це були Ірина Романівська-Крилова, Евген Маланюк і Галина Карпова. В інших: Степан Масенко, Теодор Турчин і, може, ще хтось. Деякі вчителі викладали по кілька предметів, деколи ніби й неспоріднених. Евген Маланюк, крім літератури вчив математику і геометрію... Володимир Процик – українську і латину...

Думаю, що ніхто не міг забути нашого Директора Миколу Величка. Другого в нас не було. Його предметом була історія. Чи він учив у кожній клясі – з певністю тепер сказати не можу... Пишучи ці рядки намагалася пригадати – чи і наскільки він захоплював чи поривав нас своїми викладами. Знав він історію досконало, ніколи не користувався записками чи підручниками, викладав не

шабльоном "за книжкою", але плинно тягнув розповідь, ніби цікаву казку, хоч говорив досить монотонно і без патосу. До кожної історичної події (а ми саме брали старинну історію – Єгипет, Греція, Рим) він підходив "здалека" вияснюючи причини – посередні і безпосередні – і дана подія зразу набирала більшої ясности і зрозуміння, краще запам'ятовувалась і, можливо, привчала до логічного думання, аналізування і вміння робити висновки. Подібно до іншого правила, що "кожна акція викликає реакцію". Деколи мав він теж т..зв. виховну годину, коли намагався без менторського тону привчити нас до етичних і моральних засад та життєвих правд. І ця психологія діяла... І робиться жаль, що наш колишній "учнівський страх" заважав нам його належно оцінити, а може, й сприймати...

Як уже знаєте – цього року припадає подвійна кругла річниця: 110 років від народження і 50 років від його смерти. Вшановуючи його пам'ять приходиться ствердити, як мало ми знаємо про його особисте життя. Відомо, що був при УСС-ах, брав участь у бою на Маківці (хоч цей бій описав у книжечці-рефераті "Маківка" – але без одного слова про власну участь). Відбув полон десь на Великій Україні. Довший час був директором гімназії в Золочеві. Воєнна завірюха закинула до Німеччини. В Реґенсбурзі жив із дружиною Василиною у хлопячій бурсі. Про долю єдиного сина Богдана не було вісток (правдоподібно міг бути в УПА). 1949 р. виїхав до Америки, оселився в місті Нюарк, Н. Дж. Помимо непосильної фізичної праці в шпиталі виступав із рефератами. Передчасно, у віці 60 років помер 15-го вересня 1955 р. Чи про нього були які згадки в публікаціях УСС-ів я не знаю... У наших "анналах" теплим словом згадують його Євген Маланюк ("Однодніка", 1959 р.), Ілля Демиденко (книга "Реґенсбург"), Золочівсько-реґенсбурзька громада вшанувала його гідним і відповідним пам'ятником у Бавнд Бруку. Про це свого часу писалося в пресі... Відзначаючи його пам'ять віриться, що його праця і посвята не були даремними...

Треба теж признати, що наше виховання не обмежувалось до клясних кімнат. Багато вчителів уділяли нам свій час і поза шкільними годинами. Скільки разів професори Мирослав Котис, Омелян Кушнір, Іван Попель, Петро Макаренко та інші проводили цікаві пізнавальні екскурсії та прогульки. Душею Літературного і Драматичного гуртків була Галина Карпова, історичним відділом опікувався Іван Попель. Хором проводив спочатку Йосафат Пачовський, а потім Богдан Кушнір. Спорт – Олександра Бризгун (тепер Шанта) і Матвій Мелешко. Ми навіть мали свою Міжклясову Учнівську Громаду (МУГ), при створенні якої проф. Андрій Бойкович годинами втовкмачував у наші голови мудрощі складання статутів чи правильників та організаційних засад. Тоді це здавалося нудним і не дуже потрібним, але багатьом пізніше пригодилося в житті! Вправді, ми пробували практикувати само-управу в бурсі, але за мого там перебування – без особливих успіхів.

А коли ще згадаємо Пласт, спорт, театр, прерізні концерти, "академії", доповіді, живі газети, виставки, фестини, а навіть забави й учнівські витівки – то без перебільшення можна сказати що в нас було "інтенсивно насичене життя". А чи ж можна поминути юні поривання, романтичні мрії, зацікавлення і переживання? І все це, разом узяте, залишило незатертий слід і в нашій психіці і в наших душах. Адже зійшлися ми на Оселі з різних околиць, з різним вихованням і рівнем освіти, з різними звичками, уподобаннями а, може, і з деякими упередженнями.

Кожен із нас перейшов більші або менші трагічні і тяжкі воєнні переживання. Оселя стала для нас ніби пристановищем-притулком у тих непевних часах, трохи спокійнішим острівцем у розбурханім морі життя, рідною оазою в чужому краю. Ті особливі часи зродили особливе покоління, в якому схрестилася вся Соборна Україна поза її межами. То ж, може, й не дивно, що це все нас так міцно звязало, що й всемогутній зуб часу не зміг перекреслити.

Це вже наша 16-та товариська зустріч... Багато всього змінилося і в нас і довколо нас... І щораз менше й менше нас. Та поки ми ще тут, бережімо в серцях ті гарні, може й наївні, але шляхетні й чисті почування, бо в них відлуння нашої юности, нашого незіпсутого, кращого "Я"...

А сьогодні всі тут зібрані згадаймо з пошаною тих, що вже відійшли із життя, з'єднаймося думками з тими, які помимо найкращої волі не змогли прибути, бож всі ми є невідємними часточками тієї багатогранної, різнобарвної мозаїки, якою є наша унікальна, своєрідна, нездисциплінована, дещо розгукана, але неповторна Регенсбурзька Родина!!!

СЛОВО ЛЮДМИЛИ ЯРКО-ПОЧТАР

на бенкеті 17-го з'їзду, вересень 2006 р.

(Бенкет відбувся спільно з іншими гімназіями, які в той час також мали свої з'їзди – Берхтесґаден, Карльсфельд і Ляндсгут)

Всечесний Отче!
Шановні пані й панове!
Співгромадяни таборових "Республік!"
Співтовариші таборових шкіл!
Дорогі Друзі!

Маю честь і велику приємність привітати Вас усіх на цьому святі – такому велелюдному спільному з'їзді. Зокрема від Регенсбурзької родини вітаю Ваші школи із 60-літнім ювілеєм.

Вправді – Регенсбурзька гімназія своє 60-ліття відзначила вже минулого року. І я мала намір сказати, що мені здавалось, що й в Карльсфельд є того самого "віку – вроджений 1945 р." Я навіть пробувала там "щастя", але мене не принято через переповнення табору. А вчора я довідалась, що, хоч табори того самого віку, але ми маємо дещо інше літочислення: ми рахували від заснування школи, а ВИ – від першої матури.

Та: Карльсфельд, Реґенсбурґ чи Пфаркірхен,
Байройт, Берхтесґаден, Ляндсгут,
Ноймаркт, Міттенвальд чи Авсбурґ –
Всіх міст не злічити є тут,
Де ми, як бездомні депісти,
Нарешті притулок знайшли.
Там хліба ми дармо не їли,
Хоч молодість там прожили...

Як відомо, – кожен табір мав свою ґенезу, історію, здобутки, за короткий час ставав українською оселею, ніби містом, або й "республікою", де процвітало культурне життя, а перш за все – школи. І в кожному таборі знаходилися люди, які нам – тодішнім дітям і молоді – дарували свій час, свої знання і свою любов, і які помимо несприятливих умов дбали про нашу освіту, наші характери, нашу національну гідність. Це наші батьки, вчителі, виховники. І всі ми завдячуємо їм дуже багато та з пошаною згадуємо їх.

У своїх вужчих колах ми згадуємо інші знайомі особистості, окремі цікаві епізоди, притаманну лиш нам атмосферу, пережиття, леґенди. Бо це все єднає нас довгі десятки років.

А зараз я дозволю собі прочитати слова, які, думаю, відносяться до нас усіх, незалежно з якого табору і з котрої школи:

Дорогі Друзі – таборяни,
Чи пам'ятаєте ті дні,
Як в таборових сірих буднях
Снували мрії молоді?
То були дні, чудові дні,
Ми ж були юні, молоді,
У мріях снили ми не раз,
Що завжди буде добрий час,
Життя нам встелиться до ніг,
Станем героями в борні,
І зорі з неба досягнем,
І молодими все будем!!!
Хоч часом кишки марша грали,
Не було де дістать панчіх,
Ми на забавах танцювали
До ранку, аж не чули ніг.
Нераз в позичених суконках
Ми чепурились, як могли,
Ішли до школи трохи сонні,
Та все лунав наш юний сміх.

Ми пильно вчились, пластували,
Рідного духу набирались,
І табір став, як рідний дім.
Коли ж табори покидали,
У світ незнаний вирушали
То й сумували ми за тим.
О, давні, призабуті дні,
Ми були юні, молоді,
Про щастя мріяли весь час,
І що любов скрилить нас,
Успіхів, слави досягнем,
І все по нашому буде,
І без вагань здобудем світ.
То були дні, то були дні!!!
Коли ж ті роки пролетіли,
Куди поділись без сліду?
Коли ми всі так постаріли,
Що й не пізнати по виду?
Життя так скоро промайнуло,
І мрії не усі збулись,
І світ змінився докорінно,
І ми не ті вже, що колись...
Чудові, незабутні дні –
Верніть нам мрії молоді,
Хай завітають ще до нас,
Щоб пригадати юний час.
Бо хоч кістки у нас старі,
І чола схилені в журбі –
У наших душах десь на дні –
Ми ж ті самі, ми ті самі!!!

РЕҐЕНСБУРЗЬКІ ЗУСТРІЧІ

словами Олександри Малюк-Савин

Дванадцята зустріч – 2001 р.

Слава Ісусу Христу!
Всечесніший Отче Настоятелю, Дорогі Друзі!

Цілий рік я мріяла про хвилину нашої зустрічі, просила в Господа здоров'я та сили нам усім "Аби ще раз" побути разом. Вітайте! Радіємо, що маємо нагоду ще раз піти стежками нашої молодости, поділитись радощами і смутками та без страху глядіти в майбутнє. Шляхи нашого життя не завжди були встелені пахучим зіллям, тут і там виростав полин, а часто треба було подолати провалля, з яких здавалось не вийти нам, та з Божою поміччю ми це все подолали. Багато з нас не могли бути на зустрічі з різних причин, а багато вже переставились на той бік життя, але тих що приїхали щиро вітаємо. На цьому місці дозвольте мені подякувати Вам за те, що у вівторок 12-го вересня 2000-го року Ви разом зі мною відпровадили Бориса на вічний спочинок, (Ви тут, я в Чікаго), а Оксані Теодорович дякую за чудово прибраний тетрапод, на якому була китиця калини та знимка Бориса. Дякую, що Ви були зі мною духом в мій тяжкий день. А тепер перейдемо до вшанування наших ювілятів.

Із корифеїв нашого театрального мистецтва вітаємо з ювілеєм актрису паню Віру Левицьку, яка дала великий вклад в розбудову театру Блавацького в Реґенсбурзі.

Любов до нашої рідної літератури передав нам наш дорогий професор Володимир Процик. Він глибоко відчував поезію і старався передати ті почуття нам. Пригадую, як професор затримався довше над поезією Якова Щогліва, називаючи Його "Непривітаним співцем". Вибираючи вірш "Листопад" – сказав нам вивчити його на пам'ять та призадуматися над ним. Послухайте!

Звелося літо і не знать
Як день за днем минув.
І серпень дав, що можна дать
І вересень минув.

Морозний вітер в гай і ліс
Подув з холодних міст
Й нещадно з дерева обніс
Червоно-жовтий лист.

І висне небо в ті часи
Немов циновий дах.
І стигнуть краплі від роси
Як сльози на гілках.

А ти, що осені настиг
І просвідку не знав
Чи хоч єдиний лист зберіг
За котрим жалкував?

Та чи хоч краплю теплих сліз
Зберіг ти від весни,
Щоб плакать так,
Як плаче ліс,
За літом в осени!

Дякуємо пане професоре!

"В здоровому тілі, здорова душа" – і лиш такими треба бути, щоб жити і будувати майбутнє. Хто нас цього вчив? Пригадуєте? Так – наш дорогий професор Мелешко.

Чотирнадцята зустріч – 2003 р.

Слава Ісусу Христу!

Всечесніший Отче Настоятелю – Дорогі Друзі! Вітайте!

Як неймовірно скоро злетів рік і ось ми знова разом. Обіймам, щирим вітанням немає кінця. Радію коли бачу Ваші усміхнені личка, вітаю Вас та бажаю приємно провести цих кілька днів. Знаю, що вибиратися в дальшу дорогу нелегко і тому ще більша Ваша заслуга що подолали всі перешкоди і приїхали, щоб зустріти ще раз. Бо тільки Реґенсбурці мають в собі стільки тепла та юности в серцях. Чим це пояснити, не знаю, але одне знаю, що прожиті разом найкращі роки нашої юности збудували і закріпили в нас почуття дружби, любови та пошани один до одного, до своєї церкви і свойого українського кореня та до своєї Батьківщини України. Гаслом нашої зустрічі цього року є "Чому ні". Не знаю про що саме думав хтось що подав таку думку, але дійсно чому ні?

Вчора на нашому літературному вечорі ми згадали нашого славного поета Романа Купчинського, пісні якого залюбки співаємо, а між нами вітаємо панство Купчинських. Щиро дякуємо Оксані Теодорович за підготовку вчорашнього вечора та за чудово вдекорований стіл.

А тепер, хвилиною мовчанки згадаємо друзів, які відйшли від нас.

Мирося Лазаревич
Д-р Володимир Боднар
Марія Лучків
Мирослав Благий
Марта Блага

Цього року відзначуємо 70-ліття Голодомору – дозвольте мені прочитати вірш, який написала Люда Почтар.

П'ятнадцята зустріч – 2004 р.

Всечесніший Отче Настоятелю з дружиною! Дорогі Друзі! Вітайте!

Радію, що ми знова з'їхалися аби ще раз побачитися, поговорити, набрати сили та охоти знова зустрітися за рік. Дивний той рік, як скоро він злетів. Чи може хтось пояснити мені чому той час так скоро минає? Я знаю – нема пояснення. Рано встаєш, ще добре неопам'ятаєшся, як і день минув. І так день за днем, місяць за місяцем, минає липень, найвиший час думати про зустріч, а мені щось нічого не клеїться.

Думки всюди тільки не там де треба, але успокоївшись дала думкам волю. Перед очима мов на екрані бачу.... Оселю, дівчаток, хлопців, наших чудових хлопців. Повірте, краших не було, нема, не буде і вже й не треба. Згадала я наших професорів, батьків наших, дорогого отця Ганушевського – з якою любов'ю вчив він нас пластових пісень, а ми захоплено вивчали і співали. Згадала я і наш хор, професора Пачовського, Юльця, який диригував хором в неприсутности професора (напевно пам'ятаєте, це було раз в неділю, ми почали гарно аж до "свят, свят, свят" і не докінчили, але і таке буває). Згадала проби, ватри, зустрічі за оселею, наші

мрії, надії, перше кохання а потім... потім прощання з Оселею, з друзями, розлука з коханою, з коханим, нові країни, нові обов'язки, нове життя.

І здається все минуло безповоротно, та не минули чудові спомини наших юних літ ... вони все з нами. Почуваю себе щасливою, що я мала нагоду переживати наші юні дні з Вами та привілей бути частинкою нашої Реґенсбурзької родини, а тепер з приємністю і ностальґією згадую те, що було найкращими хвилинами в мойому житті.

І ось з тих моїх роздумувань і милих споминів зродилася "Ода до П'ятнадцятої Зустрічі".

Пам'ятаймо, любі друзі, нашу юність в Реґенсбурзі,
Як ми вчились, працювали, на концертах виступали,
Танцювали на вечірках і на всяких костюмівках
На забави вибирались черевиками мінялись,
А часом й таке бувало, що панчошки позичали у
Дівчаток чорнявеньких наших друзів дорогеньких.
Цілую я Вас міцненько та вітаю всіх щиренько
Я при Вас завжди думками, бо ж ми щирі друзі з Вами
Таких друзів як Ви всі з свічкою в день не знайти.

А згадаймо ще табори, стійки, ватри, ясні зорі
Залюбки пісень співали, в них героїв величали,
Україну, нашу рідну батьківщину, прославляли.
Славу Її ми вивчали, та при ватрі Їй на вірність присягали.
То ж радіймо, що сьогодні Бог дозволив нам ще раз
Разом тут на Союзівці радісно провести час.
І якщо Господь дасть силу ми зустрінемось ще знов.
Часто згадуймо себе в молитві, бо в нас дружба і любов.

Шістнадцята зустріч – 2005 р.

Слава Ісусу Христу! Слава Україні!
Всечесніший Отче Настоятелю з дружиною! Дорогі Друзі!

Вітаю Вас і радію, що ми ще раз з Божою поміччю з'їхалися аби ще раз відсвіжити в нашій пам'яті чудові дні нашої юности, згадати гімназію, Оселю, наше пластування, табори, святочні ватри, спортові змагання, все те, що так сильно охопило нас великою приязню і любовю один до одного. І хоча прийшов день коли ми роз'їхались по всіх кутиках землі, ми не забули про себе, доказом того є наші чудові зустрічі, які давали і дають нам сили і бажання не здаватись, продовжувати нашу дружбу, а це тому, що в наших серцях не перестала жевріти приязнь і любов, яку запалила наша гімназія, наші професори, пластові провідники та духовні опікуни, які своїм прикладом і вказівками передали нам патріотизм, національну свідомість і любов до своєї Батьківшини України, а ми передали це нашим дітям і внукам. І сьогодні бачимо наслідки їхньої праці. Між нами є – лікарі, хірурги, науковці, професори, поети, громадські діячі. То ж будьмо горді один за одного. Ось, вчора ми привітали Романа Маца з виданням його книжки про УПА. Також маю приємність привітати наші три подруги з їх працею і успіхами, а це – Оксана

Кузишин – видала книжку Adagio – життєвий шлях Стефанії Нагірної. Оксана Теодорович – наша мисткиня, емалії якої були поміщені в календарі на 2005 рік. Дарка Рихтицька – за якою вже п'ять книжок її поезій. Одинадцять років Дарка перебуває в Україні. Її творчі вечори мають великий успіх. Дорогі подруги, вітаємо Вас з Вашим великим досягненням, щасти Вам Боже у Вашій дальшій праці.

А тепер, дозвольте привітати наших двох професорів з їх 90-ть літтям, які ще з нами хоча не особисто, але напевно думками, а це, професор Володимир Процик з Чікаго та професор Матвій Мелешко з Апопки, Фльорида. Професор Процик вже немічний, а професор Мелешко цікавиться і живе нашими зустрічами. Згадуючи їх, бажаємо їм сили, здоров'я та Божої опіки.

А тепер хвилиною мовчанки спомянемо невинні жертви терористичного акту одинадцятого вересня 2001 року, жертви гураґану Катріна, та наших друзів, які відійшли від нас 2004-го року – Михайло Бойко (наш приятель), Борис Витязь (наш однокласник), Микола Глуховерха (муж Галі Реднянко), Маруся Стерчо-Гілеспі (доня Ірини Урбан-Стерчо), Лідія Наталя Децик (доня Таїси Децик-Мелешко), Віра Левицька (актриса), мама наших Віри й Юрія, Ігор Мисько (брат Роми Мисько-Яхторович), Орест Мостовий (наш однокласник), Орест Яромир Попель (муж Боби Кисілевської Попель), Леонід Чудовський (муж Валі Ширай-Чудовської), Лев Вандчура (муж Зені Турчин-Вандчури).

Вічна Їм пам'ять!

Дорогі Друзі!

Минулого року ми були свідками незвичайного явища, великих подій. Ми переживали з Україною Помаранчеву Революцію. Ми бачили як з молитвою і піснею на устах відродилася Нація. Україна не сходила з телевізійних екранів, які з подивом передавали світові про події на Майдані. Ввічливість киян витривалість і спокій здивували і захопили світ. "Нас багато, нас не подолати" лунало там і тут, бо і ми не стояли осторонь, а включилися до помочі Україні. Беручи масово активну участь були наші діти та внуки з прапорами, а в наших церквах відправлялися молебні з проханням о поміч Україні, та з подякою за здоров'я отруєного президента Ющенка.

Як глибоко переживала наша молодь ці маніфестації доказує мені їх присутність та написи на сорочках. Один з написів запав мені глибоко в душу – на сорочці написано – "Тоді лиш в світі варто жити, коли живеш і квітнеш Ти".

А тепер закінчимо нашу трапезу молитвою за Україну, яка лунала на Майдані. Прошу засвітити свічки та загасити світло на залі. Послухаймо дві пісні Тараса Петриненка – "Господи, помилуй нас" та "Україно, Україно".

Сімнадцята зустріч – 2006 р.

Слава Ісусу Христу! Слава Україні!

Всечесніший Отче Настоятелю з дружиною! Дорогі Друзі!

З великою радістю зустрічаю Вас і вітаю! Для мене наші зустрічі є бальзамом для душі та охотою до життя і до праці. Тихими вечорами під звуки чудових пісень Володимира Івасюка, сиджу, слухаю і згадую чудові дні нашої

юности та наші зустрічі. І раптом попадає мені в руки співаник, в якому знаходжу пісню під наголовком "А ти подумай" – слова Ростислава Братуня, музика Івасюка. Слова цієї пісні захопили мене і дали нагоду до призадуми. Послухайте!

Є хмарний день, є день без хмар,
Життя химерний календар,
Нежданa перша сивина
А все здається, що весна.
Тобі шумить веселий ліс,
І тільки білий шум беріз...

А ти подумай, ти помрій
Чи день не загубив ти свій.
Чи доробив, чи докохав,
Чи людям і землі усе, що міг віддав.

Є хмарний день, є день без хмар,
І в кожнім є свій дивний чар.
Колиж зумієш в них знайти
Ніким не звідані світи,
Тобі грайливий річки плин
І тільки хвиль печальний дзвін.
А ти подумай, ти помрій...

Є хмарний день, є день без хмар
У серці не вщухає жар.
Роки не гасять почуття:
У нім весна, у нім життя,
Тобі відкритий цілий світ
Коли у ньому є твій слід.

А ти подумай, ти помрій...

(Слова – Ростислав Братунь
Музика – Володимир Івасюк)

Що за прекрасні слова, так, якби для нас написані. Хіба не правда? Не важне чи це хмарний день чи соняшний, якщо в нас позитивні думки, знаємо що хочемо, куди прямуємо, яка ціль нашого життя, не сумуємо за літами що проминули, бо днів наших ми не загубили, в наших душах жевріє спомин з юних літ, які ми разом прожили і як ми їх прожили. А були вони повні соняшних днів, смілих бажань, кохання, як співаємо в нашій пісні. Але і хмарних днів було напевно немало. Та це все за нами, тепер згадуємо, що доброго ми зробили, кому і як допомогли та відчуваємо в душі задоволення, бо бачимо, що залишаємо по собі добрий слід, а також вдячність і любов наших дітей, внуків і правнуків.

Тому і кличка цьогорічної зустрічі є "залиши свій слід". Вітаючи Вас, бажаю нам усім милої та радісної зустрічі. Щоб цих кілька днів разом окрилила нас дружба і любов, а спомин з юних літ дав нам силу і бажання продовжувати нашу працю і наші задумані пляни успішно завершити.

То ж будьмо дальше молоді духом, приймаймо кожний день та все, що він нам несе з доброю настановою, повні бажання і охоти до життя, до праці бо ми ще потрібні.

І не звертаймо уваги на те, який це день чи хмарний він чи без хмар, бо в кожнім є свій дивний чар.

Розділ п'ятий

"АБИ ЩЕ РАЗ"

ГАЗЕТКА "АБИ ЩЕ РАЗ"

Від 1995 р., завдяки зусиллям Василя Лучкова, редактора нашої газетки "Аби ще раз", ми довідуємося про всі новини, веселі й сумні, про наших подруг і друзів, а також читаємо і подивляємо їхню творчість.

Після чотирьох років насиченого змістом життя у реґенсбурзькій мініятюрній українській державі на оселі Ґанґгофер Зідлюнґ, навчання у неперевершеній реґенсбурзькій гімназії, патріотично виховані на ідеях Пласту, розбрелись ми по всіх континентах земної кулі, але пам'ять про наше юне минуле нас не залишала і бажання зустрітися знову з друзями незабутніх літ спонукувало нас організувати зустрічі-з'їзди, яких до тепер було 16, переважно, на чарівній оселі-Союзівці. Спершу були вони многолюдні з участю наших професорів, згодом менші, а з роками зовсім невеликі, але всі вони наповнені дружбою, любов'ю і споминами з життя у Старому Реґенсбурзі. Організаторами з'їздів завжди була невелика група ентузіястів, які при бадьорій підтримці всіх учасників докладали максимальних зусиль, щоби все відбулося успішно і незабутньо. Тут особливе признання треба дати Людмилі Ярко-Почтар, яка своїми прекрасними, повними сантименту, дописами на сторінках газети "Свобода", перед кожним нашим з'їздом, нам пригадувала, що час на зустріч з друзями незабутніх літ! З'їзди, це окрема широка тема.

Мені хотілосьби згадати про інший, незвичайний феномен, мабуть, характеристичний тільки для реґенсбурзької гімназії, а це наша внутрішна газетка-бюлетень *АБИ ЩЕ РАЗ*, яка почала виходити у 1995 р. і до тепер вийшло 20 її чисел, різного формату, часом великі на 14 сторінок, іноді менші, переважно, раз у рік, перед Різдвом Христовим, деколи два рази в році, часом короткі перед з'їздами, відповідно до потреб і плянів Редакції, у склад якої входять Василь Лучків і Дмитро Боднарчук. Одначе, муравлину працю редактора і кольпортера виконує наш незаступимий Василь Лучків. Дбайливо упорядкована, там знайдете адресар членів, куточок з почти, де наші друзі поміщують свої завваги, запитання, пропозиції, відгуки на Бюлетень, а Василь у відповідь, подає свої дотепні коментарі і цим робить газетку живою і цікавою. Тут поміщені статті про Україну, про наших професорів, про діяльність наших друзів, поезії наших талановитих подруг, анекдоти, естетично і традиційно оформлені святочні числа Бюлетеня, з побажаннями редакційної колегії і очевидно, клепсидри і посмертні згадки про наших дорогих Друзів і Їхніх Рідних, які відійшли вже від нас до Вічности. Газетку-бюлетень *АБИ ЩЕ РАЗ* очікуємо з нетерпінням як дорогого гостя у наші домівки, читаємо і перечитуємо її по декілька разів, зогріваємо душу та зміцнюємо нашу дружбу. Дорогий Василю, знаю що не помилюсь, коли в імені усіх наших друзів, висловлю Тобі велику подяку і признання за вміле редагування нашого *АБИ ЩЕ РАЗ*, який приносить нам стільки милих хвилин у сіру дійсність буднів. Фінансується наша газетка щедрими датками наших друзів, а також приходами з крамнички, яку протягом багато літ організує і успішно провадить Рома Мисько Яхторович, підчас з'їздів, за що Їй щира подяка і признання. Знаємо, що з віком усе стає складніше, але віримо що з допомогою наших молодших друзів, наш Бюлетень матиме своє продовження так довго, як пам'ять про Реґенсбурґ житиме у наших серцях!

Люба Караван Коломиєць

АБИ ЩЕ РАЗ! ЩО ДЕ НОВИНИ

ONCE MORE!

БЮЛЕТЕНЬ ЗВ'ЯЗКУ КОЛИШНІХ УЧНІВ РЕГЕНСБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Видає Колегія. Відповідальний - ВАСИЛЬ ЛУЧКІВ. Адреса редакції: P.O. Box 455, New City, NY 10956. Tel:(845)634-9153. Fax (845)634-5370, E-mail: VasylLuchkiw@msn.com.

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ. Copyright ©2005.

ЛІТО, 2005 (ч.18)

Президент Віктор Ющенко з родиною на Майдані Незалежности під час урочистостей з нагоди проголошення
(фото: www.yandex.ru)

СЛІДУЮЧА - 16-та - ЗУСТРІЧ

12-15 вересня, 2005 року

Гасло зустрічі: *"Нас ще багато..."*

Місце зустрічі: *Союзівка*

UNA Estate, P.O. Box 529, Kerhonkson, NY 12446
Tel.: (845) 626-5641; Fax (845) 626-4638; E-mail: sqxs@aol.com

Кімнати замовляти в адміністрації Союзівки зазначивши, що Ви на *REGENSBURG REUNION*

- Отже, "Свобода" помістила мою довідку в цілості, разом із Зельцбургом і Байройтом.

Останнім місяцям смерть зібрала велике жниво з наших рядів!

Андрій Лучків-Питтсбург

- Перш за все, красненько дякуємо за листи (всіх вісім!) і також за довідки і за повертки на Видавничий Фонд. Довідись про директора помістимо в Однодумці.

Тота "з косою" нікого не жаліє і від неї не заховаєшся! Такий то закон нашого життя.

Редакція

- Хочу подякувати всім за увагу до мене, за листи і телефони під час хвороби і після смерти Ореста. В його пам'ять пересилаю деяких на "Адрес". Він уважав себе як одних із нас.

Люба (Хмелевська-Тампа)

- Не тільки ці, але ми всі уважали його за одного із нас. За деякі гарненько дякуємо. Підготовили "точку" на вітру.

Редакція

- Пересилаю мою нову адресу. Довідчення на зустрічі. Сердечі

Адам Ярмолюк

- Адресу виправили і очікуємо Тебе на Союзівці.

Редакція

- Пересилаю деяких на "Адрес" і декілька фотографій. Може придадуться.

Ліда Шимків-Чікаго

- За фотографії і деяких красненько дякуємо. Сподіємось, що підготовили програму на вітру.

Редакція

- Дуже приємно було побачити товаришів з молодших літ. Пересилаю деяких на "Абн ще раз" і на "Sequel".

Віра Щурковська-Клівленд

- Нам також було приємно в цьому Тебе побачити.

За деякі гарненько дякуємо.

Редакція

- З'їзд, як знаєш, привертає дорогі нам спомини із життя на Оселі.. Також, дуже добре знов стрінуться на Союзівці..

Тобі належить подяка за всі старання та працю для успішного З'їзду!

Роман Мончак-Бетлегем

- Перш за все, красненько дякуємо за всі (шість!) листи, картки, вложки і побажання. Дальше, вам

Уявлено читцю Богданову статтю на 15-тій зустрічі, Союзівка, 13-16 вересня, 2004.

домесли, що Ти мала досить "неприємний" випадок, але на зустріч таки приїдеш, хоч би із милицями. За словами нашого лікаря - Ти молодець! Але все ж таки, уважай на себе!

За деяких на наш Видавничий Фонд гарненько дякуємо. Все інше полагодили так як Ти пропонувала.

Редакція

СЛІДУЮЧА ЗУСТРІЧ

Неділя, 11-го вересня приїзд і четвер, 15-го вересня відїзд

ПАМ'ЯТАЙМО - вишивки, експонати до крамничок, участь у засіданнях, "точки" на вітру.

ВІД "РАДИ" - Несподіванки, несподіванки, несподіванки... Побачуть їх тільки ті, що приїдуть на зустріч.

ФІНАНСИ

Наші фінанси на 30 червня, 2005 року:

Чекове конто - $2,994.16. Однак, або "Sequel" конто - $21,544.55.

Наші фонди злетоновані у Федеральній Кредитовій Кооперативі СУМА Йонкерс, НЙ, (SUMA FCU, Yonkers, NY).

Обширний фінансовий звіт подамо цілий з зустрічі. Тут скажемо цифру подяку тим, що причинився до росту нашого Видавничого Фонду, а передовсім "управительці" крамничок та її "команді". А всім жертводавцям цирк ДЯКУЄМО!

ВІД НАС ВІДІЙШЛИ

Михайло БОЙКО - наш приятель

Борис ВИТЯЗЬ - наш однокласник

Миколя ГАЛУЗОВЕРА - муж Галини Редякно-Галузоверя

Маруся СТЕРЧО-ПАЛЕСТІ - дочка Ірени Урбан-Стерчо

Аліна Наталія ЛЕЩИК - дочка Тайси Дацюк-Мелешко

Віра ЛЕВИЦЬКА - мама наших однокласників Віри та Юрія

Ігор МИСЬКО - брат Роми Мисько-Яхторович

Орест МОСТОВИЙ - наш однокласник

Орест Ярослав ПОПІЛЬ - муж Боби Кисілевської-Попіль

Людмила Петрівна ЧУДОВСЬКИЙ - муж Валентини Шкрай-Чудовської

ГОРЕМ ОПЕЧАЛЕНИМ РОДИНАМ СКЛАДАЄМО НАШІ НАЙЩИРІШІ СПІВЧУТТЯ

Репортерки Вікторія Радик

Наші "моделькн" на 15-тій зустрічі Регенсбурзьких гімназистів. Сонзівка, 13-16 вересня, 2004 року.

на протязі більше як 25 років. За пожертви Вам всім гарненько дякуємо. Адресу Олі змінили.

Редакція

- Щиро дякую за "Абн ще раз" Відразу прочитала "від дошки до дошки", згадала друзів юних літ... Пересилаю датки на "АщеР" і адресу Влодка Вульчина.

Марійка Кирилівна-Хомутецька

- *Вірш Аліни К. на часі. Постараємось надрукувати. За датки гарненько дякуємо. Влодка Вульчина включаємо до реєстру і жлемо Тебе на зустрічі!*

Редакція

- В пам'ять мойого найдорожчого мужа складаю датки на "Аще Р".

Марійка Мамчнч-Харасло

- *За датки красненько дякуємо. Побачимось на Сонзівці!*

Редакція

- І знову не могла бутн на з'їзді Вересень - поганий місяць для мене. Тому 53 роки, втой час я перепливала Атлантик до ЗДА.

Таня Ворон-Хрнбуляк!

- *І З'їзд пропустила і океан перипнила... А Ти через океан як, "козацькнм" чи може прилаково корабелм?*

За датки гарненько дякуємо, а про інше поговоримо на зустрічі.

Редакція

- Пересилаю свій датки на адміністрацінні видатки нашої організації. Побачимось на З'їзді.

Орфеуш Хунгер

- *За датки гарно дякуємо. Тоді вже здобнмося на Сонзівці.*

Редакція

- Щиро дякую за "Абн ще раз" і за пам'ять про "друга мойого життя", бл. п. Данка.

Живу тепер у свого молодшого сина Юрка. Хоч останньо не бувала на зустрічах, то думками в ті дні я все була із Вамн.

Люба (Вайсенгоф)-Хунтяній

- *За датки на "АщеР" гарненько дякуємо. Ми таки сподіємось побачити Тебе "in person" на нашій зустрічі.*

Редакція

- Щирий прнвіт Вам і всім студентам нашої гімназійної родини.

Юрій Гавдецький

- *За прнвіт і за датки на "АщеР" гарненько дякуємо. Рівно ж, дякуємо за поправки та додатки до фотографій.*

Редакція

- В залученні датки на "АщеР" в пам'ять Аідн Децюк. Після двох гуральнів мн повелі прнходнмо до себе.

Маня і Мнхайло Мамчнч

- *За датки красненько дякуємо. Сподіємось, що цей бюлетень застане Вас у доброму здоров'ю і що мн побачимо Вас на зустрічі. В іншому випадку мн цілою гімназією вирушаємо на Флорнду!*

Редакція

- ...Вертаюся думками до останньої зустрічі і ще раз стверджую, що вона була прнємна і успішна і тільки завдяки Тобі. Від нас всіх учасників велнке Тобі прнзнання і гучне **"ДЯКУЄМО!"**.

Оля Хорун-Мотуз

- *За "велнке і гучне" красненько дякуємо. Уважаю, що наші зустрічі є успішні тому, що мн хочемо щоби вонн були успішними і нічого іншого не сприймаємо.*

Редакція

- Пересилаю декілька знимок із нашої зустрічі. Було прнємно всіх побачнти і поговорнти. Залишилася дуже прнємні спомнни. До побачення на слідуючі зустрічі!

Марійка Гарасім-Матвіїшин

- *За знимки красненько дякуємо. Адресу змінили.*

Редакція

- Вже минув довший час від останньої зустрічі, а я раз у раз повертаюсь спогадами до тих чудових днів, проведених з нашою "регенсбурзькою родиною".

Марія (Сашка Мамчнч)-Грнценко

- *Чудові спогади не забувасма! За "ленту" і знимки гарненько дякуємо. Постараємось деякі вмістнти в цьому бюлетні.*

Редакція

- Спішитьсн із "Sequel" бо не знаємо вже не буде для кого його видавати!

Лілія Шевчнвська-Ковтун

- *Мн, то спішимось, але, як все казав наш дідо "рала б душа до раю", а мн додамо що "рукн, коліна, часто й ноги, крнжі і голова не пускають."*

За датки на "Sequel" і бюлетень красненько дякуємо.

Редакція

РЕДАКЦІЙНА

Багато часу мннуло від появи останнього, 17-го, числа бюлетня.

- *Україною потрясла т. зв. Помаранчова Революція."*
- *Віктор Ющенко, "західної орієнтації", вибраний Президентом України.*
- *Катерина Чумаченко-Ющенко, уроджена в Чікаго, стала "Першою Панею" (First Lady) України.*
- *Вперше в історії України жінка вибрана Прем'єр-Міністром держави!*

Юлія Тимошенко, Прем'єр-Міністер України.

- *Джордж Буш переобраний Президентом Америки.*
- *Помер Папа Іван Павло II, колишній польський Кардинал Karol Wojtyla. (Кажуть, що його мама походила з українського роду.)*
- *Німецький Кардинал Йосиф Ратцінгер (Josef Ratzinger) вибраний Папою. Він прийняв ім'я Бенедикт XVI-ий.*
- *Президента Ющенка вітали як героя-побідителя парламенти Німеччини, Америки і Японії.*
- *Родина Кеннеді признала Вікторові Ющенкові престіжну "Profile in courage" нагороду.*
- *Філядельфія осінню вручить Президентові Ющенкові престіжну Медалю Свободи.*
- *Маленька героїня з України, Настя Овчар, повелі приходнть до здоров'я в Шрайнерс шпиталі в Бостоні, ЗДА*

- *Руслана Лижичко призначена Національним Послом Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні.*
- *Переможець їдження варенників "впоров" 200 штук за одну хвилину і 35 секунд! Без зайвих коментарів.*
- *На Великдень (за Юліянським календарем) випав сніг. Вже давно такого "вибрику природи" не було!*

- *Наш Іван Ющів - "Українець Року". Признання і пошану одержав від Товариства Українських Громадянів в Дітройті.*

Щиро гратулюємо Іванові за так заслужену нагороду і бажаємо дальших успіхів у житті, і у суспільно-громадській праці.

НА ЦЕЙ РІК ПРИПАДАЄ:

- *60-ть років від закінчення 2-гої світової війни.*
- *60-ть років від заснування нашої гімназії.*
- *110 років від дня народження і 50-ть років від дня смерти д-ра Миколи Величка, (*3/IV/1895 - †15/IX/1955), директора нашої гімназії.*
- *60-ть років тому (1945) Україну прийняли до Об'єднаних Націй.*
- *230-ть років тому Катерина II зруйнувала Січ.*
- *20-ть років тому (1985) в ГУЛАГ-у загинув молодий поет-дисидент В. Стус.*

****

Помимо всіх, світового маштабу подій, ми кожного року зустрічаємося, дивуємо, плануємо, нарікаємо на болі ніг, спини та голови і цінимо

- *Будучи в Мюнхені я перегладала "Abend Zeitung" і побачнла "Ukraine" а тоді "Mialkowskyj." - Який мальий світ!*

Оленка (Бойдак)

Др. Орест Мялковський (Ф.Зайдель)

Знимку молодого Мялковського містимо, а статтю привеземо на зустріч.

Редакція

- Пересилаю знимкн від Нестеренків. Стаття Б. Нетяніа появилася у "Свободі" із 4 березня, 2005.

Вікторія Бондаренко

- *За знимки, Твої і переслані, красненько дякуємо. Також щире спасибі за ленту на "АщеР".*

Редакція

- Вельмишановне Товариство! На жаль, Праця не дозволяє менї прнїхатн на зустріч.

Здоровлю щиро всіх -

Марія Хойдас-Бондарчук

- *Ти це працюєш? Молодець! Ми вже давно у "відставці".*

За датки щиро дякуємо.

Редакція

- Довідалась про відхід мойого шкільного товариша Б. Вятязя. Наша "гімназійна родина" втратила гарну людину.

Тобі і всім нашим бажаю кріпкого здоров'я.

Галина Дерлатій-Бурковська

- *Останній рік був досить поганий для нас всіх.*

За датки щиро дякуємо.

Редакція

- Пересилаю свою коротеньку біографію і дві знимкн до "Sequel". Хотіла б побачнти Вас всіх на слідуючій зустрічі, але про це другим разом.

Галина Ярошевич-Будзіновська

- *Мн також хочемо побачнти Тебе на нашій зустрічі. За біографію красненько дякуємо. Адресу змінили.*

Редакція

- "...І так як президент Ющенко є післяний Богом для України, так і Ти Василю є післяний Богом для нас регенсбурзьких студентів..."

Анна Ратушняк-Брик

- *Дивлюсь! Мені навіть не треба було переносити фізичні муки аби творити "Помаранчову Революцію" щоби "удостоїтися" такого порівняння.*

За листи (всіх сім!) і за пожертви красненько дякуємо.

Редакція

- Вмеслаю датки на "Абн ще раз" і мою нову адресу.

Катерина Балабанчук-Матвіїшин

- *За пожертву гарненько дякуємо. Адресу змінили.*

Редакція

- Я мала передати цей чек Ромою на останню зустріч Він належнть до кремнчнків.

Віра Мудрецька-Матвіїшин

- *За датки гарненько дякуємо і бажаємо Тобі всього найкращого.*

Редакція

- ...у Мюнхені помер Ігор Мисько, брат Ромці (Мисько)-Яторович. Ми, чікагська група регенсбурців, висилаємо, замість квітів, датки на "Абн ще раз". Ромці і всій родині висловлюємо глибоке співчуття.

Люба Харасім-Хомутецька

- *Ми, тобто ціла наша гімназійна родина, приєднуємося до Вас і складаємо Ромі та її родині найглибші співчуття. Ми особисто сфічалися із покійним Ігорем в Мюнхені кожного року*

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТКИ

Нижче подаємо уривки з листів, в яких наші друзі висловлюються про АБИ ЩЕ РАЗ

"Ґратулюю за так цікавий Бюлетень. Ти, Василю і вся Редколеґія багато праці вложили, але можете мати правдиву сатисфакцію і вдоволення з Вашої праці!" – *Люба Гурко-Боднар*

* * *

"Аби ще Раз" отримала, за що Тобі безмежно дякую. Читаю, читаю і ще раз читаю і насолоджуюся. Серце вискакує з радости що незабаром знову зустрінемося. Мій чоловік Стефко, після охрещення підчас минулої зустрічі, також по кілька разів читає Бюлетень і радіє, що став гоноровим учнем нашої ґімназії." – *Леся Джулинська-Ґула*

* * *

"...Прийми щирі ґратуляції за Бюлетень! Дуже цікаво і приємно читати. Відгуки друзів вказують на це, що така форма зв'язку є дуже бажана і потрібна. Мені теж подобається Твоя колонка "Україно, моя Украно", це сьогоднішня реальність, яка нас усіх глибоко заторкує і турбує. Невимовний жаль за св.п. дорогими друзями які відійшли від нас, і яких ряди швидко поповнюються, а живих рідшають тому і назва газетки "Аби ще Раз" є така влучна. Ще раз Тобі велике признання за великий труд". – *Люба Караван Коломиєць*

* * *

"Сердечно дякую за "Аби ще Раз". Вчора був зимний, морозний і похмурий день. Але, як почту почала читати, а спеціяльно наш журнал – то сонце і весна загостили до моєї хати. Перечитала кілька разів, бо все було цікаве. А спеціяльно як побачила себе на знимці. Пішла до шафи і по кількох хвилинах знайшла свій Wartime log, де маю спогади, знимки, вписи сердечні товаришок і товаришів. Лілі Фаєвців-Сохан – "Куточок Пожовклих Листків" – дуже добра ідея! Посилаю впис моєї дорогої Людочки... і дещо із лещетарського табору." – *Люба Кобзяр-Косак*

* * *

"...Сердечно дякую за чудові спомини незабутнього чарівного Реґенсбургу. Бажаю Вам кріпкого здоров'я, радости і успіху." – *Інна Мірошниченко*

* * *

"Дорогий Василю!
Бюлетень Ти пишеш-складаєш,
Кардинальні блуди виправляєш,
Щоб була коза сита і вовк цілий,
Зараз видно, що до школи Ти ходив...
Бюлетень чуда дива наробив:
Усіх нас відмолодив.
На нашого Юльця (як лікаря) Бюлетень
Елексіром молодости поділав:
Він з Вірцею по Гантерських горах
Гопака танцював.
І так бачу по знимках

Чудо-диво, як в казках:
Наш Ігор у Вашінгтоні
Розумієсь на бонтоні
Із Гілларі Клінтон танцював,
Молодости набирав
Нашу справу пропихав.
Люда будзік накрутила,
Нашу молодість збудила:
То були дні...
Вершик я її читала
Дрібні сльози проливала,
Бо і трафився мені
Один цілунок в давнині –
То були дні, то були дні...
То ж тепер, Василю брате,
Сили набирай,
Чудо-диво Бюлетень нам посилай,
Молодости додавай!"

– Віра Єзиката

* * *

Дорогий Василю!

Ти, як головний редактор є неоцінений. Маєш талант і велику дозу гумору і все добре і влучно, або із гумором, якщо потрібно, відповідаєш на численні листи.

Із великою приємністю прочитала цілий "Аби ще раз" і буду перечитувати ще кілька разів, бо мені стає веселіше на душі. Пригадуються спільні пережиття, коли ми ще ходили до нашої славної гімназії, але тоді ми ще всі були молоді. Добре, що маємо Тебе між нами!

Ґратулюю!!! Здоровлю." – *Люба Гурко-Боднар*

* * *

Яка ж радість на свята –
"Аби ще раз" у хату завітало. Так ніби прийшли всі близькі друзі з вітаннями і новинами. Мушу Тобі поґратулювати за стиль Твоїх коментарів, такі не вимушені, часто з гумором, а зате такі професійні. Ти, не аби який талант!

Надсилаю пожертви на Видавничий Фонд і на "Sequel". З нетерпінням буду чекати червня... – *Слава (Надія) і Юрій Оранські*

* * *

За весь Твій час і труд,
За "Аби ще раз" милий
Щиру подяку й признання
Прийми від нас, Василю.

Подяка теж Дмитрові
За допомогу тиху,
Хай Бог оберігає
Від всяческого лиха.

Втішай нас много літ,
Здоров будь нам, Василю,
Господь хай дасть Тобі
Багато щастя й сили.

Нехай ласка Господня
Завжди буде з Тобою,
А ветеранські справи
Нехай будуть горою!

Найміцнійшого здоров'я,
Найповнішого щастя,
Найяснішої радости,
Найкращих успіхів
Та всіх Господніх Благодатей

бажає Вам – *Люда.*

Розділ шостий

ДЕЩО З ВЛАСНОЇ ТВОРЧОСТИ

ЛИСТ ДО РЕҐЕНСБУРҐЦІВ

Дорогі Друзі і Подруги!
Дай, Боже, щастя!

Пише до Вас Ваша товаришка Віра Єзиката. Насамперед мушу признатися, що маю трему, страх і алерґію. На ті симтоми сумлінний доктор Асперина припи-сав мені медицину "На здоров'я". Казав носити в кишені і попивати, коли треба, але тому, що пам'ять вже трохи "шванкує" – то попиваю, коли треба і не треба. Медицина та добра на руки і ноги, дає силу триматися плота, а єзик набирає такого швунґу, що ніхто не може його втамувати. Мій Тато все мені казав: "Як би-с не мала такий довгий єзик, то би-с дві корови ссала".

Брехня – це рідкісний талант – не кожному належить; то по-правді всьо Вам скажу, як то було, а було то так: Одного гарячого літнього дня рішила піти на рибу. Спакувала "еквіпунок", взяла в кишеню медицину. Прийшла над озеро, попила медицини, почепила на гачок хробака, закинула вудку і чекаю. Час пливе, а риба – ані руш – не спокушається на мого хробака. Ну, гадаю "казала Феся, що обійдеся", та й положилам-си у траву, едельвайси і фйолки. Дивлюси на небо і світ мене не обходить. На небі ані хмарки, але нараз зачало щось блискати то тут то там, як блудні вогні, і щораз ближче й ближче. Нагло як загуділо, зафуркотіло, засвітило, – аж ми свічки стали в очах. Тимчасово осліпла-м і оглухла-м, але потягнула-м медицини і скоро спам'ятала-м си. Дивлюся, що то таке, подібне до макітри з пирогами. Повилазило з неї якесь неземне, недороблене сотворіння: не то чорти, не то святі; але ні, бо одних і других добре знаю.

Нараз вийшов якийсь більший – подібний на доктора, – тільки не знаю, чи то він чи вона. В руці тримав шпильку, подібну до шила, якою зненацька як дзюбнув мене в "задню потилицю", то відразу опинйла-м си на Марсі – планеті вічної молодости, або, по нашому сказавши "де ти була, коли люди росли й набиралися мудрощів". На Марсі зробили мене королевою, вбрали в павине пір'я, як Франкову ворону, дали корону з усякими самоцвітами, що аж дух запирало від їхнього блиску. Прожила я на Марсі 50 років з гаком у великих гонорах, як належиться королеві. І, "сиди, бабо, тихо, як ти не лихо", але закортіло мені відвідати моїх товаришок на Землі.

Щоб не розлучитись із "гонором", сильно прив'язала-м шнуром корону до голови і скочила-м з Марса на Землю, як з моста у воду, аж павине пір'я за мною пофуркотіло, але корона втрималась – маю на показ... Щасливо-м скочила – не поламала-м си ноги, тільки голова, під тягарем корони, обернулася на 180 степенів; але то добре, бо на всьо дивлюси з другого боку. На Землі найперше оголомшила мене несподівана новина, що Дарця стала великою міжнародною поетесою, яка довгим штилетом досягнула і побила всіх поетів у Америці, Україні, Европі, а тепер береться за Нову Ґвінею... Читаючи її "романси-кохання" на калиновім мості пригадала-м си і свої часи "як баба дівкою була", але нагло напала на мене така алергія, що аж загубилася з котрого боку тра читати. З того всього потягнула-м медицини, голова обернулась на 360 степенів, всьо стало на місце і мені стало легше на душі і тілі.

Засвербів мене єзик поговорити з товаришками. Але то ми не вдалоси: кожна була дуже зайнєта, як не мішала щось на кухні, то мала іншу вімовку... Стрілило ми до голови відвідати давню знайому, пані Пльоткату. Прийшла-м до її хати, файно застукала і терпеливо чекаю. Відкрила двері якась стара баба і питається: "Що хочеш?" ажу, що хочу попльоткувати з панею Пльоткатою. Каже: "То я. А ти хто така?" "А то я – Віра Єзиката" – відповідаю. Вивалила на мене сліпаки, мало що мене не врекла і гуркнула: "Ти не Віра Єзиката, Віра Єзиката вже стара баба". За таку образу хотіла-м вхопити за камінь, але скорше трафиться сліпій курці просо, як камінець на обстриженім на нульку городі. А в міжчасі пані Пльотката тарахнула дверима і на тім скінлилася моя візита.

Думаю – відвідаю Люду. Люда відразу мене впізнала, а я її. Досить молодо виглядає, зараз видко, що теж була на Марсі, хоч і не признається. Як доказ великої школи – наладувала попід суфіт книжок, які рухаються за кожним кроком. Я перестрашена, щоб котрась книжка не свиснула мене по голові, хотіла-м якнайскорше вискочити з її хати, але стала-м, як коза на леді і не рушусь: по підлозі розкидані різні газети й журнали і мої ноги розїхались в протилежні сторони. Глянула вниз – одна моя нога стоїть на Пентгавс, а друга на Плейбой. Уважно, бим си далі не поховзнулась, витягнула-м журнали з під ніг і сховала-м у свою торбу (мені придадуться, а вона й так не знає, де що лежить). Хоч кишеня вже давно порожна, час від часу говорю з Людою по телефоні, бо любить говорити й нічого не мішає. Говоримо культурно-літературно, все на одну нуту: Люда цитує Шевченка "Мені тринадцятий минало", а я Стефаника "Бив мужик жінку". Мусів бити – мала довгий єзик.

На додаток моїх успіхів, я є дипльомована перекупка. Маю свої порахунки, продаю там і назад білети на Марс – на відмолодження, а також ґарантований крем на зморшки, Марсової продукції під назвою "Ку-Ку". Зі співчуття до моїх дорогих товаришок – на наглу косметичну кризу спеціяльна знижка. Нехай тепер пані Пльотката пожалує, що не пустила мене до хати!!!

Хотіла-м би з Вами довше поговорити, але боюси, щоби хтось не обтєв ми єзик. Низько Вам си кланяю. Дай, Боже, щастя й здоров'я!

Яка-м була, така-м прийшла.

Ваша Віра Єзиката

Моя адреса: Віра Єзиката, Вулиця – Писката, Село – Не-змовчу-вате, Повіт – Скалозубівка

"Аби ще раз", ч. 2 (1996) ст. 12

ДАРІЯ РИХТИЦЬКА

Пісня про юність

Як добре
Бути молодим
У ясні дні
Збирання урожаїв,
А нам усе здається
Що ми щойно тепер
У пелюстках краси
Своє кохання перше
Зустрічаєм...

Оце колись
Ми хочемо
Сьогодні!
Здобувати, й мати
І пізнаванням
Любуватись,
Відлунюючи
Давню радість
У дзеркалі
Свого буття
Наново все відчувати,
І пережити...

Хотілобся
Так дуже,
Дуже
Торкнутись
Ніжною
Струною
Всіх багатств
Чуттів своїх
Жагою пристрастей
Схопити
Оте, що вже
Пройшло.

Безповоротно,
В далечінь
Пішло, пішло,
І цвітом
Жовтої кульбаби
По стежках долі
Рознеслось,
Із вітром
Облетіло
Полетіло...

І хочеться
Полум'яніти,
Аж згоріти
Та не зотліти,
А найважніше
Затриматись
У вимірах
Часу,
В структуру
Космосу
Втиснутись
В орбіту
Всесвіту злетіти,
В якім
Ми
Лише
Пилиною
Життя,
Мов та роса
Дрібна
На квітці
В полі зникне...

Та знаємо
Усі ми чітко,
Що по калиновім
Мості
Лиш спогади
До нас прийдуть
Часами в гості....

Але, нам
Не треба
Сумувати,
Бо це закон
Від Бога
Усе сприймати,
Що приходить
Від Нього
І днем сучасним
Вміти утішатись,
І зі зневірою
Боротись!
Перемагати!...

Бо юності душі
Не заберуть
Роки
Від нас ніколи,
О, ніколи!
Щасливі ті
У кого
Пізнавання
Істини краси
Вирують
Біля нього...

"Одноднівка", з'їзд 1995 р.

Реґенсбурзька весна

Зашуміли деревонька
Тай на "Союзівці",
З'їхалися реґенсбурзьці
З усіх кінців світу.

Зустрічались, пізнавались,
Цілувались, плакали-сміялись,
А потім...
Червону калину зривали –
Із рідної землі
Вістоньки ждали-ожидали...
Еге ж, еге ж і дожидали...

"Шовкова Косиця", ст. 146, "Аби ще раз", ч. 2, 1996 р.

За сценарієм Юрія Шухевича

Остання зустріч

Іде просто
Нараз його
Повертають
Наліво,
Робить
Кілька
Кроків
І мимоволі
Зупиняється:
В одну мить
Зрозумів
Усе, що сталося.
Коло стіни
Ґаражу
Солома –
На соломі
Лежить
Людина
Вкрита
Цельтою,
Цельта
Закриває
Все тіло
Крім стопів,
Одного погляду
На ті стопи
Було досить –
Щоб зрозуміти
Що він
Не помилявся.
Перед ним лежав
Його батько,
Це його ноги
З високим
Підбиттям.
А він лежав
У білій
Вишиваній
Сорочці –
Ноги босі,
Сорочка
Розщеплена –
На груди
Спустився
Ланцюшок
З медальйончиком
Богоматері,
Ліва рука
Витягнена
Вздовж тіла –
Права на грудях,
На сорочці
Під грудьми
Вище пояса
Видніють
Закривавлені
Сліди
Від куль,
На правій
Скроні
Обпалене
Волосся –
А на щоці
Запікся
Струмок
Крови,
Обличчя
Спокійне
Без найменшої
Ґримаси болю –
Чи страху,
Сірі очі

Розплющені
Й задивлені
В далечінь...
Він клякнув
На коліна
І мовчки
Схилився –
Щоб поцілувати
Батькову
Правицю,
Один з енкаведистів
Хапає його
За плече,
Він скидає
Його руку
З плеча,
І йому
Дають
Спокій –

Юрій цілує батька
В руку –
Спазми
Стискають
Йому горло
Але стримується –
Щоб не заплакати...
Щоб вони всі тут
Не побачили
Його сліз –
І тут він
Відчуває
Зболену
Радість,
Що батько
Не дався
Живим –
Син знав
Що то для нього

Значило б –
В ті часи.
Його підхоплюють –
Зводять на ноги,
Випроваджують!

І ще роками
Сниться синові
Батько:
Молодий –
Усміхнений,
А на правій
Скроні червоніє
Струмок
Крові...

Івано-Франківськ,
16 липня 1996

ЛЮДМИЛА ЯРКО-ПОЧТАР

Були то гарні дні

Тямлю й досі табір на Оселі,
Наші там стежки колись зійшлись,
Ми до школи всі тоді ходили,
Юні дні нам скоро пронеслись.

Були то гарні дні,
Життям раділи ми,
Дружби й любови скоштували квіт.
Там ми пізналися,
Часом й кохалися,
Була то казка наших юних літ...

Не один кохання пережив там,
Не один і серце загубив;
Не одній там щастя усміхнулось,
Не одна заплакала з біди...

Були то юні дні.....

Молодому море по коліна,
Хоч життя не легке нам було,
Ми і будні прикрасити вміли,
На Оселі гарно нам жилось...

То були гарні дні....

Потім наші стежки розійшлися,
Ми пішли по них в незнаний світ,
Залишились спомини чудові
Незабутня казка юних літ....

Були чудові дні,
Життям втішались ми,
Перше кохання – як троянди квіт...
Там ми зустрілися,
На вік здружилися
І не забули казки юних літ...

"Одноднівка", 9-та зустріч 1997 р.

Образки з давноминулого

Ось картка в старому альбомі:
На ній Регенсбург наш встає,
Хоч обриси добрі відомі –
Вже пам'ять не все впізнає.

Шукаю вуличок знайомих,
По них ходили ми колись...
Чи там ще наші є сліди?
Чи все спливло, спливло з роками
Пливом Дунайської води?
Чи вже ніколи не знайти
Колишніх вражень, давніх мрій,
Марно розтрачених надій,
Ані сліду тих всіх подій?

Та ні,
Ось трошечки пожди:
Зринають спогади спонтанні,
Немов картини давні-давні,
Одні – мов вчора пережиті,
Другі – непевні, мов у сні:
Було це саме так, чи ні?
Чи пам'ять підвела, уява дописала?

Ось бачу я, немов на стрічці фільмовій:
Директор, Маланюк, проф. Пашковський –
Ніяк не змінені, о, ні! Такі, як були!
І Будурович, і Бойкович, і Попель, Котис,
І Макаренко й Демиденко, Галина Карпова,
Мелешко, Процик...
Та до школи в місті
Тепер я стежки не знайшла б...

А далі за містом є наша Оселя –
Мов клаптик Рідної землі
На вигнанні, на чужині.
Вона вже й школу примістила,
Щоб ми до міста не ходили.

А ось і бурса. П'ятий бльок.
Чотири ліжка у кімнаті.
Тут Ніна, Люба, друга Люба,
Четверта – я, невпевнена і боязка...
Вступаю у нове, хвилююче життя...

"Бють пороги, місяць сходить,
Як і перше сходив...
Нема Січі, пропав і той,
Хто всім верховодив..."

Це Ніна в ліжку бурмотить,
Бо вголос лиш учитись вміє...
Люба у зошиті щось пише –
Немов намистечко – письмо
Рівненько у рядки складає,
Певно – історію вивчає...

А друга Люба – вже все зробила.
Книжки – у кут, на "рантку" поспішає,
І завжди в нас із одягу щось "краще" позичає.
Вона швидка: за мить усе зробити встигне,
На лекції і дижури часу не витрачає...

Біля стола сиджу і я.
Провідати приїхав Батько,
Привіз "провізії" на тиждень,
(Бо бурса холодна й голодна була).
Всіх альґебричних мудрощів мене навчає...
Я ж – про історію журюсь – її Директор викладає.
Латина теж мене турбує –
Здавати іспит з неї маю...

Збігають дні...
І хоч як скучно за Батьками,
Я вже до всього привикаю
І гімназисткою стаю.
І звички інші переймаю,
І коси в "гретку" викладаю,
Слова інакше вимовляю,
І "перепрошую" вже знаю,
"Цілую руці", "прошу пані".

За рік ми з бурси розлетілись,
Три з нас з Батьками опинились,
А я до Ніни "причепилась",
Удвох ми в кухні примістились
Біля її Батьків.

А потім з братом я жила,
І "господарку" всю вела,
Що забирала час і силу
І мало з ніг мене не збила.
Але, на щастя, у той час
Батьки приїхали до нас.

Немов в котлі життя кипить.
Оселя, мов мала держава
І святом й буднем гомонить:
Духовний "корм" й насушний хліб
Порівну треба розділить...

А час іде. І зміни йдуть.
Проходять вчителі і учні.
Наука в голову не йде,
Бо молодість своє бере:
Кохання діє всемогуче.

І ось дівчата (теж і я)
Замість науки гризти дари
Зітхають до чиїхсь очей
І про любови мріють чари.

Та тут матури час настав,
За книжку треба сісти пильно,
І зразу закружляло все.
Немов в обірваному фільмі:
Наука і любов, надія і журба,
Кінець утертого життя,
І невідоме майбуття.

Табір малів вже на очах,
Неначе сніг весною,
І до матури ми стаєм
З великою бідою...

Багато вчителів нових
Питають, що не вчили,
Та якось витримали ми
Й матуру пережили.

По світі розбрелись цілім,
Нове життя почали,
Титули, успіхи і славу
Багато з нас придбали.

Але й без титулів високих
Всі пробивались як могли,
І з регенсбурзьких юних років
Чудову дружбу зберегли...

2006 р.

АННА МАРТИНЦІВ-ЗАВАДІВСЬКА

Півсотні літ

Півсотні літ – історія бурхлива! –
У смертне не відійде забуття;
Сліди глибокі чітко залишила
Героїв слава – воїнів УПА.

Півсотні літ, як взяв у руки зброю
Вояк відважний, ждучи на наказ, –
Сміявся він безстрашно в вічі смерті:
"Вмирати всім приходиться лиш раз!"

Півсотні літ, як мріяв, що він піде
З Карпат у Київ, в Харків, – по Кавказ,
Прогнати геть загарбників-тиранів...
"Держава вільна – мій дороговказ!"

Півсотні літ – історія бурхлива!...
Ідуть Хрещатиком борці УПА, –
Хоч скроні їх тепер імла покрила,
Та юністю палають їх серця!

Півсотні літ! – Здійснилась давня мрія,
Вона воскресла – Страдниця свята!
Вставай, Вкраїно! – Час Тобі стрічати
Синів геройських – вояків УПА!

Клівленд 1992 р.

ВІРА КОМАРНИЦЬКА-ПИСАРІВСЬКА

Сини мої, сини мої...

Тітці Анні – присвячую

Летіла хмарка в ранні небеса.
Будилася дрімуча тишина,
Свистіла-шуміла машина –
Поїзд поспішав до села.

Біля тітки хати
На перестанок ставав,
Двох синів до школи забирав,
Громом матір прощав.

Хилилося сонце з полудня,
Сини зі школи повертали,
Господарку доглядали,
Садок вишневий насадили.

Росли сини і вишні цвіли,
Щаслива мати – очі сіяли,
Шептала Божі молитви,
Щоб здорові і учені сини були.

Та повіяли чорні вітри,
Лихоліття: залізна орда,
Кровавий чобіт людоїда;
Здригнулись вишні у саду.

Сини матір прощали,
На поворот надію давали,
До Армії УПА пішли,
Топтали кулі їх стежки.

Впала матірна сльоза:
Мати Божа, бережи сини мої...
Щодня на перестанку чекала,
Поїзд виглядала – синів дожидала.

Чорний свист – залізний свідок
На час щодня хмарою зітхав,
В очі матері не поглянув,
Бо ж матір і синів пам'ятав.

От-так постоїть на хвилинку,
Втікає з зупинки – сталь тремтить;
Мати поїзд доганяла,
На рейках спотикалась,
Кричали спалені уста:
Не повернулися сини мої...

В садок вишневий повертала,
Замовкли вишні – свідки біля хати
Чого ж їм бракує, сонця чи води,
Чи юних рук Василька і Федька -
Шептала... Очі небом засіяли:
Сини мої до мене прийшли!
Вишні пелюстками очі прикрили,
Луна лягала полями:
Сини мої, сини мої...

Ватра

(у століття Е.М.)

Загоріла ватра
Вогнем Прометея,
Полумям танки виводила,
Зорі-душі у височінь носила,
Хотіла мовчазну сталь неба збудити
Поета прославити.
Ватра іскрами нас обіймала,
Вогненним словом промовляла:
"Я не помер, я з Вами,
Ширяю духом небесами.
Вітаю Вас із Степової Еллади".

"Аби ще раз" ч. 4, 1997, ч. 5, 1997-1998, ч. 10, 2000-2001

ОМЕЛЯН СЛОБОДЯН

Перші два роки в Австралії

(скорочено)

Наша подорож з Реґенсбургу до Австралії почалася в лютому 1949 р. і тривала досить довго, через Австрію в Італію, а потім кораблем до Австралії. Подорож з Неаполю в Італії до Мельборну тривала 31 днів, і в квітні ми нарешті приплили до порту в Мельборні. Потягом нас перевезено до переходового табору в Бонегіллі, розташованого в стейті Вікторія. Там, в бляшаних бараках, ми перебували один місяць, вчилися англійської мови, а також нам показували фільми про Австралію. Великдень ми ще відсвяткували в таборі і спільне свячене нам посвятив наш український священик.

Нарешті нас призначили на працю в стейті Квінсланд, в лісництві, і ми переїхали туди потягом, а дальше тягаровими автами. В таборі нас стрінув урядовець і показав нам наші шатра, які були розставлені недалеко брами. Коли я увійшов до середини, несподівано з призначеного мені ліжка вискочив великий пес, якого звали "Бімбо". Він був приблудою, живився залишками харчів, якими його годували таборяни, а згодом і я. Перемучений дорогою, я негайно пішов спати. Але спати не давало виття псів та якийсь стукіт. Потім виявилось, що це були дикі австралійські пси, яких звуть "дінґо".

Ранком нас збудили своїм сміхом "кукабури" – птахи з крилатих автохтонів Австралії. Вийшовши з наших шатер, ми пильно оглядали наш табір та околицю. Біля шатер були кухні, яких називали "ґаллі". Над вогнем висіла жердка, до якої на дротах вішали каструлі. Часто бувало, що з тих колод, які ми клали на вогонь, вилазили різного роду гадини, рятуючись від вогню.

В долині за поляною, було розкинене село Джімна, заселене передовсім робітниками тартаку. Хати були власністю тартаку і робітники платили "ренту" за їх вживання. В селі була школа, заля для кіно, всіляких імпрез чи забав, які, до речі, дуже рідко відбувалися, а також гараж, пекарня, харчова крамниця та харчівня, де ми зрідка харчувалися.

До праці на плянтацію нас возили тягаровими автами. Там виділяли серед "бушу" 300-400 акрів землі й винаймали її контракторам, які вирізували та вивозили добрий матеріял до тартаку. Коли будівельний матеріял був вибраний, державні робітники з "Форестрі Департмент" вирубували ліс. Після цього вичищувано двадцятифутову смугу навколо зрубаного лісу і коли все вже добре висохло, в гарний погідний день без вітру, перед обідом, зі всіх сторін запалювали. Часто вискакували обсмалені кенгури, воллабі, щурі й гадини, рятуючись від вогню. Ми вже заздалегідь були приготовані до того, мали зі собою мокрі рушники і хустки, через які ми дихали, припавши до землі.

Після цього приходив час садити новий ліс – плянтацію. Це були молоді сосонки, вирощувані в шкілках. Ми їх садили з приготованою у баночках землею, при чому, одна особа по лінії вибивала ямки, а друга садила в них деревця.

До наших завдань було також і підчищування гіллячок на молодих деревцях малими пилочками. Одного дня, підчас цієї роботи, я побачив гадину, яка грілася на сонці й була шість "футів" довжиною. Згодом я дізнався, що це була так звана "карпет снейк". Гадина мала дуже гарний взір шкіри і нам спало на думку, що за таку шкіру ми зможемо заробити дещо грошей. Я хотів чимсь вбити цю гадину і знайшов старий пеньок яким притиснув гадині голову. В той момент гадина обкрутилася довкола моєї ноги і пенька і я відчув неприємне, зимне, слизьке тіло гадини на моїх голих ногах, бо якраз тоді був в коротких штанах. Я крикнув до брата, який там був в той час і він, не довго думаючи, відрізав пилкою голову гадини. Цей випадок лишиться у моїй пам'яті на ціле моє життя.

Живучи два роки на цій роботі, я був змушений знайти якесь зайняття і розвагу. В тартаці працювала родина латвійців і в них було чотири сини. З двома синами, приблизно мого віку, ми познайомилися і заприятелювали. Ми спільно ходили на прохід у ліс, полювали на диких індиків і кенгуру. Одного разу проходжуючись лісом, ми застрілили велику гадину, яку мої латвійські товариші спекли. Ми відважилися попробувати її мясо, але воно нам не смакувало.

В неділю по обіді ми звичайно проходжувалися по доріжках і стежинах та зустрічалися з місцевими дівчатами. Нас називали "новими австралійцями" і казали, що ми є "джентельмени". Ми, молоді хлопці, шукали якогось романсу, але побоювалися заходити з місцевими дівчатами в ближчі знайомства, щоб не накликати якоїсь халепи. Одного вечора, коли я ішов на пошту, я стрінувся з місцевою дівчиною і ми почали розмову. На другий день, коли я знов ішов на пошту, моя знайома вже на мене чекала. І так ми почали зустрічатися частіше, але я мусів шукати перед батьком різних викрутів і якийсь час мені це вдавалося. Ми зустрічалися з нею в лісі над потічком, де було велике плесо для плавання.

Одного дня у селі настала велика подія, привезли фільм і в суботу його висвітлювали. Очевидно, що ціле село пішло подивитися на цей фільм. Наші знайомі австралійки пішли також і вимагали, щоб ми з ними сиділи разом. Ми

цього не вчинили і сиділи за ними, в другому ряді ззаду. Очевидно, що це їм не було до вподоби.

Ми знали, що наш дворічний контракт кінчається і прийде пора, коли ми знайдемо дівчат своєї національности. Мені ввесь час пригадувалися хвилини, коли я ще в Реґенсбурзі ходив до гімназії і, виїжджаючи до Австралії, мій приятель Славко сміявся з мене, кажучи: "Ти поїдеш до Австралії і одружишся з якоюсь чорною варґатою". Але цього не сталося, я одружився з українкою. І після тридцяти шістьох років я пригадав Славкові ті моменти, про які він вже й забув.

Так закінчився мій дворічний контракт в Австралії.

Альманах "Новий Обрій" 1999 р., Мельборн